

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΕΡΓΟ: ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ-ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
(2003ΣΕ04530072)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΟΥ : Λαμπροπούλου Βενέττα,
τ.Αντιπρόεδρος Π.Ι., τ.Πρόεδρος του Τμήματος Ειδικής
Αγωγής Π. Ι., Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής
Πανεπιστήμιο Πατρών.

ΜΕΤΡΟ : 1.1

ΕΝΕΡΓΕΙΑ : 1.1.4 «Αναβάθμιση και επέκταση του
θεσμού της εκπαίδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες
(ΑΜΕΑ) στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια
Εκπαίδευση» ΠΡΑΞΗ Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ : 1.1.4.α

ΔΡΑΣΗ Β': ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Μαρκάκης Εμμανουήλ, Επίτιμος
Ειδικός Πάρεδρος Ειδικής Αγωγής Παιδαγωγικό
Ινστιτούτο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(Δ.Ε.Π.Π.Σ.)**

και

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (Α.Π.Σ.)
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
(Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.)**

Αθήνα, Απρίλιος 2004

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Υπεύθυνος ομάδας: Αλεβίζος Γεώργιος , Δ/ντής στο Ε.Ε.Ε.ΕΚ Καλλιθέας.

Μέλη της ομάδας κατά μάθημα:

Ελληνική Γλώσσα:

Λαμπρογεώργου Γεωργία
Μελαχροπούλου Ιωάννα
Στόϊλα Μαρία

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή:

Καλογεράκη Ξανθή
Λούμπος Βασίλειος

Μαθηματικά:

Αντωνιάδου Χρύσα
Κοτσαύτη Σοφία
Μπαρούτας Δημοσθένης

Πληροφορική:

1. Αφουξενίδης Δημήτριος

Εικαστικά:

Ζαγοραίος Ιωάννης

Μουσική:

1. Πατσαντζόπουλος Κων/νος

Αυτόνομη Διαβίωση:

Γκούμας Αθανάσιος
Κουντουρά Αλεξάνδρα
Κυριακοπούλου Σίβυλλα

Επαγγελματικός προσανατολισμός:

Σακελλαρίδη Φωτεινή

Εξειδικεύσεις Εργαστηρίων:

Κάμηλαράκης Γεώργιος
Καρούτζου Ελένη
κάσση Ειρήνη
Κονταράκης Σπύρος
Λαγός Δημήτριος
Φιλιάνου Ανδρονίκη
Ψυλλιά Σοφία

Φυσική Αγωγή:

Ασωνίτου Κατερίνα
Καρζή Θεοδώρα

Η Ειδική Αγωγή παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας. Το νομικό πλαίσιο, ιδιαίτερα όπως διαμορφώθηκε με τον νόμο 2817/2000 έχει εκσυγχρονιστεί και εναρμονισθεί με την Ευρωπαϊκή πολιτική για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση των μαθητών με ειδικές ανάγκες μέσα στα κοινά σχολεία. Έχουν, επίσης, δημιουργηθεί αρκετές και διαφορετικές σχολικές δομές, όπως για παράδειγμα τα Τμήματα Ένταξης μέσα στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης, τα Ειδικά Σχολεία για διάφορες κατηγορίες μαθητών με ειδικές ανάγκες, τα Προγράμματα Συνεκπαίδευσης, τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τα ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής, τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης των Μαθητών με Ειδικές Ανάγκες, κλπ. Ακόμα έχουν υλοποιηθεί πολλά προγράμματα ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και εξειδίκευσης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη διδασκαλία μαθητών με διαφορετικές ειδικές ανάγκες.

Παρόλα αυτά όμως πολλά προβλήματα παραμένουν άλυτα, ενώ ανακύπτουν συνεχώς καινούρια με τη λειτουργία των νέων δομών ειδικής αγωγής και την αύξηση του πληθυσμού των μαθητών με ειδικές ανάγκες στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Η έλλειψη συγκεντρωτικών στοιχείων για το χώρο της Ειδικής Αγωγής είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα. Για παράδειγμα, σήμερα λειτουργούν στη χώρα πάνω από 300 σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, για τις οποίες υπάρχουν ελάχιστα στοιχεία. Ιδιαίτερα περιορισμένα είναι τα στοιχεία που αφορούν τους μαθητές και τις μαθήτριες με ειδικές ανάγκες, τα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αλλά και τα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων που παρακολουθούν. Η τελευταία έκθεση σχετικά με τη δομή και τον πληθυσμό της Ειδικής Αγωγής δημοσιεύτηκε το 1994 με βάση στοιχεία του 1989 (Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής, 1994). Από τότε δεν έγινε καμιά συστηματική προσπάθεια χαρτογράφησης του χώρου της Ειδικής Αγωγής.

Η παραπάνω κατάσταση σε συνδυασμό με την ενεργητική και σημαντική προσπάθεια της Πολιτείας τα τελευταία χρόνια για αναδιοργάνωση και βελτίωση της Ειδικής Αγωγής, αναδεικνύει την αναγκαιότητα και τη σημασία της χαρτογράφησης. Η εκπόνηση και η υλοποίηση ενός σοβαρού προγραμματισμού ανάπτυξης του χώρου, προφανώς, απαιτεί γνώση σχετικά με τον πληθυσμό που εξυπηρετείται, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του. Η κατανομή των πόρων συνολικά και ειδικότερα, η ίδρυση νέων μονάδων Ειδικής Αγωγής, η επιλογή τύπων σχολικών μονάδων, η εξειδίκευση και η προετοιμασία κατάλληλων στελεχών προϋποθέτει τη χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής. Η χαρτογράφηση της Ειδικής Αγωγής είναι αναγκαία, επίσης, για οποιαδήποτε επιστημονική μελέτη που θα επιτρέψει έναν εθνικό σχεδιασμό για την Ειδική Αγωγή μακριά από μιμητισμούς, στηριγμένο στις πραγματικές ανάγκες, χαρακτηριστικά και δυνατότητες της ελληνικής πραγματικότητας.

Τα τελευταία χρόνια παγκόσμια αλλά και στη χώρα μας, έχει εδραιωθεί η άποψη πως όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε ιδιαίτερη ανάγκη ή χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί την εθνική, πολιτισμική ή κοινωνική τους ταυτότητα, πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες μάθησης με τους υπόλοιπους μαθητές μέσα σε ένα σχολείο για όλους. Η παροχή ίσων ευκαιριών υπερβαίνει την ισότητα στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, περιλαμβάνοντας και τη διαφοροποίηση-προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος συνολικά. Η διασφάλιση, δηλαδή, της ύπαρξης ίσων ευκαιριών προϋποθέτει από τη μια την ενσωμάτωση των αρχών της Ειδικής Αγωγής σε αυτές του γενικού αναλυτικού προγράμματος, και από την άλλη, τη λήψη μέτρων ώστε να διασφαλίζονται οι ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών καθώς και οι συνθήκες για την επιτυχή εφαρμογή της ένταξης / συνεκπαίδευσης. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών της Γενικής Εκπαίδευσης είναι ευέλικτα, ενώ παρέχονται παράλληλα και διαφοροποιημένα ή ειδικά ΑΠΣ για κάθε κατηγορία μαθητών με ειδικές ανάγκες, όπως συμβαίνει στις χώρες της Ευρώπης.

Στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι η Ειδική Αγωγή λειτουργεί οργανωμένα πάνω από 25 χρόνια, δεν έχουν αναπτυχθεί μέχρι σήμερα κατάλληλα αναλυτικά προγράμματα, που να ανταποκρίνονται στο σύνολο των ειδικών αναγκών των μαθητών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έντονη διαφοροποίηση του περιεχομένου αλλά και των στόχων διδασκαλίας στις

διάφορες μονάδες Ειδικής Αγωγής ή την ανεπιτυχή προσπάθεια εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος της γενικής εκπαίδευσης. Οι παραπάνω συνθήκες θέτουν σε σοβαρή αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης Ειδικής Αγωγής στη χώρα μας. Ακόμη, αμφισβητείται, η ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση στο βαθμό που δεν εφαρμόζεται το ίδιο αναλυτικό πρόγραμμα σε όλες τις σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής.

Οι σύγχρονες συνθήκες εκπαίδευσης και ένταξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες στο σχολείο, στην εργασία και συνολικά στην κοινωνία αναδεικνύουν επιτακτικά την ανάγκη για ουσιαστική και συστηματική προσέγγιση της εκπαίδευσης τους. Σήμερα, η Ειδική Αγωγή είναι διεθνώς ένας επιστημονικός χώρος και έχει απομακρυνθεί από τις προνοιακές-ιατροκεντρικές αντιλήψεις του παρελθόντος. Τα ερευνητικά δεδομένα της τελευταίας εικοσαετίας τεκμηριώνουν τις μαθησιακές ικανότητες των μαθητών με ειδικές ανάγκες και τις δυνατότητες εκπαιδευτικής, επαγγελματικής και κοινωνικής τους ένταξης στο βαθμό που δεχθούν κατάλληλη εκπαίδευση. Οι σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής δεν αποτελούν χώρο θεραπείας ή φύλαξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες, αλλά χώρο εκπαίδευσης και μάθησης. Όμως, για να είναι εφικτή η υλοποίηση μιας συστηματικής, επιστημονικής και κατάλληλης εκπαίδευσης, είναι απαραίτητη η ύπαρξη κατάλληλων αναλυτικών προγραμμάτων, που να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε κατηγορίας αλλά και κάθε παιδιού στην ειδική αγωγή, ώστε να μπορεί να υλοποιείται η εξατομικευμένη εκπαίδευση του.

Στο νόμο 2817/2000 της Ειδικής Αγωγής ορίζονται σαφώς οι κατηγορίες μαθητών που έχουν ειδικές ανάγκες και η υποχρέωση του σχολείου και της πολιτείας να εφαρμόσει ειδικά προγράμματα, μεθόδους και υλικό, ώστε να διευκολυνθεί η εκπαίδευση τους στα πλαίσια κυρίως της γενικής εκπαίδευσης.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εκπόνησε πρόσφατα Ενιαίο Διαθεματικό Πλαίσιο και νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών. Η προσπάθεια αυτή έγινε για να εναρμονισθούν τα Προγράμματα Σπουδών της γενικής εκπαίδευσης με τα καινούργια δεδομένα της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης, της πολύ πολιτισμική της αλλά και της αναγνώρισης των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών και των δικαιωμάτων τους για ένταξη και ισότιμη εκπαίδευση σε ένα ενιαίο σχολείο.

Για πρώτη φορά στα προγράμματα αυτά γίνονται αρκετές αναφορές στους μαθητές με ειδικές ανάγκες. Παρ' όλα αυτά και ενώ δημιουργούνται κάποιες ευνοϊκές συνθήκες στο γενικό σχολείο, οι μαθητές με ειδικές ανάγκες χωρίς κατάλληλες προσαρμογές ή διαφοροποιημένα ΑΠΣ συναντούν τεράστια εμπόδια στην εκπαίδευση τους.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ανταποκρινόμενο στις παραπάνω ανάγκες του χώρου της Ειδικής Αγωγής ανέλαβε την υλοποίηση ενός αρκετά φιλόδοξου προγράμματος με σκοπό α) την πλήρη χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής και β) τη μελέτη και εκπόνηση/προσαρμογή Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΑΠΣ) για διαφορετικές κατηγορίες μαθητών με ειδικές ανάγκες. Το πρόγραμμα αυτό εντάχθηκε στο 2^ο Επιχειρηματικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (2^ο ΕΠΕΑΕΚ) του ΥΠΕΠΘ και υλοποιήθηκε κατά τη διάρκεια 2003-2004. Λόγω της έλλειψης Συμβούλων και Παρέδρων στο Π.Ι. εξειδικευμένων σε διάφορες κατηγορίες Ειδικών Αναγκών, τον συντονισμό των ΑΠΣ για κάθε κατηγορία μαθητών ανέλαβαν ειδικοί του χώρου, κυρίως Πανεπιστημιακοί, δάσκαλοι, οι οποίοι συγκρότησαν συγγραφικές ομάδες για κάθε κατηγορία ειδικών αναγκών.

Την ευθύνη για τη σύνταξη των ΑΠΣ για τους μαθητές με βαριά νοητική καθυστέρηση ανέλαβε ο κ. Σπυρίδων Σούλης, Επίκουρος Καθηγητής Ειδικής Αγωγής του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τη σύνταξη ΑΠΣ για μαθητές με ελαφριά και μέτρια νοητική καθυστέρηση ανέλαβε η Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής του ΠΤΔΕ του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Σταυρούλα Πολυχρονοπούλου. Την ευθύνη των ΑΠΣ για τους μαθητές με προβλήματα όρασης ανέλαβε η Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής του ΠΤΝ του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Αθηνά Σιδέρη και των ΑΠΣ για τους μαθητές με κινητικές αναπηρίες η Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής των ΤΕΦΑΑ Αθηνών κ. Δήμητρα

Κουτσούκη. Την ανάπτυξη ΑΠΣ για τους μαθητές με προβλήματα ακοής ανέλαβε η υπογράφουσα, ενώ το ΑΠΣ για την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα ο Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής του Π.Ι. κ. Βασίλης Κουρμπέτης. Τα ΑΠΣ για παιδιά με αυτισμό ανέλαβε η Λέκτορας Ειδικής Αγωγής του ΠΤΕΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Σοφία Μαυροπούλου, τα ΑΠΣ για τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Κ.) ανέλαβε ο κ. Γεώργιος Αλεβίζος, διευθυντής του ΕΕΕΕΚ Καλλιθέας, ενώ τα ΑΠΣ των ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής η Πάρεδρος του Π.Ι. κ. Μαρία Δροσινού. Τη σύνταξη ειδικού πλαισίου ΑΠΣ για παιδιά με πολλαπλές αναπηρίες- τυφλοκωφά ανέλαβε ο ειδικός στο αντικείμενο εκπαιδευτικός κ. Πέτρος Ορφανός. Επίσης, η κ. Ιωάννα Λόζα ανέλαβε τη σύνταξη οδηγού ΑΠΣ για τους μαθητές με ιδιαίτερες ικανότητες και ταλέντα, οι οποίοι έχουν συμπεριληφθεί ως κατηγορία μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρόσφατα στο νόμο της Ειδικής Αγωγής. Τον συντονισμό όλων των ομάδων ανάπτυξης των ΑΠΣ ανέλαβε ο ε.τ. Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ. Εμμανουήλ Μαρκάκης.

Η χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής έγινε σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής του ΥΠΕΠΘ (τον Διευθυντή κ. Κωνσταντίνο Θηβαίο και τη Γενική Διευθύντρια κ. Ελένη Τσάπρα). Τον όλο συντονισμό της δράσης αυτής ανέλαβε η κ. Σουζάνα Παντελιάδου, Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής του ΠΤΕΑ του Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας. Τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης περιλαμβάνονται σε ειδικό τόμο, ο οποίος διατίθεται από το Π.Ι. και το ΥΠΕΠΘ (Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής). Περιλαμβάνει μια λεπτομερειακή καταγραφή α) του μαθητικού πληθυσμού που φοιτά στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ), β) των δομών της Ειδικής Αγωγής, γ) των εκπαιδευτικών και των εργαζομένων στο χώρο της Ειδικής Αγωγής, δ) των φορέων που δραστηριοποιούνται στην Ειδική Αγωγή και ε) της σχετικής νομοθεσίας.

Τα στοιχεία της χαρτογράφησης προέκυψαν από την ανάλυση 1.192 ερωτηματολογίων που στάλθηκαν σε όλες τις μονάδες Ειδικής Αγωγής καθώς και από συνεντεύξεις και στοιχεία που αντλήθηκαν από άλλες πηγές. Ο τόμος της χαρτογράφησης είναι ένας χρήσιμος τόμος για τους ενδιαφερόμενους φορείς και τους Επιστήμονες. Περιλαμβάνει αρκετά συγκεντρωτικά και αναλυτικά στοιχεία τα οποία διατίθενται και ηλεκτρονικά. Η πλούσια βάση δεδομένων που έχει ειδικά σχεδιαστεί μπορεί να εγκατασταθεί στις ηλεκτρονικές σελίδες του Π.Ι. ή του ΥΠΕΠΘ έτσι ώστε να αποτελεί πηγή ενημέρωσης και να εμπλουτίζεται συνεχώς.

Η ανάπτυξη των ΑΠΣ Ειδικής Αγωγής περιλαμβάνει 6 κατηγορίες μαθητών με ειδικές ανάγκες: α) με βαριά και μέτρια-ελαφριά νοητική καθυστέρηση, β) με προβλήματα ακοής, γ) με προβλήματα όρασης, δ) με κινητικές αναπηρίες, ε) με αυτισμό, ζ) με πολλαπλές αναπηρίες (τυφλοκωφά).

Για την κατηγορία των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες θα αναπτυχθούν ΑΠΣ σε επόμενη φάση σύμφωνα με το σχεδιασμό του Π.Ι. και του 2ου ΕΠΕΑΕΚ.

Για καθεμία από τις παραπάνω 6 κατηγορίες ειδικών αναγκών αναπτύχθηκαν ειδικά ΑΠΣ ή έγιναν κατάλληλες προσαρμογές ή διαφοροποιήσεις των ΑΠΣ γενικής εκπαίδευσης σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ανάγκες κάθε κατηγορίας. Έτσι για τους μαθητές, για παράδειγμα, με κινητικές αναπηρίες ή αυτούς με προβλήματα όρασης ή ακοής, κλπ, όπου κρίθηκε απαραίτητο από τις ειδικές ομάδες συγγραφής των ΑΠΣ, χρησιμοποιήθηκαν αυτούσια ή με ελάχιστες διαφοροποιήσεις τα ΑΠΣ της γενικής εκπαίδευσης του Π.Ι. Αυτό απαιτούσε προσεκτική μελέτη και γνώση των ΑΠΣ της γενικής εκπαίδευσης από όλες τις ομάδες καθώς και γνώση των αναγκών κάθε κατηγορίας. Οι όποιες διαφοροποιήσεις ή η ανάπτυξη για μερικά μαθήματα ειδικών ΑΠΣ έγιναν μόνο για τις κατηγορίες των μαθητών που κρίθηκε αναγκαίο από τους ειδικούς. Για μερικές κατηγορίες μαθητών αναπτύχθηκαν (ή έγιναν προσαρμογές) ΑΠΣ τόσο για την πρωτοβάθμια όσο και για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ για άλλες κατηγορίες μαθητών, όπως για παράδειγμα για τους μαθητές με νοητική καθυστέρηση, αυτισμό, κλπ, αναπτύχθηκαν ΑΠΣ πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ΕΕΕΕΚ και ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής.

Συνολικά εργάστηκαν για το έργο της χαρτογράφησης και των ΑΠΣ Ειδικής Αγωγής 170 άτομα, στην πλειοψηφία τους εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε διάφορες μονάδες Ειδικής Αγωγής. Πολλοί από τους συμμετέχοντες έχουν μακροχρόνιες σπουδές και εμπειρία στο χώρο της εκπαίδευσης των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Συμμετείχαν, επίσης, όλοι οι συνάδελφοι από τα Πανεπιστήμια της χώρας με εξειδικευμένες γνώσεις σε κάποια κατηγορία ειδικών αναγκών. Τα μέλη του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Π.Ι. καθώς και άλλοι ειδικοί από την Ελλάδα και το εξωτερικό συμμετείχαν ως αξιολογητές.

Γενικά το θεωρητικό φιλοσοφικό υπόβαθρο που πλαισίωσε το έργο αυτό αντλήθηκε από τα νέα δεδομένα της επιστήμης σχετικά με την ένταξη και την ισότιμη εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Ο απώτερος σκοπός του έργου αυτού ήταν διττός:

α) να συγκεντρωθούν στοιχεία για τη χαρτογράφηση που να επιτρέπουν τον προγραμματισμό της ενσωμάτωσης της Ειδικής Αγωγής στο ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας,

β) να δημιουργηθούν προοπτικές μέσω των ΑΠΣ για υψηλής ποιότητας, απαιτητικής, ισότιμης και κατάλληλης εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές με ειδικές ανάγκες που φοιτούν στις διάφορες δομές του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Οι στόχοι αυτοί αποτέλεσαν και το κυριότερο κίνητρο όλων όσων εργάστηκαν συλλογικά, συντονισμένα, εντατικά και με ενθουσιασμό, για να ολοκληρωθεί το έργο αυτό με την υποστήριξη του Π.Ι., του ΥΠΕΠΘ και του 2^{ου} ΕΠΕΑΕΚ.

Βενέττα Λαμπροπούλου,

Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής

Επιστημονική Υπεύθυνη του Έργου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Αναλυτικό πρόγραμμα για την εκπ/ση μαθητών με αναπηρία.....	:4
Δ.Ε.Π.Π.Σ της Ελληνικής Γλώσσας.....	:12
Δ.Ε.Π.Π.Σ Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής.....	:37
Δ.Ε.Π.Π.Σ Μαθηματικών.....	:86
Δ.Ε.Π.Π.Σ Πληροφορικής.....	:124
Δ.Ε.Π.Π.Σ Εικαστικών.....	:151
Δ.Ε.Π.Π.Σ Μουσικής.....	:164
Δ.Ε.Π.Π.Σ .Αυτόνομης Διαβίωσης.....	:179
Δ.Ε.Π.Π.Σ Επαγγελματικού Προσανατολισμού.....	:212
Δ.Ε.Π.Π.Σ Κεραμικής.....	:227
Δ.Ε.Π.Π.Σ. Κοπτικής-Ραπτικής.....	:241
Δ.Ε.Π.Π.Σ Υδραυλικής.....	:257
Δ.Ε.Π.Π.Σ Ξυλουργικής.....	:271
Δ.Ε.Π.Π.Σ Κηπουρικής.....	:284
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ για όλα τα εργαστήρια.....	:298
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ για όλα τα εργαστήρια.....	:299
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ για το μάθημα των εργαστηρίων.....	:301
Δ.Ε.Π.Π.Σ Φυσικής Αγωγής.....	:302
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	:356

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ι. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Πρόκειται για μαθητές με αναπηρίες, διαγνωσμένες στη χώρα μας από τα ΚΔΑΥ ή από επίσημη Ιατροπαιδαγωγική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Οι αναπηρίες τους προκύπτουν ως αποτέλεσμα:

- **Μιας συγκεκριμένης αναπηρίας**

1. *Νοητική Καθυστέρηση (Ν.Κ).*

Ελαφριά Ν.Κ (νοητικό πηλίκο 50-55 έως 69)

Μέτρια Ν.Κ (// // 35-40 έως 50-55)

Σοβαρή Ν.Κ (// // 20-25 έως 35-40)

2. *Πρόβλημα αυτισμού.*

- **Πολλαπλών αναπηριών**

1. *Νοητική καθυστέρηση μαζί με σοβαρά προβλήματα όρασης ή ακοής.*

2. *Νοητική καθυστέρηση και αυτισμός .*

3. *Σοβαρά νευρολογικά ή ορθοπεδικά ελαττώματα μαζί με νοητική καθυστέρηση.*

- **Σύνθετων γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών δυσκολιών.**

Αποτελούν ανομοιογενείς ομάδες ατόμων με διάφορες και ποικίλες αναπηρίες και εμφανίζουν σοβαρά προβλήματα σε μαθησιακό επίπεδο και ειδικότερα δυσκολίες στο γνωστικό , συναισθηματικό, κοινωνικό και ψυχοκινητικό τομέα.

Στο γνωστικό τομέα: αργό ρυθμό μάθησης , αδυναμία αυτενέργειας, αδυναμία μάθησης με ευκαιριακό τρόπο, αδυναμία γενίκευσης, διάσπαση προσοχής, μειωμένη αντιληπτική ικανότητα, αδύνατη μνήμη με αποτέλεσμα τη μη σταθερότητα των προϋπαρχουσών γνώσεων.

Στο συναισθηματικό τομέα: συναισθηματική αναταραχή, μειωμένη αυτοπεποίθηση και ανεπαρκής κρίση στις διαπροσωπικές τους σχέσεις (καθότι διανύουν το εφηβικό και μετεφηβικό στάδια της ζωής τους) καθώς επίσης μη εναρμόνιση μεταξύ βιολογικής και νοητικής ανάπτυξης (επιτακτική η ανάγκη σεξουαλικής αγωγής)

Στον κοινωνικό τομέα: μη κατάκτηση από ένα ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. των αυτονόητων για τα άλλα παιδιά ικανοτήτων αυτοεξυπηρέτησης και των απαραίτητων για τη ζωή κοινωνικών δεξιοτήτων

Στον ψυχοκινητικό τομέα: αδυναμία συντονισμού της κίνησης με τη λογική σκοπιμότητα, έλλειψη συντονισμού χεριού- ματιού κλπ.

Σύμφωνα με το Ν. 2817/ 00 η γενική – επαγγελματική εκπαίδευση των ατόμων με Αναπηρία, παρέχεται στα σχολεία της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης, τα οποία κατά περίπτωση, οργανώνονται, στελεχώνονται, εξοπλίζονται και υποστηρίζονται κατάλληλα, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία διδακτική και ψυχοπαιδαγωγική υποστήριξη των ατόμων αυτών.

Οι μαθητές με αναπηρία μπορεί να φοιτούν:

1. Στη συνήθη σχολική τάξη με παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής, ο οποίος υπηρετεί στο ΚΔΑΥ ή στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και ορίζεται από το ΚΔΑΥ.

2. Σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα τμήματα ένταξης, που λειτουργούν μέσα στα σχολεία της γενικής και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης Όταν η φοίτηση στο κοινό εκπαιδευτικό σύστημα και στα τμήματα ένταξης καθίσταται ιδιαίτερος δύσκολη λόγω του είδους και του βαθμού του προβλήματός τους, τότε η εκπαίδευση παρέχεται και σε αυτοτελή σχολεία ειδικής αγωγής.

Στην κατηγορία των αυτοτελών σχολείων ειδικής αγωγής υπάγονται και τα *Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης*.(Ε.Ε.Ε.Ε.Κ) Η οργάνωση και η λειτουργία τους, στο ξεκίνημά τους, στηρίχτηκε στα αποτελέσματα των πιλοτικών προγραμμάτων της πρώτης Σχολής Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Σ.ΕΙ.Ε.Ε) του ΥΠΕΠΘ, που ιδρύθηκε με το υπ' αριθμ. 137/83 Π.Δ., στην Καλλιθέα Αττικής.

Με την ψήφιση όμως του Ν. 2817/00 αυτή μετατράπηκε στο πρώτο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., για να επακολουθήσουν άλλα 60 μέχρι σήμερα, πανελλαδικά, κυρίως στις πρωτεύουσες των νομών, χωρίς να επαρκούν και πάλι να απορροφήσουν όλο το μαθητικό πληθυσμό, στον οποίο απευθύνονται.

II ΙΣΤΟΡΙΚΗ. ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Καταρχήν η στάση της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με αναπηρία ήταν μέχρι πριν από 30 χρόνια κατά κανόνα απορριπτική. Η άγνοια μπροστά στο διαφορετικό προκαλούσε, το συνηθέστερο, φόβο και αρνητική στάση. Η απομόνωση, η ιδρυματική προστασία και περίθαλψη υπήρξαν οι κατευθυντήριοι άξονες της εκπαιδευτικής πολιτικής που εφαρμόστηκε στον τομέα αυτόν για πάρα πολλά χρόνια. Στα πλαίσιά της τα άτομα αυτά ασκούνταν κυρίως σε βασικές δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης και δεν θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για εφαρμογή Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων με τη σύγχρονη έννοια.

Η πρόοδος των Παιδαγωγικών Επιστημών (και της Ειδικής Αγωγής) αφενός και αφετέρου η επικράτηση σε παγκόσμιο επίπεδο, της αντίληψης για παροχή ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών σε όλους ανεξαιρέτα, έφεραν στην επιφάνεια, προ εικοσαετίας περίπου, το αίτημα για σχολική και κοινωνική ένταξη αυτών των ατόμων με αποτέλεσμα τη φοίτησή τους σε Ειδικά Σχολεία σε σημαντικό ποσοστό, χωρίς όμως ακόμα να υπάρχουν ειδικά επεξεργασμένα και επιστημονικά τεκμηριωμένα Εκπαιδευτικά Προγράμματα γι' αυτή την κατηγορία ατόμων .

Μια κατηγορία Προγραμμάτων λειτούργησε αρχικά με βάση θέματα – ενότητες και δραστηριότητες καλλιτεχνικές, κοινωνικές, φυσικής αγωγής και ειδικής θεραπείας προβλημάτων και απέβλεπε σε απασχόληση, άσκηση και καλλιέργεια δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης. Όμως, όσες καλές προθέσεις κι αν υπήρξαν κι όσες φιλότιμες κι αξιέπαινες προσπάθειες κι αν καταβλήθηκαν από τους άμεσους συντελεστές αυτών των Προγραμμάτων, αυτά περιείχαν γνώσεις όχι επαρκώς χρήσιμες και λειτουργικές για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της καθημερινότητας αυτών των ατόμων ενώ οι προβλεπόμενες δραστηριότητές τους δεν τα βοηθούσαν αρκετά στην κατεύθυνση της κοινωνικής τους προσαρμογής, της ατομικής και κοινωνικής αυτονομίας και της ενηλικίωσής τους. Ακόμα επέμεναν στην αυστηρή τήρηση, για όλους ανεξαιρέτα τους μαθητές, των εξελικτικών σταδίων ανάπτυξης κατά τη διαδικασία προσέγγισης της γνώσης (σύμφωνα με τη Γνωστικο-Αναπτυξιακή Θεωρία του J. Piaget), με αποτέλεσμα , λόγω έλλειψης διαφοροποιημένης εκπαίδευσης ανάλογα με την περίπτωση κάθε φορά, σημαντικός αριθμός μαθητών να παραμένει μαθησιακά στάσιμος και να επιδιώκει διδακτικούς στόχους άκαιρους σε σχέση με την ηλικία του.

Υπήρξαν βέβαια, σε πιο περιορισμένη έκταση, και "ακαδημαϊκού τύπου" Προγράμματα που απέβλεπαν στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, που εντάσσονταν στα γνωστικά αντικείμενα των Μαθηματικών και της Γλώσσας.

Η προσέγγιση όμως των γνώσεων και δεξιοτήτων γίνονταν και πάλι με βάση την αυστηρή εξελικτική πορεία των σταδίων ανάπτυξης, με όσα αρνητικά αυτό συνεπαγόταν, κι ακόμα με τρόπο αποσπασματικό, κατακερματισμένα (χωρίς δηλαδή ο μαθητής να σχηματίζει σφαιρική εικόνα της όλης κατάστασης) κι επιπλέον χωρίς τις κατάλληλες διδακτικο-μαθησιακές προσαρμογές και την απαραίτητη σύνδεση με τις ανάγκες και την πραγματικότητα των εργασιακών κι επαγγελματικών χώρων.

III. ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. φοιτούν μαθητές ηλικίας 14-22 ετών, απόφοιτοι τουλάχιστον ειδικού ή γενικού δημοτικού σχολείου, για 5 έως 8 χρόνια, ανάλογα με τις εξειδικεύσεις και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών. Τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. και το προσωπικό τους υπάγονται στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. εντάσσεται στα πλαίσια μιας εκπαιδευτικής πραγματικότητας, που βρίσκεται σε μια σχέση δυναμικής αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης με τις διαμορφούμενες κοινωνικοοικονομικές και πολιτιστικές εξελίξεις.

Η δυναμική του διάστασης μπορεί και το καθιστά όσο το δυνατόν πιο *εύκαμπτο* και *ανοικτό* σε τροποποιήσεις και γενικότερα βελτιώσεις, που κάθε φορά υπαγορεύονται από τη νέα επιστημονική γνώση, τη νέα πολιτιστική πραγματικότητα και τις ιδιαίτερες ικανότητες καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε μαθητή ξεχωριστά. Διαπνέεται από τη θεμελιώδη αρχή της *εξατομικευμένης* διδασκαλίας, για την εφαρμογή της οποίας χρησιμοποιούνται επικουρικά, εκτός από τη διαρκή αξιολόγηση των αδυναμιών και δυνατοτήτων του μαθητή και ο ατομικός του φάκελος, που τηρείται από την κοινωνική υπηρεσία του σχολείου.

Το Α.Π. για τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. ακολουθεί τους γενικούς και επιμέρους στόχους του Ενιαίου Προγράμματος Σπουδών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και συνδέεται οριζόντια σε ότι αφορά τη θεματολογία κάθε γνωστικού αντικείμενου και κάθετα σε ότι αφορά όλες τις βαθμίδες Ειδικής Αγωγής. Το περιεχόμενό του στοχεύει στην αποφυγή των τραυματικών εμπειριών της αποτυχίας, που περισσότεροι απ' αυτούς έχουν βιώσει στην οικογενειακή και στην προηγούμενη μαθητική τους ζωή στο «κανονικό» σχολείο.

Περιλαμβάνει και προτείνει εναλλακτικές στρατηγικές επικοινωνίας και προσέγγισης για :

1. Για μαθητές των οποίων οι μαθησιακές δυσκολίες συνυπολογίζονται στον αυτισμό.
2. Για μαθητές με νοητική υστέρηση και συγχρόνως προβλήματα ακοής .
(νοηματική γλώσσα, ύπαρξη διερμηνέα)
3. Για μαθητές στους οποίους συνυπάρχουν νοητική υστέρηση και τυφλότητα.
(διδασκαλία με το σύστημα Braille και αγωγή κινητικότητας)

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ διέπεται από μια ολιστική προσέγγιση, που αφορά όλους τους τομείς της ζωής του μαθητή. Βοηθά στην κατανόηση των αναγκών του, στη βίωση και παραδοχή των δυνατοτήτων αλλά και των αδυναμιών του, παροτρύνοντάς τον να αναλάβει ευθύνες και να συμβάλλει εποικοδομητικά, όσο περισσότερο μπορεί, στη λειτουργία της κοινωνίας που ζει. Κύριο μέλημα του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι ο κάθε μαθητής να κερδίσει, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, την αυτονομία του, ανακτώντας την αξιοπρέπεια που του αξίζει.

Τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ συνιστούν σχολικές μονάδες που επιδιώκουν να προσφέρουν ένα ανάλογο με τα προαναφερόμενα εκπαιδευτικό περιβάλλον, που θα βοηθήσει τους σημερινούς μαθητές τους και αυριανούς ενεργούς πολίτες να διεκδικήσουν δυναμικά μια θέση στην όλο και πιο απαιτητική σύγχρονη αγορά εργασίας.

Για να κάνει πράξη τα παραπάνω το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ : Συνεχίζει να παρέχει ακαδημαϊκές γνώσεις προσαρμοσμένες ποσοτικά και ποιοτικά στις ιδιαίτερες ανάγκες και δυνατότητες των φοιτούντων μαθητών μέσα από τα μαθήματα: Γλώσσα, Μαθηματικά, Κοινωνική και Επαγγελματική Αγωγή, Πληροφορική, Μουσική και Γυμναστική.

Δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων στα πλαίσια λειτουργίας των ομάδων εργασίας, δηλαδή στους τομείς της ατομικής φροντίδας, των διαπροσωπικών σχέσεων και της πλήρους συμμετοχής στη ζωή της κοινότητας. (Αξίζει εδώ να σημειώσουμε ότι αξιόλογες επιστημονικές Μελέτες και Έρευνες έχουν δείξει ότι κυρίαρχο κριτήριο για να πετύχει την εργασιακή του ένταξη το άτομο με αναπηρία είναι το επίπεδο των κοινωνικών του δεξιοτήτων. Συνήθως απομακρύνεται από την εργασία του όχι τόσο από έλλειψη επαγγελματικών ικανοτήτων αλλά από έλλειψη επαγγελματικών συνθηκών : μη τήρηση ωραρίου , αυθαίρετη απουσία, ανάρμοστη συμπεριφορά προς συναδέλφους και προϊστάμενους κλπ).

Εστιάζει στην εκμάθηση τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων.

Οι μαθητές όλων των τάξεων, εκτός από το κύριο εργαστήριο ειδίκευσής τους, παρακολουθούν για 4 ώρες την εβδομάδα και τμήματα άλλων ειδικοτήτων, προκειμένου να αποκτήσουν και γενικότερες τεχνικές δεξιότητες, που θα τους βοηθήσουν αφενός στην αυτόνομη διαβίωσή τους και αφετέρου στην εξεύρεση εργασίας, ανεξάρτητα από την ειδικότητά τους. π.χ. Ένας μαθητής που έχει κύρια ειδίκευση την υδραυλική θα φοιτήσει και δύο ώρες την εβδομάδα στο εργαστήριο της Ραπτικής και δύο ώρες της Ξυλουργικής ή δύο ώρες στο εργαστήριο της Κηπουρικής και δύο ώρες στο εργαστήριο της Κεραμικής. Βέβαια, αν έχει πολλές ειδικότητες το Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., καλό είναι, να αλλάζουν οι ώρες κάθε χρόνο στα δεύτερα εργαστήρια.

Οι εξειδικεύσεις διαφέρουν από το ένα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. στο άλλο και είναι συνήθως οι παρακάτω:

Χειροτεχνίας, Ξυλουργικής, Υδραυλικής, Κηπουρικής, Ραπτικής, Κεραμικής, Ζωικής Παραγωγής, Κηροπλαστικής, Γουναρικής, Ξυλογλυπτικής, Ζαχαροπλαστικής - Αρτοποιίας, Καθαρισμού Κτιρίων, Βιολογικών Καλλιεργειών , Τουριστικών Επαγγελμάτων, Αυτόνομης Διαβίωσης...

IV. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΑ Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες είναι η κοινωνικοποίηση των ατόμων με αναπηρία με σκοπό την ένταξη, την ενσωμάτωση και την ενεργητική τους συμμετοχή στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της κοινωνίας. Η ανάπτυξη των επιστημών, η εξέλιξη στους τομείς της τεχνολογίας και της πληροφορικής, ο εκσυγχρονισμός των μέσων και των συνθηκών εργασίας, η βελτίωση των συνθηκών εκπαίδευσης, οι Διακηρύξεις των Διεθνών Οργανισμών και η συνδρομή του Κινήματος των Αναπήρων, έχουν συμβάλει ως σήμερα στη συστηματική μελέτη του προβλήματος της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων με Αναπηρία καθώς και στην επανεξέταση των όρων, με τους οποίους διατυπώνονται οι αρχές και το πλαίσιο μόρφωσης, ένταξης και συμμετοχής τους στην κοινωνία.

Οι μαθητές με αναπηρίες, όσο σοβαρές κι αν είναι αυτές, μπορούν να αναπτύξουν ξεχωριστές δυνατότητες και δεξιότητες, αρκεί να βρεθούν σε ένα τέτοιο εκπαιδευτικό περιβάλλον, το οποίο, αφού τις διερευνήσει και τις φέρει στην επιφάνεια, στη συνέχεια να τις αξιοποιήσει, έτσι ώστε, να καταστεί δυνατή όχι μόνο η ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο αλλά και η συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία, για μια όσο το δυνατόν περισσότερο ισότιμη κοινωνική εξέλιξη. Φυσικά ο βαθμός εξέλιξης και αυτονομίας κάθε μαθητή εξαρτάται, πέρα από τη μορφή και το

βαθμό της αναπηρίας του και από τη στάση που τηρεί η οικογένεια, από την ωριμότητα που δείχνει η κοινωνία στην αποδοχή του αλλά και από το θεσμικό πλαίσιο που λειτουργεί σ' αυτήν.

Το ζητούμενο βέβαια για να πετύχουν στην ζωή τους δεν είναι να συσσωρεύσουν απλά γνώσεις με ημερομηνία λήξης, που αύριο θα τους είναι άχρηστες αλλά να γνωρίσουν πώς να μαθαίνουν κάνοντας κάτι χρήσιμο και λειτουργικό αυτοί οι ίδιοι, να αναπτύξουν δηλαδή δεξιότητες τεχνικές επαγγελματικές, κοινωνικές, επικοινωνιακές και πνευματικές, που θα τους επιτρέπουν στο μέλλον να επεξεργάζονται, να ανανεώνουν τις γνώσεις και τις πληροφορίες τους και τέλος να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Για να συμβούν όμως όλα αυτά κρίνεται απαραίτητη η χρήση νέων τρόπων διδασκαλίας, μάθησης καθώς και μαθητείας από την πλευρά των μαθητών, που να εναρμονίζονται με τους άμεσα χρηστικούς διδακτικούς στόχους που θα τεθούν στο πλαίσιο διατύπωσης των νέων Α.Π.

Η ανεπάρκεια των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων που λειτούργησαν μέχρι σήμερα ώθησε επιστήμονες και υπεύθυνους εκπαιδευτικής πολιτικής στην εφαρμογή νέων *“Προγραμμάτων πιο ουσιαστικών και λειτουργικών”*, που δίνουν προτεραιότητα στην απόκτηση δεξιοτήτων άμεσης χρήσης κι εφαρμογής στην καθημερινή ζωή των ατόμων με αναπηρία και τους εξασφαλίζουν ένα κοινωνικό πλαίσιο αλληλεπίδρασης κι επικοινωνίας, που αφενός διευκολύνει την κοινωνική μάθηση και προσαρμογή τους (σύμφωνα με την *Ψυχοκοινωνική Θεωρία* του L. Vygotsky) και αφετέρου αυξάνει το βαθμό αυτονομίας τους. Η Θεωρία αυτή υποστηρίζει ότι η κοινωνική αλληλεπίδραση, η συνεργασία και η συλλογική συνείδηση, η διαμαθητική επικοινωνία αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικούς παράγοντες μάθησης και γνωστικής ανάπτυξης. Τα άτομα μέσα από την επικοινωνία τους με το κοινωνικό περιβάλλον οικειοποιούνται τις νέες γνώσεις, όχι με διαδικασίες άμεσης αφομοίωσης αλλά μέσα από μια διαλεκτική διαδικασία που πραγματοποιούν, καθώς επιχειρούν να εντάξουν οργανικά τα κοινωνικά στοιχεία μέσα στα προϋπάρχοντα ατομικά σχήματα. Η μάθηση κατά τον Vygotsky προηγείται και οδηγεί στη ανάπτυξη (ενώ κατά τον Piaget η ανάπτυξη προηγείται και είναι προϋπόθεση της μάθησης).

Ο εκπαιδευτικός, σε διδακτικό επίπεδο, παίζει πρωταρχικό ρόλο. Κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών, τους εμπλέκει στο μαθησιακό έργο, τους καθοδηγεί σε ενέργειες σχετικές με το επιδιωκόμενο έργο, αναδεικνύει σημαντικές πλευρές του θέματος, επιδεικνύει τρόπους σκέψης και δράσης κατάλληλους για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την ολοκλήρωση του έργου.

Τα παραπάνω ενυπάρχουν οργανωμένα σε ολοκληρωμένη διδακτική προσέγγιση στο *Μοντέλο της Γνωστικής Μαθητείας*, κατά το οποίο ο εκπαιδευτικός επιδεικνύει άμεσα το προς μάθηση έργο, για να λειτουργήσει ως μοντέλο και στη συνέχεια, μέσα σε συνθήκες στήριξης, εξασκεί τους μαθητές προκειμένου να αναπτύξουν τη διδασκόμενη δεξιότητα (βλ. Ματσαγγούρας 1997, σ. 90).

Η προαναφερόμενη Θεωρία, που τονίζει ιδιαίτερα τη σημασία του κατάλληλου κοινωνικού πλαισίου για την επίτευξη της μάθησης, θα μπορούσε να αποτελέσει θεωρητική αφετηρία για τη δόμηση νέου Α.Π. Σπουδών για τα άτομα με αναπηρία, με το σκεπτικό ότι θα ευνοούσε την κοινωνική τους προσαρμογή, που οφείλει να αποτελεί πρώτιστο στόχο της εκπαίδευσής τους, εμπλέκοντάς τα κατά προτεραιότητα σε κοινωνικές διεργασίες και δραστηριότητες.

Συμβουλευτική- Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Ιδιαίτερα χρήσιμη θεωρείται σήμερα από αναγνωρισμένου κύρους επιστήμονες η ένταξή τους στο νέο Α.Π. Σπουδών, με δεδομένο ότι τα άτομα με αναπηρίες βρίσκονται σε αρκετά μειονεκτική θέση από την πλευρά της συμμετοχής τους στο κοινωνικό γίνεσθαι και πολύ περισσότερο στην παραγωγική διαδικασία. Τα γνωστικά αυτά αντικείμενα αποσκοπούν να τους βοηθήσουν να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους, να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και να καταστούν

ικανοί να λαμβάνουν αποφάσεις. Ακόμα, αποβλέπουν να τους παράσχουν πληροφόρηση για πιθανές επαγγελματικές διεξόδους, για τα μεταβατικά στάδια προς την επαγγελματική τους αποκατάσταση και την όσο το δυνατόν πιο ομαλή ένταξή τους στην ενεργό κοινωνική ζωή. Ο Θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού λειτουργεί ήδη στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. μέσω Συμβούλου Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Επαγγελματική κατάρτιση

Μια ακόμα τάση που αναπτύσσεται στις μέρες μας διεθνώς είναι η αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης ατόμων με αναπηρίες με στόχο την ένταξή τους στο εργασιακό χώρο. Στο πλαίσιο δηλαδή της ειδικής αγωγής που δέχεται το άτομο με αναπηρία εντάσσεται και η εκπαίδευση/ κατάρτισή του σε ένα επαγγελματικό τομέα και η μύησή του στο χώρο εργασίας.

Η εργασία, εκτός από τις επαγγελματικές ικανότητες, απαιτεί ως γνωστόν και εργασιακές συνήθειες, όπως τήρηση του ωραρίου, καλή συμπεριφορά στους συναδέλφους και προϊσταμένους, ευπρεπή εμφάνιση, ατομική καθαριότητα, φροντίδα για τον εργασιακό χώρο, για τα υλικά και τα εργαλεία κ.α. Η επαγγελματική εκπαίδευση επιδιώκει αυτούς τους στόχους σε όλη τη διάρκεια της φοίτησης των μαθητών στο σχολείο, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις ατομικές και ενδοατομικές διαφορές. Έτσι η επαγγελματική εκπαίδευση φθάνει να επιτελεί λειτουργία μορφωτική, θεραπευτική, κοινωνική, με απώτερο στόχο την αυτοπραγμάτωση του νέου ατόμου. Είναι αυτονόητο ότι η εργασία έχει απώτερες κοινωνικές προεκτάσεις.

Η σημασία της είναι πολύ μεγαλύτερη στην περίπτωση των ατόμων με αναπηρίες που συχνά βρίσκονται σε μια περιθωριακή κοινωνική κατάσταση, η οποία κατά κανόνα ακολουθείται από οικονομική δυσπραγία και κατά προέκταση οικονομική εξάρτηση των μαθητών από τρίτα πρόσωπα ή φορείς.

Οι μαθητές των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. στη χώρα μας, διδάσκονται στα εργαστήρια από τους τεχνολόγους εκπαιδευτικούς τις θεωρητικές γνώσεις και τις τεχνικές δεξιότητες του επαγγέλματος για το οποίο εκπαιδεύονται. Ταυτόχρονα έρχονται σε επαφή με τον τεχνικό εξοπλισμό του εργαστηρίου τους και εκπαιδεύονται στη χρήση υλικών και εργαλείων. Στην περίπτωση των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. που μας αφορά, οι στόχοι, η διδακτική μεθοδολογία και τα μέσα αυτής της Εκπαίδευσης θα προτείνουμε να προβλεφτούν μέσα από τα νέα Α.Π.

Πρακτική εξάσκηση σε εξωσχολικούς επαγγελματικούς χώρους.

Στα τελευταία έτη σπουδών τους θα είχε ουσιαστική σημασία να γνωρίσουν οι μαθητές με αναπηρία τις πραγματικές συνθήκες εργασίας, ώστε να διαμορφώσουν ίδια αντίληψη και γνώμη για τις δυσκολίες της επαγγελματικής αποκατάστασης. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με το να διασφαλιστεί μια χρονική περίοδος Πρακτικής Εξάσκησης τους σε επαγγελματικούς χώρους και η οποία μπορεί να προβλεφτεί και προδιαγραφεί μέσα από τα νέα Α.Π. Σπουδών .

Τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. μπορούν να βρίσκονται σε στενή συνεργασία με τον επαγγελματικό χώρο για την επίλυση των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν. Οι μαθητές δε θα χάνουν την επαφή τους με το εργαστήριο, όπου παράλληλα θα μπορούν να φοιτούν κάποιες μέρες της εβδομάδας, ώστε να ενισχύονται συναισθηματικά και επαγγελματικά συζητώντας τις τεχνικές δυσκολίες και τις εργασιακές συνθήκες που αντιμετώπισαν.

Οι ιδιαιτερότητες των ατόμων με αναπηρία, τα ειδικότερα δικαιώματά τους, που εκπηγάζουν από τις πολλαπλές ανάγκες τους και θεμελιώνονται σε αυτές, η στάση της κοινωνίας απέναντί τους απαιτούν τη *διεπιστημονική προσέγγιση* του όλου ζητήματος και προϋποθέτουν ιδιαίτερες ενέργειες πέραν εκείνων που ενδείκνυνται για τον υπόλοιπο μαθητικό πληθυσμό, άρα και ιδιαίτερα Αναλυτικά Προγράμματα.

Τέλος, το Ενιαίο Α.Π. μπορεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τους εκπαιδευτικούς των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. όλης της χώρας, εξασφαλίζοντας έτσι ισότιμη εκπαίδευση όλων των νέων με αναπηρίες ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική και γεωγραφική τους προέλευση. Ο εκπαιδευτικός θα μπορεί να αντλεί ιδέες και να παίρνει κατευθύνσεις για την οργάνωση του διδακτικού του έργου χωρίς να του στερείται η δυνατότητα τροποποίησης και προσαρμογής τους στις εκπαιδευτικές ανάγκες της εκάστοτε ομάδας που εκπαιδεύει κάθε φορά. Έτσι σε συνδυασμό με τα βιβλία, η συγγραφή των οποίων ακολουθεί συνήθως την κατάρτιση ενός Α.Π., η μάθηση στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. θα μπορεί να γίνεται προγραμματισμένη κι οργανωμένη, μακριά από καθημερινούς υποκειμενικούς και πρόχειρους αυτοσχεδιασμούς. Η προέκταση της εφαρμογής του από τους εκπαιδευτικούς, ειδικευμένους ή μη, των γενικών σχολείων που μπλέκονται στη διαπαιδαγώγηση των φοιτούντων εκεί νέων με αναπηρίες μπορεί να αποτελέσει ασφαλιστική δικλείδα για τον ορθό προγραμματισμό της ύλης και τη σωστή αξιολόγηση.

V. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Μέχρι σήμερα, η κύρια πρακτική στη διδασκαλία, ήταν η προσέγγιση της γνώσης μέσω των «θεμάτων». Ήδη οι εκπαιδευτικοί είχαν κληθεί να απαντήσουν έμπρακτα στα κύρια ερωτήματα, δηλαδή ποια είναι η χρήσιμη σχολική γνώση και με ποια σειρά αυτή θα διδαχθεί. Προσπάθησαν δηλαδή εκ των ενόντων να απαντήσουν στην «επιλογή» και στην «οργάνωση» της ύλης.

Τώρα, επιλέγοντας τη διαθεματικότητα ως μεθοδολογική προσέγγιση, καλούμαστε ν'αποφασίσουμε γιατί είναι χρήσιμη και αποδοτική ως τρόπος μάθησης για τα Α.Μ.Ε.Α. και με ποιες διδακτικές θα μπορούσαμε να την εφαρμόσουμε. Η προσέγγιση της γνώσης επιτυγχάνεται μέσω των «εννοιών».

Λόγοι επιλογής της Διαθεματικής προσέγγισης στα Α.Π. για τα Α.Μ.Ε.Α.

Τα διαθεματικά προγράμματα σπουδών αναφέρονται εκτενέστερα στην καθημερινή εμπειρία των μαθητών και χρησιμοποιούν λιγότερο αφαιρετικό και εξειδικευμένο λόγο, γεγονός που διευκολύνει και τη μάθηση των Α.Μ.Ε.Α., που γενικώς έχουν δυσκολίες στην επικοινωνία, στην κατανόηση και την έκφραση του λόγου.

Η διαθεματικότητα, ενισχύει τη συσχέτιση των επιμέρους γνώσεων και είναι μια μέθοδος που βοηθάει τα Α.Μ.Ε.Α. να συλλάβουν ενιαία το φυσικό και κοινωνικό κόσμο αντί για διαιρεμένο, αποσπασματικό και διασπασμένο.

Ο εκπαιδευτικός, σε συνεργασία με τους μαθητές, οργανώνει θεματικά πεδία και καθορίζει διδακτικές και μαθησιακές δραστηριότητες, που έχουν άμεση αναφορά στα ενδιαφέροντα και στις ανάγκες τους.

Σύμφωνα με τον Β. Bernstein ο νοηματικός προσανατολισμός πολλών μαθητών και κυρίως όσων προέρχονται από τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα κινείται στο χώρο του συγκεκριμένου και του τοπικού πλαισίου δράσης, γεγονός που συνδυάζεται με τη διαθεματική προσέγγιση, όπου η σχολική γνώση συνδέεται με τις καθημερινές εμπειρίες των μαθητών.

Όσον αφορά την εφαρμογή της διαθεματικότητας στο Α.Π., ειδικά για τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. και λόγω των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μαθητές για να συλλάβουν τις αφηρημένες έννοιες, θα προτείναμε, σε πρώτη φάση, οι θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες που θα υποστηρίζουν τη διακλαδική εξακρίνωση, να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένες.

Για τον παραπάνω λόγο θα προτείναμε, σε πρώτο επίπεδο, να ασχοληθούμε με τις έννοιες: χώρος και σχέση-σχέσεις, ως πιο κατανοητές και δυνατόν να προσεγγιστούν με βιωματικές μεθόδους.

Σε δεύτερο επίπεδο, οι έννοιες χρόνος, επικοινωνία, περιβάλλον (φυσικό, ανθρωπογενές, κοινωνικό), είναι εφικτό να γίνουν αντιληπτές από μαθητές με μικρότερες δυσκολίες. Οι άλλες, πιο αφηρημένες διαθεματικές έννοιες, μπορούν να αξιοποιηθούν, με το να φροντίζει ο εκπαιδευτικός να τις επισημαίνει κατά τη διάρκεια της εφαρμογής των διαθεματικών εννοιών και να επιμένει, ανάλογα με τις δυνατότητες των μαθητών.

Είναι σαφές ότι όλα τα παραπάνω μπορούν να εφαρμόζονται και στη Γενική και στην Ειδική αγωγή. Ειδικά για την Ειδική αγωγή, εκτός από τους γενικούς στόχους της αγωγής στους οποίους αποσκοπούμε, ο κυριότερος στόχος για τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. θα μπορούσε ίσως να είναι η *αυτονομία* των μαθητών.

Από αυτό συνεπάγεται ότι για την επίτευξη του τελικού στόχου μας, κατά την εφαρμογή του Δ.Ε.Π.Σ., στο περιεχόμενο των προγραμμάτων, θα ήταν χρήσιμο, εκτός από τις θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες, να συμπεριληφθούν και εξειδικευμένες έννοιες, σημαντικές για την ειδική αγωγή, όπως συνέπεια, ευθύνη, υπευθυνότητα, νόμος, υποχρέωση, δικαίωμα κλπ.

Η μεθοδολογία την οποία θα μπορούσαμε να προτείνουμε κατά προτεραιότητα για εφαρμογή, είναι η εξακρίνιση των θεμάτων σύμφωνα με τη διαθεματική προσέγγιση και τα σχέδια εργασίας.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

Σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας στο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. είναι η ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να χειρίζονται με επάρκεια και αυτοπεποίθηση, υπεύθυνα και δημιουργικά τον προφορικό και γραπτό λόγο και η ενδυνάμωση της επικοινωνιακής ικανότητας και συναισθηματικής ανάπτυξης με τελικό στόχο την κοινωνική προσαρμογή και την αυτονομία.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι. Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης.

Οι θεματικοί άξονες έχουν διαφορετικό βαθμό δυσκολίας ανάλογα με την αντιληπτική ικανότητα και την ηλικία κάθε μαθητή ή της όσο το δυνατόν ομοιόμορφης ομάδας.

Τα γραμματικο-συντακτικά φαινόμενα και οι επικοινωνιακές δεξιότητες διαχέονται σε όλους τους θεματικούς άξονες.

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
<p>Προφορικός λόγος ομιλία και ακρόαση</p> <p>Ανακοινώσεις και περιγραφές</p> <p>Διαλογικές και μονολογικές μορφές επικοινωνίας</p> <p>Λειτουργία του προφορικού λόγου</p> <p>Κώδικες προφορικής επικοινωνίας</p> <p>Αξιολόγηση προφορικών πληροφοριών</p>	<p>Ο μαθητής επιδιώκεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ακροάται και να διατυπώνει με ακρίβεια και αυτοπεποίθηση. • Να κάνει για κάθε περίπτωση επικοινωνίας τις ανάλογες φραστικές επιλογές. • Να χρησιμοποιεί πλουσιότερο λεξιλόγιο. • Να συνειδητοποιεί τη στενή σχέση ακρόασης ομιλίας και να ελέγχει την αποδεκτότητα του λόγου του. • Να αφηγείται από μνήμης . • Να ανακοινώνει προσωπικές εμπειρίες, σκέψεις και επιθυμίες και να περιγράφει με ακρίβεια γεγονότα και καταστάσεις. • Να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά κώδικες προφορικής επικοινωνίας για διάφορους σκοπούς. 	<p>Επικοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>Πληροφορία</p> <p>Χώρος – χρόνος</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοεί ένα προφορικό μήνυμα. • Να εντοπίζει τα κύρια σημεία στο λόγο των συνομιλητών του. 	
<p>Γραπτός λόγος Ανάγνωση</p> <p>Δομή λέξης-πρότασης παραγράφου</p> <p>Είδη ανάγνωσης (ανάγνωση που δεν οδηγεί κατ' ανάγκη σε κατανόηση, λειτουργική ανάγνωση)</p> <p>Είδη κειμένων</p> <p>Επιτονισμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνειδητοποιήσει τη σύνδεση προφορικής και γραπτής γλώσσας. • Να αντιληφθεί τη στενή σχέση ακρόασης, ομιλίας και ανάγνωσης. • Να ανασυνθέτει λέξεις και φράσεις και να τις διαβάσει. • Να διαβάζει και να κατανοεί αρχικά ένα απλό και μικρό κείμενο και τελικά ένα πιο σύνθετο. • Να διαβάζει μεγαλόφωνα και εκφραστικά. • Να διαβάζει σιωπηρά. • Να επιλέγει ανάμεσα στη συνολική ή στην επιλεκτική ανάγνωση. • Να εντοπίζει τα κύρια σημεία ή τα σημεία που τον ενδιαφέρουν. • Να αναγνωρίζει τα μηνύματα από γραπτούς κώδικες και σήματα επικοινωνίας εντοπίζοντας τις προθέσεις του πομπού. • Να αποδίδει περιληπτικά το νόημα του κειμένου. • Να εντοπίζει τις πληροφορίες που τον ενδιαφέρουν. • Να συμπεραίνει από τα εξωγλωσσικά στοιχεία ενός φυλλαδίου ή ενός βιβλίου το περιεχόμενό του. • Να διαβάζει για προσωπική του ευχαρίστηση. 	<p>Δομή</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Ομοιότητα - διαφορά</p> <p>Χώρος - χρόνος</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Πληροφορία</p> <p>Οργάνωση</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιεί την αναγνωστική του δεξιότητα ως γενική δεξιότητα μάθησης, αξιοποιώντας την στα άλλα μαθήματα και στις προσωπικές του ανάγκες γραπτής επικοινωνίας. • Να αντλεί πληροφορίες από τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα με στόχο τη χρησιμοποίησή τους στη βελτίωση της επαγγελματικής του κατάρτισης. 	
<p>Γραπτός λόγος Γραφή και παραγωγή γραπτού λόγου</p> <p>Αντιγραφή, γραφή τονισμός, στίξη, καλλιγραφία Δομή κειμένου Περίληψη Είδη λόγου, τύποι κειμένων Πραγματολογικά στοιχεία</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιγράφει ευανάγνωστα και ορθογραφημένα. • Να χρησιμοποιεί τα σημεία στίξης • Να συσχετίζει πρακτικά και να εφαρμόζει γραμματικούς κανόνες. • Να διορθώνει τα ορθογραφικά του λάθη με τη χρήση λεξικών. • Να συντάσσει περιλήψεις. • Να καταγράφει προσωπικά του βιώματα καταστάσεις, εντυπώσεις και να εκφράζει τα συναισθήματά του και τις επιθυμίες του με όσο το δυνατό διευρυμένο λεξιλόγιο. • Να αναπτύσσει θέματα της καθημερινής ζωής. • Να μεταδίδει αποτελεσματικά ένα μήνυμα στον αποδέκτη. • Να συντάσσει κείμενα διαφορετικού είδους ανάλογα με τον αποδέκτη, το σκοπό και την κατάσταση επικοινωνίας. • Να αναπτύσσει την ικανότητα πρόσληψης του αξιακού περιεχομένου των μηνυμάτων του πομπού (γράφοντος) ανάλογα με τις πραγματολογικές και σημασιακές αποχρώσεις του λόγου (κυριολεξία, χιούμορ, ειρωνεία). 	<p>Δομή</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Ομοιότητα-διαφορά</p> <p>Οργάνωση</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>Χώρος-χρόνος</p>
Λογοτεχνία	<ul style="list-style-type: none"> • Να διευρύνει την αναγνωστική του 	Δομή

<p>Βιωματικός λόγος</p> <p>Γλωσσικά μέσα των λογοτεχνημάτων</p>	<p>ικανότητα προσεγγίζοντας και το βιωματικό λόγο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διευρύνει τις προσωπικές του εμπειρίες. • Να έρθει σε επαφή με τον κόσμο του πολιτισμού ,των αξιών και της κοινωνικο-πολιτικής οργάνωσης. • Να διαισθανθεί τις εναλλακτικές δυνατότητες της γλώσσας. • Να καλλιεργηθεί αισθητικά και συναισθηματικά. • Να γνωρίσει κώδικες συμπεριφοράς βιώματα και εμπειρίες που τείνουν να εκλείψουν από τη σύγχρονη ζωή. • Να διαβάσει λογοτεχνικά κείμενα για προσωπική του ευχαρίστηση. 	<p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Παρελθόν-παρόν μέλλον</p> <p>Παλιό-νέο</p> <p>Χώρος-χρόνος</p> <p>Εξέλιξη</p> <p>Άτομο-κοινωνία</p>
<p>Λεξιλόγιο</p> <p>Θεματικά, σημασιολογικά, ετυμολογικά πεδία</p> <p>Ορισμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνει την έννοια της λέξης με βάση την καταγωγή της, τη συγγένεια ή την αντίθεση. • Να δίνει εμπειρικούς ορισμούς λέξεων. 	<p>Δομή</p> <p>Ομοιότητα-διαφορά</p>
<p>Γραμματική</p> <p>Προτασιακή δομή</p> <p>Παράγραφος συνδετικές λέξεις στίξη</p> <p>Πυρηνική, ελλειπτική και επταυξημένη πρόταση</p> <p>Τα μέρη του λόγου</p> <p>Κλιτικά συστήματα</p> <p>Τονισμός και</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνειδητοποιήσει ότι η πρόταση παράγεται και λειτουργεί ως μονάδα επικοινωνίας. • Να συνειδητοποιήσει πρακτικά τις νοηματικές σχέσεις κειμένου-ενότητας-παραγράφου-πρότασης. • Να χρησιμοποιεί σωστά τα σημεία στίξης. • Να αναγνωρίζει τα συστατικά μιας πρότασης. • Να διαπιστώνει πρακτικά τις δυνατότητες αφαίρεσης, προσθήκης και αλλαγής σειράς στοιχείων της πρότασης ,καθώς και τις δυνατότητες μετασχηματισμού της για τις 	<p>Εξάρτηση</p> <p>Δομή</p> <p>Χώρος-χρόνος</p> <p>Ομοιότητα-διαφορά</p> <p>Μεταβολή</p>

<p>επιτονισμός</p> <p>Σχήματα λόγου</p>	<p>ανάγκες της επικοινωνίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εσωτερικεύει ένα κλιτικό σχήμα ρήματος στις δύο φωνές και ένα κλιτικό σχήμα πτωτικού (ουσιαστικού, επιθέτου, αντωνυμίας) στα τρία γένη. • Να συνειδητοποιήσει τον τροποποιητικό ρόλο της κατάληξης. • Να αναγνωρίζει το λειτουργικό ρόλο των προσδιοριστικών και την τυχόν συμφωνία τους (γένος, αριθμός, πτώση) με το προσδιοριζόμενο. • Να τονίζει ορθά τις λέξεις. • Να συνειδητοποιεί τις διαφορές γλωσσικών πράξεων από την επιτόνιση. • Να κατανοεί συχνόχρηστα σχήματα λόγου. • Να αναγνωρίζει πρακτικά τις μορφοσυντακτικές και λεξιλογικές επιλογές που κάνουν οι συνομιλητές του ανάλογα με την κατάσταση επικοινωνίας. • Να ζητάει και να δίνει πληροφορίες. 	
<p>Διαχείριση της πληροφορίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζει τις πληροφορίες που θέλει και να τις αξιοποιεί. • Να χρησιμοποιεί στοιχειωδώς Η/Υ για την ευχάριστη απόκτηση γνώσεων και τη συγγραφή απλού και μικρού κειμένου. • Να επιλέγει ένα βιβλίο, ένα περιοδικό ή μία εφημερίδα, με βάση τα επαγγελματικά του ενδιαφέροντα • Να αξιοποιεί απλό χάρτη, πίνακες (δρομολογίων και λοιπών πληροφοριών, διάφορα έντυπα κ.λ.π.) 	<p>Πληροφορία</p> <p>Επικοινωνία</p>

--	--	--

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1. *Ειδικοί σκοποί*

Με τη διδασκαλία της Γλώσσας στο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. επιδιώκονται οι παρακάτω επιμέρους σκοποί:

- Να κατακτήσουν ένα οπτικό λειτουργικό λεξιλόγιο οι μαθητές που λόγω βαριάς νοητικής καθυστέρησης ή λόγω διαφόρων άλλων δυσκολιών δεν έχουν κατακτήσει το μηχανισμό της ανάγνωσης.
- Να εξοικειωθούν και να μάθουν την Ελληνική Γλώσσα με τη χρήση της πρώτα σε ρεαλιστικές καταστάσεις της σχολικής και εξωσχολικής ζωής.
- Να χρησιμοποιούν τη γλώσσα ως κώδικα επικοινωνίας, αλλά και ως σύστημα σκέψης, για να ανακαλύπτουν και να κατανοούν νέες γνώσεις και εμπειρίες και να ικανοποιούν έτσι τις πρακτικές, συναισθηματικές, πνευματικές και κοινωνικές τους ανάγκες.
- Τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση και τυφλότητα να μάθουν να χρησιμοποιούν το Braille και άλλες μορφές επικοινωνίας.
- Τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση και κώφωση να μάθουν να χρησιμοποιούν προφορική και νοηματική γλώσσα και άλλες μορφές επικοινωνίας.
- Να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον των αυτιστικών παιδιών για επικοινωνία.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του λόγου για τη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή.
- Να ασκηθούν στο να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν με επιτυχία το ανάλογο επίπεδο λόγου σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας.
- Να αναγνωρίζουν τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία της νεοελληνικής γλώσσας.
- Να εκτιμήσουν την αξία του διαλόγου και να ασκηθούν στο είδος αυτό του λόγου – βασικού στοιχείου του δημοκρατικού τρόπου επικοινωνίας.
- Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας στη σχολική και εξωσχολική ζωή.
- Να εκτιμήσουν τη σημασία της γλώσσας ως βασικού φορέα της έκφρασης και του πολιτισμού κάθε λαού.
- Με την κατάκτηση της γλώσσας θα εξελιχθούν σε άτομα με αυτοπεποίθηση και αυτονομία.
- Να χρησιμοποιήσουν τις γλωσσικές τους ικανότητες στην επαγγελματική τους κατάρτιση και μακροπρόθεσμα στη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία.
- Να κατανοήσουν ότι η προσπάθεια για τη βελτίωση του γλωσσικού επιπέδου δεν περιορίζεται μόνο στο μάθημα της γλωσσικής διαδικασίας, αλλά εκτείνεται σε όλα τα μαθήματα και σε όλες τις εκδηλώσεις και δραστηριότητες της επικοινωνίας.

- Να εξοικειωθούν με την τεχνολογία της πληροφορικής ώστε να μπορούν να διαβάζουν και να γράφουν κείμενα μέσω των Η/Υ (μάθημα πληροφορικής).
- Να αναπτύξουν μέσω της γλωσσικής διαδικασίας υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις με συνομηλίκους και ενήλικους

2. ΣΤΟΧΟΙ, ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ, ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Η αποτελεσματική εφαρμογή του Α.Π.Σ. προϋποθέτει την αναγκαία διαφοροποίηση και εξατομίκευση που απαιτεί η εκπαίδευση μαθητών διαφορετικών ικανοτήτων.

Α. ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Σκοπός: Η άσκηση στην ακρόαση, η βελτίωση της προφορικής έκφρασης του μαθητή, καθώς και της ταχύτητας με την οποία διατυπώνει ένα σωστά δομημένο λόγο.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε:</p> <p>Να αποκτήσει δεξιότητες λεκτικής επικοινωνίας (να ακούει, να απαντάει, να ζητάει το λόγο, να διατυπώνει την άποψή του, να προσανατολίζεται στο αντικείμενο συζήτησης).</p> <p>Να καταστεί ικανός να αφηγείται, να περιγράφει γεγονότα και προσωπικά βιώματα με νοηματική αλληλουχία.</p> <p>Να εξωτερικεύει συναισθήματα, επιθυμίες και να εκφράζει τις σκέψεις του και</p>	<p>Μορφές προφορικού λόγου.</p> <p>Διηγηματικός λόγος. (περιγραφή, απαγγελία, αφήγηση).</p> <p>Καθοδηγητικός λόγος (σύσταση, οδηγία, παράκληση, πρόσκληση).</p> <p>Δραστηριότητες γλωσσικής εξάσκησης.</p> <p>Προσαρμογή του λόγου ανάλογα με την περίπτωση.</p> <p>Τεχνικές ουσιαστικής πύκνωσης του λόγου.</p> <p>Ανάπτυξη λεξιλογίου.</p>	<p><i>Αφήγηση καθημερινών εμπειριών και αναδιηγήσεις πραγματικών και φανταστικών ιστοριών, με σαφήνεια και με χρονική αλληλοδιαδοχή.</i></p> <p><i>Αφήγηση ιστορίας με βάση εικονογραφημένες σελίδες.</i></p> <p><i>Εξοικείωση με το σωστό τρόπο κοινωνικής επικοινωνίας (χρήση κατάλληλων λέξεων για χαιρετισμούς, ευχές, συστάσεις, συγχαρητήρια, προσκλήσεις, ανάλογα με την οικειότητα ή την επισημότητα). (Κοινωνική Αγωγή, Εργοθεραπεία, Αυτόνομη Διαβίωση).</i></p> <p><i>Παραγωγή λόγου σε τηλεφωνική συνομιλία όπου λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός οικειότητας με το συνομιλητή. (Εργοθεραπεία, Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση).</i></p> <p><i>Υποβολή τηλεφωνικής αιτήσεως σε Δημόσιες υπηρεσίες (Αυτόνομη Διαβίωση, Πληροφορική).</i></p> <p><i>Χρήση τηλεφωνικού καταλόγου, χρήση χρησίμων τηλεφώνων πρώτων αναγκών. (100,166,199,131,141,171,134) (Εργοθεραπεία, Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση, Μαθηματικά).</i></p> <p><i>Επεξεργασία και μελέτη χάρτη, περίληψη και σύνθεση πληροφοριών από σχετικά</i></p>

<p>τις ανάγκες του.</p> <p>Να αναγνωρίζει και να διαφοροποιεί μηνύματα και προθέσεις προσώπων του περιβάλλοντος και να τα αξιοποιεί στην καθημερινότητά του.</p> <p>Να θυμάται και να αναπαράγει χρήσιμα γνωστικά περιεχόμενα.</p> <p>Να διατυπώνει το λόγο του με εκφραστική ποικιλία (καταφατικά, αρνητικά, ερωτηματικά, απορηματικά).</p> <p>Να αποκτήσει σωστή συντακτική δόμηση στην προφορική του επικοινωνία.</p> <p>Να ανακοινώνει πληροφορίες σε ομαδικές συγκεντρώσεις.</p> <p>Να εντοπίζει και να αξιοποιεί τα σημαντικά στοιχεία του λόγου των συνομιλητών του.</p> <p>Να ξεχωρίζει τα πραγματικά γεγονότα από τα προσωπικά σχόλια και τα υπονοούμενα</p>		<p>ενημερωτικά έντυπα (τουριστικούς οδηγούς εγκυκλοπαίδειες κ.λ.π.) με αφορμή επισκέψεις σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους.</p> <p>Αφήγηση της υπόθεσης και της πλοκής ενός θεατρικού έργου μετά από την ομαδική παρακολούθησή του (Αισθητική Αγωγή, Μουσική).</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους ακροάσεων, κριτική ακρόαση.</p> <p>Ανακοίνωση εκλογικών αποτελεσμάτων για την ανάδειξη 15μελούς Συμβουλίου σε ακροατήριο. (Μαθηματικά, Κοινωνική Αγωγή, Πληροφορική).</p> <p>Ενεργητική συμμετοχή σε θεατρικές παραστάσεις, θεατρικά παιχνίδια, και δραματοποιήσεις (Εργοθεραπεία, Αισθητική Αγωγή, Μουσική).</p> <p>Εξάσκηση στη διάκριση του πραγματικού από το φανταστικό.</p> <p>Πρόσληψη και επεξεργασία του περιεχομένου διαφημιστικών μηνυμάτων: σκοπός, χρόνος, πομπός, παραλήπτης. (Κοινωνική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή, Εργοθεραπεία, Αυτόνομη Διαβίωση).</p> <p>Εκτέλεση εργασιών βάσει προφορικών οδηγιών Επεξεργασία οδηγιών για κατασκευές (επεξηγηματικό-κατευθυντικό κείμενο) με στόχο δημιουργία και έκθεσή τους (Αισθητική Αγωγή, Εργαστήριο Κεραμικής).</p> <p>Περιγραφή των εργαλείων, υλικών και μηχανημάτων του Εργαστηρίου που παρακολουθεί.</p> <p>Χρήση ειδικής ορολογίας για την περιγραφή της διαδικασίας εκτέλεσης έργου στα πλαίσια των Εργαστηρίων, (Εργαστήριο Ραπτικής, Κεραμικής, Μαγειρικής, Γραφειακής Στήριξης, Κηπουρικής, Ξυλουργικής, Μεταξοτυπίας, Μαθηματικά κ.λ.π.).</p> <p>Περιγραφή του αντικειμένου και των μελλοντικών προοπτικών επαγγέλματος (απορρόφηση στην αγορά εργασίας) για το οποίο εκπαιδεύεται καθώς και των εργασιακών συνθηκών (συνθήκες ασφάλειας, χώρος, ωράριο, αποδοχές).</p>
---	--	--

<p>των ομιλητών. Να εκφράζεται με σωστή άρθρωση, ήπιους τόνους και πλούσιο λεξιλόγιο.</p> <p>Να χρησιμοποιεί ορθά τη γλώσσα.</p> <p>Να ερμηνεύει προφορικά, βασικά κωδικοποιημένα τηλεοπτικά σήματα</p>		<p>(Επαγγελματικός προσανατολισμός, Κοινωνική Αγωγή, Μαθηματικά, Αγωγή Υγείας, Πληροφορική, Όλα τα Εργαστήρια)</p>
---	--	--

B. ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ – ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Σκοπός: Η ανάπτυξη της ικανότητας του παιδιού να διαβάζει με ευχέρεια και ακρίβεια και να κατανοεί το περιεχόμενο κειμένων με αυξανόμενη αναγνωστική δυσκολία, να χρησιμοποιεί την αναγνωστική του ικανότητα στον κοινωνικό του χώρο, στην επαγγελματική του κατάρτιση και μακροπρόθεσμα στη συμμετοχή του στην παραγωγική διαδικασία.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να:</p> <p>Κατανοεί τη σημασία μεταφοράς του προφορικού λόγου σε γραπτό.</p> <p>Διαβάζει ορθά με τήρηση των σημείων στίξης, με τον ανάλογο τόνο και το χρωματισμό της φωνής.</p> <p>Μελετά και κατανοεί λέξεις, μικρά κείμενα, λεκτικά σύνολα και αντλεί χρήσιμες πληροφορίες και</p>	<p>Ανάγνωση (σιωπηρή και μεγαλόφωνη)</p> <p>Κατανόηση κειμένου</p> <p>Σύνθεση και ανάλυση προτάσεων</p> <p>Αφήγηση περιεχομένου</p> <p>Πύκνωση κειμένου</p> <p>Σχολιασμός, κρίσεις</p> <p>Διάκριση, επισήμανση ιδεών,</p>	<p>Αναγνώριση βασικών λέξεων καθημερινή επιβίωσης (π.χ. είσοδος, έξοδος, δηλητήριο, κίνδυνος, έξοδος κινδύνου, στάση, μετρό, STOP, W.C., απαγορεύεται η είσοδος, απαγορεύεται το κάπνισμα κ.λ.π., ΔΕΗ, ΟΤΕ ΕΥΔΑΠ κ.ά.)</p> <p>Αναγνώριση των προσωπικών του στοιχείων (όνομα επώνυμο, διεύθυνση, ημερομηνία γέννησης).</p> <p>Αποκωδικοποίηση λογογραμμάτων (πινακίδες, σήματα του κώδικα οδικής κυκλοφορίας, φαρμακείο, Αστυνομία, Ιατρείο, Νοσοκομείο κ.ά.)</p> <p>(Εργοθεραπεία, Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση, Αισθητική Αγωγή, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μαθηματικά)</p>

<p>γνώσεις.</p> <p>Ακροάται και κατανοεί κείμενα που διαβάζουν συμμαθητές του.</p> <p>Διακρίνει τον πεζό από τον ποιητικό λόγο.</p> <p>Συσχετίζει κείμενα του ίδιου περιεχομένου εκφρασμένα σε διαφορετικό είδος λόγου.</p> <p>Διαβάζει κατά περίπτωση κείμενα, σφαιρικά ή λεπτομερειακά, ανάλογα με το είδος της γνώσης που επιδιώκει.</p> <p>Μαθαίνει να επιλέγει με προσωπικά κριτήρια και να διαβάζει κείμενα της αρεσκείας του.</p> <p>Εξασκείται στη σιωπηρή ανάγνωση με σκοπό τη γνώση, την πληροφόρηση και την ευχαρίστηση</p> <p>Προσαρμόζει τον τρόπο ανάγνωσής του στο είδος του εκάστοτε κειμένου.</p> <p>Αξιοποιεί την αναγνωστική του ικανότητα για να μαθαίνει και να επικοινωνεί σε κάθε περίπτωση.</p>	<p>αξιών</p>	<p><i>Παρότρυνση για συλλογές καρτών, εφημερίδων, περιοδικών, ημερολογίων (Αισθητική Αγωγή)</i></p> <p><i>Λύση σταυρόλεξου.</i></p> <p><i>Αντιστοίχιση των εικόνων με τις λέξεις που τις συνοδεύουν.</i></p> <p><i>Καθιέρωση ώρας ελεύθερης ανάγνωσης. Απαραίτητη προϋπόθεση η ύπαρξη βιβλιοθήκης στην τάξη.</i></p> <p><i>Επεξεργασία και συγγραφή απλών συνταγών μαγειρικής και στοιχειωδών συμβουλών υγιεινής διατροφής. (Κοινωνική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Αυτόνομη Διαβίωση, Εργαστήριο Μαγειρικής, Μαθηματικά).</i></p> <p><i>Επεξεργασία μικρών αγγελιών. Συζήτηση με θέματα «κατοικία» και «εργασία».</i></p> <p><i>Εντοπισμός αγγελιών που σχετίζονται με την επαγγελματική εξειδίκευση και επαγγελματική αποκατάστασή του. (Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Κοινωνική Αγωγή, Εργαστήριο Κηπουρικής, Ξυλουργικής, Ραπτικής, Υδραυλικής, Κεραμικής κ.ά.)</i></p> <p><i>Ανάγνωση ενημερωτικών κειμένων (τουριστικών οδηγών κ.λ.π.) με αφορμή επισκέψεις σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, πραγματικούς χώρους εργασίας (Κοινωνική Αγωγή, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Εργαστήρια όλα).</i></p> <p><i>Σύμπτυξη του θέματος του κειμένου και των μερών του και συνοπτική απόδοση του περιεχομένου (περίληψη) ως μέσο διάγνωσης της ικανότητας του μαθητή να κατανοεί τα κείμενα που χρησιμοποιούνται στα διάφορα μαθήματα και γενικότερα το μάθημα στο σύνολό του.</i></p> <p><i>Συστηματική ανάγνωση και κατανόηση email & FAX. Εξοικείωση με την χρήση του διαδικτύου για προσωπική του ευχαρίστηση και συλλογή πληροφοριών για την επαγγελματική του αποκατάσταση.</i></p> <p><i>Ανάγνωση και κατανόηση εντύπων</i></p>
---	--------------	--

		<p>αιτήσεων, υπευθύνων δηλώσεων, απαντήσεων στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών και προκηρύξεων θέσεων εργασίας (Πληροφορική, Εργοθεραπεία, Κοινωνική Αγωγή, Επαγγελματικός Προσανατολισμός).</p> <p>Χρήση τηλεφωνικού καταλόγου, χρήση χρησίμων τηλεφώνων – πρώτων αναγκών (100, 166, 199, 131, 141, 171, 134), (Εργοθεραπεία, Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση, Μαθηματικά).</p>
--	--	--

Γ. ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ – ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Σκοπός: Η ανάπτυξη της ικανότητας του παιδιού να επικοινωνεί γραπτά με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα, χρησιμοποιώντας τη μορφή και το ύφος που αρμόζει σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας. Να χαίρεται την ίδια τη γραπτή επικοινωνία.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση να:</p> <p>Αντιλαμβάνεται τη στενή σχέση ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής.</p> <p>Αντιγράφει ορθά και ευανάγνωστα λέξεις, φράσεις και προτάσεις.</p> <p>Παρατηρεί και περιγράφει γραπτά, πράγματα από το φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον.</p> <p>Περιγράφει γραπτά με</p>	<p>Τήρηση κανόνων ορθής γραφής, τονισμού και στίξης.</p> <p>Σωστή αντιγραφή.</p> <p>Τρόποι παραγωγής γραπτού λόγου.</p> <p>Αυτοδιόρθωση – αλληλοδιόρθωση.</p> <p>Πύκνωση γραπτού λόγου.</p> <p>Τεχνικές δόμησης γραπτού κειμένου.</p> <p>Άσκηση σε γλωσσικές δραστηριότητες (γραπτή ανακοίνωση, περιγραφή, αγγελία, πρόσκληση,</p>	<p>Αντιγραφή βασικών λέξεων καθημερινής επιβίωσης (π.χ. είσοδος, έξοδος, δηλητήριο, κίνδυνος, έξοδος κινδύνου, στάση, μετρό, ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ, Φαρμακείο, Αστυνομία, Ιατρείο κ.λ.π.) (Αυτόνομη Διαβίωση, Κοινωνική Αγωγή, Μαθηματικά).</p> <p>Γραφή των προσωπικών του στοιχείων (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, Αριθμός Ταυτότητας, Αριθμός Τηλεφώνου οικίας του, ημερομηνία γέννησης, διεύθυνση και αριθμό τηλεφώνου Σχολείου κ.λ.π.) (Αυτόνομη Διαβίωση, Κοινωνική Αγωγή, Μαθηματικά).</p> <p>Διατύπωση με σαφήνεια και χρονική αλληλουχία καθημερινών εμπειριών. Κοινωνική Αγωγή, Εργαστήρια όλα, Χρήση λεξικών συμβατικών ή ηλεκτρονικών (εμπλέκονται όλα τα αντικείμενα)</p> <p>Μετατροπή διαλόγου σε συνεχή λόγο και αντίστροφα.</p> <p>Συνοπτικές αποδόσεις κειμένων διάφορων μαθημάτων, στο πλαίσιο ανακεφαλαιώσεων, αναγνώσεων εξωσχολικών βιβλίων με βάση ερωτήσεις – κατευθύνσεις λ.χ. που; πότε; ποιοι; κ.λ.π. (εμπλέκονται όλα τα αντικείμενα)</p>

<p>χρονολογική σειρά προσωπικά του βιώματα.</p> <p>Συνεχίζει και γράφει από μόνος του την εξέλιξη μιας ιστορίας που διάβασε.</p> <p>Χρησιμοποιεί ορθά τους γραμματικούς κανόνες στη γραφή.</p> <p>Χρησιμοποιεί πίνακες παραδειγμάτων για να ελέγχει και να διορθώνει τα λάθη του.</p> <p>Καταγράφει σκέψεις, επιθυμίες και συναισθήματα.</p> <p>Γράφει απλές και μικρές προτάσεις με νοηματική συνοχή.</p> <p>Χρησιμοποιεί συνδετικές λέξεις για να ενώσει λέξεις ή προτάσεις.</p> <p>Χρησιμοποιεί διάφορα είδη λόγου και τύπους κειμένων για εξυπηρέτηση προσωπικών του αναγκών.</p>	<p>έκφραση συγχαρητηρίων και συλλυπητηρίων)</p>	<p><i>Εξοικείωση με το είδος λόγου (λ.χ. αναφορικός) και τον τύπο κειμένου (λ.χ. αφήγηση γεγονότος, περιγραφή εργαλείων) που αντιστοιχεί σε κάθε μάθημα του σχολικού προγράμματος και σε κάθε Εργαστήριο και παραγωγή ανάλογων κειμένων (εμπλέκονται όλα τα αντικείμενα).</i></p> <p><i>Περιγραφή πραγματικών και φανταστικών αντικειμένων ή καταστάσεων.</i></p> <p><i>Ανάπτυξη ακολουθίας σκέψεων για τη λύση προβλήματος (Μαθηματικά).</i></p> <p><i>Συμπλήρωση μιας ημιτελούς ιστορίας, γραπτή απόδοση μιας ιστορίας που αναπτύσσεται σε σειρά εικόνων.</i></p> <p><i>Αφηγήσεις.</i></p> <p><i>Διατύπωση υποθέσεων για το παρελθόν, το παρόν ή το μέλλον.</i></p> <p><i>Δόμηση κειμένου με παραγράφους, αρχικά με τη βοήθεια σειράς εικόνων, ερωτήσεων ή τίτλων.</i></p> <p><i>Ανάπτυξη κειμένου από αυτοτελείς τίτλους.</i></p> <p><i>Διατύπωση αιτημάτων σε διάφορους αποδέκτες.</i></p> <p><i>Συμπλήρωση εντύπων αιτήσεων, υπευθύνων δηλώσεων. (Εργοθεραπεία, Κοινωνική Αγωγή, Πληροφορική)</i></p> <p><i>Σύνταξη μικρής αγγελίας για εξεύρεση εργασίας (Επαγγελματικός Προσανατολισμός Κοινωνική Αγωγή)</i></p> <p><i>Σύνταξη επιστολής προς φιλικό ή συγγενικό πρόσωπο.</i></p> <p><i>Σύνταξη βιογραφικού σημειώματος.</i></p> <p><i>Σύνταξη ευχετηρίων καρτών, συγχαρητηρίων και συλλυπητηρίων τηλεγραφημάτων.</i></p> <p><i>Σύνταξη προσωπικού και σχολικού ημερολογίου.</i></p>
---	---	---

		<p>Έκδοση μηνιαίου σχολικού περιοδικού (Εμπλέκονται όλα τα αντικείμενα)</p> <p>Σύνταξη και αποστολή email.</p> <p>Σύνταξη ερωτηματολογίου για συνομηλίκους και μη με σκοπό συνεντεύξεις και σφυγμομετρήσεις (Κοινωνική Αγωγή, Μαθηματικά, Όλα τα Εργαστήρια)</p> <p>Περιγραφή των εργαλείων, υλικών και μηχανημάτων του Εργαστηρίου που παρακολουθεί.</p> <p>Χρήση ειδικής ορολογίας για την περιγραφή της διαδικασίας εκτέλεσης έργου στα πλαίσια των Εργαστηρίων (Ραπτικής, Κηπουρικής κ.λ.π., Εμπλέκονται όλα τα Εργαστήρια).</p> <p>Καταγραφή των κανόνων ασφαλείας στο χώρο των Εργαστηρίων.</p> <p>Καταγραφή οδηγιών για την ολοκλήρωση ενός έργου. (Εμπλέκονται όλα τα Εργαστήρια).</p>
--	--	--

Δ. ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Σκοπός: Η επαφή του μαθητή με καταξιωμένα, από άποψη αισθητική κείμενα κυρίως της ελληνικής λογοτεχνίας, η εξοικείωσή του με το εξωσχολικό βιβλίο και η ενθάρρυνσή του να αναπτύξει τη δημιουργική του φαντασία.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής:</p> <p>Εξοικειώνεται με τη λογοτεχνία μέσω της επαφής του με απλά, αλλά αριστουργηματικά λογοτεχνικά έργα.</p> <p>Έρχεται σε επαφή με λογοτεχνικά έργα της παράδοσης και του λαϊκού μας πολιτισμού.</p>	<p>Ανάγνωση, ακρόαση λογοτεχνικών κειμένων.</p> <p>Ελεύθερη ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων.</p> <p>Απαγγελία ποιημάτων.</p> <p>Αναδιήγηση λογοτεχνικού κειμένου.</p>	<p>Ανάγνωση μικρών λογοτεχνικών κειμένων και σφαιρική κατανόησή τους.</p> <p>Ακρόαση και αναδιήγηση λογοτεχνικών κειμένων (μικρών ιστοριών, διηγημάτων)</p> <p>Προσέγγιση μελοποιημένων ποιημάτων.</p> <p>Αποστήθιση και απαγγελία μικρών ποιημάτων.</p> <p>Ανάγνωση κειμένων με σκοπό την κατανόηση σημασιών πέραν των κυριολεκτικών.</p> <p>Ανάγνωση ευχάριστων κειμένων με σκοπό την ψυχαγωγία και την καλλιέργεια της</p>

<p>Καλλιεργεί την αγάπη για τη λογοτεχνία με την αξιοποίηση χιουμοριστικών και ευρηματικών λογοτεχνικών κειμένων και ψυχαγωγείται. Ενθαρρύνεται να δημιουργεί και να εκφράζει δικές του ιστορίες και να τις τοποθετεί στο χώρο και στο χρόνο.</p> <p>Γνωρίζει μέσω της λογοτεχνίας, και άλλες επιστήμες (Ιστορία, Γεωγραφία)</p> <p>Εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του με την παροχή ερεθισμάτων.</p>		<p>αίσθησης του χιούμορ..</p> <p>Καθιέρωση ώρας ελεύθερης ανάγνωσης.</p> <p>Σύνδεση του περιεχομένου των κειμένων με το αντίστοιχο περιεχόμενο άλλων μαθημάτων κατά περίπτωση.</p> <p>Σύνδεση του περιεχομένου των κειμένων με τις σχολικές εορτές και την καθημερινή ζωή.</p> <p>Επίσκεψη σε εκθέσεις βιβλίου.</p>
---	--	---

E. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Σκοπός: Ο εμπλουτισμός, η διεύρυνση και η ενεργοποίηση του ατομικού λεξιλογίου των μαθητών με την κατάλληλη αξιοποίηση των ειδικών γλωσσικών απαιτήσεων κάθε μαθήματος του σχολικού προγράμματος.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής:</p> <p>Εξοικειώνεται με διάφορα θεματικά λεξιλόγια.</p> <p>Διαμορφώνει ατομικό λεξιλόγιο (φωνητικά, ορθογραφικά και σημασιολογικά).</p>	<p>Βασικές λειτουργικές λέξεις και εκφράσεις.</p> <p>Συνδυασμός λέξεων με είδη λόγου και τρόπους λεκτικής επικοινωνίας.</p> <p>Σύνταξη αλφαβητικών</p>	<p>Εκμάθηση οπτικού λεξιλογίου λειτουργικών λέξεων σε συνδυασμό με πιθανά αντίστοιχα σήματα/σύμβολα, π.χ. Είσοδος-Έξοδος, εντός πληροφορίες, Ανοικτό-Κλειστό, Έλξατε-Ωθήσατε, Σπρώξτε, Σύρατε, Τουαλέτες, Άνδρας-Γυναίκα, Ζεστό-Κρύο, Ησυχία, Ταχυδρομείο, Τηλέφωνο, Ανελκυστήρας –Σκάλες, Πυροσβεστήρας, Στάση Ιατρείου, Νοσοκομείο, Αστυνομία, STOP, Δηλητήριο, Προσοχή Κίνδυνος, Έξοδος Κινδύνου, Απαγορεύεται η Είσοδος, Στάση Λεωφορείου, Πρώτες Βοήθειες, Μη πόσιμο νερό, Μην αγγίζετε, Απαγορεύεται το κάπνισμα κ.α.</p>

<p>Μαθαίνει οπτικό λειτουργικό λεξιλόγιο.</p> <p>Κατανοεί εννοιολογικά λέξεις και τις συνδέει με την πραγματικότητα. Συνειδητοποιεί τη σημασία των λέξεων με αφετηρία τις αντίθετές τους.</p> <p>Διαμορφώνει και κατακτά επαγγελματικό λεξιλόγιο σχετικό με το εργαστήριο που παρακολουθεί.</p> <p>Αναγνωρίζει τα βασικά κωδικοποιημένα μηνύματα των Μ.Μ.Ε.</p> <p>Εξασκείται στη διαμόρφωση απλών αλφαβητικών λεξιλογίων.</p> <p>Αξιοποιεί νέες έννοιες και λέξεις για τη διεύρυνση του ενεργητικού του λεξιλογίου.</p>	<p>προσωπικών λεξιλογίων.</p>	<p><i>Χρήση εναλλακτικών τρόπων κατανόησης του περιεχομένου των λέξεων όπως της νοηματικής γλώσσας και του συστήματος ΜΑΚΑΤΟΝ.</i></p> <p><i>Κατονομασία γνωστών αντικειμένων και προσώπων.</i></p> <p><i>Παιχνίδια σύνδεσης λέξεων με τις αντίστοιχες εικόνες (Συσχέτιση Περιεχομένου και Συμβόλου)</i></p> <p><i>Επέκταση της νέας λέξης σε λογική συνέχεια με τη δημιουργία πρότασης (προφορικά ή γραπτά)</i></p> <p><i>Ασκήσεις συμπλήρωσης μισοτελειωμένων προτάσεων.</i></p> <p><i>Σύνταξη απλών λεξιλογίων με ομαδοποιημένες λέξεις αλφαβητικά.</i></p> <p><i>Χρήση εικονογραφημένων και κοινών λεξικών.</i></p> <p><i>Εντοπισμός και ερμηνεία αγνώστων λέξεων σε ένα μικρό κείμενο.</i></p> <p><i>Καταγραφή ειδικού λεξιλογίου και αναγνώριση της ιδιαιτερότητας του λεξιλογίου κάθε μαθήματος και κάθε εργαστηρίου.</i></p> <p><i>Γράψιμο κειμένου με το ειδικό λεξιλόγιο κάθε εργαστηρίου.</i></p> <p><i>Επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου για τη σωστή επικοινωνία.</i></p>
--	-------------------------------	--

ΣΤ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Σκοπός: Η πρακτική συνειδητοποίηση της δομής και της λειτουργίας της γλώσσας στην επικοινωνία σε επίπεδο κειμένου, πρότασης και λέξης.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση να:</p> <p>Χρησιμοποιεί κανόνες τονισμού και βασικά σημεία στίξης.</p> <p>Αναλύει λεκτικά, γλωσσικά σύνολα</p> <p>Κατακτά βασικές προτασιακές δομές του τύπου P, Y-P, Y-P-A, Y-P-K.</p> <p>Αντιλαμβάνεται τη σημασία και τη λειτουργία υποκειμένου-ρήματος-αντικειμένου μέσα στην πρόταση.</p> <p>Χρησιμοποιεί προσωπικές αντωνυμίες ως υποκείμενα σε μία πρόταση.</p> <p>Αναγνωρίζει και χρησιμοποιεί δίψηφα, διφθόγγους και συμπλέγματα.</p> <p>Αναλύει και ανασυνθέτει προτάσεις.</p> <p>Κλίνει βασικά ρήματα και ονόματα και αντιλαμβάνεται τη σημασία των καταλήξεων.</p>	<p>Θεμελιώδη στοιχεία στη δομή και στη λειτουργία της γλώσσας.</p> <p>Συνολική οπτική εικόνα κειμένου, πρότασης, φράσης, λέξης</p> <p>Γράμματα (κεφαλαία - μικρά), σημεία στίξης.</p> <p>Τρόπος σύνταξης πρότασης και απλού κειμένου.</p> <p>Τρόπος δόμησης του κειμένου και συσχετισμός του με την εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση.</p> <p>Βασικά μέρη του λόγου.</p>	<p>Ασκήσεις συμπλήρωσης των κατάλληλων άρθρων μπροστά από ουσιαστικά (ανάλογα με το γένος και τον αριθμό).</p> <p>Ασκήσεις μετατροπής μιας πρότασης από καταφατική σε αρνητική, σε ερωτηματική και το αντίθετο, χρησιμοποιώντας τα ανάλογα σημεία στίξης και επιτονισμού.</p> <p>Άσκηση ορθής χρήσης στην καθημερινή επικοινωνία κάθε τύπου πρότασης.</p> <p>Εξάσκηση στην κλίση βασικών ρημάτων και ονομάτων.</p> <p>Ασκήσεις τοποθέτησης της σωστής κατάληξης σε ουσιαστικά και ρήματα.</p> <p>Μετατροπή ρήματος, πρότασης και βαθμιαία ολόκληρου του κειμένου ανάλογη με την αλλαγή των ρηματικών χρόνων ή της προσωπικής αντωνυμίας.</p> <p>Εμπλουτισμός μιας απλής πρότασης (επαύξηση).</p> <p>Εντοπισμός του υποκειμένου και του αντικειμένου με την ερώτηση «ποιος», «τι».</p> <p>Σωστή χρήση απρόσωπων ρημάτων.</p> <p>Σύνδεση κύριων προτάσεων με το «και».</p> <p>Άσκηση στην ανάλυση και σύνθεση προτάσεων με συγκεκριμένες λέξεις.</p> <p>Εξάσκηση στην τοποθέτηση κεφαλαίων γραμμάτων στα κύρια ονόματα.</p> <p>Σχηματισμός προτάσεων με αφετηρία τα χρονικά επιρρήματα (χθες, σήμερα, αύριο).</p>

Μαθαίνει να χρησιμοποιεί γένη, αριθμούς και πτώσεις.		
--	--	--

Z. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Σκοπός: Η κατανόηση δεξιοτήτων αναζήτησης, αξιολόγησης, επεξεργασίας, αποκωδικοποίησης, πληροφοριών στις διάφορες πηγές πληροφόρησης, γλωσσικές και μη.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση να:</p> <p>Εντοπίζει πηγές πληροφόρησης και αξιοποιεί δημιουργικά τις αντλούμενες πληροφορίες.</p> <p>Ελέγχει, αξιολογεί, αναλύει και συνθέτει κάθε πληροφορία που φτάνει σ' αυτόν.</p>	<p>Αναζήτηση πηγών πληροφόρησης.</p> <p>Τεχνικές αναζήτησης, εντοπισμού και ανάλυσης των πληροφοριών.</p> <p>Αξιολόγηση των πληροφοριών με βάση το αντικείμενο και τους αρχικούς στόχους.</p>	<p>Πρόσβαση σε εκπαιδευτικό λογισμικό σχεδιασμένο ειδικά για μαθητές με Ν.Κ.</p> <p>Αναζήτηση πληροφοριών από ποικίλες πηγές π.χ. αγγελίες, διαφημίσεις τουριστικά γραφείων, αθλητικά νέα, καλλιτεχνικά προγράμματα κ.λ.π.</p> <p>Καθοδηγούμενη αναζήτηση πληροφοριών στο Διαδίκτυο.</p> <p>Εξοικείωση των παιδιών με τις λειτουργίες του κειμενογράφου (εισαγωγή γραμμάτων, χρήση μικρών και κεφαλαίων, διαγραφή κ.λ.π.)</p> <p>Αξιοποίηση του υπολογιστή ως εποπτικού μέσου για την διευκόλυνση της μάθησης σε όλα τα μαθήματα και εργαστήρια.</p> <p>Επαφή με τους Η/Υ για την απόκτηση προεπαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων.</p>

Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας.

Θέμα : Δελτίο καιρού

Τα παιδιά περιγράφουν τον καιρό της ημέρας. Παρακολουθώντας μαγνητοσκοπημένα δελτία καιρού από την τηλεόραση και διαβάζοντας στήλες του καιρού απ' τις εφημερίδες, εντοπίζουν το ειδικό λεξιλόγιο που χρησιμοποιεί ο παρουσιαστής. Κατανοούν με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού τη σημασία των ειδικών αυτών όρων (π.χ. καιρός αίθριος, άστατος, ισχυρές καταιγίδες, μποφόρ, θερμοκρασία, βαθμοί κελσίου, δριμύ ψύχος, καύσωνας, ηλιοφάνεια, παγετός, χαλάζι, ομίχλη, ορατότητα, απαγόρευση απόπλου κλπ). Συνδέουν το επίκαιρο δελτίο

καιρού με τις αντίστοιχες εικόνες των εποχών του χρόνου. Φτιάχνουν και διηγούνται δικό τους δελτίο καιρού μπροστά σ' ένα χάρτη.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Επικοινωνία, Κώδικας, Ομοιότητα – διαφορά, Πολιτισμός, Χώρος – χρόνος, Μεταβολή.

Προεκτάσεις: Αισθητική Αγωγή, Κοινωνική Αγωγή, Μαθηματικά (μέτρηση θερμοκρασίας), Εργαστήριο ραπτικής (ενδύματα ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες), Εργαστήριο Κεραμικής (θερμοκρασία), Εργαστήριο Κηπουρικής (εργασίες ανά εποχή), Εργαστήριο Υδραυλικής (επίδραση παγετού στις σωληνώσεις), Επαγγελματικός προσανατολισμός.

Θέμα : Επαγγέλματα

Τα παιδιά συζητούν για τα επαγγέλματα ξεκινώντας απ' αυτό στα οποία εκπαιδεύονται στο εργαστήριό τους. Μιλούν για τα σημερινά επαγγέλματα καθώς και για τα επαγγέλματα περασμένων εποχών. Αναφέρονται στους λόγους για τους οποίους ένα επάγγελμα έπαψε να ασκείται και τους λόγους για τους οποίους δημιουργούνται νέα επαγγέλματα (ανάπτυξη βιομηχανίας – τεχνολογίας – επιστήμης). Παρακολουθούν σε video διάφορες ασχολίες ανθρώπων της πατρίδας τους και άλλων χωρών. Συνειδητοποιούν τη σχέση μεταξύ των επαγγελμάτων και της γεωγραφικής θέσης μιας χώρας, των κλιματολογικών συνθηκών της, της οικονομικής της ανάπτυξης και του πολιτισμού της. Μαθαίνουν ότι η εξάσκηση ενός επαγγέλματος χρειάζεται εκπαίδευση, άσκηση, μόρφωση. Συγκεντρώνουν εικόνες, με διάφορα επαγγέλματα και εργαλεία που χρησιμοποιούνται. Επισκέπτονται εργασιακούς χώρους.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Επικοινωνία, Κώδικας, Πολιτισμός, Χώρος – χρόνος, Μεταβολή, Επιστήμη, Τέχνη, Τεχνολογία. **Προεκτάσεις:** Σε όλα τα εργαστήρια, Μαθηματικά, Αισθητική Αγωγή, Κοινωνική Αγωγή, Εργοθεραπεία.

Θέμα : Κατοικία

Οι μαθητές περιγράφουν προφορικά και γραπτά το σπίτι τους και τις δραστηριότητες που πραγματοποιούν μέσα σ' αυτό. Μαθαίνουν για τη θεά Εστία. Βλέπουν σε φωτογραφίες ή εικόνες σπίτια παλιά και σπίτια από άλλα μέρη του κόσμου. Επισκέπτονται χώρους όπου υπάρχουν τροχόσπιτα, αλλά και άστεγοι. Μιλούν και γράφουν για τα σπίτια των ζώων.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Πολιτισμός, Ομοιότητα – διαφορά, Χώρος – χρόνος, Άτομο – Σύνολο, Μεταβολή, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση. **Προεκτάσεις:** Κοινωνική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή, Μουσική, Μαθηματικά (μεγάλα – μικρά σπίτια κλπ), Πληροφορική, Εργαστήριο Κεραμικής κηροπλαστικής (διακόσμηση σπιτιού), Εργαστήριο Ραπτικής (ράψιμο κουρτινών κλπ), Εργαστήριο Κηπουρικής (κήπος σπιτιού), Εργαστήριο Υδραυλικής (Υδραυλικές εγκαταστάσεις) εργαστήρι ξυλουργικής (έπιπλα του σπιτιού κλπ), Επαγγελματικός Προσανατολισμός (τα επαγγέλματα του μηχανικού, του αρχιτέκτονα, του οικοδόμου, του ξυλουργού, του κηπουρού κλπ), Εργοθεραπεία.

Διδακτική Μεθοδολογία

«Ξέρω τι χρειάζεται ένα παιδί. Το ξέρω από την καρδιά μου. Χρειάζεται αποδοχή, σεβασμό, συμπάθεια και εμπιστοσύνη. Χρειάζεται ενθάρρυνση, υποστήριξη, ενεργοποίηση και διασκέδαση. Χρειάζεται τη δυνατότητα να διερευνά, να πειραματίζεται και να πετυχαίνει. Που να πάρει! Χρειάζεται τόσα πολλά ! Τα

μόνα σημεία στα οποία υστερώ είναι η σοφία του Σολομώντα, η διαίσθηση του Freud, η γνώση του Einstein και η αφοσίωση της Florence Nightingall »

H. Ginolt

Με βάση **α)** τους γενικούς και ειδικούς σκοπούς και στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Γλώσσας στο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., όπως αυτοί καθορίζονται στα πλαίσια του Δ.Ε.Π.Π.Σ. και του Α.Π.Σ. και

β) με βάση τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των νοητικά υστερούντων μαθητών*, όπως αυτές περιγράφονται στην «Εισαγωγή» του Προγράμματος, ως κατάλληλος συνδυασμός μεθόδων διδακτικής προσέγγισης, προτείνεται α) η «**επικοινωνιακή**» στην ποικιλία των μορφών της (εικονιστική, λεκτική, γραφική) β) η «**βιωματική**» (ως βιωματική ορίζεται η μέθοδος της εμπειρίας και του άμεσου πειραματισμού που βασίζεται και ξεκινάει πάντα από την κοντινή εμπειρία για να αναλύσει και να κατανοήσει τις διαφορές όψεις της πραγματικότητας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος) γ) η « **αποτελεσματική** διδασκαλία σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο κρίνεται σκόπιμο να διδαχτεί ένα αντικείμενο.

Ο διδακτικός στόχος τεμαχίζεται με ιεραρχική σειρά σε μικρά κομμάτια – βήματα (task analysis). Η κάθε δεξιότητα που εμπεριέχεται στο διδακτικό στόχο διδάσκεται ξεχωριστά αποτελώντας έτσι ένα βήμα. Προχωρώντας βήμα προς βήμα από τα εύκολα στα δυσκολότερα φτάνουμε στην επίτευξη του στόχου που θέσαμε π.χ. Η κατάκτηση ενός οπτικού «λειτουργικού» λεξιλογίου από τον μαθητή – έφηβο που δεν κατέχει τον μηχανισμό της ανάγνωσης διέρχεται από συγκεκριμένες φάσεις – βήματα.

- 1° βήμα :** Ο μαθητής μαθαίνει να αποκωδικοποιεί μια εικόνα, κατονομάζοντας την προφορικά.
- 2° βήμα :** Ο μαθητής εξοικειώνεται με τη γραπτή λέξη που συνοδεύει την εικόνα, την αντιγράφει, τη ζωγραφίζει κλπ.
- 3° βήμα :** Ο μαθητής πετυχαίνει τη σύνδεση του αντικειμένου – εικόνας με τη γραπτή λέξη
- 4° βήμα :** Ο μαθητής μαθαίνει τη λέξη, χωρίς την ύπαρξη της εικόνας. Το τελευταίο αυτό βήμα ταυτίζεται με το διδακτικό στόχο.

Αρχικά ο μαθητής προχωρεί με καθοδηγημένη εξάσκηση και στη συνέχεια με ακαθοδήγητη εξάσκηση.

Δ) Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία η οποία ευνοεί το διάλογο , τη συνεργασία , την εκπόνηση σχεδίων εργασίας, την ενεργοποίηση του μαθητή για διερεύνηση και ανακάλυψη της γνώσης μέσα από δραστηριότητες παρατήρησης, συσχέτισης, επίλυσης προβλημάτων κ.λ.π.

▪ Η διδασκαλία χτίζεται με γνώμονα τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του μαθητή ώστε να εξασφαλίζεται το ενδιαφέρον και η συμμετοχή του αρχικά στις Εξατομικευμένες διδακτικές δραστηριότητες και μετέπειτα στις συλλογικές εργασίες. Θετικά θα συνεισφέρει στη μαθησιακή διαδικασία η δημιουργία από τον εκπαιδευτικό κλίματος εμπιστοσύνης, φιλίας και ασφάλειας στην τάξη.

* Για τις άλλες κατηγορίες που φοιτούν στα ΕΕΕΕΚ ή και σε άλλα σχολικά πλαίσια βλέπε το Α.Π.Σ. της Ειδικής Κατηγορίας

Η παροχή ευκαιριών για επικοινωνία και συνεργασία θα καλλιεργήσουν το συναίσθημα της ατομικής αξίας και θα αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση του μαθητή. Μέσα από το διάλογο θα επιτευχθεί η βελτίωση της επικοινωνιακής ικανότητας του μαθητή και ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου του. Τα θέματα ξεκινούν από τα προσωπικά βιώματα, τις ανάγκες και τις αδυναμίες του για να περάσουν σε εκείνα που ο ίδιος επισημαίνει και τελικά σε εκείνα που συζητούνται και αναπτύσσονται στην τάξη και εκτός τάξης από τους συνομηλίκους του. Ιδιαίτερα θετικά για την προώθηση του διαλόγου λειτουργούν οι εικόνες, οι φωτογραφίες, οι βιντεοταινίες κλπ.

- Τα διδακτικά αντικείμενα εντάσσονται σε ολόκληρες στις οποίες το παιδί βρίσκει νόημα. Η **διαθεματική και ολιστική προσέγγιση της γνώσης** είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη της ικανότητας του μαθητή για μια πιο αποτελεσματική εξέταση θεμάτων και προβλημάτων της καθημερινής ζωής. Κρίνεται σκόπιμη η εξέταση ενός θέματος ή ενός φαινομένου σε βάθος και όχι εξαντλητική κάλυψη πολλών ετερόκλητων θεμάτων.

Η επιλογή των θεμάτων και η διάταξη της ύλης θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη δυνατότητα εναλλακτικών επαναλήψεων, επιτρέποντας τη διατήρηση των ήδη κατακτημένων γνώσεων.

- Η **κατανόηση** του λόγου θα προηγηθεί της έκφρασης ενώ η προφορική έκφραση θα προηγηθεί της γραπτής παραγωγής λόγου.

Ο μαθητής οδηγείται στην κατανόηση των κειμένων, στην άντληση πληροφοριών από αυτά και στην ανακάλυψη της σχέσης αίτιου – αποτελέσματος, με την εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών, όπως είναι η **εστίαση** σε μερικά ουσιαστικά μόνο μέρη, η υπογράμμιση των λέξεων – κλειδιά, η εύρεση των ζητούμενων στοιχείων, η παράθεση των γεγονότων με λογική σειρά κ.α.

- Για την ενδυνάμωση της προσοχής και της συγκέντρωσης θα επινοηθούν από τον εκπαιδευτικό ενδιαφέρουσες και ευχάριστες δραστηριότητες οι οποίες θα συμβάλλουν επίσης και στην καλή συναισθηματική κατάσταση των μαθητών.

Η ικανότητα της απομνημόνευσης θα αναπτυχθεί μέσω της συστηματικής άσκησης και της καλλιέργειας εσωτερικών κινήτρων ενδιαφέροντος. Αποφεύγεται η **αποστήθιση** ορθογραφίας χωρίς νόημα και κανόνων Γραμματικής χωρίς κείμενο αναφοράς του γραμματικού φαινομένου.

Ο βαθμός δυσκολίας της παραγωγής γραπτού λόγου και των γλωσσικών ασκήσεων θα είναι ανάλογος με τις πραγματικές ικανότητες του μαθητή, έτσι που να απολαμβάνει την ικανοποίηση της επιτυχίας και κατ' επέκταση της θετικής **ενίσχυσης** χωρίς την οποία δε συντελείται καμία μάθηση.

Για την πραγμάτωση της επικοινωνιακής ανάπτυξης μέσω της γλωσσικής ικανότητας που στόχο έχει την ενσωμάτωση αρχικά στην τάξη του ΕΕΕΕΚ ή του «κανονικού» σχολείου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η συνεχής παρέμβαση σε ατομικό επίπεδο (**εξατομικευμένη στήριξη**), με χρήση διάφορων διδακτικών μέσων καθώς και αισθητηριακών καναλιών μάθησης. Όσον αφορά τη γραμματική της γλώσσας διδάσκεται σε τρία επίπεδα:

A) γραμματική της λέξης (η δομή , το λεξιλόγιο , η σημασία)

B) γραμματική της πρότασης (δομή , σημασιολογία)

Γ) γραμματική κειμένου και επικοινωνιακού λόγου (κατανόηση δομές και περιεχομένου, δόμηση κειμένου και σύνδεση παραγράφων)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Η επικοινωνιακή πρόθεση της διδασκαλίας του μαθήματος της Γλώσσας στους μαθητές με νοητική καθυστέρηση που προϋποθέτει τη συνολική δραστηριοποίηση του μαθητή – πνευματική και ψυχοκινητική – απαιτεί πραγματικές προκλήσεις για την έναρξη του διαλόγου.

Πραγματικά **αντικείμενα, φωτογραφίες, ταμπέλες, ζωγραφίες** σε μορφή κάρτας, **σήματα** οδικής κυκλοφορίας και **βιντεοταινίες** αποτελούν έναυσμα για αυθόρμητη έκφραση του μαθητή και διαλογική επικοινωνία.

Για την προφύλαξη του Ν.Κ. μαθητή από εσφαλμένες γενικεύσεις συνίσταται η απεικόνιση του ρεαλιστικού κόσμου στον οποίο καλείται να ζήσει και όχι ενός εικονικού.

Η αυτονόητη δυσκολία των ατόμων με νοητική καθυστέρηση για κατανόηση των αφηρημένων εννοιών τους οδηγεί στην ανάγκη να ανατρέξουν στα ίδια τα πράγματα και να στηρίξουν μ' αυτά τη σκέψη τους. **Εικονογραφημένα λεξικά** προσφέρουν σημαντικές υπηρεσίες προς αυτή την κατεύθυνση.

Η **επίσκεψη σε χώρους** σχετικούς με τη διαθεματική ενότητα που διδάσκεται προσφέρει στην προφορική και γραπτή έκφραση καθώς και στη διατήρηση της γνώσης μέσω της ολικής πολύπλευρης προσέγγισης του θέματος.

Ο **ηλεκτρονικός υπολογιστής** παρέχει στο άτομο με Ν.Κ. δυνατότητα για ενεργητική συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία, αφού επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να δομήσει ένα περιβάλλον βασισμένο στα ενδιαφέροντα του μαθητή, οριοθετημένο, με μαθησιακά ερεθίσματα όπου μπορούν να διδαχτούν σημαντικά πράγματα συνδεδεμένα με τον «πραγματικό κόσμο». Η **χρήση του μικροφώνου** του υπολογιστή σε συνδυασμό με ειδικά σχεδιασμένο λογισμικό ενθαρρύνει τη λεκτική αντίδραση του μαθητή βελτιώνοντας έτσι τη λεκτική του έκφραση.

Η χρήση **ψηφιακών δίσκων** δεδομένης μνήμης (cd-rom) για τη διδασκαλία της ελληνικής ως μητρικής γλώσσας δομημένης σε ξεχωριστά μικρά βήματα, ξεκινώντας από τα εύκολα στα δύσκολα, από τα απλά στα σύνθετα, από τα συγκεκριμένα στα αφηρημένα, δημιουργεί ευχαρίστηση στο μαθητή οδηγώντας τον σε συναισθηματική ετοιμότητα για μάθηση. Μειώνει το ανταγωνιστικό κλίμα και βοηθάει στην ενσωμάτωση. Προσφέρει άμεση ενίσχυση η οποία διευκολύνει την αφομοίωση της γνώσης. Εξασφαλίζει τη δια βίου μάθηση.

Η επικαιρότητα αποτελεί μοχλό κινητοποίησης της γλωσσικής επεξεργασίας απλών κειμένων από άρθρα **εφημερίδων, περιοδικών, διαφημίσεων** κλπ. Συνεισφέρει στο σκοπό της διδασκαλίας να καταστήσει το μαθητή με νοητική καθυστέρηση **ενεργητικό αναγνώστη**.

Σειρά διδακτικών εγχειριδίων που θα αποτελέσουν σημείο αναφοράς για τους μαθητές, θα κάνουν περισσότερο οργανωμένη τη μάθηση και θα δώσουν απάντηση στο «και μετά» που αποτελεί μόνιμη ερώτηση των νοητικά καθυστερημένων ατόμων. Θα βοηθήσουν στο να γίνουν πιο προβλέψιμες οι καθημερινές δραστηριότητες στο σχολείο.

Προδιαγραφές βιβλίων και λοιπού διδακτικού υλικού

- Σχολικά εγχειρίδια, ένα για κάθε έτος. Το κάθε εγχειρίδιο θα περιλαμβάνει περίπου 10 ενότητες, οι οποίες θα χωρίζονται σε υποενότητες μικρές σε έκταση. Οι εικόνες θα τοποθετούνται πριν από το κείμενο στο μέσο της σελίδας για να διευκολύνεται έτσι η κατανόηση του κειμένου με την κατ' αρχήν προφορική γλωσσική προσέγγιση από τους μαθητές και την έγερση του ενδιαφέροντός τους.
- Τα κείμενα θα είναι γραμμένα με σκούρα γράμματα μεγάλου μεγέθους σε ανοιχτόχρωμο φόντο, για τη διευκόλυνση της ανάγνωσης. Θα αποφευχθεί η ποικιλία τύπων γραφής στο ίδιο κείμενο και θα επιλεγεί ο ευκρινέστερος από αυτούς.
- Μια ακανόνιστη δεξιά πλευρά της σελίδας κάνει πιο ευανάγνωστα τα κείμενα από τα άτομα με Ν.Κ. από μια αντίστοιχη ευθυγραμμισμένη.
- Η παρουσίαση σειράς γλωσσικών λειτουργιών και απλών βασικών προτάσεων μέσα από συχνόχρηστους καθημερινούς διαλόγους καθιστά την κατάκτηση της εκφραστικής ικανότητας πιο φυσική και περισσότερο εφαρμόσιμη στην καθημερινή ζωή. Επιτρέπει επίσης στους μαθητές να παίζουν τους διάφορους ρόλους και να συμμετέχουν ενεργά στη γλωσσική διαδικασία.
- Ο ασφαλέστερος τρόπος επιβεβαίωσης της καταλληλότητας του προσχεδιασμένου κειμένου για μαθητές με Ν.Υ. είναι ο έλεγχός του από τους ίδιους τους μαθητές, στους οποίους θα πρέπει να δοθεί για ανάγνωση και κατανόηση πριν την τελική του έκδοση. Η «διαφοροποίησή του» με βάση τις δυσκολίες και τις παρατηρήσεις της ομάδας ελέγχου θα διασφαλίσει την ανταπόκρισή του στις ανάγκες και τις ικανότητες όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού πιθανών αναγνωστών της ίδιας κατηγορίας.
- Στο τέλος της κάθε υποενότητας θα παρατίθενται ασκήσεις κατανόησης του κειμένου και του διδασκόμενου γραμματικού φαινομένου, προσαρμοσμένες στις δυνατότητες των μαθητών. Έτσι η άμεση επιβράβευση θα προκαλέσει σ' αυτούς ικανοποίηση και κίνητρο για συνέχιση της προσπάθειάς τους.
- Η γλώσσα των ερωτήσεων θα είναι απλή και κατανοητή ενώ το ύφος με το οποίο παρουσιάζονται κατάλληλο και ανάλογο της ηλικίας των μαθητών.
- Η δομή του εγχειριδίου θα αφήνει μεγάλα περιθώρια πρωτοβουλίας και επινοητικότητας εκ μέρους του εκπαιδευτικού.
- Το περιεχόμενο του κειμένου πρέπει να είναι εμφανές από την επικεφαλίδα η οποία θα αντανakλά την κεντρική ιδέα του κειμένου.
- Η συγκέντρωση και οργάνωση της ύλης θα ακολουθεί τη **σπειροειδή διάταξη**, σύμφωνα με την οποία οι έννοιες (οι δομές) που δίδονται σε μια τάξη επανέρχονται στις επόμενες τάξεις, για να εξεταστούν λεπτομερέστερα και βαθύτερα, να προστεθούν νέα στοιχεία και να επιδιωχθεί η σύνδεσή τους με ευρύτερες περιοχές γνώσεων και εφαρμογής.
- Οι διδακτικές ενότητες θα συνδέονται μεταξύ τους με άλλα μαθήματα καθώς και με τα Εργαστήρια.
- Στη διάχυση της διαθεματικότητας στο κείμενο των σχολικών εγχειριδίων θα αξιοποιηθούν θεμελιώδεις έννοιες, όπως : Πολιτισμός, Αλληλεπίδραση, Διάσταση, Επικοινωνία, Ομοιότητα – Διαφορά.
- Θα γίνεται διασύνδεση βασικών εννοιών π.χ. διασύνδεση της έννοιας «Επικοινωνία» με τις έννοιες Χώρος-Χρόνος, Πολιτισμός, Μεταβολή, Αλληλεπίδραση.

- Τα κείμενα των βιβλίων θα έχουν μεταγραφεί στη μέθοδο Braille για να είναι προσβάσιμα στους μαθητές των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. που παρουσιάζουν νοητική καθυστέρηση και τυφλότητα συγχρόνως.

- Για την αποτελεσματική κατανόηση των κειμένων από μαθητές του Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. με νοητική καθυστέρηση και σοβαρά προβλήματα ακοής συγχρόνως κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη διερμηνέα νοηματικής γλώσσας σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας.

- Για τους μαθητές που παρουσιάζουν Ν.Κ. ως συνέπεια του αυτισμού βλέπε : «*Αναλυτικά Προγράμματα για τα άτομα με Αυτισμό*».

Αξιολόγηση

- Η αξιολόγηση είναι αναγκαία για να αποτιμά την ποιότητα του παιδαγωγικού διδακτικού προγράμματος και να συλλέγει στοιχεία σχετικά με την αναγκαιότητα πιθανών βελτιωτικών παρεμβάσεων. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η μέγιστη ευεξία του μαθητή με Ν.Κ. και η μέγιστη εκδίπλωση των δυνατοτήτων του για κατάκτηση γλωσσικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων που θα συμβάλλουν στη ανύψωση του «**λειτουργικού του επιπέδου**».

Οι μορφές αξιολόγησης που εφαρμόζονται στα πλαίσια της διδασκαλίας του μαθήματος της Γλώσσας με χρονική σειρά είναι η Αρχική ή Διαγνωστική, η Διαμορφωτική ή Σταδιακή και η Τελική ή Συνολική.

Κρίνεται σκόπιμη η πολύπλευρη προσέγγιση για να αξιολογείται ο μαθητής με βάση τα γνωστικά , ψυχολογικά και αισθητηριακά χαρακτηριστικά του , όλες τις δυνατότητες του και όχι μόνο κάποιες γνώσεις ή δεξιότητες.

Διαγνωστική: Εκτός από την ιατροπαιδαγωγική διάγνωση του ΚΔΑΥ και την ψυχολογική έκθεση του ψυχολόγου του Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. για τον σχεδιασμό ενός εξατομικευμένου προγράμματος διδασκαλίας της γλώσσας ή για την επιλογή τμήματος ένταξης του νεοεισαχθέντος μαθητή απαιτείται και μια εκπαιδευτική και λειτουργική αξιολόγηση από τον εκπαιδευτικό.

Για την αξιολόγηση της γλωσσικής ικανότητας του μαθητή λαμβάνονται υπόψη όλοι οι τομείς του λόγου (Ομιλία, Ανάγνωση, Γραφή). Η **διαγνωστική** έκθεση θα περιγράφει με σαφήνεια τις κατακτημένες από το μαθητή γλωσσικές δεξιότητες, και θα καθορίζει τους προσεχείς διδακτικούς στόχους. Η αξιολόγηση θα γίνεται με λίστα διαμορφωμένη με σειρά δυσκολίας η οποία θα τοποθετείται στον ατομικό φάκελο του μαθητή.

Διαμορφωτική: Ο εκπαιδευτικός με τη συνεχή παρατήρηση παρακολουθεί την πορεία των μαθητών για την κατάκτηση των επιμέρους στόχων. Κάνει διάλογο με το μαθητή για το πως αντιλαμβάνεται τις εκπ/κές του ανάγκες και συζητήσεις για την αυτοαξιολόγηση. Παροτρύνει το μαθητή να σκέφτεται δυνατά και να εκφράζει τις στρατηγικές που χρησιμοποιεί για την επίλυση των γλωσσικών ασκήσεων. Με βάση όλα αυτά ψάχνει με σκοπό να ανακαλύψει τα δυνατά και αδύνατα σημεία της διδασκαλίας του για να προβεί στις ενδεικνυόμενες διορθώσεις.

Με την **Τελική** αξιολόγηση που γίνεται με την ολοκλήρωση μιας διδακτικής ενότητας διαπιστώνεται ο βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί. Για τη συστηματική και αξιόπιστη αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη: Το αρχικό επίπεδο του μαθητή, οι στόχοι που πέτυχε, η προσπάθεια που έκανε, η συμμετοχή και η διάθεση για συνεργασία και κυρίως η βελτίωση της αυτοεκτίμησης. Σε αξιολόγηση εξατομικευμένου προγράμματος αξιολογείται μαζί με τους στόχους και η

ορθότητα της μεθόδου καθώς και η καταλληλότητα του προγράμματος. Κρίνεται ακόμη απαραίτητο η σφαιρική, ποιοτική και όχι απλή ποσοτική καταγραφή της επίδοσης σε σύγκριση μάλιστα με το σύνολο της τάξης και θα ήταν σκόπιμος παιδαγωγικά ο συσχετισμός με την προηγούμενη ατομική επίδοση του μαθητή.

Μορφές και μέσα αξιολόγησης της μάθησης

Ενδεικτικά προτείνονται :

Προφορικές ή γραπτές εργασίες κατανόησης που θα δίνονται ακριβώς κάτω από το κείμενο στο οποίο αναφέρονται.

Ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών του τύπου «σωστό» ή «λάθος» εξοικονομώντας έτσι χρόνο.

Ο έλεγχος της κατανόησης του αναγνωστικού κειμένου αποτελεί τον ασφαλέστερο τρόπο αξιολόγησης της κατάκτησης της γλώσσας από τον μαθητή με νοητική καθυστέρηση.

Παγκόσμιες έρευνες έχουν δείξει ότι ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών με Ν.Κ. διαβάζουν μηχανικά χωρίς να γνωρίζουν το λόγο για τον οποίο διαβάζουν.

- Η **μεταφορά** επίσης των γλωσσικών δεξιοτήτων που αποκτούνται μέσω της διδασκαλίας του μαθήματος, στην πρακτική καθημερινή επικοινωνία με τους συνομηλίκους και ενήλικους αποτελεί σημαντικό κριτήριο αξιολόγησης του διδακτικού έργου.

- Ασκήσεις συμπλήρωσης κενών. Οι ασκήσεις αυτού του τύπου προσφέρονται περισσότερο για την αξιολόγηση του γραμματικού φαινομένου της ορθογραφίας και του λεξιλογίου.

- Ασκήσεις αντιστοίχισης λέξεων και εικόνων με λέξεις.

- Προφορική και γραπτή έκφραση με συγκεκριμένους εξωκειμενικούς περιορισμούς.

Κύριο κριτήριο αξιολόγησης στη γλώσσα θεωρείται η αποτελεσματικότητα κάθε είδους λόγου σχετικά με το σκοπό που επιδιώκει ο μαθητής και η αποδεκτότητα του ως συνόλου με κριτήρια όπως : καταλληλότητα λεξιλογίου, ύφους, διατύπωσης μορφολογίας, ορθογραφίας, γενική εικόνα κειμένου κ.λ.π. Ο αποτελεσματικός λόγος λειτουργεί επανατροφοδοτικά υπηρετώντας τη μάθηση.

Αξιοποιεί διδακτικά το λάθος προκειμένου να φτάσει ασφαλέστερα στο ορθό.

Η αξιολόγηση των μαθητών των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. επιτελεί τους παιδαγωγικούς και ψυχολογικούς της σκοπούς όταν :

- Δίνεται τόση εργασία, όση μπορεί να περατώσει ο μαθητής

- Χρησιμοποιούνται υλικά και μέθοδοι που διευκολύνουν την απάντηση.

- Ο βαθμός δυσκολίας είναι προσαρμοσμένος στις δυνατότητες του μαθητή. Τότε οι επιτυχίες θα γίνουν βίωμα του μαθητή, θα γίνουν χαρά και θα τον βοηθήσουν να βελτιώσει την πίστη στον εαυτό του και θ' αποκτήσει επιθυμία για άλλες εργασίες και για άλλες επιτυχίες.

- Ο μαθητής θα έχει άμεση ενημέρωση για την ορθότητα της απάντησης με βάση τις προγραμματισμένες μεθόδους μάθησης.

- Θα αποφεύγεται η εξαντλητική διόρθωση από τον εκπ/κό (ειδικά με κόκκινο στυλό) γιατί αποθαρρύνει το μαθητή.

Τα λάθη θα διορθώνονται από τον ίδιο το μαθητή μετά από επίδειξη του σωστού για να του δίνεται έτσι η δυνατότητα να φτάνει στην επιτυχία μετά από μερικές προσπάθειες.

- Παρέχεται βοήθεια και επεξηγήσεις από τον εκπ/κό, όταν είναι ανάγκη, ώστε τα παιδιά να μην εγκαταλείπονται στην αποτυχία αλλά να συνεχίζουν την προσπάθεια ως το τέλος.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

Ο σκοπός του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής για τους μαθητές/τριες των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) είναι η γνώση του ρόλου τους ως πολιτών, η κατανόηση και άσκηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους στην καθημερινή ζωή εντός και εκτός του σχολείου, για την επιτυχή κοινωνική προσαρμογή τους και την μελλοντική ένταξη και ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή. Από κοινού με τα άλλα μαθήματα τα οποία διδάσκονται στα ΕΕΕΕΚ καθώς και τις ποικίλες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στη σχολική κοινότητα όπως η Επαγγελματική Εκπαίδευση (Εργαστήριο), η Εργοθεραπεία, οι Κοινωνικές Δεξιότητες, ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός, η Φυσική Αγωγή, η Αγωγή Υγείας, η Αγωγή του Καταναλωτή, η Κυκλοφοριακή Αγωγή, η Περιβαλλοντική Αγωγή επιτελείται η αξιοποίηση του δυναμικού των μαθητών, η καλλιέργεια και ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων συμπεριφοράς, και θετικών στάσεων που καθιστούν τους μαθητές ικανούς να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις, τα προβλήματα και τις προκλήσεις της ζωής τους στο στενό και ευρύτερο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον.

Ειδικότερα η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή στοχεύει στην :

Πνευματική ανάπτυξη με την εκπαίδευση για τη ζωή και τις αξίες της ανθρωπίνης κοινωνίας, τη διαπαιδαγώγηση στο βαθύτερο νόημα και τη χαρά της ζωής, την παροχή ευκαιριών για αυτοπραγμάτωση και εφαρμογή στην καθημερινή ζωή.

Ηθική ανάπτυξη με την καθοδήγηση των μαθητών για ακριβέστερη αντίληψη και αξιολόγηση της κοινωνικής πραγματικότητας σε θέματα ελευθερίας, ισότητας, δικαιοσύνης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη θετική αντίληψη για τον εαυτό, την αποδοχή των άλλων, την εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους στην κοινωνία.

Οικονομική, Κοινωνική και Πολιτική ανάπτυξη με την υποστήριξη των μαθητών για απόκτηση απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων συμπεριφοράς ώστε να καταστούν ικανοί να συμμετέχουν ελεύθερα, υπεύθυνα και ενεργά στις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαδικασίες.

Πολιτισμική ανάπτυξη, με την ενίσχυση της εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών, τη συνειδητοποίηση της φύσης και του ρόλου των διαφόρων ομάδων στις οποίες ανήκουν, την αποδοχή της διαφορετικότητας και του πλουραλισμού.

Διαμόρφωση ελληνικής ταυτότητας και συνείδησης με πλησίασμα και γνώση ως ισάξιων και ισότιμων ατόμων της εθνικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων στην επικοινωνία τους με άλλα άτομα και κοινωνικές ομάδες με στόχο τη πλήρη και ουσιαστική ενσωμάτωση τους

Άξονες γνωστικού περιεχομένου.	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
--------------------------------	--	--

<p>Το οικογενειακό περιβάλλον</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο της οικογένειας και των μελών της στην εξέλιξη της ζωής του παιδιού και του εφήβου. Να μάθουν να συνδέουν γεγονότα που αφορούν την οικογένειά τους στην πορεία του χρόνου Να κατανοούν τις σχέσεις των μελών της στενής και ευρύτερης οικογένειας – γενεαλογικό δέντρο. Να αντιληφθούν τη διαφοροποίηση των αναγκών της οικογένειας στο χρόνο.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος, χρόνος, παρελθόν, παρόν, μέλλον)</p>
<p>Σχολική ζωή : Ιεραρχία (Διευθυντής, εκπαιδευτικοί, συμμαθητές, γονείς) Τάξη, Εργαστήριο, Ομάδα, Διάλειμμα, Κυλικείο, Κανόνες οργάνωσης σχολείου, Σχολικές Δραστηριότητες,</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να αναγνωρίσουν τη χρησιμότητα του σχολικού θεσμού για κάθε άτομο και την κοινωνία συνολικά. Να αποκτήσουν μία πρώτη επαφή με τις κοινωνικές ομάδες του σχολείου. Να γνωρίσουν τους ρόλους των ατόμων εντός των ομάδων και του σχολικού θεσμού και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ ατόμου – ομάδας. Να μπορούν να προσανατολιστούν στο σχολικό χώρο. Να καλλιεργήσουν δεξιότητες και αξίες ζωής όπως ο αυτοσεβασμός και ο σεβασμός της γνώμης του άλλου, η συνεργασία, η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα, η συμμετοχή και η αλληλεγγύη, για την οργάνωση και υλοποίηση κοινών δραστηριοτήτων. Να κατανοήσουν στις πραγματικές τους διαστάσεις τα προβλήματα τα οποία προκύπτουν στη σχολική κοινότητα και τους αφορούν. Να αναπτύξουν δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας, αλληλεπίδρασης και έκφρασης για την αντιμετώπιση και επίλυση αυτών των προβλημάτων. Να κατανοήσουν την αναγκαιότητα της τήρησης κανόνων οι οποίοι διευκολύνουν τη συλλογική ζωή και προστατεύουν σε περίπτωση κινδύνου (υγεία, καθαριότητα, πυρκαγιά, σεισμού, κ. ά.). Να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα τήρησης των κανόνων ασφάλειας για την ασφαλή λειτουργία της ομάδας στο χώρο του εργαστηρίου και την αποφυγή ατυχημάτων από τη χρήση εργαλείων.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Συμφωνία, Διαφωνία, Σύγκρουση, Συνεργασία, Ομοφωνία Επικοινωνία, Πληροφόρηση Μονάδα-Σύνολο Ομοιότητα-Διαφορά Σύστημα (ταξινόμηση – ιεραρχία) Διάσταση (χώρος, χρόνος, παρελθόν, παρόν, μέλλον)</p>

<p>Σχολική ζωή : Αθλητισμός στο σχολείο – Ολυμπιακή ιδέα</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να κατανοήσουν τη σημασία της άθλησης για τη σωματική και ψυχική υγεία. Να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα τήρησης κανόνων στον αθλητισμό και να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας κατά τη διεξαγωγή αθλητικών παιχνιδιών. Να διακρίνουν τα ατομικά από τα ομαδικά αθλήματα. Να συμμετέχουν σε ατομικά και ομαδικά αθλήματα, σε χορούς και να βιώνουν και να χαίρονται την επιτυχία, το συναγωνισμό και την ευγενή άμιλλα. Να γνωρίσουν την ιστορία των Ολυμπιακών αγώνων και να κατανοήσουν τη σημασία και την εξέλιξή τους. Να γνωρίσουν τη σημασία των Παραολυμπιακών αγώνων και την αξία της συμμετοχής σ' αυτούς.</p>	<p>Αλληλεπίδραση (συμφωνία, διαφωνία, σύγκρουση, συνεργασία, ομοφωνία) Επικοινωνία (πληροφόρηση) Μονάδα-Σύνολο Ομοιότητα-Διαφορά Σύστημα, Διάσταση (χώρος – χρόνος)</p>
<p>Τοπική κοινότητα Δήμος Γειτονιά , Συνοικία, Χωριό (κοινότητα)</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν καλύτερα τον ευρύτερο χώρο της γειτονιάς τους, της συνοικίας τους, του χωριού τους. Να εξοικειωθούν περισσότερο με τους ανθρώπους που ζουν και εργάζονται στην γειτονιά τους Να ενημερωθούν για τις διάφορες υπηρεσίες που λειτουργούν στη συνοικία τους. Να ευαισθητοποιηθούν για τα προβλήματα που αφορούν στη γειτονιά και τη συνοικία τους (π.χ. περιβάλλοντος) και να συνεργαστούν για την αντιμετώπισή τους. Να αναγνωρίσουν τη σημασία της τοπικής αυτοδιοίκησης και τη συμμετοχή των δημοτών στα κοινά για την αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων. Να ευαισθητοποιηθούν για την επίδραση των δραστηριοτήτων του ανθρώπου στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.</p>	<p>Σύστημα Αλληλεπίδραση (συνεργασία, συλλογικότητα, εξάρτηση, αλληλεξάρτηση, εξουσία) Μεταβολή Ομοιότητα - Διαφορά Διάσταση (χώρος, χρόνος, παρελθόν, παρόν, μέλλον) Επικοινωνία Πολιτισμός</p>
<p>Τοπική κοινότητα Τοπική ιστορία και πολιτισμός</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να αναγνωρίσουν τη σημασία της ιστορίας του τόπου που ζουν. Να γνωρίσουν τους πολιτιστικούς χω</p>	<p>Πολιτισμός Σύστημα Α Αλληλεπίδραση (συνεργασία,</p>

	<p>ρους, τα ήθη , έθιμα, τα πολιτιστικά στοιχεία τις λαϊκές παραδόσεις, τα μουσεία και τους ιστορικούς τόπους της περιοχής που ζουν. Να εμβαθύνουν σε βασικές παραδόσεις και στο λαϊκό πολιτισμό της ευρύτερης περιοχής στην οποία ανήκει η κοινότητά τους.</p>	<p>συλλογικότητα αλληλεξάρτηση εξουσία)</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Ομοιότητα - Διαφορά Διάσταση(χώρος, χρόνος, παρελθόν, παρόν, μέλλον) Επικοινωνία</p>
<p>Τοπική κοινότητα Εκκλησία</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν και να ενδιαφερθούν για το ρόλο, τη λειτουργία και το έργο της ορθόδοξης εκκλησίας. Να γνωρίσουν τις θρησκευτικές τελετές, μυστήρια και εορτές(Αγιασμός Υδάτων, Χριστούγεννα, Πάσχα, 15 Αυγούστου,γάμος, βαφτίσιακ.λ.π.) και να συμμετέχουν ενεργά σ'αυτές . Να γνωρίζουν ότι εκτός της δικής τους θρησκείας υπάρχουν και άλλες θρησκείες και να σέβονται τη διαφορετικότητα της θρησκευτικής πίστης αλλόθρησκων κοινωνικών ομάδων.</p>	<p>Σύστημα</p> <p>Αλληλεπίδραση (συνεργασία, συλλογικότητα , εξάρτηση, αλληλεξάρτηση, εξουσία) Μεταβολή Ομοιότητα - Διαφορά Διάσταση(χώρος, χρόνος, παρελθόν, παρόν, μέλλον) Πολιτισμός</p>
<p>Ευρύτερη κοινότητα Νομοί, Γεωγραφικά διαμερίσματα, Η χώρα μου, Οι άλλες χώρες</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να κατανοήσουν ότι η κοινότητα ή η πόλη τους αποτελούν τμήμα του νομού και ενός ευρύτερου γεωγραφικού διαμερίσματος της Ελλάδας. Να ξεχωρίζουν σημαντικές πόλεις(πρωτεύουσα χώρας, νομού) και να διακρίνουν τις νησιωτικές από τις ηπειρωτικές περιοχές της χώρας. Να αναγνωρίζουν τα όρια της Ελλάδας, την ύπαρξη γειτονικών χωρών καθώς και και αυτών που συνορεύουν με την Ελλάδα.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Σύστημα, Μεταβολή</p> <p>Διάσταση (χώρος – χρόνος)</p> <p>Σύστημα (οργάνωση, διοίκηση, Ταξινόμηση)</p>
<p>Ευρύτερη κοινότητα Περιβάλλον Οικονομικές</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να κατανοήσουν τις συνέπειες που επιφέρουν οι ανθρώπινες δραστηριότητες στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον Να αναπτύξουν δεξιότητες παρέμβασης στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον (οικογένεια, συντροφιά, σχολείο, γειτονιά) για την αντιμετώπιση προβλημάτων. Να συνδέσουν τα επαγγέλματα με τα προϊόντα που παράγονται στον τόπο τους.</p>	<p>Σύστημα - Μεταβολή</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Διάσταση (χώρος – χρόνος)</p> <p>Σύστημα (οργάνωση, διοίκηση, Ταξινόμηση)</p>

δραστηριότητες	Να αντιλαμβάνονται την πραγματική αξία, την ποιότητα και τη σημασία των προϊόντων για την υγεία του. Να κατανοήσουν τις επιδράσεις των μεγάλων έργων στην ζωή τους.	Μονάδα - Σύνολο
Μεγάλα έργα		
Ευρύτερη κοινότητα Ιστορία πολιτισμός της Ελλάδας και άλλων χωρών της Ε.Ε.	<i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά της χώρας τους καθώς και άλλων χωρών, τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πολιτισμών, τις διαφορές και τις ομοιότητες τους και να τις συνδέσουν με το τρόπο ζωής. Να γνωρίσουν χώρους πολιτισμικής αναφοράς λαϊκού πολιτισμού.	Σύστημα Μεταβολή Ομοιότητα - Διαφορά Διάσταση (χώρος – χρόνος) Αλληλεπίδραση Σύστημα Μονάδα - Σύνολο
Ευρύτερη κοινότητα Αθλητισμός στην ευρύτερη κοινότητα.	<i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να διακρίνουν τις έννοιες αθλητισμός, πρωταθλητισμός, φίλαθλος-οπαδός και να τις συνδέσουν με το φαινόμενο της βίας στους αθλητικούς χώρους. Να γνωρίσουν τους διεθνείς αγώνες και αθλητικά γεγονότα (Ολυμπιακοί αγώνες, Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου, Μπάσκετ, Μουντιάλ, Παραολυμπιακοί Αγώνες, Special Olympics Games κ.τ.λ.)	Πολιτισμός Αλληλεπίδραση Μονάδα – Σύνολο Σύστημα Ομοιότητα – Διαφορά Διάσταση (χώρος – χρόνος) Επικοινωνία Μεταβολή
Άτομο και Πολιτεία Άτομο Κοινωνικές ομάδες Πολιτεία Η μορφή του Δημοκρατικού Πολιτεύματος.	<i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν την έννοια της πολιτικής οργάνωσης στη σύγχρονη κοινωνία Να ισχυροποιήσουν την πολιτική και κοινωνική τους συνείδηση και να προετοιμαστούν ως δημοκρατικοί και υπεύθυνοι πολίτες. Να ενδιαφερθούν και να σεβαστούν τις πολιτικές διαδικασίες και τους πολιτικούς θεσμούς της χώρας Να προετοιμαστούν ώστε να συμμετέχουν στα κοινά και στην πολιτική οργάνωση της χώρας τους αναπτύσσοντας πολιτική και κοινωνική ευθύνη του δημοκρατικού πολίτη Να γνωρίζουν την ιστορική διαδρομή της σύγχρονης Ελληνικής πολιτικής ιστορίας.	Σύστημα (οργάνωση, διοίκηση, ταξινόμηση) - Μεταβολή Μονάδα – Σύνολο Εξουσία Πολιτεία – Κοινωνία Αλληλεπίδραση Ομοιότητα – Διαφορά Διάσταση (χώρος – χρόνος)
Το Πολίτευμα Όργανα και	<i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν οι μαθητές τα βασικά χαρακτηριστικά του δημοκρατικού μας	

<p>Λειτουργίες της σύγχρονης Ελληνικής Δημοκρατίας</p> <p>Σύνταγμα, Νόμοι Προεδρία Δημοκρατίας</p> <p>Κοινοβούλιο Κυβέρνηση Δικαστική εξουσία</p> <p>Τοπική Αυτοδιοίκηση</p>	<p>πολιτεύματος</p> <p>Να γνωρίσουν την έννοια και τις βασικές λειτουργίες του Συντάγματος</p> <p>Να γνωρίσουν την ύπαρξη των πολιτικών κομμάτων στο κοινοβουλευτικό μας σύστημα</p> <p>Να κατανοήσουν το ρόλο και τη λειτουργία του χωρισμού των εξουσιών(Νομοθετική- Εκτελεστική-Δικαστική)</p> <p>Να γνωρίσουν τις αποκεντρωμένες δημοκρατικές μορφές πολιτικής οργάνωσης(Τοπική, Νομαρχιακή Αυτό διοίκηση, Περιφερειακή Αποκέντρω ση)</p>	<p>Πολιτεία – Κοινωνία</p> <p>Εξουσία</p> <p>Κράτος- Νόμοι</p> <p>Πολιτεία – Κοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση – Μεταβολή</p> <p>Μονάδα – Σύνολο</p> <p>Επικοινωνία</p>
<p>Η Κρατική Διοίκηση</p> <p>Οργάνωση και λειτουργία του κρατικού μηχανισμού.</p> <p>Κράτος , Νόμοι</p> <p>Υπουργεία, Δημόσιες υπηρεσίες</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i></p> <p>Να γνωρίσουν την ύπαρξη και λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών της περιοχής τους.</p> <p>Να κατανοήσουν το ρόλο και το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης, των Αποκεντρωμένων Περιφερειακών Υπηρεσιών της Αυτοδιοίκησης, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου</p> <p>Να μάθουν τα δικαιώματα τους και να ενημερωθούν για τις στρατηγικές και τα σχέδια των επιμέρους κρατικών υπηρεσιών</p> <p>Να αποκτήσουν τη δεξιότητα χρήσης των υπηρεσιών από τις βασικές κεντρικές και αποκεντρωμένες κρατικές υπηρεσίες και οργανισμούς.</p>	<p>Μονάδα – Σύνολο</p> <p>Εξουσία</p> <p>Πολιτεία – Κοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση - Μεταβολή</p> <p>Σύστημα (οργάνωση, διοίκηση, ταξινόμηση) Επικοινωνία</p>
<p>Ο Πολίτης</p> <p>Η Κοινωνία των πολιτών</p> <p>Δικαιώματα και υποχρεώσεις.</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i></p> <p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του σύγχρονου δημοκρατικού πολίτη.</p> <p>Να αποκτήσουν την δεξιότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους και να διεκδικούν τα δικαιώματα τους.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται τις καταστάσεις παραβίασης των δικαιωμάτων τους και να μπορούν να καταγγέλλουν γεγονότα και διαδικασίες προκατάληψης και κοινωνικού ρατσισμού.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα της ύπαρξης και λειτουργίας οργανωμένων κοινωνικών συμφερό ντων με σα στα δημοκρατικά πλαίσια λειτουργίας της Ελληνικής Πολιτείας (Συνδικάτα, Ενώσεις, Σύλλογοι)</p>	<p>Αλληλεπίδραση - Μεταβολή</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Κοινωνική συμμετοχή</p> <p>Κοινωνικός Αποκλεισμός.</p> <p>Συλλογικότητα -</p> <p>Διεκδίκηση</p> <p>Συνεργασία -</p> <p>Σεβασμός -</p> <p>Ανεκτικότητα</p>

<p>Η Πατρίδα μου</p> <p>Είμαι περήφανος για την χώρα μου (Ο πολιτισμός, τα ιστορικά εθνικά σύμβολα και τα ιστορικά πρόσωπα)</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν τις εθνικές και θρησκευτικές επετείους και να εξοικειωθούν συμμετέχοντας σ' αυτές. Να αναγνωρίσουν και να συνειδητοποιήσουν την αξία των εθνικών μας συμβόλων, του εθνικού Ύμνου και της Ελληνικής Σημαίας. Να έρθουν σε επαφή και να αναγνωρίσουν την αξία πολιτών από τον χώρο της τέχνης, των επιστημών, της πολιτικής και του αθλητισμού που μας κάνουν περήφανους.</p>	<p>Πολιτισμός Σύστημα- Αλληλεπίδραση Ομοιότητες – Διαφορές Ανάπτυξη -Εξέλιξη- Μεταβολή</p>
<p>Η Οικονομία της χώρας μου</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά του οικονομικού συστήματος. Να γνωρίσουν λειτουργίες στους τομείς παραγωγικής δραστηριότητας(αγροτική οικονομία, βιομηχανία, βιοτεχνία, υπηρεσίες). Να γνωρίσουν και να εξοικειωθούν με τον κόσμο της εργασίας, τους κανόνες και τις συνθήκες λειτουργίας της. Να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο τους ως μελλοντικοί πολίτες στο χώρο της αγοράς εργασίας.</p>	<p>Ανάπτυξη, Εξέλιξη, Μεταβολή Οργάνωση Σύστημα - Μεταβολή Αλληλεπίδραση Ομοιότητα – Διαφορά Αλληλεπίδραση Μονάδα - Σύνολο</p>
<p>Η Ευρώπη, το κοινό μας σπίτι</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν τις χώρες μέλη της Ε.Ε Να κατανοήσουν την αναγκαιότητα της ισότιμης, και δημοκρατικής συνεργασίας των χωρών – μελών. Να κατανοήσουν τις προσπάθειες κρατών της Ε.Ε. για συνεργασία, ειρήνη, πρόοδο, οικονομική και κοινωνική ευημερία. Να αναπτύξουν θετική στάση απέναντι σε όλους τους Ευρωπαίους συμπολίτες τους και διάθεση για συνεργασία και αλληλεγγύη. Να επιθυμούν τη συμμετοχή τους στα Ευρωπαϊκά δρώμενα.</p>	<p>Σύστημα Πολιτισμός Χώρος – χρόνος Άτομο - Σύνολο Μεταβολή, Εξέλιξη Ομοιότητα – Διαφορά Επικοινωνία Αλληλεπίδραση (Εξάρτηση - Συνεργασία</p>
<p>Η χώρα μου και η διεθνής κοινότητα.</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν τους βασικούς διεθνείς οργανισμούς. Να καταλάβουν την αναγκαιότητα ύπαρξης και λειτουργίας διεθνών οργανώσεων που προάγουν την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και συνεργασία των κρατών. Να αναγνωρίσουν τη σημασία της συνύπαρξης και ισότιμης διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των κρατών και των λαών.</p>	<p>Τοπικότητα, Παγκοσμιότητα Συνεργασία Πολιτισμός Σύστημα, Εξέλιξη, Μεταβολή Αλληλεπίδραση Ομοιότητες, Διαφορές</p>

	<p>Να ενστερνισθούν την αξία της προάσπισης των οικουμενικών αξιών της ειρήνης, ασφάλειας, συναδέλφωσης και φιλίας των λαών, καθώς και της προάσπισης της φύσης και του περιβάλλοντος στον πλανήτη μας.</p> <p>Να προωθήσουν τις ιδέες της προάσπισης των δικαιωμάτων του παιδιού και των ατόμων με αναπηρία.</p> <p>Να αναπτύξουν τις ιδέες της αποδοχής, φιλίας και συνεργασίας με τους λαούς όλου του κόσμου πέρα από τις εθνικές, φυλετικές και πολιτιστικές διαφορές τους.</p>	
Επικοινωνία, Ενημέρωση.	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i></p> <p>Να εξοικειωθούν με τα ΜΜΕ (Τηλεόραση, Τύπος, Ραδιόφωνο) και να αντιληφθούν το ρόλο τους στην ενημέρωση στην σύγχρονη κοινωνία.</p> <p>Να κατανοήσουν την αναγκαιότητα επικοινωνίας με τους συνανθρώπους τους.</p> <p>Να κατανοήσουν την επίδραση της τηλεόρασης, του ραδιοφώνου, των εφημερίδων στη ζωή των ατόμων και των κοινωνικών ομάδων.</p> <p>Να αποκτήσουν δεξιότητες στη χρήση της τηλεόρασης.</p> <p>Να έλθουν σε επαφή με τις νέες τεχνολογίες και να αντιληφθούν τις συνέπειες για τη ζωή τους.</p>	Επικοινωνία Ομοιότητα, Διαφορά Μεταβολή, Αλλαγή Αλληλεπίδραση Μονάδα, Σύνολο
Ελεύθερος χρόνος και ψυχαγωγία	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i></p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.</p> <p>Να γνωρίσουν τρόπους και να αναπτύξουν δεξιότητες δημιουργικής διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου και της ψυχαγωγίας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο εντός και εκτός του σχολείου.</p> <p>Να εξοικειωθούν με διάφορες δραστηριότητες, παιχνίδια για να περνούν πιο ευχάριστα τον ελεύθερο χρόνο τους</p>	Αλληλεπίδραση Άτομο - Ομάδα Επικοινωνία Μεταβολή Μονάδα, Σύνολο Πολιτισμός

<p>Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων :</p> <p><i>Στο φαγητό και ποτό</i></p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i></p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της απόκτησης δεξιοτήτων χρήσης οικιακών σκευών στο φαγητό .</p> <p>Να γνωρίσουν καλούς τρόπους συμπεριφοράς όταν βρίσκεται στο τραπέζι με άλλα πρόσωπα.</p> <p>Να αποκτήσουν την δεξιότητα να τρώνε και να πίνουν μόνοι τους χωρίς βοήθεια.</p> <p>Να μάθουν να συνεργάζονται και να υπακούουν στις εντολές για προσαρμογή στα κοινωνικά πρότυπα και τους κανόνες καλής συμπεριφοράς.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος -)</p>
<p><i>Στο καθάρισμα του δωματίου, στρώσιμο κρεβατιού</i></p>	<p>Να μπορούν να καθαρίζουν ικανοποιητικά μόνοι/ες το δωμάτιο τους.</p> <p>Να τοποθετούν τα πράγματα στη θέση τους και να συνεργάζονται με τα μέλη της οικογένειας</p> <p>Να μάθουν να στρώνουν τα κρεβάτια τους και να τακτοποιούν τα δωμάτια τους.</p> <p>Να αποκτήσουν συνέχεια και σταθερότητα στις δεξιότητες που βοηθούν στην αυτόνομη διαβίωση.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος)</p>
<p><i>Στη καθαριότητα και υγεία του σώματος.</i></p>	<p>Να αντιληφθούν την σημασία και αξία της καθαριότητας και υγείας.</p> <p>Να μπορούν μόνοι/ες χωρίς βοήθεια να πλένουν τα χέρια και το πρόσωπο, να σαπουνίζονται και να κάνουν μπάνιο, να περιποιούνται το δέρμα τους με κρέμες, να φροντίζουν το δέρμα τους με αποσμητικά, και να φροντίζουν τακτικά τα δόντια τους, τα νύχια τους και τα μαλλιά τους.</p> <p>Να μάθουν τη σωστή χρήση του σαπουνιού, σαμπουάν, της προσωπικής οδοντόκρεμας και πετσέτας.</p> <p>Να γνωρίζουν και να λαμβάνουν όλα τα προληπτικά μέτρα ασφάλειας τους κατά τη διάρκεια του μπάνιου τους.</p>	<p>Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος)</p>

<p><i>Στη χρήση τουαλέτας</i></p>	<p>Να αναγνωρίζουν τις πινακίδες της τουαλέτας σε κοινόχρηστους χώρους(ανδρών, γυναικών, ΑΜΕΑ Να γνωρίζουν τους τρόπους της χρήσης τουαλέτας(κλείδωμα πόρτας, χρήση χαρτιού τουαλέτας, πλύσιμο χεριών μετά τη χρήση κ.λ.π.) Να αποκτήσουν τη δεξιότητα να αυτοεξυπηρετούνται όταν εκδηλώνουν ανάγκη.</p>	<p>Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος)</p>
<p><i>Στο ντύσιμο, γδύσιμο ρούχων. Χρήση υποδημάτων.</i></p>	<p>Να διατηρούν τα ρούχα τους καθαρά και να τα τακτοποιούν για φύλαξη στην ντουλάπα Να μπορούν να επιλέγουν τα κατάλληλα ρούχα σε κάθε περίπτωση καιρού, εποχής, επίσημης εορτής, επίσκεψης, καθημερινής εργασίας Να μπορούν να ντύνονται και να ξεντύνονται, να βγάζουν και να βάζουν τα υποδήματα μόνοι/νες Να μάθουν να αλλάζουν συχνά και να είναι πάντα καθαροί. Να τοποθετούν τα άπλυτα στη θέση τους και να φροντίζουν να συνεργάζονται με τα άτομα που του/τις περιποιούνται.</p>	<p>Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος -)</p>
<p><i>Ανάπτυξη δεξιοτήτων στην : Στη διαχείριση χρημάτων</i></p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν τη σωστή διαχείριση χρηματικών ποσών. Να αποκτήσουν την δεξιότητα να συναλλάσσονται με χρήματα για τις αγορές που επιθυμούν να κάνουν. Να κατανοούν τη τάξη μεγέθους, αξία των χρημάτων που κρατούν πάνω τους.</p>	<p>Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος)</p>

<p>Στην <i>αυτόνομη κυκλοφορία και κίνηση στην πόλη.</i></p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να αποκτήσουν την δεξιότητα να κυκλοφορούν μόνοι/ες στη πόλη. Να μπορούν να χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής συγκοινωνίας (λεωφο ρεία, τρόλεϊ, μετρό, τραμ ταξί, αερο πλάνο, τρένο) Να γνωρίζουν τους κανόνες κυκλοφορίας στο δρόμο, στο πεζοδρόμιο και στους φωτεινούς σηματοδότες. Να ξέρουν που βρίσκονται οι υπηρεσίες της πόλης τους και να μπορούν να τις προσεγγίσουν πεζοί με ασφάλεια και σιγουριά.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος - παρελθόν, παρόν, μέλλον)</p>
<p>Στη <i>τήρηση κανόνων ασφάλειας, Α΄ Βοηθειών</i></p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες :</i> Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες αυτοπροστασίας και ασφάλειας από κινδύνους ηλεκτρισμού, πυρκαγιάς, από το κρύο, τη ζέστη, τις ιώσεις. Να μπορούν να χρησιμοποιούν με άνεση ηλεκτρικές και άλλες συσκευές χωρίς να τραυματίζονται. Να αποκτούν τις δεξιότητα να ζητούν βοήθεια σε περίπτωση που βρεθούν σε κίνδυνο. Να αντιμετωπίζουν με ψυχραιμία τους μικροτραυματισμούς και τις ελαφρές αιμορραγίες. Να γνωρίζουν και να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες Πρώτων Βοηθειών (166. εξωτερικά ιατρεία Νοσοκομείου, υπηρεσίες υγείας ΙΚΑ κλ.π)</p>	<p>Αλληλεπίδραση Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Σύστημα Ταξινόμηση) Άτομο-Σύνολο Διάσταση (χώρος – χρόνος - παρελθόν, παρόν, μέλλον)</p>
<p>Ενίσχυση κοινωνικής συμπεριφοράς : Χαιρετισμός Προσφώνηση</p>	<p>Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες χαιρετισμού των μελών της οικογένειας και του στενού συγγενικού περιβάλλοντος(πατέρας, μητέρα, αδέρφια, παππούς, γιαγιά, θείοι . θείες). Να γνωρίσουν και να διακρίνουν τους τρόπους που αρμόζει να χαιρετούν σε κάθε περίπτωση (φιλί, αγκάλιασμα, σφίξιμο χεριού) Να γνωρίσουν και να εξοικειωθούν με τους αρμόζοντες τρόπους προσφώνησης μελών της οικογένειας, συμμαθητών, γνωστών τους προσώπων, δασκάλων, γιατρών, εργοδοτών και συναδέλφων στο χώρο εργασίας τους. Να εκπαιδευτούν στους κανόνες χαιρετισμού σε χώρους διασκέδασης, εστιατορίων, αιθουσών τέχνης και μέσων μαζικής συγκοινωνίας.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Άτομο , Ομάδα Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Κοινωνικοί κανόνες, αξίες Κοινωνικός έλεγχος</p>

Σύσταση προσώπων	<p>Να γνωρίσουν με τους αρμόζοντες τρόπους να συστήνονται σε γνωστά και άγνωστα πρόσωπα.</p> <p>Να είναι ευγενικοί απέναντι στους άλλους .Να μην παρενοχλούν άσκοπα.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Άτομο , Ομάδα Ομοιότητα-Διαφορά Κοινωνικοί κανόνες, Κοινωνικός έλεγχος</p>
Οικογενειακή, Κοινωνική, φιλική συνάντηση για διασκέδαση	<p>Να γνωρίσουν τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνουν σε κάθε περίπτωση εορτών και διασκέδασης στο οικογενειακό, φιλικό ή κοινωνικό τους περιβάλλον.</p> <p>Να είναι ευχάριστοι και να μην παρενοχλούν τους άλλους.</p> <p>Να μπορούν να εκφράσουν με ευγένεια και να μην απαιτούν να πραγματοποιείται αυτόματα αυτό που θέλουν όταν συναναστρέφονται με πολλά πρόσωπα.</p> <p>Να μάθουν τους σωστούς τρόπους άρνησης σε προτάσεις των άλλων που δεν τους είναι ευχάριστες.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Άτομο , Ομάδα Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Κοινωνικοί κανόνες, Κοινωνικός έλεγχος</p>
Πρόσκληση επίσκεψης	<p>Να μάθουν τους βασικούς τρόπους που προσκαλούμε επίσημα κάποιον να μας επισκεφθεί</p> <p>Να συμμορφώνονται με τους κανόνες φιλοξενίας και να μην εκμεταλλεύονται τη φιλοξενία που τους παρέχεται.</p> <p>Να μπορούν συντάξουν μία επίσημη πρόσκληση για επίσκεψη στο σπίτι τους</p>	<p>Αλληλεπίδραση Άτομο , Ομάδα Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Κοινωνικοί κανόνες, Κοινωνικός έλεγχος</p>
Συνομιλία, συζήτηση διαλόγου με άλλα πρόσωπα	<p>Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες συνομιλίας , συζήτησης με άλλα άτομα.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται το χρόνο που πρέπει να διακόπτουν μια συζήτηση και να μην διακόπτουν χωρίς λόγο.</p> <p>Να αποφεύγουν αδιάκριτες ερωτήσεις σε πρόσωπα που δεν γνωρίζουν</p> <p>Να μην φωνάζουν δυνατά.</p> <p>Να μάθουν να ακούν με υπομονή την άποψη των άλλων.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Άτομο , Ομάδα Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Κοινωνικοί κανόνες, Κοινωνικός έλεγχος</p>
Υπευθυνότητα	<p>Να μάθουν να είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους.</p> <p>Να ελέγχουν το θυμό και την οργή τους για πρόσωπα ή πράγματα που δεν τους αρέσουν.</p> <p>Να μην χρησιμοποιούν δυσάρεστες και άσχημες φράσεις και να μην καταστρέφουν πράγματα που δεν τους ανήκουν.</p> <p>Να μάθουν και να εκτελούν τους βασικούς κανόνες καλής συμπεριφοράς σε τελετές (γάμους, βαφτίσια, κηδείες, μνημόσυνα, επετείους)</p> <p>Να συμπεριφέρονται πολιτισμένα σε δημόσιους χώρους και να υπακούν στις εντολές των συνοδών τους</p>	<p>Αλληλεπίδραση Άτομο , Ομάδα Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή-Αλλαγή Κοινωνικοί κανόνες, Κοινωνικός έλεγχος</p>

Έξοδος σε εστιατόριο, κινηματογράφο, θέατρο.	<p>Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες καλής συμπεριφοράς σε δημόσιους χώρους εστίασης και διασκέδασης.</p> <p>Να ντύνονται και να συμπεριφέρονται όπως αρμόζει σε κάθε περίπτωση όταν επισκέπτονται δημόσιους χώρους</p> <p>Να είναι ικανοί να κλείσουν τραπέζι σε εστιατόριο για δείπνο ή θέση στο θέατρο ή τον κινηματογράφο.</p>	<p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Άτομο , Ομάδα</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά</p> <p>Μεταβολή-Αλλαγή</p> <p>Κοινωνικοί κανόνες,</p> <p>Κοινωνικός έλεγχος</p>
Αποστολή επιστολής ευχετήριας κάρτας.	<p>Να εξοικειωθούν με τον τρόπο και τις τεχνικές αποστολής επιστολής ή κάρτας σε γνωστά τους πρόσωπα.</p> <p>Να γνωρίζουν με ποιο τρόπο και πότε πρέπει να στείλουν ευχετήρια κάρτα στους γνωστούς τους.</p> <p>Να γνωρίζουν τον τρόπο χρήσης του τηλεφώνου.</p> <p>Να μάθουν να συνομιλούν με γνωστά τους πρόσωπα από το τηλέφωνο.</p> <p>Να γνωρίζουν το χρόνο που πρέπει να χρησιμοποιούν το τηλέφωνο.</p>	<p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Άτομο , Ομάδα</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά</p> <p>Μεταβολή-Αλλαγή</p> <p>Κοινωνικοί κανόνες,</p> <p>Κοινωνικός έλεγχος</p>
Τηλεφωνική Επικοινωνία		
Ικανότητα οργάνωσης ταξιδιού εκδρομής	<p>Να μάθουν να οργανώνουν ταξίδια και εκδρομές με συνοδεία γνωστών τους προσώπων.</p> <p>Να γνωρίζουν τι πρέπει να παίρνουν μαζί τους στις διακοπές τους.</p> <p>Να εξοικειώνονται με το συναίσθημα ολιγοήμερης απομάκρυνσης τους από το σπίτι.</p>	<p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Άτομο , Ομάδα</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά</p> <p>Μεταβολή-Αλλαγή</p> <p>Κοινωνικοί κανόνες,</p> <p>Κοινωνικός έλεγχος</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, γνωστικό αντικείμενο του ωρολογίου και αναλυτικού πρόγραμμα των Ειδικών Επαγγελματικών Εργαστηρίων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ) συμβάλει καθοριστικά στην πολιτική και κοινωνική κοινωνικοποίηση των μαθητών της Ειδικής Αγωγής και στην προετοιμασία τους για ουσιαστική θεσμική κοινωνική και πολιτική ενσωμάτωση. Σε συνδυασμό με άλλα γνωστικά αντικείμενα(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή, Μουσική, Κοινωνικές Δεξιότητες) το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ενισχύει σημαντικά την εκπαιδευτική διαδικασία προετοιμάζοντας την κοινωνική ένταξη των μαθητών . Με το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και κατάρτισης επιδιώκεται οι μαθητές/τριες :

Να κατανοήσουν έννοιες και να αποκτήσουν γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να έχουν μια πιο ακριβή αντίληψη της άμεσης και ευρύτερης κοινωνικής πραγματικότητας.

Να αναπτύξουν την αίσθηση του ανήκειν μέσα από τη δυναμική των σχέσεων αλληλεπίδρασης στη μικρογραφία της κοινωνίας της τάξης και του σχολείου ανεξάρτητα από τη διαφορετικότητα / ετερότητα. Να ενδυναμωθούν μέσα στο περιβάλλον του σχολείου.

Να χρησιμοποιούν ενεργά τη γραπτή και προφορική γλώσσα, να εκφράσουν και να κοινοποιήσουν την εμπειρία τους μέσα στην τάξη ώστε να γίνει κτήμα όλων, διότι η έκφραση και κοινοποίηση της εμπειρίας δίνει αξία στην ταυτότητα των μαθητών.

Να αναπτύξουν κριτική σκέψη πάνω στην ίδια την εμπειρία τους ως μαθητές καθώς και κριτική ικανότητα της κοινωνικής πραγματικότητας.

Να καταστούν ικανοί να συνδέουν το περιεχόμενο των μαθημάτων με την ατομική και συλλογική τους εμπειρία και να συνδέουν την καθημερινή ζωή και τις εμπειρίες τους με την κοινωνική πραγματικότητα.

Να καταστούν ικανοί να αντιλαμβάνονται, να αναλύουν και να κατανοούν την κοινωνική πραγματικότητα της ίδιας τους της ζωής, της κοινότητας και τα ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα που έχουν σημασία για τη ζωή τους.

Να προτρέπονται να εξετάζουν τρόπους με τους οποίους η κοινωνική πραγματικότητα μπορεί να μετασχηματιστεί μέσα από διάφορες μορφές δημοκρατικής συμμετοχής και κοινωνικής δράσης.

Να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τις δυνατότητές και τις εμπειρίες τους για απόκτηση δεξιοτήτων δυναμικής επικοινωνίας και συνεργασίας στις σχέσεις αλληλεπίδρασης και αλληλεπιδράσης ώστε να εξερευνούν και να ανακαλύπτουν τον κόσμο και τον εαυτό τους με τον δικό τους τρόπο, ο οποίος θα αποβαίνει χρήσιμος για την προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική τους εξέλιξη.

Να καλλιεργήσουν τον αυτοσεβασμό και την αποδοχή του εαυτού τους και των άλλων, ανεξάρτητα από διαφορές.

Να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να προβληματίζονται, να ερευνούν κριτικά και να διατυπώνουν συμπεράσματα για τα κοινωνικά ζητήματα που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Να εκφράζουν και να διαμορφώνουν ελεύθερα τις δικές τους απόψεις και να εξετάζουν κάθε εμπειρία από πολλές οπτικές γωνίες.

Να αποκτήσουν εσωτερική δύναμη, αυτοπεποίθηση, αποδοχή της ταυτότητάς τους και το κίνητρο που χρειάζεται για να ασκήσουν μεγαλύτερο έλεγχο πάνω στις δυνάμεις που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Να συμβάλουν οι ίδιοι οι μαθητές στις σχέσεις αλληλεπίδρασης στο σχολείο που ενισχύουν την αίσθηση της προσωπικής αξίας και ενδυνάμωσης των μαθητών, την αίσθηση της κοινωνικής συνοχής και κοινότητας θεμελιωμένης στο κοινό καλό και στην κοινωνική δικαιοσύνη.

Αναμενόμενα αποτελέσματα :

Να μπορούν οι μαθητές /τριες να :

Αναγνωρίζουν τον άνθρωπο ως ολοκληρωμένη βιολογική, πνευματική, κοινωνική και ηθική οντότητα.

Αναγνωρίζουν και να αποδέχονται την σημασία της συνυπευθυνότητας στις κοινωνικές τους σχέσεις με τα άλλα μέλη της κοινωνίας.

Συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα λειτουργίας των κοινωνικών θεσμών και τη τήρηση των κοινωνικών κανόνων και προτύπων συμπεριφοράς.

Αναπτύξουν τη δεξιότητα αποδοχής του άλλου καθώς και του πνεύματος της συνεργατικότητας

Αναπτύξουν δεξιότητες και στάσεις αποτελεσματικής επικοινωνίας με άλλα άτομα και κοινωνικές ομάδες του κοινωνικού τους περιβάλλοντος, ενισχύοντας έτσι την διαδικασία της κοινωνικής ενσωμάτωσης τους.

Εκφράσουν την γνώμη τους για τα κοινωνικά, πολιτικά, και ιστορικά γεγονότα και διαδικασίες.

Αντιληφθούν την διαφορετικότητα στην εκτίμηση των κοινωνικών γεγονότων, διερευνώντας σε βάθος τα αίτια και τα αποτελέσματα των κοινωνικών διεργασιών.

Αποκτήσουν την δεξιότητα συλλογής στοιχείων, πληροφοριών ενισχύοντας την δεξιότητα ταξινόμησης, ερμηνείας και προβολής τους.

Να συνειδητοποιήσουν την διαχρονική αξία του πολιτισμού, των εθνικών συμβόλων ως ενισχυτές της εθνικής ταυτότητας και συνείδησης.

Εκτιμήσουν την αξία και το ρόλο της δράσης για την επίλυση οικουμενικών προβλημάτων όπως της ειρήνης, της βίας και των πολέμων, της φτώχειας και της καταστροφής του περιβάλλοντος δραστηριοποιούμενοι μέσα από κοινωνικές οργανώσεις και κινήματα.

Αναπτύξουν τη διάθεση και να αυξήσουν την προθυμία τους να ερευνούν με κριτικό πνεύμα εκπαιδευτικά και κοινωνικά θέματα.

Προϋποθέσεις μέσα επίτευξης στόχων :

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επίτευξη των γενικών σκοπών και στόχων του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής είναι :

Η δημιουργία ευχάριστου παιδαγωγικού κλίματος που προωθεί τη μάθηση και τους σκοπούς της Παιδείας γενικότερα.

Διαφοροποιημένο και εξατομικευμένο πρόγραμμα αναλυτικών δραστηριοτήτων που ταιριάζουν με τις ανάγκες των μελών της ομάδας στην τάξη.

Αξιολόγηση των κατάλληλων ενισχυτών που θα υποστηρίξουν μαθησιακά και ψυχολογικά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Η κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και η λειτουργικότητα της τάξης(φωτισμός, θόρυβος, εμβαδόν, έπιπλα, εποπτικά μέσα)

Η εισαγωγή πολλαπλών λειτουργικών μέσων μάθησης μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών, βιντεομαθημάτων και κατάλληλου παιδαγωγικού υλικού.

Η εισαγωγή καινοτόμων παιδαγωγικών προσεγγίσεων στην μεθοδολογία διδασκαλίας (βιωματική μάθηση, ασκήσεις προς επίλυση προβλημάτων, σχέδια εργασίας, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις κ.λ.π.)

Δεξιότητες - Στάσεις προς ανάπτυξη :

Ενίσχυση του κριτικού πνεύματος και διαδικασίας απόκτησης γνώσεων.

Ανάπτυξη της αντίληψης και του προσανατολισμού στο χώρο και χρόνο.

Ενίσχυση της οπτικής και λεκτικής μνήμης.

Ενίσχυση της ικανότητας γενίκευσης, διαφοροποίησης, συσχέτισης και εξαγωγής λογικών συμπερασμάτων.

Δραστηριοποίηση της αφαιρετικής σκέψης και της γενίκευσης.

Ενσυναίσθηση του συναισθηματικού εσωτερικού κόσμου.

Ανάπτυξη και ενίσχυση της εργατικότητας, της δράσης και κινητοποίησης για έρευνα.

Ενίσχυση

της

επικοινωνιακής

δεξιότητας

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i></p> <p>Να περιγράψουν τη δομή, τη λειτουργία, τους ρόλους, τις σχέσεις των μελών της οικογένειάς τους.</p> <p>Να συζητήσουν και να καταγράψουν τις αλλαγές στην οικογενειακή δομή, οργάνωση, λειτουργία .</p> <p>Να διερευνήσουν τις αλλαγές των συνθηκών που επέτρεψαν στην θεσμική διαφοροποίηση του Οικογενειακού Δικαίου</p> <p>Να αναφερθούν και να περιγράψουν τα προβλήματα της σύγχρονης οικογένειας αντλώντας από την προσωπική τους ζωή.</p>	<p>Η σημασία της οικογένειας για το άτομο.</p> <p>Η ιστορία της οικογένειάς μου, το οικογενειακό δέντρο, οι συγγενικές σχέσεις.</p> <p>Οι γιορτές, οι επέτειοι, οι επισκέψεις, τα ήθη και έθιμα, ο τρόπος ζωής της ζωής της οικογένειας (ονομαστικές εορτές, επέτειοι γάμων, γενεθλίων, βαφτίσεων).</p> <p>Η κάλυψη των αναγκών μέσα από την οικογένεια για σωματική υγεία συναισθηματική και κοινωνική ασφάλεια.</p> <p>Μορφή και οργάνωση της οικογένειας ιστορικά, και σε άλλους τόπους.</p> <p>Οι ρόλοι των μελών (πατέρας, μητέρα, αδέρφια, ευρύτερη οικογένεια) και ο καταμερισμός της εργασίας μέσα στην οικογένεια.</p> <p>Η σημερινή οικογένεια στην Ελλάδα. Οι αλλαγές στη δομή, στον τρόπο και τα μέσα ικανοποίησης της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας - κοινωνικές και πολιτισμικές διαφοροποιήσεις.</p> <p>Στοιχεία του θεσμικού πλαισίου για την οικογένεια. Σύγχρονα προβλήματα της ελληνικής οικογένειας</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i></p> <p>Συλλέγουν φωτογραφικό υλικό των μελών της οικογένειας, και πληροφορίες για τα επαγγέλματα, το μορφωτικό επίπεδο, την καταγωγή, την περιοχή κατοικίας, τα χόμπι τους, μέ συνεντεύξεις από μέλη του στενού και ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος, Δημιουργούν το οικογενειακό δέντρο φτιάχνοντας ένα βιβλίο με την ιστορία της οικογένειας ή αφίσα – κολλάζ το οποίο παρουσιάζουν (αφηγούνται προφορικά, συζητούν, ακούν ενεργητικά και απαντούν σε σχετικές ερωτήσεις των συμμαθητών τους)</p> <p>Συζητούν για τη μορφή που έχει η οικογένεια τους, εντοπίζουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, σε σχέση με την κάλυψη των αναγκών, την κατανομή εργασίας, την κατανάλωση, την ψυχαγωγία. Ομαδοποιούν τα προβλήματα και διερευνούν τρόπους επίλυσης τους</p> <p>Συλλέγουν πληροφορίες από τη βιβλιοθήκη του σχολείου για τις μορφές της οικογένειας σε άλλες εποχές και άλλους τόπους. Τα συγκρίνουν με τη σημερινή μορφή, βρίσκουν τις ομοιότητες και τις διαφορές. Αναζητούν πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παιδιών, των γονιών.</p> <p>(Γλώσσα, Μαθηματικά, Αγωγή Υγείας, Προστασία Περιβάλλοντος, Αγωγή του καταναλωτή, Κοινωνικές Δεξιότητες, Αισθητική Αγωγή).</p>
Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ		

<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i></p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο σχολείου για τη προσωπική επαγγελματική εξέλιξη και αυτονομία τους.</p> <p>Να αναπτύξουν το ενδιαφέρον τους για τη λειτουργία κάθε εργαστηρίου στο σχολείο τους και να τα συνδέσουν με την καθημερινή ζωή.</p> <p>Να καλλιεργήσουν θετική στάση απέναντι στο σχολείο και τη σχολική κοινότητα.</p> <p>Να αντιληφθούν ότι η ατομική προσπάθεια και η συλλογική συμμετοχή είναι απαραίτητες για την επίτευξη κοινών στόχων και την εκτέλεση κοινών δραστηριοτήτων.</p> <p>Να μπορούν να υποδέχονται και να ξεναγούν τους επισκέπτες στους χώρους του σχολείου.</p> <p>Να συζητούν και να επεξεργάζονται εμπειρίες και βιώματα της σχολικής ζωής μέσα στην ομάδα</p> <p>Να μπορούν να περιγράφουν στους άλλους τι σκέφτονται, τις εμπειρίες τους και τα βιώματα στο σχολείο.</p>	<p>Η τάξη</p> <p>Το εργαστήριο</p> <p>Το σχολείο</p> <p>Η σημασία της συνεργασίας, της συμμετοχής, της ανοιχτής επικοινωνίας στις κοινωνικές ομάδες του σχολείου.</p> <p>Βιώματα και εμπειρίες στη σχολική κοινότητα.</p> <p>Υποδοχή επισκεπτών. Τρόποι συμπεριφοράς μαθητών προς τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό σχολείου.</p> <p>Κανόνες στην ομάδα για την ασφάλεια, την υγεία, την καθαριότητα και την επίτευξη κοινών στόχων στο σχολείο.</p> <p>Ο ρόλος και η σημασία του σχολείου για το άτομο και την κοινωνία στο παρελθόν και το παρόν – ομοιότητες και διαφορές (ρόλοι δασκάλου και μαθητή, αναλυτικά προγράμματα σπουδών, χρήση διδακτικών μέσων και ο ρόλος των νέων τεχνολογιών).</p> <p>Η οργάνωση, οι λειτουργίες και οι ρόλοι στο σημερινό ελληνικό σχολείο (σύλλογος διδασκόντων, σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, μαθητικές κοινότητες) ,</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i></p> <p>Επισκέπτονται τα εργαστήρια και άλλους χώρους του σχολείου (ξυλουργείο, εργαστήριο υδραυλικής, κηπουρικής, ραπτικής, κεραμικής, αυτόνομης διαβίωσης, καθαριότητας, μαγειρείο κ. ά.)</p> <p>Αναζητούν πληροφορίες και στοιχεία για τα υλικά, τα προϊόντα και τις δραστηριότητες των εργαστηρίων.</p> <p>Βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές των ειδικοτήτων.</p> <p>Καταγράφουν, ομαδοποιούν, συγκρίνουν, βρίσκουν τις εφαρμογές των ειδικοτήτων στην καθημερινή ζωή. Τις παρουσιάζουν προφορικά, γραπτά, εικαστικά.</p> <p>Επεξεργάζονται, ακούν ενεργά τους συμμαθητές τους και εκφράζουν προφορικά και γραπτά τις επιθυμίες, τις σκέψεις, τα συναισθήματά τους, τους προβληματισμούς τους και τις αντιρρήσεις τους σε θέματα διαπροσωπικών σχέσεων, συγκρούσεων και εμπειριών που προκύπτουν στο σχολικό περιβάλλον.</p> <p>Δημιουργείται μία εθελοντική ομάδα μαθητών οι οποίοι αναλαμβάνουν υπευθυνότητες στο να ξεναγούν τους επισκέπτες του σχολείου σε όλους τους χώρους του. Συλλέγουν πληροφορίες για όλα τα τμήματα του σχολείου, συζητούν και σχεδιάζουν με ποια σειρά θα αρχίζει η ξενάγηση, τι περιγραφή θα κάνουν για κάθε χώρο πώς θα υποδέχονται και πώς θα αποχαιρετούν τους επισκέπτες. Δημιουργούν ένα φυλλάδιο με πληροφορίες, και ζωγραφιές για το σχολείο και το μοιράζουν στους επισκέπτες. Κρατούν βιβλίο επισκεπτών όπου κατά γράφονται οι εντυπώσεις των επισκεπτών. Συζητούν, προτείνουν κανόνες</p>
---	---	---

<p>Να σκεφθούν και να καταγράψουν ποιοι κανόνες είναι αποτελεσματικοί για την ομαλή λειτουργία της και ασφάλεια της ομάδας στο σχολικό χώρο (τάξεις, εργαστήρια, διάλειμμα).</p> <p>Να αντιληφθούν και να συνειδητοποιήσουν τις συνέπειες της μη τήρησης των κανόνων.</p> <p>Να γνωρίσουν την παράδοση και την ιστορία του σχολείου τους και να γνωρίσουν και άλλα σχολεία.</p> <p>Να αναζητήσουν και να καταγράψουν στοιχεία γενικότερα για την οργάνωση τη λειτουργία και εξέλιξη του σχολείου στο παρελθόν και το παρόν.</p>	<p>ισότιμη συμμετοχή και υπευθυνότητα.</p> <p>Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα : η δομή και οργάνωση του. Η σημασία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Σύγκριση με άλλα εκπαιδευτικά συστήματα, ομοιότητες και διαφορές.</p> <p>Βασικά στοιχεία της ελληνικής νομοθεσίας για την εκπαίδευση –ισότητα ευκαιριών και ποιότητα στην εκπαίδευση, διαπολιτισμική εκπαίδευση, τσιγγάνοι, παλιννοστούντες, μετανάστες, άτομα με ειδικές ανάγκες</p>	<p>και καθήκοντα στην τάξη, στο εργαστήριο, στο διάλειμμα και τις σχολικές εκδηλώσεις όσον αφορά την επικοινωνία με τους συμμαθητές/τριες,τους δασκάλους, το διευθυντή και το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου, για τη συνεργασία, την ασφάλεια, την προστασία από κινδύνους, την υγιεινή και καθαριότητα.</p> <p>Δημιουργούν χιουμοριστική ιστορία με κόμικς και διάλογους για το τι θα συνέβαινε σε μια ομάδα παιδιών τα οποία δε θα γνώριζαν και δε θα τηρούσαν κανόνες, την καταγράφουν τη ζωγραφίζουν ή τη δραματοποιούν και την παρουσιάζουν μέσα στην τάξη.</p> <p>Επισκέπτονται, συναντούν και ανταλλάσσουν εμπειρίες με μαθητές άλλων σχολικών μονάδων, μαθαίνουν για το πρόγραμμά τους. Συζητούν για τις εμπειρίες τους, τι τους αρέσει, ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν, τι θα ήθελαν να αλλάξει. Συμμετέχουν σε κοινές αθλητικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες, θεατρικές, μουσικής και εργαστηρίου.</p> <p>Παίρνουν συνεντεύξεις από το Διευθυντή του σχολείου και τον Πρόεδρο του Συλλόγου γονέων και κηδεμόνων.</p> <p>Κάνουν εκλογές στην τάξη τους για την ανάδειξη μαθητικού συμβουλίου, αναλαμβάνουν ρόλους εφορευτικής επιτροπής, καταμέτρησης ψήφων και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα.</p> <p>(Γλώσσα, Μαθηματικά, Αγωγή Υγείας, Προστασία Περιβάλλοντος, Αγωγή Καταναλωτή, Κοινωνικές Δεξιότητες, Αισθητική Αγωγή).</p>
<p>Η ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ</p>		
<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να:</p> <p>Να γνωρίσουν τις</p>	<p>Η γειτονιά</p> <p>Η συνοικία, τα σπίτια , τα</p>	<p>Συνδέουν τις εμπειρίες τους στο σχολείο με την κοινότητα που ζουν. Καταγράφουν υπηρεσίες Δήμου που αφορούν τη ζωή των μαθητών</p>

<p>υπηρεσίες και τους συλλόγους που λειτουργούν στον τόπο που κατοικούν να κατανοήσουν το ρόλο και τις λειτουργίες που επιτελούν για το άτομο κοινωνικό σύνολο. Να μάθουν να απευθύνονται στις υπηρεσίες και να τις χρησιμοποιούν για την επίλυση ζητημάτων που αφορούν τη ζωή τους.</p>	<p>μαγαζιά, οι υπηρεσίες</p> <p>Το χωριό /κοινότητα</p> <p>Ο δήμος/πόλη</p> <p>Οι υπηρεσίες</p>	<p>(Ταχυδρομείο, ΟΤΕ, ΚΕΠ, Δήμος, Τράπεζες, Δημοτικά Ιατρεία, ΔΕΗ). Περιγράφουν τις υπηρεσίες που προσφέρουν στους πολίτες. Επισκέπτονται το ΚΕΠ της περιοχής, πληροφορούνται για τις υπηρεσίες που προσφέρει, πώς μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν, πώς συμπληρώνεται μια αίτηση. Επισκέπτονται το Ταχυδρομείο και προετοιμάζουν επιστολή σε φιλικά, ή συγγενικά πρόσωπα. Επισκέπτονται τη Λαϊκή αγορά καταγράφουν τα προϊόντα αντλούν πληροφορίες από τους πωλητές για την προέλευση, των προϊόντων ,την ποιότητα, τις τιμές τους. Αγοράζουν προϊόντα, συζητούν για τους τρόπους παραγωγής τους αλλά και για τα επαγγέλματα τα οποία συνδέονται με αυτά.</p>
<p>Παίρνουν πληροφορίες για την αγορά της τοπικής τους κοινότητας.</p>	<p>Η αγορά</p> <p>Καταστήματα</p>	<p>Διοργανώνουν επίσκεψη στη βιβλιοθήκη του Δήμου ή στο πολιτιστικό κέντρο της περιοχής ή σε μουσείο ή σε σπίτι σημαντικού ιστορικού προσώπου της περιοχής και συλλέγουν υλικό και πληροφορίες τις καταγράφουν τις ταξινομούν και δημιουργούν αφίσα αφιερωμένη στο σημαντικό αυτό πρόσωπο. Παραθέτουν φωτογραφικό υλικό και αποσπάσματα από το έργο του.</p>
<p>Να γνωρίσουν τον τοπικό λαϊκό πολιτισμό, την τοπική ιστορία και τη σημασία τους για τον τρόπο ζωής των κατοίκων και τη διαμόρφωση της πολιτισμικής τους ταυτότητας.</p>	<p>Βιβλιοθήκες, αίθουσες τέχνης και πολιτισμού</p>	<p>Επισκέπτονται Λαογραφικό Μουσείο και συλλέγουν πληροφορίες για τον τρόπο οργάνωσης της ζωής, τα επαγγέλματα, τις ενδυμασίες, τα τραγούδια, τους δημοτικούς χορούς, τις καταναλωτικές συνήθειες και τα εργαλεία εργασίας. Τα καταγράφουν, παίρνουν συνεντεύξεις από πρόσωπα του οικογενειακού και ευρύτερου περιβάλλοντος και τα αντιπαραβάλλουν με τις αλλαγές οποίες έχουν επέλθει στη σημερινή ζωή και</p>
<p>Να κατανοήσουν το θεσμό της εκκλησίας ιστορικά, το ρόλο, την οργάνωση, τη λειτουργία της. Να ενημερωθούν για τη δράση και</p>	<p>Τοπικός πολιτισμός και ιστορία –Σημαντικά πρόσωπα</p>	<p>στη σημερινή ζωή και</p>

<p>την προσφορά της εκκλησίας.</p>	<p>Μουσεία , Ιστορικοί και Αρχαιολογικοί χώροι.</p> <p>Ο πνευματικός, κοινωνικός και πολιτιστικός ρόλος της εκκλησίας της Ελλάδας για τα άτομα και την κοινότητα, η οργάνωση και η λειτουργία της.</p>	<p>οργάνωση της κοινότητας και τα παρουσιάζουν .</p> <p>Επισκέπτονται τον ιερέα της ενορίας τους και συζητούν μαζί του για τις δραστηριότητες που αναπτύσσει η εκκλησία στην τοπική κοινωνία, και το έργο το οποίο προσφέρει σε διάφορες κοινωνικές ομάδες. Συζητούν και συγκρίνουν την προσφορά της ορθόδοξης εκκλησίας σε άλλες ιστορικές περιόδους του έθνους, Καταγράφουν τη δομή και την οργάνωση της εκκλησίας της Ελλάδας και την παρουσιάζουν.</p> <p>(Γλώσσα, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Προστασία Περιβάλλοντος, Κοινωνικές δεξιότητες, Πληροφορική, συμπλήρωση αίτησης για υποβολή αιτήματος).</p>
------------------------------------	--	--

Η ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i></p> <p>Να γνωρίσουν τη διοικητική οργάνωση της χώρας, τη λειτουργία της δημοκρατικής διακυβέρνησης.</p> <p>Να γνωρίσουν τα μεγάλα έργα που έχουν γίνει και να αντιληφθούν τις θετικές επιδράσεις στην καθημερινή ζωή των πολιτών και τις πιθανές αρνητικές συνέπειες για το φυσικό περιβάλλον.</p>	<p>Διοικητική οργάνωση (κοινότητα, πόλη, νομός, γεωγραφικό διαμέρισμα-κοινοτάρχης, δήμος, νομαρχία).</p> <p>Ιστορικές πόλεις και οικισμοί, νησιωτική και ηπειρωτική Ελλάδα.</p> <p>Κράτος, Ελληνική Δημοκρατία. Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.</p> <p>Σύνδεση επαγγελματών με οικονομία και τρόπο ζωής. Μεγάλα έργα και επιδράσεις στο ανθρώπινο και φυσικό περιβάλλον. Λειτουργία αγοράς προσφορά και ζήτηση</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i></p> <p>Αναγνωρίζουν τα σύνορα της Ελλάδας και των άλλων γειτονικών κρατών, την ήπειρο στην οποία ανήκει καθώς και τη θέση της στην υδρόγειο σφαίρα. Δείχνουν σ' ένα χάρτη της Ελλάδας το χωριό ή την πόλη στην οποία κατοικούν το νομό στον οποίο ανήκει καθώς και τη γεωγραφικό περιφέρεια.</p> <p>Επισκέπτονται το δήμαρχο ή το Νομάρχη και παίρνουν συνέντευξη για τις δραστηριότητες και τη λειτουργία τους σε σχέση με την ευρύτερη.</p> <p>Επισκέπτονται μεγάλα έργα συλλέγουν πληροφορίες για τις διευκολύνσεις που προσφέρουν σε τομείς της καθημερινής ζωής. Μαθαίνουν να τα χρησιμοποιούν. Καταγράφουν την επίδραση στην ποιότητα ζωής του πολίτη, εντοπίζουν τα νέα προβλήματα που πιθανόν δημιουργούνται από τη λειτουργία τους. Καταγράφουν τα επαγγέλματα που απασχολήθηκαν στην</p>
---	--	--

		κατασκευή του έργου και τα παρουσιάζουν. (Γλώσσα, Αγωγή Υγείας, Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Αισθητική Αγωγή).
ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ		
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i></p> <p>Να αναγνωρίσουν την έννοια και την αξία της πολιτικής οργάνωσης.</p> <p>Να σεβαστούν την τη λειτουργία των πολιτικών θεσμών</p> <p>Να ισχυροποιήσουν την πολιτική και κοινωνική τους συνείδηση.</p> <p>Να γνωρίσουν την ύπαρξη και λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών.</p> <p>Να καταλάβουν το ρόλο και το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων τους.</p> <p>Να γνωρίσουν τα δικαιώματα τους.</p> <p>Να μάθουν να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες.</p>	<p>Το άτομο ως πολίτης στις σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες</p> <p>Η έννοια και ο ρόλος της πολιτείας</p> <p>Σύγχρονη μορφή πολιτικής οργάνωσης της κοινωνίας.</p> <p>Το Δημοκρατικό πολίτευμα και οι λειτουργίες του.</p> <p>Τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των πολιτών.</p> <p>Κρατική διοίκηση</p> <p>Οι διοικητικές αρμοδιότητες και η λειτουργία των υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης, της Αποκεντρωμένης Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.</p> <p>Οι παρεχόμενες πολιτικές στον τομέα της Παιδείας, Υγείας, Πρόνοιας, Πολιτισμού και για τα άτομα με αναπηρία</p> <p>Κοινωνικές κρατικές υπηρεσίες και αναπηρικό κίνημα.</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i></p> <p>Συλλέγουν πληροφορίες από τη βιβλιοθήκη του σχολείου για την ίδρυση του Ελληνικού κράτους και την πολιτική οργάνωση του.</p> <p>Καταγράφουν τα βασικά δικαιώματα των πολιτών και τις υποχρεώσεις τους.</p> <p>Συλλέγουν στοιχεία και πληροφορίες για τις υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Αποκεντρωμένης Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Επισκέπτονται και γνωρίζουν τοπικές υπηρεσίες Παιδείας, Πολιτισμού, Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Ασφάλισης (ΙΚΑ, ΟΓΑ, Ασφαλιστικά Ταμεία), Αθλητισμού και Νέας Γενιάς</p> <p>Γνωρίζουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες που προσφέρουν με έμφαση στην κοινωνική πολιτική και ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία.</p> <p>(Γλώσσα, Μαθηματικά Πληροφορική, Αισθητική Αγωγή, Φυσική Αγωγή, Μουσική, Εργαστήριο)</p>
Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ		

<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να γνωρίσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ως πολίτες. Να αποκτήσουν την δεξιότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους και να διεκδικούν τα δικαιώματά τους. Να μάχονται ενάντια στις καταστάσεις παραβίασης των δικαιωμάτων του. Να καταγγέλλουν γεγονότα παραβίασης των ατομικών του δικαιωμάτων, Να αντιλαμβάνονται τη ανάγκη της ατομικής και συλλογικής δράσης ενάντια στις προκαταλήψεις και το κοινωνικό ρατσισμό. Να γνωρίζουν την ύπαρξη και λειτουργία Ενώσεων, Συνδικάτων, Συλλόγων της περιοχής τους.</p>	<p>Η έννοια και το περιεχόμενο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του πολίτη που απορρέουν από το Σύνταγμα και τους νόμους της χώρας. Η συμμετοχή στα κοινά και τα δικαιώματα της ελεύθερης έκφρασης γνώμης και συνείδησης. Ο πολίτης μέσα από τη δράση συλλογικών ενώσεων Ο ρόλος και η σημασία έκφρασης συλλογικών συμφερόντων και απαιτήσεων μέσα από ενώσεις, συλλόγους, φορείς συνδικαλιστικούς πολιτιστικούς, συλλόγους προστασίας της φύσης και του περιβάλλοντος, συλλόγους προστασίας ευπαθών κοινωνικών ομάδων ενάντια στον ρατσισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για περιβαλλοντικά, κοινωνικά θέματα, θέματα κοινωνικού αποκλεισμού, ρατσισμού και ξενοφοβίας.</p>	<p>Διερευνούν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του Έλληνα πολίτη απέναντι στην Πολιτεία. Καταγράφουν τις Συνταγματικές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του πολίτη. Διοργανώνουν συζητήσεις με εκπροσώπους του νομικού και πολιτικού κόσμου για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών. Καταγράφουν τα κοινωνικά συλλογικά όργανα της περιοχής Προσκαλούν στο σχολείο εκπροσώπους ενώσεων, συλλόγων, συνδικάτων και γίνεται συζήτηση για κοινή δράση. Συγκεντρώνουν άρθρα από εφημερίδες και περιοδικά για τη δράση συλλόγων που προστατεύουν το περιβάλλον και τη φύση. Συμμετέχουν σε εκδρομές καμπάνιες προστασίας της φύσης και του περιβάλλοντος. Καταγράφουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία και προβάλλουν τα αιτήματά τους μέσα από το αναπηρικό και γονεϊκό κίνημα <i>(Γλώσσα, Μαθηματικά Πληροφορική, Αισθητική Αγωγή, Φυσική Αγωγή, Μουσική, Εργαστήριο)</i></p>
<p>Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ</p>		
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να γνωρίσουν την έννοια και τον περιεχόμενο του πολιτισμού μας. Να γνωρίσουν και να εξοικειωθούν με τις λαϊκές παραδόσεις, την πολιτιστική</p>	<p>Ο Πολιτισμός Η έννοια και το περιεχόμενο του λαϊκού πολιτισμού. Ήθη, έθιμα, παραδόσεις, πολιτιστικά στοιχεία στην λαϊκή τέχνη, πολιτιστικές εκδηλώσεις, μουσεία και ιστορικοί τόποι. Οι θρησκευτικές εορτές και τα λαϊκά πανηγύρια της τοπικής κοινωνίας. Πρόσωπα σημαντικά από την τέχνη, τα γράμματα, τον</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i> Συλλέγουν στοιχεία λαϊκού πολιτισμού. Επισκέπτονται ιστορικούς αρχαιολογικούς τόπους και ενημερώνονται για τα ιστορικά γεγονότα που συνδέονται με αυτούς. Συλλέγουν πληροφορίες για τις ημερομηνίες των εθνικών και θρησκευτικών μας εορτών. Συμμετέχουν στις εκδηλώσεις κατά την</p>

<p>κληρονομιάς της χώρας, τα εθνικά μνημεία και τα σύμβολα. τα ήθη, έθιμα της ευρύτερης περιοχής τόπους και της χώρας τους. Να γνωρίσουν τις εθνικές και θρησκευτικές επτετίους συμμετέχοντας σ' αυτές.</p> <p>Να αναγνωρίσουν και να την αξία των εθνικών μας συμβόλων, του Ύμνου και της Ελληνικής Σημαίας. Να έρθουν σε επαφή και να αναγνωρίσουν την αξία πολιτών από τον χώρο της τέχνης , των επιστημών, της πολιτικής και του αθλητισμού που μας κάνουν περήφανους.</p>	<p>πολιτισμό, την πολιτική που αποτελούν πρότυπα ζωής με το έργο τους.</p> <p>Τα Εθνικά Σύμβολα: Η Σημαία μας και ο Εθνικός μας Ύμνος</p> <p>Ο Εθνικός μας Ύμνος και οι αγώνες για ελευθερία και ανεξαρτησία. Η σημασία και ο ρόλος των εθνικών μας συμβόλων στην διατήρηση και ενίσχυση της εθνικής συνειδησης. Η σχέση μας με τα εθνικά σύμβολα και η αναγκαιότητα υπεράσπισης τους.</p> <p>Τα Πρόσωπα που μας κάνουν περήφανους.</p> <p>Η δράση και ο ρόλος σημαντικών Ελλήνων και η συμβολή τους στην εθνική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη του έθνους.</p> <p>Ο ρόλος και η σημασία Ελλήνων επιστημόνων, καλλιτεχνών με εθνική και διεθνή αναγνώριση στη διάδοση της επιστήμης, του πολιτισμού και της τέχνης.</p>	<p>διάρκεια των εορτών και ιδιαίτερα στις παρελάσεις. Γνωρίζουν ήθη , έθιμα και παραδόσεις που συνδέονται με θρησκευτικές εορτές των Χριστουγέννων, Πάσχα.</p> <p>Συλλέγουν και περιγράφουν εικόνες των εθνικών μας ιστορικών συμβόλων. Μαθαίνουν τους τρόπους και τις στάσεις που πρέπει να έχουμε σε σχέση με τα εθνικά μας σύμβολα. Συλλέγουν και περιγράφουν γεγονότα ιστορικά πρόσωπα, χρονολογίες που συνδέονται με τα εθνικά μας σύμβολα. Στολίζουν τη σχολική τάξη με τα εθνικά σύμβολα στις εθνικές επτετίους. Συμμετέχουν στις παρελάσεις κατά την διάρκεια εθνικών επτετιών. Γνωρίζονται με λογοτέχνες, ποιητές και καλλιτέχνες της τοπικής κοινότητας. Συζητούν για κάποιο σημαντικό πολιτικό που κατάγεται από τη τοπική κοινότητα, την αξία και το έργο του οποίου αναγνωρίζουν όλοι.</p> <p>(Γλώσσα, Μαθηματικά Πληροφορική , Αισθητική Αγωγή, Φυσική Αγωγή, Μουσική, Εργαστήριο)</p>
<p>Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΟΥ.</p>		
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i></p> <p>Να γνωρίσουν και να εξοικειωθούν με τα χαρακτηριστικά των παραγωγικών τομέων της οικονομίας .</p> <p>Να εξοικειωθούν με τις έννοιες της οικονομικής ανάπτυξης, απασχόλησης, ανεργίας.</p>	<p>Εθνική Οικονομία</p> <p>Η έννοια και η σημασία της εθνικής Οικονομίας για την κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία.</p> <p>Τομείς οικονομικής δραστηριότητας "η γεωργία, η μεταποίηση και η βιομηχανία, το εμπόριο και η ναυτιλία στην χώρα μας.</p> <p>Ο κόσμος της αγοράς</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i></p> <p>Συλλέγουν στοιχεία, για τομείς της τοπικής οικονομίας. Διοργανώνουν επίσκεψη σε παραγωγική μονάδα μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.</p> <p>Συλλέγουν φωτογραφικό υλικό από διαφορετικούς παραγωγικούς τομείς (εργοστάσιο πολτοποίησης τομάτας, εργοστάσιο παραγωγής αλλαντικών, βαριά βιομηχανία σιδήρου, ταξιδιωτικά γραφεία και τράπεζες, δημόσιες</p>

<p>Να εξοικειωθούν με την έννοια, το ρόλο της εργασίας γνωρίζοντας τους κανόνες και τις συνθήκες λειτουργίας της. Να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο τους ως πολίτες στην αγορά εργασίας.</p>	<p><i>εργασίας</i> Οι κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις στην αγορά εργασίας. Ο ρόλος των εργοδοτών των εργαζόμενων και του κράτους. Ατομικές και συλλογικές συμβάσεις εργασίας, ημερο μίσθιο, μισθός, άδεια, σύνταξη, ασφάλιση εργαζομένων. Τα συνδικάτα των εργαζομένων, των εργοδοτών και το κράτος. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, το Υπουργείο Εργασίας και ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)</p>	<p>υπηρεσίες εξυπηρέτησης του κοινού). Συλλέγουν στοιχεία και πληροφορίες για τις συνθήκες και τους κανόνες της αγοράς εργασίας. Απευθύνονται στον ΟΑΕΔ να ενημερωθούν για τα προγράμματα κοινωνικής υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Επισκέπτονται εργασιακούς χώρους και να συνομιλήσουν με εργαζόμενους και εργοδότες για τις συνθήκες εργασίας, τα δικαιώματα των εργαζόμενων. (Γλώσσα, Μαθηματικά Πληροφορική, Αισθητική Αγωγή Φυσική Αγωγή, Μουσική, Εργαστήριο, Εργοθεραπεία, Λογοθεραπεία,)</p>
<p>Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΜΑΣ ΣΠΙΤΙ.</p>		
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να αποκτήσουν βασικές πληροφορίες για την ίδρυση, την εξέλιξη και τους σκοπούς της Ε.Ε. Να αναφερθούν σε πολύ βασικά σταδια ένταξης της Ελλάδας στην Ε.Ε. Να κατανοήσουν τη σημασία της Ε.Ε. για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας. Να γνωρίσουν βασικά χαρακτηριστικά της οργάνωσης και της λειτουργίας των κυριότερων κοινοτικών οργάνων. Να γνωρίσουν τα δικαιώματα και τις</p>	<p>Ο πολίτης και η Ευρωπαϊκή Ένωση Σύντομο ιστορικό της ίδρυσης και σκοπός της Ε.Ε. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Ελλάδα και Ε.Ε. Η πορεία ένταξης της Ελλάδας. Θεσμοί και όργανα της Ε.Ε. Οι πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές σχέσεις και ανταλλαγές των χωρών της Ε.Ε. Ο ευρωπαίος και ο Έλληνας ως πολίτες του κοινού μας σπιτιού. (προγράμματα κινητικότητας μαθητών, εργαζομένων) Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των Ευρωπαίων πολιτών (εκλογές για το ευρωπαϊκό</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i> Επισκέπτονται γραφεία της Ε.Ε. στην Ελλάδα και συλλέγουν πληροφορίες για την ίδρυση, τη λειτουργία και τους σκοπούς της Ε.Ε. Τα καταγράφουν και δημιουργούν ένα βιβλίο με κείμενα, και ζωγραφίες αποτυπώνοντας τις πληροφορίες με σειρά. Παρακολουθούν βίντεο με την ιστορία της Ε.Ε. Φτιάχνουν μια αφίσα με τις χώρες που συμμετέχουν στη Ε.Ε. Ζωγραφίζουν τις σημαίες των χωρών της Ε.Ε. Συλλέγουν στοιχεία, πληροφορίες για τα δικαιώματα των πολιτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Διαβάζουν παραμύθια, ακούν μουσική, κρατών – μελών της Ε.Ε. Δημιουργούν κείμενα, κατάσκευές, ζωγραφίες, θεατρικά δρώμενα και τα παρουσιάζουν σε σχολική</p>

<p>υποχρεώσεις του πολίτη στο πλαίσιο της Ε. Ε. Να γνωρίσουν τη σημασία της ευρωπαϊκής διάστασης και των δικαιωμάτων τους ως πολίτες.</p>	<p>κοινοβούλιο, δικαστήριο)</p>	<p>εκδήλωση (Γλώσσα, Πληροφορική, Αισθητική Αγωγή, Εργοθεραπεία, Λογοθεραπεία, Φυσική Αγωγή, Μουσική, Εργαστήριο)</p>
<p>Η ΧΩΡΑ ΜΟΥ ΚΑΙ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ.</p>		
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να αναγνωρίσουν την αξία και τη σημασία της λειτουργίας διεθνών Να συνειδητοποιήσουν το ρόλο και την αναγκαιότητα ύπαρξης διεθνών οργανώσεων που προάγουν την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και συνεργασία των κρατών. Να αντιληφθούν την ιστορική εξέλιξη της λειτουργίας διεθνών οργανώσεων που παλεύουν για την ειρήνη και την ευημερία των λαών. Να ενστερνισθούν την αξία της προάσπισης των οικουμενικών αξιών της ειρήνης, ασφάλειας, και της φιλίας των λαών και της προάσπισης της φύσης στον πλανήτη μας.</p>	<p>Διεθνείς οργανισμοί, η παγκόσμια κοινότητα και η χώρα μου Η σημασία και η αναγκαιότητα συνεργασίας των κρατών για την αντιμετώπιση των οικουμενικών προβλημάτων. Ο τρόπος αντιμετώπισης των παγκόσμιων προβλημάτων της φτώχειας, των πολέμων και εθνικών συγκρούσεων, της παιδικής εργασίας, της εξάπλωσης λοιμωδών νόσων και της έλλειψης στοιχειωδών συστημάτων Υγείας. Οι διεθνείς προσπάθειες συνεργασίας μέσα από τις προκλήσεις των σημερινών επιτακτικών προβλημάτων. Η εξωτερική πολιτική της χώρας μου – Η συνεργασία με την διεθνή κοινότητα μέσα από την λειτουργία διεθνών θεσμών (ΟΗΕ, UNESCO, UNICEF, Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας) Παγκόσμιες μη Κυβερνητικές Οργανώσεις Ο ρόλος, η σημασία και η δράση των μη διεθνών κυβερνητικών οργανώσεων.</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i> Αναζητούν από τα δημοσιεύματα του καθημερινού τύπου της δράσης των παγκόσμιων οργανώσεων συνεργασίας των κρατών Κατασκευάζουν πλακάτ με τα συνθήματα και τις ιδέες της ειρήνης, φιλίας και συνεργασίας των λαών. Προβάλουν βιντεοταινίες με τα παγκόσμια προβλήματα ρύπανσης του περιβάλλοντος, φτώχειας, πολέμων με στόχο την ευαισθητοποίηση Διοργανώνουν στον σχολικό χώρο συζήτηση για την δράση και τον ρόλο του ΟΗΕ, της UNESCO, της UNICEF, Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή, Διεθνές Γραφείο Εργασίας, Ζωγραφίζουν μηνύματα παγκόσμιων οργανώσεων. Καταγράφουν τις εθνικές προσπάθειες στο τομέα της Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού για συμμετοχή στα παγκόσμια φόρα. Καταγράφουν τη δράση και λειτουργία διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων (Διεθνής Ερυθρός Σταυρός, Διεθνής Αμνηστία, Greenpeace, Γιατροί Χωρίς Σύνορα). Συλλέγουν χρήματα για την καμπάνια των Γιατρών Χωρίς Σύνορα με σκοπό την καταπολέμηση του AIDS στη Αφρική. (Γλώσσα, Μαθηματικά</p>

		Πληροφορική , Αισθητική Αγωγή,Εργοθεραπεία, Φυσική Αγωγή,Μουσική, Εργαστήριο)
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ .		
<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να αναπτύξουν κριτήρια επιλογής για την παρακολούθηση των προγραμμάτων της τηλεόρασης.</p> <p>Να εξεικωθούν με το διάβασμα εφημερίδων και περιοδικών .</p> <p>Να κατανοήσουν το ρόλο των ΜΜΕ στην ενημέρωση, και τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.</p>	<p>Ο ρόλος των ΜΜΕ ηλεκτρονικού και έντυπου τύπου (τηλεόραση, Ραδιόφωνο, Διαδίκτυο, εφημερίδες και περιοδικά) στην ενημέρωση και πληροφόρηση του πολίτη για κοινωνικά θέματα, και θέματα που αφορούν την καθημερινή ζωή του πολίτη</p> <p>Μ.Μ.Ε. διαμόρφωση κοινής γνώμης</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Παρακολουθούν ένα πρόγραμμα ειδήσεων, ένα ντοκιμαντέρ, μια ταινία, ένα τηλεοπτικό παιχνίδι, ή διαφημίσεις. Συζητούν στην τάξη τι μαθαίνουν, αν ψυχαγωγούνται,πόσο επηρεάζονται, αν θα προτιμούσαν κάτι άλλο. Συζητούν για τον χρόνο παρακολούθησης και τις συνέπειες της εξάρτησης από αυτήν.</p> <p>Συντάσσουν μία επιστολή για τα ΑΜΕΑή προβλήματαπου αφορούν στο σχολείο τους και την στέλνουν για δημοσίευση στον τοπικό τύπο.</p> <p>(Γλώσσα, Κοινωνικές Δεξιότητες, Επαγγελματικός προσανατολισμός)</p>

<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να γνωρίσουν τρόπους δημιουργικής διαχείρισης της ψυχαγωγίας και αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.</p> <p>Να συμμετέχουν στην οργάνωση και υλοποίηση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων εντός του σχολείου.</p> <p>Να πληροφορηθούν για τις δυνατότητες αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου εκτός του σχολείου στα πλαίσια της κοινότητας και να συμμετέχουν σε δραστηριότητες.</p>	<p>ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ</p> <p>Δραστηριότητες ψυχαγωγίας στο σχολείο, χοροί, πάρτι γενεθλίων, ονομαστικών εορτών, επετείων, εορτών, βίντεο.</p> <p>Ελεύθερος χρόνος στα πλαίσια της κοινότητας / δήμου – σύλλογοι αθλητικοί, παραδοσιακών χορών, πολιτιστικοί, εργαστήρια εικαστικών, παιχνιδιού, θεάτρου, Η/Υ</p>	<p>Οι μαθητές/τριες: Οργανώνουν ψυχαγωγικές εκδηλώσεις (πάρτι, επέτειοι, γενέθλια, ονομαστικές εορτές, εορτασμός επιτευγμάτων) αναλαμβάνοντας υπευθυνότητες όπως η προετοιμασία και διεξαγωγή της εκδήλωσης (συγκέντρωση χρημάτων, αγορά ειδών διατροφής, ετοιμασία του μπουφέ, σερβίρισμα, διακόσμηση του χώρου, προσκλήσεις, μουσική, χορός, καθαριότητα κλπ) αναλαμβάνοντας ρόλους υπευθύνων σε μικρές ομάδες.</p> <p>Επισκέπτονται το δημαρχείο και συλλέγουν πληροφορίες για όλες τις δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας για τον ελεύθερο χρόνο, που προσφέρει ο δήμος (αθλητικές, εικαστικές, θεατρικές, παραδοσιακών χορών, παιχνιδιού) συζητούν για το είδος της δραστηριότητας, τις ώρες και ημέρες που προσφέρεται, την οικονομική ή μη συμμετοχή, το κόστος και τις δυνατότητες συμμετοχής σ' αυτή. Τis καταγράφουν κάνοντας σύντομες περιγραφές για το είδος της κάθε δραστηριότητας και τις παρουσιάζουν σε διάγραμμα το οποίο αναρτούν και στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου για ενημέρωση όλων των μαθητών</p> <p>(Γλώσσα, Μουσική, Φυσική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Πληροφορική)</p>
---	--	--

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της απόκτησης δεξιοτήτων χρήσης οικιακών σκευών στο τραπέζι.</p> <p>Να γνωρίσουν καλούς τρόπους συμπεριφοράς όταν βρίσκονται στο τραπέζι με άλλα πρόσωπα.</p> <p>Να αποκτήσουν την δεξιότητα να τρώνε και να πίνουν μόνοι τους χωρίς βοήθεια.</p> <p>Να μάθουν να συνεργάζονται και να υπακούουν στις εντολές για προσαρμογή στα κοινωνικά πρότυπα και κανόνες καλής συμπεριφοράς.</p>	<p>Στο φαγητό και ποτό</p> <p>Η κουλτούρα της διατροφής</p> <p>Σερβίτσια, οικιακά σκεύη</p> <p>Στρώσιμο τραπεζιού</p> <p>Κανόνες συμπεριφοράς στο τραπέζι.</p> <p>Έξοδος σε εστιατόριο, καφετέρια για μεσημεριανό ή δείπνο.</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Στρώνουν το τραπέζι για φαγητό. Τοποθετούν το τραπεζομάντιλο, τα πιάτα, τα ποτήρια, τα μαχαίρια, πιρούνια και κουτάλια στην κατάλληλη θέση.</p> <p>Μαθαίνουν να κάθονται σε συγκεκριμένες θέσεις στο τραπέζι. Εκπαιδεύονται από τον/την εκπαιδευτικό του εργαστηρίου για τους τρόπους που θα πρέπει να έχουν όταν τρώμε με άλλα άτομα στο τραπέζι.</p> <p>Μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τα μαχαίρι για να κόβουν το κρέας ή να σπρώχνουν το φαγητό. Εκπαιδεύονται να τρώνε σωστά μόνοι/ες. Σερβίρονται μόνοι τους από τις πιατέλες ή περιμένουν με υπομονή να τους σερβίρουν οι μεγάλοι.</p> <p>Μαθαίνουν να γεμίζουν τα ποτήρια με νερό, χυμούς και αναψυκτικό. Εκπαιδεύονται να αδειάζουν τα ποτά από ένα ποτήρι στο άλλο. Γεμίζουν και μεταφέρουν τη κανάτα με το νερό. Μαθαίνουν να πίνουν από ποτήρι χωρίς να ρίχνουν τα υγρά στο τραπέζι.</p> <p>Οργανώνουν έξοδο για φαγητό σε εστιατόριο, παραγγέλνουν από κατάλογο φαγητών, ή σερβίρονται σε καφετέρια ή self service μόνοι/ες. Ζητούν το λογαριασμό και δίνουν το ακριβές ποσό του λογαριασμού.</p> <p>(Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός προσανατολισμός)</p>
---	---	--

<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να μπορούν να καθαρίζουν μόνοι/ες το δωμάτιο τους. Να τοποθετούν τα πράγματα στη θέση τους και να συνεργάζονται με τα μέλη της οικογένειας Να μάθουν να στρώνουν τα κρεβάτια τους και να τακτοποιούν τα δωμάτια τους. Να αποκτήσουν συνέχεια και σταθερότητα στις δεξιότητες που βοηθούν στην αυτόνομη διαβίωση.</p>	<p>Στο καθάρισμα του δωματίου, στρώσιμο κρεβατιού</p> <p>Κατοικία ,δωμάτια, κοινόχρηστοι χώροι</p> <p>Ενδιαφέρον για τάξη καθαριότητα</p> <p>Τήρηση κανόνων Συνεργασία με γονείς και εκπαιδευτές. Υπολογισμός χρόνου σκατά την εκτέλεση των καθηκόντων</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Μαθαίνουν να χρησιμοποιούν μηχανές(ηλεκτρική σκούπα) και υλικά(ξεσκονόπανα, καθαριστικά υγρά) για να καθαρίζουν το δωμάτιο τους. Ξεσκονίζουν και τακτοποιούν τα πράγματα του δωματίου, και τοποθετούν στα ράφια τα βιβλία και τα παιχνίδια τους.</p> <p>Παρακολουθούν μαθήματα σε βίντεο για το στρώσιμο του κρεβατιού.</p> <p>Εκπαιδεύονται να γνωρίζουν πότε πρέπει να αλλάζουν τα σεντόνια, το κάλυμμα παπλώματος, τις μαξιλαροθήκες.</p> <p>(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία , Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>
--	--	---

<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να αντιληφθούν την σημασία και αξία της καθαριότητας και υγείας. Να μπορούν μόνοι/ες χωρίς βοήθεια να πλένουν τα χέρια και το πρόσωπο, να σαπουνίζονται και να κάνουν μπάνιο, να περιποιούνται το δέρμα τους με κρέμες, να φροντίζουν το δέρμα τους με αποσμητικά, και να φροντίζουν τακτικά τα δόντια τους, τα νύχια τους και τα μαλλιά τους. Να μάθουν τη σωστή χρήση του σαπουνιού, σαμπουάν, της προσωπικής οδοντόκρεμας και της πετσέτας. Να γνωρίζουν και να λαμβάνουν όλα τα προληπτικά μέτρα ασφάλειας τους κατά τη διάρκεια του μπάνιου τους.</p>	<p><i>Στη καθαριότητα και υγεία του σώματος</i></p> <p>Υγιεινή του σώματος</p> <p>Υλικά καθαριότητας υγιεινής περιποίησης σώματος.</p> <p>Κανόνες καθαριότητας.</p> <p>Ατομική ευθύνη και ανάληψη ρόλων και καθηκόντων .</p> <p>Πρόληψη και Προαγωγή της υγείας</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Εκπαιδεύονται από τον/την εργοθεραπεύτρια να πλένουν τα χέρια και το πρόσωπο τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση σαπουνιού, σαμπουάν, αποσμητικών, οδοντόκρεμας και στη χρήση της ατομικής τους πετσέτας</p> <p>Τα παιδιά παρακολουθούν βίντεο μαθημάτων για το πλύσιμο των χεριών , του προσώπου και του σώματος, την περιποίηση των μαλλιών .</p> <p>Οργανώνεται εκδήλωση με Οδοντίατρο για την υγιεινή των δοντιών και τη πρόληψη νοσημάτων και ενημερώνονται οι γονείς τους ώστε παράλληλα με το σχολείο η εκπαίδευση να συνεχίζεται και στο σπίτι.</p> <p>(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία , Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>
---	---	---

<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις πινακίδες της τουαλέτας σε κοινόχρηστους χώρους(ανδρών, γυναικών, ΑΜΕΑ)</p> <p>Να γνωρίζουν τους τρόπους της χρήσης τουαλέτας(κλείδωμα πόρτας, χρήση χαρτιού τουαλέτας, πλύσιμο χεριών μετά τη χρήση κ.λ.π.)</p> <p>Να αποκτήσουν τη δεξιότητα να αυτοεξυπηρετούνται όταν εκδηλώνουν ανάγκη.</p>	<p>Στη χρήση τουαλέτας.</p> <p>Κανόνες υγιεινής</p> <p>Πινακίδες σήμανσης τουαλέτας.</p> <p>Τεχνικές αυτοεξυπηρέτησης</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Οι μαθητές εκπαιδεύονται από τον/την εκπαιδευτικό να αναγνωρίζουν ποιες τουαλέτες χρησιμοποιούν οι άνδρες και ποιες οι γυναίκες ανάλογα την σήμανση που έχουν. Ζωγραφίζουν σε έτοιμα φύλλα εργασίας τα σήματα των πινακίδων τουαλέτας. Μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το καζανάκι, το χαρτί υγείας και να πλένουν τα χέρια τους καλά μετά χωρίς βοήθεια.</p> <p>(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία , Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>
<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να διατηρούν τα ρούχα τους καθαρά και να τα τακτοποιούν για φύλαξη στην ντουλάπα.</p> <p>Να μπορούν να επιλέγουν τα κατάλληλα ρούχα σε κάθε περίπτωση καιρού, εποχής, επίσημης εορτής, επίσκεψης, καθημερινής εργασίας</p> <p>Να μπορούν να ντύνονται και να ξεντύνονται μόνοι/νες</p> <p>Να μπορούν να βγάζουν, να βάζουν τα παπούτσια τους και να δένουν τα κορδόνια</p> <p>Να τοποθετούν τα άπλυτα στη θέση τους και να φροντίζουν να συνεργάζονται με τα άτομα που του/τις περιποιούνται.</p>	<p>Στο ντύσιμο, γδύσιμο ρούχων.</p> <p>Χρήση υποδημάτων.</p> <p>Ρουχισμός</p> <p>Υποδήματα</p> <p>Κανόνες, πληροφορίες ένδυσης υπόδησης.</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Μαθαίνουν να ντύνονται, να κουμπώνουν το πουκάμισο, παντελόνι, να λύνουν τις ζώνες και τις αγκράφες.</p> <p>Η εξάσκηση γίνεται και με έτοιμα φύλλα εργασίας που αποτελούνται από εικόνες που πρέπει να βάλουν στη σωστή σειρά.</p> <p>Παρακολουθούν βιντεομαθήματα για την ενίσχυση των δεξιοτήτων ένδυσης , υπόδησης.</p> <p>(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία , Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>

<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να γνωρίσουν τη σωστή διαχείριση χρηματικών ποσών.</p> <p>Να αποκτήσουν την δεξιότητα να συναλλάσσονται με χρήματα για τις αγορές που επιθυμούν να κάνουν.</p> <p>Να κατανοούν τη τάξη μεγέθους και την αξία των χρημάτων που κρατούν πάνω τους.</p>	<p>Στη διαχείριση χρημάτων.</p> <p>Γνώσεις απλής αριθμητικής</p> <p>Δεξιότητα χρήσης χρημάτων και συναλλαγής.</p> <p>Κέρματα, χαρτονομίσματα ισοτιμίες.</p> <p>Αξία, τιμές προϊόντων , υπηρεσιών.</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Οργανώνεται στην τάξη παιχνίδι ρόλων αγοραπωλησίας. Αγοράζουν, πωλούν προϊόντα μεταξύ τους, δίνουν 'ρέστα , συνδυάζουν τα κέρματα με το χρώμα, το σχήμα και το μέγεθος τους. Δίνεται έμφαση να γνωρίσουν και να εμπεδώσουν τις ισοτιμίες κερμάτων και χαρτονομισμάτων.</p> <p>Οργανώνεται επίσκεψη σε κατάστημα για την αγορά προϊόντων του εργαστηρίου τους και με την βοήθεια του/της εκπαιδευτικού συναλλάσσονται στα ταμεία (Γλώσσα, Μαθηματικά Αγωγή Καταναλωτή, Κοινωνικές Δεξιότητες, Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>
<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να αποκτήσουν την δεξιότητα να κυκλοφορούν μόνοι/ες στη πόλη.</p> <p>Να μπορούν να χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής συγκοινωνίας (λεωφορεία, τρόλεϊ, μετρό, τραμ ταξί, αεροπλάνο, τρένο)</p> <p>Να γνωρίζουν τους κανόνες κυκλοφορίας στο δρόμο, στο πεζοδρόμιο και στους φωτεινούς σηματοδότες.</p> <p>Να ξέρουν που βρίσκονται οι υπηρεσίες της πόλης τους και να μπορούν με τα πόδια να τις προσεγγίσουν με ασφάλεια και σιγουριά</p>	<p>Στην αυτόνομη κυκλοφορία και κίνηση στην πόλη.</p> <p>Μεταφορικά μέσα.</p> <p>Δρόμοι, πεζοδρόμια, φανάρια.</p> <p>Χώροι στάθμευσης, επιβίβασης αποβίβασης επιβατών.</p> <p>Χρήση πληροφοριών , Προφορικές, γραπτές οδηγίες Κυκλοφοριακής Αγωγής</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Μαθαίνουν από φύλλα εργασίας να αναγνωρίζουν τα μέσα συγκοινωνίας, τα τροχοφόρα, τρένα, πλοία, αεροπλάνα.</p> <p>Ζωγραφίζουν στην τάξη στο μάθημα της Αισθητικής Αγωγής τροχοφόρα μέσα.</p> <p>Εξασκούνται να αναγνωρίζουν τους φωτεινούς σηματοδότες και τους κανόνες διάβασης από διαβάσεις πεζών.</p> <p>Οργανώνεται συχνά από τους/τις εκπαιδευτικούς του σχολείου επίσκεψη στην πόλη και το μάθημα της Κυκλοφοριακής Αγωγής γίνεται στη πράξη. (Γλώσσα, Μαθηματικά Αισθητική Αγωγή, Αγωγή Υγείας-Κυκλοφοριακή Αγωγή, Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>

<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες αυτό προστασίας και ασφάλειας από κινδύνους ηλεκτρισμού, πυρκαγιάς, από το κρύο, τη ζέστη, τις ιώσεις.</p> <p>Να μπορούν να χρησιμοποιούν με άνεση ηλεκτρικές και άλλες συσκευές χωρίς να τραυματίζονται.</p> <p>Να αποκτούν τις δεξιότητα να ζητούν βοήθεια σε περίπτωση που βρεθούν σε κίνδυνο.</p> <p>Να αντιμετωπίζουν και ψυχραιμία τους μικροτραυματισμούς και τις ελαφρές αιμορραγίες.</p> <p>Να γνωρίζουν και να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες Πρώτων Βοηθειών (166. εξωτερικά ιατρεία Νοσοκομείου, υπηρεσίες υγείας ΙΚΑ κλ.π)</p>	<p>Στη τήρηση κανόνων ασφάλειας, Α'Βοηθειών</p> <p>Βοήθεια , ανάγκες</p> <p>Υπηρεσίες παροχής Α'Βοηθειών (Ασθενοφόρο 166, τηλέφωνα εξωτερικών ιατρείων Νοσοκομείου, υπηρεσίες υγείας ΙΚΑ</p> <p>Υλικά και μέσα Α'Βοηθειών.</p> <p>Τήρηση κανόνων ασφάλεια και αυτοπροστασίας</p> <p>Δεξιότητα αποφυγής κινδύνων</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Οργανώνουν παιχνίδι ρόλων στη τάξη για να μάθουν και να εμπεδώσουν γνώσεις, δεξιότητες συμπεριφοράς, στάσεις σε περίπτωση κινδύνου,.</p> <p>Ζωγραφίζουν φυλλάδια με πληροφοριακό υλικό παροχής Α' Βοηθειών.</p> <p>Παρακολουθούν βιντεομαθήματα για την εξάσκηση αποφυγής κινδύνων. Ειδικός ιατρός ή νοσηλευτικό προσωπικό επισκέπτεται την τάξη τους και συζητούν τι πρέπει να κάνουν κάθε φορά που θα τύχουν ανάγκης Α' Βοηθειών</p> <p>(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή, Αγωγή Υγείας-Πρόληψη ατυχημάτων Α'Βοήθειες Κοινωνικές Δεξιότητες, Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>
<p>ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ</p>		
<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</p> <p>Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες χαιρετισμού των μελών της οικογένειας και του στενού συγγενικού περιβάλλοντος (πατέρας, μητέρα, αδέρφια, παππούς, γιαγιά, θείοι ,θείες.)</p> <p>Να γνωρίσουν και να</p>	<p>Χαιρετισμός Προσφώνηση</p> <p>Επικοινωνία με άλλα άτομα και ομάδες</p> <p>Χαιρετισμός, προσφώνηση γνωστών, φίλων , προσφωνούμε και με ποιόν τρόπο (γονείς, αδέρφια, παππού, γιαγιά, θείους, θείες,</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <p>Παίζουν ρόλους στην τάξη, κατά ομάδες και χαιρετούν τους γονείς και άλλα συγγενικά πρόσωπα.</p> <p>Συντάσσουν κατάλογο με προσφωνήσεις συγγενών, φίλων επισήμων προσώπων.</p> <p>Παίζουν θεατρικό έργο που</p>

<p>διακρίνουν τους τρόπους που αρμόζει να χαιρετούν σε κάθε περίπτωση (φιλί, αγκάλιασμα, σφίξιμο χεριού)</p> <p>Να γνωρίσουν και εξοικειωθούν με τους αρμόζοντες τρόπους προσφώνησης των μελών της οικογένειας, των συμμαθητών, γνωστών του προσώπων, των δασκάλων, των εργοδοτών και συναδέλφων στο χώρο εργασίας τους, των γιατρών.</p>	<p>αδέλφια, γνωστά μας πρόσωπα, τους καθηγητές, τις καθηγήτριες του σχολείου μας,</p> <p>Σχέσεις φιλίας.</p> <p>Προϋποθέσεις, συνθήκες χαιρετισμού.</p>	<p>περιλαμβάνει συχνές αναφορές χαιρετισμού, προσφώνησης προσώπων</p> <p>(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i></p> <p>Να γνωρίσουν με τους αρμόζοντες τρόπους να συστήνονται σε γνωστά και άγνωστα πρόσωπα.</p> <p>Να είναι ευγενικοί απέναντι στους άλλους .Να μην παρενοχλούν άσκοπα.</p>	<p>Σύσταση στους άλλους</p> <p>Πως και πότε συστηνόμαστε στους άλλους.</p> <p>Επικοινωνία με άλλα πρόσωπα.</p> <p>Τρόποι σύστασης</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i></p> <p>Παίζουν ρόλους στη τάξη για το τρόπο που συστήνονται στους άλλους.</p> <p>Μαθαίνουν να διαφοροποιούν την συμπεριφορά τους ανάλογα τα πρόσωπα και τις περιστάσεις</p> <p>Παρακολουθούν βιντεομαθήματα επίδειξης συμπεριφοράς.</p> <p>(Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</p>
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i></p> <p>Να γνωρίσουν τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνουν σε κάθε περίπτωση εορτών και διασκέδασης στο οικογενειακό, φιλικό ή κοινωνικό τους περιβάλλον.</p> <p>Να είναι ευχάριστοι και να μην παρενοχλούν τους άλλους.</p> <p>Να μπορούν να</p>	<p>Οικογενειακή, Κοινωνική, φιλική συνάντηση για διασκέδαση.</p> <p>Επικοινωνία με άλλα πρόσωπα..</p> <p>Τήρηση κανόνων ενσωμάτωσης στην ομάδα.</p> <p>Ψυχαγωγία ελεύθερος χρόνος</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i></p> <p>Παίζουν θεατρικό έργο με θέμα την επίσκεψη σε σπίτι γνωστών τους και εξασκούνται στους τρόπους επικοινωνίας στην παρέα.</p> <p>Συζητούν με το/την εκπαιδευτικό για τους κανόνες καλής συμπεριφοράς κοινής διασκέδασης με τους άλλους.</p> <p>Γράφουν, ταξινομούν και αναρτούν στο πίνακα ανακοινώσεων τους πιο σημαντικούς κανόνες καλής παρέας, διασκέδασης με</p>

<p>εκφράσουν με ευγένεια και να μην απαιτούν να πραγματοποιείται αυτόματα αυτό που θέλουν όταν συναναστρέφονται με πολλά πρόσωπα. Να μάθουν τους σωστούς τρόπους άρνησης σε προτάσεις των άλλων που δεν τους είναι ευχάριστες.</p>		<p>γνωστά τους πρόσωπα. <i>(Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός)</i></p>
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να μάθουν τους βασικούς τρόπους που προσκαλούμε επίσημα κάποιο άτομο. Να συμμορφώνονται με τους κανόνες φιλοξενίας, να μην εκμεταλλεύονται τη φιλοξενία που τους παρέχεται. Να μπορούν συντάξουν μία επίσημη πρόσκληση επίσκεψης.</p>	<p>Πρόσκληση επίσκεψης. Γραπτή επικοινωνία Σχέση με φίλους και γνωστούς. Κοινωνικές συναθροίσεις</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i> Εξασκούνται στην σύνταξη και αποστολή μια πρόσκλησης σε φίλους/ες με την ευκαιρία της γιορτής τους στο μάθημα της Γλώσσας και της Αισθητικής Αγωγής. Προετοιμάζουν λίστα φίλων και γνωστών που θα προσκαλέσουν Συζητούν με τους γονείς τους για τα άτομα που θα καλέσουν τον τρόπο και το χρόνο που θα οργανώσουν την συνάντησης. <i>(Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός</i></p>
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες συνομιλίας , συζήτησης με άλλα πρόσωπα. Να αντιλαμβάνονται το χρόνο που πρέπει να διακόπτουν μια συζήτηση και να μην διακόπτουν χωρίς λόγο. Να αποφεύγουν αδιάκριτες ερωτήσεις σε πρόσωπα που δεν γνωρίζουν Να μην φωνάζουν</p>	<p>Συνομιλία , συζήτηση διαλόγου με άλλα πρόσωπα. Λεκτική επικοινωνία Σχέση με τους άλλους. Κανόνες συνομιλίας Φιλοφρονήσεις/Εκτίμηση Έκφραση προσώπου , κίνηση σώματος Παρενοχλήσεις , πειράγματα Ενεργητική ακρόαση.</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i> Οργανώνουν παιχνίδι ρόλων στη τάξη με τρόπο συζήτησης διαλόγου. Καταγράφουν τους κοινά αποδεκτούς κανόνες διεξαγωγής της συζήτησης και τους τηρούν. Ανεβάζουν θεατρικό έργο με διαλόγους συζητήσεις μεταξύ των ηθοποιών <i>(Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός</i></p>

<p>δυνατά. Να μάθουν να ακούν με υπομονή την άποψη των άλλων.</p>		
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να μάθουν να είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους. Να ελέγχουν το θυμό και την οργή τους για πρόσωπα ή πράγματα που δεν τους αρέσουν. Να μην χρησιμοποιούν δυσάρεστες και άσχημες φράσεις. Να μην καταστρέφουν πράγματα που δεν τους ανήκουν. Να συμπεριφέρονται πολιτισμένα σε δημόσιους χώρους και να υπακούν στις εντολές των συνοδών τους Να μάθουν και να εκτελούν τους βασικούς κανόνες καλής συμπεριφοράς σε τελετές (γάμους, βαφτίσια, κηδείες, μνημόσυνα, επετείους)</p>	<p>Υπευθυνότητα Αποδοχή ευθύνης Καλοί κανόνες Φιλοφρονήσεις/Εκτίμηση Έκφραση προσώπου, κίνηση σώματος Λεκτική επικοινωνία Σχέση με τους άλλους Παρενοχλήσεις, πειράγματα Συγχαρητήρια , ευχές, συλλυπητήρια</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i> Αναλαμβάνουν ρόλους και υπευθυνότητες στην διάρκεια του σχολικού έτους και εκπαιδεύονται στην δέσμευση να τηρούν τα κοινά συμφωνηθέντα. Συζητούν με τον/την εκπαιδευτικό τους για τη σημασία της υπευθυνότητας στην καθημερινή μας ζωή στις σχέσεις μας με τους άλλους Καταγράφουν τις υπεύθυνες στάσεις και συμπεριφορές που αρμόζουν σε κάθε περίπτωση και τοις συζητούν στη τάξη <i>(Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός</i></p>
<p><i>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται :</i> Να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες καλής συμπεριφοράς σε δημόσιους χώρους εστίασης και διασκέδασης. Να ντύνονται και να συμπεριφέρονται όπως αρμόζει σε κάθε περίπτωση όταν επισκέπτονται δημόσιους χώρους. Να είναι ικανοί να κλείσουν τραπέζι σ</p>	<p>Έξοδος σε εστιατόριο, κινηματογράφο, θέατρο. Εστιατόρια, ταβέρνες χώροι γευμάτων, δείπνου. Σκεύη και αντικείμενα εστίασης. Ντύσιμο και συμπεριφορά ανάλογα των περιστάσεων για επίσημη έξοδο. Χώροι ψυχαγωγίας, διασκέδασης σε κινηματογράφο, θέατρο</p>	<p><i>Οι μαθητές/τριες:</i> Ακολουθούν πρόγραμμα εκπαίδευσης στο εργαστήριο για τους τρόπους που καθόμαστε , χρησιμοποιούμε τα κουτάλια, πιρούνια, πετσέτες όταν τρώμε. Οργανώνουν έξοδο με το σχολείο τους σε κάποιο εστιατόριο. Βιντεοσκοπούν την έξοδο τους και την επομένη μέρα τη συζητούν στη τάξη. Παίζουν παιχνίδια ρόλων στη τάξη πως παραγγέλνουν στο εστιατόριο, πως κλείνουμε θέση</p>

<p>εστιατόριο για δείπνο ή θέση στο θέατρο ή τον κινηματογράφο.</p>	<p>Λεκτική συμπεριφορά</p>	<p>και αγοράζουν εισιτήρια για τον κινηματογράφο και το θέατρο. (Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή, Φυσική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός</p>
<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται : Να εξοικειωθούν με τον τρόπο και τις τεχνικές αποστολής επιστολής ή κάρτας σε γνωστά τους πρόσωπα. Να γνωρίζουν με ποιο τρόπο και πότε πρέπει να στείλουν ευχετήρια κάρτα στους γνωστούς τους. Να γνωρίζουν τον τρόπο χρήσης του τηλεφώνου. Να μάθουν να συνομιλούν με γνωστά τους πρόσωπα από το τηλέφωνο. Να γνωρίζουν το χρόνο που πρέπει να χρησιμοποιούν το τηλέφωνο.</p>	<p>Αποστολή επιστολής , ευχετήριας κάρτας, Τηλεφωνική Επικοινωνία Ταχυδρομείο</p> <p>Επιστολή Γραμματόσημα Ευχετήριες κάρτες Προσκλήσεις</p> <p>Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Τηλέφωνα, τηλεφωνικές κάρτες Κινητά τηλέφωνα Λεκτική συμπεριφορά</p>	<p>Οι μαθητές/τριες: Γράφουν στη τάξη τους μια επιστολή πρόσκληση σε ένα φίλο/η τους.</p> <p>Επισκέπτονται το ταχυδρομείο και εξοικειώνονται με τον τρόπο αποστολής της επιστολής.</p> <p>Παρακολουθούν βίντεομαθήματα για τον τρόπο γραφής και αποστολής μιας κάρτας Κάνουν χρήση του τηλεφώνου και εξοικειώνονται με τον τρόπο που παίρνουν τα νούμερα.</p> <p>Κρατούν σε μπλοκάκι τα πιο χρήσιμα τηλέφωνα γονιών, φίλων για επείγουσες ανάγκες. Διοργανώνουν παιχνίδια ρόλων με θέμα τη τηλεφωνική συνομιλία. (Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή, Φυσική Αγωγή Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός</p>
<p>Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται : Να μάθουν να οργανώνουν ταξίδια και εκδρομές με συνοδεία γνωστών τους προσώπων. Να γνωρίζουν τι πρέπει να παίρνουν μαζί τους στις διακοπές τους. Να εξοικειώνονται με το συναίσθημα ολιγοήμερης</p>	<p>Ικανότητα οργάνωσης ταξιδιού εκδρομής</p> <p>Ταξίδια Μεταφορικά μέσα Επικοινωνία με αρμόδιους Χάρτες Πληροφορίες για δρομολόγια</p>	<p>Οι μαθητές/τριες: Οργανώνουν μια εκδρομή σε άλλη πόλη . Προετοιμάζονται στη τάξη από τους εκπαιδευτικούς για τις αποσκευές που θα πάρουν , το δρομολόγιο και το χρόνο που θα κάνουν. Τηλεφωνούν στο ΚΤΕΛ για να πληροφορηθούν την ώρα αναχώρησης</p> <p>(Γλώσσα, Μουσική, Αισθητική Αγωγή, Φυσική Αγωγή</p>

απομάκρυνσης τους από το σπίτι.		<i>Κοινωνικές Δεξιότητες Εργοθεραπεία, Επαγγελματικός</i>
------------------------------------	--	---

3. Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας

1. Θεματική ενότητα: Η σχολική ζωή

Θέμα : *Το σχολείο άλλοτε και τώρα στην Ελλάδα. Το σύγχρονο σχολείο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).*

Οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες, στοιχεία και φωτογραφίες από ηλικιωμένα μέλη του οικογενειακού και ευρύτερου κοινωνικού τους περιβάλλοντος για τις σχολικές τους εμπειρίες από την παιδική και εφηβική τους ηλικία. Τις καταγράφουν και τις ανακοινώνουν στην ομάδα της τάξης.

Παρακολουθούν ταινία, βίντεο, σλάιτς ή επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη του Δήμου για αναζήτηση πληροφοριών για το σχολείο άλλοτε και τώρα στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες της Ε.Ε. Διαβάζουν σχετικά κείμενα κατάλληλα διασκευασμένα για το αναπτυξιακό τους επίπεδο καθώς και εικονογραφημένα βιβλία και περιοδικά τα οποία επιλέγει και παρουσιάζει ο εκπαιδευτικός. Διακρίνουν και περιγράφουν τις ομοιότητες και

τις διαφορές συγκρίνοντας το παλιό και το τωρινό σχολείο καθώς και τα σχολεία μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. Δημιουργούν πίνακες και διαγράμματα καθώς καί εικαστικές αποδόσεις για το παλιό και το σύγχρονο σχολείο της Ε.Ε. Γράφουν κείμενο – επιστολή σχετικά με τη σχολική τους ζωή στο επαγγελματικό τους εργαστήριο, το οποίο αποστέλλουν στους μαθητές ενός αντίστοιχου εργαστηρίου άλλης περιοχής της Ελλάδας ή άλλης χώρας της Ε.Ε. και από τους οποίους ζητούν ανάλογες πληροφορίες.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Διάσταση (χώρος – χρόνος, παρελθόν, παρόν, μέλλον, διαχρονικό), Σύγκριση (ομοιότητα – διαφορά), Εξέλιξη, Μεταβολή, Αλληλεπίδραση(σχέσεις), Επικοινωνία (πληροφορία), Πολιτισμός, Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία)

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με ανάγνωση κειμένου από τη σχολική μέρα ενός μαθητή άλλης εποχής ή άλλης χώρας. Στην Αισθητική Αγωγή με εικαστική απόδοση του σύγχρονου και του παλιού σχολείου, στα Μαθηματικά με πίνακες και διαγράμματα, στη Μουσική, στις Κοινωνικές Δεξιότητες, στον Επαγγελματικό προσανατολισμό, στις Νέες Τεχνολογίες

2.Θεματική ενότητα: Η τοπική κοινότητα

2.1.Θέμα: Καταγραφή αξιοθέατων τόπων της πόλης μου, δημιουργία Τουριστικού οδηγού

Οι μαθητές εργαζόμενοι κατά ομάδες αναλαμβάνουν να γράψουν έναν «τουριστικό οδηγό» της περιοχής τους με ιστορικές αναφορές, με περιγραφές αξιοθέατων, με οδηγίες και προτάσεις προς τους επισκέπτες , με πληροφορίες για τις σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες..

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Διάσταση (χώρος – χρόνος), Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Εξέλιξη, Μεταβολή, Αλληλεπίδραση, Επικοινωνία (πληροφορία), Πολιτισμός, Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία).

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με ανάγνωση κειμένων. Στην Αισθητική Αγωγή με εικαστική απόδοση του των αξιοθέατων τόπων της πόλης, στη Μουσική με την

επένδυση των κειμένων από λαϊκά τραγούδια, στην Πληροφορική από την εισαγωγή και επεξεργασία του υλικού για την έκδοση του Τουριστικού οδηγού.

2.2.Θέμα : Καταγραφή ιστορικών μνημείων του τόπου μου .

Οι μαθητές οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες με δραστηριότητες όπως : Επισκέψεις σε σχετικά ιστορικά μνημεία , παρατήρηση και καταγραφή των ιδιαίτερων στοιχείων τους , αναζήτηση πληροφοριών (ιστορικές πηγές , προφορικές μαρτυρίες από ανθρώπους της περιοχής), παραγωγή γραπτού ή προφορικού λόγου , εικαστικές απεικονίσεις .

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Διάσταση (χώρος – χρόνος), Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Εξέλιξη, Μεταβολή, Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός.

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με ανάγνωση κειμένων, στην Αισθητική Αγωγή με εικαστική απόδοση των ιστορικών μνημείων της πόλης, στη Μουσική με την επένδυση των κειμένων από δημοτικά παραδοσιακά τραγούδια, .

3.Θεματική ενότητα: Η Πατρίδα μου. Είμαι περήφανος για την χώρα μου.

Θέμα : Το 1821 μέσα από τη Ζωγραφική .

Οι μαθητές διοργανώνουν ομαδικές εργασίες με δραστηριότητες και συλλέγουν ιστορικό υλικό από λαϊκούς ζωγράφους για την Επανάσταση του 1821. παράγουν γραπτά κείμενα για τα πρόσωπα και τα ιστορικά γεγονότα της Επανάστασης.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Διάσταση (χώρος – χρόνος), Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Εξέλιξη, Μεταβολή, Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός, Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία).

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με γραφή και ανάγνωση ιστορικών κειμένων. Στην Αισθητική Αγωγή με συλλογή και ταξινόμηση εικόνων ζωγραφικής από τα γεγονότα της Επανάστασης του 1821 , στη Μουσική με την συλλογή δημοτικών ασμάτων για την Επανάσταση και τον αγώνα της εθνικής ανεξαρτησία.

3.2. Θέμα Πολιτισμός :

Επισκέπτονται εκκλησίες της ευρύτερης περιοχής . Παρατηρούν και καταγράφουν ομοιότητες και διαφορές ως προς την κατασκευή και το περιβάλλον τους . Αναζητούν πληροφορίες για το βίο του Αγίου στον οποίο είναι αφιερωμένος ο ναός .

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Διάσταση (χώρος – χρόνος), Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Εξέλιξη, Μεταβολή, , Πολιτισμός, Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία).

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με ανάγνωση κειμένων για την ιστορία των ναών, στην Αισθητική Αγωγή με τη φωτογράφιση των ναών .

4. Θεματική ενότητα: : Η Οικονομία της χώρας μου

4.1.Θέμα : Τα επαγγέλματα και οι χώροι εργασίας

Οι μαθητές εργάζονται σε μικρές ομάδες και δημιουργούν με ζωγραφική , μουσική ή θεατρικά δρώμενα εργασίες / συνθέσεις που έχουν σχέση με τα επαγγέλματα και την καθημερινή ζωή .

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Διάσταση (χώρος – χρόνος), Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Εξέλιξη, Μεταβολή, Οικονομία, Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία).

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με ανάγνωση κειμένων για τα επαγγέλματα,, στην Αισθητική Αγωγή με τη φωτογράφιση επαγγελματιών και επαγγελματικών χώρων, στη Μουσική με την ανεύρεση τραγουδιών γύρω από διάφορα επαγγέλματα.

4.2. Θέμα : Οι μεταφορές :

Ομαδικές εργασίες όπου οι μαθητές αποτυπώνουν σε χαρτί (ζωγραφική ,κολάζ) διάφορες συνθέσεις με θέματα μέσα μεταφοράς, τη σχέση μας με αυτά, την ιστορική τους εξέλιξη), παρουσιάζουν δρώμενα με τις εμπειρίες τους σε διαφορετικά μέσα μεταφοράς .

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Εξέλιξη, Μεταβολή, Διάσταση (χώρος – χρόνος), Πολιτισμός, Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία),

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με ανάγνωση και συγγραφή για τα μέσα μεταφοράς, στην Αισθητική Αγωγή με τη ζωγραφική μέσων μεταφοράς .

5. Θεματική ενότητα: Η Ευρώπη, το κοινό μας σπίτι

Θέμα : Η κουζίνα της Ευρώπης / του κόσμου :

Εκπόνηση ομαδικών εργασιών και διεξαγωγή έρευνας μέσα από βιβλία , διαδίκτυο , αλληλογραφία), συγκέντρωση συνταγών , μελέτη των διατροφικών συνηθειών των διαφόρων λαών της Ευρώπης , σύνδεσή τους με τις κλιματολογικές ή άλλες συνθήκες που επικρατούν στις διάφορες περιοχές .

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Αλληλεξάρτηση, Εξέλιξη, Μεταβολή, Διάσταση (χώρος – χρόνος), Πολιτισμός, Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία),

Προεκτάσεις: Στη Γλώσσα με ανάγνωση και συγγραφή για τις διατροφικές συνήθειες των λαών της Ευρώπης, στην Αισθητική Αγωγή με τη ζωγραφική και τη συλλογή φωτογραφικού υλικού για το θέμα .

6.Θεματική ενότητα: Ελεύθερος χρόνος και ψυχαγωγία

6.1. Θέμα : Μουσική και επικοινωνία :

Οι μαθητές εργάζονται ομαδικά συλλέγουν τραγούδια από διάφορες περιοχές της Ελλάδας .Γνωρίζουν διαφορετικά είδη Ελληνικής μουσικής (Δημοτικά και λαϊκά τραγούδια, ρεμπέτικα, ελαφρά,) και χορού όπως και μουσική και χορούς άλλων Εθνών (με τη χρήση cd, βιντεοταινιών και του Internet). Αποτυπώνουν σε χαρτί (ζωγραφική και κολάζ) μουσικά όργανα. Μαθαίνουν χορούς και τραγούδια .

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες : Πολιτισμός, Σύγκριση (ομοιότητα–διαφορά), Αλληλεξάρτηση, Εξέλιξη, Μεταβολή, Διάσταση (χώρος – χρόνος), Σύστημα (ταξινόμηση, ιεραρχία),

Προεκτάσεις: στη Γλώσσα , στη Μουσική , στις ΝέεςΤεχνολογίες , στη Μουσική .

3. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Όπως τα θέματα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής όλων των τάξεων του (ΕΕΕΕΚ) έτσι και οι μέθοδοι προσέγγισής τους πρέπει να εναρμονίζονται με το ψυχοπνευματικό αναπτυξιακό επίπεδο των μαθητών, και να προωθούν με οργανωμένες και σκόπιμες βιωματικές – επικοινωνιακές και συμμετοχικές διαδικασίες, την κατάκτηση της μάθησης καθώς και την καλλιέργεια στάσεων, αξιών και δεξιοτήτων σύμφωνα με τους γενικούς σκοπούς και ειδικούς στόχους των Δ.Ε.Π.Σ. και αι Α.Π.Σ.

Το περιεχόμενο καθώς και η μεθοδολογία διδασκαλίας στοχεύουν στην ενδυνάμωση της ικανότητας ανταπόκρισης στις απαιτήσεις της ζωής και την αυτοπραγματοποίηση μέσω της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με νοητική υστέρηση. Η μεθοδολογία είναι χρήσιμο να στηρίζεται στις παρακάτω κατευθύνσεις δεδομένου ότι οι μαθητές με νοητική υστέρηση αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη συγκέντρωση προσοχής, στην επεξεργασία και σύνθεση πολύπλοκων πληροφοριών, στη δόμηση και τη συγκρότησή τους στο χωρο-χρονικό προσανατολισμό, καθώς και στη δυσκολία μετάβασης από τη μια δραστηριότητα στην άλλη και την αυθόρμητη σύγκριση γι' αυτό απαιτούνται :

Σαφείς και όσο το δυνατό περισσότερες διδακτικές εποπτείες, οι οποίες θα πλαισιώνονται από συγκεκριμένο / απλό λόγο και θα βασίζονται στους εποπτικούς μηχανισμούς που διαθέτει ο μαθητής.

Να δίνεται έμφαση στο στάδιο μετάβασης από τη μια δραστηριότητα στην άλλη καθώς επίσης και στη συνεπή και συστηματική εφαρμογή ενός καλά δομημένου εκπαιδευτικού πλαισίου το οποίο βοηθάει το μαθητή να κατανοήσει τι ακριβώς του ζητείται.

Να ενισχύεται η μάθηση συγκεκριμένων γνωστικών λειτουργιών και η εσωτερική επανάληψη δραστηριοτήτων που στηρίζουν το μαθητή να αναπτύσσει στρατηγικές βραχύχρονης και μακρόχρονης μνήμης.

Να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον προσωπικό ρυθμό της εργασίας των μαθητών, με έμφαση στην καλλιέργεια της αντίληψης αλλά και τη λογικής σκέψης με στήριξη των μαθητών όταν προσπαθούν να κατανοήσουν αντιστοιχίες, ιδιότητες, έννοιες και συμβολισμούς.

Να ενισχύεται η ολική σύλληψη των πραγμάτων που προχωρεί από το όλον προς τα επιμέρους και μετά στην ανασύνθεση και να αξιοποιείται ο μηχανισμός της ενόρασης στην επίλυση προβληματικών καταστάσεων. Για να καταστεί δυνατή η εμπειρική μάθηση, πρέπει να δίνεται η ευκαιρία στο άτομο, να αντιμετωπίσει από την αρχή ολόκληρη την κατάσταση η οποία προορίζεται για μάθηση. Η παρώθηση του μαθητή επιτυγχάνεται με εσωτερικά κίνητρα.

Η μάθηση και οι τρόποι εκμάθησης να έχουν νόημα για το μαθητή, τόσο σε σχέση με την προσωπική του επένδυση όσο και σε σχέση με τη χρησιμότητα αυτού που μαθαίνει.

Να ενισχύεται η αυτο-εκτίμηση και η αυτο-αξία του μαθητή με βίωση εμπειριών επιτυχίας οι οποίες αίρουν την παγιωμένη αίσθηση αδυναμίας, πράγμα που επηρεάζει τη δημιουργία κινήτρων για μάθηση και συντελούν στην εμπλοκή των δραστηριοτήτων και στην «μαθημένη απελπισία». Οι δραστηριότητες να βασίζονται στα ενδιαφέροντα, στις εμπειρίες, στις απαιτήσεις και στις δυνατότητες των μαθητών με νοητική υστέρηση και να ανταποκρίνονται στην εκπλήρωση των αναγκών τους.

Να καθίσταται εφικτή η κοινωνική μάθηση, μέσω της αξιοποίησης των βιωμάτων τους, τη συμμετοχή τους σε διάφορες καταστάσεις συνδεδεμένες με τη ζωή καθώς και την επικέντρωση σε ομαδική εργασία.

Η επαφή των μαθητών με το άμεσο περιβάλλον, η επαφή με τα ίδια τα πράγματα και η επενέργεια πάνω σ' αυτά απολήγει σε βιωματική διδασκαλία.

Να επιχειρείται να αναπτυχθούν ικανότητες δράσης (παρατήρηση, αναγνώριση, παραγωγή) μέσα σε φυσικές καταστάσεις που επιλέγονται από το περιβάλλον του παιδιού, καθώς και η αντιμετώπιση και επίλυση προβλημάτων που απορρέουν από απρόβλεπτες καταστάσεις της καθημερινής ζωής.

Να χρησιμοποιούνται πολλά παραδείγματα και επαναλήψεις ώστε να συστηματικοποιούνται οι συμπεριφορές και οι στάσεις.

Οι δραστηριότητες και οι θεματικοί άξονες της καθημερινής εκπαίδευσης των μαθητών να έχουν ως αφετηρία ένα συγκεκριμένο σκοπό, να κατευθύνονται στην επίτευξη συγκεκριμένου στόχου με βήματα συγκεκριμένα με αυξανόμενο βαθμό δυσκολίας.

Η βασική κατεύθυνση των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης των μαθητών να στοχεύει στη χρησιμότητα των γνώσεων και δεξιοτήτων στην καθημερινή ζωή και όχι απλά στην απόκτηση πληροφοριών.

Η ενθάρρυνση για ενεργό συμμετοχή και επένδυση στη μαθησιακή πορεία και ανάπτυξη με το να αποκτά νόημα για το μαθητή και να βοηθάει να οικειοποιηθεί τους στόχους του προγράμματος.

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δίνεται στη συνεχή εφαρμογή και γενίκευση των κατακτημένων γνώσεων και δεξιοτήτων από τους μαθητές.

Για την πληρέστερη κατανόηση των εννοιών και της κοινωνικής πραγματικότητας τα παιχνίδια ρόλων και η δραματοποίηση (κοινωνικο-παραστατικό παιχνίδι) θεωρούνται απαραίτητο να χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη της έννοιας της αναπαράστασης και την κατανόηση της μετάβασης από πραγματικό στο φανταστικό.

Ο σχεδιασμός και πραγματοποίηση επιτόπιας έρευνας για την επίλυση προβλημάτων στο άμεσο οικογενειακό, σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον των μαθητών αποτελεί αποτελεσματική δραστηριότητα για την κατανόηση προβλημάτων του ευρύτερου περιβάλλοντος.

Η ανάλυση μιας περίπτωσης (π.χ. η ιστορία ενός παιδιού που δεν φοιτά στο σχολείο και είναι αναγκασμένο να εργάζεται σε μια χώρα του αναπτυσσόμενου κόσμου ή η αναγκαστική μετανάστευση μιας οικογένειας λόγω πολέμου) είναι χρήσιμη για την ευαισθητοποίηση των μαθητών και την κατανόηση κοινωνικών προβλημάτων.

Η χρήση ποικίλων πηγών και μέσων μάθησης μέσα και έξω από το σχολείο είναι απαραίτητη για τη συλλογή, επιλογή, επεξεργασία και παρουσίαση δεδομένων.

Αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας των παιδιών με νοητική υστέρηση αποτελεί η χρήση τεχνολογικών μέσων όπως ο προβολέας διάφανων σελίδων, διαφανειών, εικόνων και φωτογραφιών, η μηχανή προβολής κινηματογραφικών ταινιών, το κασετόφωνο, η τηλεόραση-βίντεο, η μηχανή λήψης βίντεο, και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Τα τεχνολογικά αυτά μέσα με την κατάλληλη παιδαγωγική χρήση από τον εκπαιδευτικό συμβάλλουν στην ομαδική και εξατομικευμένη διδασκαλία και ορισμένα από αυτά συμβάλλουν στη συστηματική παρακολούθηση της προόδου και τον έλεγχο της επίδοσης των μαθητών.

Να συμμετέχουν σε δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων, με διοργάνωση ομαδικών συζητήσεων στην τάξη, συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης(ορισμένοι μαθητές συζητούν και οι συμμαθητές ως ακροατήριο παρακολουθούν, παρεμβαίνουν με ερωτήσεις ή τοποθετήσεις) να παίρνουν συνεντεύξεις για θέματα σχετικά με το περιεχόμενο του μαθήματος ώστε να ασκούνται σε δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας(π.χ. κανόνες διαλόγου, ενεργός ακρόαση, επιχειρηματολογία, έκφραση αντίθετης άποψης, διαχείριση και επίλυση συγκρούσεων, καταμερισμός εργασίας, ανάληψη κάποιας υπευθυνότητας κ.λπ.)

Να οργανώνονται επισκέψεις σε χώρους εργασίας, ώστε οι μαθητές να έρχονται σε επαφή με τον κόσμο της (αντικείμενο, συνθήκες, προοπτικές), αλλά και σε υπηρεσίες, για να ενημερωθούν σχετικά με τη λειτουργία, την οργάνωσή της, τη χρησιμότητά της για τον πολίτη και τους τρόπους χρήσης της, καθώς και σε χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η πρόσκληση ειδικών (επιστημόνων, πολιτικών, επαγγελματιών, συγγραφέων κ. ά.) και εκπροσώπων οργανισμών, οργανώσεων και συλλόγων(UNESCO, UNICEF,

Ε.ΚΕ.ΒΙ., Προστασία περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς κ.λπ.) για ενημέρωση, ώστε να διευκολυνθεί το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία
Απαραίτητη είναι η συμμετοχή σε εκδηλώσεις της τάξης, του σχολείου και της κοινότητας και η απόκτηση εμπειριών ως προς την εκπλήρωση πραγματικών υποχρεώσεων του ατόμου προς την ομάδα.

Είναι πολύ θετικό να ενθαρρύνεται η ανάληψη πρωτοβουλιών από τους ίδιους τους μαθητές για την οργάνωση εκδηλώσεων, ώστε να συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας για θέματα που αφορούν το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον με αναφορές σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Επίσης στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής οι μαθητές μπορούν να ασχοληθούν με την εκπόνηση ομαδικής εργασίας, κατά την οποία οι μαθητές μαθαίνουν να συνεργάζονται για τη συλλογή, την επεξεργασία πληροφοριών και στοιχείων, τη σύνθεση και παρουσίαση της εργασίας υπό μορφή έκθεσης, αφίσας, βιβλίου, εφημερίδας, περιοδικού κ. ά. στην τάξη ή στο σχολείο.

Οι κατευθύνσεις αυτές δεν θα πρέπει δεσμεύουν την εργασία του εκπαιδευτικού σαν ένας κανονισμός, αλλά πρέπει να χρησιμεύουν ως πλαίσιο προσανατολισμού σε μια σταδιακή διαδικασία ανάπτυξης με ξεκάθαρους στόχους και λογική και την απαραίτητη ευελιξία για αναθεώρηση και αλλαγή με βάση τις εμπειρίες και τις νέες πληροφορίες που συγκεντρώνει και αναλύει ο εκπαιδευτικός.

4. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση , ως βασικό στοιχείο της διδακτικής διαδικασίας , αποτελεί κυρίως μέσο ανατροφοδότησης της διδασκαλίας, αφού πληροφορεί για την επιτυχία ή αποτυχία των επιδιωκόμενων σκοπών και στόχων, καθώς και για την αποτελεσματικότητα των ακολουθούμενων στρατηγικών .

Σε ευρύτερο πλαίσιο η διαδικασία της αξιολόγησης μπορεί να οδηγήσει τους ειδικούς σε σημαντικά συμπεράσματα όπως είναι η ανάγκη βελτίωσης του ίδιου του Προγράμματος Σπουδών και ο καθορισμός των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών . Με άλλα λόγια , η διαδικασία αυτή κινείται προς αρκετές αλληλεξαρτώμενες κατευθύνσεις , γι ` αυτό και έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο για το μαθητή όσο και για το διδάσκοντα.

Η αξιολόγηση των μαθητών της Ειδικής Αγωγής στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής συνίσταται :

A. Στον έλεγχο της επίτευξης των στόχων του Α.Π.Σ. και της διδασκαλίας με καθορισμό των κριτηρίων επιτυχίας του στόχου αναφορικά με την ωφελιμότητα των ασκήσεων και τις ανάγκες του παιδιού.

B. Στην παρακολούθηση και καταγραφή της ενεργού συμμετοχής του μαθητή και στην ανάλυση και αξιολόγηση του βαθμού εμπλοκής και του αποτελέσματος του κατά τη διεξαγωγή της διδασκαλίας.

Η ακριβής αρχική αξιολόγηση του τι γνωρίζει ο μαθητής αποτελεί τη βασική αρχή για δημιουργία μαθησιακών ευκαιριών που οικοδομούνται λαμβάνοντας υπόψη τα ενδιαφέροντα, τα βιώματα, τις δεξιότητες και τις ανάγκες των μαθητών. Η αναζήτηση αναγνώριση και καταγραφή όλων των δυνατών χαρακτηριστικών και των δυνατοτήτων των παιδιών (π. χ. όσον αφορά το είδος της μνήμης του οπτική, οπτικο-χωρική, ακουστική κ.λπ.) βοηθούν στη διαδικασία μάθησης ώστε οι μέθοδοι να προσαρμόζονται στην προσωπικότητα του μαθητή, με στόχο να δημιουργούνται κατά το δυνατόν για όλους τους μαθητές κατάλληλα περιβάλλοντα μάθησης.

Ο σχεδιασμός και εφαρμογή τρόπων αξιολόγησης θα πρέπει να στηρίζεται στις παρακάτω κατευθύνσεις:

Να είναι συγκεκριμένη και ακριβής η αξιολογική διαδικασία ώστε να αξιοποιείται από τον εκπαιδευτικό ως πηγή πληροφόρησης για το σχεδιασμό μελλοντικών εκπαιδευτικών στόχων.

Οι δραστηριότητες και οι διαδικασίες αξιολόγησης να αποτελούν μέρος του ευρύτερου πλαισίου των μαθησιακών δραστηριοτήτων.

Να προωθείται η ενεργή συμμετοχή του μαθητή στην αξιολόγησή του. Η αξιολογική διαδικασία να συμπεριλαμβάνει όχι μόνο τις ενδυνάμει δυσκολίες του μαθητή και αυτές που σχετίζονται με δομικούς και οργανωτικούς παράγοντες της τάξης αλλά να αναφέρεται και στον τρόπο διάρθρωσης της σχολικής κατάστασης.

Στον εντοπισμό των παραγόντων τόσο του έκδηλου όσο και του άδηλου αναλυτικού προγράμματος που εμποδίζουν την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή.

Τα παιχνίδια ρόλων και η δραματοποίηση (κοινωνικο-παραστατικό παιχνίδι) μπορεί να χρησιμοποιηθούν και ως πηγή πληροφοριών σχετικά με το επίπεδο της συμβολικής σκέψης και το βαθμό απόκτησης στοιχειωδών σχέσεων από το μαθητή.

Με βάση τις παραπάνω επισημάνσεις οι τεχνικές και τα μέσα που μπορούμε να εφαρμόσουμε στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής είναι :

Μέσα από το Βιβλίο του μαθητή αξιολογούνται δραστηριότητες για να διαπιστωθεί η επίτευξη της υλοποίησης των στόχων κάθε διδακτικής ενότητας .Η αξιολόγηση γίνεται με συγκεκριμένα φύλλα ανά μάθημα και ενότητα για να διαπιστωθεί το επίπεδο των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν οι μαθητές. Τα φύλλα αξιολόγησης μπορεί να έχουν την μορφή τεστ (tests) με ασκήσεις και ερωτήματα :

Επιλογής σωστού -λάθους

Αντιστοίχισης -σύζευξης

Πολλαπλής επιλογής

Ανάπτυξης κειμένου με τη βοήθεια εικόνων, πλαισίων παραγράφων.

Ταξινόμησης -κατάταξης σύμφωνα με ορισμένα κριτήρια

Λύσης σταυρολέξου ή συμπλήρωσης ακροστιχίδας

Σύντομης απάντησης

Ανάπτυξης απόψεων

Με την παρακολούθηση και καταγραφή σε ειδικό φύλλο του βαθμού δραστηριοποίησης και συμμετοχής των μαθητών κατά την αναζήτηση στοιχείων, την χρήση πηγών, την εκπόνηση συνθετικών και δημιουργικών εργασιών .

Με ποικίλες δραστηριότητες (θεατρικό παιχνίδι,παίξιμο ρόλων, κατασκευές, υλικά, έρευνες) που μπορεί να γίνουν στην τάξη ή και έξω από αυτή .

Επειδή στην Ειδική Αγωγή πολλές φορές οι παραδοσιακές μορφές αξιολόγησης των επιδόσεων στο γνωστικό τομέα δεν μας πληροφορούν για την ακριβή εξελικτική πορεία του μαθητή, χρησιμοποιούνται «εναλλακτικές» μορφές αξιολόγησης ώστε να δίνεται έμφαση στη διαδικασία κατάκτησης της γνώσης σε συνθήκες δημιουργικής εργασίας και να αναδεικνύονται οι επικοινωνιακές δεξιότητες των παιδιών, η απόκτηση υπευθυνότητας μέσα από τη συλλογική εργασία , την έρευνα. Τέτοιες εναλλακτικές μέθοδοι είναι :

Ο φάκελος εργασιών του παιδιού, που περιέχει το υλικό αποκαλύπτει, τι έχει μάθει , πώς σκέπτεται , πώς δημιουργεί , πώς αναλύει και συνθέτει. Ο φάκελος θα πρέπει να περιέχει δείγματα δουλειάς τα οποία είναι αυθεντικές παραγωγές των παιδιών (π .χ . σχέδια ,ζωγραφίες , χειροτεχνίες , δείγματα γραφής , κατασκευές). Το υλικό οργανώνεται κατά χρονολογική σειρά και κατηγορία και συγκρίνονται οι πρόσφατες εργασίες των παιδιών με τις προηγούμενες. Ο/η εκπαιδευτικός της Ειδικής Αγωγής θα πρέπει να ενημερώνει σε τακτικά χρονικά διαστήματα τους γονείς για τη συνολική

πρόοδο του παιδιού , μέσα από την οποία αναδεικνύονται και επισημαίνονται τα ενδιαφέροντα , οι ανάγκες , οι ιδιαιτερότητές του.
Η αυτοαξιολόγηση της ομάδας από τα ίδια τα παιδιά.

5. Απαιτούμενο Διδακτικό Υλικό

Το διαθέσιμο διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής πρέπει να αποτελείται από :

Το βιβλίο του μαθητή/τριας.

Το Τετράδιο Εργασιών μαθητή/τριας

Τον Φάκελο με τα φύλλα αξιολόγησης μαθητή/τριας.

Το βιβλίο του καθηγητή/τριας

Εποπτικό υλικό :

Προδιαγραφές βιβλίων και λοιπού υλικού

1. Διδακτικό υλικό για το μαθητή

1. Βιβλίο μαθητή :

Το διδακτικό βιβλίο του μαθητή/τριας στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής θα πρέπει να αποτυπώνει με σαφήνεια και επάρκεια τους σκοπούς που περιγράφονται στα Δ.Ε.Π.Π.Σ και Α.Π.Σ. χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα τις βασικές αρχές που περιγράφονται στην μεθοδολογία του γνωστικού αντικείμενου. Γι' αυτό το βιβλίο του μαθητή/τριας πρέπει :

Να είναι συμβατό με το Πρόγραμμα Σπουδών , να ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και την αντιληπτική ικανότητα της βιολογικής και νοητικής ηλικίας των μαθητών. Η προσέγγιση των εννοιών , γνώσεων , δεξιοτήτων και αξιών που επιθυμούμε να αλλάξουμε πρέπει να είναι σύμφωνη με τη μεθοδολογία που προβλέπεται τόσο από το Δ.Ε.Π.Π.Σ όσο και από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Η ενίσχυση, κατά το δυνατό , της βιωματικής μεθόδου και των συνθετικών - δημιουργικών εργασιών (projects), μπορεί να βοηθήσει στην αποτελεσματική και ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή/τριας..

Να είναι διαρθρωμένο στους άξονες γνωστικού περιεχομένου και τις θεματικές ενότητες του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών και του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών αντίστοιχα, ακολουθώντας μια διαδοχή που να επιτρέπει τη συνέχεια και τη επανατροφοδότηση των γενικότερων και ειδικότερων στόχων. Επίσης οι θεματικές ενότητες πρέπει να ακολουθούν την διάταξη της βιωματικής διαδικασίας της μάθησης.

Οι διδακτικές ενότητες να ακολουθούν σταθερά χρωματικά μοτίβα στην επικεφαλίδα τους, ώστε να διευκολύνουν την ανεύρεση τους.

Η έκταση του βιβλίου να μην υπερβαίνει τις 170 σελίδες

Να είναι γραμμένο σε γλώσσα σαφή και κατανοητή και να στοχεύει στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου του μαθητή/τριας.

Σε κάθε ενότητα πρέπει να παρουσιάζονται σε ξεχωριστό έγχρωμο πλαίσιο οι λέξεις κλειδιά και οι βασικές έννοιες της θεματικής ενότητας.

Να έχει κατάλληλη αισθητική εμφάνιση ως προς :

Την οικογένεια και το μέγεθος των τυπογραφικών χαρακτήρων του καθώς και η διαβάθμιση του μεγέθους των χαρακτήρων στους υπέρτιτλους, τίτλους και υπότιτλους να είναι ορθολογική.

Το ύψος του διάστιχου, τα οποία πρέπει να είναι συμβατό με την ηλικία των μαθητών σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ο.Ε.Δ.Β.

Να είναι εμπλουτισμένο με κατάλληλο εποπτικό υλικό (φωτογραφίες, σχέδια, σκίτσα, έργα τέχνης και φωτογραφικό υλικό) το οποίο θα πρέπει να υποστηρίζει αποτελεσματικά το κείμενο .

Το μέγεθος των εικόνων πρέπει να είναι τέτοιο ώστε να είναι ευκρινείς για κάθε κατηγορία μαθητή/τριας της Ειδικής Αγωγής με ζωντανά και έντονα χρώματα .

2. Τετράδιο Εργασιών :

Το Τετράδιο Εργασιών που απευθύνεται στο/στην μαθητή/τρια θα πρέπει να περιλαμβάνει :

Οι δραστηριότητες που θα περιλαμβάνονται σ ' αυτό θα πρέπει να είναι συμβατές με τη μεθοδολογία, έτσι όπως παρουσιάζεται τόσο στο Δ.Ε.Π.Π.Σ όσο και στο Α.Π.Σ. της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής να είναι διαφόρων τύπων όπως : Δημιουργικότητας, Αναζήτησης και επεξεργασίας πληροφοριών, Εφαρμογής των γνώσεων και των δεξιοτήτων στην καθημερινή ζωή κ.λ.π. .

Επαναληπτικά μαθήματα υπό μορφή ασκήσεων και δραστηριοτήτων, τόσο κατά την διάρκεια διδασκαλίας μιας ενότητας όσο και στο τέλος μιας ευρύτερης ενότητας.

Τεστ πολλαπλής επιλογής , τεστ Σωστό - Λάθος , ακροστιχίδες , σταυρόλεξα , αντιστοιχίσεις, πίνακες διπλής εισόδου κτλ .

Σχεδιασμός , γέμισμα με χρώμα εικόνων, πινακίδων και σχεδίων φύλλων εργασίας.

Ανακεφαλαιωτικές ασκήσεις (συμπλήρωση κειμένου σχετικό με την ενότητα).

Προτάσεις για μικρές έρευνες που μπορούν να κάνουν οι μαθητές/τριες στην τάξη ή έξω από αυτή.

Αναπτυγμένες διαθεματικές προσεγγίσεις θεμάτων που άπτονται των ενδιαφερόντων των μαθητών

3. Φάκελος με τα φύλλα αξιολόγησης μαθητή :

Τα φύλλα αξιολόγησης απευθύνονται στο μαθητή/τρια .

Το περιεχόμενό τους θα πρέπει να είναι συμβατό με τη μεθοδολογία και την αξιολόγηση , έτσι όπως προβλέπεται να γίνεται, στο ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ και να αξιοποιεί ποικίλες τεχνικές. Τα φύλλα αξιολόγησης θα πρέπει να έχουν μέγεθος σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ο.Ε.Δ.Β) και να καλύπτουν όλες τις ενότητες του βιβλίου του μαθητή/τρια. Κάθε φύλλο αξιολόγησης θα πρέπει να είναι μέχρι 2 σελίδες .

4. Βιβλίο δασκάλου :

Το βιβλίο του καθηγητή θα πρέπει να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό να εφαρμόσει τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που προτείνει το Δ.Ε.Π.Σ. και το Α.Π.Σ. να του δώσει ιδέες για την οργάνωση της διδασκαλίας του, να του επισημάνει σημεία της ύλης τα οποία οι μαθητές δυσκολεύονται να κατανοήσουν έννοιες και διαδικασίες μάθησης και τέλος να του προτείνει συμπληρωματικές πηγές για να ανανεώσει και να επεκτείνει τις γνώσεις του. Επίσης πρέπει να επιτρέπει την υιοθέτηση διαφορετικών μοντέλων μάθησης ανάλογα με το θέμα και τα δεδομένα της τάξης, να είναι ανοικτό σε διαφορετικούς τρόπους αξιοποίησης του υλικού που παρέχει, αναδεικνύοντας τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στη Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή και σε άλλα γνωστικά αντικείμενα του ωρολογίου προγράμματος των ΕΕΕΕΚ.

Ένα τέτοιο βιβλίο για τον καθηγητή πρέπει να περιέχει :

Εισαγωγικό κείμενο με γενικές πληροφορίες για τη δομή και την οργάνωση της ύλης.

Εισαγωγικό κείμενο για τη φιλοσοφία, τους στόχους του μαθήματος και των μεθοδολογικών προσεγγίσεων που προτείνονται (διαθεματικότητα, σχέδια προγραμμάτων , projects, βιωματική μάθηση κλπ .).

Προτεινόμενες δραστηριότητες, με έμφαση στη διαθεματικότητα και προτεινόμενα ολοκληρωμένα σχέδια εργασίας .

Θέματα που προσφέρονται για περαιτέρω συζήτηση και επεξεργασία .

Διευκρινίσεις σε όποια σημεία χρειάζεται για τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις .
Πρόσθετες ερωτήσεις, ασκήσεις και προεκτάσεις .
Υποδειγματικές απαντήσεις των ερωτήσεων, ασκήσεων, προβλημάτων του σχολικού βιβλίου
Προτεινόμενο διδακτικό υλικό. Οδηγίες και προτάσεις για τον τρόπο αξιοποίησης του.
Ενδεικτικό ετήσιο προγραμματισμό της ύλης .
Οδηγίες και προτάσεις για την οργάνωση όλων των ειδών των επισκέψεων (επεξεργασία πριν , κατά τη διάρκεια και μετά την επίσκεψη).
Οδηγίες και προτάσεις για την οργάνωση σχολικών εκδηλώσεων και παρουσίαση δράσεων μαθητών στην τοπική κοινωνία .
Πρόσθετο πληροφοριακό υλικό για το δάσκαλο, όπου θα περιλαμβάνονται κατάλογοι με προτεινόμενες ηλεκτρονικές και ταχυδρομικές διευθύνσεις (μουσεία, οργανώσεις , υπηρεσίες κ .λπ .) που μπορούν να υποστηρίξουν και να εμπλουτίσουν το μάθημα .
Προτεινόμενη Ενδεικτική βιβλιογραφία και άλλες πηγές πληροφόρησης (π .χ . δικτυακούς τόπους κτλ .) για την επεξεργασία των θεμάτων .
Φύλλα καταγραφής- παρατήρησης και αξιολόγησης καθημερινών δραστηριοτήτων μαθητή.

5. ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ :

Τα διδακτικά βιβλία του καθηγητή πρέπει να συνοδεύονται από εποπτικό υλικό που θα είναι στη διάθεση του/της εκπαιδευτικού και θα περιλαμβάνει το Εκπαιδευτικό λογισμικό που θα περιέχει την ανάπτυξη βασικών εννοιών της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής με πλούσιο παιδαγωγικό υλικό από το διαδίκτυο, υλικό από τα Μ.Μ.Ε., διαφάνειες και αφίσες με φωτογραφικό υλικό, βιντεοταινίες, βιβλία με σχετικό πληροφοριακό υλικό, κασέτες μουσικής,χάρτες,Κατάλογο με πληροφορίες (π.χ. ηλεκτρονικές διευθύνσεις κ.ά .) απ ' όπου μπορεί να αντληθεί πρόσθετο χρήσιμο υλικό .

Το Λογισμικό, η χρήση του οποίου μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποδοτική στη διδασκαλία του μαθήματος εξαιτίας ακριβώς της δυνατότητας που παρέχει στην πολυποίκιλη παρουσίαση των διδασκόμενων πληροφοριών . Κατά την επιλογή των λογισμικών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προδιαγραφές που έχει ορίσει με απόφασή του το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Βιντεοταινίες, χαρακτηριστικά των οποίων θα πρέπει να έχουν :

Συμβατότητα με το υπάρχον Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών

Συμβατότητα με την ορολογία που χρησιμοποιείται στα σχολικά εγχειρίδια και με την ηλικία και τη βαθμίδα πυκνότητα ηχητικών και οπτικών πληροφοριών

Ο καθηγητής/τρια θα πρέπει να επιλέγει κάθε φορά το περιεχόμενο της βιντεοταινίας που είναι σχετικό με την ενότητα που διδάσκεται και να μην προβάλλει όλο το υλικό που αυτή περιέχει . Σε κάθε περίπτωση η παρουσίαση μιας βιντεοταινίας θα πρέπει να συνοδεύεται από σχετική συζήτηση, την οποία θα πρέπει να έχει προετοιμάσει κατάλληλα ο/η εκπαιδευτικός.

▪ Σε κάθε περίπτωση η αξιολόγηση δρα συμπληρωματικά προς τη διδασκαλία.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

Πρώτιστος στόχος και σκοπός της διδασκαλίας της διδασκαλίας των Μαθηματικών στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ είναι η κοινωνική προσαρμογή - ένταξη και η αυτονομία του μαθητή κατά το μέγιστο βαθμό των δυνατοτήτων και ικανοτήτων του.

Τα Μαθηματικά καθιστούν το μαθητή ικανό να εμπλακεί σε κοινωνικές διεργασίες και δραστηριότητες γιατί:

- Είναι απαραίτητα στην καθημερινή ζωή.
- Απαιτούν την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών.
- Αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα, την προσοχή και την επιμονή.
- Ασκούν το μαθητή στις λογικές διεργασίες, στη μεθοδική σκέψη και στην εφαρμογή των προτεινόμενων λύσεων.
- Ενισχύεται η συναισθηματική σταθερότητα και η θετική στάση των μαθητών στα Μαθηματικά καθώς, με τη δυνατότητα εξατομίκευσης στο επίπεδο καθενός, μειώνεται η αποτυχία που έχουν εισπράξει στα προηγούμενα σχολικά πλαίσια.

Το παρόν πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες μαθητές των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με σκοπό την απόκτηση, σταθεροποίηση και γενίκευση πρακτικών δεξιοτήτων που απορρέουν από την εφαρμογή των Μαθηματικών στην καθημερινή ζωή και την εργασία.

Το πρόγραμμα κυρίως με στόχους κορυφής (και ενδιαμέσους όπου θεωρήθηκε σκόπιμο) προσεγγίζει τις δυνατότητες και τις ανάγκες του φάσματος της νοητικής καθυστέρησης και των ποικίλλων εργαστηρίων

2. Άξονες, γενικοί στόχοι, θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης.

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
Επίλυση προβλημάτων σε καθημερινές συναλλαγές της ζωής	Οι μαθητές προβληματίζονται και ερευνούν ποικίλες καταστάσεις, στηρίζονται σε προηγούμενες εμπειρίες και γνώσεις, κάνουν απλές υποθέσεις και καταλήγουν σε σχετικά συμπεράσματα. Αναγνωρίζουν και περιγράφουν ανάλογες προβληματικές καταστάσεις. Προσεγγίζουν βασικούς λογικο- μαθηματικούς συλλογισμούς που σχετίζονται με την έννοια των τεσσάρων αριθμητικών πράξεων. Κατασκευάζουν ερωτήσεις και προβλήματα με βάση συγκεκριμένα δεδομένα και	Επικοινωνία Αλληλεπίδραση Μεταβολή Άτομο-Σύνολο Ομοιότητα – Διαφορά Σύστημα Χώρος Χρόνος Ανάλυση–Σύνθεση

	<p>διατυπώνουν διαφορετικά το ίδιο πρόβλημα. Χρησιμοποιούν τα Μαθηματικά στην καθημερινή ζωή και εξοικειώνονται με τις νέες τεχνολογίες.</p>	
<p>Αριθμοί ακέραιοι, υπολογισμοί και πράξεις.</p>	<p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να διαχειρίζονται και να χρησιμοποιούν υλικά, μέσα και καταστάσεις που συνδέονται με την καθημερινή ζωή. Να αξιοποιούν τις δυνατότητες για αριθμητικές εφαρμογές μέσα στα όρια των δυνατοτήτων τους. Να κατανοούν σταδιακά την έννοια των αριθμών. Να ξέρουν να λογαριάζουν. Να εκτελούν απλές μαθηματικές πράξεις. Να εφαρμόζουν τις απλές αυτές θεωρητικές γνώσεις στις οικονομικές συναλλαγές της καθημερινής ζωής. Να εμπλουτίζουν τη γλώσσα με λέξεις που συνδέονται με τα μαθηματικά, να επικοινωνούν και να αξιοποιούν την τεχνολογία.</p> <p>Να προσεγγίσουν την έννοια της πληθικότητας των αριθμών και να εξοικειωθούν με τα ονόματα και τα σύμβολά τους. Να απαριθμούν αντικείμενα ως το 100. Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν, να γράφουν και να διατάσσουν τους αριθμούς ως το 20. Να εκτελούν τις πράξεις της πρόσθεσης και της αφαίρεσης. Να εξοικειωθούν με καταστάσεις επανάληψης ίσων ποσοτήτων και διαμερισμού (πολλαπλασιασμός –διαίρεση)</p>	<p>Άτομο – Σύνολο Κατανόηση Ομοιότητα – Διαφορά Εφαρμογή Μεταβολή Επικοινωνία Αλληλεπίδραση Σύστημα</p> <p>Διάταξη Εξάσκηση Μεταβολή Άτομο-Σύνολο</p>
	<p>Να απαγγέλλουν, να διαβάζουν, να γράφουν και να διατάσσουν τους φυσικούς αριθμούς ως το 100. Να εκτελούν τις πράξεις της πρόσθεσης, της αφαίρεσης και του πολλαπλασιασμού με αριθμούς ως το 100.</p> <p>Να χρησιμοποιούν την αντιμεταθετική και προσεταιριστική ιδιότητα στην πρόσθεση και τον πολλαπλασιασμό. Να απαγγέλλουν, να διαβάζουν, να γράφουν και να διατάσσουν αριθμούς μέχρι το 1.000.</p>	<p>Μεταβολή Αλληλεπίδραση Επικοινωνία Άτομο – Σύνολο Εξάσκηση Ομοιότητα– Διαφορά. Εμπέδωση Κατανόηση</p>

Αριθμοί ακέραιοι, υπολογισμοί και πράξεις	<p>Να εκτελούν τις πράξεις της πρόσθεσης και της αφαίρεσης στους φυσικούς αριθμούς μέχρι το 1000 με εξάσκηση στον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να υπολογίζουν τα πολλαπλάσια του 2,3,4..10 και να βρίσκουν το μισό και το ένα τέταρτο ενός αριθμού.</p> <p>Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν, να γράφουν και να διατάσσουν τους αριθμούς μέχρι το 1.000.000.</p> <p>Να εκτελούν τις πράξεις της πρόσθεσης, της αφαίρεσης, του πολλαπλασιασμού και της διαίρεσης φυσικών αριθμών μέχρι το 10.000 με τον υπολογιστή.</p>	Εφαρμογή Εξάσκηση
Αρνητικοί αριθμοί	Να γνωρίσουν τους αρνητικούς αριθμούς στη θερμοκρασία.	Σύστημα Άτομο – Σύνολο Μεταβολή
Κλασματικοί αριθμοί. Αναγνώριση και χρήση στην καθημερινή ζωή	<p>Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν και να γράφουν και να γράφουν τα κλάσματα $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$.</p> <p>Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν και να γράφουν μεικτούς αριθμούς.</p>	Κατανόηση Μεταβολή Αλληλεπίδραση Άτομο – Σύνολο Ομοιότητα – Διαφορά
Δεκαδικοί αριθμοί Λειτουργική χρήση στην καθημερινή ζωή.	<p>Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν και να γράφουν τους δεκαδικούς αριθμούς.</p> <p>Να συγκρίνουν και να διατάσσουν τους δεκαδικούς αριθμούς.</p> <p>Να εκτελούν πράξεις πρόσθεσης, αφαίρεσης, πολλαπλασιασμού και διαίρεσης των δεκαδικών αριθμών με εξάσκηση στον υπολογιστή τσέπης.</p>	Κατανόηση Μεταβολή Αλληλεπίδραση Άτομο – Σύνολο Ομοιότητα – Διαφορά
Ποσοστά στην καθημερινή ζωή	<p>Να αναγνωρίζουν τα ποσοστά.</p> <p>Να υπολογίζουν το ποσοστό με τον υπολογιστή τσέπης.</p>	Σύνολο Ισοδυναμία
Συμμιγείς αριθμοί στο χρόνο, στις διαστάσεις και στα χρήματα.	Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν και να γράφουν συμμιγείς αριθμούς.	Κατανόηση Άτομο – Σύνολο Ομοιότητα – Διαφορά
Γεωμετρία βασικές	<p>Οι μαθητές επιδιώκεται</p> <p>Να βιώνουν με το σώμα τους το χώρο και να εξασκούνται στον προσανατολισμό.</p>	Σύστημα Χώρος-Χρόνος Κόσμος-

<p>γεωμετρικές έννοιες</p>	<p>Να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο για να προσδιορίσουν το χώρο και τις θέσεις ή τις κινήσεις των στοιχείων του.</p> <p>Να καθορίζουν σημεία και να σχεδιάζουν ευθύγραμμα τμήματα ,ευθείες και ημιευθείες. Να αναγνωρίζουν ,να σχεδιάζουν γωνίες, παράλληλες – κάθετες ευθείες και μεσοκάθετο.</p>	<p>Άνθρωπος Μονάδα – Σύνολο Διάσταση Αλληλεπίδραση Ομοιότητα- Διαφορά Μεταβολή Πολιτισμός Επικοινωνία</p>
<p>Σχήμα</p>	<p>Να διακρίνουν τα γεωμετρικά επίπεδα σχήματα (τρίγωνο, τετράπλευρα ,κύκλος) και τα βασικά γεωμετρικά στερεά (ορθά πρίσματα, πυραμίδα, κώνος, κύλινδρος και σφαίρα).</p> <p>Να διακρίνουν με ευχέρεια τα επίπεδα από τα στερεά γεωμετρικά σώματα και αντικείμενα.</p> <p>Να εξασκούνται στη σχεδίαση , κατασκευή και αναπαραγωγή σχημάτων για χρηστικούς λόγους και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά αυτών (έδρα –γωνία- κορυφή – ακμή).</p> <p>Να κατανοήσουν τη διατήρηση του σχήματος σε διαφορετικές θέσεις.</p> <p>Να είναι ικανοί να διατυπώνουν προτάσεις που περιγράφουν σχήματα και να ερμηνεύουν αντίστοιχες.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των γεωμετρικών σχημάτων σε αντικείμενα της κοινωνικής και προ-επαγγελματικής ζωής.</p> <p>Να υπολογίζουν τις περιμέτρους και τα εμβαδά πραγματικών επιφανειών με σχήμα βασικών ευθύγραμμων γεωμετρικών σχημάτων.</p> <p>Να είναι ικανοί να βρίσκουν των όγκο στερεών σωμάτων (κύβος, παραλληλεπίπεδο, κύλινδρος)</p>	<p>Σύστημα Χώρος Ομοιότητα- Διαφορά Οργάνωση Διάσταση Αλληλεπίδραση Πολιτισμός Επικοινωνία</p>
<p>Συμμετρία</p>	<p>Να παρατηρούν και να διακρίνουν σχήματα, εικόνες και αντικείμενα συμμετρικά ως προς άξονα .</p> <p>Να εξασκηθούν στην κατασκευή συμμετρικών</p>	<p>Σύστημα Κόσμος – Άνθρωπος Πολιτισμός Ομοιότητα –</p>

	<p>σχημάτων ως προς άξονα.</p> <p>Να διαπιστώνουν την ύπαρξη δύο ή περισσοτέρων αξόνων συμμετρίας.</p> <p>Να εξοικειωθούν με τις κατασκευές συμμετρικών σωμάτων ως προς ευθεία και σημείο.</p>	<p>Διαφορά</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Χώρος</p> <p>Συμμετρία</p> <p>Διάσταση</p>
Μοτίβα	<p>Να διαπιστώνουν την ύπαρξη απλών αριθμητικών και γεωμετρικών μοτίβων.</p> <p>Να αναγνωρίζουν ,να περιγράφουν και να επεκτείνουν αριθμητικά και γεωμετρικά μοτίβα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν ένα μοτίβο και να διαπιστώνουν ότι η διαδικασία επανάληψης μπορεί να συνεχίζεται επ' άπειρον.</p> <p>Να διατυπώνουν ένα κανόνα για κάποιο απλό γεωμετρικό ή αριθμητικό μοτίβο.</p>	<p>Σύστημα</p> <p>Κόσμος –</p> <p>Άνθρωπος</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Ομοιότητα –</p> <p>Διαφορά</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Χώρος-Χρόνος</p> <p>Διάσταση</p>
Μετρήσεις	<p>Να πειραματιστούν στην μέτρηση μεγεθών με αυθαίρετες και οικείες συμβατές μονάδες.</p> <p>Να κατανοήσουν την ανάγκη χρήσης «κοινών» μονάδων μέτρησης μεγεθών.</p>	
Χρήματα	<p>Να γνωρίζουν τα κέρματα και τις σχέσεις τους στο επίπεδο των αριθμητικών τους γνώσεων και να εξοικειώνονται με καταστάσεις συναλλαγών.</p> <p>Να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες τους στην επίλυση πραγματικών προβλημάτων με δεκαδικούς αριθμούς και χρήση αριθμομηχανής.</p> <p>Να χειρίζονται και να κατανοήσουν το Ευρώ ως νομισματική μονάδα χωρών της Ευρωπαϊκής ένωσης και την εφαρμογή του δεκαδικού συστήματος σ' αυτό.</p> <p>Να λύνουν με ευχέρεια (ανάλογη των δυνατοτήτων τους) προβλήματα καθημερινών και εμπορικών συναλλαγών με χρήση ακεραίων, δεκαδικών, συμμιγών και κλασματικών αριθμών .</p>	<p>Σύστημα</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Ομοιότητα</p>

	<p>Να εξοικειωθούν με το διεθνή συμβολισμό και τις νομισματικές μονάδες άλλων χωρών. Να είναι ικανοί να κατανοούν και χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο.</p>	
Μήκος- ύψος- πλάτος.	<p>Να εφαρμόζουν τη διαδικασία μέτρησης μήκους και επιφανειών με συμβατικές μονάδες για τη λύση πραγματικών καθημερινών προβλημάτων.</p> <p>Να εξασκούνται στον υπολογισμό μέτρησης μάζας και χωρητικότητας σε χρηστικά αντικείμενα.</p> <p>Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τις βασικές μονάδες μέτρησης μήκους-επιφάνειας- μάζας και χωρητικότητας.</p> <p>Να προβαίνουν σε απλές μετατροπές μονάδων μέτρησης διαμέσου δραστηριοτήτων μέτρησης μεγεθών που απορρέουν από την καθημερινή και προ- επαγγελματική ζωή.</p> <p>Να εκτελούν πράξεις με δεκαδικούς, συμμιγείς και κλασματικούς αριθμούς. Να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο και την αριθμομηχανή τσέπης.</p>	<p>Σύστημα Πολιτισμός Επικοινωνία Αλληλεπίδραση Διάσταση Μεταβολή</p>
Χρόνος	<p>Να προσεγγίζουν διαμέσου δραστηριοτήτων την έννοια του χρόνου , της χρονικής στιγμής και του χρονικού διαστήματος.</p> <p>Να χρησιμοποιούν τις μονάδες μέτρησης του χρόνου στις δραστηριότητες τους. Να διαβάζουν την ώρα από διάφορα είδη ρολογιών και χρονικούς πίνακες ανακοινώσεων.</p>	<p>Σύστημα Χώρος- Χρόνος Κόσμος - Άνθρωπος Μονάδα – Σύνολο Άτομο-Κοινωνία Μεταβολή Ομοιότητα - Διαφορά Επικοινωνία</p>
Εισαγωγή στη Στατιστική. (Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων).	<p>Να εξασκούνται στη συλλογή δεδομένων ενός προβλήματος.</p> <p>Να αναπαρασταίνουν τα δεδομένα σε διαγράμματα και γραφικές παραστάσεις.</p> <p>Να εισαχθούν στην έννοια του διατεταγμένου ζεύγους και να υπολογίζουν τον μέσο όρο.</p>	<p>Σύστημα Αλληλεπίδραση Επικοινωνία Μονάδα-Σύνολο Μεταβολή Πολιτισμός Επικοινωνία</p>

	<p>Να μετατρέπουν προφορικές ή γραπτές περιγραφές δεδομένων σε γραφικές και αντίστροφα .</p> <p>Να ερμηνεύουν, να εξάγουν συμπεράσματα και να τα παρουσιάζουν .</p> <p>Να εξοικειωθούν με την έννοια της πιθανότητας και να προβαίνουν σε διατύπωση προβλέψεων.</p>	
--	---	--

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ Ε.Ε.Ε.Κ.

1. Ειδικοί σκοποί

Με τη διδασκαλία των Μαθηματικών στα Ε.Ε.Ε.Κ. επιδιώκεται:

- Η επίλυση προβλημάτων, η άσκηση στον προβληματισμό και στον υπολογισμό σε δραστηριότητες συναλλαγής στην καθημερινή ζωή των μαθητών.
- Η διαπραγμάτευση των πληροφοριακών δεδομένων και η διαδικασία σκέψης.
- Η ενεργητική συμμετοχή του μαθητή.
- Η ανάπτυξη της υπευθυνότητας και της συγκέντρωσης της προσοχής.
- Η κατανόηση και απόκτηση βασικών μαθηματικών γνώσεων και δεξιοτήτων.
- Η εξοικείωση με το μαθηματικό λεξιλόγιο.
- Η ευχέρεια χρήσης του υπολογιστή τσέπης. Οι μαθητές, με τον υπολογιστή τσέπης, επιτυγχάνουν ταχύτητα στην εκτέλεση των αριθμητικών πράξεων, επαληθεύουν νοερούς υπολογισμούς και νιώθουν ικανοί και αυτόνομοι στις συναλλαγές τους.
- Η δυνατότητα αναζήτησης και εύρεσης τηλεφωνικών αριθμών πρώτων βοηθειών και ανάγκης προκειμένου, όταν χρειαστεί, να έχουν πρόσβαση σε αυτούς.

2. Στόχοι, θεματικές ενότητες, ενδεικτικές δραστηριότητες

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να προβληματίζονται και να</p>	<p>Υπολογισμοί και επίλυση προβλημάτων σε καθημερινές συναλλαγές της</p>	<p>Αναγνώριση συναλλαγών από τις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής (σχολική τάξη, κυλικείο, εργαστήριο, περίπτερο)</p> <p>Αντιμετώπιση καταστάσεων</p>

<p>να μελετούν ποικίλες καταστάσεις της καθημερινής ζωής.</p> <p>Να παρατηρούν, να συγκρίνουν, να ταξινομούν, να αντιστοιχούν να σειροθετούν και να αναπαριστούν συμβολικά.</p> <p>Να διατυπώνουν μια προβληματική κατάσταση.</p> <p>Να διακρίνουν τα δεδομένα από τα ζητούμενα και να επιλέγουν τα αναγκαία δεδομένα για την επίλυσή της.</p> <p>Να κάνουν υποθέσεις και να καταλήγουν σε σχετικά συμπεράσματα.</p> <p>Να σχηματοποιούν τα δεδομένα.</p> <p>Να προβλέπουν την απάντηση του προβλήματος κατά προσέγγιση.</p> <p>Να στρογγυλοποιούν τους δεκαδικούς.</p> <p>Να καταλήγουν σε προτάσεις επίλυσης και να ορίζουν τις πράξεις επίλυσης.</p> <p>Να εκτελούν με ορθότητα τις πράξεις με το νου ή με τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να επιχειρηματολογούν</p>	<p>ζωής</p> <p>Υπολογισμοί και επίλυση προβλημάτων σε καθημερινές συναλλαγές της ζωής</p>	<p>προβληματισμού με συγκεκριμένο υλικό από τα εργαστήρια.</p> <p>Προβληματισμός και επεξεργασία ποσοτήτων, σχέσεων, σχημάτων και αριθμών.</p> <p>Δραματοποίηση της προβληματικής κατάστασης με πραγματικά αντικείμενα στο σχολείο.</p> <p>Εξοικείωση με συναλλαγές αγοράς και πώλησης μέσα στην τάξη. (Υπάρχει “περίπτερο” με άδεια κουτιά από προϊόντα καθημερινής χρήσης με τιμές σε ευρώ). Συνδυασμός με ανάλογες δραστηριότητες σε πραγματικό επίπεδο στα καταστήματα της γειτονικής περιοχής και στα άλλα εργαστήρια.</p> <p>Απεικόνιση συμβολική στον πίνακα ή στο τετράδιο.</p> <p>Στρογγυλοποίηση των δεκαδικών σε ακέραιους προς τα πάνω (τα 2,36 ευρώ γίνονται 3 ευρώ).</p> <p>Εκτέλεση των πράξεων στο τετράδιο ή στην αριθμομηχανή.</p> <p>Συμπλήρωση και ανάρτηση πίνακα χρήσιμων τηλεφώνων στην τάξη, στο τετράδιο καθώς και δίπλα στο καρτοτηλέφωνο του Σχολείου. Σηματοδότηση με εικόνες ή σχέδια γνωστά και κατανοητά (π.χ. Μάκατον, λογότυπα ευρέως γνωστά κ.λ.π.)</p> <p>Ανάρτηση του ίδιου πίνακα και στο σπίτι.</p> <p>Εξάσκηση στις τηλεφωνικές κλήσεις.</p>
---	---	--

<p>ως προς την αλήθεια μιας λύσης</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να λύνουν παρόμοια προβλήματα.</p> <p>Να είναι ικανοί να αναζητήσουν και να βρουν τα τηλέφωνα οικείων, πληροφόρησης και άμεσης ανάγκης.</p>		
<p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να διαχειρίζονται υλικά και μέσα που συνδέονται με την καθημερινή ζωή στο σπίτι και στο σχολείο.</p> <p>Να απαριθμούν τα στοιχεία ενός συνόλου μέχρι το 10.</p> <p>Να ακούν, αναγνωρίζουν, κατανοούν και γράφουν τους αριθμούς 0 – 10</p> <p>Να κατανοούν την έννοια του 0 και του 10.</p> <p>Να γνωρίσουν του τακτικούς αριθμούς.</p> <p>Να συγκρίνουν τους αριθμούς και να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα σύμβολα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους αριθμούς στα πληκτρολόγια.</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να ανακαλούν το τηλέφωνό του σπιτιού τους.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται την έννοια της πρόσθεσης σαν ένωση συνόλων.</p> <p>Να κατανοήσουν την αντιμεταθετική ιδιότητα της πρόσθεσης.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται την έννοια της αφαίρεσης σαν διαχωρισμό</p>	<p>Ακέραιοι 0 –10 Υπολογισμοί και πράξεις</p> <p>Απαρίθμηση μέχρι το 10,διάταξη και σύγκριση των αριθμών.</p> <p>Το 0 και η δεκάδα</p> <p>Τα σύμβολα =, >, <</p> <p>Πληκτρολόγια</p> <p>Αντιμεταθετική ιδιότητα</p> <p>Πρόσθεση-αφαίρεση</p>	<p>Επιλογή και διαχείριση υλικού από την τάξη, την κουζίνα και τα εργαστήρια.</p> <p>Χάραξη και επικόλληση σε εμφανές σημείο της αίθουσας της αριθμητικής γραμμής ως το 10</p> <p>Συμπλήρωση και διάταξη αριθμών στην αριθμητική γραμμή.</p> <p>Εισαγωγή δραστηριοτήτων με υλικά από τα εργαστήρια για σύγκριση. π. χ. μετρούν γλάστρες, απαριθμούν και βρίσκουν ποιο παρτέρι έχει πιο πολλά φυτά ...</p> <p>Αναγνώριση κενών συνόλων στα εργαστήρια (άδειο κουτί από καρφίτσες, άδειο συρτάρι από καρφιά ...).</p> <p>Σχηματισμός δεκάδων με υλικά των εργαστηρίων (δεκάδα από βολβούς φυτών, δεκάδα με φυτίλια για κεριά ...)</p> <p>Επισήμανση της διάταξης των αριθμών πάνω στα πληκτρολόγια των κινητών και σταθερών τηλεφώνων, των καρτοτηλέφωνων και των ηλεκτρικών συσκευών</p> <p>Σχεδιασμός σε χαρτόνι των αριθμών με την ίδια διάταξη και επικόλληση στο θρανίο τους.</p> <p><i>Αναγνώριση οπτική και απομνημόνευση του αριθμού του τηλεφώνου του σπιτιού τους. (Αυτόνομη Διαβίωση, Κοιν. Αγωγή)</i></p>

<p>συνόλων. Να αντιληφθούν την αφαίρεση σαν πράξη αντίστροφη της πρόσθεσης. Να ασκηθούν στην αντίστροφη μέτρηση. Να αναγνωρίζουν το σύμβολο +, = και -.</p> <p>Να αυτοματοποιήσουν την ανάλυση της δεκάδας στα επιμέρους αθροίσματα.</p> <p>Να εκτελούν τις πράξεις της πρόσθεσης και της αφαίρεσης οριζόντια και κάθετα μέχρι 10.</p> <p>Να είναι ικανοί να επιλύουν απλά προβλήματα πρόσθεσης και αφαίρεσης με τους ακέραιους ως το 10.</p> <p>Να αναγνωρίσουν και να εξοικειωθούν με τη διάταξη των αριθμών και των πράξεων στον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να εξοικειωθούν με την τεχνική της εκτέλεσης των πράξεων στον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να αντιληφθούν τη σημασία του υπολογιστή τσέπης στην καθημερινή</p>	<p>Τα σύμβολα +, -, =</p> <p>Επίλυση προβλημάτων</p> <p>Γνωριμία χειρισμός υπολογιστή τσέπης.</p> <p>και</p> <p>Γνωριμία με τα χρήματα</p>	<p>Επαλήθευση της αντιμεταθετικής ιδιότητας της πρόσθεσης μέσα από προβληματικές καταστάσεις. Εξάσκηση στην εκτέλεση προσθέσεων και αφαιρέσεων μέσα από δραστηριότητες ένωσης και διαχωρισμού συνόλων. Τα στοιχεία των συνόλων είναι υλικά από την τάξη, τα εργαστήρια, την κουζίνα (πηλός, κερί, πόμολα, πιάτα...) Επίλυση προβλημάτων πρόσθεσης-αφαίρεσης με συγκεκριμένα υλικά και δραστηριότητες από τα εργαστήρια. <i>π.χ. Μετρούν τις 6 γλάστρες και τους 9 βολβούς που έχουν να φυτέψουν. Αντιστοιχούν γλάστρες – βολβούς, μετρούν πόσοι βολβοί περισσεύουν, απεικονίζουν στον πίνακα, προτείνουν πράξεις, επιλύουν και επαληθεύουν. (Εργαστήριο Κηπουρικής, Αισθητική Αγωγή)</i></p> <p>Επισήμανση στον υπολογιστή των συμβόλων της πρόσθεσης, του ίσον και της αφαίρεσης.</p> <p>Εξάσκηση στην πρόσθεση και αφαίρεση ακεραίων μέχρι το δέκα με τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Συναλλαγές αγοράς στο κυλικείο και στα καταστήματα της περιοχής με τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Αντιστοίχιση και ανταλλαγή νομισμάτων και χαρτονομισμάτων ίσης αξίας μέχρι 10 ευρώ. Επισήμανση προϊόντων αξίας μέχρι 10 ευρώ στο περίπτερο της τάξης. Επίλυση προβλημάτων πρόσθεσης - αφαίρεσης των μονοψήφιων ακεραίων.</p>
--	--	--

<p>ζωή.</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να εξοικειωθούν με την πληθική αξία των νομισμάτων και των χαρτονομισμάτων μέχρι 10 ευρώ.</p> <p>Να αναπτύξουν την ικανότητα για τη λύση προβλημάτων στην πρώτη δεκάδα.</p>		
<p>Να ακούν, να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να γράφουν τους αριθμούς 11– 20.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται τη σχέση των αριθμών με την υπέρβαση της δεκάδας.</p> <p>Να συγκρίνουν και να διατάσσουν τους αριθμούς.</p> <p>Να εκτελούν προσθέσεις και αφαιρέσεις κάθετα και οριζόντια.</p> <p>Να κρίνουν πότε θα χρησιμοποιούν την πράξη της πρόσθεσης και αφαίρεσης σε προβλήματα.</p> <p>Να εξοικειωθούν με την τεχνική εκτέλεσης των πράξεων αυτών στο τετράδιο ή στον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Στρογγυλοποίηση των</p>	<p>Οι ακέραιοι 10 -20 Υπολογισμοί και πράξεις</p> <p>Απαρίθμηση, σύγκριση και διάταξη ως το 20</p> <p>Εκτέλεση πράξεων και επίλυση προβλημάτων</p> <p>Χρήση υπολογιστή τσέπης</p> <p>Στρογγυλοποίηση</p> <p>Πολλαπλασιασμός</p>	<p>Απαρίθμηση μέχρι 20 στοιχείων σε σύνολα με υλικά των εργαστηρίων.</p> <p>Επέκταση της αριθμογραμμής ως το 20.</p> <p>Διάταξη των αριθμών στην αριθμογραμμή.</p> <p>Επισήμανση προϊόντων αξίας μέχρι 20 ευρώ στο «περίπτερο» της τάξης.</p> <p><i>Στο εργαστήριο της Κεραμικής κοστολογούμε προϊόντα κεραμικά και οι μαθητές βρίσκουν είδη αξίας ως 20 ευρώ. Επιλέγουν με ποια νομίσματα και χαρτονομίσματα θα πληρώσουν. Επίσκεψη στο Σούπερ Μάρκετ της γειτονιάς και καταγραφή αξίας καθημερινών ειδών διατροφής. Υπολογισμός αγοράς προϊόντων και στον υπολογιστή τσέπης.</i></p> <p><i>(Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση)</i></p> <p>Εξάσκηση στην εκτέλεση πράξεων των διψήφιων αριθμών μέχρι 20 με το νου και τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Στρογγυλοποίηση του δεκαδικού σε ακέραιο προς τα πάνω για αγορά προϊόντων, ώστε να είναι αρκετά τα χρήματα(2,78 ~3,00).</p> <p>Βιωματικές καταστάσεις επανάληψης ίσων ποσοτήτων στην τάξη και το εργαστήριο.</p>

<p>δεκαδικών σε ακέραιο.</p> <p>Να κατανοήσουν την πράξη του πολλαπλασιασμού σαν επαναλαμβανόμενη πρόσθεση ίσων προσθετέων.</p> <p>Να προβαίνουν σε διπλασιασμό των αριθμών ως το 20 (προπαίδια του 2).</p> <p>Να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τον Η/Υ σε εκπαιδευτικά προγράμματα αντίστοιχα του επιπέδου της γνώσης τους στα μαθηματικά.</p>	<p>Υπολογιστής</p>	<p>Εξάσκηση στην εκτέλεση πράξεων πρόσθεσης,αφαίρεσης και πολλαπλασιασμού ως το 20 στον υπολογιστή.</p>
<p>Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν και να γράφουν τους διψήφιους αριθμούς.</p> <p>Να μετρούν προφορικά 5-5 και 10-10 ως το 100.</p> <p>Να διατάσσουν και να συγκρίνουν τους διψήφιους αριθμούς.</p> <p>Να αντιληφθούν την αξία ενός διψήφιου αριθμού με την ανάλυση σε δεκάδες και μονάδες.</p>	<p>Ακέραιοι αριθμοί 0 – 100, υπολογισμοί και πράξεις</p> <p>Αναγνώριση, διάταξη και σύγκριση των αριθμών ως το 100.</p>	<p>Χάραξη της αριθμητικής γραμμής των δεκάδων κάτω από τη γραμμή των μονάδων. Εντοπισμός και διάταξη των διψήφιων ανάμεσα στις δεκάδες. Χάραξη της γραμμής των χρόνων της ζωής του ανθρώπου και τα στάδια ωρίμανσης. Σήμανση πάνω στη γραμμή και σύγκριση των ηλικιών νέων και ηλικιωμένων συγγενών των μαθητών. (Κοινωνική Αγωγή, Γλώσσα)</p> <p>Παρατήρηση της αρίθμησης των σελίδων των βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων ...</p> <p>Επισήμανση και αναγνώριση των μεγεθών στα ρούχα και στα παπούτσια. Επίσκεψη σε εμπορικά καταστήματα. Αναζήτηση ενδυμάτων, υποδημάτων σε μεγέθη ανάλογα των μαθητών (Εργαστήριο Ραπτικής, Αυτόνομη Διαβίωση, Κοινωνική Αγωγή)</p> <p>Επισήμανση θερμοκρασίας υγιούς- ασθενούς ανθρώπου με θερμόμετρο ιατρικό και περιβάλλοντος με θερμόμετρο</p>

<p>Να απαριθμούν 2-2 τους διψήφιους και να αναγνωρίζουν τους ζυγούς και τους μονούς αριθμούς.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους αρνητικούς αριθμούς όταν αναφέρονται σε χαμηλές θερμοκρασίες κάτω του 0.</p> <p>Να γνωρίζουν τα χαρτονομίσματα μέχρι 100 ευρώ και να εξοικειώνονται με ανταλλαγές νομισμάτων και χαρτονομισμάτων ίσης αξίας.</p> <p>Να εκτελούν προσθέσεις και αφαιρέσεις διψήφιων αριθμών. Να βρίσκουν το διπλάσιο των αριθμών ως το 100. Να προσθέτουν και να αφαιρούν διψήφιους με μονοψήφιους αριθμούς. Να μετατρέπουν οριζόντιες προσθέσεις και αφαιρέσεις σε κάθετες, Να χειρίζονται τον υπολογιστή τσέπης σε προσθέσεις και αφαιρέσεις. Να κατανοούν την πράξη του πολλαπλασιασμού ως επαναλαμβανόμενη πρόσθεση. Να γνωρίζουν το σύμβολο του πολλαπλασιασμού. Να γνωρίζουν και να</p>	<p>Ζυγοί – μονοί αριθμοί</p> <p>Αρνητικοί αριθμοί στη θερμοκρασία</p> <p>Διαχείριση χρημάτων</p> <p>Αφαίρεση-πρόσθεση</p> <p>Πολλαπλασιασμός</p> <p>Διαίρεση</p>	<p>χώρου (Αγωγή Υγείας, Αυτόνομη Διαβίωση) Εντοπισμός των ζυγών –μονών αριθμών των οδών, εύρεση συγκεκριμένων αριθμών.. (Αυτόνομη Διαβίωση, Κοινωνική Αγωγή) Έρευνα για θερμοκρασία στις διάφορες εποχές και στις γεωγραφικές ζώνες της γης (εύκρατη, τροπική, πολική). Αναφορά στις πολύ χαμηλές θερμοκρασίες, επίδραση στα φυτά..(Κοινωνική Αγωγή) Επίλυση προβλημάτων πρόσθεσης και αφαίρεσης με το εβδομαδιαίο χαρτζιλίκι, έξοδα, αποταμίευση (Αυτόνομη Διαβίωση) Εξάσκηση στη χρήση του υπολογιστή τσέπης στην εκτέλεση πρόσθεσης και αφαίρεσης προβλημάτων αγοραπωλησίας. Παρουσίαση της αντιμεταθετικής ιδιότητας πρόσθεσης και πολλαπλασιασμού με βιωματικές δραστηριότητες. Δημιουργία του πίνακα του πολλαπλασιασμού και ανάρτηση σε τοίχο της αίθουσας. Επικόλληση του πίνακα της προπαίδειας στο τετράδιο του μαθητή. Εξάσκηση στη χρήση του πίνακα του πολλαπλασιασμού. Δραστηριοποίηση σε καταστάσεις διαμερισμού με υλικά των εργαστηρίων π.χ. με 10 πόμολα πόσα κομοδίνα μπορώ να ετοιμάσω, όταν κάθε κομοδίνο έχει 2 συρτάρια (Εργαστήριο Ξυλουργικής) Εξοικείωση και εξάσκηση με δραστηριότητες που παραπέμπουν στη διαίρεση. Βιωματικές καταστάσεις μοιρασιάς με υλικά από τα εργαστήρια, ίσης κατανομής</p>
--	--	---

<p>εφαρμόζουν την αντιμεταθετική ιδιότητα της πρόσθεσης και του πολλαπλασιασμού. Να εξοικειωθούν με την προφορική πρακτική του νοερού πολλαπλασιασμού (προπαίδια). Να εξοικειωθούν με την έννοια του διαμερισμού, της διαίρεσης.</p> <p>Να αντιληφθούν ότι ο πολλαπλασιασμός και η διαίρεση είναι πράξεις αντίστροφες.</p> <p>Να κρίνουν πότε θα χρησιμοποιούν την πράξη της διαίρεσης.</p> <p>Να εκτελούν διαιρέσεις με μονοψήφιο διαιρέτη. Να χρησιμοποιούν τον υπολογιστή τσέπης για διαιρέσεις.</p>	<p>Υπολογιστής τσέπης</p>	<p>παιχνίδια όπως διελκυστίνδα, σκυταλοδρομία (Εργαστήρια, Φυσική Αγωγή) Οργάνωση γιορτής μαθητή στην τάξη. Κοστολόγηση των απαραίτητων υλικών και υπολογισμός του μέρους κόστους για κάθε μαθητή. (Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση)</p> <p>Εξάσκηση στην τεχνική εκτέλεσης της διαίρεσης στο τετράδιο και στον υπολογιστή τσέπης.</p>
<p>Να μετρούν προφορικά 100 – 100 ως το 1000.</p> <p>Να διαβάζουν, να γράφουν και να διατάσσουν τους φυσικούς αριθμούς ως το 1000.</p> <p>Να περνούν από τη λεκτική γραφή στη συμβολική και αντίστροφα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τη διαφορετική αξία της θέσης των ψηφίων.</p> <p>Να συγκρίνουν τους αριθμούς και να χρησιμοποιούν σωστά τα</p>	<p>Ακέραιοι αριθμοί από 0 – 1000 Υπολογισμοί και πράξεις.</p> <p>Σύγκριση, διάταξη</p>	<p>Χάραξη της αριθμητικής γραμμής των εκατοντάδων κάτω από τις άλλες γραμμές. Τοποθέτηση των τριψήφιων αριθμών ανάμεσα στις εκατοντάδες. Άσκηση στην ανάγνωση και γραφή των αριθμών ως 1000. Ανάγνωση και απομνημόνευση του αριθμού των λεωφορείων που εξυπηρετούν το μαθητή για το σπίτι και το σχολείο αλλά και άλλων επιθυμητών διαδρομών. Σύγκριση τριψήφιων αριθμών με τα ίδια ψηφία αλλά σε διαφορετική θέση π.χ. $237 < 327$. Επίσκεψη και αναμονή με αριθμό προτεραιότητας σε Τράπεζα, Ταμιευτήριο για τραπεζικές συναλλαγές ...</p>

<p>σύμβολα της ανισότητας.</p> <p>Να στρογγυλοποιούν τους τριψήφιους αριθμούς στην εκατοντάδα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να αντιστοιχούν ποσά μέχρι 1000 ευρώ με χαρτονομίσματα των 5, 10, 20, 50, 100,500 ευρώ.</p> <p>Να μπορούν να χρησιμοποιούν τον κανόνα των μηδενικών για να πολλαπλασιάσουν με το 10,100, 1000.</p> <p>Να εκτελούν πράξεις πολλαπλασιασμού στον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να έχουν τη ικανότητα να χρησιμοποιούν τον υπολογιστή με ανάλογα προγράμματα λογισμικού.</p> <p>Να διαβάζουν, να γράφουν και να ονομάζουν τους φυσικούς αριθμούς ως το 1.000.000.</p> <p>Να είναι ικανοί να περνούν από τη λεκτική μορφή στη συμβολική γραφή και αντίστροφα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την αξία της θέσης κάθε ψηφίου.</p> <p>Να διατάσσουν τους</p>	<p>Στρογγυλοποίηση</p> <p>Διαχείριση χρημάτων</p> <p>Υπολογιστής</p> <p>Γνώση των φυσικών αριθμών μέχρι το1.000.000.</p> <p>Σύγκριση, διάταξη</p> <p>Υπολογιστής τσέπης</p>	<p>(Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση)</p> <p>Επίσκεψη σε καταστήματα ηλεκτρικών ειδών, καταγραφή τιμών, υπολογισμός με στρογγυλοποίηση των τριψήφιων στην εκατοντάδα.</p> <p>Χρήση διαφημιστικών φυλλαδίων για διατύπωση προβλημάτων αγοράς και πώλησης και επίλυση αυτών.</p> <p>Εξάσκηση σε πολλαπλασιασμούς με το 10,100,1000. και σε προβλήματα πολλαπλασιασμού.</p> <p>Π.χ. Υπολογισμός εξόδων μιας εκδρομής για 10, 100, 1000 άτομα, όταν είναι γνωστή η τιμή οφειλής για ένα άτομο.</p> <p>Εκτέλεση πράξεων πρόσθεσης, αφαίρεσης πολλαπλασιασμού και διαίρεσης στον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Χάραξη της αριθμογραμμής των εκατοντάδων χιλιάδων κάτω από τις άλλες αριθμητικές γραμμές.</p> <p>Σύγκριση και διάταξη αριθμών.</p> <p>Τοποθέτηση εξαψήφιων αριθμών ανάμεσα στις εκατοντάδες χιλιάδες.</p> <p>Εξάσκηση στη συμβολική γραφή αριθμών από λεκτική διατύπωση και αντίστροφα.</p> <p><i>Αναφορά και μελέτη χιλιομετρικών αποστάσεων της ιδιαίτερης πατρίδας των μαθητών, της απόστασης πόλεων της Ελλάδας από την Αθήνα ή την έδρα του Σχολείου (Κοινωνική Αγωγή).</i></p> <p><i>Χάραξη της ιστορικής γραμμής. Διάταξη των σημαντικών γεγονότων της ανθρωπότητας και της πατρίδας πάνω στη γραμμή με σηματοδότηση π.χ. Χριστούγεννα, Αρχαία Ελλάδα, 1821,1940 ... (Κοινωνική Αγωγή, Γλώσσα)</i></p> <p>Προσέγγιση στην έννοια των</p>
--	--	--

<p>αριθμούς στην αριθμητική γραμμή. Να συγκρίνουν τους αριθμούς. Να στρογγυλοποιούν τους αριθμούς. Να προσθέτουν, να αφαιρούν και να πολλαπλασιάζουν τους αριθμούς χωρίς ή με τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να εξοικειωθούν με τους κλασματικούς αριθμούς και τη χρήση τους σε καθημερινές δραστηριότητες.</p> <p>Να αντιληφθούν την έννοια του κλάσματος ως ισομερή τεμαχι-σμό ενός «όλου».</p> <p>Να αναγνωρίζουν τον κλασμα-τικό αριθμό $\frac{1}{2}$ ως μισό.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα κλάσματα $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$.</p> <p>Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν και να γράφουν μεικτούς αριθμούς με τους κλασματικούς $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$.</p>	<p>Κλάσματα Λειτουργική χρήση των κλασμάτων</p> <p>Το κλάσμα $\frac{1}{2}$</p> <p>Αναγνώριση των κλασμάτων $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ και $\frac{3}{4}$</p> <p>Μεικτοί αριθμοί, λειτουργική χρήση στην καθημερινή πράξη.</p> <p>Δεκαδικοί αριθμοί και λειτουργική χρήση στα χρήματα</p> <p>Γραφή, ονομασία, σύγκριση δεκαδικών.</p>	<p>κλασμάτων με διαδοχική διχοτόμηση υλικών των εργαστηρίων π.χ. σοκολάτα, τoστ, πίτσα, μπαλάκια ή 'πίτες' από πηλό, κερί...</p> <p><i>Κατασκευή γλυκού από συνταγή με υλικά σε κλάσματα.π.χ.1/2 ποτήρι νερό,3/4 κιλά αλεύρι κ.λ.π (Εργαστήριο Ζαχαροπλαστικής, Αυτόνομης Διαβίωσης)</i></p> <p><i>Χωρίζουν ένα παρτέρι σε 3 μέρη και ζητείται να σπείρουν τα $\frac{1}{4}$ με τριφύλλι και το υπόλοιπο με γρασίδι. (Εργαστήριο Κηπουρικής)</i></p> <p>Εικαστική αναπαράσταση των μεικτών αριθμών χρησιμοποιώντας είδη από την καθημερινή ζωή (σοκολάτες...) Επισήμανση των μεικτών αριθμών σε συνταγές μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής (π.χ $1 \frac{1}{2}$ ποτήρι γάλα, $1 \frac{1}{4}$ κιλό αλεύρι....)</p> <p>Μέτρηση ύψους των μαθητών της τάξης και καταγραφή σε δεκαδικούς αριθμούς.</p> <p>Επισήμανση τιμών σε διαφημιστικά φυλλάδια και αντιστοίχιση με νομίσματα και χαρτονομίσματα.</p> <p>Σύγκριση δεκαδικών με ίδια ψηφία και διαφορετική θέση υποδιαστολής.</p> <p>Εξάσκηση σε προβλήματα αγοραπωλησίας από το περίπτερο της τάξης και εκτέλεση των πράξεων στο τετράδιο ή τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Εξάσκηση στην εκτέλεση πράξεων με δεκαδικούς στον υπολογιστή τσέπης με επισήμανση στη θέση της υποδιαστολής.</p>
--	--	---

<p>Να εξοικειωθούν με τους δεκαδικούς σαν αποτέλεσμα μετρήσεων μήκους και χρημάτων.</p> <p>Να αντιστοιχούν δεκαδικούς με χρηματικά ποσά.</p> <p>Να αναγνωρίζουν, να διαβάζουν, και να γράφουν δεκαδικούς αριθμούς μέχρι χιλιοστά με έμφαση στα εκατοστά.</p> <p>Να εξοικειωθούν και να αναγνωρίζουν την υποδιαστολή και την αξία των ψηφίων ενός δεκαδικού αριθμού.</p> <p>Να συγκρίνουν δεκαδικούς αριθμούς.</p> <p>Να κατακτήσουν τις τεχνικές εκτέλεσης της πρόσθεσης, αφαίρεσης και του πολλαπλασιασμού δεκαδικών αριθμών με δεκαδικούς και ακέραιους χωρίς ή με τη βοήθεια του υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να πολλαπλασιάζουν έναν ακέραιο ή δεκαδικό με το 10,100,1000.</p> <p>Να στρογγυλοποιούν τους δεκαδικούς στα</p>	<p>Εκτέλεση πράξεων Υπολογιστής τσέπης</p> <p>Σύντομος πολλαπλασιασμός</p> <p>Προσεγγιστικός υπολογισμός και στρογγυλοποίηση</p> <p>Ποσοστά Λειτουργική χρήση</p> <p>Διαχείριση χρημάτων</p>	<p>Συχνές επισκέψεις στα καταστήματα της γειτονιάς για καταγραφή τιμών ηλεκτρικών ειδών, κινητών και άλλων προϊόντων επιθυμητών στους μαθητές.</p> <p>Χρήση των διαφημιστικών φυλλαδίων καταστημάτων με είδη διατροφής και άλλων ειδών για τη διατύπωση προβλημάτων αγοραπωλησίας και επίλυσή τους (Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση)</p> <p>Προβλήματα υπολογισμού για αγορές ειδών για 10,100,1000 άτομα.</p> <p>Επίλυση των προβληματικών καταστάσεων με υπολογισμό κατά προσέγγιση πριν την πραγματοποίηση μιας πράξης.</p> <p>Αναγνώριση της έννοιας του ποσοστού στην καθημερινή ζωή π.χ. Η σύνθεση ενός υφάσματος είναι 100 % μάλλινο ή 30% μαλλί και 70% ακρυλικό. Σε τι θερμοκρασία θα σιδερωθεί; (Εργαστ. Ραπτικής, Αυτόνομη Διαβίωση)</p> <p>Αναφορά και συλλογή πληροφοριών για τις δημοσκοπήσεις για προβλέψεις ποσοστών ψήφων των κομμάτων στις εκλογές ή εκπροσώπηση βουλευτών των κομμάτων στη βουλή. (Στατιστική, Κοινωνική Αγωγή, Γλώσσα)</p> <p>Έρευνα αγοράς προϊόντων με πιστωτικές κάρτες, με μετρητά και με δόσεις.</p> <p>Λεξιλόγιο σχετικό: δάνειο - επιβάρυνση - τόκος – επιτόκιο (Κοινωνική Αγωγή, Αυτόνομη Διαβίωση)</p> <p>Ο υπολογισμός της έκπτωσης,</p>
---	---	--

<p>δέκατα. Να ελέγχουν το αποτέλεσμα μιας πράξης με νοερές διαδικασίες, εκτιμώντας το μέγεθος του αποτελέσματος.</p> <p>Να γνωρίσουν την εφαρμογή του ποσοστού στην καθημερινή ζωή.</p> <p>Να προβληματίζονται για αγορές με δάνεια και να συγκρίνουν τα χρήματα σε μετρητά και σε δόσεις.</p> <p>Να βρίσκουν την έκπτωση, το τόκο ή το Φ.Π.Α. με τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους συμμιγείς αριθμούς στο χρόνο στα χρήματα και στις διαστάσεις μήκους.</p>	<p>Υπολογισμός ποσοστού</p> <p>Συμμιγείς αριθμοί Λειτουργική χρήση στη μέτρηση του χρόνου, των χρημάτων και των διαστάσεων μήκους.</p>	<p>του τόκου και του Φ.Π.Α. έγκειται στην κρίση του εκπαιδευτικού, αν θα διδαχθεί, ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών.</p> <p>Εξάσκηση στον υπολογισμό ποσοστού με διαφημιστικά φυλλάδια και τον υπολογιστή τσέπης.</p> <p>Εισαγωγή της έννοιας των συμμιγών με αναφορά στην ηλικία των μαθητών. <i>Οι μαθητές γράφουν την ημερομηνία γενεθλίων τους και μετατρέπουν σε συμμιγή αριθμό. Συγκρίνουν με τη χρονολογία των συμμαθητών τους, διατάσσουν πάνω σε γραμμή του χρόνου με μήνες, που αρχίζει με το χρόνο γέννησης του μεγαλύτερου σε ηλικία και τελειώνει στο σήμερα. (Κοινωνική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή, Γλώσσα)</i></p> <p>Δραστηριότητες μέτρησης διαστάσεων μήκους και καταγραφή με δεκαδικούς και συμμιγείς. Εξάσκηση στη μετατροπή συμμιγή σε δεκαδικό και το αντίστροφο.</p>
--	--	--

<p>Να καταγράφουν τα δεδομένα μετρήσεων των χρημάτων και μήκους με δεκαδικούς και συμμιγείς. Να μετατρέπουν τους συμμιγείς σε δεκαδικούς και το αντίστροφο.</p>		
Γεωμετρία		
Βασικές	γεωμετρικές	έννοιες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να αποκτήσουν βασικές εμπειρίες στο "χώρο" και να αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες ζωής, ανάλογες των δυνατοτήτων τους, όπως:</p> <p>Να προσδιορίζουν το χώρο τους και να κινούνται εντός ή εκτός αυτού.</p> <p>Να προσδιορίζουν και να σχεδιάζουν σημεία και διαδρομές σε οικείους και γεωμετρικούς χώρους.</p> <p>Να κινούνται και να προσανατολίζονται στο χώρο με σημείο αναφοράς το σώμα τους και σταθερά ή μη στοιχεία καθώς και αντίστροφα.</p> <p>Να προσανατολίζονται στον ευρύτερο πραγματικό χώρο και σε αναπαραστάσεις του.</p>	<p>Χώρος</p> <p>Βιωματική αντίληψη του χώρου.</p> <p>Προσανατολισμός στο χώρο.</p> <p>Σημεία</p> <p>Ευθείες</p>	<p>Οι πρακτικές καταστάσεις από την καθημερινή ζωή των παιδιών θα αποτελέσουν τη βάση της δραστηριότητας.</p> <p>Οι έφηβοι - ενήλικες μαθητές χορεύουν σε ορισμένο χώρο διαγραμματισμένο με κιμωλία, καθορίζουν «τα σύνορα» του χώρου τους στο μπάγκο εργασίας.</p> <p>Εξερευνούν τους χώρους του σχολικού συγκροτήματος. Ακολουθούν τα σήματα : έξοδος, WC, απαγορεύεται... τα σήματα ΜΑΚΑΤΟΝ.</p> <p>Οι μαθητές εξασκούνται ανάλογα με τις δυνατότητες τους στον προσανατολισμό π.χ. η διαδρομή από το σχολείο στο παντοπωλείο της γειτονιάς. Διανύουν την διαδρομή, σημειώνουν τα ονόματα των δρόμων, αναφέρουν τα στοιχεία εκείνα που θα τα χρησιμοποιήσουν ως σημάδια π.χ. στο περίπτερο θα στρίψεις δεξιά.</p> <p>Εξοικειώνονται με την ανάγνωση απλού εικονογραφημένου οδικού χάρτη ή με ανάλογο πρόγραμμα στον Η/Υ.</p> <p>Περιγράφουν με απλές προτάσεις τη διαδρομή. Ανταποκρίνονται σε απλές ή σύνθετες οδηγίες. (Κυκλοφοριακή Αγωγή Αυτόνομη Διαβίωση, Πληροφορική). Με δραστηριότητες αντιλαμβάνονται</p>

<p>Να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο για να προσδιορίσουν το χώρο και τα στοιχεία του.</p> <p>Να διακρίνουν ευθείες, καμπύλες και τεθλασμένες διαδρομές.</p> <p>Να βρίσκουν την απόσταση δυο σημείων με το υποδεκάμετρο.</p> <p>Να κατανοήσουν ότι η ευθεία που συνδέει δυο σημεία είναι η πιο σύντομη διαδρομή .</p> <p>Να αναγνωρίζουν εμπειρικά, τις παράλληλες και κάθετες ευθείες.</p> <p>Να κατανοήσουν ότι κάθε τμήμα έχει ένα «μέσο» και να το προσδιορίζουν με χρήση χάρακα.</p> <p>Να διακρίνουν την γωνία στο χώρο και στα αντικείμενα.</p>	<p>Ευθύγραμμα τμήματα.</p> <p>Μεσοκάθετος</p>	<p>την ευθεία (σπάγκος, πορεία χαρταετού, σωληνώσεις καλοριφέρ..).</p> <p><i>Δια μέσου βιωματικών καταστάσεων και με λεκτική υποστήριξη οι μαθητές εξασκούνται στο να αποσαφηνίσουν ανάλογα του επιπέδου τους την θεμελιώδη έννοια το μήκους π.χ. συναγωνίζονται στη ρήψη σφαίρας , το Νοσοκομείο είναι μακριά από το σχολείο ενώ το φαρμακείο είναι κοντά,</i></p> <p>Να αναγνωρίζουν και να σχεδιάζουν γραμμές (ευθεία- ίσια, καμπύλη, στραβή, τεθλασμένη) με το χέρι σε λευκό - τετραγωνισμένο χαρτί , στο κέντημα, στο κήπο.</p> <p>Αναγνωρίζουν τα βασικά σήματα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κυκλοφοριακή Αγωγή).</p> <p>Να προσδιορίζουν κόμβους και τετράγωνα στο καρτεσιανό επίπεδο (τετραγωνισμένο χαρτί, σταυρόλεξο, οδοράμματα...).</p> <p><i>Οι μαθητές με βιωματικό τρόπο ενθαρρύνονται να επισημαίνουν απλές σχέσεις στο χώρο και να τις περιγράφουν π.χ. η τράπεζα είναι στη γωνία , τοποθέτησε τη γλάστρα στη δεξιά γωνία του κήπου, στο σταυροδρόμι...</i></p>
	<p><i>σχήμα</i></p>	
<p>Δίνονται ευκαιρίες στους εφήβους- ενήλικες μαθητές:</p> <p>Να διακρίνουν τα επίπεδα γεωμετρικά σχήματα ως μια ολότητα (τετράγωνο, παραλληλόγραμμο τρίγωνο, κύκλος).</p> <p>Να αναγνωρίζουν με ευχέρεια τις διαφορές μεταξύ τετραγώνων και παραλληλογράμμων.</p>		<p><i>Οι μαθητές αναγνωρίζουν γεωμετρικά σχήματα σε οικεία αντικείμενα π.χ. το σχήμα του πάγκου είναι ίδιο με το σχήμα της πόρτας, είναι ορθογώνια Κατασκευάζουν χαρταετούς, κόβουν υφάσματα, δερμάτινα πορτοφόλια... Παρατηρούν 2D και 3D εικόνες. Παρακολουθούν βιντεοταινία με χρήση 3D γυαλιών. Σχηματίζουν κύβο με συνδυασμό τριών πυραμίδων. Κατασκευάζουν με ημιτελή αναπτύγματα κώνων, καπέλα για την θεατρική παράσταση-Απόκριες, δείκτες περιορισμού κυκλοφορίας για το μάθημα της Κυκλοφοριακής</i></p>

<p>Να αναγνωρίζουν γεωμετρικά σχήματα σε αντικείμενα της πραγματικής ζωής και εικόνες.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των σχημάτων (πλευρές, γωνίες, 2 διαστάσεις).</p> <p>Να διακρίνουν τα γεωμετρικά στερεά ως μια ολότητα (σφαίρα, κύβος ,ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο, τριγωνική πυραμίδα, κύλινδρος κώνος).</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν τα μέρη του ορθογωνίου επιπέδου (βάση-επίπεδο – επιφάνεια -κορυφή). Να κατανοήσουν τον παραλληλισμό των επιπέδων</p> <p>Να συσχετίζουν το σχήμα με τη σωστή ονομασία και να διακρίνουν βασικές ιδιότητες που απορρέουν από το σχήμα π.χ. η μπάλα κυλάει, τα ψώνια τα μεταφέρουμε με καρότσι.</p> <p>Να διακρίνουν το σχέδιο μεταξύ επιπέδου σχήματος και γεωμετρικού στερεού σώματος.</p>	<p>Χαρακτηριστικά σχημάτων.</p>	<p>Αγωγής. Επιλέγουν έτοιμα αναπτύγματα στερεών και τα συναρμολογούν για κατασκευή κίτωσης συσκευασίας. Με λεκτική υποστήριξη πειραματίζονται με γεωμετρικό εκπαιδευτικό λογισμικό π.χ περιστρέφονται σχήματα όπου το κέντρο περιστροφής μπορεί να βρίσκεται πάνω στην περίμετρο ή στο κέντρο των σχημάτων (Πληροφορική). Διασκεδάζουν με τα κομμάτια του τάνγκραμ. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο γεωμετρικό λεξιλόγιο σε ελεύθερες εκφράσεις Δίνουν τηλεφωνικές οδηγίες στο εργαστήριο για το σχήμα κοπής του καθρέφτη ή για το σχήμα της τούρτας. Σε καθημερινή βάση δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές να σταθεροποιήσουν το κατάλληλο λεξιλόγιο και να ανταποκρίνονται σ' αυτό π.χ. διάλεξε ένα τριγωνικό πλακάκι για να καλύψεις την επιφάνεια.</p>
<p>Να σχεδιάζουν γεωμετρικά επίπεδα σχήματα (με το χέρι, με όργανα σε μιλιμετρέ ή λευκό χαρτί) .</p>	<p>Κατασκευή</p>	<p>Σχεδιάζουν σχήματα και προβαίνουν σε ποσοστιαίες μικρύνσεις και μεγεθύνσεις με τη χρήση φωτοτυπικού μηχανήματος και Η/Υ.</p>

<p>Να κατασκευάζουν χρηστικά αντικείμενα χρησιμοποιώντας γεωμετρικά αναπτύγματα.</p> <p>Οι μαθητές να εξοικειωθούν με τις πρακτικές εφαρμογές των γεωμετρικών μορφών (τετράγωνο, τρίγωνο, ορθογώνιο, κύκλος).</p>	<p>Πρακτικές εφαρμογές.</p>	<p><i>Κατασκευάζουν τρίγωνα και τετράγωνα με καλαμάκια ή σύρμα, πειραματίζονται τη σταθερότητα και αντοχή κάθε κατασκευής (το τρίγωνο δεν μπορεί να παραμορφωθεί).</i></p> <p><i>Κατασκευάζουν επίπεδους και ανάγλυφους χάρτες με πηλό και εξοικειώνονται με την κλίμακα.</i></p>
<p>Να κατανοήσουν τη διατήρηση του γεωμετρικού σχήματος σε διάφορες θέσεις.</p> <p>Να διακρίνουν (ανάλογα του επιπέδου τους) τρισδιάστατα 3Δ και διδιάστατα 2Δ σώματα.</p> <p>Να κατανοήσουν τη διαφορά μεταξύ επιπέδου και στερεού γεωμετρικού σώματος.</p>	<p>Διατήρηση σχήματος.</p>	<p><i>Πειραματίζονται με γεωμετρικά σώματα και αντικείμενα για να εξοικειωθούν διαισθητικά με τη διατήρηση του σχήματος. Τα περιστρέφουν. Τα παρατηρούν από διαφορετική οπτική γωνία.</i></p>
<p>Να ερμηνεύουν προτάσεις που περιγράφουν σχήματα και αντίστροφα.</p> <p>Να επικοινωνούν με χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου.</p>		<p><i>Εξασκούνται να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο για να επικοινωνούν με τους ενήλικες και μη στο χώρο εργασίας.</i></p>
<p>Να εξοικειωθούν με την έννοια της επιφάνειας.</p> <p>Να διακρίνουν ανάλογα του επιπέδου τους τις διαστάσεις (μήκος, πλάτος-φάρδος, ύψος).</p> <p>Να ταξινομήσουν σχήματα με κριτήριο τη μορφή τους, γεωμετρικά και</p>	<p>Επιφάνεια</p>	<p><i>Χρωματίζουν την επιφάνεια του τραπέζιού, καλύπτουν την επιφάνεια της σιδερώστρας με νέο σιδερόπανο, Εργάζονται για την κάλυψη του θερμοκηπίου.</i></p> <p><i>Ανά ομάδες κατασκευάζουν και ανακατασκευάζουν επιφάνειες με τα στοιχεία του κινέζικου πάζλ (τάνγκραμ).</i></p>

αριθμητικά κριτήρια.		
<p>Να ταξινομούν γεωμετρικά σώματα και αντικείμενα με ποιοτικά κριτήρια (μορφή, χρώμα). Να αντιστοιχίζουν στοιχεία μεταξύ τους π.χ. κάθε αυγοθήκη έχει 6 αυγά, το αυτοκίνητο έχει 4 ρόδες, το τετράγωνο 4 πλευρές.</p>	Ταξινόμηση Αντιστοίχιση	Να ταξινομούν αντικείμενα στο χώρο τους π.χ. ταξινομούν το σερβίτσιο του φαγητού
<p>Με ταύτιση να διαπιστώνουν την εμφανή συμμετρία (ως προς τον άξονα) σε εικόνες, σχήματα και αντικείμενα. Να κατασκευάζουν το συμμετρικό ενός επίπεδου σχήματος ως προς άξονα συμμετρίας</p>	<i>Συμμετρία</i>	Κατασκευάζουν συμμετρικά σχήματα από χαρτί π.χ. Διπλώνουν ένα χαρτί σε σχήμα βεντάλιας ,αποτυπώνουν το μισό ανθρώπινης φιγούρας, κόβουν προσεκτικά τη μισή φιγούρα. Τα διαδοχικά σχήματα που προκύπτουν είναι ενωμένα και συμμετρικά ως προς την κεντρική τους τσάκιση (Αισθητική Αγωγή, Εργαστήριο Διακοσμητικής) Πειραματίζονται με κατοπτρικά είδωλα (καθρέφτης).
<p>Να εξοικειωθούν με την παρατήρηση και κατασκευή διακριτών «μοτίβων» π.χ. βραχιόλι με χάντρες, 2 κόκκινες – 2 μπλε-2 κόκ... Να διαπιστώνουν την ύπαρξη απλών αριθμητικών και γεωμετρικών μοτίβων. Να επεκτείνουν, να κατασκευάζουν και να επινοούν απλά μοτίβα.</p>	<i>Μοτίβα</i>	<p>Κατασκευάζουν π.χ. κρεμαστά στολίδια κοχύλια –5 καρποί. Αναγνωρίζουν αριθμητικά μοτίβα με μονούς και ζυγούς αριθμούς. Σχηματίζουν αριθμητικά μοτίβα με χρήση Η/Υ ή αριθμομηχανής με χαρτοταινία π.χ. ανεβαίνουν ή κατεβαίνουν 5-5...</p> <p>Επισκέψεις σε μουσεία διακρίνουν γεωμετρικά μοτίβα στη ζωγραφική, κεραμική, αρχιτεκτονική και επιχειρούν να αντιγράψουν κάποια.</p>
3 ^{ος} άξονας	<i>Μετρήσεις μεγεθών.</i>	Παρότι απαιτούνται αυξημένες λογικο-μαθηματικές δεξιότητες για τις μετρήσεις είναι σκόπιμο να προσφερθούν ευκαιρίες για εμπειρική κατάκτηση στοιχειωδών διαδικασιών μέτρησης απαραίτητες στην

		ανεξάρτητη διαβίωση.
<p>Να εξοικειωθούν με τα χαρακτηριστικά των νομισμάτων και των χαρτονομισμάτων του Ευρώ. (χρώμα, μέγεθος, υλικό, εικόνα).</p> <p>Να διακρίνουν τα κέρματα του Ευρώ από τα κέρματα των λεπτών.</p> <p>Να κατανοήσουν το Ευρώ ως «νομισματική μονάδα» Και ότι κάθε Ευρώ έχει 100 λεπτά ή cents.</p> <p>Να εξασκηθούν στην καταμέτρηση κερμάτων αρχικά μόνο με Ευρώ για να συνεχίσουν με λεπτά και να καταλήξουν συνδυαστικά.</p> <p>Να γνωρίζουν τα κέρματα και τις σχέσεις τους μέχρι το επίπεδο των αριθμητικών γνώσεων τους.</p> <p>Να διαπιστώνουν σχέσεις μεταξύ των νομισμάτων και να ανταλλάσσουν μεταξύ τους κέρματα ίσης αξίας.</p> <p>Να εξοικειωθούν με το σχετικό λεξιλόγιο και να είναι ικανοί να επικοινωνούν στις καθημερινές συναλλαγές.</p> <p>Να γράφουν διαισθητικά ή όχι το αποτέλεσμα καταμέτρησης με συμμιγή αριθμό .</p> <p>Να δοθούν ευκαιρίες σε</p>	Χρήματα	<p>Αναζητούνται δραστηριότητες έτσι ώστε μαθητές να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες του, να αναπτύξουν και να σταθεροποιήσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη διαχείριση του χρήματος στα πλαίσια της αυτόνομης διαβίωσης. Η νομισματική αξία μπορεί να διευκρινιστεί δια μέσου συγκεκριμένων αγαθών π.χ. Ευρώ στοιχίζει 1 τυρόπιττα, 7 € μια κάρτα της κινητής τηλεφωνίας... Ανταλλάσσουν μεταξύ τους πραγματικά κέρματα.</p> <p>Οι μαθητές αναζητούν στο τύπο δημοσιεύματα σχετικά με τα χρήματα π.χ. ...θα κυκλοφορήσει αναμνηστική σειρά αργυρών νομισμάτων για τους Ολυμπιακούς αγώνες, που θα διατεθεί στους συλλέκτες (δεν θα χρησιμοποιηθεί ως χρηματική μονάδα). Συλλέγουν νομίσματα του Ευρώ από διαφορετικές χώρες της Ε.Ε.</p> <p>Συναλλάσσονται στο κυλικείο και στην αγορά της γειτονιάς. Καταγράφουν τις τιμές, αναζητούν την συμφέρουσα. Συγκρίνουν την ποιότητα των προϊόντων, διερευνούν τις προδιαγραφές κατασκευής ή παραγωγής, εξάγουν συμπεράσματα.</p> <p>Ερμηνεύουν στατιστικούς πίνακες για τις τιμές κατοικιών προς ενοικίαση ή πώληση (Πληροφορική, Αυτόνομη Διαβίωση)</p> <p>Χρησιμοποιούν την ατομική αριθμομηχανή τσέπης. Στο παντοπωλείο συγκρίνουν τιμές προϊόντων, χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο π.χ. φτηνό, ακριβό, απαραίτητο. Να εξοικειωθούν με την έννοια του προσωπικού προϋπολογισμού και της αποταμίευσης.</p>

<p>μεμονωμένους μαθητές να γράφουν το αποτέλεσμα καταμέτρησης με δεκαδικούς αριθμούς π.χ. 2,45 E- 3,50 E.</p> <p>Να αποσαφηνιστεί εμπειρικά η διαφοροποίηση του τύπου 5,30 E – 5,3 E – 5,03 E.</p> <p>Να εμπλουτίζουν τις εμπειρίες τους στην επίλυση πραγματικών προβλημάτων συναλλαγών (πρόσθεσης , αφαίρεσης).</p> <p>Να λύνουν προβλήματα συναλλαγών με χρήση αριθμομηχανής τσέπης.</p>		<p>Η ομάδα συλλέγει γραμματόσημα και υπολογίζει την αξία αυτών με χρήση υπολογιστικής μηχανής.</p>
<p>Οι μαθητές εξασκούνται ανάλογα με το επίπεδο τους:</p> <p>Να μετρούν αποστάσεις και διαστάσεις (για συγκεκριμένο σκοπό) με αυθαίρετες μονάδες μέτρησης π.χ. άνοιγμα χεριών, ποδιών.</p> <p>Διαισθητικά, με ταύτιση ή με μέτρηση συγκρίνουν μήκη και χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο.</p> <p>Να χρησιμοποιούν το σώμα τους ή οικεία αντικείμενα για να επιδείξουν ένα ή μισό μέτρο.</p> <p>Στα εργαστήρια μερίδα μαθητών χρησιμοποιεί</p>	<p>Μήκος, ύψος, πλάτος</p>	<p><i>Οι μαθητές προβαίνουν σε μετρήσεις με αυθαίρετες μονάδες π.χ. μετράνε με το άνοιγμα των χεριών τους την κουρτίνα που χρειάζονται (3 μέτρα), κόβουν ένα κομμάτι ξύλο ίσο με δύο παλάμες...Χρησιμοποιούν εκφράσεις όπως ...μακρύτερο από ...ψηλότερο...χαμηλότερο...</i></p> <p><i>Λύνουν προβλήματα πρόσθεσης που προκύπτουν στα εργαστήρια, ανάλογα του γνωστικού τους επιπέδου και με χρήση υπολογιστικής μηχανής π.χ. μετρούν με κορδέλα το ύψος της πόρτας κόβουν ανάλογα την κουρτίνα..</i></p> <p>Οι μαθητές με κριτήριο τι διάσταση θα μετρήσουν επιλέγουν το κατάλληλο όργανο μέτρησης από τα εργαλεία του Εργαστηρίου. <i>Με το μικρόμετρο μετρούν το πάχος της</i></p>

<p>τις υποδιαιρέσεις του μέτρου (δεκατόμετρο, εκατοστά, χιλιοστά) και λύνει απλά προβλήματα μετρήσεων με τη χρήση υπολογιστικής μηχανής. Να διαβάζουν και να γράφουν διαισθητικά ή μη δεκαδικούς ή συμμιγείς αριθμούς ως αποτέλεσμα μετρήσεων που πάντα συνοδεύονται από τις μονάδα μέτρησης.</p> <p>Να κατανοήσουν με πειραματισμούς ότι όταν συγκρίνουν δυο μεγέθη είναι προτιμότερο να μετρηθούν με την ίδια μονάδα μέτρησης.</p> <p>Να γνωρίζουν τη διεθνή γραφή των μονάδων μέτρησης μήκους.</p> <p>Να είναι ικανοί να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν τα όργανα μέτρησης διαστάσεων της ειδικότητας των.</p> <p>Να εξοικειωθούν με τη χρήση της βασικής μονάδας μέτρησης ,υάρδα (γιάρδα) και τις υποδιαιρέσεις της.</p> <p>Να εξοικειωθούν με το χιλιόμετρο ως αποτέλεσμα μέτρησης μεγάλων αποστάσεων .</p> <p>Να είναι ικανοί να υπολογίζουν με αριθμομηχανή την περίμετρο τετράγωνων</p>		<p>λαμαρίνας, με το παχύμετρο μετρούν τη διάμετρο μια βίδας για να βρουν την κατάλ- ληλη Με βοήθεια σχεδιάζουν το γήπεδο υπό κλίμακα σε τετραγωνισμένο χαρτί. (Εργαστήρια, Φυσική Αγωγή). Σημειώνεται ότι σε μερικές χώρες π.χ. Αγγλία, Αμερική χρησιμοποιείται ως μονάδα μέτρη- σης η γιάρδα (σήμερα γίνεται προσπάθεια υιοθέτησης του μέτρου σαν βασικής μονάδας μέτρησης του μήκους) . Στις σωληνώσεις της Υδραυλικής οι διαστά- σεις αναγράφονται σε ίντσες Οι μαθητές του Εργαστηρίου της Υδραυλικής εξοικειώνονται με τη μονάδα μέτρησης του μήκους τη γιάρδα (yrd) =3 πόδια (ft), 1 ft = 12 ίντσες (in) για να είναι ικανοί να ανταποκρι- θούν διαισθητικά στην επιλογή των κατάλληλων σωληνώσεων. Σε συσκευασίες προϊόντων διακρίνουν τις διαστάσεις π.χ. τηλεόραση 25 ίντσες , ξύλο 1 m, βιβλιοθήκη 70x35x25 cm. Προγραμματισμός για εκδρομή στη Θεσσαλονίκη. Αναζητούν πληροφορίες σχετικές με τη μετάβαση π.χ. διαβάζουν χάρτες, σχετικούς πίνακες χιλιομετρικών αποστάσεων, επιλέγουν μέσο μεταφοράς Ανά ομάδες οι μαθητές μετρούν το γήπεδο ποδοσφαίρου και υπολογίζουν πόσα μέτρα περιφράξης θα χρειαστού (Εργαστήρια, Πληροφορική, Αισθητική Αγωγή)</p>
---	--	--

<p>και ορθογωνίων επιφανειών, μεμονωμένοι μαθητές.</p>		
<p>Να δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές να γνωρίσουν και να καλλιεργήσουν δεξιότητες στο χώρο των Εργαστηρίων:</p> <p>Να συγκρίνουν με ταύτιση επιφάνειες ως προς τη μορφή και το μέγεθος .</p> <p>Να σχεδιάζουν με βοήθεια και να κατασκευάζουν τετράγωνες και ορθογώνιες επιφάνειες.</p> <p>Να μετρούν επιφάνειες χρησιμοποιώντας ως μονάδες μέτρησης άλλες μικρότερες επιφάνειες.</p> <p>Να εξοικειωθούν με τη μέτρηση επιφανειών χρησιμοποιώντας ως μονάδα μέτρησης τετραγωνικό μέτρο.</p> <p>Με χρήση της υπολογιστικής μηχανής, μερίδα μαθητών μπορεί να υπολογίσει το εμβαδό τετράγωνων και ορθογωνίων επιφανειών.</p>	<p>Επιφάνεια</p>	<p><i>Με βιωματικές δραστηριότητες προσεγγίζουν διαισθητικά την έννοια του εμβαδού επίπεδης επιφάνειας Μετρούν συγκεκριμένες επιφάνειες χρησιμοποιώντας ως μονάδες μέτρησης άλλες μικρότερες επιφάνειες ή γεωμετρικά σχήματα</i></p> <p><i>Ανά ζευγάρια κατασκευάζουν ψηφιδωτά για το παζάρι του σχολείου (με ψηφίδες ή ψηφιδωτά πλακάκια) με προσχέδιο πιστών αντιγράφων π.χ. από Αρχαία Ελλάδα - Δήλος, από τα γεωμετρικά ψηφιδωτά του Ισλάμ.</i></p> <p><i>Εργαστήρια (Κεραμικής – Υδραυλικής), Κατασκευάζουν πίνακες για το παζάρι π.χ. στο ξυλουργείο κόβουν μικρές επιφάνειες με τυχαία σχήματα, τα χρωματίζουν και συνδυάζουν μεταξύ τους.</i></p> <p><i>Οι μαθητές με βοήθεια θα κόψουν μια επιφάνεια φελού ενός τετραγωνικού μέτρου το οποίο θα χρησιμοποιούν ως μονάδα μέτρησης.</i></p> <p><i>Αναζητούν σε αγγελία κατοικία 100 τ.μ. προς ενοικίαση.</i></p>
<p>Να προσδιορίσουν και να συγκρίνουν το χώρο που καταλαμβάνουν διάφορα αντικείμενα.</p> <p>Να πειραματιστούν με την αυθαίρετη μέτρηση στοιχείων π.χ. άμμος, πορτοκαλάδα.</p>	<p>Χωρητικότητα</p>	<p><i>Με πειραματικές δραστηριότητες οι οποίες αντλούνται κυρίως από τις ανάγκες της ζωής στο σπίτι (διατροφή υγεία) οι μαθητές προσδιορίζουν το χώρο που καταλαμβάνουν τα διάφορα σώματα π.χ. η βιβλιοθήκη πιάνει πολύ χώρο, είναι ογκώδης, δεν υπάρχει χώρος στο μπάγκο για τη Μαρία...</i></p> <p><i>Εξοικειώνονται με τις ιδιότητες των στερεών, υγρών και αερίων σωμάτων π.χ. καταψύχουν ένα μπουκάλι νερό.</i></p>

<p>Να πειραματίζονται στην αυθαίρετη μέτρηση του όγκου υγρών π.χ. ένα ποτήρι νερό.</p> <p>Να χρησιμοποιούν μπουκάλι ενός λίτρου γάλακτος ως μονάδα μέτρησης(εποπτικά).</p> <p>Να γνωρίζουν τον ελληνικό και διεθνή συμβολισμό των μονάδων μέτρησης του όγκου υγρών (λίτρο, l, ml).</p> <p>Να εκφράζουν τα αποτελέσματα μετρήσεων με δοσομέτρη, σε μορφή φυσικού, συμμιγούς και δεκαδικού αριθμού όταν είναι εφικτό.</p>		<p><i>Μετρούν την άμμο , είναι 3 μικρές γλάστρες ή 1 μεγάλη. Φουσκώνουν, ξεφουσκώνουν την μπάλα γυμναστικής σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κατασκευαστή</i></p> <p><i>Χρησιμοποιούν μπουκάλια, κουτιά, δοκιμαστικούς σωλήνες, μετρητές κουζίνας, σύριγγες, μπαλόνια, φουσκωτά, δοχεία για δραστηριότητες υπολογισμού του όγκου στερεών ,υγρών και αερίων π.χ. εκτελούν συνταγή παρασκευής γλυκού, γεμίζουν με αέρα φουσκωτά σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή, , ετοιμάζουν τη σύριγγα για την ένεση 2,5 ml φάρμακο.(Αγωγή Υγείας, Γλώσσα, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Εργαστήρια, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Κηροπλαστική).</i></p>
<p>Να εξοικειωθούν με την δύσκολη έννοια της μάζας ανάλογα με το γνωστικό τους επίπεδο.</p> <p>Να ζυγίζουν αντικείμενα με τα χέρια και να συγκρίνουν.</p> <p>Να χρησιμοποιούν με άνεση τα όργανα μέτρησης της μάζας (διάφορα είδη ζυγαριών).</p> <p>Να εξοικειωθούν με τις μονάδες μέτρησης (κιλό και γραμμάριο).</p> <p>Να χρησιμοποιούν τις μονάδες μέτρησης μάζας σε καθημερινές δραστηριότητες.</p> <p>Να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο.</p>	<p>Μάζα</p>	<p><i>Το φυσικό φαινόμενο ότι όλα τα πράγματα έχουν ένα βάρος πρόκειται να βιωθεί στην τάξη των Μαθηματικών και των Εργαστηρίων. Να διακρίνουν την έννοια της χωρητικότητας από την έννοια της βαρύτητας.</i></p> <p><i>Οι μαθητές στο γυμναστήριο καταγράφουν τις επιδόσεις τους σε ασκήσεις ανύψωσης βαρών με τα χέρια ή με τα πόδια.</i></p> <p><i>Στο οπωροπωλείο της τάξης οι μαθητές συναλλάσσονται , ζυγίζουν με σταθμά ή στη ψηφιακή ζυγαριά, καταγράφουν, πληρώνουν, εισπράττουν, δίνουν ρέστα κ.λ.π.</i></p> <p><i>Χρησιμοποιούν εκφράσεις όπως .. είναι ελαφρύτερο...</i></p>
<p>Να χρησιμοποιούν την</p>	<p>Χρόνος</p>	<p><i>Σε καθημερινή βάση προσφέρονται</i></p>

<p>έννοια του χρόνου ανάλογα των δυνατοτήτων τους .</p> <p>Να διακρίνουν την έννοια της χρονικής στιγμής και της χρονικής διάρκειας μέσω δραστηριοτήτων.</p> <p>Να διατάσσουν γεγονότα σύμφωνα με τη χρονική τέλεση τους ή τη διάρκειά τους.</p> <p>Να μπορούν να συγκρίνουν χρονικές διάρκειες (μέρες της εβδομάδας, μήνες του έτους...).</p> <p>Με βιωματικές δραστηριότητες να κατανοήσουν την ανάγκη μέτρησης του χρόνου. Να αντιληφθούν την διάκριση μεταξύ προσωπικού και αντικειμενικού χρόνου.</p> <p>Να διαβάζουν την ώρα (ακριβώς, παρά τέταρτο, και...) σε διαφορετικά είδη ρολογιών. Να εξοικειωθούν ανάλογα του επιπέδου τους με τις υποδιαιρέσεις της ώρας (λεπτό, δευτερόλεπτο). Να γράφουν την ώρα.</p> <p>Να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο.</p>		<p>ευκαιρίες για προσδιορισμό και μέτρηση του χρόνου, στην τάξη των Μαθηματικών βρίσκεται ρολόι τούχου σε εμφανή θέση. Να χειρίζονται με άνεση «τα πολλαπλάσια» της ώρας, μέρα, μήνας, έτος... Λύνουν πραγματικά προβλήματα που προκύπτουν από τις ανάγκες της ομάδας π.χ οι ενήλικες μαθητές ξεκινούν πρακτική άσκηση. Καταγράφουν την ώρα έναρξης υπολογίζουν πόση ώρα απαιτείται για τη πρωινή προετοιμασία και τη μεταφορά, η ώρα θα ξυπνήσουν... Οι μαθητές που γράφουν κρατούν το συνοπτικό ημερολόγιο της τάξης Πειραματίζονται με χρονόμετρα, ρολόγια π.χ ρυθμίζουν το ξυπνητήρι να χτυπήσει 1.30 μ.μ., στο Εργαστήριο ρυθμίζουν το χρονομέτρη του καλοριφέρ, χρονομετρούν τους παλμούς τους, τρέξιμο... Καταγράφουν το πρόγραμμα της εβδομάδας με έμφαση στο ωράριο της πρακτικής άσκησης. Διαβάζουν το πρόγραμμα της τηλεόρασης, σημειώνουν την ώρα προβολής της ταινίας που επιλέγουν να δουν. (Πληροφορική, Φυσική Αγωγή, Εργαστήρια – Αυτόνομη διαβίωση, Υδραυλικών). Δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο π.χ εχθές. Απόγευμα, μετά, αργότερα, παρά τέταρτο, σε 2 λεπτά,...</p>
<p>Εισαγωγή στατιστική 4^{ος} άξονας</p>	<p>Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων</p>	
<p>Δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές: Να οργανώνουν</p>		<p>Ο κάθε μαθητής αναζητεί μια φωτογραφία από την αγαπημένη του ποδοσφαιρική ομάδα. Ταξινομούν τις φωτογραφίες ανά ομάδα.</p>

<p>συγκεκριμένα αντικείμενα ή πληροφορίες με αποσαφηνισμένα κριτήρια.</p> <p>Να κατασκευάζουν εικονογράμματα - ραβδογράμματα και να αποκομίζουν εμφανείς πληροφορίες.</p> <p>Να εξοικειωθούν με την παρουσίαση και ερμηνεία στοιχείων σε κυκλικά διαγράμματα.</p>		<p>Κατασκευάζουν και ερμηνεύουν τι εικονόγραμμα : οι περισσότεροι προτιμούν...οι λίγοι....</p> <p>Με βάση το επίπεδο του κάθε μαθητή θα συνεχίσουμε ή όχι στην αναπαράσταση με ραβδογράμματα</p> <p>Η ομάδα κατασκευάζει το ραβδόγραμμα του ύψους των μαθητών της τάξης: Ο κάθε μαθητής έχει μια χρωματιστή κορδέλα όσο το ύψος του. Στέκονται όρθιοι στον τοίχο ο ένας δίπλα στον άλλο(με σειρά ύψους). Κολλάμε τις κορδέλες στον τοίχο. Ερμηνεύουμε το έτοιμο ραβδόγραμμα...</p> <p>Οι μαθητές ερμηνεύουν κυκλικό διάγραμμα σε άρθρο εφημερίδας. Π.χ. Εκμαιεύουν την πληροφορία από την λεζάντα και την παρατήρηση του διαγράμματος. Δηλαδή οι περισσότεροι μαθητές δεν παίρνουν πρωινό ή στους 100 μαθητές οι 60 απάντησαν ότι δεν παίρνουν...</p>
---	--	--

Πρόσθετα διαθεματικά σχέδια εργασίας.

Θέμα 1^ο: Όργανα μέτρησης του χρόνου από την αρχαιότητα ως σήμερα.

Οι δραστηριότητες θα αναδυθούν από τα ενδιαφέροντα και τις προτάσεις των μαθητών με την υποστήριξη του δασκάλου όπου χρειάζεται.

Ανά ομάδες οι μαθητές αναζητούν και συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με τη μέτρηση του χρόνου στην Αρχαιότητα (χρήση Δημοτικής Βιβλιοθήκης, περιοδικού τύπου, εκπαιδευτικού λογισμικού και internet).

Καταγράφουν τους τρόπους μέτρησης του χρόνου που χρησιμοποιήθηκαν από τον άνθρωπο.

Κατασκευάζουν φωτογραφικό άλμπουμ με τα όργανα χρήσης του χθες και του σήμερα. Προβαίνουν σε συσχετισμούς.

Ολοκληρώνουν το φωτογραφικό υλικό με φωτογραφίες που απεικονίζουν ανθρώπινες δραστηριότητες για κάθε τύπο οργάνου χρονομέτρησης με έμφαση στις μηχανές του σήμερα π.χ. ο υπάλληλος πριν αναχωρήσει από το τόπο εργασίας κτυπάει «κάρτα», το φώτο φίνις των δρομέων, ο μετρονόμος του πιανίστα, το Μπιγκ Μπεν στο Λονδίνο - Γκρίνουϊτς...Κατασκευάζουν κλεψύδρες, κεριά και διάφορους τύπους ρολογιών όπως ηλιακό, εκκρεμές.

Εκθέτουν τις κατασκευές και παρουσιάζουν το φωτογραφικό υλικό στο κοινό.

Η αξιολόγηση που θα ακολουθήσει μετά την εκπόνηση του ανωτέρω σχεδίου εργασίας θα αποσκοπεί στη διερεύνηση και καταγραφή της ατομικής και συλλογικής πορείας των μαθητών, των δυνατοτήτων, των ιδιαιτεροτήτων και των ενδιαφερόντων τους σε γνωστικό, συναισθηματικό και κοινωνικό επίπεδο.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες Σύστημα, Κόσμος –Άνθρωπος, Μονάδα-Σύνολο, Πολιτισμός, Άτομο-Κοινωνία, Αλληλεπίδραση, Μεταβολή, Ομοιότητα-Διαφορά, Επικοινωνία, Χώρος-Χρόνος, Διάσταση. **Προεκτάσεις** Γλώσσα, Μουσική, Πληροφορική, κοινωνική Αγωγή, Γεωγραφία, Φυσική, Χημεία, Πληροφορική, Εργαστήριο Χειροτεχνίας-Κεραμικής- Ξυλουργικής- Υδραυλικής – Αυτόνομης Διαβίωσης.

Θέμα 2^ο: Εργαστήρια και επαγγέλματα

Μελετούν από οικονομική –κοινωνική διάσταση επαγγέλματα όπως γλύπτης, αγιογράφος, ζωγράφος, ψηφιδογράφος, κηροπλάστης, υαλουργός, αγγειοπλάστης.

Οι δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν επισκέψεις σε εργαστηριακούς χώρους συνεντεύξεις, φωτογραφήσεις, βιντεοσκοπήσεις. Παραγωγή υλικού, φωτογραφικό – ηχητικό. Παρουσιάσεις, βιντεοπροβολή, σλάιτς, με χρήση Η/Υ π.χ. μέσω powerpoint...

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες Άτομο- Κοινωνία, Πολιτισμός, Παράδοση, Οργάνωση. **Προεκτάσεις:** Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Πληροφορική, Κοινωνική Πολιτική Αγωγή, Εργαστήρια.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

«Τα Μαθηματικά είναι οι Συμπληγάδες Πέτρες των Ειδικών Σχολείων. Το πέρασμά τους όμως, έστω και με θυσίες, είναι αναγκαίο για να φτάσουμε, όχι στην Κολχίδα με το χρυσόμαλλο δέρας, αλλά στη χώρα της πρακτικής γης και της ζωής»

Κ. Καλαντζής

Η διδασκαλία των Μαθηματικών δεν αφορά μόνο γνώσεις και κατάκτηση ενός συγκεκριμένου επιπέδου ικανοτήτων, αλλά περιλαμβάνει διαδικασίες σύλληψης, οργάνωσης και τεκμηρίωσης αυτών των γνώσεων.

Με τη διδακτική μεθοδολογία απαντάμε στην ερώτηση « πώς » ,δηλαδή με ποιες στρατηγικές διδασκαλίας θα φτάσουμε στην επίτευξη των στόχων που έχουμε θέσει για κάθε μαθητή χωριστά με βάση τη διαγνωστική αξιολόγηση. Επιβεβλημένο είναι για μαθητές με Νοητική Καθυστέρηση να εφαρμόζεται εξατομικευμένο πρόγραμμα και η μεθοδολογία να είναι ευέλικτη για να προσαρμόζει, όπου απαιτείται, τους τρόπους και τα μέσα διδασκαλίας στις ιδιαιτερότητες του μαθητή και στους στόχους του μαθήματος. Ο εκπαιδευτικός αυτενεργεί, επινοεί, διαμορφώνει, δοκιμάζει και αξιολογεί κάθε φορά την ενδεικνυόμενη μέθοδο, στηριζόμενη βέβαια πάντα στις βασικές αρχές της μάθησης, με μέθοδο διδακτικά αποτελεσματική και παιδαγωγικά αποδεκτή.

Για το κτίσιμο της κατάλληλης μεθόδου ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει υπόψη του ορισμένες βασικές αποδεκτές παραμέτρους, όπως:

- Η διδασκαλία θα πρέπει να είναι μία διαδικασία ευχάριστη για το μαθητή. Η αποδοχή και η ανοχή του ενδεχόμενου λάθους του μαθητή από τον εκπαιδευτικό, η παρώθηση, η ενίσχυση, η έγερση ενδιαφέροντος και η επινόηση ευχάριστων δραστηριοτήτων, συμβάλλουν θετικά σ' αυτό αλλά και στην ενδυνάμωση της προσοχής.
- Η δημιουργία κατάλληλου κλίματος στην ομάδα με την αλληλοαποδοχή, τον αλληλοσεβασμό, την αλληλοβοήθεια, την συνεργασία.
- Ο διδακτικός στόχος τεμαχίζεται και κάθε εργασία που αναθέτουμε στο μαθητή διαιρείται σε τμήματα (υποεργασίες) που εκτελούνται χωριστά.
- Τα Μαθηματικά απαιτούν συμμετοχή όλων των αισθήσεων, την συγκέντρωση προσοχής, τη δημιουργία συνδυασμών και την κατανόηση των σχέσεων όλων των ειδών.
- Η διδασκαλία οφείλει να εξασφαλίζει στη σκέψη του μαθητή υλικά υποστηρίγματα, αλλά παράλληλα και συγκεκριμένη εμπειρία, τις προϋποθέσεις για τη ασφαλή μετάβαση της από τη σαφή και διακριβωμένη έννοια.
- Από το συγκεκριμένο, από την πρακτική ζωή ξεκινά η αριθμητική δεξιότητα και γίνεται όργανο πάλι για το συγκεκριμένο και την κατάκτηση της πρακτικής ζωής, γι' αυτό η εποπτεία είναι απαραίτητη.
- Δεν υπάρχει έτοιμη γνώση, που να μεταδίδεται από τον εκπαιδευτικό στο μαθητή. Τη γνώση θα την οικοδομήσει ο ίδιος με δικές του

ενέργειες και δραστηριότητες, πάνω στα ίδια τα πράγματα με την υποβοήθηση και καθοδήγηση του δασκάλου.

- Το πρόβλημα που θέτει ο δάσκαλος γίνεται πρόβλημα του μαθητή όταν αυτός βρεθεί σε κατάσταση απορίας και αισθανθεί την εσωτερική ανάγκη να αναλάβει δράση για να το λύσει. Γι' αυτό εδώ ο δάσκαλος βοηθά το μαθητή σ' αυτή την κατεύθυνση καθοδηγώντας τον να διερευνά τις σχέσεις των δεδομένων του προβλήματος, ποια είναι τα ζητούμενα στοιχεία και να κάνει λογική και αριθμητική οργάνωση αυτών των σχέσεων. Ενθαρρύνει επίσης το μαθητή να διατυπώνει υποθέσεις για τη λύση του προβλήματος και να κάνει πρώτα έναν κατά προσέγγιση υπολογισμό του αποτελέσματος προφορικά.
- Για την ανάπτυξη της λογικομαθηματικής σκέψης του μαθητή έμφαση δίνεται όχι μόνο στο αποτέλεσμα αλλά και στην συνειδητοποίηση της διαδικασίας που οδηγεί σε αυτό.
- Η άμεση εμπειρία είναι ο πιο δυναμικός τρόπος μάθησης γιατί η συγκεκριμένη δραστηριότητα παράγει μάθηση.

Με κατάλληλη καθοδήγηση βήμα – βήμα, από το ευκολότερο στο δυσκολότερο, οδηγεί το μαθητή στο αποτέλεσμα αλλά και στην κατανόηση της διαδικασίας που οδηγεί σ' αυτό με τελικό στόχο στην μελλοντική ανεξάρτητη δράση.

Τα στάδια σύμφωνα με το μοντέλο της διαπροσωπικής μάθησης είναι περίπου τα εξής:

- Ο εκπαιδευτικός συνεργάζεται μαζί με το μαθητή και εκτελεί μαζί του τη δραστηριότητα.
- Ο μαθητής επαναλαμβάνει τη δραστηριότητα υποστηριζόμενος διακριτικά από τον εκπαιδευτικό.
- Ο μαθητής αποκτά εμπιστοσύνη στον εαυτό του και ενθαρρύνεται να προχωρήσει μόνος του.
- Δίνεται η δυνατότητα και η ευχέρεια στο μαθητή να επιλέξει και να εκτελέσει ανάλογες δραστηριότητες.

Η αξιολόγηση και το εξατομικευμένο πρόγραμμα που στηρίζεται στις ικανότητες και δυνατότητες του κάθε μαθητή, διαπνέεται από την αναγνώριση, την αποδοχή, το σεβασμό και την αξιοπρέπεια που δικαιούται κάθε έφηβος.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της διδακτικής πράξης. Συνίσταται δε σε μία διαδικασία κρίσεων και αποφάσεων του εκπαιδευτικού που αφορά όχι μόνο τις γνώσεις που οι μαθητές απέκτησαν αλλά περιλαμβάνει και τις στάσεις, τις αξίες, τα συναισθήματα και τις δεξιότητες που οι μαθητές αποκτούν ως αποτέλεσμα της διδασκαλίας.

Η χρησιμότητά της αφορά όχι μόνο την εκτίμηση του βαθμού επίτευξης των στόχων, αλλά παράλληλα ελέγχει την αποτελεσματικότητα προγράμματος, των μεθόδων και των μέσων που χρησιμοποιούνται. Δίνεται έτσι η δυνατότητα να συγκεντρωθούν χρήσιμες πληροφορίες για τον επανασχεδιασμό ή μη της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας με στόχο τη συνεχή βελτίωσή της.

Βασική προϋπόθεση για την αξιολόγηση είναι να έχουν διατυπωθεί, κατά τον προγραμματισμό, με σαφήνεια οι στόχοι και να τηρούνται οι προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την εγκυρότητα, την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία. Ο βασικότερος σκοπός της αξιολόγησης είναι η επανατροφοδότηση μαθητών και εκπαιδευτικού. Το στάδιο αυτό αποτελεί τον απώτερο και καταλυτικό στόχο της αξιολογικής διαδικασίας.

Για τους μαθητές με Νοητική Καθυστέρηση, που ο καθένας χρειάζεται ιδιαίτερη προσέγγιση και παρέμβαση και μάλιστα για το μάθημα των Μαθηματικών, η αξιολόγηση δεν είναι απλά χρήσιμη αλλά αναγκαία και απαραίτητη. Χωρίς αυτό το κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας τίποτα δεν μπορούμε να προγραμματίσουμε και αξιόπιστα να εκτελέσουμε.

ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

A. Διαγνωστική ή εισαγωγική

Σε κάθε προγραμματισμό είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε όχι μόνο που θέλουμε να φτάσουμε αλλά και από πού ξεκινάμε. Ιδιαίτερα για τα Μαθηματικά, αν δε γνωρίζουμε το επίπεδο των γνώσεων, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων που έχει κατακτήσει ο μαθητής, δεν μπορούμε να «οικοδομήσουμε» το ενδεικνυόμενο πρόγραμμα. Η διαγνωστική ή εισαγωγική αξιολόγηση αποτελεί τη βάση για την εξατομικευμένη διδασκαλία.

Τις πρώτες γενικές, αλλά απαραίτητες για το προφίλ του μαθητή, πληροφορίες τις παίρνουμε από την διάγνωση του Κ. Δ. Α. Υ. και την έκθεση του ψυχολόγου του Σχολείου μας, στοιχεία που απαιτείται να υπάρχουν και να ανανεώνονται στον ατομικό φάκελο του μαθητή.

Ακολουθεί η εκπαιδευτική και λειτουργική αξιολόγηση από τον εκπαιδευτικό, που αποσκοπεί στον προσδιορισμό του επιπέδου γνώσεων, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στα ποιοτικά χαρακτηριστικά, των ενδιαφερόντων, των δυνατοτήτων και των αδυναμιών του μαθητή.

Η αξιολόγηση γίνεται με λίστα διαμορφωμένη κατά σειρά δυσκολίας και ολοκληρώνεται όταν είμαστε σίγουροι ότι έχουμε συγκεντρώσει αξιόπιστες πληροφορίες για το μαθητή μας. Με βάση αυτές θα θέσουμε πραγματοποιήσιμους στόχους και θα επεξεργαστούμε το κατάλληλο πρόγραμμα.

Τα φύλλα αξιολόγησης και τις παρατηρήσεις μας τις τοποθετούμε στον ατομικό φάκελο του μαθητή.

B. Διαμορφωτική ή ενδιάμεση

Η διαμορφωτική ή ενδιάμεση αξιολόγηση, χρησιμοποιείται κατά την διάρκεια της διδασκαλίας, με στόχο τη συνεχή πληροφόρηση του εκπαιδευτικού και του μαθητή, για την πορεία μάθησης που θα βοηθήσει στη βελτίωση της όλης στρατηγικής με τις ενδεικνυόμενες παρεμβάσεις και διορθώσεις.

- Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί, ενημερώνει και συζητά με τους μαθητές για τα μαθησιακά επιτεύγματά τους.
- Παροτρύνει τους μαθητές να ανακαλύπτουν και να τολμούν εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης προβλημάτων.
- Αξιοποιεί διδακτικά το λάθος προκειμένου να φτάσει αποτελεσματικά και ασφαλέστερα στην κατανόηση του ορθού.
- Αξιολογεί και τις προσωπικές προσπάθειες του κάθε μαθητή, τη συνεργασία, την επιτυχή παρακολούθηση και την ένταξή του στην ομάδα.

Κρίνεται σκόπιμη η ολόπλευρη εκτίμηση του μαθητή από τον εκπαιδευτικό, με βάση τα γνωστικά, ψυχολογικά και αισθητηριακά χαρακτηριστικά, τις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα του μαθητή.

Ανάλογα με τις πληροφορίες που συλλέγει ο εκπαιδευτικός αναπροσαρμόζει στόχους και μεθόδους.

Γ. Τελική αξιολόγηση

Κατά τη διαδικασία αυτή αποτιμάται με συστηματικό τρόπο η μαθησιακή συμπεριφορά η οποία συγκρίνεται με τους αρχικούς στόχους. Με τον τρόπο αυτό εκτιμάται το ποσοστό επιτυχίας και αποτελεσματικότητας της εκπαιδευτικής πράξης. Διαπιστώνεται αν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απέκτησε ο μαθητής μπορεί να τις αξιοποιεί στην καθημερινή ζωή.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η μεθοδολογία αξιολόγησης θα πρέπει να είναι ευέλικτη και ιδιαίτερα για τα Μαθηματικά πρέπει να δίνεται βαρύτητα στην ικανότητα απόκτησης, διαχείρισης και αξιοποίησης της γνώσης στην καθημερινή ζωή.

Σκόπιμο είναι να γίνεται συχνά και με διάφορους τρόπους, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να έχει όσο το δυνατό πληρέστερη και ασφαλέστερη εικόνα για τον μαθητή.

Ενδεικτικά προτείνονται:

Οργανωμένη και συνεχή παρατήρηση του μαθητή από τον εκπαιδευτικό.

Ερωτήσεις όλων των κατηγοριών και τύπων.

Συνεντεύξεις, συζητήσεις.

Σταθμισμένα και μη σταθμισμένα test.

Προφορική και γραπτή επίλυση απλών προβλημάτων.

Επισκέψεις σε χώρους εκτός σχολείου (καταστήματα, κ. λ. π.) για να διαπιστωθεί η ικανότητα χρησιμοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων, που θεωρητικά κατέκτησαν οι μαθητές, στην καθημερινότητα.

Εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης που δίνουν έμφαση όχι τόσο στον έλεγχο της γνώσης στο επίπεδο του αποτελέσματος, αλλά στις διαδικασίες κατάκτησης και αξιοποίησης.

Φάκελος υλικού που περιέχει εργασίες του μαθητή που δείχνουν τις προσπάθειες ή τις επιτυχίες, φύλλα ποιοτικής αξιολόγησης στα οποία αποτυπώνεται η διαδικασία μάθησης όπως αυτή εξελίσσεται σταδιακά. Από το περιεχόμενο του φακέλου μπορεί να προκύψουν σημαντικά στοιχεία τα οποία συμβάλλουν στη διαμόρφωση της διδασκαλίας.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Στόχος της διδασκαλίας των Μαθηματικών είναι η απόκτηση δεξιοτήτων άμεσης εφαρμογής και χρήσης στην καθημερινή ζωή ώστε να ικανοποιούνται βασικές κοινωνικές ανάγκες και να αυξάνεται ο βαθμός αυτονομίας των εκπαιδευόμενων.

Έρευνα των G.M.Wilson και M.W.Adams στις Η.Π.Α. , για το είδος των αριθμητικών και ποσοτικών γνώσεων που χρησιμοποιεί το άτομο στην καθημερινή ζωή βρέθηκε ότι το 83% αφορούν αγοραπωλησίες προϊόντων, 11% σε διαχείριση χρημάτων (δανεισμό, καταμέτρηση) και το 6% σε ποσοτικές μετρήσεις. Τα στοιχεία αυτά ενισχύουν την θέση για ιδιαίτερη επιμονή στην εξάσκηση εκτέλεσης των αριθμητικών πράξεων χωρίς και με υπολογιστή τσέπης και επίλυσης προβλημάτων αγοραπωλησίας - διαχείρισης χρημάτων μέσα από δραστηριότητες εικονικές στην τάξη και κυρίως πραγματικές στην πράξη.

Οι μαθητές των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ προέρχονται από διαφορετικά σχολικά πλαίσια. Η αξιολόγηση των προηγούμενων μαθηματικών γνώσεων και των νοητικών ικανοτήτων καθορίζει το εξατομικευμένο πρόγραμμα που θα ακολουθήσει ο μαθητής μέσα στην ομάδα.

Το διδακτικό υλικό που απαιτείται για την διδασκαλία των Μαθηματικών αποτελείται από το «Βιβλίο για το μαθητή», «Φυλλάδια εργασίας», το «Βιβλίο για τον εκπαιδευτικό» και το «Εποπτικό υλικό».

Βιβλίο για το μαθητή

Προτείνεται τα εγχειρίδια για το μαθητή να είναι όσα και τα έτη σπουδών, δηλαδή πέντε.

Το περιεχόμενο αυτών να είναι συμβατό με το Διαθεματικό και Αναλυτικό Πρόγραμμα και να λαμβάνονται υπ' όψη τα ακόλουθα:

- Κάθε εγχειρίδιο να περιλαμβάνει μια ενότητα και από τους πέντε άξονες του Δ.Ε.Π.Π.Σ.
- Η μεθοδολογία και δομή κάθε εγχειριδίου να ευνοεί την ενεργητική συμμετοχή του μαθητή.
- Κάθε διδακτική ενότητα να ακολουθείται από ενδεικτικές δραστηριότητες εφαρμογής στην καθημερινή ζωή. Να υπάρχει σημαντικός αριθμός ασκήσεων και προβλημάτων για εξάσκηση.
- Οι προτεινόμενες ασκήσεις και προβλήματα να είναι αυξανόμενης δυσκολίας.
- Μεγάλη σημασία να δοθεί σε προβλήματα αγοραπωλησίας. Να υπάρχει αρκετός χώρος για τη συμβολική απεικόνιση των δεδομένων και για την επίλυση.

- Στο τέλος κάθε διδακτικής υποενότητας να υπάρχει κριτήριο αξιολόγησης για να υπάρχει διαρκής αξιολόγηση των μαθηματικών εμπειριών του μαθητή.
- Το εγχειρίδιο να είναι εύχρηστο και ευχάριστο για το μαθητή με εικόνες χρωματιστές για διευκόλυνση της κατανόησης εννοιών και παρουσίασης προβλημάτων.
- Η γλώσσα των προτάσεων να είναι απλή και κατανοητή.
- Η γραμματοσειρά και τα σύμβολα να είναι σαφή, μεγάλου μεγέθους και η ύλη των βιβλίων να γραφεί στη μέθοδο Braille για να είναι προσβάσιμη στους μαθητές των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. που παρουσιάζουν νοητική καθυστέρηση και τυφλότητα συγχρόνως.
- Η ύπαρξη διερμηνέα νοηματικής γλώσσας κρίνεται αναγκαία για μαθητές που έχουν νοητική καθυστέρηση και σοβαρά προβλήματα ακοής.
- Στις περιπτώσεις των μαθητών με νοητική καθυστέρηση και με Αυτισμό, ο εκπαιδευτικός θα συμβουλευτεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα για τα άτομα με Αυτισμό.

Φυλλάδια εργασίας

Τα φυλλάδια εργασίας αποτελούν χρήσιμο εργαλείο που συμπληρώνουν και ενισχύουν την εξατομίκευση, που αποτελεί πάντα προτεραιότητα. Σχεδιάζονται από τον εκπαιδευτικό ανάλογα με τις δυνατότητες, ικανότητες και τον ατομικό ρυθμό του μαθητή.

Βιβλίο του εκπαιδευτικού

Το βιβλίο του εκπαιδευτικού περιέχει τις οδηγίες για την προσέγγιση της διδασκαλίας των Μαθηματικών σε έφηβους με νοητική καθυστέρηση σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Προτεραιότητα για την εφαρμογή των προτεινόμενων δραστηριοτήτων έχει ο σεβασμός στις ατομικές διαφορές και τις ιδιαίτερες δυσκολίες λόγω συνύπαρξης της νοητικής καθυστέρησης με άλλες αναπηρίες.

Η μεθοδολογία της διδακτικής προσέγγισης δίνει στον εκπαιδευτικό ιδέες για την οργάνωση της διδασκαλίας του με δραστηριότητες που απευθύνονται σε εφήβους που εκπαιδεύονται επαγγελματικά και απαιτείται να είναι ισότιμα μέλη της κοινωνίας ικανά να ζήσουν όσο το δυνατό αυτόνομα.

Το βιβλίο του εκπαιδευτικού οφείλει να περιέχει:

- Αναλυτικές ενδεικτικές δραστηριότητες για τη διδασκαλία των ενοτήτων του βιβλίου του μαθητή.
- Προτεινόμενο διδακτικό υλικό για κάθε ενότητα και τις δυνατότητες αξιοποίησής του.
- Υποδειγματικές απαντήσεις των ερωτήσεων, ασκήσεων και προβλημάτων του εγχειριδίου του μαθητή.
- Πρόσθετες ασκήσεις και προβλήματα αυξανόμενης δυσκολίας.
- Επισημάνσεις για τις δυσκολίες κατανόησης εννοιών από τους μαθητές και τρόπους αντιμετώπισης.
- Προτεινόμενη βιβλιογραφία, ενημερωτικά δεδομένα και άλλες πηγές πληροφόρησης.
(π.χ. πηγές από το Διαδίκτυο)

Εποπτικό υλικό και δραστηριότητες

Το διδακτικό υλικό είναι κάθε αντικείμενο, μέσο και κάθε διδακτική ενέργεια που αποβλέπει στην ενεργοποίηση και καλλιέργεια των λειτουργιών της μάθησης. Είναι ερέθισμα, κινητοποιεί, δραστηριοποιεί και δυναμώνει τις μυοκινητικές, ψυχοκινητικές και πνευματικές δυνάμεις για βαθύτερη επεξεργασία των δεδομένων. Βοηθάει το μαθητή να κάνει συγκρίσεις, να βρίσκει διαφορές, να σχηματίζει έννοιες και συλλογισμούς, να γενικεύει και να διατυπώνει κανόνες. Ιδιαίτερα τα άτομα με νοητική καθυστέρηση υστερούν στην κατανόηση αφηρημένων συμβόλων και εργάζονται αποτελεσματικά με συγκεκριμένα αντικείμενα και οπτικοακουστικά μέσα. Το υλικό είναι σύμφωνο με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τις ιδιαίτερες ψυχοσωματικές ανάγκες των μαθητών.

Για τη διδασκαλία των Μαθηματικών απαιτούνται:

- Αριθμητική γραμμή των μονάδων, δεκάδων, εκατοντάδων, χιλιάδων, δεκάδων χιλιάδων...
- Καρτέλες και παζλ με τους αριθμούς.
- Νομίσματα και χαρτονομίσματα πραγματικά και απομίμηση.
- Αριθμητήρια
- Υπολογιστές τσέπης.
- Πίνακας της προπαίδειας.
- Ζυγαριά με δύο δίσκους.
- Επίπεδα και στερεά ξύλινα ή πλαστικά γεωμετρικά σχήματα
- Μονάδες και υλικά μέτρησης βάρους (κιλά, γραμμάρια..) , μήκους (υποδεκάμετρο, μετροταινία...), χρόνου (ρολόι, ημερολόγια, πίνακες μηνών..), επιφάνειας (τ.μ...), όγκου (μπουκάλια από γάλα, νερό ...)
- Διαφημιστικά φυλλάδια με τιμές προϊόντων, τροφίμων και ηλεκτρονικών ειδών.
- Εκπαιδευτικά λογισμικά κατάλληλα του για αναπαράσταση και διερεύνηση μιας έννοιας,

Οι δραστηριότητες που ενισχύουν την ανάπτυξη των μαθηματικών δεξιοτήτων είναι η συχνή άσκηση σε διαδικασίες αγοραπωλησίας στα καταστήματα της περιοχής, Κάθε δραστηριοποίηση και συναλλαγή της καθημερινότητας είναι ένα βήμα στην κοινωνικοποίηση και στην αυτονομία των μαθητών. Αυτό είναι το ζητούμενο της εκπαίδευσής τους στο σχολείο.

Ο Seguin τονίζει:« Να μη διδάσκεται τίποτα μέσα στην τάξη, όταν μπορεί να διδαχτεί έξω απ' αυτήν

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Στην σύγχρονη εποχή της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης και της πληροφορίας, η γνώση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και των περιφερειακών του, είναι κάτι περισσότερο από αναγκαία. Οι εφαρμογές στην καθημερινότητα είναι τόσες πολλές, ώστε να θεωρείται ότι στερείται βασικών προσόντων ο εργαζόμενος που δεν γνωρίζει την χρήση τουλάχιστον των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας.

Βασικός σκοπός του μαθήματος της πληροφορικής στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. είναι να αποκτήσουν οι μαθητές μία σφαιρική αντίληψη των λειτουργιών του Η/Υ σε βάθος, ανάλογο με τις ιδιαίτερες δυνατότητές τους και σε εύρος όσο το δυνατόν μεγαλύτερο. Να αποκτήσουν δεξιότητες και γνώσεις χειρισμού προγραμμάτων γενικού χαρακτήρα αλλά και να ενδυναμώσουν την μεθοδικότητά τους.

Οι μαθητές πρέπει να μάθουν να χρησιμοποιούν τους Η/Υ σαν εργασιακό εργαλείο, να επικοινωνούν, να αναζητούν πληροφορίες και να γνωρίζουν βασικές αρχές σχετικά με την τεχνολογία και την αρχιτεκτονική τους. Είναι σημαντικό να μάθουν να αξιοποιούν τις δυνατότητες των Η/Υ πάνω στην ειδικότητά τους, πάντα στο μέτρο των δυνατοτήτων τους. Επιβάλλεται ακόμα να γνωρίσουν τρόπους για την αναζήτηση πληροφοριών ώστε να έχουν την δυνατότητα πρόσβασης σε νέες πηγές γνώσης. Εξίσου σημαντική είναι η κατάκτηση βασικών πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων όπως και η δυνατότητα αντίληψης των νέων δυνατοτήτων προς όφελος της επαγγελματικής εξέλιξης αλλά και για την βελτίωση της αποδοτικότητας. Παράλληλα η συμβολή στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους θα λειτουργήσει εποικοδομητικά στην διαδικασία ενσωμάτωσής τους στο κοινωνικό σύνολο, σαν ισότιμα μέλη.

Μείζονος σημασίας είναι για τους μαθητές των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. η αύξηση της αυτοεκτίμησής τους, αντιλαμβανόμενοι ότι ο υπολογιστής είναι πάντα πρόθυμος να υπακούσει σε αυτούς αλλά και εξίσου αυστηρός, ώστε να μην προσπερνάει τυχόν λάθη.

Ωφέλιμη είναι η εξοικείωση των φοιτούντων στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. με τη χρήση του Η/Υ και των βασικών περιφερειακών του (εκτυπωτές, σαρωτές κλπ.) σε επίπεδο ικανό να τους δίνει την δυνατότητα να είναι αυτάρκεις.

Η συμμετοχή των μαθητών των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. σε ομάδες μάθησης, ώστε να βιώσουν τη θετική πλευρά της χρήσης της νέας τεχνολογίας σαν μέσον κοινωνικοποίησης και όχι σαν εργαλείο αποξένωσης, αποτελεί μια ακόμα αναρίχηση στην κλίμακα της ενσωμάτωσης.

Οι μαθητές πρέπει να είναι τελικά ενεργοί χρήστες του Η/Υ - να αυτενεργούν - και να μην είναι μόνιμα παθητικοί δέκτες των εντολών του εκπαιδευτικού, παρά μόνον στο αρχικό στάδιο μετάδοσης της κάθε θεματικής γνωσιακής προσέγγισης.

Επιβεβλημένο είναι ακόμα να αποκτήσουν εμπειρίες από την βιωματική συμμετοχή τους στην εκμάθηση του Η/Υ, να αφομοιώσουν και να βιώσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη περιπτώσιολογία σχετικά με τα πιθανά προβλήματα που μπορεί να σχετίζονται άλλοτε με το υλικό και άλλοτε με το λογισμικό.

Στους βασικούς στόχους του μαθήματος κυρίαρχη θέση αρμόζει να έχει η διάνοιξη νέων οριζόντων στους μαθητές.

Με την ενεργοποίηση της περιέργειάς τους για κάτι το νέο - και αν αυτό συνδυαστεί με την εξιδανίκευση των λειτουργιών και ευκολιών που προσφέρει ο Η/Υ - θα ενθαρρυνθούν προς νέες κατευθύνσεις αλλά και θα τους προκληθεί ζωντανό ενδιαφέρον για το αντικείμενο εργασίας τους. Θα μάθουν να εφαρμόζουν πολλές από τις γνώσεις άλλων μαθημάτων στον Η/Υ και έτσι θα γίνεται σαφής η διαθεματικότητα του μαθήματος της πληροφορικής.

Θεωρείται απαραίτητο ο εκπαιδευτικός να επιδιώκει την προσέγγιση της γνωστικής περιοχής που επιθυμεί να διδάξει ανάλογα πάντα με το μαθησιακό επίπεδο και τις δυνατότητες του κάθε μαθητή γνωρίζοντας ότι ο κάθε μαθητής χρειάζεται τον δικό του χρόνο για να προσεγγίσει τον εκάστοτε στόχο.

Απαραίτητο είναι ο εκπαιδευτικός να εκμεταλλευτεί, για να πετύχει τους στόχους του, το γεγονός ότι ο Η/Υ είναι μέσον που αντιμετωπίζεται από τους μαθητές με ενθουσιασμό και ευχαρίστηση ώστε να πετύχει την δημιουργικότητα και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών.

Εξίσου σημαντική είναι η κατανόηση ότι οι Η/Υ εκτός από εργασιακό ή επιστημονικό εργαλείο είναι και εργαλείο ψυχαγωγίας εμπεδώνοντας όμως, τις αρνητικές συνέπειες από την κατάχρησή τους όπως η αποξένωση και ο εθισμός.

Η πληροφορική, με όλες τις εφαρμογές της, θα είναι τελικά πηγή γνώσης και ψυχαγωγίας, αντικείμενο δημιουργικής απασχόλησης και, άλλοτε επικουρικό ενώ άλλοτε κύριο εργαλείο επαγγελματικής αποκατάστασης και ανέλιξης.

1. Σκοπός του μαθήματος της πληροφορικής.

Οι μαθητές πρέπει να μάθουν να χρησιμοποιούν τους Η/Υ σαν εργασιακό εργαλείο, να επικοινωνούν, να γνωρίζουν βασικές αρχές σχετικά με την τεχνολογία τους και να αναπτύσσουν δεξιότητες.

Επιβάλλεται ακόμα να εξασκηθούν στις διάφορες τεχνικές και μεθόδους για την αναζήτηση πληροφοριών ώστε να έχουν την δυνατότητα πρόσβασης σε νέες πηγές γνώσης.

Οι μαθητές πρέπει να είναι τελικά ενεργοί χρήστες του Η/Υ - να αυτενεργούν - και να μην είναι μόνιμα παθητικοί δέκτες των εντολών του εκπαιδευτικού παρά μόνον στο αρχικό στάδιο μετάδοσης της κάθε θεματικής γνωσιακής προσέγγισης.

Βασικός στόχος είναι να ανοιχθούν νέοι ορίζοντες στους μαθητές και να ενθαρρυνθούν προς νέες κατευθύνσεις αλλά και να προκληθεί ζωντανό ενδιαφέρον για το αντικείμενο στο οποίο ειδικεύονται ώστε αργότερα να λειτουργήσουν αποδοτικά και αποτελεσματικά στους εργασιακούς τους χώρους. Σημαντικό είναι να μάθουν να

εφαρμόζουν πολλές από τις γνώσεις άλλων μαθημάτων στον Η/Υ και έτσι να γίνεται σαφής η διαθεματικότητα του μαθήματος της πληροφορικής.

2. Άξονες υλοποίησης του γενικού σκοπού

Οι παρακάτω άξονες καλύπτουν όλο το φάσμα του γενικού σκοπού του μαθήματος της πληροφορικής στα **Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.** χωρίς να απαιτείται ο εκπαιδευτικός να τους υλοποιήσει στην ολότητά τους.

Ο εκπαιδευτικός έχει χρέος να προσαρμόσει ανάλογα με το *μαθησιακό επίπεδο* του κάθε μαθητή, την διδασκαλία του.

Ιδιαίτερη μνεία επιβάλλεται να δοθεί στον πληροφορικό αλφαριθμητισμό δηλαδή στην γνώση των *γενικών δυνατοτήτων* ενός Η/Υ, στο *υλικό μέρος* του, το *λειτουργικό του σύστημα*, τα *προγράμματά του*, το *διαδίκτυο*, την *αρχιτεκτονική του*, την *επεκτασιμότητά του*, τις *δυνατότητες αναβάθμισής του*, *έως και την αγορά ενός νέου συστήματος*, προσαρμοσμένου στις *εργασιακές ανάγκες του ενδιαφερομένου*.

ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΝΟΙΕΣ
<p><i>ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ / ΠΡΩΤΗ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ</i></p>	<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <p>να αντιληφθεί την σημασία του Η/Υ και να διδαχθεί πώς φτάσαμε στους σημερινούς υπολογιστές,</p> <p>να πληροφορηθεί για τις εφαρμογές των Η/Υ στην καθημερινή ζωή και στους εργασιακούς χώρους, αλλά να κατανοήσει και τις επιπτώσεις από την αλόγιστη χρήση των Η/Υ,</p> <p>να αναγνωρίζει τα βασικά μέρη που απαρτίζουν έναν Η/Υ και τον ρόλο που επιτελεί το</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστορική αναδρομή (περιγραφικά, να αποφεύγονται ακριβείς ημερομηνίες και άλλες δυσνόητες λεπτομέρειες) • Αυτοματισμοί των Η/Υ, ευκολία και ταχύτητα, αλλά και ανεργία. • Ευκολία πράξεων και διαδικασιών. • Εσωτερικές συσκευές. • Εξωτερικές συσκευές. • Περιφερειακά του Η/Υ.

	<p>καθένα από αυτά και να αναπτύξει ενδιαφέρον για τα επιμέρους υλικά με τα οποία θα έρθει σε επαφή,</p> <p>να καταλάβει την σημασία του λειτουργικού συστήματος και γενικά του λογισμικού και να κατανοήσει τα σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία, χωρίς να γίνει θεωρητική προσέγγιση αλλά μόνον πρακτική («δεν πρέπει να κλέβουμε την δουλεία του άλλου»)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μονάδες εισόδου. • Μονάδες εξόδου. • Προστασία του Η/Υ (υλικού & λογισμικού). • Συνέπειες από τη χρήση παράνομων αντιγράφων (νομικές αλλά και έλλειψη υποστήριξης-αναβάθμισης).
--	--	--

ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΝΟΙΕΣ
<p>ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩ ΣΩΣΤΑ ΤΟΝ Η/Υ</p>	<p>Ο μαθητής επιδιώκεται:</p> <p>να συνηθίσει να κάθεται σωστά στον Η/Υ,</p> <p>να κατανοήσει την σωστή θέση των συσκευών και των περιφερειακών του Η/Υ,</p> <p>να μάθει να ανοίγει/κλείνει να τον Η/Υ ανάλογα με το είδος</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εργονομία σώματος. • Έναρξη / Τερματισμός/ Αποσύνδεση. • Άνοιγμα/κλείσιμο εφαρμογών.

	<p>του μηχανήματος,</p> <p>να έχει μια πρώτη επαφή με το λειτουργικό σύστημα,</p> <p>να διδαχθεί τις λειτουργίες των βασικών συσκευών του Η/Υ με έμφαση στο ποντίκι και το πληκτρολόγιο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Περιεχόμενα του Η/Υ (Οδηγός δισκέτας – σκληρός δίσκος – CD – DVD κλπ). • Επεξήγηση των πλήκτρων του ποντικιού και του πληκτρολογίου.
--	--	---

ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΝΟΙΕΣ
<p>ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩ ΤΟΝ Η/Υ ΔΙΕΡΕΥΝΩ-ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΩ - ΕΦΑΡΜΟΖΩ -</p>	<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <p>να χειρίζεται το Λειτουργικό σύστημα,</p> <p>να μπορεί να χρησιμοποιεί έναν επεξεργαστή κειμένου και ένα λογιστικό φύλλο,</p> <p>να αποκτήσει την ικανότητα να δημιουργεί μια παρουσίαση,</p> <p>να λειτουργεί βασικά προγράμματα εφαρμογών, εκπαιδευτικό λογισμικό και προγράμματα πολυμέσων,</p> <p>να συνδέεται με το διαδίκτυο και να εξερευνά / πλοηγείται σε</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχείριση παραθύρων μετονομασία, μετάβαση, διαγραφή, αντιγραφή, επικόλληση • Επεξεργασία κειμένου & λογιστικό φύλλο • Πρόγραμμα παρουσίασης • Βασική επεξεργασία εικόνας. • Βασική επεξεργασία ήχου. • Βασική επεξεργασία βίντεο • Εκπαιδευτικά προγράμματα

	<p>αυτό,</p> <p>να διδάχτεί να αντιμετωπίζει τους ιούς κλπ βλαβερά προγράμματα</p> <p>να μάθει με ποιά κριτήρια γίνεται η αναβάθμιση ενός Η/Υ, έως και η αγορά ενός νέου συστήματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διαδίκτυο – παγκόσμιος ιστός - μηχανές αναζήτησης - email • Προγράμματα προστασίας από ιούς & εισβολείς. • Προδιαγραφές Η/Υ και περιφερειακών – Είδη S/W, H/W.
--	--	--

1^{ος} ΑΞΟΝΑΣ: Γνωρίζω τον Η/Υ - Πρώτη επαφή

Ο Γενικός σκοπός του άξονα αυτού είναι να γνωρίσει ο μαθητής τις βασικές έννοιες των ηλεκτρ. υπολογιστών, να αποκτήσει τις κύριες γνώσεις που απαιτούνται για την λειτουργία του υπολογιστή. Επιδιώκεται να γίνουν κατανοητές οι θετικές αλλά και οι αρνητικές συνέπειες της χρήσης των νέων τεχνολογιών.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ:

Ο μαθητής πρέπει:

- να γνωρίσει τις δυνατότητες που προσφέρουν οι Η/Υ,
- να κατανοήσει τις ευκολίες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες,
- να εμπεδώσει τους κινδύνους που εμπεριέχουν,
- να μπορεί να περιγράψει τις βασικότερες συσκευές ενός υπολογιστικού συστήματος.

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής πρέπει:</p> <p>να κατανοήσει τις</p>		<p>Να συζητηθούν θέματα όπως:</p> <p>από πότε προσπαθούν οι άνθρωποι να φτιάξουν</p>

<p>ανάγκες που εξυπηρετούν οι Η/Υ και τις ευκολίες που παρέχουν.</p>	<p>1. Σημασία των Η/Υ</p>	<p>μηχανήματα που θα τους κάνουν την ζωή ευκολότερη. Προτείνεται να γίνει χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού ακόμα & οπτικοακουστικών μέσων.</p>
<p>να πληροφορηθεί για τις εφαρμογές των Η/Υ στην καθημερινή ζωή με έμφαση στον εργασιακό χώρο,</p> <p>να καταλάβει τις αρνητικές συνέπειες από την υπερβολική χρήση των Η/Υ, τους νέους κλάδους και επαγγέλματα που προκύπτουν από την ύπαρξη των Η/Υ και να μάθει να κάνει ορθολογική χρήση των νέων τεχνολογιών.</p>	<p>2. Επιπτώσεις και συνέπειες από την αλόγιστη χρήση των Η/Υ & εφαρμογές στη καθημερινή ζωή και στο εργασιακό περιβάλλον.</p>	<p>να γίνει συζήτηση με θέμα τις αρνητικές συνέπειες από την κατάχρηση των νέων τεχνολογιών όπως την αποξένωση, τους κινδύνους από την αλόγιστη εξάρτηση και την πρόκληση ανεργίας σε παραδοσιακούς κλάδους, να γίνει συζήτηση με πολλά καθημερινά παραδείγματα που να δείχνουν με σαφήνεια την εφαρμογή της πληροφορικής στην καθημερινή ζωή και στα διάφορα επαγγέλματα.</p>
<p>να διακρίνει τις εσωτερικές από τις εξωτερικές συσκευές και να μάθει την χρησιμότητα καθεμιάς από αυτές,</p> <p>να κατανοήσει γενικά τις:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κ.Μ.Ε. - Μνήμες - Κάρτες επέκτασης - Οδηγοί δισκέτας, CD, DVD 	<p>3. Μονάδες του Η/Υ</p>	<p>να γίνει εποπτική παρουσίαση του Η/Υ και των κυριότερων μονάδων του,</p> <p>να αποσυναρμολογηθεί ένα μηχάνημα στα βασικά του μέρη,</p> <p>να γίνει παρουσίαση της λειτουργίας κάθε μονάδας συνοπτικά και περιεκτικά,</p> <p>να χρησιμοποιηθεί κατάλληλο εκπαιδευτικό λογισμικό.</p>

<p>να μάθει τις βασικές περιφερειακές μονάδες ενός Η/Υ και να ξεχωρίζει τις μονάδες εισόδου από τις μονάδες εξόδου,</p> <p>να είναι ικανός να περιγράψει την λειτουργία της κάθε μονάδας,</p> <p>να μπορεί να επιλέγει την κατάλληλη συσκευή ανάλογα με τον σκοπό που θέλει να επιτύχουν.</p>	<p>4. Περιφερειακές μονάδες</p>	<p>να γίνει εποπτική παρουσίαση των περιφερειακών συσκευών ενός Η/Υ,</p> <p>να γίνει συζήτηση με σκοπό την κατανόηση της χρήσης καθεμιάς από αυτές,</p> <p>να δίνονται επαναλαμβανόμενα παραδείγματα με την συμμετοχή των μαθητών,</p> <p>να χρησιμοποιηθεί εκπαιδευτικό υλικό (βίντεο, slides κλπ).</p>
<p>να εμπεδώσει την αναγκαιότητα ύπαρξης του Λ.Σ.</p> <p>να αποκτήσει την δυνατότητα να αναγνωρίζει τα βασικά Λ.Σ. που τυχόν θα χρησιμοποιήσει στο εργασιακό του περιβάλλον.</p>	<p>5. Λειτουργικό Σύστημα και σημασία του.</p>	<p>να δοθούν πολλά παραδείγματα βασικών λειτουργιών του Λ.Σ. που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί,</p> <p>να γίνει χρήση εκπαιδευτικού υλικού.</p>

<p>να διακρίνει το λογισμικό συστήματος από το λογισμικό εφαρμογών,</p> <p>να κατανοήσει το λογισμικό ως έννοια, ως εφαρμογή και ως χρησιμότητα.</p>	<p>6. ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ</p>	<p>να δοθεί ικανό πλήθος παραδειγμάτων ώστε να γίνει πλήρως κατανοητή η διαφορά του λογισμικού συστήματος από το λογισμικό εφαρμογών,</p> <p>να δίνονται παραδείγματα για τον τρόπο που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν διάφορες εφαρμογές λογισμικού στην ειδικότητά τους.</p>
--	--------------------------------------	---

2^{ος} ΑΞΟΝΑΣ: Λειτουργώ σωστά τον Η/Υ:

Ο Γενικός σκοπός του άξονα αυτού είναι να μάθει ο μαθητής να λειτουργεί τον Η/Υ σωστά και με ασφάλεια. τόσο για τον εαυτό του, όσο και για το ίδιο το υλικό.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ:

Ο μαθητής πρέπει:

- να μάθει να λειτουργεί και να τερματίζει σωστά τον υπολογιστή και τα περιφερειακά του,
- να συνηθίσει στην σωστή εργονομία τόσο του χώρου όσο και του σώματος,
- να κατανοήσει την αρχιτεκτονική του Η/Υ.

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
		<p>να γίνει από τον εκπαιδευτή σαφής η σωστή στάση του σώματος και να ζητήσει την</p>

<p><i>Ο μαθητής πρέπει:</i></p> <p>να μάθει να κάθεται σωστά, τοποθετώντας το κάθισμα στη σωστή θέση ώστε να σώμα να μην κουράζεται,</p> <p>να συνηθίσει να βάζει το πληκτρολόγιο και τα χέρια σε θέση τέτοια ώστε να μην προκαλούνται βλάβες στους καρπούς.</p>	<p>1. ΣΩΣΤΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ</p>	<p>δια ζώσης εφαρμογή από τους μαθητές,</p> <p>να κάνει σκόπιμα λάθη σε όσα έχει προηγούμενα διδάξει και να ζητήσει από τους μαθητές να τα επισημάνουν,</p> <p>να χρησιμοποιήσει εκπαιδευτικό υλικό (π.χ. εικόνες) ώστε να γίνει σαφής τόσο η σωστή όσο και η λανθασμένη στάση του σώματος,</p> <p>να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην τοποθέτηση των χεριών.</p>
<p>να μάθει να βάζει τις περιφερειακές συσκευές σε ευκολόχρηστα σημεία: ποντίκι δεξιά (ή αριστερά) και κοντά στο χέρι, εκτυπωτής σε θέση τέτοια ώστε να μην εμποδίζεται η ροή του χαρτιού, σαρωτής ώστε να μπορεί να ανοίγει για να δεχτεί το χαρτί, ηχεία όχι πολύ κοντά στην οθόνη (κίνδυνος παρεμβολών), οθόνη σε κατάλληλο ύψος (για να μην κουράζεται ο αυχένας)</p>	<p>2. ΣΩΣΤΗ ΘΕΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ</p>	<p>να διδαχτεί από τον εκπαιδευτή η σωστή εργονομία του χώρου στον οποίο υπάρχει ένας Η/Υ με τα περιφερειακά του,</p> <p>να γίνουν πολλά παραδείγματα ώστε να γίνει απολύτως αντιληπτό από τους μαθητές το είδος του προβλήματος που προκύπτει από κάθε λανθασμένη τοποθέτηση μίας συσκευής,</p> <p>να ζητηθεί από τους μαθητές να τοποθετήσουν στις σωστές θέσεις τις διάφορες συσκευές τις οποίες προηγουμένως ο</p>

<p>και όχι πολύ κοντά για να μην κουράζονται τα μάτια, (να γίνει αναφορά για τις οθόνες νέας τεχνολογίας TFT και τα πλεονεκτήματά τους).</p>		<p>εκπαιδευτής έχει ανακατέψει.</p>
<p>να κατανοήσει την λειτουργία των πλήκτρων του πληκτρολογίου,</p> <p>να συνηθίσει να χειρίζεται το ποντίκι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - απλό κλικ - διπλό κλικ - «σύρε κι άσε» <p>να μάθει να βάζει χαρτί στον εκτυπωτή και να αλλάζει μελάνι(α) ή toner ανάλογα με τον τύπο του εκτυπωτή,</p> <p>να μάθει να χειρίζεται τις υπόλοιπες περιφερειακές συσκευές όπως η κάμερα το μικρόφωνο κ.α.</p>	<p>3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΥΡΙΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ</p>	<p>ο εκπαιδευτικός κάνοντας χρήση είτε εκπαιδευτικού λογισμικού είτε προγραμμάτων που περιέχονται στο Λ.Σ. πρέπει να επιδιώξει να μάθουν όλοι οι μαθητές τις λειτουργίες του ποντικιού και του πληκτρολογίου</p> <p>επιβάλλεται να διδάξει στους μαθητές τα βήματα που απαιτούνται να ακολουθηθούν για την αντικατάσταση των αναλώσιμων του εκτυπωτή,</p> <p>να δείξει στους μαθητές πώς βάζουμε χαρτί στον εκτυπωτή και πώς τον ξαναβάζουμε σε λειτουργία.</p>

3^{ος} ΑΞΟΝΑΣ: Μαθαίνω τη χρήση του Η/Υ – Διερευνώ – Ανακαλύπτω – Εφαρμόζω:

Ο Γενικός σκοπός του άξονα τούτου είναι να μάθει ο μαθητής να χρησιμοποιεί ένα λειτουργικό σύστημα (Λ.Σ.) αλλά και λογισμικό ευρείας χρήσης με εφαρμογές γραφείου, πλοήγησης INTERNET.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ:

Ο μαθητής πρέπει:

- να μάθει να διαχειρίζεται τα παράθυρα και γενικότερα το Λ.Σ. επαρκώς,
- να μπορεί να χρησιμοποιεί επεξεργαστή κειμένου και λογιστικό φύλλο,

- να είναι σε θέση να δημιουργεί μία ολοκληρωμένη παρουσίαση,
- να γνωρίσει το διαδίκτυο και τον τρόπο που μπορεί να αντλήσει πληροφορίες από αυτό, να επικοινωνήσει αλλά και να ψυχαγωγηθεί,
- να αποκτήσει την ικανότητα να αντιμετωπίζει δύσκολες καταστάσεις, όπως ιούς και άλλα επιβλαβή προγράμματα που μπορεί να προσβάλλουν τον Η/Υ του.

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><i>Ο μαθητής πρέπει:</i></p> <p>να κατανοήσει τις βασικές έννοιες του Λ.Σ.,</p> <p>να μάθει να χειρίζεται τα παράθυρα,</p> <p>να διαχειρίζεται τα αρχεία και τους φακέλους,</p> <p>να αποκτήσει άνεση και οικειότητα με το λειτουργικό σύστημα ώστε να μπορεί να κάνει μόνος τους όποια τροποποίηση ή όποια λειτουργία είναι αναγκαία,</p> <p>να εργάζεται γενικά με σχετική αυτονομία στο περιβάλλον του λειτουργικού συστήματος.</p>	<p>1. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ Λ.Σ.</p>	<p>Ο εκπαιδευτικός οφείλει να εξηγήσει με σαφήνεια και με πολλά παραδείγματα τις έννοιες:</p> <p><i>Αντιγραφή, μετακίνηση, μετονομασία, μετάβαση, διαγραφή, δημιουργία αρχείου ή καταλόγου, δημιουργία συντόμευσης, ιδιότητες, αλλαγή εικονιδίου, μπάρα εργαλείων, αυτόματη απόκρυψη, επιλογή γλώσσας, ρολόι, ημερομηνία, αριθμομηχανή, ρυθμίσεις ήχου, ρυθμίσεις επιφ.εργασίας, προφύλαξη οθόνης, ανάλυση οθόνης, ρυθμός ανανέωσής της, χρώματα-αναζήτηση αρχείων με διάφορα κριτήρια (όνομα, ημερομηνία κ.λ.π.),</i></p> <p>Να δοθούν πολλές πρακτικές ασκήσεις στους μαθητές ώστε να γίνουν κτήμα τους, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, οι παραπάνω έννοιες.</p>

<p>να κατονομάζει με όση μεγαλύτερη ευχέρεια είναι δυνατό, τις κύριες ορολογίες που συναντώνται στα περισσότερα προγράμματα.</p> <p>να μπορεί να χρησιμοποιεί και να συντάσσει κείμενα στον επεξεργαστή κειμένου,</p> <p>να χειρίζεται με την μεγαλύτερη δυνατή ευχέρεια τα διάφορα εργαλεία του επεξεργαστή κειμένου,</p> <p>να μάθει να χρησιμοποιεί ένα λογιστικό φύλλο, για την επεξεργασία δεδομένων,</p> <p>να κατανοήσει τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την χρήση του λογιστικού φύλλου και την εφαρμογή του στο εργασιακό περιβάλλον.</p>	<p>2. ΧΡΗΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΤΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΦΥΛΛΟΥ</p>	<p>Να γίνει, μέσα από πρακτική, η προσέγγιση στις βασικές έννοιες του επεξεργαστή κειμένου όπως:</p> <p><i>Δημιουργία νέου, επιλογή γραμματοσειράς, μέγεθος γραμμάτων, πληκτρολόγηση, τόνοι, έντονα-πλάγια-υπογραμμισμένα, κεφαλίδες, αρίθμηση σελίδων, ορθογραφία, συνώνυμα, γενικός έλεγχος κειμένου, εισαγωγή εικόνας, χρήση word-arts, αποθήκευση, έξοδος από κείμενο, έξοδος από τον επεξεργαστή.</i></p> <p>Να συζητηθεί η σημασία που έχει η σωστή χρήση του επεξεργαστή κειμένου στην καθημερινότητα.</p> <p>Ανάλογη εκπαιδευτική διαδικασία να ακολουθηθεί και για το λογιστικό φύλλο και με κάθε ευκαιρία να τονίζεται η σημασία που έχει η άρτια χρήση του στο εργασιακό περιβάλλον που αφορά τους μαθητές,</p> <p>να δοθούν συγκεκριμένες εργασίες στους μαθητές οι οποίες να γίνονται είτε ατομικά είτε συνθετικά με καταμερισμό ανά μαθητή.</p>
<p>να είναι σε θέση να επεξεργάζεται εικόνες, κείμενο ακόμα και ήχο και να οργανώνει μία παρουσίαση ενός θέματος,</p> <p>να εμπεδώσει τις</p>	<p>3. ΧΡΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΩΝ</p>	<p>να διδαχτεί ένα διαδομένο πρόγραμμα παρουσιάσεων με έμφαση στα κύρια σημεία του,</p> <p>να δοθεί προς διεκπεραίωση εργασία παρουσίασης του σχολείου με χρήση φωτογραφικού υλικού και</p>

<p>βασικές έννοιες χειρισμού ενός προγράμματος παρουσίασης μέσα από τις εφαρμογές του.</p>		<p>κινούμενης εικόνας.</p>
<p>να μπορεί να χρησιμοποιεί λογισμικό γενικής χρήσης,</p> <p>να είναι σε θέση να κάνει εκπαιδευτικές εφαρμογές,</p> <p>να μάθει να εγκαθιστά και να εκτελεί διάφορα προγράμματα,</p> <p>να μπορεί να χρησιμοποιεί απλά εργαλεία επεξεργασίας εικόνας, ήχου και βίντεο.</p>	<p>4. ΧΡΗΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ / ΠΟΛΥΜΕΣΑ</p>	<p>να κατανοήσουν οι μαθητές τα κοινά γνωρίσματα που έχουν τα περισσότερα προγράμματα και να συνηθίσουν στον τρόπο εγκατάστασης και εκτέλεσής τους (με ή χωρίς auto insert notification),</p> <p>να μπορούν να επεξεργαστούν μία εικόνα χρησιμοποιώντας τα βασικά εργαλεία που παρέχει ένα πρόγραμμα επεξεργασίας εικόνας, ή ένα αρχείο ήχου,</p> <p>να ηχογραφήσουν την φωνή τους και να αυτοκινηματογραφηθούν για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιώντας το μικρόφωνο ή τη κάμερα του Η/Υ,</p> <p>προτείνεται να γίνει επίσκεψη σε τηλεοπτικό σταθμό ή στούντιο.</p>
<p>να εξοικειωθεί με την βασική ορολογία που χρησιμοποιείται στο διαδίκτυο,</p> <p>να μάθει την προεργασία που πρέπει</p>		<p>Να εισαχθούν οι νέοι λεκτικοί όροι που συναντώνται στο διαδίκτυο (ηλεκτρονική σελίδα, ηλ.διεύθυνση, ηλ.ταχυδρομείο, web κλπ),</p> <p>να εισαχθεί ο όρος «δίκτυο»</p>

<p>να έχει γίνει ώστε ένας Η/Υ να μπορεί να μπει στο INTERNET και να στείλει e-mails.</p> <p>να μάθει να συνδέεται στο internet, να πλοηγείται μέσα σε αυτό και να αναζητά πληροφορίες στον παγκόσμιο ιστό πληροφοριών,</p> <p>να μπορεί να επικοινωνεί μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να γνωρίσει κι άλλα προγράμματα επικοινωνίας,</p> <p>να εμπεδώσει τους κινδύνους του διαδικτύου από την αλόγιστη και ανεξέλεγκτη χρήση.</p>	<p>5. ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ</p>	<p>και να διδαχθεί γενικά,</p> <p>Ο εκπαιδευτικός να δείξει στους μαθητές τις βασικές ρυθμίσεις που χρειάζεται να γίνουν στον Η/Υ ώστε να μπορεί να συνδεθεί στο διαδίκτυο,</p> <p>να εξηγηθούν με σαφήνεια οι βασικές λειτουργίες του προγράμματος πλοήγησης και να γίνουν πολλά παραδείγματα,</p> <p>να διδαχθεί ο τρόπος επικοινωνίας μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να γίνει υλοποίηση από τους μαθητές,</p> <p>να αναλυθεί με διαλογική μέθοδο στους μαθητές η δυνατότητα να κατανοήσουν τους κινδύνους που απορρέουν από την υπερβολική χρήση του διαδικτύου όπως η αποξένωση και ο εθισμός.</p>
<p>να καταλάβει τι είναι οι ιοί και τα υπόλοιπα βλαβερά προγράμματα όπως και τον τρόπο που αυτά προσβάλλουν τον Η/Υ,</p> <p>να μάθει τρόπους προστασίας από ιούς</p>	<p>6. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΙΩΝ & ΑΛΛΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ</p>	<p>να δοθεί έμφαση στον κίνδυνο που υπάρχει από τους ιούς και τις άλλες κακόβουλες παρεμβάσεις που μπορούν να συμβούν στο διαδίκτυο και να περιγραφούν οι τρόποι προστασίας (firewall, αντιϊικά προγράμματα, διάφορα προγράμματα προστασίας),</p> <p>ο εκπαιδευτικός να δώσει έμφαση στην ανάγκη</p>

<p>και άλλα επιβλαβή προγράμματα,</p> <p>να γνωρίσει μεθόδους αντιμετώπισης στην περίπτωση που ο Η/Υ προσβληθεί,</p> <p>να μάθει να τηρεί βασικούς κανόνες ασφαλείας κατά την χρήση των μηχανημάτων.</p>		<p>αναβάθμισης των διαφόρων προγραμμάτων προστασίας εξηγώντας τους λόγους με πρακτικά παραδείγματα,</p> <p>να γίνει προβολή εκπαιδευτικής βιντεοταινίας ή να χρησιμοποιηθεί άλλο εκπαιδευτικό υλικό, σχετικά με την ασφαλή χρήση των Η/Υ και των περιφερειακών του και να γίνουν ασκήσεις καθοδηγούμενης εξάσκησης πάνω στην ασφαλή χρήση.</p>
--	--	--

«ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ Η/Υ»

- Θεματική ενότητα** που θα αναπτυχθεί: *«Η επεξεργασία κειμένου στον Η/Υ».*
- Εκπαιδευτική Βαθμίδα** : Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.
- Η θεματική ενότητα θα αναπτυχθεί με **Διαθεματική Προσέγγιση**.
- Κύρια / άμεση **γνωστική περιοχή** / επιστήμη στην οποία παραπέμπει το θέμα: «Γλώσσα, επεξεργασία κειμένου, χειρισμός Η/Υ, πληκτρολόγηση».

ΑΠΟ:

- Την απλή παρατήρηση διαφόρων κειμένων που υπάρχουν έτοιμες μέσα στον Η/Υ.
 - Πληροφορίες (εφημερίδες,περιοδικά,CD-ROM) που θα μεταφέρει ο εκπαιδευτικός και θα προκαλέσει το ενδιαφέρον των παιδιών.
 - άλλες πηγές ενδιαφέροντος που θα προκύψουν και είναι απρόβλεπτες από εμάς.
- Πιθανές **περιοχές γνώσης ή επιστήμες** που θα ζητηθεί η «συνδρομή τους» ή θα αναδυθούν κατά την ανάπτυξη της θεματικής ενότητας

= ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ =

Γλώσσα-έκφραση, Αριθμητική, Γραφιστική – Χειροτεχνία - Βιβλιοδεσία

- ❑ **Αιτιολόγηση επιλογής:** Το κείμενο είναι ένα αντικείμενο με το οποίο οι μαθητές έρχονται αρκετά συχνά σε επαφή είτε μέσα από τα διάφορα βιβλία, είτε εν γένει στην καθημερινότητά τους.

- ❑ **Σκοπός / Επιδιώξεις - Στόχοι:**

Σκοπός της διδασκαλίας αυτής είναι να κατανοήσουν οι μαθητές, μέσα από τις κατάλληλο λογισμικό τον τρόπο με τον οποίο τα κείμενα μπορούν να εισαχθούν και να τύχουν επεξεργασίας στον Η/Υ και πώς μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε. Ο σκοπός θα επιτευχθεί, εφόσον οι μαθητές έχουν την ανάγκη μέσα από τις προσωπικές τους εμπειρίες και απορίες να διερευνήσουν τις επιλογές που τους παρέχονται και κατόπιν να πειραματιστούν εμπειρικά και εποπτικά.

Στόχοι σε: γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις (γνωστικοί, συναισθηματικοί, κοινωνικοί, παιδαγωγικοί, ψυχολογικής ενθάρρυνσης).

- ❑ **Μεθοδολογία ανάπτυξης:**

Αρχές: Διαθεματικότητα, διερεύνηση, ανακάλυψη, συνεργατικότητα, βιωματικότητα ...

Προτεινόμενες δραστηριότητες που αφορούν σε πολλά γνωστικά αντικείμενα. Μέσα στο εργαστήριο των Η/Υ που είναι μεταξύ τους δικτυωμένοι και υπάρχει κατάλληλο υλικό υποστήριξης της διδακτικής ενότητας, προσεγγίζουμε το θέμα μας. Στην τάξη όπου θα γίνει σαφής η ορθή χρήση της γλώσσας και των βασικών εννοιών ενός κειμένου (παράγραφοι, εικονογράφηση κλπ).

Στην αίθουσα διδασκαλίας της ζωγραφικής όπου θα γίνει σαφής η διασύνδεση των μαθημάτων «γλώσσα-ζωγραφική-πληροφορική».

Διαδικασία διδασκαλίας – μάθησης

Παρατήρηση – Προβληματισμός

Οι μαθητές είναι οργανωμένοι ατομικά (αναλογία 1:1 με τους Η/Υ) ή σε ολιγομελείς ομάδες κι έχουν προμηθευτεί κείμενα σε έντυπη μορφή. Τίθεται το ερώτημα: Πώς μπορούμε να εισάγουμε το κείμενο στον υπολογιστή και να αρχίσουμε να το μορφοποιούμε. Οι μαθητές προβληματίζονται για τις δυνατότητες του Η/Υ και δοκιμάζουν επιλογές όπως αλλαγή γραμματοσειράς, μέγεθος γραμμάτων έντονη – υπογραμμισμένη – πλάγια γραφή, κεντράρισμα, χρώμα, εισαγωγή εικόνας κ.α.

Πρόβλεψη , διατύπωση υπόθεσης

Η προσοχή των μαθητών στρέφεται στα εμπειρικά δεδομένα, τα οποία συσχετίζουν. Με τη σύγκριση τελικά επιτυγχάνεται ομαδικότητα και δημιουργούνται απορίες. Μαθαίνουν να σκέφτονται και, στο βαθμό που είναι αυτό δυνατόν, να διατυπώνουν τα συμπεράσματά τους.

Γενίκευση, μεταφορά της γνώσης

Οι παρατηρήσεις γενικεύονται και διατυπώνονται τα συμπεράσματα.

Αξιολόγηση: Συζήτηση για την επίτευξη των στόχων και για τις γνώσεις που κατακτήσαμε.

- Χώρος ανάπτυξης των δραστηριοτήτων:** μέσα στο σχολείο, στο εργαστήριο Η/Υ, στο σπίτι, σε κοντινό τυπογραφείο/φωτοσύνθεση ακόμα και σε εταιρεία που εκτυπώνει περιοδικά.
- Πηγές:** βιβλία, φυσικοί χώροι, CD-ROM, περιοδικά, εφημερίδες, χάρτες.
- Χρήση Υλικών και Μέσων:** Η/Υ με εκτυπωτή και σαρωτή και εκπαιδευτικό βοηθητικό υλικό.
- Λεξιλόγιο:** κατανόηση καινούριων λέξεων (απλές αλλά απαραίτητες ορολογίες), χρήση και ανάπτυξη τους.
- Αξιολόγηση:** Γνώσεις, Δεξιότητες, Στάσεις
Τα παιδιά ως πολλαπλασιαστές των ιδεών και ως μέλη μιας ομάδας εντυπωσιάζονται από τη νέα γοητευτική γνώση και τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών.

«ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ Η/Υ»

- Θεματική ενότητα** που θα αναπτυχθεί: *«Η επεξεργασία φωτογραφίας στον Η/Υ».*
- Εκπαιδευτική Βαθμίδα :** Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.
- Η θεματική ενότητα θα αναπτυχθεί με **Διαθεματική Προσέγγιση.**
- Κύρια / άμεση γνωστική περιοχή / επιστήμη** στην οποία παραπέμπει το θέμα: «Γραφικές τέχνες και χειρισμός Η/Υ».

ΑΠΟ:

- Την παρατήρηση διαφόρων εικόνων που υπάρχουν έτοιμες μέσα στον Η/Υ.
- Πληροφορίες που μεταφέρει ο εκπαιδευτικός στο σχολείο για εικόνες και φωτογραφίες ή που θα αποκτηθούν από τους μαθητές συνεργατικά.
- Πληροφορίες (λόγος, εικόνα, CD-ROM) που θα μεταφέρει ο εκπαιδευτικός και θα προκαλέσει το ενδιαφέρον των παιδιών.

- άλλες πηγές ενδιαφέροντος που θα προκύψουν και είναι απρόβλεπτες από εμάς.
- ☐ Πιθανές περιοχές γνώσης ή επιστήμες που θα ζητηθεί η «συνδρομή τους» ή θα αναδυθούν κατά την ανάπτυξη της θεματικής ενότητας

= ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ =

Σχέδιο, Γραφιστική, Φωτογραφία, Μαθηματικά.
Έκφραση – Δημιουργία - (υπόδυση ρόλων, εικαστικά, κατασκευές ...)

- ☐ **Αιτιολόγηση επιλογής:** Οι εικόνες είναι ένα αντικείμενο με το οποίο οι μαθητές έρχονται αρκετά συχνά σε επαφή είτε μέσα από τα διάφορα βιβλία, είτε με τη φωτογράφιση, στην καθημερινότητά τους.

- ☐ **Σκοπός / Επιδιώξεις - Στόχοι:**

Σκοπός της διδασκαλίας αυτής είναι να κατανοήσουν οι μαθητές, μέσα από το κατάλληλο λογισμικό τον τρόπο με τον οποίο οι εικόνες μπορούν να τύχουν επεξεργασίας στον Η/Υ και πώς μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε. Ο σκοπός θα επιτευχθεί, εφόσον οι μαθητές έχουν την ανάγκη μέσα από τις προσωπικές τους εμπειρίες και απορίες να διερευνήσουν τις εικόνες και κατόπιν να πειραματιστούν εμπειρικά και εποπτικά.

Στόχοι σε: γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις (γνωστικοί, συναισθηματικοί, κοινωνικοί, παιδαγωγικοί)

- ☐ **Μεθοδολογία ανάπτυξης:**

Αρχές: Διαθεματικότητα, διερεύνηση, ανακάλυψη, συνεργατικότητα, βιωματικότητα ...

Προτεινόμενες δραστηριότητες που αφορούν σε πολλά γνωστικά αντικείμενα. Μέσα στο εργαστήριο των Η/Υ που είναι μεταξύ τους δικτυωμένοι και υπάρχει κατάλληλο υλικό υποστήριξης της διδακτικής ενότητας, προσεγγίζουμε το θέμα μας. Στην τάξη όπου θα γίνει σαφής η έννοια της μέτρησης και της αναλογικότητας των διαστάσεων (αρμονία). Στην αίθουσα διδασκαλίας της ζωγραφικής όπου θα γίνει σαφής η διασύνδεση των δύο μαθημάτων.

Διαδικασία διδασκαλίας – μάθησης

Παρατήρηση – Προβληματισμός

Οι μαθητές είναι οργανωμένοι ατομικά (αναλογία 1:1 με τους Η/Υ) ή σε ολιγομελείς ομάδες κι έχουν προμηθευτεί φωτογραφίες. Τίθεται το ερώτημα:

Πώς μπορούμε να «εξαφανίσουμε» τυχόν μικροατέλειες. Οι μαθητές προβληματίζονται για τις δυνατότητες του Η/Υ και δοκιμάζουν επιλογές όπως ρύθμιση φωτεινότητας, κονστράστ, διαφάνειες αλλά και διάφορα φίλτρα.

Πρόβλεψη , διατύπωση υπόθεσης

Η προσοχή των μαθητών στρέφεται στα εμπειρικά δεδομένα, τα οποία συσχετίζουν. Με τη σύγκριση τελικά επιτυγχάνεται ομαδικότητα και δημιουργούνται απορίες. Μαθαίνουν να σκέφτονται και, στο βαθμό που είναι αυτό δυνατόν, να διατυπώνουν τα συμπεράσματά τους.

Γενίκευση, μεταφορά της γνώσης

Οι παρατηρήσεις γενικεύονται και διατυπώνονται τα συμπεράσματα.

Αξιολόγηση: Συζήτηση για την επίτευξη των στόχων και ποιές γνώσεις κατακτήσαμε.

- Χώρος ανάπτυξης των δραστηριοτήτων:** μέσα στο σχολείο αλλά κι έξω από αυτό, για λήψη ενδεχομένως ψηφιακών φωτογραφιών, στο εργαστήριο Η/Υ, στο σπίτι, σε κοντινό γραφείο γραφικών τεχνών-δημιουργίας και επεξεργασίας φωτογραφιών ακόμα και σε εταιρεία που εκτυπώνει περιοδικά.
- Πηγές:** βιβλία, φυσικοί χώροι, CD-ROM, περιοδικά, εφημερίδες, χάρτες.
- Χρήση Υλικών και Μέσων:** ψηφιακή φωτογραφική μηχανή και CD-ROM.
- Λεξιλόγιο:** κατανόηση καινούριων λέξεων(απλές αλλά απαραίτητες ορολογίες), χρήση και ανάπτυξή τους.
- Αξιολόγηση:** Γνώσεις, Δεξιότητες, Στάσεις
Τα παιδιά ως πολλαπλασιαστές των ιδεών και ως μέλη μιας ομάδας εντυπωσιάζονται από τη νέα γοητευτική γνώση και τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών σε συνδυασμό με την παραδοσιακότητα.

«ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΔΙΕΡΕΥΝΩ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ»

- Θεματική ενότητα** που θα αναπτυχθεί: **«Η περιήγηση στο διαδίκτυο».**
- Εκπαιδευτική Βαθμίδα :** Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.
- Η θεματική ενότητα θα αναπτυχθεί με **Διαθεματική Προσέγγιση.**
- Γνωστική περιοχή / επιστήμη** στην οποία παραπέμπει το θέμα:
« Πληροφορική ».

ΑΠΟ:

- Πληροφορίες (εφημερίδες,περιοδικά,CD-ROM) που θα μεταφέρει ο εκπαιδευτικός και θα προκαλέσει το ενδιαφέρον των παιδιών.
 - Άλλες πηγές ενδιαφέροντος όπως καθημερινά γεγονότα αλλά και σχολικά βιβλία.
- Πιθανές περιοχές γνώσης ή επιστήμες που θα ζητηθεί η «συνδρομή τους» ή θα αναδυθούν κατά την ανάπτυξη της θεματικής ενότητας

= ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ =

«Γλώσσα, Μαθηματικά Ιστορία, Γεωγραφία, Ζωολογία, Γυμναστική-Αθλητισμός, Μουσική, Εργαστήρια ειδικοτήτων (ξυλουργικό,υδραυλικό κλπ), Πληροφορική».

- Αιτιολόγηση επιλογής:** Το διαδίκτυο είναι μια ανεξάντλητη πηγή πληροφοριών σχετικών με κάθε θέμα.

- Σκοπός / Επιδιώξεις - Στόχοι:**

Σκοπός της διδασκαλίας αυτής είναι να κατανοήσουν οι μαθητές, μέσα από το κατάλληλο λογισμικό τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες σχετικές με διάφορα θέματα που τους αφορούν. Ο σκοπός θα επιτευχθεί, εφόσον οι μαθητές έχουν την ανάγκη μέσα από τις προσωπικές τους εμπειρίες και απορίες να διερευνήσουν τις επιλογές που τους παρέχονται και κατόπιν να πειραματιστούν. Στόχοι σε: γνώσεις, δεξιότητες.

- Μεθοδολογία ανάπτυξης:**

Αρχές: Διαθεματικότητα, διερεύνηση, ανακάλυψη, συνεργατικότητα.

Προτεινόμενες δραστηριότητες που αφορούν σε πολλά γνωστικά αντικείμενα. Μέσα στο εργαστήριο των Η/Υ που είναι μεταξύ τους δικτυωμένοι και υπάρχει κατάλληλο υλικό υποστήριξης της διδακτικής ενότητας, προσεγγίζουμε το θέμα μας. Στην τάξη όπου θα γίνει σαφής η ορθή χρήση του διαδικτύου και με την συνεργασία εκπαιδευτικού άλλης ειδικότητας θα γίνει σαφής η χρησιμότητα του διαδικτύου και η διασύνδεση φαινομενικά διαφορετικών μαθημάτων τα οποία διδάσκεται ο μαθητής.

Διαδικασία διδασκαλίας – μάθησης

Παρατήρηση – Προβληματισμός

Οι μαθητές είναι οργανωμένοι ατομικά (αναλογία 1:1 με τους Η/Υ) ή σε ολιγομελείς ομάδες κι έχουν προμηθευτεί κείμενα σε έντυπη μορφή.

Πρόβλεψη , διατύπωση υπόθεσης

Η προσοχή των μαθητών στρέφεται στα εμπειρικά δεδομένα, τα οποία θα συσχετίζονται. Με τη σύγκριση τελικά επιτυγχάνεται ομαδικότητα και δημιουργούνται απορίες. Μαθαίνουν να σκέφτονται και, στο βαθμό που είναι αυτό δυνατόν, να διατυπώνουν τα συμπεράσματά τους.

Γενίκευση, μεταφορά της γνώσης

Οι παρατηρήσεις γενικεύονται και διατυπώνονται τα συμπεράσματα.

Αξιολόγηση: Συζήτηση για την επίτευξη των στόχων και ποιές γνώσεις κατακτήσαμε.

- Χώρος ανάπτυξης των δραστηριοτήτων:** μέσα στο σχολείο, στο εργαστήριο Η/Υ, στο σπίτι.
- Πηγές:** βιβλία, φυσικοί χώροι, CD-ROM κλπ.
- Χρήση Υλικών και Μέσων:** Η/Υ με δυνατότητες πολυμέσων και με σύνδεση INTERNET, εκπαιδευτικό βοηθητικό υλικό.
- Λεξιλόγιο:** κατανόηση καινούργιων λέξεων (απλές αλλά απαραίτητες ορολογίες), χρήση και ανάπτυξή τους.
- Αξιολόγηση:** Γνώσεις, Δεξιότητες, Στάσεις
Τα παιδιά ως πολλαπλασιαστές των ιδεών και ως μέλη μιας ομάδας εντυπωσιάζονται από τις νέες γνώσεις και τις πλούσιες δυνατότητες του διαδικτύου.

A. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η διδακτική μεθοδολογία οφείλει να στηρίζεται στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών σε συνδυασμό με τους γενικούς και ειδικούς σκοπούς της διδασκαλίας του μαθήματος της πληροφορικής, όπως αυτοί αναφέρονται στα Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ. για την πληροφορική στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Η διδασκαλία πρέπει γενικά να κατακερματίζεται ώστε να ακολουθείται η μέθοδος της βήμα προς βήμα κατάκτησης του επιθυμητού στόχου.

Απαραίτητο είναι η διδασκαλία να δομείται σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα του μαθητή στοχεύοντας με τον τρόπο αυτό να κρατά ο εκπαιδευτικός, το ενδιαφέρον του μαθητή σε όσο το δυνατόν υψηλότερο επίπεδο.

Αναγκαίο είναι να εφαρμόζει ο εκπαιδευτικός αναδρομικότητα μέσω επιλεκτικών επαναληπτικών αναφορών και ελέγχων, μέσω ερωτήσεων, σε σημαντικά σημεία της διδασκαλίας ώστε να συντηρούνται οι γνώσεις που έχουν στο παρελθόν αποκτηθεί.

Η διδακτική διαδικασία στο μάθημα της πληροφορικής, πρέπει να στηρίζεται περισσότερο στην εφαρμογή των παρεχομένων γνώσεων παρά στην θεωρητική γνώση η οποία μπορεί να οδηγήσει σε στείρα αποστήθιση χωρίς πρακτική αξία.

Συμπληρωματικό ρόλο στην διδακτική διαδικασία κατέχουν τα οπτικοακουστικά μέσα όπως προβολή σχετικών βιντεοταινιών, προβολή σλάιτς, διαφανειών εκτέλεση εκπαιδευτικών cd's. Επιβάλλεται ο εκπαιδευτικός να έχει εξοικειωθεί με το περιεχόμενο της ταινίας ή όποιου άλλου υλικού θα χρησιμοποιήσει σε μία τουλάχιστον δοκιμαστική προβολή. Προφανές είναι ότι η επιλογή του υλικού πρέπει να ανταποκρίνεται στο διδακτικό περιεχόμενο που έχει ή που άμεσα θα διδάξει παράλληλα με τις επισκέψεις σε διάφορους χώρους εργασίας θα γίνει σαφής η σημασία στην καθημερινότητα, των γνώσεων που παρέχονται στον μαθητή.

Ο εκπαιδευτικός οφείλει να παρεμβαίνει συνεχώς ατομικά στον κάθε μαθητή, ώστε να προσαρμόζεται ο τρόπος παροχής της κάθε γνώσης σύμφωνα με το επίπεδο και την αντίληψη του κάθε μαθητή.

Με δεδομένο ότι ο Η/Υ δίνει τη δυνατότητα ενεργητικής συμμετοχής του μαθητή, ο εκπαιδευτικός οφείλει να συνδέει τη διδασκαλία του με τα υπόλοιπα θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας του διδάσκοντα το μάθημα της πληροφορικής, με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς.

Σημαντικό είναι τέλος, να γίνεται προσπάθεια ώστε το μάθημα να στηρίζεται στον διάλογο και τις ερωταποκρίσεις, ώστε να εκμαιεύει ο εκπαιδευτικός από τον μαθητή και να τον καθοδηγεί στον στόχο που έχει θέσει.

Ειδικότερα η ερωτηματική μέθοδος είναι από τις σημαντικότερες στην διδασκαλία του μαθήματος της πληροφορικής καθώς:

- Με την λογική επεξεργασία των ερωτήσεων και των απαντήσεων οι μαθητές μαθαίνουν να σκέφτονται.
- Με τις ερωταποκρίσεις δημιουργείται θετική ατμόσφαιρα στην τάξη ή το εργαστήριο και τονώνεται το ενδιαφέρον των μαθητών.
- Οι μαθητές μαθαίνουν στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου και συνηθίζουν στην ορθή χρήση της πληροφορικής ορολογίας.

Ο εκπαιδευτικός του μαθήματος της πληροφορικής πρέπει να προσέξει ότι η μέθοδος αυτή:

- Απαιτεί μεγάλο χρόνο παρουσίασης και μάλιστα χωρίς πλήρη αξιοποίησή του, αφού αρκετές από τις απαντήσεις των μαθητών δεν βρίσκονται μέσα στα πλαίσια των προκαθορισμένων διδακτικών σκοπών.
- Δεν είναι δυνατόν να ερωτηθούν όλοι οι μαθητές μέσα στα πλαίσια του περιορισμένου χρόνου συνυπολογίζοντας τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες του κάθε μαθητή.
- Η δυσκολία των μαθητών στην προφορική διατύπωση μπορεί να επιδράσει αρνητικά στην εφαρμογή της μεθόδου.

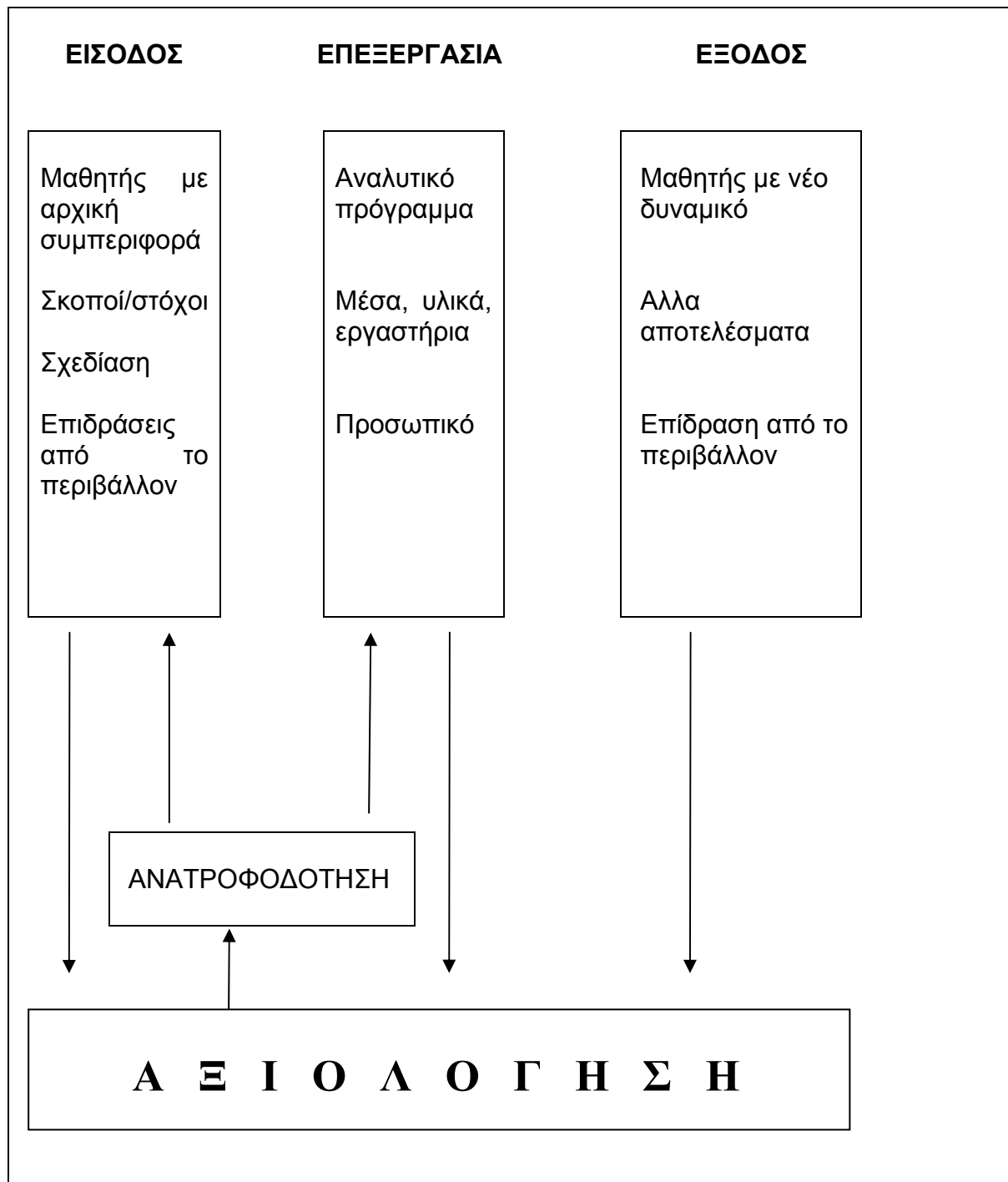
Ο εκπαιδευτικός της πληροφορικής, έχει χρέος να ακολουθήσει τους παρακάτω βασικούς κανόνες για την εφαρμογή της μεθόδου αυτής:

- Οι ερωτήσεις που υποβάλλει να είναι σαφείς, συγκεκριμένες και διατυπωμένες με τρόπο που να είναι σύμφωνος με το λεκτικό επίπεδο των μαθητών.
- Να διαθέτει στους μαθητές, τον χρόνο που χρειάζονται για να σκεφτούν..
- Να υποβοηθεί τον μαθητή στην αποσαφήνιση της απάντησής του και αν αυτό δεν επιτευχθεί, πρέπει να δοθεί η σωστή απάντηση είτε από άλλον μαθητή είτε από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό.

Ο εκπαιδευτικός της πληροφορικής μπορεί να χρησιμοποιεί την μέθοδο της επίδειξης αφού έχει τα πλεονεκτήματα:

- Η μάθηση είναι πιο αποτελεσματική αφού με την όραση η αντίληψη είναι πληρέστερη, σαφέστερη και κατανοητή.
- Επιτυγχάνεται οικονομία χρόνου αφού οι μαθητές δεν χρειάζεται να εκφραστούν μέσω του προφορικού λόγου αλλά έχουν εποπτεία των πραγματικών διαδικασιών.
- Δημιουργεί ζωνρό ενδιαφέρον στους μαθητές.

B. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Βασικό στοιχείο εισόδου πρέπει να είναι ο μαθητής, ο οποίος επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση να θεωρείται ότι βρίσκεται σε συγκεκριμένο εξελικτικό σημείο σε κάποιο στάδιο νοητικής σωματικής και επαγγελματικής ανάπτυξης. Η συμπεριφορά του μαθητή των Ε.Ε.Ε.Κ. είναι ανάλογη με το στάδιο ανάπτυξής του, το οποίο πρέπει

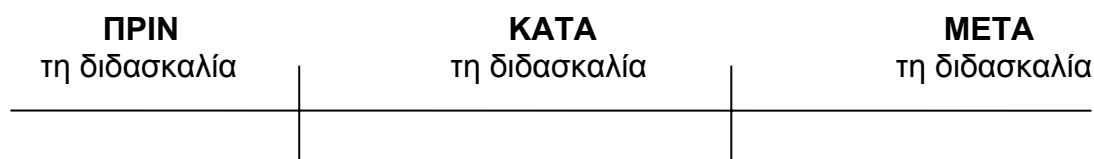
να είναι η σημαντικότερη παράμετρος όσον αφορά την προσπάθεια για την αξιολόγηση.

Με τη λειτουργία της αξιολόγησης πρέπει να ελέγχεται αν υλοποιήθηκαν οι σκοποί που εκ των προτέρων είχαν τεθεί από τον εκπαιδευτικό.

Η ανατροφοδότηση αποσκοπεί στην παροχή στοιχείων που θα διευκολύνουν τη λήψη μέτρων για να διασφαλιστεί η σωστή πορεία. Σε διαφορετική περίπτωση οφείλει ο εκπαιδευτικός να *παρεμβαίνει* και να βελτιώνει τα εποπτικά μέσα ή να αλλάζει την διδακτική μεθοδολογία είτε τέλος να προσαρμόζει τους στόχους του ακόμα και σε ατομικό επίπεδο.

Επειδή η δυναμική αξιολόγηση είναι ευέλικτη, αξιοποιεί το παρελθόν και το παρόν για να εξασφαλίσει την επιτυχία στο μέλλον.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα οργανώνεται και υλοποιείται σε 3 φάσεις και η αξιολόγηση συνυπάρχει και στις 3 αυτές φάσεις:

Η δυναμική αξιολόγηση πρέπει να είναι συνεχής να είναι ευπροσάρμοστη ανάλογα με τις *ιδιαιτέρες ανάγκες του κάθε μαθητή*, να επιδέχεται *αυτοέλεγχο* και αν χρειάζεται *βελτιωτικές παρεμβάσεις*, και τέλος να είναι κομμάτι της *διαδικασίας μάθησης*.

Η δυναμική αξιολόγηση δεν διαπιστώνει εκ των υστέρων την επιτυχία ή μη, μιας μαθησιακής διαδικασίας, αλλά προσπαθεί να εξασφαλίσει εκ των προτέρων (a priori) την επιτυχία.

Κάθε βήμα συνοδεύεται από την επιβεβαίωσή του και ακολουθεί το επόμενο.

Έμφαση δίνεται στην εναλλαγή ρόλων αξιολόγησης και μάθησης.

Η μάθηση και η αξιολόγηση οφείλουν να είναι οι 2 όψεις μιας ενιαίας διαδικασίας η οποία είναι η διαδικασία της μάθησης, ώστε να είναι *δυναμική*.

Επιβεβλημένο είναι ο εκπαιδευτικός, εκτός από τους στόχους, να έχει θέσει τα κριτήρια αξιολόγησής του ώστε να γνωρίζει πού θα στηριχτεί η κρίση του.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται να επιλέγει ο εκπαιδευτικός, από κατάλογο κρίσιμων ερωτημάτων τα οποία θα θέτει στο εργαστήριο σε καθέναν μαθητή. Τα ερωτήματα αυτά θα απαντώνται με την βοήθεια της πρακτικής εφαρμογής από τον κάθε μαθητή και ο εκπαιδευτικός θα *παρεμβαίνει* όπου αυτό κρίνεται επιβεβλημένο.

Ο εκπαιδευτικός πρέπει να τηρεί με επιμέλεια τα παραπάνω αλλά παράλληλα να αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να προκύπτουν στην πορεία και κάποια κριτήρια που αρχικά δεν είχαν αναδειχθεί, έχοντας την ετοιμότητα να τα ενσωματώσει εφεξής.

Απαραίτητο είναι ο εκπαιδευτικός να *μην αλλάζει* τα κριτήρια αξιολόγησης *κάθε φορά*, αποφεύγοντας την υπερβολή, αφού έτσι προκαλείται σύγχυση και αποπροσανατολισμός αλλά και μείωση της σοβαρότητας του όλου σχεδιασμού του.

Τα κριτήρια πρέπει τέλος, να χαρακτηρίζονται από την σαφήνεια και την εξειδίκευσή τους.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Στον εξοπλισμό του εργαστηρίου πληροφορικής στα **Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.** απαραίτητη είναι η ύπαρξη ειδικών συσκευών που εξυπηρετούν μαθητές με ειδικές ανάγκες.

Για τον σκοπό αυτό κρίνεται αναγκαίο να υπάρχουν *οθόνες αφής, light pens, πληκτρολόγια μεγάλων πλήκτρων, πλέγματα απομόνωσης πλήκτρων* και να έχουν εγκατασταθεί οι επιλογές του λειτουργικού συστήματος που βοηθούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Ακόμα είναι προς το συμφέρον των ΑΜΕΑ η ύπαρξη συστήματος αδιάλειπτης λειτουργίας ρεύματος ώστε να μην υπάρχουν συνέπειες από κάποιον λανθασμένο ή αδέξιο χειρισμό, αλλά και γενικότερα για την προστασία των μηχανημάτων και των εκτελούμενων εργασιών από τις τυχόν αυξομειώσεις του ρεύματος ή ακόμα και από διακοπή τάσης, αφού τα υπόλοιπα εργαστήρια των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. χρησιμοποιούν βαρέα μηχανήματα μεγάλης κατανάλωσης σε ηλεκτρική ισχύ.

Προτείνονται *οπτικά ποντίκια* ώστε να αποφεύγεται η συνεχής δυσλειτουργία αυτών λόγω της βεβαρυμένης χρήσης τους. Στα πληκτρολόγια επιβάλλεται να είναι τυπωμένοι σε πρώτο πλάνο οι ελληνικοί χαρακτήρες και σε δεύτερο (μικρότεροι) οι λατινικοί, αφού οι περισσότεροι μαθητές των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. δεν γνωρίζουν καθόλου την αγγλική. Για τον ίδιο λόγο επιβεβλημένη είναι η εγκατάσταση ελληνικής έκδοσης λειτουργικού συστήματος και των εφαρμογών που θα χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς.

Χρήσιμο είναι να υπάρχουν βραχίονες στήριξης περιφερειακών ώστε να υπάρχει καλύτερη εργονομία στον ιδιαίτερο χώρο του κάθε μαθητή αλλά και βραχίονες στήριξης εγγράφων προσαρμοσμένες στις οθόνες για να διευκολύνονται οι μαθητές στην επεξεργασία κειμένου και στο χειρισμό του λογιστικού φύλλου.

Μείζονος σημασίας είναι τα καθίσματα των μαθητών τα οποία προτείνεται να είναι ρυθμιζόμενα καθ' ύψος αλλά και στην πλάτη ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη στάση του σώματος του κάθε μαθητή.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει τέλος να δοθεί, στις ασφαλείς καλωδιώσεις και γενικότερα στις παροχές του ηλεκτρικού ρεύματος η θέση των οποίων δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να επιτρέπει την πρόσβαση στους μαθητές.

Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα ισχύουν και στα εργαστήρια πληροφορικής για τα κοινά σχολεία (ύπαρξη scanners, printers, laser printers κ.λ.π.).

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

1. Σκοπός της διδασκαλίας των Εικαστικών.

- Ο Γενικός σκοπός της διδασκαλίας των Εικαστικών στα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.) είναι να γνωρίσει ο μαθητής τις Εικαστικές τέχνες και να εμβαθύνει σ' αυτές μέσα από την ευρύτερη δυνατή εργαστηριακή δραστηριότητα έρευνας και δημιουργίας εικαστικών έργων, αλλά και μέσα από τη γνώση και την κατανόηση της Τέχνης, ώστε να καλλιεργήσει ο μαθητής την προσωπική του αισθητική έκφραση και ευαισθησία του Ωραίου στη φύση και στη ζωή ως δημιουργός και ως θεατής.

Ειδικότερα με το μάθημα των Εικαστικών επιδιώκεται:

- Να αναπτυχθεί η δημιουργικότητα του μαθητή, η παραγωγή καλλιτεχνικού έργου και η συμμετοχή του στις εικαστικές τέχνες.
- Να γνωρίσει ο μαθητής και να χρησιμοποιήσει όλα τα υλικά, τα μέσα, τις τεχνικές και τα εργαλεία σε ποικίλες μορφές.
- Να καλλιεργηθεί η ευαίσθητη ανταπόκριση, η κατανόηση, η κριτική προσέγγιση και η ανάλυση του εικαστικού έργου, αλλά και του φαινομένου της Τέχνης γενικότερα.
- Να κατανοήσει ο μαθητής την πολιτιστική διάσταση και τη συμβολή της Τέχνης στον Πολιτισμό μέσα στο χρόνο.
- Να κοινωνικοποιηθεί ο μαθητής μέσα από ομαδοσυνεργατικές εργασίες.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης.

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί Στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
Εξοικείωση με απλά <u>υλικά</u> , <u>μέσα</u> . Γνώση και εξοικείωση με <u>τεχνικές κατασκευής</u>	<i>Επιδιώκεται ο μαθητής:</i> <ul style="list-style-type: none">• Να δημιουργεί εικαστικά έργα με διάφορα υλικά και τεχνικές μέσα από έρευνα και πειραματισμό.• Να ανακαλύπτει τα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής.• Να χρησιμοποιεί ποικιλία τεχνικών μέσων.• Ν' αξιοποιεί τα ενδιαφέροντα τις κλίσεις και τις δεξιότητές τους με το χειρισμό των υλικών αυτών.• Να αναπτύσσει την αυτοεκτίμησή	Ύλη Χρώμα Μορφή Ιδεά Ισορροπία Χώρος Χρόνος Πολιτισμός Επικοινωνία Ομοιότητα Διαφορά

	τους και το ενδιαφέρον του για την Τέχνη.	
<i>Απλά μορφικά στοιχεία</i>	<p><i>Επιδιώκεται ο μαθητής:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ν' αναγνωρίζει χρώματα (θερμά-ψυχρά, βασικά, συμπληρωματικά) στα έργα. • Ν' αναγνωρίζει μορφές, σχήματα, ρυθμούς μέσα στα έργα τέχνης. • Να κατανοήσει την ύπαρξη και την ανάγκη χρήσης των κλιμάκων, των μεγεθών, του φωτός, των φωτοσκιάσεων, των επιφανειών, του όγκου, της υφής μέσα στα έργα. • Να δημιουργεί συνθέσεις εικαστικών έργων με πολλά διαφορετικά μορφικά στοιχεία. 	<p>Ύλη Χρώμα Μορφή Σχήμα Κίνηση Σύνθεση – Ισορροπία Όγκος Χώρος Πολιτισμός Παράδοση Σύμβολο Μήνυμα</p>
<i>Θέμα Περιεχόμενο Νόημα Ενότητα</i>	<p><i>Επιδιώκεται ο μαθητής:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιεί γνώσεις απ' την ιστορία της Τέχνης και στοιχεία από έργα Τέχνης στο δικό του έργο. • Να κατανοεί την επίδραση διαφόρων πολιτιστικών στοιχείων και να τα χρησιμοποιεί στα δικά του έργα. • Να χρησιμοποιεί στα έργα του στοιχεία από μουσεία, εκθέσεις, άλλες σχολικές δραστηριότητες. • Να εκτιμήσει την αξία των έργων Τέχνης στη ζωή του. • Να ανακαλύπτει την αισθητική διάσταση των εικαστικών τεχνών. 	<p>Ύλη Χρώμα Μορφή Χρόνος Πολιτισμός Ιδέα Μεταβολή Εξέλιξη Επικοινωνία Αλληλεπίδραση Μήνυμα Σύμβολο</p>
<i>Μορφές εικαστικών τεχνών.</i>	<p><i>Επιδιώκεται ο μαθητής:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιηθεί και να ενεργοποιηθεί ώστε να σχεδιάζει, να ζωγραφίζει, να χρωματίζει, να κατασκευάζει με πολλές και ποικίλες μορφές εικαστικής δημιουργίας. • Να αναλύει διαφορετικές τεχνολογίες παιδικών έργων. 	<p>Ύλη Χρώμα Μορφή Σχήμα Σύνθεση Ιδέα Πολιτισμός Επικοινωνία Εξέλιξη</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει ορισμένα είδη Τέχνης. • Να συνειδητοποιεί τις ποικίλες μορφές εικαστικών τεχνών και να τις χρησιμοποιεί για να συμπληρώνει άλλα μαθήματα. 	Αισθητική Διαπολιτισμικό-τητα
Αισθητική Κριτική Ανάλυση Έργου	<p><i>Επιδιώκεται ο μαθητής:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσει κριτική ικανότητα όσον αφορά τα έργα του και τα έργα των άλλων. • Να εκφράζει ελεύθερα την άποψή του για ένα έργο Τέχνης. • Να εφευρίσκει ποικίλες λύσεις σ' ένα καλλιτεχνικό πρόβλημα. • Ν' αναπτύσσει την εκτίμησή του και την κρίση του για την Τέχνη και για την αισθητική και την κοινωνική επίδρασή της. • Να ενεργοποιηθεί η αισθητική του αντίληψη ώστε ν' αντιλαμβάνεται το ρόλο της καλαισθησίας στο Περιβάλλον που ζει. • Να εκφράζει ιδέες και συναισθήματα μπροστά σ' ένα εικαστικό έργο. Να κατανοήσει την αναγκαιότητα της υγιεινής και της ασφάλειας στον χώρο του εργαστηρίου και αργότερα στην εργασία του. 	Χώρος Χρόνος Αλληλεξάρτηση Μεταβολή Ασφάλεια Υγιεινή Καθαριότητα Πολιτισμός Υπευθυνότητα Συνέπεια
Θέματα υγιεινής και ασφάλειας	<p><i>Επιδιώκεται ο μαθητής:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αισθάνεται ασφαλής στο χώρο του εργαστηρίου. • Να ενστερνιστεί κανόνες υγιεινής. • Να εξοικειωθεί με τα μέτρα ασφαλείας κάθε εργαλείου και μηχανής. Να διακρίνει γενικά τους κινδύνους στην εργασία του. • Να γνωρίζει και να ακολουθεί τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας ενός εργαστηρίου. • Να γνωρίζει, να προσανατολίζεται 	Ύλη Χρώμα Μορφή Δομή Ρυθμός Παράδοση Πολιτισμός Επικοινωνία Έργο Ωραίο Κοινωνία

	<p>προς τους κοινόχρηστους χώρους του σχολείου (βρύσες τουαλέτες, αναλκυστήρες...). Να γνωρίζει τη θέση του φαρμακείου και των πυροσβεστήρων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζει τις οδηγίες που πρέπει ν' ακολουθήσει σε περίπτωση σεισμού. • Να γνωρίσει και να εξοικειωθεί με τα μέτρα ασφαλείας κάθε εργαστηρίου. • Να μπορεί να διακρίνει και να προλαμβάνει πιθανόν κινδύνους στο εργαστήριο 	<p>Ιδεολογία Διαπολιτισμικό-τητα Αισθητική</p>
--	---	--

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

1. Ειδικοί σκοποί.

Με το μάθημα Εικαστικών επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να παρατηρούν, να ερευνούν, να πειραματίζονται, ώστε να δημιουργήσουν εικαστικά έργα, αξιοποιώντας όλα τα υλικά μέσα και τις τεχνικές που γνωρίζουν.
- Να εκφράζουν αβίαστα και ελεύθερα μέσα από τις εικαστικές Τέχνες τον ψυχικό τους κόσμο, τα βιώματά τους και τις προσωπικές τους απόψεις.
- Να γνωρίζουν και να εξοικειωθούν με τα μορφικά στοιχεία, την ορολογία, τα σύμβολα, τις εικαστικές μορφές που χρησιμοποιούν οι καλλιτέχνες.
- Να προσεγγίζουν, να αναλύουν να κατανοούν και ν' απολαμβάνουν το φαινόμενο της Τέχνης.
- Να έχουν θετική στάση και συμπεριφορά απέναντι στην Τέχνη γενικότερα.
- Να γνωρίσουν ποικίλες μορφές εικαστικών έργων Τέχνης, να τις κατανοήσουν, να τις αναλύσουν, να τις περιγράψουν και να τις ερμηνεύσουν, να κρίνουν και να μάθουν να εκτιμούν την ελληνική, ευρωπαϊκή, παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

2. Στόχοι, Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες, Διαθεματικά σχέδια εργασίας

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες(1)

<p>σημείο ως το μικρότερο εικαστικό στοιχείο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργεί και να συνθέτει σχήματα, σχέδια χρησιμοποιώντας με ευχέρεια γραμμές. • Αναγνωρίζει και ονομάζει την υφή διαφόρων επιφανειών. • Δημιουργεί έργα δύο και τριών διαστάσεων. • Αντιλαμβάνεται το χώρο στο σπίτι τους, το σχολείο κ.ά. • Εκφράζει τα συναισθήματά του. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Προοπτική ○ Κλίμακα ○ Υφή ○ Όγκος ○ Βάθος ○ Φως ○ Φωτοσκίαση 	<p>** Σχήματα γεωμετρικά αφηρημένα.</p> <p>** Με τη χρήση γεωμετρικών πυραμίδες, κύβους, κώνους.</p> <p>** Κατασκευή παζλ και απλών μακετών δισδιάστατων και τρισδιάστατων.</p> <p>** Κατασκευή ενός ζωγραφικού έργου σε σκηνικό, σε εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο.</p>
<p>**Στόχοι</p>	<p>Θεματικές Ενότητες</p>	<p>Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες</p>
<p>3^{ος} άξονας: «Θέμα – Περιεχόμενο – Νόημα – Ενότητα».</p>		
<p><u>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργεί έργα με θέματα από σχολικές δραστηριότητες, γιορτές, επετείους. • Δημιουργεί έργα που σχετίζεται με άλλα μαθήματα. • Δημιουργεί έργα με αφορμή ένα παραμύθι, μια ιστορία ή την ανάγνωση ενός βιβλίου. • Συλλέγει και να διακοσμή το 	<p><u>Θέματα από:</u></p> <p>Την οικογένεια, το σχολικό, χώρο, την πόλη, το χωριό, τη φύση, τα επαγγέλματα, τον αθλητισμό, τις σχολικές γιορτές, παραμύθια, μύθους, τη μυθολογία, την ιστορία, τη θρησκεία, την τηλεόραση, τις ταινίες, επισκέψεις σε μουσεία, εκθέσεις, ιδέες, εμπειρίες, συναισθήματα, ελεύθερα θέματα.</p>	<p>* Σχολικές γιορτές π.χ. «Χριστού-γεννα, Απόκριες».</p> <p>** Συλλογές από κάρτες, εικόνες έργων Τέχνης, εικόνες ζώων, λουλουδιών, πλανητών, κ.ά.</p> <p>** Διακόσμηση αίθουσας ή εξωτερικού χώρου για σχολικές γιορτές, εκδηλώσεις, κ.ά.</p> <p>* Κατά διαστήματα δραστηριο-ποιούνται σε ελεύθερα θέματα.</p>

<p>περιβάλλον τους με έργα Τέχνης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρατηρεί το φυσικό αλλά και το δομημένο περιβάλλον και να το αποδίδει στα έργα τους. 		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
4α^{ος} άξονας: «Μορφές εικαστικών τεχνών»		
<p><u>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζει, να ζωγραφίζει, να χρωματίζει, να κατασκευάζει πολλές και ποικίλες μορφές εικαστικής δημιουργίας. • Αντιλαμβάνεται και να χρησιμοποιεί την κατά-σκευαστική δυνατότητα υλικών όπως: το ξύλο, το δέρμα κ.ά. • Κατασκευάζει χειρο-τεχνίες από εύχρηστα υλικά και να αντιλαμβάνεται την αισθητική τους. • Να δημιουργεί έργα καρτεπικόλλησης. • Συνδυάζει φωτογραφίες που παίρνει ο ίδιος με ένα θέμα που εργάζεται. • Δημιουργεί ταινίες με κοινό θέμα τις οποίες μαγνητοσκοπεί ο ίδιος. • Συμμετέχει σε μια ομαδική 	<p>Σχέδιο Ζωγραφική Γλυπτική Πλαστική Αγιογραφία Ψηφιδωτό Χαρακτική Κεραμική Ξυλογλυπτική Καρτεπικόλληση (κολάζ) Μάσκες Μαριονέτες Καραγκιόζης Γελοιογραφία Σκίτσο Μακέτες Σκηνικά Φωτογραφία Βίντεο</p>	<p>* Ενθάρρυνση της ελεύθερης έκφρασης και απόδοσης στα έργα τους.</p> <p>** Σχέδιο και ζωγραφική σε διαφορετικά μεγέθη χαρτιού.</p> <p>** Έργα ατομικά και ομαδικά.</p> <p>** Μικροκατασκευές από: χαρτόνι, ξύλο, δέρμα, σπάγκο, σύρμα, «άχρηστα υλικά», πλαστικά κ.ά.</p> <p>** Καρτεπικόλληση με διάφορα υλικά όπως: εφημερίδες, πανιά, διάφορα χαρτιά κ.ά.</p> <p>** Αποτυπώματα από: πατάτες, φύλλα δέντρου, φελιζόλ, σφουγγάρι, κ.ά.</p> <p>** Μακέτες από χαρτόνια ή «άχρηστα υλικά».</p> <p>** Στεφάνι από: χάρτινα λουλούδια, καραμέλες, ζυμαρικά, φελλούς, καπάκια, κ.ά.</p>

<p>ζωγραφική.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναλύει και να εξηγεί διαφορετικές τεχνοτροπίες έργων Τέχνης • Συσχετίζει το γραπτό λόγο με την εικόνα. 		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες - οδηγίες
<p>5^{ος} άξονας: «Αισθητική – Κριτική – Ανάλυση έργου»</p>		
<p><u>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιεί λεξιλόγιο με νέους όρους, νέες εκφράσεις στον προφορικό τους λόγο. • Συγκρίνει έργα ποικίλων τεχνοτροπιών. • Περιγράφει τα συναισθήματα που του προκαλεί ένα εικαστικό έργο. • Περιγράφει τι βλέπει. • Εκφράζει τις απόψεις του, τις σκέψεις του για ένα εικαστικό έργο. • Κρίνει ο ίδιος το έργο του εντοπίζοντας θετικά στοιχεία και αδυναμίες. • Αντιλαμβάνεται και να εκτιμά τη σχέση της Τέχνης με την καθημερινή ζωή. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ορολογία Τέχνης ○ Ανάλυση έργου, περιγραφική, μορφολογική, περιεχόμενο, νόημα. ○ Προτιμήσεις, κρίσεις, γνώμες. ○ Σχέση Τέχνης – εποχής. ○ Σχέση Τέχνης – καθημερινής ζωής. ○ Το ωραίο στη ζωής μας. 	<ul style="list-style-type: none"> * Ενθάρρυνση της οποιασδήποτε κρίσης, άποψής τους. ** Προσέγγιση των όρων και των εννοιών μέσα από τις εμπειρίες τους και από παραδείγματα. ** Παιχνίδια γύρω από ένα εικαστικό έργο, ή μια έκθεση, που έχουν δει όπως: περιγραφή έργου, ερωτήσεις από ένα μαθητή, απαντήσεις από τους υπόλοιπους. ** Συζήτηση για έργα Τέχνης. ** Ομοιότητες και διαφορές έργων Τέχνης. ** Δίνουν δικό τους τίτλο σ' ένα εικαστικό έργο. ** Αυτοαξιολόγηση.

6^{ος} άξονας: Θέματα υγιεινής και ασφαλείας

- Να γνωρίζει τους γενικούς κανόνες ασφάλειας στο εργαστήριο.
- Να γνωρίζει τη χρησιμότητα των ατομικών μέσων προστασίας (μάσκα,ποδιά, γάντια, καθαριότητα), και να τα εφαρμόζει με συνέπεια.
- Να γνωρίζει τη θέση των πυροσβεστήρων του φαρμακείου, των γεν. διακοπών νερού και ηλεκτρισμού.
- Να εξηγεί τους λόγους για τους οποίους επιδιώκεται ο συχνός καθαρισμός της φόρμας εργασίας του, και του χώρου του εργαστηρίου.

Ο μαθητής επιδιώκεται:

- Να συνειδητοποιήσει και να εφαρμόζει τους κανόνες ασφαλείας όταν χειρίζεται εργαλεία ή χρησιμοποιεί μηχανές.
- Να περιγράφει τους κινδύνους από την λανθασμένη χρήση των εργαλείων ή των μηχανημάτων.
- Να διακρίνει τα σήματα κινδύνου.
- Να ελέγχει πριν τη χρήση τα εργαλεία και τα μηχανήματα.
- Να συντηρεί τα εργαλεία και τα μηχανήματα.

**ΥΓΙΕΙΝΗ
ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΕΙΑ**

**ΜΕΤΡΑ
ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ
ΑΠΟ ΤΑ
ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ
ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ.**

- Σύνταξη πίνακα με τους κανόνες ασφαλείας.
- Συζήτηση και περιγραφή πιθανών κινδύνων στο εργαστήριο.
- Τοποθέτηση πινακίδων επισήμανσης κινδύνων.
- Προσεκτική ανάγνωση οδηγιών μηχανημάτων.
- Επίδειξη τοποθέτησης σώματος στη σωστή θέση κατά τη διάρκεια χρήσης εργαλείων ή μηχανημάτων.
- Χρησιμοποίηση ειδικών προστατευτικών εξαρτημάτων ή μέσων κατά την διάρκεια των εργασιών.
- Κανόνες ασφαλείας που διέπουν τη χρήση κάθε εργαλείου ή μηχανήματος.
- Σύνταξη πίνακα με τους κανόνες ασφαλείας που αφορούν τα εργαλεία και τα μηχανήματα. Συζήτηση και περιγραφή των πιθανών κινδύνων που προέρχονται από τη λανθασμένη χρήση εργαλείων και μηχανημάτων.
- Τοποθέτηση του σώματος στη σωστή θέση κατά τη διάρκεια χρήσης εργαλείων και μηχανημάτων.
- Δραματοποίηση ιστοριών.

Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας.

Θέμα: Κατασκευή Μάσκας με θέματα από τα γνωστικά αντικείμενα της τάξης.

Παρακολουθούν θεατρικές παραστάσεις, πραγματοποιούν επισκέψεις σε μουσεία, εικαστικού χώρους, εκπονούν ομαδικές εργασίες με συζήτηση – επιλογή θεμάτων, συλλέγουν υλικά, ταξινομούν τα υλικά σε κατηγορίες, δραστηριοποιούνται κατασκευάζοντας μάσκες, χρωματίζουν και διακοσμούν παρουσιάζουν το σχολείο μια θεατρική παράσταση χρησιμοποιώντας τις μάσκες που έχουν κατασκευάσει και τέλος οργανώνουν μια έκθεση μ' αυτές.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Ύλη, Χρώμα, Μορφή, Πολιτισμός, Παράδοση.

Προεκτάσεις: στη Γλώσσα, Μουσική, στα Μαθηματικά και στο Εργαστήριο Κεραμικής.

Θέμα: Εικονογράφηση μιας θεατρικής παράστασης.

Παρακολουθούν μια θεατρική παράσταση, εκπονούν ομαδικές εργασίες με συζήτηση – ανάλυση της θεατρικής παράστασης, ερμηνεύουν τους ρόλους, συνθέτουν κείμενα, αναγινώσκουν και δραματοποιούν της παράσταση, εικονογραφούν σκηνές της θεατρικής παράστασης, δημιουργούν αφίσα με διάφορες τεχνικές, κατασκευάζουν μακέτες με μεικτά υλικά σε μικρή κλίμακα και τα παρουσιάζουν σε χώρο του σχολείου.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Ύλη, Χρώμα, Σύνθεση, Σύμβολο, Πολιτισμός, Επικοινωνία.

Προεκτάσεις: στη Γλώσσα, στη Λογοτεχνία, στα Μαθηματικά, στη Μελέτη του Περιβάλλοντος, στη Μουσική, στα εργαστήρια Κεραμικής και Ξυλουργικής.

Θέμα: Ανακαλύπτοντας το Βυθό της θάλασσας.

Εκπονούν ομαδικές εργασίες με συζήτηση, ανάλυση κειμένων, ποιημάτων από τη λογοτεχνία, τη μυθολογία, συλλέγουν φωτογραφίες, αντικείμενα, παρακολουθούν προβολή διαφανειών και βίντεο, κατασκευή διαφόρων αντικειμένων του βυθού με μεικτές τεχνικές, ζωγραφίζουν σε μεγάλες επιφάνειες, τα τοιχοκολλούν, διαμορφώνοντας έναν εσωτερικό χώρο του σχολείου.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Χώρος, Χρόνος, Ύλη, Σύνθεση, Επικοινωνία, Συνεργασία.

Προεκτάσεις: στη Γλώσσα, στη Λογοτεχνία, στη Μελέτη του Περιβάλλοντος, στη Μουσική, στα εργαστήρια Ξυλουργικής και Κεραμική

Διαθεματικότητα στα γνωστικά αντικείμενα.

Γλώσσα: Προφορική περιγραφής μιας θεατρικής παράστασης, ενός βιβλίου, ενός έργου τέχνης, περιγραφή συναισθημάτων, έκφραση απόψεων, ιδεών και εντυπώσεων, συζήτηση.

Λογοτεχνία: Λογοτεχνικά κείμενα, παραμύθια, λαϊκή παράδοση διαφόρων πολιτισμών.

Μαθηματικά: Χρήση αριθμών, μετρήσεις με υποδεκάμετρο, μετρήσεις σε κλίμακες, κατασκευή γεωμετρικών σχημάτων και γεωμετρικών στερεών.

Μελέτη Περιβάλλοντος: Αισθητική χώρου, φύση, νερό, ζώα και φυτά της θάλασσας, σχολείο, πηλός, ξύλο.

Μουσική: Ρυθμός, σχέση εικόνας και μουσικής.

Εργαστήριο Ξυλουργικής: Χρήση εργαλείων, κατασκευή ξύλινων αντικειμένων.

Εργαστήριο Κεραμικής: Χρήση εργαλείων, κατασκευή κεραμικών αντικειμένων.

3. Διδακτική μεθοδολογία.

Επειδή τα εικαστικά είναι μάθημα που διδάσκεται λίγες ώρες εβδομαδιαία θα πρέπει να σχεδιάσουμε την κατανομή της ύλης ώστε κάθε παιδί να μπορεί να εργαστεί στο σχολείο στις χρονικές συνθήκες που υπάρχουν.

Βασική προϋπόθεση για την καλύτερη χρήση του χρόνου αυτού είναι ένα καλά οργανωμένο σχολικό εργαστήριο.

Τα μαθήματα θα πρέπει να προσεγγίζονται με ποικίλους τρόπους διδασκαλίας για να συγκροτήσουν τα παιδιά τις δικές τους αισθηματικές αξίες. Θα πρέπει γενικά να αποφεύγουμε τον ίδιο συνεχώς τρόπο επεξεργασίας όλων των θεμάτων, αφού η διαφορετική οργάνωση και μέθοδος μπορούν να εξυπηρετήσουν κάθε φορά κι άλλους στόχους.

Καλό θα είναι τα θέματα των εργασιών, να στοχεύουν τη σύνδεση του σχολείου με τη ζωή και την κοινωνία.

Στο μάθημα των Εικαστικών, οι μαθητές θα πρέπει να αντλούν γνώσεις κι εμπειρίες από διάφορες πηγές και με ποικίλους τρόπους. Παρατηρήσεις, πειραματισμοί, αναζήτηση πληροφοριών από πολλές πηγές όπως: εκπαιδευτικούς, γονείς, καλλιτέχνες, επαγγελματίες αλλά κι από έργα Τέχνης, μουσεία, βιβλία, εκθέσεις, Μ.Μ.Ε., εμπλουτίζουν το μάθημα.

Η διδασκαλία των Εικαστικών πρέπει να βασίζεται στην αυτενέργεια και την ενεργό συμμετοχή των μαθητών.

Για την κατάκτηση της γνώσης και της εμπειρίας πρέπει:

- ο εκπαιδευτικός να λαμβάνει υπόψη τη σταδιακή ωρίμανση του παιδιού και τη διαφορετικότητά του.
- η διδασκαλία πρέπει να στηρίζεται στην επικοινωνία των παιδιών με το δάσκαλο, στην ομαδική αλλά και στην εξατομικευμένη διδασκαλία.
- να ενθαρρύνεται ο μαθητής έτσι ώστε να αναπτύσσει πρωτοβουλίες για επιλογή θεμάτων, εργασιών, εκδηλώσεων, παρουσιάσεις εικαστικών έργων τους σε δημόσιους χώρους κ.ά. Οι γνώσεις που αποκτώνται μετά από επισκέψεις σε εκθέσεις, μουσεία, κ.ά. να αποτελούν βάση για δημιουργία εικαστικού έργου, ώστε το παιδί να αποκτά αυτοπεποίθηση και να ενισχύεται η αυτοεκτίμησή του.
- η αισθητική προσέγγιση των έργων Τέχνης και η θεωρητική ενασχόληση των παιδιών με αυτή, να συνδέονται με την καλλιτεχνική δημιουργία.
- να διοργανώνονται στο χώρο του σχολείου εκδηλώσεις, συζητήσεις, παρουσιάσεις εκθέσεις, προβολές που θα ενισχύουν το ενδιαφέρον του μαθητή.
- να ενθαρρύνεται ο μαθητής να αυτοσχεδιάζει.
- οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων να προτρέπονται να επιλέγουν θέματα για συνθετικές εργασίες (projects). Αυτές οι ομαδικές διαθεματικές εργασίες βασίζονται στην αυτενέργεια και στην ενεργό συμμετοχή. Τα παιδιά επιλέγουν ένα θέμα, σχεδιάζουν ένα γενικό σχέδιο εργασίας, χωρίζονται σε ομάδες, συνεργάζονται και με την εποπτεία του εκπαιδευτικού που έχει ρόλο καθοδηγητικό, συμβουλευτικό, συντονιστικό, υλοποιούν το πρόγραμμά τους, το αξιολογούν και το παρουσιάζουν σ' όλο το σχολείο.

Μπορούν επίσης να συνεργαστούν με άλλο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., έτσι ώστε κατά τη διάρκεια της πραγματοποίησης του project να ανταλλάσσουν πληροφορίες, γνώσεις με άλλους μαθητές και στο τέλος του σχεδίου εργασίας να πραγματοποιούν κοινές παρουσιάσεις στα σχολεία τους και σ' άλλους χώρους.

Η διάρκεια του μαθήματος των εικαστικών μέσα στην εβδομάδα είναι περιορισμένη, η έκταση και η ποικιλία της προσφερόμενης διδακτέας ύλης στο Α.Π.Σ. είναι μεγάλη. Γι' αυτό το λόγο ο εκπαιδευτικός επιλέγει τα προς επεξεργασία θέματα, τα οποία στα πλαίσια του Α.Π.Σ. μπορούν να ποικίλουν από τάξη σε τάξη, από χρονιά σε χρονιά κι από σχολείο σε σχολείο.

Το παρόν Α.Π.Σ. δεν προτείνει στενά καθορισμένη ύλη. Προσφέρει άξονες δραστηριοτήτων που συνδυάζει ο εκπαιδευτικός. Οι άξονες δε διδάσκονται ανεξάρτητα ο ένα απ' τον άλλον, αλλά σε κάθε θέμα διαπλέκονται πολλά απ' τα περιεχόμενα κι απ' τους στόχους άλλων αξόνων. Ορισμένοι άξονες μπορεί να μη διδάσκονται αυτόνομα, αλλά να διαχέονται απ' τους άλλους.

Παράδειγμα διαθεματικού σχεδίου εργασίας (project) με άξονα την Αισθητική αγωγή με τίτλο «Ολυμπιακοί αγώνες», με προεκτάσεις, στη «Γλώσσα», τα «Μαθηματικά», στη «Φυσική Αγωγή» και στις Πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Η επιλογή του θέματος «Ολυμπιακοί αγώνες» έχει ως επιδίωξη:

- α) Για τους εκπαιδευτικούς (που δεν ασχολούνται με την Αισθητική αγωγή): να γνωρίσουν διάφορα υλικά και τεχνικές για να κατασκευάσουν εικαστικά έργα με θέμα τους «ολυμπιακούς αγώνες».
- β) Για τους μαθητές: να συνδυάσουν υλικά και τεχνικές έτσι ώστε να δημιουργήσουν εικαστικά έργα με θέμα τους Ολυμπιακούς αγώνες και τους αθλητές.

4. Αξιολόγηση.

Αναπόσπαστο μέρος τη διδασκαλίας των εικαστικών είναι η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή αλλά και του ίδιου του εκπαιδευτικού ως προς την αποτελεσματικότητα των μεθόδων διδασκαλίας και την επίτευξη των στόχων που καθόρισε.

Για το μαθητή η αξιολόγηση είναι αφετηρία για την επίτευξη των στόχων αλλά και μέσα ενθάρρυνσης στη μαθησιακή πορεία του.

Αξιολογούμε με διάφορες και ποικίλες μεθόδους όπως: συζήτηση και σχόλια, την καθημερινή απόδοση, την προσπάθεια, τη συμμετοχή, το ενδιαφέρον που δείχνει αλλά και τη συνολική απόδοσή του σε σχέση με τη διδαχθείσα ύλη.

Ενθαρρύνουμε το παιδί στην αυτοαξιολόγηση, κυρίως της προσπάθειας κι όχι μόνο των αποτελεσμάτων των έργων του. Έτσι ενισχύουμε την αυτοεκτίμησή του.

Τέλος, η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται κι από τον εκπαιδευτικό όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των μεθόδων διδασκαλίας και την επίτευξη των στόχων, την επάρκεια του εποπτικού υλικού που χρησιμοποίησε και τέλος την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των προγραμμάτων σπουδών.

5. Εργαστήρια Εικαστικών για τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Το μάθημα της Εικαστικής Αγωγής πρέπει να γίνεται σε χώρο ειδικά διαμορφωμένο με κατάλληλη υποδομή για να γίνεται χρήση ποικίλων υλικών,

βιβλιοθήκη, αποθηκευτικούς χώρους, δυνατότητα συσκότισης για προβολές βίντεο, σλάιντς και ειδικό χώρο για ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Το εργαστήριο Εικαστικών πρέπει να έχει ως ελάχιστες προϋποθέσεις:

- Ευρυχωρία, καλό φωτισμό, σωστό αερισμό του χώρου παροχή νερού με κατάλληλη αποχέτευση.
- Ράφια, ντουλάπια και ιδιαίτερο αποθηκευτικό χώρο για τη φύλαξη έργων, υλικών, εργαλείων.
- Τα απαραίτητα υλικά και μέσα, για να εξυπηρετούνται οι πολλαπλές ανάγκες εργασίας των παιδιών, όπως μεγάλα τραπέζια για εργασία ατομική ή ομαδική, καβαλέτα, μεγάλες επιφάνειες έκθεσης έργων.
- Δυνατότητες προβολής (προβολέα, σλάιντς, βίντεο, οθόνη, κουρτίνες συσκότισης κ.ά.), τηλεόραση, βίντεο και ηχητικό σύστημα.
- Υλικά και εργαλεία ανάλογα με την ηλικία και την ωρίμανση των παιδιών.
- Βιβλιοθήκη, αρχείο εποπτικού υλικού, βιντεοθήκη.
- Πλήρη ειδικό εξοπλισμό για τη δημιουργία διαφόρων ειδών εικαστικών τεχνών με συνθετότερες δυνατότητες και δημιουργία επιμέρους εργαστηρίων – γωνιών για τα υλικά που προτείνει το πρόγραμμα σπουδών.

6. Προτεινόμενο διδακτικό υλικό για το μάθημα των Εικαστικών όλων των βαθμίδων.

Μπλοκ εργασιών και ασκήσεων:

- Ένα μπλοκ ακουαρέλας για κάθε τάξη.
- Ένα μπλοκ σχεδίου για κάθε τάξη.

Βιβλία δασκάλου:

- Ένα βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Α', Β' και Γ' του Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.
- Ένα βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Δ', Ε' και ΣΤ' του Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Εποπτικό υλικό:

- Μια σειρά 40-60 διαφανειών που θα συνοδεύουν τα δύο βιβλία δασκάλου (2 βιβλία X 1 σειρά = 2 σειρές).
- Μία βιντεοκασέτα διάρκειας 1 ½ ώρας που θα συνοδεύει τα δύο βιβλία δασκάλου (συνολικά 2 βιντεοκασέτες).
- Μια σειρά από 30 αφίσες με έργα τέχνης και φυλλάδιο οδηγιών για τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.
- Ένα CD-ROM (διαδραστικό εκπαιδευτικό λογισμικό).

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Σκοπός διδασκαλίας του μαθήματος

Το ΔΕΠΠΣ βασίζεται στη βιωματική προσέγγιση των μουσικών εννοιών. Οι μουσικές δραστηριότητες μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η κατάκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων έχουν χαρακτήρα ενεργητικό, βιωματικό, συμμετοχικό. Σκοπός της μουσικής αγωγής είναι η οικοδόμηση της προσωπικής ταυτότητας, η καλλιέργεια της δημιουργικότητας και η ετοιμασία για την κοινωνική ζωή.

Η μουσική στο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. σκοπεύει στην καλλιέργεια της αισθητικής ικανότητας και ευαισθησίας, στην ανάπτυξη της κατανόησης και απόλαυσης της μουσικής και στην απελευθέρωση της δημιουργικής ικανότητας των παιδιών. Όλα αυτά θα αναπτυχθούν μέσα από την ενεργητική ακρόαση, τις δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας και εκτέλεσης.

Χρειάζεται να καλλιεργηθούν μουσικές δεξιότητες σχετικές με τον έλεγχο, το χειρισμό και την παρουσίαση του ήχου (δηλαδή ν' ακούν, να τραγουδούν, να παίζουν και να δημιουργούν με επιτυχία). Οι δεξιότητες αυτές περιλαμβάνουν:

- ακουστική αντίληψη και διάκριση των ήχων
- εξειδικευμένο τεχνικό έλεγχο της φωνής και των οργάνων και
- ανάπτυξη και κατανόηση των μουσικών ιδεών

Η ενασχόληση με τη μουσική και η συμμετοχή των παιδιών στις διάφορες μουσικές δραστηριότητες δρα ευεργετικά και σε άλλους τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έτσι η μουσική συμβάλλει:

- Στην καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας, ομαδικότητας και στην ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων.
- Στην ενίσχυση της αυτοπειθαρχίας.
- Στη γνωριμία και εκτίμηση των διαφόρων πολιτισμών.
- Στην ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησης.
- Στην ανάπτυξη της επινοητικότητας καθώς και της ικανότητας για ανάλυση και επίλυση προβλημάτων.
- Στην ευαισθητοποίηση των παιδιών εκλεπτύνοντας τις προτιμήσεις τους.
- Στην καλλιέργεια της μνήμης.
- Στην ανάπτυξη της ακουστικής ικανότητας.

Αξονες γνωστικού Περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες εκτέλεσης.. Στο Τραγούδι και στο παίξιμο οργάνων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν και ταυτίζουν με εικόνες ήχους που προέρχονται από το άμεσο ηχητικό τους περιβάλλον, τη φύση, τις φωνές των ζώων ή των πουλιών και των μουσικών οργάνων. • Να εκτελούν απλά ρυθμικά και μελωδικά σχήματα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρόνος • Πολιτισμός • Ήχος • Συνεργασία • Μεταβολή

	<ul style="list-style-type: none"> • Να Τραγουδούν ομαδικά διάφορα τραγούδια. • Να παίζουν απλά μουσικά όργανα ελέγχοντας σε κάποιο βαθμό τους παραγόμενους ήχους. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνδυάζουν ήχους για να παράγουν απλές συνθέσεις (ρυθμικές ή μελωδικές). • Να καταγράφουν τη μουσική τους, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετρία • Χρώμα • Χρόνος • Χρώμα
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες αξιολόγησης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να ακούν προσεκτικά διάφορα είδη μουσικής και να αναγνωρίζουν βασικά τους στοιχεία. • Να χρησιμοποιούν απλούς όρους για τη μουσική που έχουν ακούσει ή εκτελέσει. 	<ul style="list-style-type: none"> • Μεταβολή-εξέλιξη • Συμβολισμός • Αλληλεπίδραση
<ul style="list-style-type: none"> • Ακρόαση και εφαρμογή γνώσης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να ακούν με συγκέντρωση και να εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους . • Να αναγνωρίζουν γνωστά εκφραστικά στοιχεία της μουσικής π.χ. δυναμική (ένταση), Ρυθμική αγωγή (ταχύτητα - τέμπο), ύψος, διάρκεια και ηχόχρωμα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Επικοινωνία • Ήχος • Περιοδικότητα • Παράδοση

Η κατάκτηση των παραπάνω στόχων επιδιώκεται μέσα από μουσικές δραστηριότητες, σχεδιασμένες έτσι ώστε να συντελούν στη βιωματική προσέγγιση διαφόρων μουσικών εννοιών. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να διαρθρώνονται γύρω από τρεις άξονες μουσικών ικανοτήτων. Αυτοί είναι ο άξονας της **εκτέλεσης**, ο άξονας της **μουσικής δημιουργίας** και ο άξονας της **αξιολόγησης**. Στον άξονα της εκτέλεσης οι μαθητές αναπτύσσουν τις δεξιότητες και ικανότητες, που απαιτούνται για να εκτελέσουν, τραγουδώντας και παίζοντας όργανα, συνθέσεις άλλων ή και δικές τους. Στον άξονα της μουσικής δημιουργίας επιδιώκεται η γνωριμία των παιδιών με στοιχειώδεις μορφές μουσικής σύνθεσης. Στον άξονα αυτό οι δραστηριότητες σχετίζονται με τη δημιουργία και ανάπτυξη από τα παιδιά μουσικών ιδεών. Δηλαδή, ερευνούν, επιλέγουν και συνδυάζουν ήχους για να παράγουν απλές

συνθέσεις. Τέλος, στον άξονα της αξιολόγησης οι μαθητές αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τη γνώση που απαιτείται να έχουν ως ακροατές, καθώς και την ικανότητα να αξιολογούν συνθέσεις άλλων ή και δικές τους, διατυπώνοντας λογικές κρίσεις.

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής

Στόχοι

Στόχος της Μουσικής Αγωγής στο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. είναι:

- Η απόλαυση της μουσικής
- Η άσκηση του παιδιού, ώστε να τραγουδά με ευχαρίστηση
- Η ανάπτυξη της ακουστικής του ικανότητας
- Η ενθάρρυνσή του για δημιουργική εργασία
- Η εκτίμηση και η ανταπόκρισή του σε αισθητικά στοιχεία της μουσικής
- Η γνώση και η κατανόηση βασικών στοιχείων και εννοιών από τη θεωρία και τη μορφολογία της μουσικής
- Η γνωριμία της εθνικής μας μουσικής παράδοσης (δημοτικό τραγούδι και βυζαντινό εκκλησιαστικό μέλος)
- Η ανάπτυξη της μουσικής ευαισθησίας του
- Η ανάπτυξη των ατομικών του ικανοτήτων
- Η σύνδεση της μουσικής με τις άλλες Τέχνες και γνωστικά αντικείμενα του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών.
- Η χρήση της μουσικής για την ανάπτυξη, μεταξύ των παιδιών, της συνεργασίας, της συνευθύνης, της αυτοπειθαρχίας και της επικοινωνίας, στοιχείων απαραίτητων για την κοινωνικοποίησή τους.

Δεξιότητες εκτέλεσης

Σκοπός είναι τα παιδιά με κατάλληλες δραστηριότητες να ασκούνται ώστε:

- να αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται για να εκτελούν τραγουδώντας και παίζοντας όργανα δικές τους συνθέσεις αλλά και συνθέσεις άλλων με διάφορους τρόπους.
- να ανταποκρίνονται σε σωστά σήματα, σύμβολα, συνθήματα και οδηγίες και να

παρουσιάζουν τις εκτελέσεις τους.

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<ul style="list-style-type: none">• Να μπορούν να διακρίνουν τους ήχους του περιβάλλοντος και τις διαφορετικές πηγές τους.• Να μπορούν να διακρίνουν την πηγή και την κατεύθυνση των ήχων από απλά όργανα, του εμπορίου ή αυτοσχέδια, κατατάσσοντάς τα σε ομάδες: π.χ. ξύλινα, Δερμάτινα, μεταλλικά, κρουστά, έγχορδα , πνευστά.• Να ανακαλύψουν διάφορους Τρόπους Παραγωγής ήχων από τη φωνή, το σώμα και τα μουσικά όργανα.• Να χρησιμοποιούν τα μουσικά όργανα με ένα συγκεκριμένο Τρόπο, για το κατά Περίπτωση ηχητικό αποτέλεσμα.• Να ενισχυθεί η ακουστική τους ικανότητα με την αναγνώριση συγκεκριμένου ηχοχρώματος μέσα από ένα σύνολο	<p>ΗΧΟΧΡΩΜΑ (ΧΡΟΙΑ)</p>	<ul style="list-style-type: none">• Μουσικά παιχνίδια με διάφορες κινήσεις σώματος με τις οποίες μέρη του παράγουν ήχους όπως: παλαμάκια, χτυπήματα στα γόνατα, δάκτυλα κ.ά.• Παιχνίδια γνωριμίας με ηχητικές πηγές και ειδικότερα αναγνώριση, ταξινόμηση και αντιστοίχιση ήχων. (π.χ. ήχοι μέσα από το σπίτι, ήχοι από την αυλή του σπιτιού, ήχοι από όργανα ξύλινα, ήχοι από όργανα μεταλλικά κ.τ.λ.).• Μίμηση με τη φωνή της φωνής ζώων, ανθρώπων και ήχων που παράγονται από διάφορες ηχητικές πηγές.• Γραφική παράσταση- απεικόνιση των ήχων. (π.χ. ζωγραφίζουμε, για ήχους γρήγορους, τελείες - παύλες κ.τ.λ. πυκνές ή τελείες - παύλες αραιές για ήχους αργούς).• Παιχνίδια με όργανα και κίνηση για τη μίμηση ήχων ενός παραμυθιού - ιστορίας. (π.χ. μιμούνται τον αέρα, τη βροχή, τη θάλασσα, τα μέσα συγκοινωνίας κ.τ.λ.).

<p>διαφορετικών ηχοχρωμάτων.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Να μπορούν να αναγνωρίσουν δυνατούς και σιγανούς ήχους. • Να μπορούν να αναγνωρίσουν τη διαφορά ανάμεσα στο σταδιακό δυνάμωμα και χαμήλωμα της έντασης του ήχου. 	<p>ΕΝΤΑΣΗ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση ήχων: δυνατών ή σιγανών από το περιβάλλον (π.χ. ο ήχος της βροντή ή ο ήχος που ακούμε από το νερό όπου κυλάει σ' ένα ρυάκι) και παραγωγή τους με τη φωνή, το σώμα ή τα μουσικά όργανα. • Ακρόαση ηχογραφημένων ή ζωντανών μουσικών παραδειγμάτων και ανταπόκριση στην ένταση με κίνηση. • Συνοδεία μιας ιστορίας με ήχους, δυνατούς ή σιγανούς, κατά τη διάρκεια της αφήγησής της. (π.χ. συμμετέχουμε στην εξιστόρηση ενός παραμυθιού παίζοντας με τα ρυθμικά όργανα της τάξης ήχους δυνατούς - σιγανούς, μεγάλους - μικρούς ανάλογα με τα αισθήματα που εισπράττουν οι μαθητές από την αφήγηση).

		<ul style="list-style-type: none"> • Γραφική παράσταση της έντασης (π.χ. ζωγραφικές έντονες για ήχους δυνατούς ή ζωγραφικές απαλές για ήχους σιγανούς) . • Παιχνίδια για την κατανόηση της έντασης και των διαβαθμίσεών της, με τραγούδια.(π.χ. σε γνέψιμο του διδάσκοντα τραγουδάνε άλλοτε δυνατά και άλλοτε σιγά)
<ul style="list-style-type: none"> • Να μπορούν να κατανοούν με βιωματικό τρόπο τη διαφορά ανάμεσα στο αργό - γρήγορο και στη σταδιακή επιτάχυνση και επιβράδυνση. 	<p style="text-align: center;">TAXYTHTA (Ρυθμική αγωγή)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ακρόαση ηχογραφημένων ή ζωντανών μουσικών αποσπασμάτων με διαφορές στην ταχύτητα. • Μίμηση με κίνηση ή τη χρήση μουσικών οργάνων των αλλαγών της ταχύτητας. (π.χ. κινούνται ή συνοδεύουν με τα όργανα που κρατούν αργά ή γρήγορα ανάλογα με τη μουσική που ακούν). • Απεικόνιση της ταχύτητας με ζωγραφιές. (π.χ. πυκνές ζωγραφιές για ήχους γρήγορους ή ζωγραφιές αραιές για ήχους αργούς). • Κινητικές, ρυθμικές δραστηριότητες με χρήση παροιμιών ή τραγουδιών και αλλαγές στην ταχύτητα. • Μίμηση της κίνησης των ανθρώπων, ζώων, εργασιών, μέσων συγκοινωνίας κ.τ.λ.

		<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε απλούς χορούς (γρήγορους ή αργούς).
<ul style="list-style-type: none"> • Να μάθουν να διακρίνουν το μεγαλύτερο από το μικρότερο σε διάρκεια ήχο και να τους απεικονίζουν με σύμβολα. • Να μπορούν να αντιστοιχίσουν δυο μικρότερους ήχους και ίσους μεταξύ τους, με ένα μεγαλύτερο. • Να αποκτήσουν την ικανότητα να ελέγχουν την ανεξάρτητη κίνηση των μελών του σώματος και να τα συγχρονίζουν. • Να μπορούν να διακρίνουν τη διάρκεια του ήχου από τη σιωπή του (Παύση). 	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Παιχνίδια για να παράγουν με βιωματικό τρόπο ήχους μεγάλης και μικρής διάρκειας.(π.χ. ήχοι από ξυλάκια - καστανιέτες είναι μικρής διάρκειας ενώ ήχοι από τρίγωνα - πιατίνια είναι μεγάλης διάρκειας). • Αναγνώριση της διάρκειας (μεγάλης- μικρής και πολύ μικρής) μέσα από τις αισθήσεις της ακοής, της όρασης και της αφής. • Ανταπόκριση στο άκουσμα του ήχου αφενός, και στο σταμάτημά του αφετέρου. • Βιωματικά παιχνίδια για την αντιστοίχιση δυο μικρότερων σε διάρκεια ήχων με έναν μεγαλύτερης διάρκειας. • Συνοδεία ενός τραγουδιού με ρυθμικές αξίες πολύ μικρές, () μικρές () ή μεγάλες ().

<ul style="list-style-type: none"> • Να μπορούν να κατανοούν τις έννοιες <<ψηλά>> και <<χαμηλά>> στο χώρο. • Να Παραλληλίσουν τον οξύ ήχο και τον βαθύ με τις αντίστοιχες έννοιες του χώρου <<ψηλά>> και <<χαμηλά>>. • Να εξοικειωθούν με δίφθογγες, Τρίφθογγες, Τετράφθογγες και Παντάφθογγες κλίμακες π.χ. ντο - ρε - μι - σολ - λα, για να βιώσουν την κίνηση των μουσικών φθόγγων ενός Τραγουδιού ή μιας μελωδίας στο χώρο και στο χρόνο. 	<p>ΥΨΟΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οπτική διάκριση, μέσα και έξω από την τάξη, της έννοιας <<ψηλά>> και <<χαμηλά>>. • Χρήση μουσικών οργάνων όπως ξυλόφωνο, μεταλλόφωνο, για να παράγουν μέσω αυτών των οργάνων ήχους οξείς και βαθύς. • Ταξινόμηση των οργάνων της τάξης σε εκείνα που έχουν οξύ ήχο (π.χ. τριγωνάκι) και σε εκείνα που έχουν βαθύ ήχο (π.χ. ταμπουρίνο). • Μίμηση της φωνής ζώων, ανθρώπων, ή και ήχων που παράγονται από διάφορες ηχητικές πηγές, με οξείς και βαθείς ήχους.(π.χ. το γαύγισμα ενός μικρού σκύλου ή ενός μεγάλου, η φωνή ενός μικρού παιδιού ή φωνή του παππού κ.τ.λ.). • Περιγραφή με κινήσεις του σώματος ή με ζωγραφική της μελωδικής γραμμής ενός τραγουδιού. (π.χ. τραγουδώντας ένα τραγούδι κινούν πάνω, κάτω ή πλάγια το χέρι τους ανάλογα το πώς κινείται η μελωδία του τραγουδιού). • Εκμάθηση απλών τραγουδιών βασισμένων αρχικά σε δύο, σε τρεις και σταδιακά μέχρι πέντε ήχους.
--	--------------------	--

Δεξιότητες μουσικής δημιουργίας

Σκοπός είναι τα παιδιά μέσα από τις δημιουργικές εργασίες να βιώσουν τη μουσική αναπτύσσοντας τη φαντασία, να αποκτήσουν δεξιότητες και να νιώσουν τη χαρά και την ικανοποίηση της δημιουργίας.

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<ul style="list-style-type: none">• Να αναπτύξουν τη θέληση για πειρατισμό.• Να νιώσουν τη χαρά της δημιουργίας και της ανακάλυψης σε συνεργασία με τους άλλους μαθητές στην ομάδα.• Να μάθουν της διάφορες μουσικές έννοιες μέσα από τις δημιουργικές εργασίες.• Να αυτοσχεδιάζουν με δημιουργικό τρόπο.• Να αξιοποιούν κατάλληλα τα μουσικά όργανα που έχουν στη διάθεσή τους, για να δημιουργήσουν τα επιθυμητά ηχοχρώματα.	<ul style="list-style-type: none">• Κατασκευές μουσικών οργάνων.• Ενορχήστρωση.• Αυτοσχεδιασμός	<ul style="list-style-type: none">• Κατασκευή απλών αυτοσχέδιων οργάνων.• Δημιουργία συμβολικής - εικονικής σημειογραφίας μέσα από διάφορες δραστηριότητες, όπως τραγούδι, όργανα τάξης, δημιουργικές εργασίες, ακρόαση, κίνηση. (π.χ. σημειώνουν με τελείες μεγάλες τους δυνατούς ήχους ενός τραγουδιού ή τελείες μικρές τους σιγανούς ήχους. Γραμμές μικρές διακοπτόμενες για ήχους μικρούς και γρήγορους ή μια μεγάλη ευθεία γραμμή για ένα ήχο μεγάλης διάρκειας).• Συνοδεία ενός Τραγουδιού με ρυθμούς κατασκευασμένους από αξίες πολύ μικρές, μικρές ή μεγάλες ή και με ρυθμούς που προκύπτουν από το συνδυασμό τους.

		<ul style="list-style-type: none"> • Μελωδικός αυτοσχεδιασμός στην πεντάτονη κλίμακα με μελωδικά όργανα (ξυλόφωνο - μεταλλόφωνο), για να επενδύσουν μουσικά την αφήγηση ενός παραμυθιού ή μιας ιστορίας (ηχοϊστορία). • Δημιουργία ρυθμικών και μελωδικών διαλόγων. (π.χ. συζητούν μεταξύ τους και ταυτόχρονα χειροκροτούν κάθε συλλαβή που εκφέρουν).
--	--	--

Δεξιότητες αξιολόγησης

Ο σκοπός της αξιολόγησης σχετίζεται με την ανάπτυξη στα παιδιά δεξιοτήτων ακρόασης, ώστε να γίνουν αργότερα ικανοί μουσικοί ακροατές, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να κρίνουν και να αξιολογούν τα ποικίλα μουσικά ακούσματα, που τους προσφέρονται στο περιβάλλον τους.

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
---------------	---------------------------	-----------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν τα διάφορα μουσικά όργανα • Να λαμβάνουν μέρος με άνεση στις μουσικές δραστηριότητες. • Να συγχρονίζονται και να μιμούνται ρυθμικά μοτίβα με κίνηση. • Να τραγουδούν σωστά και εκφραστικά. • Να ακούν προσεκτικά διάφορα είδη μουσικής και να αναγνωρίζουν τα βασικά τους στοιχεία. 	<p>Ιδιότητες του ήχου (ηχώχρωμα - ένταση - ταχύτητα - διάρκεια - ύψος).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πειραματισμός με τον ήχο και ανακάλυψη των ιδιοτήτων του. (π.χ. ήχοι γρήγοροι - αργοί, δυνατοί - σιγανοί, οξείς - βαθύς που παράγονται από τη φωνή ή το σώμα ή τα μουσικά όργανα). • Ερμηνεία μιας εικόνας με ήχους και κίνηση. (π.χ. Βλέποντας ένα πίνακα ζωγραφικής ή ένα φυσικό τοπίο προσπαθούν να το αποδώσουν με ήχους). • Εκτέλεση απλών μελωδικών και ρυθμικών μοτίβων με το αυτί και απλή σημειογραφία. • Συμμετοχή σε απλούς χορούς. (π.χ. τραγουδώντας χορευτικά τραγούδια κινούνται στο ρυθμό των τετάρτων..... αρχικά, των ογδών..... ή μισών στη συνέχεια). • Περιγραφή, σύγκριση και αξιολόγηση διαφορετικών ειδών μουσικής, χρησιμοποιώντας κατάλληλο μουσικό λεξιλόγιο.
--	--	--

Ακρόαση - εφαρμογή γνώσης

Σκοπός της μουσικής ακρόασης όπως και του τραγουδιού είναι η αισθητική απόλαυση αλλά και κατανόηση μουσικών εννοιών.

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<ul style="list-style-type: none"> • Να ανακαλύψουν τη φωνή τους ως μέσο έκφρασης και να θέλουν να τραγουδούν. • Να αναπτύξουν την ικανότητα να διακρίνουν διάφορους τρόπους εκτέλεσης • Να αναπτύσσουν την ικανότητα της συγκέντρωσης. • Να αναπτύξουν ρυθμική και μελωδική μνήμη. 	<ul style="list-style-type: none"> • Τραγούδι • Ακρόαση 	<ul style="list-style-type: none"> • Απόδοση με ηχητικές κινήσεις του ρυθμού του τραγουδιού. (π.χ. τραγουδώντας χειροκροτούν σε κάθε συλλαβή του τραγουδιού). • Μίμηση με κινήσεις του περιεχομένου του τραγουδιού. (π.χ. τραγουδώντας με κινήσεις τύπου παντομίμας, προσπαθούν να θεατροποιήσουν το περιεχόμενο του τραγουδιού). • Ακρόαση όλων των ειδών της μουσικής: <ul style="list-style-type: none"> - μουσική που υποβάλλει κίνηση - μουσική που υποβάλλει διάφορες συναισθηματικές καταστάσεις. - εκλέπτυνση των μουσικών προτιμήσεων

Το πρόγραμμα σπουδών αναπτύσσεται σπειροειδώς ακολουθώντας μια εξέλιξη από το απλό στο σύνθετο, από το γνωστό στο άγνωστο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Η Μεθοδολογική προσέγγιση στο μάθημα της μουσικής των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. πρέπει να βασίζεται σ' ένα ευέλικτο σχήμα με σαφείς στόχους, δομημένο έτσι, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες αλλά και τις δυνατότητες των μαθητών στους οποίους απευθύνεται. Η μουσική στη φάση αυτή κινείται στη βάση μιας σειράς

δραστηριοτήτων που έχουν ως στόχο μια γενικότερη αφύπνιση σχετικά με τη μουσική.

Στο σχεδιασμό των διδακτικών δραστηριοτήτων και ενεργειών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- το επίπεδο νοητικής ανάπτυξης του μαθητή,
- οι προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες του,
- οι ψυχοκοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες του,
- το είδος και ο βαθμός δυσκολίας των αντικειμένων,
- οι ιδιαιτερότητες του οικογενειακού και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος.

Το μάθημα « Μουσική» έχει θεματική και μεθοδολογική αυτοτέλεια. Η διδακτική προσέγγιση πρέπει να γίνεται μέσα από βιωματικές προσεγγίσεις με τρόπο ώστε να είναι δυνατή, σε όλα τα στάδια, η ενεργός συμμετοχή του μαθητή.

Η μεθοδολογία θα πρέπει να προσφέρει τη δυνατότητα πρόσβασης στο περιεχόμενο του μαθήματος σε όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως φυσικών, νοητικών ψυχικών ιδιαιτεροτήτων και να δίνει σε όλους τους μαθητές ευκαιρίες επιτυχίας.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού και του μαθητή επαναπροσδιορίζεται μέσα από το διαθεματικό και βιωματικό χαρακτήρα της « Μουσικής», αφού εκπαιδευτικός και μαθητής λειτουργούν ως συνεργάτες.

Τα είδη των δραστηριοτήτων που προτείνονται στη μουσική ενδεικτικά είναι:

- να εξοικειωθούν με τα βασικά χαρακτηριστικά του ήχου (χροιά, ένταση, ύψος, διάρκεια, ταχύτητα) .
- να έχουν ικανότητά ν' ακούν μουσική και να αυτοσχεδιάζουν τα δικά τους έργα.
- να τραγουδούν απλά τραγούδια και να τα συνοδεύουν με κίνηση ή με ρυθμικά όργανα της τάξης
- να δημιουργήσουν ομάδες εργασίας από φωνητικά ή οργανικά σύνολα, δηλαδή διαφόρων τύπων χορωδίες και ορχήστρες.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση της προσπάθειας των μαθητών στη μουσική γίνεται από τους διδάσκοντες μόνο μέσα από την παρακολούθηση της πορείας της συμμετοχής των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Για παράδειγμα όταν τα παιδιά τραγουδούν, ο διδάσκων μπορεί να αξιολογήσει ποικίλες γνώσεις και δεξιότητές τους. Μπορεί να αξιολογήσει την ικανότητα των παιδιών για ρυθμική ακρίβεια, την ικανότητά τους να τραγουδούν στο σωστό τονικό ύψος, την ικανότητά τους να τραγουδούν με εκφραστικότητα κ.λ.π. Ωστόσο θα ήταν αδύνατο κάθε φορά να αξιολογεί όλες αυτές τις πλευρές. Ανάλογα με το τι επιδίωκε να πετύχει κατά τη διδασκαλία του τραγουδιού, θα επικεντρώσει την προσοχή του περισσότερο στην απόκτηση συγκεκριμένων γνώσεων και δεξιοτήτων. Αν π.χ. στόχος κατά τη διδασκαλία ενός τραγουδιού ήταν η εξοικείωση με κάποια ρυθμικά σχήματα, ο εκπαιδευτικός θα επικεντρώσει την αξιολόγησή του περισσότερο στην κατάκτηση ρυθμικών εννοιών και λιγότερο στη μελωδική αντίληψη και την εκφραστικότητα.

Επιλογή τρόπων αξιολόγησης. Αφού έχει καθοριστεί το τι επιδιώκουμε να αξιολογήσουμε, καλό είναι να επιλέξουμε τρόπους αξιολόγησης. Μεταξύ των μεθόδων αξιολόγησης κάποιες προσφέρονται περισσότερο για την αξιολόγηση στη μουσική. Επειδή η μουσική διδάσκεται βιωματικά αντίστοιχα θα πρέπει και να αξιολογείται. Η παρατήρηση κατά τη διάρκεια των μαθημάτων μας δίνει πολλές δυνατότητες να επισημάνουμε δυνατότητες και αδυναμίες των μαθητών. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί με τη μορφή της διαμορφωτικής αξιολόγησης κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και παράλληλα προς αυτή. Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί τη συμμετοχή των παιδιών στις μουσικές δραστηριότητες, και μέσα απ' αυτή αξιολογεί το επίπεδο στο οποίο έχουν κατανοήσει τη διδασκόμενη μουσική έννοια. Διαπιστώνει τις δυσκολίες των παιδιών και παρεμβαίνει, ώστε να τις ξεπεράσουν, τα ενθαρρύνει και τα καθοδηγεί. Μ' αυτό τον τρόπο ο εκπαιδευτικός αξιολογεί τα παιδιά μέσα από τη φυσιολογική καθημερινή διαδικασία του μαθήματος, μέσα στη φυσική ροή των μουσικών δραστηριοτήτων. Η αυτοαξιολόγηση επίσης, πρέπει να αποτελεί έναν στόχο για το μάθημα της μουσικής. Και τέλος οι παρουσιάσεις της δουλειάς της ομάδας ενώπιον κοινού αποτελεί έναν άλλο τρόπο αξιολόγησης, μοναδικό για το μάθημα της μουσικής.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θέμα: «Χροιά - ηχώχρωμα.» Οι μαθητές κάθονται σε μια άνετη θέση, και κάνουν απόλυτη ησυχία. Ο διδάσκων προκαλεί έναν ήχο γνωστό στα παιδιά, όπως μετακίνηση καρέκλας, σκίσιμο χαρτιού, τσαλάκωμα χαρτιού, άνοιγμα, κλείσιμο πόρτας κ.λ.π. Τα παιδιά καλούνται να αναγνωρίσουν τον ήχο. Η ίδια δραστηριότητα επαναλαμβάνεται και με άλλους ήχους από ηχογόνα σώματα που υπάρχουν μέσα στην τάξη.

Ανοίγει το παράθυρο της αίθουσας και οι μαθητές διακρίνουν ήχους που ακούν από το εξωτερικό περιβάλλον, όπως για παράδειγμα φωνές παιδιών που παίζουν, αυτοκίνητο, μοτοσικλέτα, γάβγισμα σκύλου, αεροπλάνο, καμπάνα εκκλησίας, κ.λ.π.

Ακούν σε ηχογραφημένη κασέτα τις φωνές διαφόρων ζώων, όπως γάτα, σκύλος, κότα, βάτραχος κ.λ.π. Έχει επίσης προετοιμαστεί μία μεγάλη αφίσα με τις εικόνες των ζώων, των οποίων οι φωνές ακούγονται στην κασέτα. Στην αφίσα τα ζώα παρουσιάζονται με διαφορετική σειρά απ' αυτή με την οποία ακούγονται οι φωνές των ζώων στην κασέτα. Ο διδάσκων καλεί τα παιδιά να αναγνωρίσουν το ζώο, που

ακούν κάθε φορά στην κασέτα και να δείξουν την εικόνα του στην αφίσα, την οποία έχει τοποθετήσει σε κεντρικό σημείο της αίθουσας, ώστε να μπορούν να την δουν όλα τα παιδιά. **Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:** ήχος, επικοινωνία, συνεργασία, αλληλεπίδραση, χώρος, χρόνος, ομοιότητα, διαφορά, φύση κ.τ.λ. **Προεκτάσεις** Γλώσσα, μελέτη περιβάλλοντος, μαθηματικά (αντιστοίχιση ήχων-εικόνων), Φυσικές επιστήμες, Εικαστικά.

Θέμα: «Μαθητική ορχήστρα». Οι μαθητές εκτελούν φωνητικά ένα γνωστό τους τραγούδι. Στη συνέχεια τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα προτείνει έναν διαφορετικό τρόπο ρυθμικής συνοδείας του τραγουδιού (π.χ. με παλαμάκια, χτυπήματα των δαχτύλων, με κρουστά μουσικά όργανα ακαθόριστου τονικού ύψους, όπως, μαράκες, τύμπανα, ξυλάκια, κ.λ.π.) Εκτελούν το τραγούδι με τη ρυθμική συνοδεία, που προτείνει η κάθε ομάδα.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: ήχος, χώρος, χρόνος, χορός, επικοινωνία, συνεργασία, αλληλεπίδραση, ομοιότητα, διαφορά, φύση κ.τ.λ. **Προεκτάσεις** Γλώσσα, μελέτη περιβάλλοντος, μαθηματικά (αντιστοίχιση ήχων-εικόνων), Ιστορία, Γεωγραφία, Φυσική αγωγή, Εικαστικά.

Θέμα: « Ηχοϊστορίες.» Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα δημιουργεί την ιστορία της και πειραματίζεται με ήχους που θα μπορούσαν να ταιριάξουν για την απόδοσή της. Οι ήχοι μπορεί να είναι ήχοι από ηχογόνα σώματα της τάξης, ήχοι από μουσικά όργανα ή ήχοι που παράγουν τα παιδιά με τη φωνή τους ή το σώμα τους.

Όταν οι ομάδες είναι έτοιμες, κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δουλειά της στην τάξη. Τα παιδιά εκφράζουν αξιολογικές κρίσεις για αυτές και προτείνουν πιθανούς τρόπους βελτίωσής τους. Αφού κάθε ομάδα αναπροσαρμόσει τη δουλειά της με βάση τη συζήτηση που έχει προηγηθεί, οι ομάδες παρουσιάζουν και πάλι βελτιωμένη τη δουλειά τους. **Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:** ήχος, χώρος, χρόνος, χορός, πολιτισμός, παράδοση, επικοινωνία, συνεργασία, αλληλεπίδραση, ομοιότητα, διαφορά, φύση κ.τ.λ. **Προεκτάσεις** Γλώσσα, μελέτη περιβάλλοντος, μαθηματικά (αντιστοίχιση ήχων-εικόνων), Ιστορία, Γεωγραφία, Φυσική αγωγή, Θεατρική αγωγή, Εικαστικά.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Το μάθημα της μουσικής έχει κατεξοχήν χαρακτήρα εργαστηριακό, λόγω της ανάγκης ανάπτυξης δεξιοτήτων και πρακτικών δημιουργικών διαδικασιών και δραστηριοτήτων για τη προσέγγιση της μουσικής. Επομένως, η ύπαρξη αίθουσα μουσικής καθορίζει σε σημαντικό βαθμό την ποιότητα του μαθησιακού περιβάλλοντος και άρα αποτελεί κλειδί για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων.

Το διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της μουσικής θα πρέπει να πληρεί τις προδιαγραφές όπως αυτές έχουν διατυπωθεί από το Π.Ι.

Συγκεκριμένα :

Βιβλίο μαθητή - τετράδιο εργασιών
Βιβλίο εκπαιδευτικού
Ανθολόγιο τραγουδιών
Μουσικά όργανα (συμβατά για τα παιδιά που φοιτούν στα Ε Κ)
Μουσικά C.D.
Ταινίες - Βίντεο
Διαφάνειες ανακλαστικού προβολέα.
Μαγνητοταινίες
Αφίσες

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Σκοπός της διδασκαλίας της Αυτόνομης Διαβίωσης

Ο γενικός σκοπός της διδασκαλίας της Αυτόνομης Διαβίωσης στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ είναι ο εκπαιδευόμενος να καλλιεργήσει όλες τις δυνατές και αναδυόμενες δεξιότητες σε τέτοιο βαθμό ώστε να μπορεί να αυτονομηθεί (αυτενεργώντας ή καθοδηγούμενος) και να προετοιμασθεί για την κατάκτηση τεχνικών δεξιοτήτων και επαγγελματικής συνείδησης

Ειδικότερα με το μάθημα επιδιώκεται να καλλιεργηθεί:

- Η ανάπτυξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων για να ανταποκρίνεται στις δραστηριότητες
- Η εκμάθηση των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής
- Η πλήρης οργάνωση δραστηριότητας
- Η κινητοποίηση και η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευομένων
- Η κατάκτηση όλων των απαιτούμενων τεχνικών δεξιοτήτων προκειμένου ο μαθητής να αναπτύξει και να κατακτήσει την αυτονομία και την κοινωνικότητά του

Δ.Ε.Π.Π.Σ. ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ		
Αξονες περιεχομένου	Γενικοί στόχοι	Ενδεικτικές θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
Αυτοϋπηρέτηση Δραστηριότητες καθημερινής Ζωής Παραγωγικές Δραστηριότητες Εργασιακές δραστηριότητες Ελεύθερος χρόνος	<i>Επιδιώκεται ο μαθητής :</i> Να συνειδητοποιεί τη χρησιμότητα της καθημερινής προσωπικής υγιεινής Να αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της ανεξάρτητης μετακίνησης και επικοινωνίας Να αναπτύσσει την ικανότητα ανεξάρτητης διαχείρισης χρημάτων και συντήρησης του χώρου διαβίωσης	Μεταβολή Ισορροπία Γνώση Οργάνωση Αυτοεκτίμηση Επικοινωνία Αυτονόμηση Ιεράρχηση προτεραιοτήτων

<p>Κοινωνικές δεξιότητες</p> <p>Μη λεκτική συμπεριφορά</p> <p>Λεκτική συμπεριφορά</p> <p>Βασικές Δεξιότητες Συνομιλίας</p> <p>Σύνθετες Δεξιότητες Συνομιλίας</p>	<p>Να προβλέπει και να αναγνωρίζει τους κινδύνους</p> <p>Να αναγνωρίζει και να επιλέγει εργασιακές ευκαιρίες</p> <p>Να συνειδητοποιεί την κατάλληλη εργασιακή συμπεριφορά και συνήθειες</p> <p>Να αναγνωρίζει ενδιαφέροντα- ευκαιρίες για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου</p> <p>Να διακρίνει τις ασφαλείς σεξουαλικές σχέσεις.</p> <p>Να κατανοήσει την έννοια των κοινωνικών αξιών και τη σπουδαιότητά τους</p> <p>Να εντοπίσει και να καλλιεργήσει τα προσωπικά του ενδιαφέροντα και την κλίση του προς υγιείς και κοινωνικά αποδεκτές ενασχολήσεις</p> <p>Να διακρίνει και να ενστερνίζεται τα υγιή κοινωνικά πρότυπα</p> <p>Να συνειδητοποιήσει την εικόνα του εαυτού του στις πραγματικές του διαστάσεις</p> <p>Να αναπτύξει την αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμησή του</p> <p>Να διαμορφώσει την</p>	<p>Πολιτισμός</p> <p>Αυτοπροστασία</p> <p>Ενημέρωση</p> <p>Υπευθυνότητα</p> <p>Κοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Ομαδικότητα</p> <p>Συνεργασία</p> <p>Σεβασμός</p> <p>Διαφορετικότητα</p> <p>Φιλία</p> <p>Αντίθεση</p> <p>Κοινωνικότητα</p> <p>Διάλογος</p> <p>Εμπιστοσύνη</p> <p>Ανεκτικότητα</p> <p>Εντιμότητα</p>
--	--	--

	<p>ταυτότητά του</p> <p>Να εντοπίσει τις αδυναμίες του και να συμφιλιωθεί με αυτές</p> <p>Να εντοπίσει τις δυνατότητές του να τις προβάλλει και να τις καλλιεργεί</p> <p>Να διακρίνει τους κοινωνικούς ρόλους</p> <p>Να διακρίνει τις θετικές και τις αρνητικές συμπεριφορές</p> <p>Να αναγνωρίζει και να επιλέγει την κατάλληλη συμπεριφορά κατά περίπτωση(βάσει χρόνου, τόπου, συνθηκών κλπ)</p> <p>Να καλλιεργήσει δεξιότητες δυαδικής αλληλεπίδρασης</p> <p>Να καλλιεργήσει δεξιότητες ομαδικής αλληλεπίδρασης</p> <p>Να ενθαρρυνθεί στην ανάπτυξη πρωτοβουλίας</p> <p>Να μάθει να ανέχεται τις μεταβολές</p> <p>Να αναπτύξει την ικανότητά του για προσαρμογή σε νέες συνθήκες και δεδομένα</p> <p>Να είναι σε θέση να διαχειριστεί μία αναπάντεχη έκβαση των γεγονότων</p>	<p>Δικαιοσύνη</p> <p>Ευγένεια</p> <p>Ρόλος</p>
--	---	--

	<p>Να αναγνωρίζει τα συναισθήματά του</p> <p>Να εκφράζει τα συναισθήματά του</p> <p>Να αναγνωρίζει και να σέβεται τα συναισθήματα των άλλων</p> <p>Να διατυπώνει τις σκέψεις του</p> <p>Να ενθαρρύνεται να έχει τη δική του άποψη</p> <p>Να αποδέχεται το δικαίωμα των άλλων να έχουν αντίθετη γνώμη</p> <p>Να ενισχύσει τη διεκδικητικότητά του με ορθό τρόπο</p> <p>Να μάθει τρόπους διαπραγμάτευσης</p> <p>Να ασκηθεί στην επίλυση των διαφορών με τρίτους</p> <p>Να εκφράζει με κοινωνικά αποδεκτό τρόπο το θυμό του</p> <p>Να διαχειρίζεται το άγχος του</p>	<p>Μεταβολή</p> <p>Γνώση</p>
	<p>Να αναγνωρίζει και να προσδιορίζει το είδος των</p>	

<p>Βασικές δεξιότητες</p> <p>Αισθητηριακές Κινητικές Γνωστικές</p> <p>Δεξιότητες ομαλής εργαστηριακής ένταξης</p> <p>Λειτουργικότητα άνω άκρων</p> <p>Χειρισμός απλών εργαλείων</p> <p>Δημιουργικότητα</p> <p>Παραγωγικότητα</p> <p>Αποδοτικότητα</p> <p>Προεργασιακή συμπεριφορά</p>	<p>αισθητηριακών ερεθισμάτων (απτικά, ιδιοδεκτικά, αιθουσαία, οπτικά, ακουστικά, γευστικά, οσφρητικά) που προέρχονται από το περιβάλλον και το σώμα του</p> <p>Να αναπτύξει την ικανότητα να ανταποκρίνεται κατάλληλα ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή συμπεριφορά</p> <p>Να επιτυγχάνει το καλύτερο δυνατό συντονισμό κινήσεων</p> <p>Να ενδυναμώνει τις ομάδες μυών για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο του εύρους των κινήσεών του</p> <p>Να αναπτύσσει ικανότητες μνήμης, προσοχής, σκέψης, μάθησης και προσανατολισμού</p> <p>Να αναπτύσσει τη δημιουργικότητα του</p> <p>Να βελτιώσει την αποδοτικότητά του</p> <p>Να εμφανίζει βασικές συμπεριφορές ομαλής εργασιακής ένταξης</p>	<p>Ιεράρχηση προτεραιοτήτων</p> <p>Αυτονόμηση</p> <p>Ισορροπία</p> <p>Αυτοεκτίμηση</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>Αριθμητικές έννοιες</p> <p>Δημιουργικότητα</p>
---	--	--

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

Το ευρύ ηλικιακό φάσμα αφενός και η διαφορετικότητα των διαταραχών αφετέρου δείχνει την ανάγκη διαφοροποίησης των σκοπών της Ειδικής Εκπαίδευσης, από αυτών της Γενικής Αγωγής.

Η Αυτόνομη Διαβίωση προβάλλει σαν η συνισταμένη δραστηριοτήτων και δεξιοτήτων που θα επιτρέψει στον εκπαιδευόμενο να κατανοεί τον κόσμο, να συμμετέχει σε δραστηριότητες ενεργά και να ενσωματώνεται στην κοινωνία.

Απαιτείται «κατακερματισμός» της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας και του προγράμματος σπουδών .

Ειδικότερα επιδιώκονται:

Η κατάκτηση λειτουργικών δεξιοτήτων που θα επιτρέπουν στον εκπαιδευόμενο να αυτονομηθεί

Η πλήρης γνώση του αντικειμένου

Η χρήση όλων των συσκευών που επιτρέπουν την όσο το δυνατόν αυτονόμηση

Η αύξηση κατανόησης του περιβάλλοντος χώρου

Η ανάπτυξη σωστών συμπεριφορών κοινωνικά αποδεκτών

Η εκμάθηση κανόνων ασφάλειας – υγιεινής

Η ανάπτυξη φιλοσοφίας που πρέπει να διέπει την όλη αντιμετώπιση και τις ανάγκες των εκπαιδευομένων

Η κατάκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που αφορούν στην προσωπική υγιεινή και φροντίδα , στην ασφαλή διαβίωση στο σπίτι, στη συμμετοχή στη ζωή της κοινότητας, στα δικαιώματα και στις ευθύνες του πολίτη και στην επαγγελματική συνείδηση.

1^{ος} Άξονας: Αυτοϋπηρέτηση		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
Επιδιώκεται ο μαθητής : Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί προϊόντα,	Προσωπική υγιεινή	Μιμητικά παιχνίδια

<p>υλικά και εξοπλισμό προσωπικής υγιεινής (π.χ. σαπούνι, πετσέτα, σαμπουάν, νυχοκόπτης, ξυραφάκι κ.α.)</p> <p>Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί προϊόντα και υλικά στοματικής υγιεινής (οδοντόβουρτσα, νήμα κ.α.)</p> <p>Να χρησιμοποιεί κατάλληλα καλλυντικά είδη για την περιποίηση μαλλιών, νυχιών, σώματος (πιστολάκι, βούρτσα, αποσμητικό, βερνίκι νυχιών κ.α.)</p> <p>Να συνειδητοποιεί την αναγκαιότητα της καθαριότητας μετά τη χρήση της τουαλέτας και να χρησιμοποιεί τα κατάλληλα υλικά (χαρτί, νερό, πετσέτας) για τον καθαρισμό της ευαίσθητης περιοχής)</p>	<p>Ατομική Υγιεινή</p>	<p>Δουλειά σε ατομικό αλλά και ομαδικό επίπεδο</p> <p>Παιχνίδια ρόλων</p> <p>Ασκήσεις ελεύθερου συνειρμού: Οι μαθητές φτιάχνουν κολλάζ με τα υλικά και τα προϊόντα που χρησιμοποιούμε για να πλύνουμε τα δόντια μας , το σώμα μας και τα καλλυντικά που χρησιμοποιούμε για την περιποίηση προσώπου - σώματος</p>
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής :</p> <p>Να κατανοεί τα διάφορα είδη ρούχων ανάλογα με τη χρήση τους (εσώρουχα, εξώρουχα, πιζάμες, κλπ.)</p> <p>Να κατανοεί τις ποιότητες των ρούχων και να τα κατατάσσει αναλόγως (λινά, βαμβακερά, μάλλινα κ.α.)</p> <p>Να επιλέγει τα κατάλληλα ρούχα σε σχέση με τις</p>	<p>Ένδυση</p> <p>Υπόδηση</p>	<p>Παιχνίδια μίμησης ρόλων</p> <p>Ντύνουν και γδύνουν κούκλες</p> <p>Φτιάχνουν παζλ αντίστοιχου θέματος</p> <p>Παιχνίδια ταύτισης , εξοπλισμού και εποχών, κοινωνικών καταστάσεων κλπ</p> <p>Δραστηριότητες με κουμπώματα π.χ. πέρασμα κορδονιών, κλείσιμο φερμουάρ κλπ.</p>

<p>καιρικές συνθήκες και τις περιστάσεις</p> <p>Να αντιλαμβάνεται το κλείσιμο των ρούχων και να χειρίζεται τα κουμπώματα</p> <p>Να διευθετεί σωστά τα ρούχα του κατά τη χρήση της τουαλέτας</p>		<p>Μίμηση</p> <p>Δημιουργία εικονικού χώρου</p> <p>Ασκήσεις αναγνώρισης</p> <p>Ασκήσεις διαφοροποίησης</p> <p>Ασκήσεις ταύτισης</p> <p>Ασκήσεις του τύπου «πρόσθεσε και ένα»</p>
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής :</p> <p>Να αντιλαμβάνεται τις κατάλληλες ώρες των γευμάτων κατά τη διάρκεια της ημέρας</p> <p>Να κατανοεί τη σωστή λειτουργία μάσησης και κατάποσης</p> <p>Να αντιλαμβάνεται την ανάγκη της υγιεινής και καθαριότητας πριν και μετά το φαγητό</p>	<p>Σίτιση</p>	<p>Παιχνίδια μίμησης ρόλων: Οι μαθητές αναπαριστούν τις συνθήκες ενός γεύματος κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού</p> <p>Ασκήσεις αναγνώρισης</p> <p>Ασκήσεις ταύτισης</p> <p>Ασκήσεις αλληλουχίας: Παρουσίαση με εξελικτικό τρόπο φωτογραφικού – εποπτικού υλικού</p>
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής :</p> <p>Να χρησιμοποιεί ιδιωτικά και μαζικά μέσα μεταφοράς για την μετακίνησή του</p> <p>Να χρησιμοποιεί συστήματα για να πέμπει και να δέχεται πληροφορίες (τηλέφωνο)</p> <p>Να συνάπτει διαπροσωπικές σχέσεις για την κάλυψη των φυσικών και συναισθηματικών του αναγκών</p> <p>Να επιλέγει ασφαλείς</p>	<p>Κοινωνικές σχέσεις</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Μετακίνηση</p>	<p>Ατομική και Ομαδική Περιποίηση</p> <p>Δημιουργία εικονικού χώρου (πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής)</p> <p>Παιχνίδι με συνοδό</p> <p>Ασκήσεις αυτενέργειας</p> <p>Παρουσίαση με εξελικτικό τρόπο φωτογραφικού – εποπτικού υλικού</p>

<p>σεξουαλικές σχέσεις</p> <p>Να κατανοεί τις μεθόδους οικογενειακού προγραμματισμού</p> <p>Να αναγνωρίζει και να τα κατονομάζει τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα</p> <p>Να αντιλαμβάνεται την αγοραστική αξία κερμάτων και χαρτονομισμάτων</p> <p>Να επιλέγει κατά τις συναλλαγές του το χρηματικό ποσό που προσεγγίζει περισσότερο το αντίτιμο του αντικειμένου που θέλει να αγοράσει.(π.χ. προκειμένου να αγοράσει μία σοκολάτα που κάνει 1 ευρώ ενώ στο πορτοφόλι του έχει κέρμα των 2 ευρώ και χαρτονόμισμα των 5 ευρώ να επιλέγει το κέρμα των 2 ευρώ)</p> <p>Να υπολογίζει με ορθό τρόπο τα ρέστα</p> <p>Να χρησιμοποιεί ορθά την αριθμομηχανή για τις μαθηματικές πράξεις ώστε να τη χρησιμοποιεί κατά τις συναλλαγές του.</p> <p>Να μάθει το κόστος ορισμένων βασικών προϊόντων ή προϊόντων που αγοράζει καθημερινά.</p> <p>Να συνειδητοποιεί πότε κάτι είναι ακριβό ή φτηνό.</p> <p>Να αναγνωρίζει και να αξιοποιεί τις ευκαιρίες (π.χ. να ψωνίζει στις εκπτώσεις κλπ)</p>	<p>Διαχείριση χρημάτων</p>	<p>Χρησιμοποίηση απομιμήσεις κερμάτων και χαρτονομισμάτων</p> <p>Κατασκευή τιμοκαταλόγων βασικών προϊόντων</p> <p>Παιχνίδι ρόλων με εικονικές συναλλαγές (στο μανάβικο, στο φούρνο κλπ)</p> <p>Τήρηση ημερολογίου με καθημερινά ή εβδομαδιαία έσοδα και έξοδα</p> <p>Κατασκευή προσωπικού κουμπαρα</p> <p>Αγορές στο σούπερ- μάρκετ</p> <p>Αγορές στη Λαϊκή αγορά</p> <p>Αγορές σε διάφορα καταστήματα</p> <p>Παιχνίδια αντιστοιχίας καρτών με προϊόντα ή υπηρεσίες και κάρτες χρηματικών ποσών</p> <p>Κατασκευή πίνακα μηνιαίου προσωπικού προϋπολογισμού</p>
---	----------------------------	--

<p>Να διακρίνει τα προϊόντα που του επιτρέπουν οι οικονομικές του δυνατότητες να αγοράσει.</p> <p>Να κάνει ορθολογιστική χρήση του χαρτζιλικιού του.</p> <p>Να ιεραρχεί τις ανάγκες του και να κατανέμει τα χρήματά του βάσει αυτής της ιεράρχησης</p> <p>Να αποταμιεύει</p> <p>Να κατανοήσει τις έννοιες του ημερομισθίου, εβδομαδιαίτου, δεκαπενθημέρου, μισθού</p> <p>Να γνωρίζει κατά προσέγγιση το ύψος των μισθών ορισμένων επαγγελμάτων και κυρίως αυτού στο οποίο ειδικεύεται</p> <p>Να κάνει τραπεζικές συναλλαγές</p>		
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής :</p> <p>Να αντιληφθεί την αναγκαιότητα των βοηθημάτων (γυαλιά, αμαξίδιο, ακουστικά βαρηκοΐας κλπ) για τη μεγαλύτερη δυνατή ανεξαρτητοποίησή του</p> <p>Να τηρεί τη σωστή δοσολογία κατά τακτά χρονικά διαστήματα τυχόν χορηγούμενης φαρμακευτικής αγωγής</p>	<p>Φροντίδα προσωπικών μηχανημάτων, βοηθημάτων</p> <p>Χρήση φαρμακευτικής αγωγής</p>	<p>Ατομική και Ομαδική προσέγγιση</p> <p>Ασκήσεις αιτίου και αιτιατού (φοράω γυαλιά- βλέπω καλύτερα)</p> <p>Ασκήσεις δοσολογίας</p> <p>Ημερολόγιο υπενθύμισης</p>

<p>Επιδιώκεται ο μαθητής :</p> <p>Να οργανώνει και να διατηρεί τον προσωπικό του χώρο καθαρό και τακτοποιημένο</p> <p>Να αναπτύσσει δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να κάνει τις δουλειές που απαιτεί ένα νοικοκυριό (πλύσιμο, σιδέρωμα, σκούπισμα, σφουγγάρισμα κλπ)</p> <p>Να παρασκευάζει γεύματα , να σερβίρει κλπ.</p> <p>Να χρησιμοποιεί και να καθαρίζει σωστά τον οικιακό εξοπλισμό</p> <p>Να καταγράφει τα αναγκαία ψώνια , να επιλέγει τον τρόπο αγοράς και να διεκπεραιώνει τη συναλλαγή</p> <p>Να πληρώνει χρέη και λογαριασμούς, να χρησιμοποιεί τραπεζικά συστήματα.</p> <p>Να διορθώνει βλάβες και να ζητά τη βοήθεια ειδικών</p> <p>Να εφαρμόζει τις γνώσεις για πρόληψη και αναγνώριση κινδύνων καθώς και να διατηρεί την ασφάλεια του χώρου</p>	<p>Διαχείριση του χώρου διαβίωσης</p>	<p>Δουλειά σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο</p> <p>Παιχνίδι ρόλων</p> <p>Μίμηση Ασκήσεις ελεύθερου συνειρμού: Οι μαθητές φτιάχνουν κολλάζ με θέμα το φαγητό, τις πρώτες ύλες και τα σκεύη που χρησιμοποιούν για την παρασκευή του χρησιμοποιώντας περιοδικά και φωτογραφίες</p> <p>Πρόγραμμα με σύμβολα – εικόνες μέσω μαζικής μεταφοράς</p> <p>Δημιουργία ειδικών καταλόγων υλικών (με σύμβολα- εικόνες- φωτογραφίες)</p> <p>Επίσκεψη σε πραγματικούς χώρους.</p>
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής :</p> <p>Να σχεδιάζει τρόπους ανάπτυξης νέων ενδιαφερόντων, δεξιοτήτων (χόμπι)</p> <p>Να επιλέγει εργασιακές ευκαιρίες</p>	<p>Επαγγελματικός προσανατολισμός</p> <p>Εργασιακή απόδοση</p>	<p>Ατομική και ομαδική προσέγγιση</p> <p>Επιλογή θεμάτων από ειδικά κατασκευασμένο βιβλίο</p> <p>Ενεργή συμμετοχή στα</p>

<p>Να συμπληρώνει αιτήσεις, να συμμετέχει σε συνεντεύξεις για εργασία</p> <p>Να επιδεικνύει κατάλληλη εργασιακή συμπεριφορά και συνήθειες</p> <p>Να ολοκληρώνει την εργασία με αποτελεσματικό τρόπο, ακρίβεια και συνέπεια.</p> <p>Να μοιράζεται τα παιχνίδια του με άλλο άτομο</p> <p>Να συμμετέχει σε απλές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου κυρίως με μέλη της οικογένειας</p> <p>Να συμμετέχει σε απλές δραστηριότητες , λιγοστών απαιτήσεων χωρίς κανόνες π.χ. κατασκευές, συναρμολογήσεις</p> <p>Να επιλέγει προγράμματα της προτίμησής του στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση</p> <p>Να συμμετέχει σε μακρόχρονη δραστηριότητα ή χόμπι π.χ. κολύμπι, χορός, κεραμική, μουσικό όργανο, φωτογραφία κλπ.)</p> <p>Να συμμετέχει σε ομάδες προσκόπων, οδηγών</p> <p>Να παίρνει μέρος σε δραστηριότητες με φίλους από το σχολείο π.χ. επισκέψεις, ψώνια, κολύμπι, πάρκο, απογευματινές εκδηλώσεις</p>	<p>Ελεύθερος χρόνος</p>	<p>δρώμενα</p> <p>Καλλιτεχνικές δημιουργίες</p> <p>Εξοικείωση με κατασκευές και υλικά απλά για δημιουργική απασχόληση π.χ. βελονάκι, ξυλογλυπτική , χαρτοκολλητική κτλ</p> <p>Παιχνίδια σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο.</p> <p>Καλλιτεχνικές δημιουργίες</p> <p>Παιχνίδι με μπάλα</p> <p>Ομαδικά αθλήματα</p>
---	-------------------------	---

<p>Να συμμετέχει σε παιχνίδια με κανόνες π.χ. επιτραπέζια , ποδόσφαιρο, μπιλιάρδο, πινγκ- πονγκ</p> <p>Να παροτρύνει- οργανώνει εξόδους με φίλους για κινηματογράφο, πάρτι, θέατρο, καφέ</p> <p>Να συμμετέχει στις δραστηριότητες παιχνιδιού και ψυχαγωγίας, να παίζει επιτραπέζια παιχνίδια- χαρτιά κλπ.</p> <p>Να επιλέγει καινούργια ενδιαφέροντα, δεξιότητες, ευκαιρίες ώστε να αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο</p>		
--	--	--

2^{ος} Άξονας: Κοινωνικές Δεξιότητες

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται :</p> <p>Να επικοινωνεί επικεντρώνοντας την προσοχή του σε μη λεκτικές συμπεριφορές</p> <p>Να αναγνωρίζει τη γλώσσα του σώματος (βλέμμα, χειρονομίες, στάση σώματος, εμφάνιση, έκφραση του προσώπου)</p> <p>Να είναι σε θέση να μιμείται εκφράσεις του προσώπου, στάσεις σώματος, βάδισμα κλπ</p> <p>Να αναγνωρίζει μέσα από μία εξωλεκτική συμπεριφορά τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται κάποιο άτομο</p>	<p>Μη λεκτική συμπεριφορά</p> <p>Έκφραση προσώπου</p> <p>Βλεμματική επαφή</p> <p>Στάση σώματος</p> <p>Κίνηση σώματος</p> <p>Κινήσεις κεφαλιού</p> <p>Χειρονομίες</p> <p>Γενική εμφάνιση</p> <p>Απόσταση ή εγγύτητα με άλλους</p> <p>Άγγιγμα</p> <p>Χαμόγελο</p>	<p>Παρουσίαση φωτογραφιών με διαφορετικές εκφράσεις προσώπου και στάσεων σώματος, σε διάφορες σκηνές</p> <p>Παρουσίαση σύντομων βιντεοταινιών που παρουσιάζουν μη λεκτικές συμπεριφορές</p> <p>Χρήση ταινιών από το βωβό κινηματογράφο (Σαρλώ, Χονδρός- Λιγνός κλπ.)</p> <p>Σύνδεση γεγονότων με μη λεκτικές συμπεριφορές</p> <p>Παντομίμα</p> <p>Μίμηση</p> <p>Θεατρικό παιχνίδι</p>

<p>Να συντηρεί μία καλή και συνεχή βλεμματική επαφή με το συνομιλητή του</p> <p>Να τηρεί μία καλή απόσταση με το συνομιλητή του</p> <p>Να διακρίνει τα είδη των αγγιγμάτων μεταξύ των ανθρώπων (πατρικό, φιλικό, αδελφικό, ερωτικό κλπ)</p> <p>Να εξοικειωθεί στο άγγιγμα των τρίτων ή κατά περίπτωση να περιορίσει τα συχνά και αναίτια αγγίγματα προς τους άλλους</p>		<p>Παιχνίδι ρόλων</p>
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται :</p> <p>Να βελτιώσει τον τόνο και το ρυθμό της ομιλίας του</p> <p>Να περιορίσει ή να αυξήσει την ένταση της ομιλίας του κατά περίπτωση</p> <p>Να απαλείψει από την ομιλία του μωρουδίστικες λέξεις ή εκφράσεις ή τρόπους ομιλίας</p> <p>Να βελτιώσει το χρόνο ανταπόκρισης του όταν κάποιος του απευθύνει το λόγο ή μία ερώτηση</p> <p>Να μη διακόπτει το συνομιλητή του με απότομο τρόπο και να περιμένει την ολοκλήρωση του λόγου του</p> <p>Να περιορίσει τις συχνές παύσεις στην ομιλία του ή τους δισταγμούς</p>	<p><u>Λεκτική Συμπεριφορά</u></p> <p><i>Ποιότητα ομιλίας και φωνής</i> Τόνος και ρυθμός</p> <p>Ένταση</p> <p>Καθαρότητα</p> <p>Χρόνος ανταπόκρισης</p> <p>Δισταγμοί και παύσεις</p> <p>Δυσχέρειες στην ομιλία/ τραυλισμοί</p> <p>Διάρκεια ομιλίας</p> <p><i>Περιεχόμενο λόγου</i> Συνάφεια με θέμα συζήτησης</p>	<p>Καθοδήγηση</p> <p>Επίδειξη ρόλου</p> <p>Παίξιμο ρόλων</p> <p>Μίμηση</p> <p>Θεατρικό παιχνίδι</p> <p>Απαγγελία στίχων με διάφορους τρόπους</p> <p>Ομάδες συζητήσεων με συγκεκριμένο θέμα με τήρηση κανόνων ομιλίας και διαλόγου</p> <p>Λεκτική περιγραφή φωτογραφιών ή εικόνων</p> <p>Παιχνίδια ερωτήσεων – απαντήσεων</p> <p>Κάρτες διαλόγου</p> <p>Ηχογράφηση ομιλίας έτσι</p>

<p>Να τηρεί μία λογική διάρκεια στην ομιλία του ώστε να μη φλυαρεί ακατάσχετα ή να μην ομιλεί μονολεκτικά</p> <p>Να εντοπίζει τον εκτός θέματος περιεχομένου λόγο κάποιου τρίτου</p> <p>Να διατηρεί το λόγο του συναφή ως προς το θέμα της συζήτησης</p> <p>Να αποφεύγει την επανάληψη ίδιων ερωτήσεων ή ίδιων ρήσεων</p> <p>Να χρησιμοποιεί με ορθό τρόπο τις διακοπές στο λόγο</p> <p>Να εντοπίζει ποιο περιεχόμενο λόγου είναι ενδιαφέρον ή σημαντικό ή κατατοπιστικό και ποιο όχι</p> <p>Να αναγνωρίζει τις δεξιότητες ακρόασης</p> <p>Να χρησιμοποιεί τις δεξιότητες ακρόασης με ορθό τρόπο</p>	<p>Διακοπές</p> <p>Ενδιαφέρον στο περιεχόμενο</p> <p>Επαναλήψεις</p> <p>Δεξιότητες ακρόασης Φωνητικά σήματα αναγνώρισης και παραδοχής</p> <p>Αντανακλάσεις στοχασμών</p> <p>Ερωτήσεις ανατροφοδότησης</p> <p>Προσωπικές δηλώσεις</p> <p>Κινήσεις του κεφαλιού</p>	<p>ώστε ο μαθητής να ακούει τη φωνή του και να διορθώνει τα λάθη του</p> <p>Παρουσίαση παράδοξων τρόπων συνομιλίας</p>
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται :</p> <p>Να ανοίγει μία συνομιλία με διάφορους τρόπους (ερώτηση, παράκληση, σχόλια, χαιρετισμοί κλπ)</p> <p>Να διατηρεί μία συνομιλία με διάφορους τρόπους (ροή πληροφοριών,</p>	<p>Βασικές δεξιότητες συνομιλίας Άνοιγμα συνομιλίας</p> <p>Διατήρηση συνομιλίας</p>	<p>Παρακολούθηση σχετικών βίντεο</p> <p>Καθοδήγηση</p> <p>Επίδειξη</p> <p>Μίμηση</p>

<p>ερωτήσεις κλπ)</p> <p>Να κλείνει μία συνομιλία με ορθούς τρόπους (μη λεκτικούς ή λεκτικούς)</p>	<p>Κλείσιμο συνομιλίας</p>	<p>Παίξιμο ρόλων</p> <p>Θεατρικό παιχνίδι</p> <p>Παιχνίδι με κάρτες διαλόγου</p> <p>Ομάδες συζητήσεων</p> <p>Βιντεοσκόπηση ασκήσεων ώστε ο μαθητής να μπορεί να δει τον εαυτό του και τις προσπάθειές του και να εντοπίσει μόνος τα λάθη του</p>
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται:</p> <p>Να χαιρετά με ορθό τρόπο άτομα που συναντά για πρώτη φορά</p> <p>Να κάνει συστάσεις</p> <p>Να συστήνεται ορθά</p> <p>Να διακρίνει τις διαφορές στον τρόπο χαιρετισμών σε διάφορες περιπτώσεις (με φίλους, με ηλικιωμένους , με καθηγητές , με αγνώστους κλπ) και να υιοθετεί τον ενδεδειγμένο τρόπο κατά περίπτωση</p> <p>Να διακόπτει μία δυσάρεστη κουβέντα με ευγενικό τρόπο</p> <p>Να εκφράζει το θαυμασμό του ή το ενδιαφέρον του για ένα άτομο του αντίθετου φύλου</p> <p>Να χρησιμοποιεί ορθούς</p>	<p>Σύνθετες δεξιότητες συνομιλίας</p> <p>Χαιρετισμός αγνωστων ατόμων- συστάσεις</p> <p>Χαιρετισμός φίλων και γνωστών</p> <p>Διακοπή δυσάρεστης συζήτησης</p> <p>Κουβέντα με άτομα του αντίθετου φύλου/ φλερτ</p> <p>Άρνηση προτάσεων</p> <p>Άρνηση στην επιρροή φίλων</p> <p>Αποδοχή αντίθετης ή αρνητικής απόφασης γονιών και δασκάλων</p> <p>Συγγνώμη</p>	<p>Καθοδήγηση</p> <p>Επίδειξη</p> <p>Μίμηση</p> <p>Παίξιμο ρόλων</p> <p>Θεατρικό παιχνίδι</p> <p>Παρουσίαση βίντεο</p> <p>Παρουσίαση ταινιών</p> <p>Κάρτες διαλόγων</p> <p>Αντιστοιχίες κειμένων με εικόνες</p> <p>Συμπλήρωση διαλόγων</p> <p>Βιντεοσκόπηση και παρακολούθηση του εαυτού του σε διάφορες συμπεριφορές ώστε να αυτοαξιολογηθεί</p>

<p>τρόπους άρνησης σε προτάσεις ή παροτρύνσεις</p> <p>Να εκφράζει τη συγνώμη του</p> <p>Να αποδέχεται την ευθύνη για τις πράξεις του</p> <p>Να κάνει φιλοφρονήσεις με κατάλληλο τρόπο</p> <p>Να εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για κάτι που τον ενοχλεί με κατάλληλο τρόπο</p> <p>Να εκφράζει μία αρνητική κριτική με διακριτικό τρόπο</p> <p>Να εξοικειωθεί στην αρνητική κριτική</p> <p>Να διαχειρίζεται με σωστό τρόπο τυχόν παρενοχλήσεις ή φιλικά πειράγματα διακρίνοντας τη διαφορά</p> <p>Να εκφράζει τα συλλυπητήρια ή τα συγχαρητήριά του κατά περίπτωση με ορθό τρόπο</p> <p>Να παρέχει πληροφορίες με σαφή και συνοπτικό τρόπο για κάτι ή κάποιον</p> <p>Να ζητά πληροφορίες για κάτι ή κάποιον με ουσιαστικές ερωτήσεις</p> <p>Να αναγνωρίζει τις αδιάκριτες ή πολύ προσωπικές ερωτήσεις και να αποφεύγει να τις απαντήσει σε άτομα που δεν ανήκουν στο στενό περιβάλλον του</p>	<p>Αποδοχή ευθύνης</p> <p>Φιλοφρονήσεις/ Εκτίμηση</p> <p>Δυσανεμία</p> <p>Αρνητική κριτική</p> <p>Συγχαρητήρια/ συλλυπητήρια</p> <p>Πληροφορίες</p> <p>Ανάγκες</p> <p>Βοήθεια</p> <p>Παρενοχλήσεις / Πειράγματα</p> <p>Τεχνικές συνέντευξης για εργασία</p> <p>Τεχνικές διεκδίκησης / υπεράσπισης δικαιωμάτων</p> <p>Τηλεφωνική επικοινωνία</p> <p>Γραπτά μηνύματα</p> <p>Αγορές</p> <p>Δημόσιες υπηρεσίες</p> <p>Ανάληψη ρόλου π.χ. στη δουλειά</p> <p>Σχέση με μέλη της οικογένειας</p> <p>Σχέση με φίλους</p> <p>Σχέση με άτομα εξουσίας</p>	<p>Πρακτική άσκηση in vivo</p> <p>Ανάθεση ασκήσεων στο σπίτι</p> <p>Τήρηση ημερολογίου συμπεριφορών</p>
---	---	---

<p>Να εκφράζει τις βιολογικές ή συναισθηματικές του ανάγκες με κοινωνικά αποδεκτό τρόπο</p> <p>Να καλεί σε βοήθεια όταν είναι απαραίτητο</p> <p>Να διεκδικεί τα δικαιώματά του με κατάλληλο τρόπο</p> <p>Να επικοινωνεί με το τηλέφωνο με ορθό τρόπο</p> <p>Να γράφει σύντομα και σαφή σημειώματα προκειμένου να γνωστοποιήσει ή επισημάνει κάτι</p> <p>Να φέρεται με κατάλληλο τρόπο στα μέλη της οικογένειάς του ή τους φίλους του</p> <p>Να φέρεται με κατάλληλο τρόπο σε άτομα εξουσίας (π.χ. στον εργοδότη του)</p> <p>Να συμπεριφέρεται με ορθό τρόπο κατά τη διαδικασία μίας συνέντευξης για εργασία</p> <p>Να συναλλάσσεται κατάλληλα σε δημόσιες υπηρεσίες και αγορές</p>		
---	--	--

3^{ος} Άξονας: Βασικές Δεξιότητες

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να εντοπίζει , επεξεργάζεται και ερμηνεύει τα διάφορα ερεθίσματα όπως: τα απτικά ερεθίσματα (θερμοκρασίας, πόνου, δονήσεις)</p>	<p>Αισθητηριακές Δεξιότητες</p> <p>Αισθητηριακή καταγραφή/ επεξεργασία,</p>	<p>Αναγνωρίζει , ονομάζει και ταυτίζει αντικείμενα χωρίς να βλέπει (ομαδικό ή ατομικό παιχνίδι)</p> <p>Παιχνίδια σωματογνωσίας, μίμηση, αντιγραφή κινήσεων</p>

<p>Να κατονομάζει αντικείμενα με την αίσθηση της αφής (στερεογνωσία, γραφαισθησία)</p> <p>Να αποδέχεται, επεξεργάζεται και παράγει αποτελέσματα από τα ερεθίσματα που προέρχονται από τους μυς, αρθρώσεις κ.α. (ιδιοδεκτικά ερεθίσματα), ερεθίσματα σχετικά με τη διαδρομή- κατεύθυνση των μελών του σώματος (κιναισθηση), το σχήμα του σώματος, τη σχέση μεταξύ των μελών και τη διάκριση του δεξιού – αριστερού</p> <p>Να εντοπίζει, επεξεργάζεται και ερμηνεύει ερεθίσματα σχετικά με τη θέση της κεφαλής ως προς το σώμα, ως προς τον κάθετο άξονα κίνησης αλλά και επιτάχυνση- επιβράδυνση (αιθουσαία ερεθίσματα)</p> <p>Να αναγνωρίζει, ερμηνεύει οπτικά ερεθίσματα σχετικά με την προσήλωση, παρακολούθηση</p> <p>Να αντιλαμβάνεται τη σταθερότητα σχήματος, τις χωρικές σχέσεις του εαυτού του σε σχέση με το περιβάλλον και των αντικειμένων μεταξύ τους</p> <p>Να διακρίνει αντικείμενα από ατελή παράσταση (οπτική συνέχεια), πρώτου από δεύτερο πλάνο (εικόνα- φόντο) και την απόσταση μεταξύ των αντικειμένων σε επίπεδες</p>	<p>αντίληψη</p> <p>Απτικά ερεθίσματα</p> <p>Ιδιοδεκτικά ερεθίσματα</p> <p>Αιθουσαία ερεθίσματα</p> <p>Οπτικά ερεθίσματα</p>	<p>από κούκλα</p> <p>Παντομίμα Θεατρικό παιχνίδι</p> <p>Πολυαισθητηριακές δραστηριότητες και δραστηριότητες αισθητηριοκινητικής αγωγής σε κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο</p> <p>Δραστηριότητες οπτικής αναγνώρισης και αντίληψης με χρήση κατάλληλων καρτών καθώς και χρήση αντίστοιχων προγραμμάτων υπολογιστών</p>
--	---	--

<p>επιφάνειες (αντίληψη βάθους)</p>		
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να χρησιμοποιεί μεγάλες μουϊκές ομάδες για ελεγχόμενες κινήσεις και σε εύρος αλλά και σε μουϊκό τόνο όπως ρολλάρισμα, κάθισμα (αδρή κινητικότητα)</p> <p>Να θέτει σε κίνηση μικρές μουϊκές ομάδες με την απαιτούμενη μουϊκή δύναμη για το χειρισμό αντικειμένων αλλά και για κινήσεις της άκρα χείρας (δακτυλική λαβή, κυλινδρική κλπ.) (λεπτός συντονισμός, επιδεξιότητα)</p> <p>Να συγχρονίζει, συντονίζει, τις οπτικές πληροφορίες με την κίνηση του σώματος κατά τη διάρκεια μίας δραστηριότητας (οπτικικινητικός συντονισμός)</p> <p>Να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί μία κατά προτίμηση πλευρά του σώματος όταν κάνει μία δραστηριότητα (πλευρίωση) αλλά και ταυτόχρονα να μπορεί να οργανώνει έτσι και τις δύο πλευρές του σώματος προκειμένου να συντονιστούν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας (αμφίπλευρη οργάνωση)</p> <p>Να διατηρεί την ισορροπία του και τη θέση που παίρνει το σώμα ανάλογα</p>	<p>Κινητικές- Νευρομουϊκές Δεξιότητες</p>	<p>Παιχνίδια κινητικά με μπάλα/ με στρώμα / με κορύνες (ατομικά και ομαδικά) Θεατρικό παιχνίδι</p> <p>Δραστηριότητες δεξιοτεχνίας (κόψιμο με ψαλίδι, ψηφιδωτά, ενσφηνώσεις)</p> <p>Παιχνίδια με κολλάζ, μπάλα, πέραςμα χάνδρας κ.α.</p> <p>Δραστηριότητες που απαιτούν τη χρήση και των δύο χεριών και το πέραςμα της μέσης γραμμής (ζύμωμα πλαστελίνης από το ένα χέρι στο άλλο)</p> <p>Δραστηριότητες σε κεκλιμένο επίπεδο κα δοκό ισορροπίας</p> <p>Ετοιμασία γεύματος και κατανάλωση του σε μικρές μπουκιές και καλό μάσημα.</p> <p>Δραστηριότητες με σταδιακή αύξηση του χρόνου διάρκειάς τους.</p>

<p>με τη δραστηριότητα</p> <p>Να συντονίζει το στοματοφαρυγγικό μυϊκό σύστημα για τον έλεγχο των κινήσεων κατά τη σίτιση</p> <p>Να διατηρεί μία σκόπιμη δραστηριότητα για αρκετό χρονικό διάστημα (φυσική αντοχή)</p>		
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να αναγνωρίζει πρόσωπα, αντικείμενα, υλικά κ.α.</p> <p>Να εστιάζει την προσοχή του σε ένα αντικείμενο για κάποιο χρονικό διάστημα</p> <p>Να συγκεντρώνεται στην εκτέλεση ενός έργου για ικανοποιητικό χρονικό διάστημα</p> <p>Να αναγνωρίζει τοποθεσίες, χρονικές περιόδους και καταστάσεις</p> <p>Να ανακαλεί στη μνήμη του πληροφορίες από σύντομες ή μακρινές χρονικές περιόδους</p> <p>Να καθορίζει με ορθό τρόπο σχέσεις ανάμεσα σε αντικείμενα και έννοιες (ομοιότητες- διαφορές)</p> <p>Να κατατάσσει, ταξινομεί και ομαδοποιεί αντικείμενα και έννοιες βάσει ιδιοτήτων</p> <p>Να οργανώνει πληροφορίες, αντικείμενα βάσει κανόνων και λογικής</p>	<p><u>Γνωστικές Δεξιότητες</u></p> <p>Αναγνώριση</p> <p>Προσανατολισμός</p> <p>Προσοχή</p> <p>Μνήμη</p> <p>Μάθηση</p> <p>Συσχέτιση</p> <p>Κατηγοριοποίηση</p> <p>Έννοια διάταξης/ σχηματισμού</p> <p>Διαδοχή</p> <p>Επίλυση προβλημάτων</p> <p>Διαχείριση χρόνου</p>	<p>Παιχνίδια με κάρτες και φωτογραφίες</p> <p>Αντιστοιχίες λέξεων με εικόνες</p> <p>Αντιστοιχίες γεγονότων με εποχές ή μήνες</p> <p>Τήρηση ημερολογίου</p> <p>Παιχνίδια με χωρικές έννοιες (πάνω ,κάτω, ανάμεσα, μέσα, έξω κλπ)</p> <p>Παιχνίδια με έννοιες χρόνου</p> <p>Κάρτες memo</p> <p>Ντόμινο διαφόρων ειδών</p> <p>Παζλς</p> <p>Κατασκευαστικά παιχνίδια</p> <p>Επιτραπέζια παιχνίδια</p> <p>Πίνακες λογικών ακολουθιών</p> <p>Πίνακες διπλής εισόδου</p> <p>Κάρτες αλληλουχιών</p> <p>Κάρτες συνέχειας</p>

<p>εξέλιξης</p> <p>Να εκτιμά την πραγματική διάσταση των πραγμάτων</p> <p>Να ενσωματώνει έννοιες και συμπεριφορές που έχει αποκτήσει σε προηγούμενο χρόνο</p> <p>Να αναδομεί έννοιες και συμπεριφορές που έχει αποκτήσει σε νέα πρότυπα</p> <p>Να εφαρμόζει πληροφορίες, κανόνες, στρατηγικές που έχει αποκτήσει σε παρόμοιες καταστάσεις</p> <p>Να αναγνωρίζει ένα πρόβλημα , να διακρίνει τις εναλλακτικές λύσεις , να επιλέγει την καταλληλότερη κατά περίπτωση και να την εφαρμόζει με αποτελεσματικό τρόπο</p> <p>Να σχεδιάζει και εξισορροπεί χρονικά τις δραστηριότητες της καθημερινής του ζωής</p>		<p>Λόττο διαφόρων ειδών</p> <p>Παιχνίδια ταύτισης</p>
---	--	---

4^{ος} Άξονας: Δεξιότητες Ομαλής Εργαστηριακής Ένταξης

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής :</p> <p>Να βελτιώσει τον οπτοκινητικό του συντονισμό</p> <p>Να αναπτύξει τη λεπττή του κινητικότητα</p> <p>Να αναπτύξει τη</p>	<p>Κινητικές δεξιότητες</p> <p>Αδρή κινητικότητα</p> <p>Λεπττή κινητικότητα</p> <p>Έλεγχος ακρίβειας αδρών κινήσεων</p>	<p>Δουλειά σε ατομικό αλλά και ομαδικό επίπεδο</p> <p>Κόψιμο με ψαλίδι πλαστελίνης, καλαμάκια, λωρίδες χαρτονιού κλπ</p> <p>Πέρασμα χανδρών σε κλωστή</p>

<p>συνεργατικότητα των χεριών του</p> <p>Να ενδυναμώσει τις μυϊκές ομάδες των άνω άκρων</p> <p>Να ελέγχει τη δύναμη που ασκεί με το χέρι του</p> <p>Να βελτιώσει την απτική του αντίληψη</p> <p>Να ταυτίζει και να κατηγοριοποιεί</p> <p>Να βελτιώσει την κατανόηση γραπτών οδηγιών</p> <p>Να βελτιώσει την κατανόηση των προφορικών οδηγιών</p> <p>Να συγκρίνει με ορθό τρόπο τα αντικείμενα βάσει του μεγέθους τους ή του βάρους τους ή του σχήματός τους και άλλων φυσικών τους χαρακτηριστικών</p> <p>Να αναπαράγει ένα πρότυπο</p> <p>Να αναγνωρίζει το αριστερά -δεξιά</p> <p>Να αναγνωρίζει και να τηρεί τη φορά της κίνησης (προς τα δεξιά ή προς τα πάνω κλπ)</p> <p>Να αναπαράγει ένα σχέδιο με ξεπατίκωμα</p> <p>Να αναγνωρίζει και να κατονομάζει τα μέρη του σώματος</p>	<p>Έλεγχος ακρίβειας λεπτών κινήσεων</p> <p>Έλεγχος πίεσης χεριού</p> <p>Διαδοχή κινήσεων</p> <p>Κινησθητική αντίληψη</p> <p>Αφή</p> <p>Ταύτιση</p> <p>Κατηγοριοποίηση</p> <p>Διαδοχή</p> <p>Οδηγίες</p> <p>Μεγέθη</p> <p>Σωματογνωσία</p> <p>Τοπολογία</p> <p>Γεωμετρικά σχήματα</p> <p>Επίλυση προβλημάτων</p> <p>Διαδοχή</p> <p>Υλικά</p> <p>Μέτρηση</p> <p>Μήκος</p> <p>Όγκος</p> <p>Βάρος</p> <p>Συναρμολόγηση</p> <p>Χρήση απλών εργαλείων</p>	<p>Γραφοκινητικές ασκήσεις</p> <p>Μεταφορά αντικειμένων μικρού μεγέθους με λαβίδα</p> <p>Υφαντική με λωρίδες χαρτιού</p> <p>Βελονιές σε ξύλινη πλάκα με τρύπες</p> <p>Ντόμινο αφής με διαφορετικά υλικά</p> <p>Παιχνίδια ρόλων</p> <p>Ασκήσεις τοπολογίας</p> <p>Παζλ σώματος</p> <p>Αντιγραφή σχεδίων με καρμπόν</p> <p>Κατασκευές με χρήση εργαλείων και εξαρτημάτων που προσομοιάζουν στα πραγματικά (π.χ. πριόνια , σφυριά καρφιά κλπ)</p> <p>Χρήση διαφόρων ειδών ενσφηνωμάτων</p> <p>Απλά είδη μοντελισμού από ξύλο</p> <p>Παζλς</p> <p>Παιχνίδια που απαιτούν τον απόλυτο έλεγχο των χεριών και αίσθηση της ισορροπίας (π.χ. Jenga)</p> <p>Πλαστικά καρφιά</p> <p>Κατασκευή μέτρου</p>
--	--	---

<p>Να αντιλαμβάνεται τις έννοιες των μερών και του συνόλου</p> <p>Να αναγνωρίζει και να κατονομάζει τα γεωμετρικά σχήματα</p> <p>Να επιλύει προβλήματα μικρής και μεγαλύτερης δυσκολίας</p> <p>Να μετρά με το χάρακα, τη μεζούρα, το μέτρο, κλπ.</p> <p>Να χρησιμοποιεί ζυγαριά και να αντιλαμβάνεται την ένδειξη του βάρους</p> <p>Να χρησιμοποιεί μεζούρες όγκου με ορθό τρόπο</p> <p>Να αναγνωρίζει και να αναπαράγει ίσα διαστήματα</p> <p>Να κατανοεί σχέδια με μετρήσεις</p> <p>Να κατανοήσει την έννοια της κλίμακας</p> <p>Να διακρίνει και να κατονομάζει τα διάφορα υλικά (π.χ. ξύλο, μέταλλο, πλαστικό κλπ)</p> <p>Να χειρίζεται απλά εργαλεία με ορθό τρόπο όπως: ψαλίδι, ανοιχτήρι, κατσαβίδι, τανάλια κλπ.</p> <p>Να τηρεί βασικούς κανόνες ασφαλείας, καθαριότητας και υγιεινής</p>	<p>Βασικοί κανόνες ασφαλείας και υγιεινής</p> <p>Συνεργασία</p> <p>Υπευθυνότητα</p> <p>Συνέπεια</p> <p>Αποδοτικότητα</p> <p>Ποιότητα</p>	<p>Χειροτεχνίες με χρήση χάρακα και μέτρηση</p> <p>Κολλάζ με χρήση διαφορετικών υλικών και ειδών κόλλας</p> <p>Ασκήσεις διαδοχής μεγέθους</p> <p>Αντιστοιχίες σχεδίων με πραγματικά αντικείμενα</p> <p>Σύνθεση εικόνας από γεωμετρικά σχήματα</p>
---	--	---

<p>Να επιδιώκει την ποιότητα στο αποτέλεσμα κάθε εργασίας του και να αντιλαμβάνεται την απόκλιση από αυτή</p> <p>Να προσέχει τις λεπτομέρειες στην κάθε εργασία του</p> <p>Να δέχεται την κριτική και τις οδηγίες</p> <p>Να συνεργάζεται αρμονικά με άλλα άτομα</p> <p>Να δείχνει υπευθυνότητα σε ότι αναλαμβάνει να φέρει σε πέρας</p> <p>Να αντέχει στην πίεση του χρόνου</p> <p>Να αυξήσει την αποδοτικότητά του</p> <p>Να φροντίζει το χώρο και τον εξοπλισμό της τάξης</p>		
---	--	--

Προτεινόμενα Διαθεματικά Σχέδια Εργασίας

Θέμα: Αυτοϋπηρέτηση → Διαχείριση του χώρου διαβίωσης → Διεκπεραίωση αγοράς αναγκαίων αγαθών για το σπίτι: Καταγραφή των αγαθών που είναι απαραίτητα για τη διατροφή, το ντύσιμο, την υγιεινή σώματος και σπιτιού. Εκπαίδευση για την αγορά μόνο των καταγεγραμμένων πραγμάτων. Κόστος υλικών. Σωστός υπολογισμός της αξίας των αγαθών. Αναγνώριση των φθηνότερων λύσεων και επιλογή αυτών. Επιλογή των αγαθών από τις διάφορες επωνυμίες (μάρκες) καθώς και των κατάλληλων καταστημάτων (κρεοπωλείο, μανάβικο, σούπερ μάρκετ, καταστήματα ρούχων και υποδημάτων κλπ) εκμάθηση ισοτιμίας κερμάτων με χαρτονομίσματα (π.χ. δέκα κέρματα κάνουν ένα μεγαλύτερης αξίας κέρμα ή χαρτονόμισμα). Πληρωμή και υπολογισμός του υπολοίπου (ρέστα). Μετακίνηση και μεταφορά των αγαθών.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Υγεία, Διατροφή, Ιεράρχηση Προτεραιοτήτων, Υπευθυνότητα, Προϋπολογισμός, Επικοινωνία, Αυτονόμηση, Πολιτισμός, Αυτοεκτίμηση.
Προεκτάσεις: Μαθηματικά, Γλώσσα, Κοινωνική Αγωγή

Θέμα: Κοινωνικές Δεξιότητες→Σύνθετες δεξιότητες συνομιλίας→ Τεχνικές συνέντευξης για εργασία : Συζήτηση γύρω από τους τρόπους επιλογής προσωπικού. Αποσαφήνιση του όρου «Συνέντευξη» ,της δομής και του περιεχομένου της. Προβολή βίντεο από διάφορες επαγγελματικές συνεντεύξεις. Παρουσίαση πινάκων τυπικών ερωταπαντήσεων. Παρουσίαση ενδεικτικού λεξιλογίου, σωστής στάσης και ομιλίας. Παίξιμο ρόλου συνεντευξιαζόμενου από τους μαθητές. Βιντεοσκόπηση μαθητών και προβολή των σκηνών για αυτοαξιολόγηση. Επανάληψη ρόλου.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Κοινωνία, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Εντιμότητα, Ρόλος, Εξουσία, Σεβασμός, Διάλογος

Προεκτάσεις: Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Γλώσσα, Κοινωνική Αγωγή, Επαγγελματικό Εργαστήριο (κάθε ειδικότητας), Λογοθεραπεία.

Θέμα:Βασικές Δεξιότητες→Γνωστικές Δεξιότητες→Διαχείριση χρόνου:

Εκμάθηση χρονικών εννοιών(ώρα, μέρα, μήνας, εποχή, χρόνος κλπ) Κατανόηση διάρκειας και ρυθμού εναλλαγής Εκμάθηση ώρας. Αντιστοίχιση ωρών με συνήθειες δραστηριότητας. Κατανόηση του σχολικού ωρολογίου προγράμματος. Εναλλαγή των εποχών. Γεγονότα–ορόσημα του χρόνου. Διακοπές. Σαββατοκύριακα. Καθημερινές δραστηριότητες με συγκεκριμένη χρονική διάρκεια (π.χ. διάλειμμα, , διαδρομή σχολείο-σπίτι, τηλεοπτικές εκπομπές, βράσιμο μακαρονιών κλπ.) Τήρηση πίνακα καθημερινών δραστηριοτήτων. Διάκριση δραστηριοτήτων (σχολικές, ψυχαγωγικές, προσωπικής υγιεινής, κοινωνικές κλπ.) Εντοπισμός ελεύθερου χρόνου. Προτάσεις ελεύθερου χρόνου. Απόκτηση χόμπι. Προγραμματισμός εβδομάδας, μήνα, χρόνου.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:Χώρος-Χρόνος, Γνώση, Ιεράρχηση Προτεραιοτήτων, Υπευθυνότητα, Αριθμητικές έννοιες

Προεκτάσεις: Μαθηματικά , Γλώσσα, Κοινωνική Αγωγή, Επαγγελματικό Εργαστήριο (κάθε ειδικότητας), Μουσική, Φυσική Αγωγή

Διδακτική μεθοδολογία

Όπως αναφέρθηκαν παραπάνω οι διδακτικοί στόχοι του μαθήματος της Αυτόνομης Διαβίωσης είναι ποικίλοι και ο εκπαιδευτικός καλείται να διδάξει ένα μεγάλο εύρος αυτών που λέμε δεξιοτήτων ζωής (life skills). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την εφαρμογή διαφορετικών διδακτικών ενεργειών ,κατάλληλων κατά περίπτωση, για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Βασική μεθοδολογική προσέγγιση που εφαρμόζεται, κυρίως για την Αυτοϋπηρέτηση, είναι η **βιωματική προσέγγιση**. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να υπάρχουν κατάλληλα διαμορφωμένοι χώροι μέσα στο σχολείο που να προσομοιάζουν σε φυσικά περιβάλλοντα π.χ. κουζίνα ή ακόμα αν υπάρχει δυνατότητα ένα περίπτερο για εκπαίδευση σε αγορές. Η εκπαίδευση βέβαια, σε δεύτερη φάση και σε πραγματικά περιβάλλοντα είναι απαραίτητη. Έτσι οι επισκέψεις ,λόγου χάρη σε ένα super market ή στη λαϊκή αγορά, για την εκπαίδευση στα ψώνια επιβάλλονται.

Όσο αφορά στις Κοινωνικές Δεξιότητες οι διδακτικές ενέργειες που προσδιορίζουν τον τρόπο με τον οποίο είναι σκόπιμο να διδαχθούν οι είναι οι εξής:

Η **καθοδήγηση**, που αποτελεί ίσως το πιο θεωρητικό μέρος διδασκαλίας των κοινωνικών δεξιοτήτων και κατά την οποία περιγράφονται από τον εκπαιδευτή με λεπτομέρεια όλες οι συμπεριφορές που πρόκειται διδάξει καθώς και η σπουδαιότητα της χρήσης τους στην κοινωνική συνδιαλλαγή. Δίδονται οδηγίες και παραδείγματα. Γίνεται είτε με την *αφήγηση* του εκπαιδευτή είτε με τη *συζήτηση* με τους μαθητές.

Η **επίδειξη μοντέλου**, κατά την οποία παρουσιάζεται μία κατάλληλη συμπεριφορά είτε από τον ίδιο τον εκπαιδευτή είτε μέσα από κάποιο *εποπτικό υλικό* όπως βίντεο, CD-ROM και φωτογραφίες

Η **αναπαράσταση συμπεριφοράς (role-playing)**, κατά την οποία ο μαθητής καλείται να παίξει ένα ρόλο και να αναπαραστήσει την κατάλληλη συμπεριφορά, την οποία προηγουμένως ο εκπαιδευτής του επέδειξε.

Οι **ασκήσεις προθέρμανσης**, συνήθως γίνονται πριν την αναπαράσταση της συμπεριφοράς προκειμένου οι μαθητές να εισαχθούν στο κλίμα του παιξίματος ενός ρόλου και να επικεντρωθούν σε συγκεκριμένες πλευρές της συμπεριφοράς π.χ. στον τόνο της φωνής. Αποτελεί μία μέθοδο εξάσκησης και πρακτικής εφαρμογής στοιχείων συμπεριφοράς.

Η **ενίσχυση**, μετά από την αναπαράσταση της συμπεριφοράς που αποτελεί είτε επιβράβευση είτε ανατροφοδότηση.

Τα **καθήκοντα στο σπίτι**, όπου ανατίθενται στους μαθητές εργασίες στο σπίτι οι οποίες δεν είναι τίποτα άλλο από επανάληψη των συμπεριφορών που διδάχθηκαν σε συνθήκες πραγματικής ζωής .

Οι **επισκέψεις σε φυσικό περιβάλλον** και εξάσκηση συμπεριφορών σε πραγματικές συνθήκες με την παρουσία και ενθάρρυνση του εκπαιδευτή

Οι παραπάνω διδακτικές ενέργειες δεν αφορούν μόνο την εκπαίδευση στις κοινωνικές Δεξιότητες αλλά μπορούν να εφαρμοστούν με κάποιες παραλλαγές ή την παράλειψη κάποιων βημάτων και στην εκπαίδευση και άλλων θεματικών ενοτήτων.

Παράλληλα για την εκπαίδευση ή βελτίωση των Βασικών Δεξιοτήτων και γενικώς δεξιοτήτων που αφορούν στον τομέα της Λειτουργικής Ενασχόλησης του μαθητή χρησιμοποιούνται οι εξής τεχνικές:

Τεχνικές αισθητηριακού ερεθισμού, που έχει σκοπό τη διευκόλυνση και αναχαίτιση του μυϊκού τόνου, την ευκαμψία, σταθεροποίηση και ισορροπία.

Τεχνικές χειρισμού, που έχουν κυρίως να κάνουν με την υποστήριξη και προαγωγή της στατικής ευθυγράμμισης και στατικού ελέγχου.

Τεχνικές οργάνωσης της γνωστικής λειτουργίας, βελτίωσης μνήμης, χρήση του υπολογιστή.

Τεχνικές θεραπευτικής χρήσης του εαυτού για ενθάρρυνση, παρότρυνσης εσωτερικού κινήτρου και για ενδυνάμωση των ικανοτήτων του ατόμου.

Τεχνικές αντιμετώπισης της ψυχοκοινωνικής δυσλειτουργίας όπως τεχνικές διευθέτησης του άγχους, ομαδικής υποστήριξης, επαναδραστηριοποίησης κλπ.

Τεχνικές εκπαίδευσης όπως: η επίδειξη και η εκτέλεση, η εξερεύνηση και η εξιχνίαση, η επεξήγηση και η διαπραγμάτευση, η επανάληψη και η εξάσκηση, η τροποποίηση της συμπεριφοράς κλπ.

Χρήση δραστηριοτήτων για την πρόσκληση υψηλότερου επιπέδου προσαρμοστικών αντιδράσεων και για τη γενίκευση των νεοαποκτηθεισών δεξιοτήτων.

Οργανώνοντας εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τον μαθητή ο εκπαιδευτικός θα πρέπει σε γενικές γραμμές να έχει υπόψη ότι:

- Η σωστή οργάνωση της εργασίας βοηθά το μαθητή να ξέρει τι αναμένεται από αυτόν.

- Η δραστηριότητα δίνεται με οπτική υποστήριξη έτσι ώστε να παρακάμπτονται οι δυσκολίες που έχει το παιδί με τη γλώσσα.
- Η δραστηριότητα δίνεται στο μαθητή σε μικρά βήματα που έχουν ξεκάθαρη αρχή και τέλος
- Είναι προτιμότερη η μικρής διάρκειας και συχνά επαναλαμβανόμενη δραστηριότητα από την πιο μεγάλη σε διάρκεια και σε πιο αραιά διαστήματα.
- Ο καλύτερος χρόνος προσοχής διαφέρει από μαθητή σε μαθητή. Άλλοι έχουν καλύτερη προσοχή το πρωί και άλλοι χρειάζονται μεγαλύτερο χρόνο προσαρμογής μέσα στο χώρο οπότε η εργασία γίνεται αποδοτικότερη πιο αργά μέσα στην ημέρα.
- Είναι σημαντικό να υπάρχει ένας συγκεκριμένος χρόνος για τον κάθε μαθητή έτσι ώστε να αναμένει τη δραστηριότητα και να είναι έτοιμος να την εκτελέσει.
- Η οργάνωση του προσωπικού χώρου εργασίας του κάθε παιδιού διαφέρει ανάλογα με τις ανάγκες του. Για παράδειγμα για ένα παιδί που έχει ευαισθησία με τους θορύβους ο χώρος του οργανώνεται σε κάποιο σημείο που εξασφαλίζεται περισσότερη ησυχία

Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η σημασία των ομαδικών δραστηριοτήτων και ο χρόνος που δίνεται σε αυτές. Η τάξη αποτελεί την πρώτη μικρή και οργανωμένη κοινότητα στην οποία το παιδί μέσω των ομαδικών δραστηριοτήτων ασκείται στις κοινωνικές δεξιότητες.

Τέλος, συχνά, ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών, δίνεται πολύς χρόνος στην καθημερινή φροντίδα των μαθητών όπως στο ντύσιμο, στο φαγητό, στην τουαλέτα κ.λ.π. Αυτή η φροντίδα απαιτεί την εξατομικευμένη προσοχή του εκπαιδευτή που μπορεί να τη χρησιμοποιήσει ως εκπαιδευτικό χρόνο π.χ. Για την ανάπτυξη της αυτοϋπηρέτησης, της γλώσσας, της κοινωνικοποίησης κ.α.

Αξιολόγηση

Ο γενικός σκοπός της Ειδικής Αγωγής δεν διαφοροποιείται απ' αυτόν της Γενικής Αγωγής, δηλαδή σκοπός είναι να δώσουμε στο μαθητή ευκαιρίες να αξιοποιήσει το υπάρχον δυναμικό του και να αναπτύξει όλες τις διαστάσεις της προσωπικότητάς του. Οι ανάγκες των μαθητών που φοιτούν στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ είναι πολύ βασικές και απαιτούν τη δημιουργία όχι ενός προγράμματος αλλά πολλών εξειδικευμένων προγραμμάτων που θα οδηγούν στο γενικότερο σκοπό της Αγωγής. Τέτοια προγράμματα βασίζονται στις πραγματικές ανάγκες των παιδιών- προϋπόθεση του καθορισμού των οποίων- είναι η σωστή αξιολόγηση. Η αξιολόγηση του μαθητή δεν μπορεί να είναι μονομερής, αποσπασματική και επιφανειακή. Οφείλει να είναι αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Είναι απαραίτητη στην εκπαίδευση της Αυτόνομης Διαβίωσης η αξιολόγηση και στις τρεις της μορφές δηλαδή στην αρχική ή διαγνωστική, στη διαμορφωτική ή σταδιακή και στην τελική ή συνολική αξιολόγηση.

Κατά την εκπαιδευτική διαδικασία είναι απαραίτητο να λειτουργεί το εξής σχήμα: Αρχική αξιολόγηση- Στοχοθέτηση-Σχεδιασμός εκπαιδευτικού προγράμματος- διδασκαλία- καταγραφή - Αξιολόγηση- Στοχοθέτηση κ.ο.κ. Πρόκειται δηλαδή για ένα σχήμα διαρκούς αξιολόγησης.

Η εκτίμηση των δεξιοτήτων του κάθε μαθητή είναι απαραίτητη για τους εξής λόγους:

- ◆ Για να καθοριστούν οι υπάρχουσες γνώσεις και το επίπεδο των κερτημένων δεξιοτήτων του μαθητή .
- ◆ Για να εξακριβωθεί το λειτουργικό επίπεδο του μαθητή .
- ◆ Για να αποσαφηνιστεί η « φύση » των αδυναμιών που εμφανίζει, οι συνέπειες και περιορισμοί που απορρέουν από αυτές καθώς και η αντανάκλαση που έχουν στην καθημερινή του ζωή.
- ◆ Για να ληφθούν πληροφορίες σχετικές με την οικογενειακή του κατάσταση και τις ενδοοικογενειακές του σχέσεις, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, τις αξίες που του έχουν εμφυσηθεί καθώς και για τις προτεραιότητες που θέτει ο ίδιος και η οικογένειά του και τα ενδιαφέροντα του.
- ◆ Για να εκτιμηθεί το εσωτερικό κίνητρο του μαθητή για μάθηση, βελτίωση και αλλαγή.
- ◆ Για να ενθαρρυνθεί η ενεργητική συμμετοχή του στην εκπαιδευτική διαδικασία και να θεμελιωθεί η συνεργασία του με τον εκπαιδευτή.
- ◆ Για να καθοριστούν οι στόχοι εκπαιδευτικού προγράμματος.
- ◆ Για να σχεδιαστεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα
- ◆ Για να ελέγχεται η πρόοδος του μαθητή κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.
- ◆ Για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος .

Οι τεχνικές αξιολόγησης που συνήθως χρησιμοποιούνται στη εκπαίδευση των κοινωνικών δεξιοτήτων είναι οι εξής:

Η συνέντευξη εκτίμησης , η οποία είναι κατάλληλη μέθοδος κυρίως για τη συλλογή κοινωνικών και διαπροσωπικών στοιχείων του μαθητή αλλά και για την άντληση στοιχείων της προσωπικότητας του μαθητή. Η συνέντευξη χρησιμοποιείται εφόσον ο μαθητής είναι σε θέση να δώσει ο ίδιος πληροφορίες για τον εαυτό του και την οικογένειά του. Σε αντίθετη περίπτωση η συνέντευξη γίνεται με τους γονείς του ή γενικά με τα πρόσωπα που τον φροντίζουν.

Η παρατήρηση στο φυσικό περιβάλλον του , η οποία μπορεί να γίνει με ανεπίσημο τρόπο από τον εκπαιδευτή ή άλλο στενό πρόσωπο του μαθητή παρατηρώντας συμπεριφορές του μαθητή από την καθημερινότητά του και στο περιβάλλον που κινείται και ζει (σχολείο, σπίτι κλπ) οι οποίες καταγράφονται με ένα περιγραφικό τρόπο. Με τη συμπλήρωση καταλόγου ελέγχου συμπεριφορών (check list) ή κλιμάκων βαθμολόγησης των συμπεριφορών (rating scales) η παρατήρηση γίνεται με επίσημο τρόπο αφού συμπληρώνονται με ακρίβεια οι συμπεριφορές που παρατηρούνται ο χρόνος και η συχνότητα με την οποία συμβαίνουν καθώς και η ποιότητα, το επίπεδο της συμπεριφοράς.

Η αυτοπεριγραφή, η οποία γίνεται με κατάλληλα σχεδιασμένες κλίμακες οι οποίες χρησιμοποιούνται από τους ίδιους τους μαθητές, εφόσον έχουν την ικανότητα να το κάνουν. Συνδυάζεται με την συνέντευξη. Δε μπορεί πάντα να θεωρηθεί ακριβής γιατί εξαρτάται από το βαθμό επίγνωσης που έχει ο μαθητής για τον εαυτό του , ωστόσο έχει ενδιαφέρον και μπορεί να ελεγχθεί στο κατά πόσο διαφοροποιείται η αντίληψη που έχει για τις δεξιότητες του μετά την εκπαίδευσή του και τη βελτίωση που μπορεί να έχει σημειωθεί.

Η εκτίμηση με τη χρήση παιχνιδιού ρόλου , χρησιμοποιείται προκειμένου να αξιολογηθούν συγκεκριμένες δεξιότητες όπως π.χ. κοινωνικές δεξιότητες

Ειδικές αξιολογητικές δοκιμασίες (tests) οι οποίες είναι κατάλληλες σχεδιασμένες για την αντικειμενική εκτίμηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων μέσα από την εκτέλεση

συγκεκριμένων έργων ή δραστηριοτήτων διαβαθμισμένης δυσκολίας με ειδικό εξοπλισμό, μέσα από τις οποίες δίνεται μία συγκεκριμένη βαθμολογία.

Ειδικές μετρήσεις , κυρίως για τη μέτρηση της λειτουργικότητας σε επιμέρους τομείς όπως η μυϊκή ισχύς, το εύρος κίνησης μίας άρθρωσης κλπ.

Οι παραπάνω τεχνικές αξιολόγησης επιτυγχάνουν να αξιολογήσουν τομείς βασικών δεξιοτήτων και λειτουργικότητας όπως: κινητικές δεξιότητες, αισθητηριακές δεξιότητες , γνωστικές δεξιότητες, ψυχοκοινωνικές δεξιότητες, δραστηριότητες καθημερινής ζωής, ελεύθερο χρόνο- παιχνίδι, σχολικές και εργασιακές δεξιότητες.

Ενδεικτικά αναφέρονται παρακάτω κάποιες αξιολογητικές δοκιμασίες, κλίμακες βαθμολόγησης και καταλόγους ελέγχου .

Vineland Adaptive Behavior Scales που αξιολογεί τομείς επικοινωνίας, δραστηριοτήτων καθημερινής ζωής, κοινωνικοποίησης, κινητικών δεξιοτήτων και δυσπροσαρμοστικής συμπεριφοράς.

Sensory Profile, που δίνει τα επίπεδα της αισθητηριακής ανάπτυξης.

Bruinings Oseretsky Test of Motor Proficiency που ορίζει το επίπεδο κινητικής ανάπτυξης

Motor Skills Inventory, επίσης ελέγχει τις κινητικές δεξιότητες.

Διδακτικό υλικό

Το διδακτικό υλικό που χρησιμοποιείται στο μάθημα της Αυτόνομης Διαβίωσης είναι ποικίλο. Προκειμένου να προάγεται η βιωματική μεθοδολογική προσέγγιση είναι απαραίτητο, κυρίως για την εκπαίδευση στο γνωστικό άξονα της Αυτοϋπηρέτησης ένα πλήρως εξοπλισμένο μικρό **διαμέρισμα** μέσα στο χώρο του σχολείου. Το διαμέρισμα αυτό θα διαθέτει όλα τα είδη αναλώσιμα και μη αναλώσιμα που έχει και ένα διαμέρισμα το οποίο κατοικείται. Με αυτό το σκεπτικό θα πρέπει να υπάρχουν όλες οι μεγάλες (π.χ. κουζίνα , πλυντήριο) και μικρές (π.χ. τοστιέρα , βραστήρας, σίδερο) οικιακές συσκευές, όλα τα έπιπλα (π.χ. σαλόνι, τραπεζαρία, κρεβάτι) λευκά είδη (π.χ. πετσέτες, σεντόνια , τραπεζομάντιλα) , σκεύη και εξοπλισμός κουζίνας (π.χ. κατσαρόλες, κουτάλες, πιάτα, μαχαιροπήρουνα) αλλά και οτιδήποτε άλλο χρειάζεται ένα σπίτι. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα της εβδομαδιαίας αγοράς κάποιων προϊόντων (π.χ. υλικών για μαγείρεμα) , η οποία θα γίνεται και πάλι μέσα στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας καλύπτοντας της ενότητα της εκπαίδευσης σε αγορές, ώστε να μπορεί στη συνέχεια να γίνει η εκπαίδευση στο μαγείρεμα.

Επίσης χρησιμοποιείται μία **ποικιλία υλικού παιδαγωγικού και ψυχοκινητικής ανάπτυξης** (π.χ. κάρτες memo , είδη τόμπολας, κορύνες, στεφάνια κλπ) που κυκλοφορεί στο εμπόριο και αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την εκπαίδευση σε θεματικές ενότητες των Βασικών Δεξιοτήτων Και Δεξιοτήτων Ομαλής Εργαστηριακής Ένταξης αλλά και της Αυτοϋπηρέτησης και των Κοινωνικών Δεξιοτήτων.

Χρησιμοποιούνται διάφορα **είδη για κατασκευές** από απλά puzzles ή lego μέχρι απλές ξυλοκατασκευές .Είναι απαραίτητο να υπάρχει μία ποικιλία **αναλώσιμων και μη υλικών αισθητικής αγωγής** όπως διάφορα χαρτιά , χαρτόνια , διαφόρων ειδών χρώματα, διάφορα υλικά για κολάζ καθώς και ψαλίδια , κοπίδια , κόλες, μικροεργαλεία, είδη σχεδίου κ.α. Είναι σημαντικό να υπάρχει μεγάλη ποικιλία από τα

παραπάνω υλικά αφενός για να είναι πιο ελκυστικά στους μαθητές αλλά κυρίως για να υπάρχουν πολλές δυνατότητες επιλογής. Έχει αποδειχθεί ότι ένα παιδί που για παράδειγμα αρνείται να ζωγραφίσει με μαρκαδόρους ή αν ζωγραφίσει το αποτέλεσμα είναι πολύ φτωχό, δίνοντάς του κάποιο άλλο υλικό π.χ. τέμπερες ή ψυχρό πηλό να συμπεριφερθεί εντελώς διαφορετικά και να ικανοποιηθεί από τη δουλειά του.

Για την επιλογή υλικού από το εμπόριο είναι καλό να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω παράμετροι:

- **Ανθεκτικότητα:** Να μπορεί να αντέξει στη συχνή και κακή χρήση. Πολλές φορές τα παιδιά με δυσκολίες είναι μεγαλόσωμα και αδέξια γι' αυτό και οι προδιαγραφές του υλικού (π.χ. της κινητικής ανάπτυξης) θα πρέπει να είναι διαφορετικές από αυτές για τα φυσιολογικά παιδιά. Επίσης μικρά πλαστικά εκπαιδευτικά υλικά που χρησιμοποιούνται για το συμβολικό παιχνίδι δεν είναι σταθερά και απαιτούν ανεπτυγμένη λεπτή κινητικότητα που συνήθως δεν διαθέτουν οι μαθητές.
- **Ασφάλεια:** Χρειάζεται μεγάλη προσοχή στο υλικό με το οποίο κατασκευάζονται ή αγοράζεται δεδομένου ότι πολλοί μαθητές βάζουν τα παιχνίδια στο στόμα τους ή αποσυνδέουν βίαια τα εξαρτήματά τους.
- **Να ασκούν πολλές δεξιότητες:** Συνήθως τα πιο απλά εκπαιδευτικά υλικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη πολλών δεξιοτήτων. Έτσι, ενώ αρχικά μπορεί το παιχνίδι να χρησιμοποιηθεί για ταύτιση εικόνων, στη συνέχεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκμάθηση των χρωμάτων, σχημάτων κ.λ.π. Όταν δεν υπάρχουν αρκετά κονδύλια είναι σημαντικό το υλικό που αγοράζεται να μπορεί να αξιοποιείται για πολλά χρόνια.
- **Να αυξάνεται σταδιακά η δυσκολία:** Σπάνια ένα εκπαιδευτικό παιχνίδι μπορεί να βοηθήσει στην ολοκλήρωση της κατάκτηση μιας δεξιότητας. Συνήθως η δεξιότητα κατακτάται σταδιακά ξεκινώντας από το πιο εύκολο στο πιο σύνθετο. Είναι απαραίτητο να υπάρχει ένας αριθμός παιχνιδιών των οποίων σταδιακά να αυξάνεται η δυσκολία για την εκτέλεσή τους όπως για παράδειγμα ενσφηνώματα που να μπορούν να ολοκληρώνονται με ένα ή δύο κομμάτια και σταδιακά να απαιτούνται περισσότερα.
- **Να είναι ελκυστικά:** η έλλειψη προσοχής ή η αδυναμία έλκυσης της προσοχής πολλών μαθητών με αναπτυξιακές διαταραχές είναι ένα από τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός. Η χρησιμοποίηση παιχνιδιών που εξυπηρετούν τη σχέση "αιτίας και αποτελέσματος" είναι ιδανικά και συχνά αποτελούν την αφετηρία της εκπαιδευτικής σχέσης του μαθητή με τον εκπαιδευτικό. Τέτοια είναι τα παιχνίδια που όταν πατά ένα κουμπί είτε ακούγεται ένα ήχος είτε ανάβει κάποιο φως ή κάτι κινείται.
- **Να είναι απλά:** Τα εκπαιδευτικά παιχνίδια που πωλούνται στο εμπόριο συχνά είναι πολύ σύνθετα για τους μαθητές με σοβαρή μαθησιακή δυσκολία. Πιο απλά παιχνίδια που μπορούν να κατασκευαστούν ή και αντικείμενα από το σπίτι που χρησιμοποιούν οι μαθητές μπορεί να αξιοποιηθούν ως εκπαιδευτικό υλικό κυρίως για την ανάπτυξη του συμβολικού παιχνιδιού που βοηθά στην κατανόηση του περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη της φαντασίας και του λόγου.

Για την εκπαίδευση στις Κοινωνικές Δεξιότητες είναι απαραίτητη η χρήση βιντεοκάμερας και μαγνητοφώνου με μικρόφωνα εγγραφής καθώς και συσκευή τηλεόρασης με βίντεο. Καλό θα είναι να υπάρχει ένας κατάλληλα δια

μορφωμένος χώρος για τη διαδικασία αυτή με ηχητική μόνωση αλλά και πλήρη ηλεκτρονικό εξοπλισμό.

Φωτογραφικό υλικό αντικειμένων και δραστηριοτήτων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι εκπαιδευτικής διαδικασίας και προσφέρεται στην οργάνωση των παιδιών.

Η **χρήση Η/Υ** στα πλαίσια εικονικής πραγματικότητας αποτελεί σημαντικό εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευομένων καθώς και η χρησιμοποίηση κατάλληλων **εκπαιδευτικών λογισμικών** ειδικά σχεδιασμένων για την εκπαίδευση διαφόρων δεξιοτήτων (π.χ. αναγνώριση και ταύτιση χρωμάτων)

Βέβαια όλα τα βοηθήματα διδακτικού υλικού θα πρέπει να είναι σε συνάφεια με τα διδασκόμενα μαθήματα να υλοποιούν τους στόχους της σωστής επικοινωνίας και προ πάντων να αποτελούν το δρόμο για την ένταξη των παιδιών σε επαγγελματικές δραστηριότητες.

Τέλος χρησιμοποιούνται ένα **ντοσιέ για τον εκπαιδευτικό, τέσσερα σχολικά εγχειρίδια για το μαθητή και διάφορα πακέτα αξιολόγησης** .

Προδιαγραφές Διδακτικών Βιβλίων

Τα διδακτικά βιβλία για το μάθημα της Αυτόνομης Διαβίωσης περιλαμβάνουν ένα ντοσιέ για τον εκπαιδευτικό και τέσσερα σχολικά εγχειρίδια για το μαθητή .

Το περιεχόμενο του **ντοσιέ του εκπαιδευτικού** θα διαιρείται σε τέσσερις μεγάλους τομείς που θα αντιστοιχούν στους τέσσερις γνωστικούς άξονες στους οποίους αναλύεται το μάθημα της Αυτόνομης Διαβίωσης δηλαδή στην Αυτοϋπηρέτηση, στις Κοινωνικές Δεξιότητες, στις Βασικές Δεξιότητες και στις Δεξιότητες Ομαλής Εργαστηριακής Ένταξης. Ο κάθε τομέας θα περιλαμβάνει ένα εισαγωγικό μέρος στο οποίο θα αναφέρονται οι γενικοί διδακτικοί στόχοι , βασικές οδηγίες μεθοδολογικής προσέγγισης. Στη συνέχεια θα παρουσιάζονται πρωτόκολλα μίας σειράς δραστηριοτήτων ατομικών και ομαδικών που θα αφορούν την κάθε θεματική ενότητα. Οι δραστηριότητες θα παρουσιάζονται ιεραρχημένες με βάση τη δυσκολία τους, από τις πιο απλές στις πιο σύνθετες. Το πρωτόκολλο της κάθε δραστηριότητας θα περιλαμβάνει τα εξής: τον τίτλο της δραστηριότητας, τη μέση διάρκεια ολοκλήρωσής της, την περιγραφή του ενδεδειγμένου χώρου για αυτή και των υλικών που είναι απαραίτητα, τον αριθμό των μαθητών που μπορούν να συμμετάσχουν, το γενικό της στόχο , τους ειδικούς της στόχους, τη δομή και τη μεθοδολογία που ακολουθείται, μέθοδοι αξιολόγησης της εκτέλεσης της δραστηριότητας, παραλλαγές της δραστηριότητας, αντενδείξεις.

Στο τέλος του ντοσιέ θα υπάρχει παράρτημα με βοηθητικό υλικό για κάποιες δραστηριότητες όπως π.χ. πατρόν για διάφορες κατασκευές , εικόνες, σχέδια , πίνακες κλπ. Επίσης σε δεύτερο παράρτημα θα υπάρχουν αξιολογητικά έντυπα για κάθε γνωστικό άξονα.

Τα **σχολικά εγχειρίδια που αφορούν το μαθητή** θα είναι τέσσερα , επίσης ένα για κάθε γνωστικό άξονα. Το κάθε βιβλίο θα έχει διαφορετικό χρώμα εξωφύλλου και θα αναφέρονται σαν το Γαλάζιο βιβλίο για την Αυτοϋπηρέτηση, το Πράσινο βιβλίο για τις Κοινωνικές Δεξιότητες, το Πορτοκαλί βιβλίο για τις Βασικές Δεξιότητες και το Κίτρινο βιβλίο για τις Δεξιότητες Ομαλής Εργαστηριακής Ένταξης.

Το Γαλάζιο Βιβλίο που θα αφορά στην Αυτοϋπηρέτηση θα περιλαμβάνει πλούσιο φωτογραφικό υλικό που θα παρουσιάζει υλικά που σχετίζονται με αυτή π.χ. από είδη ένδυσης μέχρι σκεύη κουζίνας καθώς και την φωτογραφική περιγραφή δραστηριοτήτων που αντιστοιχούν στις θεματικές ενότητες υπό τη μορφή βημάτων ολοκλήρωσης της δραστηριότητας. Παράλληλα θα υπάρχουν και γραμμένες απλές οδηγίες κάτω από κάθε φωτογραφία με μεγάλα γράμματα. Ανάλογα με τη θεματική ενότητα θα περιλαμβάνονται και σχετικές απλές ασκήσεις αντιστοίχισης, ταύτισης, συσχέτισης, χρονικής αλληλουχίας κλπ που θα ενισχύουν τη προσλαμβάνουσα γνώση.

Το Πράσινο Βιβλίο που θα αφορά στις Κοινωνικές Δεξιότητες θα περιλαμβάνει επίσης φωτογραφικό υλικό που θα παρουσιάζει πρόσωπα, άτομα σε διαφορετικούς κοινωνικούς ρόλους, εκφράσεις προσώπου που αντανακλούν διαφορετικά συναισθήματα, διάφορες σκηνές από την καθημερινή μας κοινωνική ζωή κλπ. Κάτω από κάθε φωτογραφία θα υπάρχει σύντομη απλή λεκτική επεξήγηση. Επίσης θα υπάρχει παρουσίαση ενδεικτικών διαλόγων σε διάφορες κοινωνικές περιστάσεις. Ανάλογα με τη θεματική ενότητα θα περιλαμβάνονται και σχετικές απλές ασκήσεις αντιστοίχισης, σύγκρισης, ταύτισης, συμπλήρωσης διαλόγων κλπ.

Το Πορτοκαλί Βιβλίο που αφορά στις Βασικές Δεξιότητες θα διαθέτει μία σειρά ασκήσεων που θα καλύπτουν όλες τις σχετικές θεματικές ενότητες. Έτσι θα υπάρχουν ασκήσεις οπτικής αντίληψης, οπτικής αντιδιαστολής, οπτικής μνήμης, προσοχής, συσχέτισης, κατηγοριοποίησης κλπ

Το Κίτρινο βιβλίο που αφορά στις Δεξιότητες Ομαλής Εργαστηριακής Ένταξης θα περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό που θα διευκολύνει τους μαθητές στην εκμάθηση κάποιων αντικειμένων ή άλλων στοιχείων π.χ. υλικών καθώς και μία ποικιλία ασκήσεων που θα καλύπτουν τις αντίστοιχες θεματικές ενότητες του συγκεκριμένου γνωστικού άξονα.

Όλα τα παραπάνω σχολικά εγχειρίδια του μαθητή θα είναι χωρισμένα σε κεφάλαια αναλόγου έκτασης με τις αντίστοιχες θεματικές ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών και το υλικό θα παρουσιάζεται με διαβάθμιση δυσκολίας και πολυπλοκότητας αλλά και σύμφωνα με την αρχή της συχνής επανάληψης που είναι απαραίτητη στις περιπτώσεις των μαθητών στους οποίους απευθύνονται αυτά τα βιβλία. Σε κάθε ενότητα θα τονίζεται ο στόχος π.χ. μαθαίνω να πλένω τα δόντια μου. Στο τέλος κάθε θεματικής ενότητας θα υπάρχει ένα αξιολογητικό έντυπο το οποίο θα μπορεί εύκολα να αποσπασθεί από το βιβλίο(θα είναι διάτρητη η σελίδα και με τρύπες για ντοσιέ) που θα καλείται ο κάθε μαθητής να συμπληρώσει και θα παραλαμβάνει ο εκπαιδευτικός για το φυλάξει στο φάκελο του κάθε μαθητή.

Επίσης τα σχολικά εγχειρίδια του μαθητή μπορούν να απευθύνονται και προς τους γονείς έχοντας στο τέλος κάθε ενότητας την παράγραφο « καθήκοντα για το σπίτι» στην οποία θα περιγράφονται δραστηριότητες που μπορούν οι γονείς να παροτρύνουν τα παιδιά τους να κάνουν στο σπίτι ώστε να εμπειδώσουν τις γνώσεις τους και να αναπτύξουν και βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στο φυσικό τους περιβάλλον. Οι δραστηριότητες αυτές θα έχουν ίδιους διδακτικούς στόχους με τη θεματική ενότητα στην οποία ανήκουν.

Η γλώσσα των βιβλίων όπου χρησιμοποιείται θα πρέπει να απλή και κατανοητή, ανάλογη με την ηλικία και τις δυνατότητες των μαθητών. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αναλυτική καταγραφή των οδηγιών στις ασκήσεις. Θα πρέπει οι φωτογραφίες ή οι εικόνες που θα υπάρχουν να είναι προσεγμένες και εύγλωττες.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

1. Σκοπός του Σχολικού Επαγγελματικού προσανατολισμού

Ο Σχολικός Προσανατολισμός έχει ως σκοπό την υποβοήθηση των μαθητών, όσο αφορά την επιλογή στις διάφορες φάσεις της σχολικής τους διαδρομής της κατεύθυνσης των σπουδών που θα ακολουθήσουν.

Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός έχει ως σκοπό, μέσα από ένα σύνολο διαδικασιών που υλοποιούνται με ένα οργανωμένο και συστηματικό τρόπο από ειδικές υπηρεσίες και εξειδικευμένους επιστήμονες, να βοηθήσει τα ενδιαφερόμενα άτομα να πάρουν τις πιο κατάλληλες για αυτά αποφάσεις όσο αφορά στη σχολική σε πρώτο επίπεδο και την επαγγελματική αργότερα κατεύθυνση που θα ακολουθήσουν, στην είσοδο τους στην ενεργό ζωή, στην προσαρμογή τους σε αυτήν και τις πιθανές αλλαγές μεταγενέστερα, της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Η προσπάθεια του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα **Ε. Ε. Ε. Ε. Κ.** πρέπει να επικεντρώνεται στη σταδιακή ανάπτυξη και κοινωνική προσαρμογή του ατόμου και στη διαμόρφωση μιας κατ' αρχήν, όσο το δυνατόν, πληρέστερης γνώσης των διαφόρων πλευρών του εαυτού και στο επίπεδο που αυτή είναι εφικτή, στην ανάπτυξη μιας όσο το δυνατόν πιο θετικής αυτοαντίληψης, στην ανάπτυξη ενός υγιούς συστήματος αξιών κοινωνικών και επαγγελματικών, στη γνωριμία με το περιβάλλον (εκπαιδευτικό, κοινωνικό, επαγγελματικό, διοικητικό κ.λ.π.), στην ανάπτυξη της αίσθησης της ομάδας, στην άσκηση σε ομαδικές δραστηριότητες, στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων ζωής και στην ωρίμανση.

Το παραπάνω μπορεί να επιτευχθεί με τη δουλειά που γίνεται με το Σύμβουλο Σταδιοδρομίας και τους μαθητές μέσα στην τάξη σε ομαδικό επίπεδο αλλά και σε ατομικό επίπεδο. Επίσης, επιτυγχάνεται και με την παράλληλη συνεργασία του συμβούλου με τις οικογένειες των μαθητών. Στη δεύτερη περίπτωση, η ύπαρξη ομάδων σταδιοδρομίας γονέων, μπορεί να είναι πολύ επιβοηθητική, όπως επίσης και οι εξατομικευμένες συνεργασίες του συμβούλου με τα μέλη της οικογένειας. Καθώς οι ίδιοι οι γονείς συνήθως έχουν ελλιπείς πληροφορίες σε θέματα που αφορούν το σύγχρονο κόσμο της εργασίας και της εκπαίδευσης, οι ομάδες του τύπου που προαναφέρθηκαν, μπορούν να συντελέσουν στην καλύτερη πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση διάμεσου των οποίων θα υποστηριχθούν και οι μαθητές, κατά την προσπάθεια της εργασιακής τους ένταξης.

Η αντίληψη που επικρατεί στην επιστημονική κοινότητα για τα άτομα με αναπηρίες, σε ότι αφορά την προοπτική της εργασιακής τους ένταξης είναι πως χρειάζεται να προετοιμαστούν προκειμένου να βρουν εργασία. Αυτό σημαίνει πως τα άτομα αυτά, που ήδη παρακολουθούν κάποια εκπαίδευση στα **Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.** πρέπει να αξιολογηθούν και στην περίπτωση που δεν θεωρηθούν ικανά για τη συγκεκριμένη εργασία να επανεκπαιδευτούν και να επαναξιολογηθούν. Όμως ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, είναι η εκφρασμένη επιθυμία του ατόμου, όσο αφορά την εκπαίδευση και την εργασία. Σε αυτό το σημείο έρχεται να υποστηρίξει το άτομο ο σύμβουλος σταδιοδρομίας. Η συστηματική αυτή συνεργασία θα έχει σαν αποτέλεσμα την επίτευξη του κοινού στόχου, που είναι η εύρεση της κατάλληλης εκπαίδευσης κατ' αρχήν και της κατάλληλης θέσης εργασίας, σε δεύτερο επίπεδο. Έτσι ο σύμβουλος σταδιοδρομίας δέχεται το αίτημα του ενδιαφερόμενου,

επιβεβαιώνει την επιθυμία του, διερευνά τη στάση της οικογένειας απέναντι σε αυτή την επιθυμία και ξεκινά τη δημιουργία του **επαγγελματικού προφίλ** του ατόμου.

Το επαγγελματικό προφίλ περιλαμβάνει ένα σύνολο πληροφοριών για το άτομο. Αυτές οι πληροφορίες συλλέγονται και μέσα από την ατομική αλλά και μέσα από την ομαδική συνεργασία του συμβούλου με τους μαθητές. Περιλαμβάνει την αξιολόγηση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του μαθητή αλλά άλλες πληροφορίες, που τον αφορούν και έχουν σχέση με τις επιθυμίες, τα όνειρα, τις αδυναμίες και τις ανάγκες του. Για τη συλλογή αυτών των πληροφοριών ο σύμβουλος πέρα από τη συνεργασία με το ίδιο το άτομο συνεργάζεται και με τα άλλα μέλη του προσωπικού του **Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.**, αλλά και με την οικογένεια. Παρατηρεί το άτομο κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης του αλλά και κατά τη διάρκεια των ομαδικών συναντήσεων, όταν δηλαδή, γίνεται ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός.

Η συμπλήρωση του επαγγελματικού προφίλ γίνεται σταδιακά και έχει σα στόχο, το ταίριασμα του ατόμου με την κατάλληλη θέση εργασίας.

Σε αυτό το σημείο έρχεται να βοηθήσει και η διαδικασία της πρακτικής άσκησης των μαθητών, η οποία είναι σκόπιμο να ξεκινά στο τέταρτο και πιο εντατικά στο πέμπτο έτος φοίτησης στα **Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.** Στη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή να δει πως είναι οι πραγματικές εργασιακές συνθήκες και επιπλέον να γνωρίσει το αντικείμενο στο οποίο έχει εκπαιδευτεί και σε κάποιο άλλο πλαίσιο, όχι πλέον εκπαιδευτικό, αλλά επαγγελματικό. Έτσι του δίνεται η δυνατότητα να δει, αν πραγματικά του αρέσει αυτό που μελλοντικά θα ασκήσει ως επάγγελμα, αλλά και αν μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις αυτού.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής Προσέγγισης

Άξονας γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες Διαθεματικής Προσέγγισης
Γνώση του Εαυτού	<p><u>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</u></p> <p>καταλάβουν και να προσδιορίσουν το ποιοι είναι.</p> <p>κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους.</p>	<p>Ανάπτυξη Δεξιοτήτες Αξίες Χαρακτηριστικά Ατομικές Διαφορές</p>

	<p>κατανοήσουν τις ικανότητες τους, τα ενδιαφέροντα τους, τις αξίες τους και τις δεξιότητες τους.</p> <p>αναγνωρίσουν τα δυνατά τους σημεία και τις αδυναμίες τους και να αξιοποιούν το δυναμικό τους στη διαδικασία των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών τους .</p>	
Πληροφόρηση	<p><u>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</u></p> <p>μάθουν να συλλέγουν πληροφορίες.</p> <p>χρησιμοποιούν τις πηγές πληροφόρησης.</p> <p>αποκτήσουν εικόνα για τον κόσμο της εκπαίδευσης.</p> <p>αποκτήσουν γενική εικόνα για τον κόσμο της εργασίας και το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον.</p> <p>κατανοήσουν την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης και να έλθουν σε επαφή με επαγγελματίες, επαγγελματικούς χώρους και επαγγελματικές δραστηριότητες.</p>	<p>Νέες Τεχνολογίες Εκπαίδευση Κατάρτιση Εργασιακό περιβάλλον</p>

Κοινωνικές Δεξιότητες	<p><u>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</u></p> <p>γνωρίσουν πως να παρουσιάσουν τον εαυτό τους.</p> <p>χρησιμοποιούν βασικούς κώδικες επικοινωνίας.</p> <p>γνωρίσουν πως να χειρίζονται απλές συνδιαλέξεις.</p> <p>γνωρίσουν τους ρόλους που παίζουν οι άνθρωποι στη ζωή γενικότερα και το εργασιακό περιβάλλον ειδικότερα αντρικός /γυναικείος ρόλος.</p>	<p>Δεξιότητες Προσαρμογή Ρόλοι μέσα στην κοινωνία</p>
-----------------------	---	---

<p>Η λήψη απόφασης- Προετοιμασία για τη μετάβαση</p>	<p><u>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</u></p> <p>κατανοήσουν τον τρόπο που παίρνουν αποφάσεις.</p> <p>κατανοήσουν τους παράγοντες που θα παίξουν ρόλο στη διαδικασία της λήψης απόφασης.</p> <p>καταλάβουν πως οι αποφάσεις είναι καθοριστικές αλλά όχι και αμετάκλητες.</p> <p>κατανοήσουν τις επιλογές που θα έχουν τελειώνοντας την εκπαίδευση τους εκτιμώντας τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά του κόσμου της εργασίας στον οποίο πρόκειται να εισαχθούν.</p>	<p>Αλληλεπίδραση Οικογένεια Χώρος, Χρόνος</p>
--	---	---

<p>Το άτομο μέσα στον κόσμο-Στάση απέναντι στην εργασία</p> <p>Μετάβαση και απόκτηση δεξιοτήτων ζωής</p>	<p><u>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</u></p> <p>γνωρίσουν τι σημαίνει εργάζομαι - υποχρεώσεις, οφέλη, χρήματα.</p> <p>ξεκαθαρίσουν για ποιο λόγο θέλουν να εργαστούν.</p> <p>διαμορφώσουν προτιμήσεις σχετικά με το είδος της απασχόλησης που θέλουν να κάνουν και το μέρος που θέλουν να εργαστούν.</p> <p>πάρουν πληροφορίες για τη διαδικασία αναζήτησης εργασίας προετοιμασία για τη συνέντευξη με τον εργοδότη λάβουν απόφαση.</p>	<p>Δικαιώματα Κοινωνικά Δικαιώματα-Εργασία Παραγωγικότητα Οικονομία</p>
--	--	---

1.Ειδικοί Σκοποί

Η εφαρμογή του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα **Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.** επιδιώκει:

Να αναπτύξει την αυτοαντίληψη του μαθητή μέσα από την κατανόηση των προσωπικών δυνατοτήτων και ικανοτήτων (του ίδιου αλλά και των άλλων) καθώς και των ενδιαφερόντων του που μπορεί να είναι σχετικά με τα παραπάνω όπως επίσης και την αυτοαντίληψη όσον αφορά τα ιδανικά και τις αξίες που μπορούν να παρακινήσουν τους ανθρώπους σε ένα είδος ενεργοποίησης. Έτσι οι μαθητές μπορούν αν έχουν μια εκτίμηση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας τους και του χαρακτήρα τους μπορούν να οδηγηθούν στην επίτευξη των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών φιλοδοξιών τους.

Να αναπτύξει εκπαιδευτική εγρήγορση μέσα από τη γνώση του κύκλου μαθημάτων που προσφέρονται στα σχολεία και στους φορείς παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και μια κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στις δυνατότητες της σταδιοδρομίας, που ένας μαθητής μπορεί να έχει και τις εκπαιδευτικές απαιτήσεις για την πρόσβαση του σε αυτές, να παρέχει πληροφορίες για όλο το φάσμα των πιθανών επαγγελμάτων μαζί με μια κατανόηση της διαφοράς ανάμεσα στην ύπαρξη μιας σταδιοδρομίας και τις περιορισμένες πιθανότητες επίτευξης της.

Να βοηθήσει το μαθητή να βελτιώσει την κατανόηση του για το περιβάλλον, την επικοινωνία του με αυτό και τη συνεπή και επιτυχή ανταπόκριση του στους διάφορους ρόλους που καλείται να παίξει.

Να παρέχει άσκηση στη λήψη απόφασης και να αναπτύξει τις απαραίτητες δεξιότητες για να αντιμετωπίσουν οι μαθητές τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία ή τη μη εργασία, στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και τις υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες να τους βοηθήσουν.

Να μάθουν οι μαθητές να εκτιμούν τους τρόπους ζωής, οι οποίοι βέβαια συνδέονται με διαφορετικούς τρόπους όσο αφορά την εργασία και τη μη εργασία.

Να κατανοήσουν πως το κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο της εργασίας αποτελεί ένα μέσο, για άμεση χρήση ή για να αντιμετωπιστούν αλλαγές στην εργασία και πιθανή επανεισαγωγή στο χώρο της εργασίας μετά από κάποιο κενό.

2. Στόχοι, θεματικές ενότητες, ενδεικτικές δραστηριότητες, διαθεματικά σχέδια εργασίας.

Στόχοι:	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
	ΑΞΟΝΑΣ 1: ΕΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ-ΕΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗ	

<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● γνωρίσουν τον εαυτό τους. ● γνωρίσουν τις ικανότητες τους (ακαδημαϊκές, κινητικές, μηχανικές, αισθητηριακές, ικανότητες επικοινωνίας, ικανότητες κοινωνικής συναλλαγής, ικανότητες σχετικά με τη φυσική υγεία). ● γνωρίσουν τις προτιμήσεις τους. ● περάσουν ομαλά τα διάφορα στάδια ανάπτυξης. ● προσαρμοστούν ισορροπημένα στο περιβάλλον τους 	<ul style="list-style-type: none"> ● Η έννοια του εαυτού και της προσωπικότητας ● Τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας μου ● Τα ενδιαφέροντα μου ● Οι ικανότητες και οι δεξιότητες μου ● Οι αξίες μου και ποιες είναι οι σημαντικότερες για μένα δεξιότητες μου ● Οι επαγγελματικές μου αξίες. ● Αποδοχή του εαυτού μου. ● Αποδοχή της διαφορετικότητας. 	<p>Χρήση ερωτηματολογίων κατάλληλων για την ανίχνευση των χαρακτηριστικών προσωπικότητας, ενδιαφερόντων, αξιών. Περιγραφή των σωματικών χαρακτηριστικών, των νοητικών ικανοτήτων, των ικανοτήτων στις ανθρώπινες σχέσεις, των προσωπικών χαρακτηριστικών. Βιωματικές ασκήσεις</p>
--	--	---

Στόχοι:	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
	ΑΞΟΝΑΣ 2: ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● καταλάβουν την ανάγκη και τη σημασία της πληροφόρησης. ● μάθουν από που και πως να παίρνουν τις πληροφορίες. ● καταλάβουν το ρόλο της εκπαίδευσης και της εργασίας στη ζωή του ανθρώπου. ● προετοιμαστούν για την επαγγελματική εκπαίδευση και απασχόληση μέσα από μια πρώτη εκπαιδευτική και επαγγελματική πληροφόρηση και γνωριμία με τα επαγγέλματα και επαφή με τον κόσμο της εργασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Έννοια και σημασία της πληροφόρησης- Πηγές πληροφόρησης. ● Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. ● Η έννοια και η σημασία της εργασίας στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. ● Η σχέση εκπαίδευσης και εργασίας ● Εικόνα του σύγχρονου κόσμου της εργασίας και των συνεχόμενα μεταβαλλόμενων συνθηκών ● Είδη Επαγγελμάτων ● Περιγραφές επαγγελμάτων ● Εκπαιδευτικοί και επαγγελματικοί Διέξοδοι 	<p>Περιγραφή της δομής της εκπαίδευσης και των δυνατοτήτων σε εκπαίδευση και κατάρτιση.</p> <p>Αναζήτηση πληροφοριών μέσα από Η/Υ και από ημερήσιο τύπο.</p> <p>Παρουσίαση επαγγελμάτων από γονείς επαγγελματίες. Καταγραφή και περιγραφή των επαγγελμάτων για τα οποία ενδιαφέρονται οι μαθητές.</p> <p>Έμφαση στη διαφοροποίηση μεταξύ επαγγελμάτων που εξαφανίστηκαν ή τείνουν να εξαφανιστούν και εκείνων που εξελίσσονται ή εμφανίστηκαν τα τελευταία έτη.</p>
Στόχοι:	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
	ΑΞΟΝΑΣ 3: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	

<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● αναπτύξουν την εδραίωση της σχέσης του ατόμου με τους άλλους. ● βοηθηθούν στο να δημιουργήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα για τον εαυτό τους. ● βελτιώσουν την ικανότητα δημιουργίας δυαδικών αρχικά και αργότερα περισσότερο πολύπλοκων διαπροσωπικών σχέσεων. ● αποκτήσουν ικανότητα προσαρμογής σε τυχόν αλλαγές του περιβάλλοντος τους όπως επίσης και ικανότητα προσαρμογής και ελέγχου της συμπεριφοράς τους ανάλογα με τον τόπο και τους ανθρώπους που συναλλάσσονται 	<ul style="list-style-type: none"> ● Σχέσεις μέσα στην οικογένεια ● Σχέσεις μέσα στο σχολείο ● Παρουσίαση του εαυτού μου ● Χρήση βασικών κωδικών επικοινωνίας ● Γνώση χειρισμού απλών συνδιαλέξεων ● Γνώση χειρισμού σύνθετων συνδιαλέξεων ● Κυκλοφοριακή αγωγή 	<p>Role playing, με βάση τους ρόλους στην οικογένεια αρχικά και με επέκταση στα επαγγέλματα. Αντρικά και γυναικεία επαγγέλματα. Προσέγγιση των διαφόρων επαγγελμάτων μέσα από βιωματικές ασκήσεις. Δουλειά σε μικρές ομάδες</p>
--	--	---

Στόχοι:	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
	ΑΞΟΝΑΣ 4: Η ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● κατανοήσουν τη σημαντικότητα της λήψης απόφασης. ● διακρίνουν τους παράγοντες εκείνους που παίζουν σημαντικό ρόλο για τη λήψη απόφασης. ● διακρίνουν τις επαγγελματικές επιλογές που θα έχουν τελειώνοντας την εκπαίδευση τους με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους και τις υπάρχουσες εξελίξεις στο χώρο της εκπαίδευσης και στο χώρο της αγοράς εργασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Τι σημαίνει λήψη απόφασης ● Τα στάδια της λήψης απόφασης ● Παράγοντες που συντελούν στη λήψη απόφασης ● Ο ρόλος των γονέων στη λήψη απόφασης ● Ο ρόλος των δασκάλων στη λήψη απόφασης ● Ο ρόλος των δικών μου χαρακτηριστικών στη λήψη απόφασης ● Ο ρόλος του σύγχρονου κόσμου εργασίας στη λήψη απόφασης ● Διερεύνηση, εκτίμηση των εναλλακτικών λύσεων και προετοιμασία για τη λήψη απόφασης 	<p>Παρουσίαση του τρόπου λήψης απόφασης μέσα από απλές δραστηριότητες της καθημερινής ζωής</p> <p>Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης</p> <p>Συγκρούσεις</p>

Στόχοι:	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
	ΑΞΟΝΑΣ 5: Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ	

<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● κατανοήσουν και να εξοικειωθούν με τους εργασιακούς κανόνες. ● γνωρίσουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα ενός εργαζομένου. ● κατανοήσουν το ρόλο του κάθε εργαζομένου π.χ. προϊστάμενος, υπάλληλος, βοηθός. ● κατανοήσουν τη σχέση εργασίας και αμοιβής. ● κατανοήσουν την έννοια της παραγωγικότητας. ● κατανοήσουν τη σημασία της τήρησης του ωραρίου, όπως επίσης και της υπευθυνότητας, της πρωτοβουλίας, της οργάνωσης, της μεθοδικότητας και της συνεργασίας με τους άλλους. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Εργασιακοί κανόνες ● Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των εργαζομένων ● Ο ρόλος του κάθε εργαζομένου μέσα στο εργασιακό σύστημα ● Η έννοια των αμοιβών και της παραγωγικότητας ● Τεχνικές ανεύρεσης εργασίας <p>Προετοιμασία βιογραφικού σημειώματος</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Προετοιμασία για τη συνέντευξη επιλογής ● Υλοποίηση της λήψης απόφασης 	<p>Ανάγκες σε αγαθά και υπηρεσίες</p> <p>Role-playing με σεναρία εργοδότη εργαζομένου</p> <p>Πρακτική άσκηση</p> <p>Επισκέψεις σε εργασιακά πλαίσια</p>
---	--	---

Προτεινόμενα Διαθεματικά Σχέδια Εργασίας:

Θέμα: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Συγκέντρωση θεμάτων από την τηλεόραση, τις εφημερίδες, το ραδιόφωνο, τα περιοδικά με σκοπό την κατανόηση των μέσων πληροφόρησης και συζήτηση με αφορμή τα παραπάνω.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Ομοιότητες, Διαφορές, Μεταβολές κ. λ. π.

Προεκτάσεις στην Αισθητική αγωγή, Γλώσσα, Τεχνολογία, Πληροφορική, Φυσική Αγωγή.

Θέμα: Προσφορά και ζήτηση εργασίας

Συγκέντρωση πληροφοριών από περιοδικά και βιβλία, εικόνες, κατασκευές από τους μαθητές και καταγραφή των επαγγελματιών που υπάρχουν στους γονείς, τους συγγενείς και γενικότερα στον κοινωνικό τους περίγυρο. Παρουσίαση νέων επαγγελματιών και παλιών τα οποία απειλούνται με εξαφάνιση ή ήδη έχουν εξαφανιστεί.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Εξέλιξη, οικονομικές αλλαγές, εκπαίδευση, κατάρτιση, τεχνολογία

Προεκτάσεις στην Αισθητική αγωγή, Κοινωνική Αγωγή Ιστορία, Γλώσσα, Πληροφορική, Εργαστήρια Υδραυλικής, Κηπουρικής, Ξυλουργικής, Κεραμικής, Ραπτικής

Θέμα: Αντρικά και γυναικεία επαγγέλματα

Ομαδοποίηση των επαγγελματιών με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που αποτελούν και τα κίνητρα προς κάποιο επάγγελμα, όπως είναι οι οικονομικές απολαβές, το κύρος, η προσφορά βοήθειας στους άλλους, ο ελεύθερος χρόνος κ.α.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Επαγγελματικές αξίες, Στερεότυπες αντιλήψεις, Ρόλοι, Υποχρεώσεις- Δικαιώματα.

Προεκτάσεις: στη Γλώσσα, Κοινωνική Αγωγή, Εργαστήρια Υδραυλικής, Κηπουρικής, Ξυλουργικής, Κεραμικής, Ραπτικής.

3.Διδακτική μεθοδολογία:

Η αποστολή του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού είναι κυρίως ψυχοπαιδαγωγική. Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός στοχεύει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών, στην πληροφόρησή τους για τις επαγγελματικές διεξόδους, στην ενημέρωσή τους για τα μεταβατικά στάδια προς την επαγγελματική αποκατάσταση και στην αρμονική ένταξη τους στο κοινωνικό σύνολο. Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός δίνει κυρίως έμφαση στον αναπτυξιακό, εξελικτικό χαρακτήρα του, όσο αφορά την ανάπτυξη της προσωπικότητας του νέου ατόμου.

Το παραπάνω σημαίνει πως η διαδικασία παροχής του Επαγγελματικού Προσανατολισμού δεν θα πρέπει να υλοποιείται σαν μέρος του αναλυτικού προγράμματος μέσα στις κανονικές τάξεις αλλά σε ομάδες μαθητών οι οποίες συστήνονται κατά διάφορους τρόπους, ειδικά για τον προσανατολισμό. Κατά τη διαδικασία εφαρμογής του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πως για την επίτευξη των στόχων αυτού, γενικών και ειδικών,

στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος είναι η ομάδα των μαθητών και η κάλυψη των δικών τους σε πρώτο επίπεδο αναγκών και επιθυμιών καθώς η συμμετοχή και η συνεργασία όλων των μελών της ομάδας είναι απαραίτητη. Το παραπάνω διασφαλίζεται με το ενδιαφέρον που θα πρέπει να δείξουν οι μαθητές για κάποιο θέμα, το οποίο πολύ εύκολα χάνεται όταν θεωρούν πως τα διαπραγματευόμενα θέματα είναι άσχετα με εκείνα που τους απασχολούν.

Η θεωρητική βάση της διδακτικής προσέγγισης βρίσκεται στη σημαντικότητα του ρόλου του καθηγητή της σταδιοδρομίας στην ολική διεργασία της αγωγής, στη διαδικασία εξέλιξης του μαθητή, στη μοναδικότητα αλλά και στην ενότητα των διαφόρων πλευρών της προσωπικότητας του ατόμου και στην ομοιότητα των διεργασιών της διδασκαλίας και του προσανατολισμού.

Ο καθηγητής της σταδιοδρομίας είναι ο συντονιστής της ομάδας και κατά πρώτον θα πρέπει να διατηρεί στην ομάδα την οργανωτική ατμόσφαιρα και κατά δεύτερον η προσπάθεια του θα πρέπει να εστιάζεται στο να δημιουργήσει το κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα, ένα κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας, ώστε οι μαθητές να νιώθουν άνετα και βολικά. Είναι σημαντικό οι μαθητές να νιώσουν μέλη της ομάδας μέσα στην οποία θα μπορούν άνετα να εκφραστούν, χωρίς το φόβο της ειρωνείας ή της απόρριψης. Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα ο καθηγητής θα μπορέσει να βοηθήσει τους μαθητές να εμπλουτίσουν την προσωπική τους ζωή, να προετοιμαστούν για τις όποιες επιλογές εκπαιδευτικές ή επαγγελματικές, να αναπτύξουν το δικό τους τρόπο ζωής και να λάβουν αποφάσεις, το τελευταίο εκ των οποίων μπορεί να υποστηριχθεί από τον καθηγητή με ερωτήσεις ή και με παροχή πληροφοριών, όπου αυτό θεωρείται αναγκαίο.

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις:

Η μεθοδολογία του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην περίπτωση των ατόμων που εκπαιδεύονται στα **Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.** ακολουθεί την ατομική και την ομαδική προσέγγιση. Δε στηρίζεται στην απλή μεταφορά γνώσεων και την απλή ενημέρωση σε θέματα εκπαίδευσης, κατάρτισης, αγοράς εργασίας και προσανατολισμού αλλά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για επιλογές που προάγουν την κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη του ατόμου μέσα από την ενεργητική και βιωματική μάθηση.

Στην περίπτωση του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού προτείνονται οι ακόλουθες μεθοδολογικές προσεγγίσεις:

- Προσέγγιση των μαθητών ως ομάδα. Συζήτηση σε ομάδα με βάση κάποια άρθρα, φωτογραφίες, εφημερίδες με συντονισμό της ομάδας από τον Καθηγητή της Σταδιοδρομίας κ.λ.π.

- Συζήτηση ανά ζεύγη για θέματα που αφορούν στοιχεία του εαυτού και μετά μεταφορά και συζήτηση σε όλη την ομάδα των όσων ειπώθηκαν

● Παρουσιάσεις περιπτώσεων, είτε με επισκέψεις των μαθητών σε πραγματικούς επαγγελματικούς χώρους είτε και με προσκλήσεις κάποιων ειδικών στο σχολικό χώρο

● Το παίξιμο ρόλων, το θεατρικό παιχνίδι, η αναστροφή των ρόλων, η ταύτιση με το ρόλο αποτελούν μεθοδολογικές προσεγγίσεις βιωματικού τύπου.

Ως μοντέλο προσέγγισης προτείνεται το Ψυχοκοινωνικό μέσα από το οποίο αναπτύσσονται :

Τρόποι επικοινωνίας

Τρόποι επίλυσης συγκρούσεων

Τρόποι επιλογής

Τρόποι λήψης αποφάσεων

4.Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση στην περίπτωση του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού πρέπει να έχει τη μορφή της εξατομικευμένης διαδικασίας στην οποία το άτομο /μαθητής θεωρείται ως ένα όλον του οποίου το κάθε μέρος μετέχει στη διαδικασία της μάθησης. Στην εξατομικευμένη αξιολόγηση ο μαθητής δε συγκρίνεται με τους άλλους αλλά με τον εαυτό του. Διερευνάται και εξετάζεται αν πετυχαίνει το μέγιστο που έχει την ικανότητα να επιτύχει.

Η αξιολόγηση στην περίπτωση του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού θα πρέπει να είναι συνεχής και δυναμική όσο αφορά την προσπάθεια που καταβάλλει ο Καθηγητής της Σταδιοδρομίας για βοήθεια στο κάθε άτομο, ώστε σε συνεχή βάση μέσα από την ανατροφοδότηση που ο δεύτερος παίρνει να επιχειρεί τον έλεγχο της αξιολόγησης.

Στον Προσανατολισμό είναι σημαντικό να αξιολογούνται οι ακόλουθες περιοχές /τομείς:

Γνωστικός τομέας, ο οποίος περιλαμβάνει τις εξής διαστάσεις, γνωστικές λειτουργίες και μπορούν να αξιολογηθούν με τα τεστ επίδοσης διαφόρων ειδών

Συναισθηματικός τομέας, ο οποίος περιλαμβάνει τις προδιαθέσεις, διαθέσεις, στάσεις, συμπεριφορά, αντιδράσεις, δράσεις, ικανοποιήσεις, ενδιαφέροντα και μπορούν να αξιολογηθούν με τις κλίμακες διαθέσεως, διάφορα ερωτηματολόγια, την παρατήρηση και τη συνέντευξη.

Ψυχοκινητικός τομέας, ο οποίος περιλαμβάνει δεξιότητες απλές έως σύνθετες, κινητικές λειτουργίες, συντονιστικές λειτουργίες και μπορούν να αξιολογηθούν με τεστ εκτέλεσης, παρατήρηση, απόδοση στην εργασία.

Άλλοι τομείς όπως είναι άλλες ομάδες διαστάσεων όπως τα ατομικά χαρακτηριστικά και οι ικανότητες που μπορούν να αξιολογηθούν με τεστ ικανοτήτων και άλλα ψυχομετρικά μέσα.

5. Μέσα και υλικά

Κατά πρώτον είναι αναγκαίο να υπάρχει μια τάξη για τη διδασκαλία της σταδιοδρομίας, όπου τα εκθέματα στους τοίχους θα ανήκουν στο συγκεκριμένο μάθημα και όπου θα υπάρχουν συρτάρια για την αποθήκευση του υλικού και των εργασιών των μαθητών. Στην τάξη θα πρέπει να υπάρχει και κατάλληλη θέση για την τοποθέτηση τηλεόρασης, βίντεο και σε όλους τους τοίχους να υπάρχουν πίνακες για σημειώσεις και πόστερ. Σε κεντρικά σημεία του σχολείου θα πρέπει να τοποθετούνται πληροφορίες για τη σταδιοδρομία.

Χρειάζονται επίσης βιβλία, οπτικοακουστικά και άλλα εποπτικά μέσα, αναλυτικά προγράμματα, έντυπο υλικό για διανομή, ερωτηματολόγια.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

1. Σκοπός του μαθήματος της Κεραμικής

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας της Κεραμικής Τέχνης στα ΕΕΕΕΚ είναι:

Να γνωρίσει ο μαθητής μία από τις αρχαιότερες τέχνες του ανθρώπου, συνυφασμένη με την πορεία και την εξέλιξή του.

Να εμβαθύνει σ' αυτήν εμπλεκόμενος σε δραστηριότητες κατασκευής Κεραμικών αντικειμένων και παράλληλα μέσα από τη γνώση και την κατανόηση των μυστικών της, να καλλιεργηθεί και να ενημερωθεί ως σύγχρονος δημιουργός.

Ειδικότερα επιδιώκεται:

Να διευρύνει τις επαγγελματικές γνώσεις του μαθητή γνωρίζοντας την χρήση του πηλού.

Να αναπτύξει τη δημιουργικότητά του με την κατασκευή δικών του κεραμικών.

Να γνωρίζει και να χρησιμοποιεί τα σχετικά υλικά, μέσα τις τεχνικές, και τα εργαλεία.

Να ανταποκρίνεται, κατανοεί και αναλύει Κεραμικά Έργα Τέχνης.

Να κατανοήσει την πολιτιστική διάσταση και την συμβολή της τέχνης της Κεραμικής στον Πολιτισμό διαχρονικά και συγχρονικά.

Να αντιλαμβάνεται την χρηστικότητα των κεραμικών, για την κάλυψη αναγκών της σύγχρονης ζωής.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης.

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί Στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
<i>Εισαγωγή στην Κεραμική Τέχνη</i>	<p>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</p> <p>Να αποκτήσει αισθητική αντίληψη της Κεραμικής τέχνης και των προϊόντων-έργων της.</p> <p>Να αναπτύξει ενδιαφέρον και διάθεση μελέτης για τις χώρες και τους πολιτισμούς που ασχολήθηκαν με την Κεραμική Τέχνη.</p> <p>Να αναγνωρίζει ρυθμούς, επιρροές και τάσεις που εκφράζουν αξίες, ιδέες, απόψεις από τον αρχαίο μέχρι το σύγχρονο δικό μας ή άλλους πολιτισμούς.</p>	<p>Ισορροπία</p> <p>Παράδοση</p> <p>Χώρος</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Ενδιαφέρον</p> <p>Ρυθμός</p> <p>Επιρροή</p> <p>Τάση</p> <p>Αναγνώριση</p> <p>Αισθητική αντίληψη</p>
Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί Στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες

		Διαθεματικής προσέγγισης
<i>Εξοικείωση με τα απλά υλικά</i>	<i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i> Να αναπτύξει ενδιαφέρον για τα υλικά με τα οποία θα έρθει σε επαφή. Να εκτιμήσει τη σημασία των υλικών στις εργασίες του με τον πηλό. Να αντιληφθεί τη διαφορετικότητα των υλικών που χρησιμοποιεί. Να συγκρίνει τα διάφορα υλικά και τη χρήση τους. Να επιλέγει το κατάλληλο για κάθε εργασία που εκτελεί.	Σχέση Χρόνος Πολιτισμός Υλικά Σημασία Σύγκριση Επιλογή Καταλληλότητα Χρήση
<i>Γνωριμία και εξοικείωση με:</i> <i>I) Τα εργαλεία</i> <i>II) Το βασικό εξοπλισμό και τη χρήση τους.</i>	<i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i> Να γνωρίσει τα εργαλεία, τις μηχανές, και τον βασικό εξοπλισμό του εργαστηρίου και να εξοικειωθεί με την χρήση τους. Να εκτιμήσει την αξία και την χρησιμότητα και των μηχανημάτων καθώς και του βασικού εξοπλισμού. Να αποκτήσει και να καλλιεργήσει τις απαιτούμενες δεξιότητες για τον χειρισμό των εργαλείων και την χρήση των μηχανών.	Πολιτισμός Μεταβολή Χρόνος Ύλη Περιβάλλον Ομοιότητα-Διαφορά Σχέση Αλληλεπίδραση Πληροφορία Εξοπλισμός Χειρισμός δεξιότητα
<i>Εξοικείωση με τις διαδικασίες ολοκλήρωσης κεραμικών έργων.</i>	<i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i> Να αντιληφθεί την διαδοχή και ολοκλήρωση των φάσεων κατασκευής ενός κεραμικού. Να εκπέμπει μηνύματα και να εκφράζει συναισθήματα μέσα από τις καλλιτεχνικές δημιουργίες. Να αναγνωρίζει και να ερμηνεύει με ποια τεχνική και με τι υλικά είναι φτιαγμένο ένα κεραμικό. Να ευαισθητοποιηθεί και να ενεργοποιηθεί στη χρήση των απαιτούμενων μηχανημάτων. Να ερευνά νέους τρόπους για τη δημιουργία κεραμικών αντικειμένων και να αποκτά δεξιότητες. Να δημιουργεί μονοδιάστατα, δισδιάστατα, και τρισδιάστατα κεραμικά για να εκφράσει ιδέες, συναισθήματα, και εμπειρίες.	Ύλη Μορφή Μορφή Δομή Όγκος Βάθος Σύνθεση Ισορροπία Ρυθμός Μεταβολή Χρόνος Διαφορά Ομοιότητα Πολιτισμός
Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί Στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες

		Διαθεματικής προσέγγισης
<i>Τεχνικές Κατασκευής</i>	<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i></p> <p>Να αναγνωρίζει ότι υπάρχουν διάφοροι τρόποι κατασκευής ενός Κεραμικού αντικειμένου.</p> <p>Να κάνει πετυχημένη χρήση υλικών και τεχνικών στα έργα του.</p> <p>Να χρησιμοποιεί απλές μεθόδους και τεχνικές για να δημιουργεί έργα και να αποκτά δεξιότητες.</p> <p>Να διακρίνει ορισμένες χαρακτηριστικές τεχνολογίες, και τεχνικές κατασκευής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα στην Κεραμική.</p> <p>Να αναπτύξει τις απαραίτητες δεξιότητες και να χρησιμοποιεί τις διαφορετικές τεχνικές κατασκευής κεραμικών έργων.</p> <p>Να γνωστοποιεί τις κατασκευαστικές του ικανότητές σε ομαδικές εκθέσεις.</p>	<p>Βάθος</p> <p>Ρυθμός</p> <p>Ιδέα</p> <p>Χρόνος</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Ομοιότητα</p> <p>Αρχαιότητα</p> <p>Τεχνοτροπία</p> <p>Τεχνική</p> <p>Σύνθεση</p> <p>Διαφορετικότητα</p> <p>Μέθοδος</p> <p>χρήση</p>
<i>Θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας</i>	<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i></p> <p>Να κατανοήσει την αναγκαιότητα της υγιεινής και της ασφάλειας στον χώρο του εργαστηρίου και αργότερα στην εργασία του.</p> <p>Να αισθάνεται ασφαλής στο χώρο του εργαστηρίου.</p> <p>Να ενστερνιστεί κανόνες υγιεινής.</p> <p>Να εξοικειωθεί με τα μέτρα ασφαλείας κάθε εργαλείου και μηχανής.</p> <p>Να διακρίνει γενικά τους κινδύνους στην εργασία του.</p>	<p>Μεταβολή</p> <p>Χρόνος</p> <p>Αλληλεξάρτηση</p> <p>Σχέση</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>Συνέπεια</p> <p>Πρόληψη</p> <p>Υγεία</p> <p>Υγιεινή</p> <p>Ασφάλεια</p> <p>Κίνδυνος</p> <p>Εγρήγορση</p>
<i>Μετρήσεις</i>	<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i></p> <p>Να ευαισθητοποιηθεί στις έννοιες των μεγεθών.</p> <p>Να κατανοεί την αναγκαιότητα των μετρήσεων στην καθημερινή ζωή.</p> <p>Να ενεργοποιηθεί στην πρακτική των μετρήσεων.</p>	<p>Ύλη</p> <p>Μορφή</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Χώρος</p> <p>Ομοιότητα</p> <p>Σύνθεση-Ισορροπία</p> <p>Δημιουργία</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>Μέγεθος</p> <p>Υπολογισμός</p> <p>Εξάσκηση</p> <p>Πρόβλεψη</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

1. Ειδικοί σκοποί.

Με το μάθημα της Κεραμικής επιδιώκεται ο μαθητής να:

Να παρατηρεί, να ερευνά, να πειραματίζεται και να αξιοποιεί τις δυνατότητές του στο χειρισμό απλών υλικών και μέσων δημιουργώντας κεραμικά έργα.

Να γνωρίσει διάφορες τεχνικές και τρόπους, για να εκφράζεται με δημιουργικό τρόπο και να κατασκευάζει κεραμικά διαφόρων τεχνοτροπιών.

Να γνωρίσει την ορολογία, τα σχήματα, και τις κατασκευές που χρησιμοποιεί ο κεραμιστής διαχρονικά, και παγκόσμια και να εξοικειωθεί με αυτά.

Να γνωρίσει τα διαφορετικά κεραμικά έργα και συνθέσεις, να τα κατανοήσει, να τα κρίνει και να αγαπήσει τον πλούτο της ελληνικής παγκόσμιας παραδοσιακής κεραμικής τέχνης και κληρονομιάς.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
1^{ος} άξονας: «Εισαγωγή στην Κεραμική Τέχνη»		
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται: Να κατανοήσει την σπουδαιότητα της κεραμικής τέχνης. Να εξηγήσει την χρήση των κεραμικών. Να περιγραφεί ότι είναι μια τέχνη όπου όλα τα στοιχεία της φύσης συμμετέχουν, γη, νερό, αέρας, φωτιά. Να κατονομάζει ποια αντικείμενα έχουν σαν συστατικό τον πηλό και ποια επαγγέλματα είναι συνυφασμένα με αυτόν. Ο μαθητής επιδιώκεται: Να αναγνωρίζει τα κεραμικά αντικείμενα. Να ταξινομεί τα κεραμικά ανάλογα με τη χρήση τους. Να διακρίνει τα κεραμικά καθημερινής χρήσης από τα διακοσμητικά ή τελετουργικά. Να περιγράψει τους διάφορους τρόπους διακόσμησής τους.</p>	<p>ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΕΡΑΜΙΚΗ;</p> <p>ΚΕΡΑΜΙΚΑ: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ.</p>	<p>Σύνταξη πίνακα με εικόνες διάφορων κεραμικών διαφορετικών πολιτισμών. Σημείωση σε παγκόσμιο χάρτη που ανθούσε ή ανθεί η κεραμική τέχνη. Αφήγηση παραμυθιού ή ιστορίας σχετικής με τον πηλό. Δραματοποίηση της ανακάλυψης του πηλού της επίδρασης της φωτιάς επάνω του. κ.λπ. Ερωτηματική διαδικασία.</p> <p>Κόβουν από περιοδικά εικόνες διάφορων αντικειμένων ποικίλων υλικών, και τα ταξινομούν ανάλογα με το υλικό.. Επισημαίνουν χρηστικά – διακοσμητικά σκεύη. Αντιγράφουν διακοσμητικά μοτίβα. Ασκήσεις αναγνώρισης, ταξινόμησης, περιγραφής και διάκρισης.</p>

	ενότητες	Δραστηριότητες-οδηγίες
3^{ος} άξονας: «Γνώση και εξοικείωση με τα εργαλεία και το βασικό εξοπλισμό».		
<p>Ο μαθητής εξοικειώνεται: Να αναγνωρίζει τα εργαλεία και τον βασικό εξοπλισμό όταν ακούει το όνομά τους. Να κατονομάζει τα εργαλεία και τον βασικό εξοπλισμό όταν του επιδεικνύεται. Να επιλέγει το σωστό εργαλείο ή μηχανήμα ανάλογα με την εργασία που έχει να εκτελέσει. Να αναγνωρίζει στην εργασία που εκτελεί κάθε εργαλείο και μηχανήμα. Να επιλέγει το ανάλογο εργαλείο ή μηχανήμα για την αντίστοιχη εργασία. Να αναγνωρίζει τα εξαρτήματα των μηχανών Να τοποθετεί τα εξαρτήματα των μηχανών στη θέση τους. Να προετοιμάζει και να ελέγχει κάθε μηχανή πριν τη χρήση της. Να χειρίζεται τα εργαλεία και χρησιμοποιεί τις μηχανές με ασφάλεια. Να συντηρεί τα εργαλεία και κάθε μηχανήμα του βασικού εξοπλισμού του εργαστηρίου.</p>	<p><i>Λειτουργία</i> - <i>Εργαλείων</i> <i>Πλασίματος</i> <i>Κοπής</i> <i>Σκαλίσματος</i> <i>Γλυπτικής</i> <i>Διακόσμησης</i></p> <p>- <i>Βασικού</i> <i>Εξοπλισμού</i> <i>Επ. τροχάκι</i> <i>(τορνέττα)</i> <i>Μακαρονιέρα</i> <i>Φυλλιέρα</i> <i>Ηλ. Τροχός</i> <i>Καμίι &</i> <i>Εξοπλισμός</i> <i>Καλούπια &</i> <i>Εξοπλισμός</i> <i>Εξοπλισμός</i> <i>Υαλώματος</i> <i>Ζυμωτήριο</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Επίδειξη εργαλείων και μηχανημάτων. * Ασκήσεις ταύτισης ** Του ονόματος των εργαλείων ή των μηχανών με το πραγματικό αντικείμενο ** Χρησιμοποίηση οπτικού λεξιλογίου & ονομάτων. ** Κατασκευή πίνακα εργαλείων ή μηχανών. ** Ασκήσεις επιλογής του κατάλληλου εργαλείου για διάφορες εργασίες. ** Εξάσκηση στη χρήση των εργαλείων ή μηχανημάτων ανάλογα με την εργασία που θα εκτελεστεί. ** Εξάσκηση στα μηχανήματα και τη χρήση τους. Επισκέψεις σε εργοστάσια παραγωγής πηλού ή βιομηχανίες ή εργαστήρια κεραμικών. <p>Ασκήσεις ελέγχου και συντήρησης εργαλείων και μηχανημάτων.</p>
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
4^{ος} άξονας: «Εξοικείωση με τις διαδικασίες ολοκλήρωσης κεραμικών έργων»		
<p>Να έρθουν σε επαφή με τον πηλό.</p>	<p><i>ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ</i> <i>ΠΗΛΟΥ</i></p>	<p>Ζύμωμα του πηλού. Συλλογή υπολειμμάτων πηλού.</p>

<p>Να επιλέγει τον κατάλληλο πηλό ανάλογα με την τεχνική που θα ακολουθήσει. Να συγκρίνει ζυμωμένο και αζύμωτο πηλό. Να εφαρμόζει την κατάλληλη κίνηση στα χέρια του για να ζυμώσει. Να πλάθει με ευχέρεια και αποτελεσματικά τον πηλό.</p>	(ΖΥΜΩΜΑ)	Ανακύκλωση χρησιμοποιημένων πηλών.
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
4β^{ος} άξονας: «Εξοικείωση με τις διαδικασίες ολοκλήρωσης κεραμικών έργων»		
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ (ΒΛΕΠΕ ΑΞΟΝΑΣ 5) ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	
<p>Να χρησιμοποιεί τους επιδεικνυόμενους τρόπους για να λειανεί τα τελειωμένα κεραμικά του. Να διορθώνει τις ατέλειες. Να επιλέγει το κατάλληλο μέσο για το φινίρισμα ή ρετουσάρισμα του κεραμικού του. Να ελέγχει την ευστάθεια ή την ισορροπία του κεραμικού του. Να επεξηγεί γιατί θα επέμβει για να διορθώσει ένα πρόβλημα.</p>	<p>ΡΕΤΟΥΣΑΡΙΣΜΑ</p> <p>ΦΙΝΙΡΙΣΜΑ</p>	<p>Λείανση νωπών κεραμικών Λείανση στεγνών κεραμικών. Διαχωρισμός νωπών και στεγνών κεραμικών. Λείανση των πátων για ευστάθεια.</p>
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται: Να επιλέγει τον κατάλληλο τρόπο που θα διακοσμήσει ένα νωπό ή ένα μπισκούι κεραμικό. Να δοκιμάζει την εφαρμογή ενός δια-</p>	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ	<p>Διακόσμηση κεραμικών με χαρακτηριστική, με σιγκράφίτο, με αποτύπωμα, με επικόλληση, με διάτρηση, με αφαίρεση, ή χρωματισμό με μπατανάδες, οξείδια, πυροχρώματα, ή ψυχρά σμάλτα.</p>

<p>κοσμητικού σχεδίου από το χαρτί πάνω στο πήλινο. Να κολλάει πάνω στο πήλινο διακ. Μοτίφ. Να σχεδιάζει προτεινόμενα ή δικής του επιλογής ή επινόησης διακ. Στοιχεία. Να επιδεικνύει τον τρόπο που επέλεξε. Να επεξηγεί αυτήν την επιλογή. Να την διορθώνουν, αν για διάφορους λόγους δεν ευσταθεί.</p> <p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i> Να επεξηγεί τις ιδιότητες του πηλού κατά τη διαδικασία κατασκευής. Να κατανοεί τους λόγους σωστής διαφύλαξης των αντικειμένων κατά την κατασκευή τους. Να διακρίνει κακοδιατηρημένα και καλά διατηρημένα αντικείμενα. Να εφαρμόζει τις γνώσεις του, να εξοικειωθεί και να φροντίζει αποτελεσματικά τα έργα του ανάλογα με τη φάση που βρίσκονται. (κλείσιμο σε σακούλα ή σταδιακά έκθεση στην ατμόσφαιρα). <i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i> Να επιλέγει την καταλληλότερη από τις τέσσερις μεθόδους υαλώματος. Να επεξηγεί γιατί εφαρμόζει τη συγκεκριμένη ανάλογα με το μέγεθος και το</p>	<p>ΣΤΕΓΝΩΜΑ <i>(ημιτελών και ολοκληρωμένων αντικειμένων).</i></p> <p>ΥΑΛΩΜΑ <i>(με εμβάπτιση, με πινέλο, με αερόγραφο)</i></p> <p>ΚΑΜΙΝΙΑΣΜΑ Ή ΨΗΣΙΜΟ</p>	<p>Εκμάθηση τρόπων διαφύλαξης κεραμικών. Video για τη διαδικασία προστασίας. Διαφυλάσσει σωστά τα αντικείμενα μέχρι να ολοκληρωθούν.</p> <p>Γυάλωμα με εμβάπτιση Γυάλωμα με πινέλο. Γυάλωμα με αερογράφο. Διάκριση μπεσκουϊν και γυαλωμένων κερ.</p> <p>Ψήνει Άσκηση ελέγχου της θερμοκρασίας.</p>
--	--	--

<p>σχήμα του κεραμικού του. Να γυαλώνει επιτυχημένα ένα κεραμικό αντικείμενο.</p> <p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i> Να διαχωρίζει τον τρόπο ψησίματος κάθε φορά. Να επιλέγει τον κατάλληλο τρόπο ψησίματος ανάλογα με την κατασκευή που έχει κάνει. Να εφαρμόζει τον κατάλληλο τρόπο ψησίματος ανάλογα με τα αντικείμενα μπισκουί ή υαλωμένα. Να επεξηγεί τον τρόπο λειτουργίας του καμινιού και να ελέγχει τη σωστή θερμοκρασία. Να εκτελεί όλη τη διαδικασία ψησίματος (τοποθέτηση, έλεγχος, κλείσιμο, άναμα, σβήσιμο, άδειασμα του καμινιού). ZYMΩΤΗΡΙΟ Να εξηγεί τη χρησιμότητα του ζυμωτηρίου για την προετοιμασία, το ζύμωμα, και την συμπίεση του πηλού. Να χρησιμοποιεί σωστά το ζυμωτήριο. ΣΕ ΚΟΥΒΑΔΕΣ Να επιλέγει ίδιο είδος στεγνού πηλού και να τον μουσκεύει με νερό σε κουβάδες. Να τον απλώνει κατόπιν σε ξύλινες πλάκες για να «τραβήξει». Να τον ξεκολλά όταν είναι έτοιμος και να τον</p>	<p>ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ (ME ZYMΩΤΗΡΙΟ Ή ΧΩΡΙΣ)</p>	<p>Επίδειξη γεμίσματος ζυμωτηρίου Γέμισμα, άδειασμα. Συλλογή στεγνών πηλών και μούσκεμα.</p>
---	---	--

ζυμώνει για χρήση.		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
5^{ος} άξονας: Τεχνικές Κατασκευής		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i> Να εφαρμόζει την τσιμπητή μέθοδο για να γνωριστεί με τον πηλό σαν υλικό και να καταλάβει τις δυνατότητές του. Να γνωρίζει τον τρόπο κατασκευής ισόπαχου μα-καρονιού ή λωρίδας πηλού. Να ακολουθεί σωστά τη διαδικασία μακαρονιού ή λωρίδας πηλού για να υψώνει μικρό ή μεγάλο αντικείμενο. Να χρησιμοποιεί τον πλάστη ή την φυλλιέρα για να ανοίγει ένα φύλλο πηλού. Να κολλάει μεταξύ τους φύλλα πηλού για να κατασκευάζει μια σύνθεση. Να διακρίνει αντικείμενο φτιαγμένο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο</p> <p>ΠΑΤΗΤΟ Να κάνει πατητά καλούπια στο αντίστοιχο καλούπι. Να πιέζει το εφαρμοσμένο φύλλο πηλού με βρεγμένο σφουγγάρι ώστε να αποτυπώνεται καλά από το αρνητικό στο θετικό. Να ρετουσάρει το αποτύπωμα που θα παράγει από το καλούπι.</p> <p>ΧΥΤΟ Να προετοιμάζει τον</p>	<p><i>ΑΠΛΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ ΚΑΙ ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΛΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ (Τσιμπητή μέθοδος)</i> <i>Μακαρόνι</i> <i>Λωρίδες</i> <i>Πλάκες πηλού.</i></p> <p><i>ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕ ΚΑΛΟΥΠΙΑ (Πατητό-χυτό)</i></p> <p><i>ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ (με ηλεκτρικό τροχό).</i></p>	<p>Κατασκευές αντικειμένων με καθοδηγούμενη εξάσκηση και εμπέδωση γνώσεων. π.χ. Τασάκι Μολυβοθήκη Βάζο Μπολ Πιατέλα Πλάκα Κουτί κ.λπ.</p> <p>Πάτημα πηλού στο καλούπι. Ρετουσάρισμα. Χύσιμο ρευστού πηλού στο καλούπι. Ρετουσάρισμα.</p> <p>Να κεντράρουν μπάλα πηλού στο</p>

<p>ρευστό πηλό. Να τον χύνει σε καλούπι. Να αδειάζει τον περισσευόμενο από το καλούπι. Να αφήνει το αντικείμενο να «τραβήξει». Να ρετουσάρει το παράγωγο. Να επιλέγει τον κατάλληλο τύπο πηλού για τον τροχό. Να πλάθει καλά ζυμωμένο πηλό πριν την τοποθέτηση του στον ηλεκτρικό τροχό. Να κεντράρουν στο πανωτρόχι, να αφαιρούν τον αέρα, και να υψώνουν μικρό ή μεγάλο πήλινο αντικείμενο.</p>		<p>πανωτρόχι. Να αφαιρούν τον αέρα από τον πηλό. Να υψώνουν σταδιακά (ανά δυσκολία) μικρό κύλινδρο, μπολ, πιάτο, βάζο.</p>
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
6^{ος} άξονας: Θέματα υγιεινής και ασφαλείας		
<p>Να γνωρίζει τους γενικούς κανόνες ασφάλειας στο εργαστήριο. Να γνωρίζει τη χρησιμότητα των ατομικών μέσων προστασίας (μάσκα, ποδιά, γάντια, καθαριότητα), και να τα εφαρμόζει με συνέπεια. Να διακρίνει και να εξηγεί τα σήματα κινδύνου. Να γνωρίζει τη θέση των πυροσβεστήρων του φαρ-μακείου, των γενικών διακοπών νερού και ηλεκτρισμού. Να εξηγεί τους λόγους επιδιώκεται ο συχνός καθαρισμός της</p>	<p>ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ</p> <p>ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ.</p>	<p>Σύνταξη πίνακα με τους κανόνες ασφαλείας. Συζήτηση και περιγραφή πιθανών κινδύνων στο εργαστήριο. Τοποθέτηση πινακίδων επισήμανσης κινδύνων. Προσεκτική ανάγνωση οδηγιών μηχανημάτων. Επίδειξη τοποθέτησης σώματος στη σωστή θέση κατά τη διάρκεια χρήσης εργαλείων ή μηχανημάτων. Χρησιμοποίηση ειδικών προστατευτικών εξαρτημάτων ή μέσων κατά την διάρκεια των εργασιών.</p> <p>Κανόνες ασφαλείας που διέπουν</p>

<p>φόρμας εργασίας του, και του χώρου του εργα-στηρίου. <i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i> Να συνειδητοποιήσει και να εφαρμόζει τους κα-νόνας ασφαλείας όταν χειρίζεται εργαλεία ή χρησιμοποιεί μηχανές. Να περιγράφει τους κινδύνους από την λανθασμένη χρήση των εργαλείων ή των μηχανημάτων. Να διακρίνει τα σήματα κινδύνου. Να ελέγχει πριν τη χρήση τα εργαλεία και τα μηχανήματα. Να συντηρεί τα εργαλεία και τα μηχανήματα.</p>		<p>τη χρήση κάθε εργαλείου ή μηχανήματος. Σύσταξη πίνακα με τους κανόνες ασφαλείας που αφορούν τα εργαλεία και τα μηχανήματα. Συζήτηση και περιγραφή των πιθανών κινδύνων που προέρχονται από τη λανθασμένη χρήση εργαλείων και μηχανημάτων. Τοποθέτηση του σώματος στη σωστή θέση κατά τη διάρκεια χρήσης εργαλείων και μηχανημάτων. Δραματοποίηση ιστοριών.</p>
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
7^{ος} άξονας: «Μετρήσεις»		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i> Να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί την υποδιαίρεση του μέτρου. Να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί τον χάρακα, τα τρίγωνα ορθογώνια και μη, το διαβήτη. Να σχεδιάζει στο μπλοκ σχεδίου τις απλές ασκήσεις μέτρησης και χρήσης του υποδεκαμέτρου. Να χρησιμοποιεί το ορθο-γώνιο τρίγωνο για να φτιάχνει ένα τετράγωνο ή ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο</p>	ΕΙΔΗ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ	<p>Δημιουργία πινακίδων με ανάλυση μέτρου στις υποδιαίρεσεις. Σχεδιασμός γεωμετρικών σχημάτων στο μπλοκ. Κατασκευή γεωμετρικών σχημάτων με χοντρό χαρτόνι. Δημιουργία πινακίδων με ανάλυση κιλού στις υποδιαίρεσεις του. Ζύγισμα ποσοτήτων νερού, υαλώματος, πηλού.</p>

<p>· Να σχεδιάζει με τη βοήθεια, του υποδεκάμετρου, του τριγώνου και του διαβήτη, απλά γεωμετρικά διακοσμητικά σχέδια.</p> <p>Να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί τις υποδιαιρέσεις του κιλού.</p> <p>Να αποκτήσει εμπειρία στο ζύγισμα, νερού, πηλού, γυαλιού.</p>		
---	--	--

Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας

ΘΕΜΑ: Πήλινες κατασκευές με θέματα εμπνευσμένα από την αρχαία ελληνική τέχνη π.χ. Τοιχογραφίες Ακρωτηρίου Σαντορίνης, Κυκλαδικά ειδώλια κλπ.

Με σκοπό να εισαχθεί ο μαθητής χρονικά και να ευαισθητοποιηθεί καλλιτεχνικά, αισθητηριακά και βιωματικά σε ένα κλίμα προτείνεται:

Προβολή slides ή διαφανειών, εκπόνηση ομαδικών εργασιών με συλλογή σχετικών φωτογραφιών, ζωγραφική αποτύπωση ή ξεπατίκωμα των θεμάτων, παρουσίαση σχετικής ιστορικής αναφοράς, επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνα ή το Μουσείο Γουλανδρή για να δουν στην πραγματική τους εικόνα και διάσταση, τις τοιχογραφίες και τα ειδώλια.

Κατασκευή στο εργαστήριο μονοδιάστατων ή δισδιάστων, τρισδιάστατων πήλινων αντικειμένων με χρήση διάφορων τεχνοτροπιών και υλικών. Χρωμάτισμα. Διακόσμηση. Παρουσίαση. Έκθεση. Δημιουργία. Ντοσιέ.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Πολιτισμός, Χρόνος, Ύλη, Παράδοση, Εξέλιξη, Τέχνη.

Προεκτάσεις: Γλώσσα, Κοιν. Αγωγή, Κοπτική-Ραπτική, Εικαστικά.

ΘΕΜΑ: Πήλινες κατασκευές με θέματα εμπνευσμένα από την λαϊκή παράδοση π.χ. φιγούρες του Καραγκιόζη, της οικογένειας του και των λοιπών ηρώων των ιστοριών του.

Με σκοπό να έρθει σε επαφή ο μαθητής με τις σχετικές ιστορίες παρακολουθεί παράσταση Καραγκιόζη ή προβολή video, παρουσίαση ιστοριών, συλλογή φωτογραφιών, κόψιμο με ψαλίδι χάρτινων φιγούρων, κόλλημα σε ντοσιέ, κόψιμο πατρόν για την κατασκευή πήλινων ομοιωμάτων Καραγκιόζη, σκάλισμα και χρωματισμός των ενδυμάτων. Δημιουργία Ντοσιέ. Έκθεση – Παρουσίαση.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Πολιτισμός, Χρόνος, Εξέλιξη, Τέχνη, Ισορροπία.

Προεκτάσεις: Γλώσσα, Κ. Αγωγή, Κοπτική-Ραπτική, Εικαστικά

ΘΕΜΑ: Εισαγωγή στην προέλευση του πηλού.

Με σκοπό να γνωρίσουν οι μαθητές την προέλευση του πηλού προτείνεται να γίνει ομαδική εργασία με συλλογή σχετικού υλικού.

Αναφορά λεκτική και μέσω slides στην προέλευση και εξόρυξή του, καθώς και φάσεις επεξεργασίας του αργιλώδους χώματος. Συλλογή φωτογραφιών από διάφορα είδη πηλών.

Επίσκεψη στο Εργοστάσιο Αργιλόματος παρακολούθηση των φάσεων επεξεργασία του.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Ύλη, Πολιτισμός.

Προεκτάσεις: Γλώσσα, Κοιν. Αγωγή, Μαθηματικά, Κηπουρική

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

Το μάθημα της Κεραμικής πρέπει να γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, που να μπορούν να στεγαστούν οι διαφορετικές λειτουργίες ενός επαγγελματικού εργαστηρίου κεραμικής.

Συμπληρωματικά πρέπει να διαθέτει αποθηκευτικό χώρο, ειδικό δωμάτιο με αυτόνομο εξαερισμό για το καμίνι, βιβλιοθήκη, αίθουσα προβολών συσκοτιζόμενη για video, slides κλπ.

Το εργαστήριο απαραίτητα πρέπει να παροχεύεται με νερό, να έχει νιπτήρα και αποχέτευση, ευρυχωρία ώστε να μπορεί να εργαστεί άνετα κάθε μαθητής στον πάγκο εργασίας του, και να τοποθετηθούν τα κοινόχρηστα μηχανήματα του βασικού τεχνολογικού εξοπλισμού με εύκολη προσβασιμότητα.

Επίσης, ο καλός φωτισμός είναι απαραίτητος, τόσο ο φυσικός όσο και ο τεχνητός.

Συγκεκριμένα το εργαστήριο χρειάζεται να έχει μεγάλα σταθερά ξύλινα τραπέζια, που χρησιμεύουν στο να δουλεύει ο πηλός σε όλες του τις φάσεις.

Καθίσματα.

Ντουλάπια για την αποθήκευση των υλικών.

Ντουλάπες τόσο για τις εργασίες των μαθητών όσο και για τα προσωπικά τους είδη. (φόρμα εργασίας, γάντια κλπ.)

Βιτρίνες για εκθετήριο των υποδειγματικών εργασιών των μαθητών.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΟΠΤΙΚΗΣ -ΡΑΠΤΙΚΗΣ

1. Σκοπός του μαθήματος της Κοπτικής-Ραπτικής

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας της Ραπτικής Τέχνης είναι να γνωρίσουν οι μαθητές την τέχνη αυτή, να ενθαρρυνθούν ν' αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, να εξασκηθούν στις διάφορες τεχνικές και μεθόδους με εξελικτική σειρά (από το πιο εύκολο στο πιο δύσκολο) της Κοπτικής-Ραπτικής ώστε να λειτουργήσουν αργότερα αποδοτικά σε κάποιο χώρο εργασίας σχετικό με τα γνωστικά αντικείμενα που διδάχθηκαν.

Επιδιώκεται η ανάπτυξη της αισθητικής αντίληψης και κριτηρίου καθώς και η κατασκευή –παραγωγή προϊόντων– έργων της Ραπτικής Τέχνης.

Ακόμη επιδιώκεται να αναπτυχθεί και να καλλιεργηθεί στους μαθητές η λεπτή κινητικότητα, ο οπτικοκινητικός και οπτικοακουστικός συντονισμός, η απτική αντίληψη, η δημιουργικότητα, το ενδιαφέρον, ο ζήλος και η υπευθυνότητα. Η γνώση και η χρήση των υλικών, των εργαλείων και των Μηχανών για την κατασκευή ενδυμάτων. Επίσης να τους δοθεί η ευκαιρία με πρακτικές δραστηριότητες να εμπλουτίζουν συνεχώς τις εμπειρίες τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους για ευαίσθητη χρήση υλικών και μέσων.

Επιδιώκεται η κατανόηση της πολιτιστικής διάστασης της Ραπτικής Τέχνης στον Πολιτισμό διαχρονικά και συγχρονικά.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης.

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί Στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες Διαθεματικής Προσέγγισης
Γνώση και εξοικείωση με τα εργαλεία, τις μηχανές και τη χρήση τους.	<p>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίσει τα εργαλεία και τις μηχανές της Ραπτικής Τέχνης και να εξοικειωθεί με τη χρήση τους. • Να εκτιμήσει την αξία και τη χρησιμότητα των εργαλείων και των μηχανών. • Να αποκτήσει και να καλλιεργήσει τις απαιτούμενες δεξιότητες για το χειρισμό των εργαλείων και τη χρήση των διαφορετικών μηχανών. 	Πολιτισμός Χώρος Μεταβολή Μορφή Ύλη Χρόνος Δημιουργία Υπευθυνότητα Περιβάλλον Ομοιότητα-διαφορά Σχέση Αλληλεπίδραση Πληροφορία Αλληλεξαίρεση Κίνηση – Δυναμική Εξέλιξη Παράδοση

		Δομή
Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί Στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες Διαθεματικής Προσέγγισης
<i>Εξοικείωση με τα απλά υλικά</i>	<p>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναπτύξει ενδιαφέρον για τα υλικά που θα έρθει σε επαφή. • Να εκτιμήσει τη σημασία των υλικών στην εφαρμογή της δουλειάς του. • Να επιτυγχάνει το συνδυασμό διαφορετικών στοιχείων στην κατασκευή. • Να αντιλαμβάνεται το ρόλο της καλαισθησίας των υλικών που χρησιμοποιεί, να παίρνει ιδέες από τα διάφορα υλικά και μέσα και να τις δοκιμάζει. • Να συνδέει μέσα-τεχνικές και να τις εφαρμόζει στην Κοπτική – Ραπτική Τέχνη. 	<p>Ομοιότητα-διαφορά Ύλη Περιβάλλον Σχέση Αλληλεπίδραση Χώρος Χρόνος Πολιτισμός Χρώμα Ιδέα Παράδοση Επικοινωνία Μορφή</p>
<i>Εξοικείωση με τις βασικές απλές βελονιές.</i>	<p>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αποκτήσει γνώσεις και πληροφορίες σχετικά με τις βασικές βελονιές και τη χρήση τους. • Να αναπτύξει ενδιαφέρον για τη σημασία και τη χρησιμότητα των απλών βασικών βελονιών. • Να εκφράζει ιδέες, εμπειρίες και συναισθήματα μέσα από έργα με απλές βελονιές. • Να βελτιώνει συνεχώς την ικανότητα του στη χρήση των βελονιών... και να καλλιεργήσει τις απαιτούμενες δεξιότητες. 	<p>Μεταβολή Χώρος Χρόνος Ομοιότητα-διαφορά Πολιτισμός Περιβάλλον Σύνθεση Διαχωρισμός Σχέση Παράδοση Σύμβολο Αισθητική Αλληλεπίδραση</p>
<i>Εξοικείωση με τις μετρήσεις</i>	<p>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ευαισθητοποιηθεί στις έννοιες των μεγεθών. • Να κατανοεί την αναγκαιότητα και σκοπιμότητα των μετρήσεων στην καθημερινή του ζωή. • Να ενεργοποιηθεί στην πρακτική των μετρήσεων. • Να ανακαλύψει και να 	<p>Ύλη Μορφή Χώρος Ομοιότητα-διαφορά Πολιτισμός Δημιουργία Σύνθεση Ισορροπία Σχέση</p>

	χρησιμοποιεί τις τεχνικές μέτρησης φυσικών μεγεθών.	Διαχωρισμός Υπευθυνότητα Μεταβολή
<i>Ενδυμασία</i>	<i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Καλλιεργήσει την αισθητική όσον αφορά την Ενδυμασία. • Να επιδείξει ενδιαφέρον σχετικά με την αναγκαιότητα και τη σκοπιμότητα της Ενδυμασίας. • Να συνειδητοποιήσει το ρόλο της Ελληνικής και Παγκόσμιας Μόδας. 	Ύλη Πολιτισμός Δημιουργία Σχέση Επικοινωνία Χώρος Χρόνος Αλληλεπίδραση
Αξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί Στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες Διαθεματικής Προσέγγισης
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ενεργοποιηθεί όσον αφορά την κατασκευή και τη δημιουργία. • Να αντιληφθεί τις ικανότητες και τις δεξιότητες που απαιτεί η κατασκευή ενδυμάτων. • Να αναπτύξει τη φαντασία του για νέες ιδέες. • Να προσδιορίσει τις επαγγελματικές κατευθύνσεις και τις προσωπικές του αξίες. • Να πειραματισθεί με νέα υλικά μέσα και τεχνικές που βοηθούν στην τελική εικόνα της Ενδυμασίας. 	Μεταβολή Περιβάλλον Συνέπεια Υπευθυνότητα Ιδέα Παράδοση Μορφή Χρώμα
<i>Γνώση θεμάτων υγιεινής και συντήρησης ενδυμάτων</i>	<i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i> Ευαισθητοποιηθεί και να ενεργοποιηθεί στις διαδικασίες υγιεινής, φροντίδας και συντήρησης των ενδυμάτων. Να γνωρίσει τις μεθόδους υγιεινής και συντήρησης των ενδυμάτων. Να εξοικειωθεί με τους τρόπους καθημερινής φροντίδας των ενδυμάτων. Να εκτιμήσει τη σημασία της φροντίδας των ενδυμάτων. Να κατανοήσει ότι η συντήρηση των ενδυμάτων εξαρτάται από την φροντίδα. Να αντιληφθεί τη σχέση υγιεινής και της συντήρησης των ρούχων με τον πολιτισμό.	Ομοιότητα-διαφορά Συνέπεια Ευθύνη Μεταβολή Χώρος Χρόνος Περιβάλλον Πολιτισμός Ιδέα Κίνηση Μορφή Ύλη Σχέση
<i>Η Ραπτική στην Κοινωνία</i>	<i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i> Ευαισθητοποιηθεί και να ενεργοποιηθεί στην έρευνα αγοράς. (τάσεις Μόδας κ.τ.λ.). Να κατανοεί διάφορους τρόπους παραγωγής ενδυμάτων.	Μεταβολή Χώρος Χρόνος Αλληλεπίδραση Αλληλεξάρτηση Σχέση

	<p>Να αντιληφθεί τη σχέση της Ενδυμασίας με τον άνθρωπο την ιστορία και τον πολιτισμό των λαών, την κοινωνία. Να έχει άποψη και προτίμηση για ενδυμασίες με αισθητικό και ιστορικό ενδιαφέρον. Να ευαισθητοποιηθεί στην διαχρονική εξέλιξη της μόδας. Να ανακαλύψει ότι η τέχνη της ενδυμασίας είναι σπουδαίος τρόπος έκφρασης και Δημιουργίας. Να κατανοήσει τη σχέση εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας της Βιομηχανίας-Βιοτεχνίας των ενδυμάτων.</p>	<p>Πολιτισμός Παράδοση Οργάνωση Εξέλιξη Επικοινωνία Ιδέα</p>
<p>Θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας</p>	<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i> Συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα και τη σκοπιμότητα της υγιεινής και της ασφάλειας στο χώρο του εργαστηρίου και αργότερα στην εργασία του. Να αισθάνεται ασφάλεια στο χώρο του εργαστηρίου. Να ενστερνισθεί τους κανόνες υγιεινής. Να εξοικειωθεί με τα μέτρα ασφαλείας κάθε εργαλείου και μηχανής. Να διακρίνει γενικά τους κινδύνους στην εργασία του και να ακολουθεί τους κανόνες προφύλαξης.</p>	<p>Μεταβολή Χώρος Χρόνος Αλληξάρτηση Σχέση Πολιτισμός Ύλη Υπευθυνότητα Συνέπεια Περιβάλλον</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΚΟΠΤΙΚΗΣ-ΡΑΠΤΙΚΗΣ

1. Ειδικό σκοπό.

Με το μάθημα της Κοπτικής-Ραπτικής στα Ε.Ε.Ε.Κ. επιδιώκεται ο μαθητής:

- Να παρατηρεί να πειραματίζεται, να αξιοποιεί τις δυνατότητές του και ικανότητες και να εξοικειώνεται στη χρήση των υφασμάτων των Εργαλείων-Μηχανών της Κοπτικής-Ραπτικής κατασκευάζοντας ενδύματα.
- Να χρησιμοποιεί ως εκφραστικά μέσα τα διάφορα υφάσματα και άλλα συναφή υλικά (όπως είναι το μαλλί, το δέρμα οι χάντρες κ.τ.λ.).
- Να αναπτύξει τις ικανότητες της αντίληψης των χρωμάτων και μαζί μ' αυτές να εδραιώσει προτιμήσεις και απορρίψεις για κάποια απ' αυτά.
- Να μάθει την έννοια των χρωμάτων στη Ραπτική Τέχνη, που μπορεί να είναι διαφορετική ανάλογα με την πολιτιστική στάθμη, την κουλτούρα, τις παραδόσεις.
- Να γνωρίσει διάφορους τρόπους ραφής για να εκφραστεί και να αποκτήσει αυτοπεποίθηση.
- Να πειραματισθεί με τις φιγούρες και τα διάφορα σχήματα και να συνδυάσει χρώματα, υφάσματα και άλλα υλικά.

- Να γνωρίσει την ορολογία, τα υλικά, τα μέσα-τεχνικές, τα εργαλεία και τις μηχανές που χρησιμοποιούνται στην Κοπτική-Ραπτική και να εξοικειωθεί με αυτά.
- Να προσεγγίζει, να κατανοεί και να απολαμβάνει τη Ραπτική Τέχνη και να έχει κριτική στάση απέναντι στις **επιβολές της Μόδας**.
- Να γνωρίσει τις ποικίλες μορφές δημιουργίας μέσω της Ραπτικής τέχνης.
- Να εξασκηθεί στην τέχνη της Κοπτικής-Ραπτικής και να κατασκευάσει προσωπικές δημιουργίες.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης.

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
1^{ος} άξονας: «Γνώση και Εξοικείωση με τα εργαλεία, τις μηχανές και τη χρήση τους»		
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει τα εργαλεία και τις μηχανές όταν ακούει το όνομά τους. • Να κατονομάζει τα εργαλεία και τις μηχανές όταν του επιδεικνύονται. • Να επιλέγει το σωστό εργαλείο ή μηχανή ανάλογα με την εργασία που έχει να επιτελέσει. 	<p>Εργαλεία</p> <p>Διάφορα είδη ψαλιδιών.</p> <p>Βελόνες μηχανών, βελόνες ραψίματος με το χέρι.</p> <p>Δαχτυλήθρα.</p> <p>Καρφίτσες.</p> <p>Μαγνήτης.</p> <p>Σιδερώστρα.</p> <p>Μετροταινία (Μεζούρα)</p> <p>Διάφορα όργανα για μέτρημα και Σχεδιάσμα γραμμών, όπως πήχυς ή μέτρο.</p> <p>Καμπυλόγραμμο.</p> <p>Πάγκος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Επίδειξη εργαλείων και μηχανών. * Ασκήσεις ταύτισης του ονόματος εργαλείων ή μηχανών με το πραγματικό αντικείμενο. * Χρησιμοποίηση οπτικού λεξιλογίου και ονομάτων. * Ασκήσεις επιλογής του κατάλληλου εργαλείου για διαφορετικές εργασίες. * Εξάσκηση στη χρήση των εργαλείων με διάφορα υλικά. (π.χ. ψαλίδι→κοπή υλικών διαφορετικής υφής χαρτί, ύφασμα. * Κατασκευή κολλάζ. * Εξάσκηση στις μηχανές και τη χρήση τους.
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει την εργασία που επιτελεί κάθε μηχανή. • Να αναγνωρίζει τα εξαρτήματα των μηχανών. • Να τοποθετεί τα εξαρτήματα των 	<p>Μηχανές</p> <p>Ραπτομηχανή απλή.</p> <p>Ραπτομηχανή Επαγγελματική.</p> <p>Ραπτομηχανή με βελονιά ZIK-ZAK.</p> <p>Ραπτομηχανή με</p>	

<p>μηχανών στη θέση τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προετοιμάζει και να ελέγχει κάθε μηχανή πριν τη χρήση της. • Να χειρίζεται τα εργαλεία και να χρησιμοποιεί τις μηχανές με ασφάλεια. 	<p><i>εξάρτημα Ρελιού. Μηχανή Κεντήματος. Σιδερωτήριο-πρέσσα. Ατμοσίδερο Πλυντήριο. Λειτουργία Εργαλείων και μηχανών.</i></p>	
<p>Στόχοι</p>	<p>Θεματικές Ενότητες</p>	<p>Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες</p>
<p>2^{ος} άξονας: «Εξοικείωση με τα υλικά»</p>		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει τα διαφορετικά υφάσματα. • Να κατονομάζει τα διαφορετικά υφάσματα. • Να διαχωρίζει και να συγκρίνει τα είδη τις ποιότητες και τα διακοσμητικά στοιχεία των υφασμάτων. • Να κατηγοριοποιεί τις ποικιλίες υφασμάτων ανάλογα με την ποιότητα, το σχέδιο και το χρώμα. • Να προσδιορίζει τις ιδιότητες των διαφόρων υφασμάτων π.χ. (*βαμβακερό μάλλινο κ.τ.λ.). • Να επιλέγει το κατάλληλο ύφασμα ανάλογα με τις ανάγκες. <p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει τα διάφορα είδη 	<p>Υφάσματα</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Επιλογή διαφόρων υφασμάτων ταυτίζοντας είδος ή ποιότητα υφάσματος με το όνομα. * Κατασκευή πίνακα με δείγματα από διάφορα υφάσματα. * Χρωματισμός εικόνων με είδη ρούχων. * Κολλάζ με διάφορα υφάσματα. * Κατατάσσει τα υλικά σε αντίστοιχα θέματα π.χ. ένα κομμάτι τούλι μπορεί να κριθεί το πιο κατάλληλο να περιγράψει τη νύφη ή ένα υφαντό ύφασμα, να παραπέμπει στις φολκλορικές ενδυμασίες και άλλα συναφή θέματα. * Χρησιμοποίηση διαφόρων χρωμάτων και ποιοτήτων κλωστής. * Τοποθέτηση διακοσμητικών υλικών και στερέωμα (με το χέρι) ή γάζωμα σε διάφορες κατασκευές ενδυμασίας. * Σχεδίαση και κέντημα τμημάτων ενδυμάτων γυναικείας και οικιακής ενδυμασίας.

<p>κλωστής ή διακοσμητικών υλικών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να επιδεικνύει τη σωστή χρήση τους ανάλογα με τις απαιτήσεις των διαφόρων υφασμάτων και είδη ενδυμάτων. • Να σχεδιάζει, να επιλέγει και να χρησιμοποιεί την κατάλληλη κλωστή ή διακοσμητικό υλικό για κάθε εργασία. 		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
3^{ος} άξονας: «Εξοικείωση με τις απλές βελονιές»		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται να:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωρίζει και ονομάζει τις βασικές βελονιές. • Να εξηγεί τη χρήση των βασικών βελονιών. • Να διαχωρίζει την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητα κάθε μιας βασικής βελονιάς. • Να επιλέγει και να εφαρμόζει την κατάλληλη βελονιά ανάλογα με την εργασία του. • Να χρησιμοποιεί με ευχέρεια τις βασικές βελονιές. <p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει και να ονομάζει τα διάφορα είδη των διακοσμητικών βελονιών. 	<p><i>Απαραίτητες βασικές βε-λονιές</i></p> <p><i>Διακοσμητικές βελονιές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Επίδειξη των βασικών βελονιών. * Περιγραφή της χρήσης των βασικών βελονιών. * Χρήση στις βασικές βελονιές ώστε ο μαθητής να περάσει σημάδια, να τρυπώσει, να καρυκώσει και να στριφώσει κομμάτια υφάσματος. * Εξάσκηση στις βασικές βελονιές και στη χρήση τους σε οποιοδήποτε ένδυμα. * Επίδειξη των διακοσμητικών βελονιών. * Περιγραφή της χρήσης των διακοσμητικών βελονιών. * Επιλογή και εφαρμογή της κατάλληλης διακοσμητικής βελονιάς για τη διακόσμηση π.χ. μπούστου, μανικιού, γιακά, ποδόγυρου τραπεζομάντηλων, σεντονιού, μαξιλαροθήκης, καρρέ, διακοσμητικών τοίχου κ.τ.λ.

<ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιεί με αυξανόμενη ευχέρεια μια ή παραπάνω διακοσμητικές βελονιές για να φτιάξει ένα έργο. • Να σχεδιάζει και να εφαρμόζει διαφόρους συνδυασμούς διακοσμητικών βελονιών σε ενδύματα ή σε είδη οικιακής χρήσης. 		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
4^{ος} άξονας: «Εξοικείωση με τις μετρήσεις»		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει και να κατονομάζει τα τμήματα του ανθρώπινου σώματος. • Να υπολογίζει το μήκος, το ύψος και τις περιμέτρους (διαστάσεις) του σώματος. • Να εξοικιώνεται με τις ανθρώπινες φιγούρες (σώματα). • Να χρησιμοποιεί το κατάλληλο όργανο μέτρησης (μεζούρα). • Να καταγράφει τα αποτελέσματα των μετρήσεων. • Να εφαρμόζει στην πράξη τα αποτελέσματα. • Να υπολογίζει ανάλογα με τα μέτρα του υφάσματος και το κοστολόγιο. 	<p><i>Σωματομετρία</i></p> <p><i>Κοπή πατρών</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Επίδειξη των τμημάτων του ανθρώπινου σώματος και ονομασία. * Επίδειξη από το μαθητή των μερών του σώματος του ή του συμμαθητή του και χρήση της ονομασίας τους. * Κατασκευή ομοιώματος ανθρώπινου σώματος και ταύτιση των ονομάτων των μερών του σώματος με πινακίδες ονομάτων (ομαδική εργασία). * Χρήση της μεζούρας για τον υπολογισμό των διαστάσεων του σώματος για το φάρδος και το μήκος (μάκρος) του υφάσματος κ.τ.λ. * Εξάσκηση με τη μεζούρα σε διάφορους υπολογισμούς. <p>Χρήση του Πατρών</p> <ul style="list-style-type: none"> * Εξάσκηση στην τροποποίηση και προσαρμογή των μεγεθών του πατρών και του ρούχου στο εκάστοτε σώμα.

<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζει τη γεωμετρική κατασκευή του γυναικείου (ανθρώπινου) σώματος. • Να προσδιορίζει τα συγκεκριμένα σημεία του σώματος. • Να γνωρίζει τα μεγέθη των ρούχων και του πατρών. • Να μετράει με τη μεζούρα, να σχεδιάζει, να κόβει και να τοποθετεί το πατρών στο ίσιο ή στο λοξό του υφάσματος. • Να σημειώνει το πατρών στο ύφασμα. • Να αντιγράφει, να κόβει και να χρησιμοποιεί το έτοιμο πατρών από περιοδικό Μόδας. 		<ul style="list-style-type: none"> * Κατασκευή πατρών ή αντιγραφή από περιοδικό μόδας και τοποθέτηση (στρώσιμο) στο ύφασμα.
<p>Στόχοι</p>	<p>Θεματικές Ενότητες</p>	<p>Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες</p>
<p>5^{ος} άξονας: «Ενδυμασία»</p>		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει, να προσδιορίζει και να κατονομάζει εμπορεύματα της οικιακής ενδυμασίας. • Να επιλέγει το κατάλληλο ύφασμα (ποιότητα, τιμή, χρώμα, Σχέδιο) ανάλογα με την κατασκευή που θέλει να κάνει. • Να υπολογίζει το αναγκαίο ύφασμα, να το κόβει, να το συναρμολογεί, να το 	<p>Οικιακή Ενδυμασία</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Συνθέσεις (κολλάζ) με εικόνες ή φωτογραφίες. * Πραγματικές συνθέσεις με τη χρήση οικιακών ενδυμάτων π.χ. στρώσιμο τραπεζιού, κρεβατιού, τοποθέτηση κουρτίνας κ.τ.λ. * Κατασκευή μικρών διακοσμητικών οικιακής χρήσης. * Κατασκευή διακοσμητικών και πρακτικών οικιακής χρήσης όπως: τραπεζομάντιλα τετράγωνα και ροτόντα, σεντόνια και μαξιλαροθήκες ύπνου, μαξιλάρια και μαξιλαροθήκες διακοσμητικές, διάφορα διακοσμητικά τοίχου. * Υφασματογραφίες.

<p>καρφιτσώνει, να το γαζώνει, να το σιδερώνει, να το διπλώνει, να το τακτοποιεί σε ολοκληρωμένο ένδυμα οικιακής χρήσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να επιλέγει διακοσμητικό σχέδιο να το αντιγράφει, να χρησιμοποιεί καρμπόν για να το σχεδιάσει στο ύφασμα, να κεντάει ενδύματα οικιακής χρήσης. • Να ελέγχει και να διορθώνει την εργασία του. • Να προσδιορίζει τι είναι ενδυμασία. • Να γνωρίζει τα μεγέθη των ρούχων: • Να ονομάζει τα ρούχα ορισμένων περιστάσεων. • Να επιλέγει το σωστό ύφασμα ανάλογα με την ποιότητα, σχέδιο, χρώμα και την τιμή με σκοπό να κατασκευάζει το προγραμματισμένο ένδυμα. • Να εφαρμόζει τις γνώσεις του τοποθετώντας το πατρόν στο ύφασμα, να το σημαδεύει (περνάει σημάδια), να το κόβει στα σημάδια, να συναρμολογεί, καρφιτσώνει, τρυπώνει, να χρησιμοποιεί τις 	<p><i>Γυναικεία (εφηβική) Ενδυμασία. Είδη ποδιάς. Είδη παρεό. Είδη φούστας. Είδη παντελόνας. Είδη πουκαμίσας.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Επισκέψεις στα καταστήματα. * Διάβασμα, γνώση και χρήση του πατρόν. * Τροποποίηση των μεγεθών του πατρόν και των ρούχων στο εκάστοτε σώμα. * Συναρμολόγηση τμημάτων του ενδύματος σε ολοκληρωμένα ενδύματα. * Ραφή τμημάτων του ενδύματος. * Απλή επίδειξη μόδας στην τάξη με ρούχα που έχουν κατασκευάσει οι μαθητές (ομαδική εργασία). * Επίσκεψη στα καταστήματα (ομαδική δραστηριότητα).
---	---	--

<p>μηχανές και να κατασκευάζει ολοκληρωμένο ένδυμα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να επιλέγει διαφορετικά υφάσματα και υλικά κατασκευάζοντας ενδύματα. • Να συνδυάζει σωστά τα ρούχα ως προς την ποιότητα, το χρώμα ή το σχέδιο. • Να ελέγχει την εργασία του. 		
<p>Στόχοι</p>	<p>Θεματικές Ενότητες</p>	<p>Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες</p>
<p>6^{ος} άξονας: «Γνώση θεμάτων υγιεινής και συντήρησης ενδυμάτων»</p>		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διαχωρίζει τα ενδύματα που χρειάζονται περιποίηση. • Να επιλέγει τον τρόπο με τον οποίο θα φροντίσει τα ενδύματα π.χ. πλύσιμο ή επιδιόρθωση • Να οργανώνει τη διαδικασία περιποίησης π.χ. πλύσιμο ή σιδέρωμα. • Να εφαρμόζει τη σωστή φροντίδα κάθε φορά που χρειάζεται. • Να εξοικειωθεί και να χρησιμοποιεί τα απαιτούμενα υλικά και εργαλεία – Μηχανές για τη φροντίδα των ενδυμάτων. <p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ελέγχει και να αναγνωρίζει ποιο 	<p><i>Πλύσιμο</i> <i>Άπλωμα</i> <i>Σιδέρωμα</i> <i>Δίπλωμα ή κρέμασμα (κρεμάστρα).</i> <i>Τακτοποίηση,</i></p> <p><i>Επιδιορθώσεις.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Διαχωρισμός ρούχων ανάλογα με τη φροντίδα που χρειάζονται. * Επιλογή του σωστού προγράμματος του απορρυπαντικού και χρήση του πλυντηρίου. * Άπλωμα και στέγνωμα ρούχων σιδέρωμα, δίπλωμα ή κρέμασμα και τακτοποίηση ρούχων. * Έλεγχος επιδιόρθωση των ενδυμάτων.

<p>ρούχο έχει ανάγκη επιδιόρθωσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να επιλέγει τον κατάλληλο τρόπο επιδιόρθωσης χρησιμοποιώντας τα απαιτούμενα υλικά και εργαλεία. 		
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
7^{ος} άξονας: «Η Ραπτική στην Κοινωνία»		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διαχωρίζει τους διάφορους χώρους(βιοτεχνία ή οικοτεχνία) και τρόπους παραγωγής ενδυμάτων. • Να αναγνωρίζει και να συγκρίνει τις διαφορές των ενδυμάτων, ανάλογα με το πού κατασκευάζονται. • Να κατηγοριοποιεί τα ενδύματα ανάλογα με τον τόπο κατασκευής τους. <p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διαχωρίζει την εποχιακή μόδα. • Να συλλέγει πληροφορίες για την εξέλιξη ή την αλλαγή της Μόδας. • Να συγκρίνει τη μόδα σύμφωνα με την ιστορική εξέλιξη. 	<p><i>Πώς φτιάχνονται τα ενδύματα.</i> (Βιομηχανία – Βιοτεχνία), <i>Οίκοι Υψηλής Ραπτικής.</i> (οικοτεχνεία – παραδοσιακός τρόπος).</p> <p><i>Η μόδα και οι τάσεις της.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Επίσκεψη σε χώρους παραγωγής ενδυμάτων. * Διαχωρισμός ενδυμάτων, από περιοδικά, ανάλογα με το χώρο παραγωγής τους * Διαφορές ενδυμάτων υψηλής ραπτικής και μαζικής παραγωγής. * Συλλογή πληροφοριών και ιδεών σχετικά με τη Μόδα από τα Μ.Μ.Ε. ή περιοδικά Μόδας. * Παρακολούθηση επιδείξεων μόδας. Επισκέψεως στις βιτρίνες καταστημάτων. * Κατασκευή πίνακα με μεγάλους Μοντελίστ ή εικόνες μοντέλων και ενδυμάτων της εποχής. * Χρωματισμός ενδυμάτων σε εικόνες από διάφορες χρονικές περιόδους.
Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
8^{ος} άξονας: «Θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας»		
<p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζει 	<p><i>Υγιεινή και Ασφάλεια</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Σύνταξη πίνακα με τους κανόνες ασφαλείας.

<p>γενικώς κανόνες ασφάλειας στο εργαστήριο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζει τη χρησιμότητα των ατομικών μέσων προστασίας και να τα εφαρμόζει με συνέπεια. • Να διακρίνει και να εξηγεί τα σήματα κινδύνου. • Να γνωρίζει τη θέση του φαρμακείου, των πυροσβεστήρων, των γενικών διακοπών ρεύματος. <p><i>Ο μαθητής επιδιώκεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνειδητοποιήσει και να εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας όταν χειρίζεται εργαλεία ή χρησιμοποιεί μηχανές. • Να περιγράφει τους κινδύνους από τη λανθασμένη χρήση των εργαλείων ή των μηχανών. • Να διακρίνει τα σήματα κινδύνου. • Να ελέγχει πριν τη χρήση εργαλεία και μηχανές. • Να συντηρεί τα εργαλεία και τις μηχανές. • Να γνωρίζει τη θέση του φαρμακείου, του πυροσβεστήρα, 	<p><i>στο χώρο του εργαστηρίου.</i></p> <p><i>Μέτρα προφύλαξης (ασφαλείας) από τα εργαλεία και τις Μηχανές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * Συζήτηση και περιγραφή των πιθανών κινδύνων. * Τοποθέτηση πινακίδων για επισήμανση κινδύνου. * Προσεκτική ανάγνωση και επεξήγηση των οδηγιών των μηχανημάτων. * Επίδειξη τοποθέτησης του σώματος στη σωστή θέση κατά τη διάρκεια χρήσης εργαλείων και μηχανών. * Χρησιμοποίηση ειδικών προστατευτικών εξαρτημάτων κατά τη διάρκεια της εργασίας. (π.χ. ποδιά ή φόρμα εργασίας). * Κανόνες ασφαλείας που διέπουν τη χρήση κάθε εργαλείου ή μηχανής. * Σύνταξη πίνακα με τους κανόνες ασφαλείας που αφορούν εργαλεία και μηχανές. * Συζήτηση και περιγραφή των πιθανών κινδύνων που προέρχονται από τη λανθασμένη χρήση εργαλείων και μηχανών. * Δραματοποίηση ιστοριών.
---	---	--

τον γενικό διακόπτη ρεύματος.		
----------------------------------	--	--

Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας

ΘΕΜΑ: Ενδυμασία

Οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες, ενημερώνονται, συζητούν και σχολιάζουν το θέμα «Ενδυμασία» (ορισμός, σχέση ενδυμασίας και ανθρώπου, συναφών κλάδων – υπόδηση κ.λπ.)

Συλλέγουν και ταξινομούν πληροφορίες από περιοδικά μόδας, φιγουρίνια και βιβλία με θέματα σχετικά με την ενδυμασία.

Καταρτίζουν πίνακες με εικόνες ή φωτογραφίες ή κάνουν κολάζ με όλα τα είδη και τις κατηγορίες ενδυμάτων.

Δημιουργούν αρχείο δειγμάτων υφασμάτων.

Παρακολουθούν βίντεο και προβολές διαφανειών από επιδείξεις ενδυμάτων (μόδας) και θέματα σχετικά με την εξέλιξη της ενδυμασίας διαχρονικά.

Πραγματοποιούν ομαδικές εκθέσεις με ενδύματα που κατασκευάζουν οι ίδιοι.

Πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρους παραγωγής ενδυμάτων.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Πολιτισμός, χρόνος, ομοιότητα – διαφορά, περιβάλλον

Προεκτάσεις: Γλώσσα, Μαθηματικά, Κοινωνική Αγωγή, Επαγγ. Προσανατολισμός, Εργαστήρια.

Θέματα σε γνωστικά αντικείμενα:

Γλώσσα: Ορολογία, Προφορική περιγραφή, Κείμενα που αναφέρονται σε ρούχα εποχής.

Μαθηματικά: Μετρήσεις, Κοστολόγηση

Κοινωνική Αγωγή: Κοινωνικές περιστάσεις – εκδηλώσεις και ενδυμασία (π.χ. νυφικά – εκδρομικά ρούχα).

Επαγγ. Προσανατολισμός: Επαγγέλματα που ασχολούνται με την ενδυμασία, χώροι παραγωγής ενδυμάτων.

Εργαστήρια: Επαγγελματικές στολές (π.χ. κηπουρός – ζαχαροπλάστης).

Αγωγή Υγείας: Συντήρηση και υγιεινή των ενδυμάτων.

ΘΕΜΑ: Παραδοσιακές Στολές

Οι μαθητές συλλέγουν ιστορικές πληροφορίες για τις τοπικές φολκλορικές ενδυμασίες, συλλέγουν πληροφορίες και εικόνες από βιβλία για την Κεντητική Τέχνη και την Ειδική Χαρακτηριστική Τέχνη των Παραδοσιακών Ενδυμάτων. Εξοικειώνονται με σχετικές τεχνικές.

Συλλέγουν φωτογραφίες και εικόνες με τοπικές φορεσιές.

Συνθέτουν, (κολάζ) με θέμα τις λαϊκές φορεσιές και τα διακοσμητικά στοιχεία.

Ερευνούν μέσα από περιοδικά, βιβλία Μ.Μ.Ε. σε ποιες κοινωνικές περιστάσεις χρησιμοποιούνται οι παραδοσιακές στολές, συλλέγουν πληροφορίες από βιβλία

σχετικά με μουσεία Λαϊκής Τέχνης και εκθεσιακούς χώρους παραδοσιακών ενδυμάτων. Σχεδιάζουν μια Λαϊκή Φορεσιά, εξοικειώνονται με σχετικές τεχνικές.

Οργανώνουν ατομικές και ομαδικές εργασίες με καθήκοντα τη συγκέντρωση στοιχείων από βιβλιοθήκες, βιβλία, περιοδικά και φωτογραφίες από τοπικές ενδυμασίες, με σκοπό να δημιουργήσουν ανάλογη έκθεση στο χώρο του Σχολείου.
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Ήθη – Έθιμα, Ιστορία, Καλαισθητική, Πολιτισμός, Σύμβολο, Παράδοση, Επικοινωνία, Χώρος, Χρόνος, Σχέση, Αλληλεπίδραση
Προεκτάσεις:

Γλώσσα: Ονομασία μερών τμημάτων Ενδυμασίας.

Εργαστήρια Κεραμικής: Διακόσμηση, Μοτίβα από Λαϊκές Φορεσιές.

ΘΕΜΑ: Μόδα

Οι μαθητές συζητούν και σχολιάζουν για το Εμπόριο Αγοράς, τη Μόδα.

Συλλέγουν πληροφορίες από βιβλία μόδας για σχετικά θέματα όπως Σχέση Μόδας με τον Άνθρωπο, πως η Τεχνολογία ρυθμίζει, επηρεάζει, εξυπηρετεί τη Μόδα και συντελεί στην αλλαγή της.

Ερευνούν μέσα από Περιοδικά, Φιγουρίνια, Μ.Μ.Μ. για τις τάσεις της Μόδας, κάθε saison που ενδιαφέρει, σύμφωνα με τις διεθνείς τάσεις.

Παρακολουθούν προβολές διαφανειών για τη λειτουργία Κατασκευαστικών Μονάδων Ενδυμάτων, (Βιομηχανία – Βιοτεχνία), παρακολουθούν VIDEO από σύγχρονες και περασμένης εποχής Επιδείξεις Μόδας. Δημιουργούν συνθέσεις με φωτογραφικές ενδυμασίες περασμένης Μόδας. Συλλέγουν και ταξινομούν φωτογραφίες ενδυμάτων σύγχρονης Μόδας.

Συλλέγουν πληροφορίες από περιοδικά Μόδας και βιβλία για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Γυναικείας και Ανδρικής Μόδας, κολλούν φωτογραφίες από διάφορα Μανεκέν.

Συζητούν και σχολιάζουν τη στάση του ανθρώπου για προσδιορισμό της εικόνας και της προσωπικότητάς του, απέναντι στη Μόδα, σχολιάζουν τις αρνητικές επιπτώσεις και επινοούν τρόπους αντίστασης, συλλέγουν και ταξινομούν φωτογραφίες με θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά της Μόδας, ευαισθητοποιούνται και αναπτύσσουν κριτική στάση.

Ερευνούν μέσα από βιβλία για την Αισθητική της Μόδας σε κάθε εποχή, συλλέγουν πληροφορίες, φωτογραφίες και εικόνες και τις ταξινομούν.

Θεμελιώδεις Διαθεματικές Έννοιες:

Χρόνος, Μεταβολή, σχέση, ομοιότητα – διαφορά περιβάλλον, Αλληλεπίδραση, Χώρος, Πολιτισμός

Προεκτάσεις:

Γλώσσα: Ανάλυση απλών κειμένων από περιοδικά ή βιβλία μόδας με σχετικά θέματα.

Κοινωνική Αγωγή: Κριτική στάση απέναντι στη Μόδα και τη Διαφήμιση

Εργαστήριο Ξυλουργικής: Μόδα στα έπιπλα (ταπετσαρία, styl)

Εικαστικά: Σχεδιασμός πρωτότυπων και λειτουργικών ενδυμάτων

Εργαστήριο Ραπτικής

Το μάθημα της Ραπτικής Τέχνης πρέπει να γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κατάλληλη υποδομή και να έχει παροχή νερού. Ο χώρος του εργαστηρίου

πρέπει να είναι πολύ φωτεινός, να έχει πολύ καλό αερισμό και μεγάλη άνεση χώρου για να χωράνε όλες οι Ραπτικές Μηχανές, Εργαλεία και Υλικά.

Είναι ανάγκη οι μαθητές να εργάζονται, να κινούνται άνετα και με ασφάλεια.

Το Εργαστήριο έχει ανάγκη από:

Μεγάλους ατομικούς πάγκους εργασία για να εξυπηρετούνται οι πολλαπλές ανάγκες εργασίας κάθε μαθητή χωριστά.

Μεγάλα τραπέζια για ομαδικές εργασίες.

Ντουλάπες για τακτοποίηση, κρέμασμα, φύλαξη ενδυμάτων και υφασμάτων.

Ράφια, συρτατοθήκες για την τοποθέτηση εργαλείων και υλικών του εργαστηρίου καθημερινής χρήσης.

Ντουλάπια για να τοποθετούν οι μαθητές τα προσωπικά του αντικείμενα και την ατομική εργασία τους.

Ξεχωριστή θέση (ράφια) για την τοποθέτηση μέσων ασφάλειας και προστασίας (πυροσβεστήρες κ.α.).

Ειδικά διαμορφωμένος χώρος για πλυντήριο ρούχων, αποθηκευτικός χώρος για διάφορα είδη καθαριότητας καθημερινής χρήσης. (π.χ. σαπούνι, απορρυπαντικά).

Χώρος για μόνιμη έκθεση ενδυμάτων έργων των μαθητών.

Πλήρης εξοπλισμός σε Μηχανές, Εργαλεία και Υλικά.

Η ποικιλία μέσων και υλικών βοηθάει και προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών, γι' αυτό ο εκπαιδευτικός υποδεικνύει με κάθε ευκαιρία την πολύπλευρη αξιοποίησή τους π.χ. διάφορα ψαλίδια για δραστηριότητες καθημερινής χρήσης

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ

1. Γενικός σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος της υδραυλικής, είναι να δώσει τις βασικές γνώσεις και τις απαραίτητες αποσαφηνίσεις στους μαθητές, ώστε να κατανοήσουν την αξία του νερού και την σπουδαιότητα του επαγγέλματος του υδραυλικού στη σύγχρονη κοινωνία.

Να ανακαλύψουν την σημασία των υδραυλικών έργων (δίκτυα ύδρευσης – αποχέτευσης, φράγματα , δεξαμενές) στην οικονομική και πολιτιστική εξέλιξη της κοινωνίας.

Να καταστήσει τους μαθητές ικανούς για την κατασκευή υδραυλικών εγκαταστάσεων και να τους εξοικειώσει με τα εργαλεία, τα μηχανήματα και τα υλικά που θα χρειαστούν ως επαγγελματίες.

Να ξεπεράσουν τις πιθανές δυσκολίες ως άτομα με ειδικές ανάγκες και να αποκτήσουν ικανότητες δράσης στην κοινωνία.

2. Άξονες. Γενικοί στόχοι. Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης

Άξονες Γνωστικού Περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες διαθεματικής Προσέγγισης
Τήρηση μέτρων υγιεινής και ασφάλειας	Επιδιώκεται ο μαθητής: Να αναπτύξει και να καλλιεργήσει το αίσθημα ασφάλειας μέσα στο εργαστήριο. Να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα της υγιεινής και της ασφάλειας στο εργαστήριο και στον εργασιακό χώρο. Να εξοικειωθεί με τα μέτρα ασφαλείας σε κάθε εργαλείο και μηχανήμα. Να διακρίνει και να εντοπίζει γενικά τους επαγγελματικούς κινδύνους.	Μεταβολή Χώρος Διαφορά Ομοιότητα Υπευθυνότητα Πληροφορία Πρόληψη Υγεία Υγιεινή Προφύλαξη Κίνδυνος Ρύθμιση Λειτουργία
Εξοικείωση-χρήση εργαλείων και μηχανημά-	Να αναγνωρίζει τα υδραυλικά εργαλεία. Να αναγνωρίζει τα μηχανήματα της υδραυλικής τέχνης. Να συνειδητοποιήσει τη	Χρήση Σχέση Υπευθυνότητα Σύνθεση-ισορροπία Ύλη Μορφή

<p>των.</p> <p>Διεξαγωγή Μετρήσεων</p>	<p>χρησιμότητα και τη χρήση των μηχανών. Να καλλιεργήσει τις απαιτούμενες δεξιότητες ως προς τη χρήση των εργαλείων και των μηχανημάτων.</p> <p>Να ευαισθητοποιηθεί στις έννοιες των μεγεθών. Να κατανοεί την αναγκαιότητα των μετρήσεων στην καθημερινή ζωή. Να αναπτύσσει τις τεχνικές μέτρησης. Να ενεργοποιηθεί στην πρακτική των μετρήσεων.</p>	<p>Λειτουργία Έλεγχος Χειρισμός Επαγγελματικό έργο</p> <p>Σύνθεση-ισορροπία Διαφορά Ομοιότητα Πληροφορία Μέγεθος Υπολογισμός Πρόβλεψη Εξάσκηση Εφαρμογή Μέγεθος</p>
<p>Γνώση και χρήση των υλικών.</p>	<p>Να αναγνωρίζει τα υλικά που χρησιμοποιεί ένας υδραυλικός. Να κατανοεί τη χρήση των υλικών (εξαρτήματα, αναλώσιμα). Να ενεργοποιηθεί στη χρήση και λειτουργία των υλικών.</p>	<p>Επαγγελματική γνώση Πληροφορία Δημιουργία Ύλη Ομοιότητα Διαφορά Σχέση Εξάρτηση Συμπληρωματικότητα Πρωτοβουλία Συνδυασμός</p>
<p>Γνώση και χρήση σωλήνων-Δημιουργία δικτύων.</p>	<p>Να ανακαλύπτει και να συνειδητοποιεί τις διαφορές στη χρήση των σωλήνων. Να επιδεικνύει και να χρησιμοποιεί τους διάφορους τύπους σωλήνων. Να γνωρίζει τις τυποποιημένες διαστάσεις των σωλήνων. Να αναγνωρίζει τους σωλήνες και τα εξαρτήματα ενός δικτύου ύδρευσης. Να αναγνωρίζει τους σωλήνες και τα εξαρτήματα ενός δικτύου αποχέτευσης. Να ξεχωρίζει το δίκτυο μεταφοράς νερού, από το δίκτυο αποχέτευσης.</p>	<p>Μορφή Υπευθυνότητα Δημιουργία Ύλη Διαχωρισμός Πολιτισμός Σχέση Διαφοροποίηση Διάσταση Όλον- Μέρος Σύνδεση</p>
<p>Εξοικείωση και ενασχόληση με τοποθετήσεις αποξηλώσεις υποδοχέων θερμοσιφώνων</p>	<p>Να εκτιμήσει την αξία και τη χρησιμότητα των υποδοχέων και των θερμοσιφώνων. Να αναγνωρίζει τη λειτουργία των υποδοχέων και των θερμοσιφώνων. Να αναγνωρίζει τους υποδοχείς και τους διάφορους τύπους</p>	<p>Ύλη Μορφή Υπευθυνότητα Δημιουργία Χώρος Διαχωρισμός Πολιτισμός Λειτουργία</p>

<p>Εξοικείωση με επιδιορθώσεις βλαβών.</p>	<p>θερμοσιφώνων. Να αποκτήσει τις απαραίτητες δεξιότητες για την τοποθέτηση και αποξήλωση των υποδοχέων και θερμοσιφώνων.</p> <p>Να ευαισθητοποιηθεί στη σωστή λειτουργία δικτύων, υποδοχέων και θερμοσιφώνων. Να ανακαλύπτει το σημείο ή το αντικείμενο που έχει υποστεί βλάβη. Να αντιληφθεί τα στάδια επιδιόρθωσης ή αντικατάστασης.</p>	<p>Χρησιμότητα Τυπολογία Αποσύνδεση Συναρμολόγηση</p> <p>Ύλη Μορφή Υπευθυνότητα Δημιουργία Χώρος Διαχωρισμός Πολιτισμός Αποτέλεσμα Ρύθμιση Μεθόδευση</p>
--	--	--

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ

Ειδικοί σκοποί

Με τη διδασκαλία του μαθήματος της Υδραυλικής στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. επιδιώκεται ο μαθητής:

Να γνωρίσει τις σύγχρονες απόψεις της επιστήμης για την ορθολογική διαχείριση του νερού και της ενέργειας.

Να έρθει σε επαφή και να κατανοήσει την εξέλιξη της τεχνολογίας , τα καινούργια υλικά και μηχανήματα , που θα κληθεί ο ίδιος να εφαρμόσει ως υδραυλικός στην οικοδομή.

Να αντιληφθεί την αναγκαιότητα του νερού στην εξέλιξη της κοινωνίας (ύδρευση-άρδευση).

Να αναγνωρίζει τη σημασία και τη χρησιμότητα των υδραυλικών έργων.

Να περιγράφει και να σχεδιάζει σύγχρονα δίκτυα και να κατανοεί την εξέλιξη της υδραυλικής τέχνης σε σχέση με τον πολιτισμό.

Να κατανοεί την ανάγκη ύπαρξης ζεστού νερού, και την αναγκαιότητα των θερμοσιφώνων στις σημερινές κατοικίες.

Να συσχετίζει τις εξελίξεις (δίκτυα-υποδοχείς- ζεστό νερό) με την εξέλιξη των κοινωνικών αναγκών.

Να αναγνωρίζει τη χρησιμότητα των δικτύων- σωληνώσεις στις σύγχρονες πόλεις και τη σχέση τους με την ποιότητα ζωής.

Να αντιλαμβάνεται τα εργαλεία και τα μηχανήματα που χρειάζεται , ώστε να είναι σε θέση να τα ονομάζει και να τα χρησιμοποιεί.

Να πειραματίζεται και να δημιουργεί δίκτυα και υδραυλικές εγκαταστάσεις.

Να περιγράφει τις διαδικασίες και τα στάδια εγκατάστασης υποδοχών.

Να εντοπίζει τα μέσα , τα υλικά , τα εργαλεία και τα μηχανήματα, που χρειάζεται, για να μπορέσει να ασκήσει με ευχέρεια και αποτελεσματικότητα το επάγγελμα του υδραυλικού.

ΤΗΡΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες-Οδηγίες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να γνωρίζει και να ακολουθεί τους γενικούς κανόνες υγιεινής και ασφάλειας εργαστηρίου.</p> <p>Να γνωρίζει τη θέση του φαρμακείου των πυροσβεστήρων και των γενικών διακοπών ρεύματος μέσα στο εργαστήριο.</p> <p>Να αντιλαμβάνεται τη χρησιμότητα των ατομικών μέτρων προστασίας και να τα εφαρμόζει με συνέπεια.</p> <p>Να εντοπίζει και να περιορίζει τις επικίνδυνες συνθήκες και ενέργειες κατά την άσκηση των διαφόρων εργασιών.</p> <p>Να διακρίνει και να εξηγεί τα σήματα κινδύνου.</p>	<p>Ασφάλεια και υγιεινή Εργαστηρίου</p>	<p>Ενημερωτική επίσκεψη σε κέντρα πρόληψης ατυχημάτων.</p> <p>Επίσκεψη στο Ι.Κ.Α. για ενημέρωση σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας.</p> <p>Τοποθέτηση πινακίδων που να επισημαίνουν την επικινδυνότητα.</p> <p>Δραματοποίηση και παίξιμο ρόλων για παροχή πρώτων βοηθειών.</p>

<p>Να τοποθετεί σε ασφαλή θέση τα εργαλεία και τα μηχανήματα. Να ελέγχει πριν από κάθε χρήση τα εργαλεία – μηχανήματα. Να εφαρμόζει τους κανόνες ασφαλείας όταν χειρίζεται εργαλεία ή μηχανήματα. Να περιγράφει τους κινδύνους από τη λανθασμένη χρήση των εργαλείων, ή μηχανημάτων. Να συντηρεί τα εργαλεία και τα μηχανήματα.</p>	<p>Ασφάλεια εργαλεία μηχανήματα από</p>	<p>Προσεκτική ανάγνωση οδηγιών των εργαλείων και μηχανημάτων. Επίδειξη της σωστής θέσης του σώματος κατά τη διάρκεια χρήσης μηχανημάτων. Χρησιμοποίηση ειδικών προστατευτικών εξαρτημάτων(μάσκες, γάντια, φόρμες, γυαλιά, κράνος)</p>
---	---	---

ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ - ΧΡΗΣΗ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-Οδηγίες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής: Να κατονομάζει και να περιγράφει τα διάφορα εργαλεία Να αναγνωρίζει τα εργαλεία και να κατανοεί τη χρησιμότητά τους. Να επιλέγει το κάθε εργαλείο ανάλογα με την εργασία που εκτελεί και να κατανοεί τη λειτουργία και χρήση του. Να γνωρίζει και να εξηγεί το σωστό τρόπο συντήρησης των εργαλείων Να γνωρίζει τη σωστή θέση των εργαλείων μέσα στο εργαστήριο. Να εξοικειωθεί με τη σωστή</p>	<p>Εργαλεία: (κατσαβίδια, Κλειδιά, πολύγωνα καρυδάκια, κασάνιες κλειδιά Άλεν, πένσες, τανάλιες, μετροταινία, μέτρο, ρίγα μέτρησης αλφάδια, λίμες, νήμα στάθμης, σιδεροπρίονο βιδολόγος, σφυριά, καλέμια, βελόνια, σωληνοκόφτης, κόφτης, γλύφανο, σωληνομέγκενη,</p>	<p>Χρήση εποπτικών μέσων (σλάιντς, video, φωτογραφίες). Οργάνωση επισκέψεων σε χώρους εργασίας. Δημιουργία πινακίδων , για τη σωστή τοποθέτηση μηχανημάτων και εργαλείων.</p>

<p>χρήση των εργαλείων.</p> <p>Να κατονομάζει και να περιγράφει τα διάφορα μηχανήματα</p> <p>Να αναγνωρίζει τα μηχανήματα και να κατανοεί τη χρησιμότητά τους.</p> <p>Να επιλέγει το κάθε μηχανήμα ανάλογα με την εργασία που ασχολείται και να κατανοεί τη λειτουργία και χρήση του.</p> <p>Να γνωρίζει και να εφαρμόζει το σωστό τρόπο συντήρησης των μηχανημάτων.</p> <p>Να γνωρίζει τη σωστή θέση των μηχανημάτων μέσα στο εργαστήριο.</p> <p>Να εξοικειωθεί με τη σωστή χρήση των μηχανημάτων .,</p> <p>Να μάθει να τηρεί τους κανόνες ασφαλείας κατά τη χρήση των μηχανημάτων.</p>	<p>τρίποδας, κάβουρες, κουρμπαδόρος, λαδικά)</p> <p>Μηχανήματα: (δράπανο, τροχός,κομπρεσέρ . παλινδρομικό πριόνι, αλεπουρά, επαναφορτιζόμενα εργαλεία)</p> <p>Να μάθει να τηρεί τους κανόνες ασφαλείας κατά τη χρήση των μηχανημάτων.</p>	<p>Καταγραφή σε μεγάλο πίνακα των εργαλείων και των μηχανημάτων.</p> <p>Επισκέψεις σε καταστήματα της περιοχής , πώλησης υδραυλικών εργαλείων και μηχανημάτων.</p> <p>Ασκήσεις καθοδηγούμενης εξάσκησης, στη χρήση μηχανημάτων.</p> <p>Ανάλυση πληροφοριακών εντύπων.</p> <p>Προβολή εκπαιδευτικών βιντεοταινιών, για τη σωστή χρήση μηχανημάτων.</p>
--	---	---

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες-οδηγίες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να αναγνωρίζει τα διάφορα είδη μετρήσεων.</p> <p>Να σχεδιάζει τις τρεις διαστάσεις.</p> <p>Να αναγνωρίζει και να κατονομάζει το σωστό όργανο μέτρησης.</p> <p>Να επιμετρά το εκτελεσμένο έργο.</p>	<p>Είδη μετρήσεων</p>	<p>Επιλογή των κατάλληλων μονάδων μέτρησης.</p> <p>Σχεδιασμός εγκαταστάσεων.</p> <p>Χρήση mm χαρτί.</p> <p>Δημιουργία πινακίδων</p>

<p>Να γνωρίζει τη μονάδα μέτρησης των τριών διαστάσεων και να προσδιορίζει τις υποδιαιρέσεις. Να υπολογίζει το μήκος, το πλάτος και το ύψος αντικειμένων και χώρων. Να χρησιμοποιεί σωστά το όργανο μέτρησης(μέτρο). Να αντιλαμβάνεται τις έννοιες των ιντσών και να μπορεί να τις μετατρέπει σε εκατοστά.</p>	<p>Μετρήσεις τριών διαστάσεων</p>	<p>με ανάλυση του μέτρου στις υποδιαιρέσεις του. Δημιουργία πινακίδων με άμεση μετατροπή των ιντσών σε εκατοστά. Χρήση του μέτρου για μετρήσεις του ύψους των μαθητών. Υπολογισμός αποτελεσμάτων μέτρησης. Κοστολόγηση ανάλογα με τις μετρήσεις. Υποβοηθούμενες ασκήσεις εμπέδωσης.</p>
<p>Να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί την έννοια του εμβαδού. Να γνωρίζει τη μονάδα μέτρησης επιφανειών(τ.μ.) και να προσδιορίζει τις υποδιαιρέσεις του. Να υπολογίζει το εμβαδόν επιφανειών.</p>	<p>Μετρήσεις επιφανειών</p>	<p>Δημιουργία πινακίδων και ανάρτηση τους με περιεχόμενο το τ.μ. και τις υποδιαιρέσεις του. Υπολογισμός του εμβαδού των αιθουσών και του σχολικού κτιρίου.</p>

ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες-Οδηγίες
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται: Να αναγνωρίζει και να περιγράφει τα διάφορα εξαρτήματα. Να διακρίνει και να ονομάζει τη χρήση του κάθε εξαρτήματος. Να γνωρίζει τα διάφορα μεγέθη των εξαρτημάτων. Να επιδεικνύει τα διάφορα εξαρτήματα με βάση την ονομασία τους.</p>	<p>Εξαρτήματα</p>	<p>Δημιουργία πινακίδων που να καθορίζουν τη θέση των εξαρτημάτων και των αναλώσιμων υλικών μέσα στο εργαστήριο. Εκμάθηση χρησιμότητας των εξαρτημάτων. Απλή προσμέτρηση των εξαρτημάτων-</p>

<p>Να χρησιμοποιεί τις σωστές κόλλες και υλικά που χρειάζονται στις κολλήσεις.</p> <p>Να αναγνωρίζει τη χρησιμότητα του δικτύου ύδρευσης . Να διακρίνει τα μέρη της υδραυλικής εγκατάστασης. Να διακρίνει τις σωληνώσεις ύδρευσης . Να επιδεικνύει και να επιλέγει τα εργαλεία , μηχανήματα και υλικά που χρειάζονται για τη δημιουργία δικτύου ύδρευσης. Να σχεδιάζει και να χρησιμοποιεί τεχνικά σύμβολα. Να αναγνωρίζει το κεντρικό σημείο λήψης νερού</p> <p>Να διακρίνει τα είδη αποχέτευσης(όμβριων υδάτων-ακαθάρτων) Να επιλέγει και να επιδεικνύει τα εργαλεία , μηχανήματα και υλικά που χρειάζονται για τη δημιουργία δικτύου αποχέτευσης. Να σχεδιάζει και να χρησιμοποιεί τεχνικά σύμβολα. Να περιγράφει τον τρόπο σύνδεσης των σωλήνων και να δημιουργεί δίκτυα αποχέτευσης. Να διακρίνει τα σημεία ελέγχου και απόφραξης ενός δικτύου αποχέτευσης. Να περιγράφει και να εκτελεί τον τρόπο κατασκευής φρεατίων. Να περιγράφει και να εκτελεί τον τρόπο τοποθέτησης των σιφωνιών.</p>	<p>Δίκτυο ύδρευσης</p> <p>Δίκτυα αποχέτευσης</p>	<p>Επισκέψεις σε χώρους εργασίας.</p> <p>Χρήση εποπτικών μέσων. Σχεδίαση υδραυλικού δικτύου και της σύνδεσης του με το δίκτυο ύδρευσης. Παρουσίαση και ανάλυση των εργασιών τους στο εργαστήριο. Κατασκευή μοντέλων υδραυλικών εγκαταστάσεων. Εκμάθηση των σταδίων δημιουργίας δικτύου. Επισκέψεις σε χώρους εργασίας.</p> <p>Σχεδίαση δικτύων αποχέτευσης και σύνδεση του με το κεντρικό δίκτυο. Κατασκευή μοντέλων εγκατάστασης αποχέτευσης. Εκμάθηση και παρουσίαση των σταδίων δημιουργίας δικτύου. Επισκέψεις σε χώρους εργασίας.</p>
---	--	--

**ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΞΗΛΩΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΧΕΩΝ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΩΝ**

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες-Οδηγίες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να γνωρίζει τα εργαλεία και τα υλικά που χρειάζονται για την τοποθέτηση ή αποξήλωση υποδοχέα(νιπτήρα, μπανιέρα, ντουζιέρα κ.λ.π.)</p> <p>Να αναγνωρίζει τα είδη των υδραυλικών υποδοχέων.</p> <p>Να γνωρίζει τις βασικές διαστάσεις των υποδοχέων.</p> <p>Να επιλέγει και να επιδεικνύει την κατάλληλη θέση και ύψος που πρέπει να τοποθετηθεί ο κάθε υποδοχέας.</p> <p>Να ελέγχει τη λειτουργία των υποδοχέων μετά την τοποθέτηση.</p> <p>Να γνωρίζει και να επιδεικνύει τα εργαλεία και τα υλικά που χρειάζονται για την τοποθέτηση και αποξήλωση θερμοσιφώνων.</p> <p>Να επιλέγει το σωστό τύπο θερμοσίφωνα που χρειάζεται σε κάθε περίπτωση.</p> <p>Να ανακαλύπτει τη σωστή θέση και ύψος που πρέπει να γίνει η τοποθέτηση.</p> <p>Να ελέγχει τη λειτουργία των θερμοσιφώνων μετά την τοποθέτηση.</p>	<p>Τοποθετήσεις αποξηλώσεις υποδοχέων</p> <p>Τοποθετήσεις αποξηλώσεις θερμοσιφώνων.</p>	<p>Προβολή εποπτικών μέσων.</p> <p>Επιλογή των κατάλληλων εργαλείων και υλικών.</p> <p>Σχέδιο εργασιών.</p> <p>Ενθάρρυνση των μαθητών, στην εκτέλεση των διάφορων σταδίων τοποθέτησης ή αποξήλωσης.</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους εργασίας και καταστήματα ή εκθέσεις ειδών υγιεινής που πωλούν υποδοχείς και θερμοσίφωνες.</p>

ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΒΛΑΒΩΝ

<i>Στόχοι</i>	<i>Θεματικές ενότητες</i>	<i>Ενδεικτικές δραστηριότητες-Οδηγίες</i>
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται: Να εντοπίζει τη βλάβη στο δίκτυο ύδρευσης ή αποχέτευσης. Να ονομάζει ,να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τα σωστά εργαλεία , εξαρτήματα και μηχανήματα. Να διακρίνει και να επιδεικνύει τα διάφορα στάδια της επιδιόρθωσης. Να διορθώνει τις πιθανές βλάβες στο δίκτυο. Να ελέγχει τη σωστή επαναλειτουργία του δικτύου.</p> <p>Να εντοπίζει το είδος του υποδοχέα ή του θερμοσίφωνα , που έχει υποστεί βλάβη. Να ονομάζει , να επιλέγει και να χρησιμοποιεί τα σωστά εργαλεία, μηχανήματα και εξαρτήματα.</p> <p>Να διακρίνει και να επιδεικνύει τα διάφορα στάδια της επιδιόρθωσης. Να διορθώνει ή να αντικαθιστά αντικείμενο που έχει υποστεί βλάβη. Να ελέγχει τη σωστή επαναλειτουργία του θερμοσίφωνα ή του υποδοχέα.</p>	<p style="text-align: center;">Βλάβες στο δίκτυο</p> <p style="text-align: center;">Βλάβες σε υποδοχείς και σε θερμοσίφωνες</p>	<p>Χρήση εποπτικών μέσων.</p> <p>Ονομασία , επίδειξη και δημιουργία λίστας κατάλληλων εργαλείων.</p> <p>Ονομασία , επίδειξη και δημιουργία λίστας απαραίτητων ανταλλακτικών.</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους εργασίας.</p> <p>Επίδειξη επιδιόρθωσης ή αντικατάστασης βλάβης.</p> <p>Ασκήσεις καθοδηγούμενης εξάσκησης.</p> <p>Διαδικασίες επανατροφοδότησης και διόρθωσης βλαβών.</p> <p>Έλεγχος ορθότητας παρεμβάσεων.</p>

Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας υδραυλικού

Θέμα: *Νερό*

Οι μαθητές ενημερώνονται για τη χρησιμότητα του νερού στη σύγχρονη κοινωνία. Παρατηρούν τη χρήση του νερού στη σχολική μονάδα.

Γίνεται προβολή βιντεοταινιών και σλάιτς με περιεχόμενο φράγματα, αρδευτικά έργα

Γίνεται συζήτηση και ανάλυση πληροφοριών από όλη την ομάδα (εκπαιδευτικό-μαθητές)

Επισκέπτονται παρόμοια έργα και συλλέγουν πληροφορίες.

Σχεδιάζουν έργα ύδρευσης και αποχέτευσης.

Κατασκευάζουν μικρά τέτοια δίκτυα.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες

Πληροφορία, επικοινωνία, αλληλεπίδραση, σχεδιασμός, πολιτισμός

Προεκτάσεις

Στα μαθήματα της Γλώσσας, της Κ. Αγωγής της Αισθητικής Αγωγής, της Μουσικής Αγωγής και στα εργαστήρια της Ραπτικής και της Κηπουρικής

Γλώσσα:

Άντληση πληροφοριών και γνώσεων από κείμενα εφημερίδων, περιοδικών, επιστημονικών βιβλίων.

Επαφή με κείμενα λογοτεχνικά από ανάλογα βιβλία.

Εξάσκηση στο γραπτό και προφορικό λόγο μέσα από περιλήψεις, ανακοινώσεις, παρουσιάσεις, άρθρα σχετικά με το νερό.

Κοινωνική Αγωγή:

Επιστημονικές προσεγγίσεις για την αναγκαιότητα του νερού στη σύγχρονη κοινωνία. Κατάλογος με τη χρήση του νερού.

Σχέση του νερού με τα καιρικά φαινόμενα.

Συμπεριφορά πολιτών(υπερκατανάλωση νερού) και επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Αγωγή υγείας. Σχέση του νερού με την καθαριότητα

Αισθητική Αγωγή:

Ζωγραφική με θέμα το νερό και τα καιρικά φαινόμενα

Κατασκευές μηχανών που κινούνται με τη δύναμη του νερού(νερόμυλοι)

Μουσική Αγωγή:

Δημιουργία ήχων του νερού με μουσικά όργανα

Εργαστήριο Ραπτικής:

Χρήση του νερού στο εργαστήριο(πλύσιμο ρούχων κ.ά.)

Εργαστήριο Κηπουρικής:

Η αναγκαιότητα του νερού στην ανάπτυξη των φυτών.

Θέμα: Ηλιακή ενέργεια

Οι μαθητές ενημερώνονται για την ύπαρξη και χρησιμότητα της ηλιακής ενέργειας. Επισκέπτονται εργοστάσια παραγωγής ηλιακών θερμοσιφώνων.

Συλλέγουν πληροφορίες για τη λειτουργία των ηλιακών θερμοσιφώνων.

Ανταλλάσει πληροφορίες όλη η ομάδα.
Σχεδιάζουν οι μαθητές ένα δίκτυο ηλιακού θερμοσίφωνα.

Προχωρούν στην τοποθέτηση ηλιακού θερμοσίφωνα.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες

Ενέργεια, πληροφορία, τοποθέτηση, επικοινωνία, πολιτισμός

Προεκτάσεις

Στα μαθήματα της Γλώσσας, της Κοινωνικής Αγωγής, στα Μαθηματικά, και στα εργαστήρια Ραπτικής και Κηπουρικής.

Θέμα: Εργαλεία

Οι μαθητές κατονομάζουν τα εργαλεία που χρησιμοποιούν στο εργαστήριο.
Συλλέγουν φωτογραφίες με τα εργαλεία και συζητούν τη χρήση τους.
Ενημερώνονται για την εξέλιξη των εργαλείων στην υδραυλική τέχνη.
Πραγματοποιούν επίδειξη της χρήσης των εργαλείων.
Πληροφορούνται για τους κανόνες ασφάλειας.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες

Ομοιότητα, διαφορά, πληροφορία, χρήση, ασφάλεια.

Προεκτάσεις:

Στα μαθήματα της Γλώσσας, των Μαθηματικών, της Κοινωνικής Αγωγής, Αισθητικής Αγωγής, Μουσικής Αγωγής και στα εργαστήρια της Κηπουρικής, Ραπτικής, Πηλού, Ξυλουργικού.

Εργαστήρια Υδραυλικής

Το μάθημα της Υδραυλικής τέχνης πρέπει να γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κατάλληλη υποδομή (εργαστήριο υδραυλικής).

Το εργαστήριο της Υδραυλικής πρέπει να είναι αρκετά ευρύχωρο, ώστε να χωράνε όλα τα εργαλεία και μηχανήματα και να μπορούν οι μαθητές να κινούνται και να εργάζονται με ευχέρεια και ασφάλεια. (8τ.μ. ανά μαθητή)

Είναι ανάγκη να έχει αρκετό φωτισμό και σωστό αερισμό. Να έχει σωστή ηχομόνωση, ώστε να μην παρενοχλούνται οι μαθητές των άλλων εργαστηρίων από το θόρυβο της χρήσης των μηχανημάτων και των εργαλείων.

Ράφια και ντουλάπες για να τοποθετούν οι μαθητές τα προσωπικά τους αντικείμενα και τις φόρμες εργασίας.

Πάγκους εργασίας, όπου οι μαθητές θα εκτελούν τις καθημερινές πρακτικές ασκήσεις.

Ένα πίνακα, όπου θα προσχεδιάζονται τα βήματα διδασκαλίας και τα σχέδια δικτύων και εργασιών.

Εργαλειοθήκες για τη σωστή τοποθέτηση των εργαλείων και μηχανημάτων μετά από κάθε χρήση.

Ξεχωριστή θέση (ράφια) για την τοποθέτηση μέσων ασφαλείας και προστασίας (πυροσβεστήρες κ.ά.).

Ράφια (ντέξιον) για την τοποθέτηση υλικών καθημερινής χρήσης(σωλήνες, γκαζάκια κ. ά.)

Πρόσβαση στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης για την εκτέλεση κατασκευής αντίστοιχων δικτύων.

Αποθήκη κοντά ή μέσα στο εργαστήριο για να φυλάσσονται τα εργαλεία και τα μηχανήματα. Εργαστήριο προσομοίωσης εργασιακού χώρου (οικοδομή).

Πλήρης εξοπλισμός σε εργαλεία και μηχανήματα.

**ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗΣ**

1.Σκοπός της διδασκαλίας της Ξυλουργικής τέχνης.

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας της Ξυλουργικής τέχνης, είναι:

Να γνωρίσουν οι μαθητές από κοντά την ξυλουργική τέχνη, να ενθαρρυνθούν και ν' αναπτύξουν βασικές δεξιότητες που απαιτούνται γι' αυτήν.

Να εξασκηθούν στις διάφορες τεχνικές και μεθόδους της Ξυλουργικής , ώστε να λειτουργήσουν αργότερα αποδοτικά στους χώρους εργασίας, όπου θα βρεθούν ανάλογα με την κατάρτιση τους.

Ειδικότερα επιδιώκεται:

Να καλλιεργήσουν αισθητικό κριτήριο και αντίληψη.

Να αποκτήσουν ικανότητα κατασκευής έργων ξυλουργικής τέχνης.

Να αναπτύξουν ικανότητες αδρής και λεπτής κινητικότητας.

Να αποκτήσουν οπτικοκινητικό συντονισμό.

Να αναπτύξουν την προσοχή, τη δημιουργικότητα, το ενδιαφέρον, το ζήλο και ταυτόχρονα την υπευθυνότητα τους.

Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν υλικά, εργαλεία και μηχανές για την κατασκευή ξύλινων αντικειμένων και μικροεπίπλων.

Να κατανοήσουν την πολιτιστική διάσταση της Ξυλουργικής τέχνης διαχρονικά και συγχρονικά.

2. Άξονες. Γενικοί στόχοι.Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι «γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, και αξίες»	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις Έννοιες διαθεματικής προσέγγισης
	Ο μαθητής επιδιώκεται:	Ύλη

<p>Γνώση και εξοικείωση με τα εργαλεία, τις μηχανές και τη χρήση τους.</p>	<p>Να αναγνωρίζει τα εργαλεία και τα μηχανήματα της ξυλουργικής τέχνης. Να συνειδητοποιήσει και να εκτιμήσει τη χρησιμότητα των εργαλείων και των μηχανών. Να αποκτήσει και να καλλιεργήσει τις απαιτούμενες δεξιότητες ως προς το χειρισμό των εργαλείων και τη χρήση των μηχανών.</p>	<p>Μορφή Μεταβολή Χειρισμός Μηχανή Χρήση Έλεγχος Χώρος</p>
<p>Εξοικείωση με τα υλικά.</p>	<p>Να αναπτύξει ενδιαφέρον για τα υλικά που θα έρθει σε επαφή. Να εκτιμήσει τη σημασία των υλικών στις ξυλουργικές εργασίες. Να αναγνωρίζει και να κατανοεί τη διαφορετικότητα των υλικών που χρησιμοποιεί (εξαρτήματα, αναλώσιμα). Να συγκρίνει τα διάφορα υλικά και τη χρήση τους και να επιλέγει το κατάλληλο για κάθε εργασία που εκτελεί.</p>	<p>Διαφορά Ομοιότητα Πληροφορία Σχέση Υπευθυνότητα Διαχωρισμός</p>
<p>Διεξαγωγή μετρήσεων</p>	<p>Να ευαισθητοποιηθεί στις έννοιες των μεγεθών. Να κατανοεί την αναγκαιότητα των μετρήσεων στην καθημερινή ζωή. Να αναπτύσσει τις τεχνικές μέτρησης. Να ενεργοποιηθεί στην πρακτική των μετρήσεων.</p>	<p>Μέγεθος Μέτρο Υπολογισμός Πρόβλεψη Εξάσκηση Εφαρμογή Τεχνική</p>

<p>Βασικές ξυλουργικές εργασίες.</p>	<p>Να αποκτήσει γνώσεις και πληροφορίες σχετικά με τις βασικές ξυλουργικές εργασίες. Να αναπτύξει ενδιαφέρον και να εκτιμήσει τη σημασία και τη χρησιμότητα των βασικών ξυλουργικών εργασιών. Να αναπτύξει τις απαραίτητες δεξιότητες</p>	<p>Ενδιαφέρον Δεξιότητα Πληροφόρηση Ξυλουργική εργασία</p>
<p>Εξοικείωση με τις διαδικασίες κατασκευής ξύλινων αντικειμένων και μικροεπίπλων.</p>	<p>Να επιδείξει ενδιαφέρον σχετικά με την αναγκαιότητα και τη σκοπιμότητα των ξύλινων αντικειμένων και μικροεπίπλων. Να ενεργοποιηθεί όσον αφορά την κατασκευή και τη δημιουργία. Να αντιληφθεί τις ικανότητες και τις δεξιότητες που απαιτεί η κατασκευή ξύλινων αντικειμένων και μικροεπίπλων. Να προσδιορίσει τις επαγγελματικές του κατευθύνσεις και τις προσωπικές του αξίες.</p>	<p>Αναγκαιότητα Κατασκευή Δημιουργία Διαδικασία Ικανότητα Εφαρμογή</p>
<p>Εξοικειωση- Τήρηση μέτρων</p>	<p>Να αναπτύξει και να καλλιεργήσει το αίσθημα ασφάλειας μέσα στο εργαστήριο. Να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα της υγιεινής και της</p>	<p>Πρόληψη Υγεία Υγιεινή Προφύλαξη</p>

υγιεινής και ασφάλειας.	ασφάλειας στο εργαστήριο και στον εργασιακό χώρο. Να εξοικειωθεί με τα μέτρα ασφαλείας σε κάθε εργαλείο και μηχάνημα. Να διακρίνει και να εντοπίζει γενικά τους επαγγελματικούς κινδύνους.	Κίνδυνος-Ασφάλεια Ρύθμιση Λειτουργία Λειτουργία Εγρήγορση
-------------------------	--	---

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

Στο μάθημα της Ξυλουργικής επιδιώκεται ο μαθητής :

Να παρατηρεί, να ερευνά, να πειραματίζεται και να αξιοποιεί τις δυνατότητές του στη χρήση απλών υλικών, δημιουργώντας ξυλουργικές κατασκευές.

Να έρθει σε επαφή και να κατανοήσει την εξέλιξη της τεχνολογίας , τα καινούργια υλικά και μηχανήματα , που θα κληθεί ο ίδιος να εφαρμόσει ως ξυλουργός στο μελλοντικό χώρο εργασίας.

Να αναγνωρίζει τη σημασία και τη χρησιμότητα των ξυλουργικών κατασκευών.

Να εκτιμήσει την αξία των ξύλινων κατασκευών και επίπλων σε σχέση με την ποιότητα ζωής .

Να γνωρίζει , να πειραματίζεται και να χρησιμοποιεί με ευχέρεια τα εργαλεία και τις μηχανές της ξυλουργικής τέχνης.

Να γνωρίσει τις διάφορες τεχνικές και να τις εφαρμόσει αποτελεσματικά στην κατασκευή ξύλινων έργων .

ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΗΧΑΝΕΣ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Δραστηριότητες
Επιδιώκεται ο μαθητής: Να κατονομάζει και να περιγράφει τα διάφορα εργαλεία	Εργαλεία	Χρήση εποπτικών μέσων (σλάιντς, video, φωτογραφίες).

<p>Να αναγνωρίζει τα εργαλεία και να κατανοεί τη χρησιμότητά τους. Να επιλέγει το κάθε εργαλείο ανάλογα με την εργασία που εκτελεί και να κατανοεί τη λειτουργία και χρήση του. Να γνωρίζει και να εξηγεί το σωστό τρόπο συντήρησης των εργαλείων Να γνωρίζει τη σωστή θέση των εργαλείων μέσα στο εργαστήριο. Να εξοικειωθεί με τη σωστή χρήση των εργαλείων.</p>	<p>(σταυροκατσάβιδο, πένσα, διαβήτη, κινόσο, σημαδούρα, αυτόματο κατσαβίδι, σκαρπέλο, ξυλόλιμα, ράσπα, σπάτουλα, ροκάνι σιδερένιο, σβανάς,σιγάτσα, ζουμπάς, σουβλί)</p>	<p>Οργάνωση επισκέψεων σε χώρους εργασίας. Δημιουργία πινακίδων , για τη σωστή τοποθέτηση μηχανημάτων και εργαλείων. Καταγραφή σε μεγάλο πίνακα των εργαλείων και των μηχανημάτων.</p>
<p>Να κατονομάζει και να περιγράφει τα διάφορα μηχανήματα Να αναγνωρίζει τα μηχανήματα και να κατανοεί τη χρησιμότητά τους. Να επιλέγει το κάθε μηχανήμα ανάλογα με την εργασία που ασχολείται και να κατανοεί τη λειτουργία και χρήση του. Να γνωρίζει και να εφαρμόζει το σωστό τρόπο συντήρησης των μηχανημάτων. Να γνωρίζει τη σωστή θέση των μηχανημάτων μέσα στο εργαστήριο. Να εξοικειωθεί με τη σωστή χρήση των μηχανημάτων . Να μάθει να τηρεί τους κανόνες ασφαλείας κατά τη χρήση των μηχανημάτων.</p>	<p>Μηχανές (Κορδέλλα, σύνθετο-πλάνια τόννος,πρέσσα,ράντιαλ, γωνιάστρα, τριβείο)</p>	<p>Επισκέψεις σε καταστήματα της περιοχής , πώλησης ξυλουργικών εργαλείων και μηχανημάτων. Ανάλυση πληροφοριακών εντύπων. Χρήση εκπαιδευτικών Βιντεοταινιών, για τη σωστή χρήση των μηχανημάτων. Ασκήσεις καθοδηγούμενης εξάσκησης στη χρήση μηχανημάτων.</p>

ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΤΑ ΥΛΙΚΑ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Δραστηριότητες-οδηγίες
Ο μαθητής επιδιώκεται:		Δημιουργία πινακίδων που να καθορίζουν τη θέση των εξαρτημάτων και των

<p>Να αναγνωρίζει τα διάφορα είδη ξύλων.</p> <p>Να κατονομάζει τα διάφορα είδη ξύλων.</p> <p>Να διαχωρίζει και κατατάσσει τα ξύλα ανάλογα με την ποιότητα.</p> <p>Να προσδιορίζει τις ιδιότητες των διαφόρων ξύλων.</p> <p>Να επιλέγει το κατάλληλο είδος ξύλου ανάλογα με την εργασία που θα εκτελέσει</p> <p>Να αναγνωρίζει και να περιγράφει τα διάφορα εξαρτήματα.</p> <p>Να διακρίνει και να ονομάζει τη χρήση του κάθε εξαρτήματος.</p> <p>Να γνωρίζει τα διάφορα μεγέθη των εξαρτημάτων.</p> <p>Να επιδεικνύει τα διάφορα εξαρτήματα με βάση την ονομασία τους.</p> <p>Να αναγνωρίζει και να περιγράφει τα αναλώσιμα υλικά.</p> <p>Να διακρίνει και να κατονομάζει τη χρήση του κάθε υλικού.</p> <p>Να επιδεικνύει τα διάφορα υλικά με βάση την ονομασία .</p>	<p>Ξύλα</p> <p>Εξαρτήματα (μεντεσέδες, χερούλια, πόμολα, κλειδαριές,)</p> <p>Αναλώσιμα (Κόλλες λευκές, βενζινόκολλες, γυαλόχαρτα, λούστρα στόκος, καρφιά, βίδες)</p>	<p>αναλώσιμων υλικών μέσα στο εργαστήριο.</p> <p>Εκμάθηση με ασκήσεις επίδειξης και δοκιμής της χρησιμότητας των εξαρτημάτων.</p> <p>Απλή προσμέτρηση των εξαρτημάτων-υλικών.</p> <p>Παρουσίαση σε πίνακα.</p> <p>Παρουσίαση πλήρους σειράς εξαρτημάτων και υλικών που χρησιμοποιούνται.</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους εργασίας.</p> <p>Επισκέψεις σε καταστήματα της περιοχής πώλησης ξυλουργικών εξαρτημάτων και υλικών.</p>
---	---	--

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ

<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να αναγνωρίζει τα διάφορα είδη μετρήσεων. Να σχεδιάζει τις τρεις διαστάσεις. Να αναγνωρίζει και να κατονομάζει το σωστό όργανο μέτρησης. Να επιμετρά το εκτελεσμένο έργο.</p> <p>Να γνωρίζει τη μονάδα μέτρησης των τριών διαστάσεων και να προσδιορίζει τις υποδιαιρέσεις. Να υπολογίζει το μήκος, το πλάτος και το ύψος αντικειμένων και χώρων. Να χρησιμοποιεί σωστά το όργανο μέτρησης (μέτρο).</p> <p>Να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί την έννοια του εμβαδού. Να γνωρίζει τη μονάδα μέτρησης επιφανειών(τ.μ.) και να προσδιορίζει τις υποδιαιρέσεις του. Να υπολογίζει το εμβαδόν επιφανειών.</p>	<p>Είδη μετρήσεων</p> <p>Μέτρηση διαστάσεων</p> <p>Μέτρηση εμβαδού</p>	<p>Επιλογή των κατάλληλων μονάδων μέτρησης. Σχεδιασμός ξύλινων κατασκευών. Χρήση mm χαρτί.</p> <p>Δημιουργία πινακίδων με ανάλυση του μέτρου στις υποδιαιρέσεις του. Χρήση του μέτρου για μετρήσεις του ύψους των μαθητών. Υπολογισμός αποτελεσμάτων μέτρησης. Κοστολόγηση ανάλογα με τις μετρήσεις. Υποβοηθούμενες ασκήσεις εμπέδωσης.</p> <p>Δημιουργία πινακίδων και ανάρτηση τους με περιεχόμενο το τ.μ. και τις υποδιαιρέσεις του. Υπολογισμός του εμβαδού των αιθουσών και επιφανειών επίπλων.</p>
--	--	---

ΒΑΣΙΚΕΣ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται:</p> <p>Να αναγνωρίζει τα κατάλληλα υλικά, αναλώσιμα και μη, καθώς και τα εργαλεία για το κάρφωμα</p> <p>Να εξοικειωθεί με τη διαδικασία καρφώματος.</p> <p>Να επιλέγει τα κατάλληλα εργαλεία και υλικά ανάλογα με την εργασία που θέλει να επιτελέσει.</p> <p>Να εκτελεί με ευχέρεια την εργασία του καρφώματος</p> <p>Να αναγνωρίζει τα εργαλεία κοπής.</p> <p>Να χειρίζεται με ευχέρεια τα εργαλεία και ή μηχανές κοπής και να εξοικειωθεί με την εργασία κοπής.</p> <p>Να εξοικειωθεί στην ακριβή μέτρηση τμημάτων του ξύλου που θα κόψει.</p> <p>Να επιλέγει το κατάλληλο ξύλο και εργαλείο ή μηχανή κοπής ανάλογα με την εργασία που θα</p>	<p>Κάρφωμα</p> <p>Κοπή ξύλων</p>	<p>Πρωτοβουλίες επιλογής κατάλληλων εργαλείων.</p> <p>Κάρφωμα σε μικρά κομμάτια ξύλου.</p> <p>Επίσκεψη σε χώρους ξυλουργικών εργασιών.</p> <p>Ασκήσεις διάκρισης καρφιών ανά μέγεθος και είδος.</p> <p>Ασκήσεις μέτρησης ξύλων.</p> <p>Πρωτοβουλίες επιλογής κατάλληλων ξύλων κι εργαλείων.</p> <p>Κοπή ξύλου με όλα τα εργαλεία και τα μηχανήματα κοπής.</p> <p>Επίσκεψη σε χώρους ξυλουργικών εργασιών.</p> <p>Διαδικασίες αναγνώρισης υλικών εργαλείων για τη λείανση.</p>

<p>ΕΚΤΕΛΕΣΕΙ.</p> <p>Να αναγνωρίζει τα κατάλληλα υλικά, αναλώσιμα και μη, καθώς και τα εργαλεία για τη λείανση.</p> <p>Να εξοικειωθεί με τη διαδικασία λείανσης</p> <p>Να επιλέγει τα κατάλληλα εργαλεία και υλικά ανάλογα με την εργασία που θέλει να επιτελέσει.</p> <p>Να εκτελεί με ευχέρεια τη διαδικασία της λείανσης</p>	<p>Λείανση</p>	<p>Πρωτοβουλίες επιλογής κατάλληλων εργαλείων.</p> <p>Καθοδηγούμενη εξάσκηση στη λείανση</p>
---	----------------	--

ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΞΥΛΙΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΙΠΛΩΝ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Δραστηριότητες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να εκτελεί αποτελεσματικά τις βασικές ξυλουργικές εργασίες, καρφώματος, κοψίματος και λείανσης.</p> <p>Να περιγράφει τον τρόπο κατασκευής του ξύλινου αντικειμένου , που θέλει να φτιάξει.</p> <p>Να σχεδιάζει το σκαρίφημα του αντικειμένου που θέλει να κατασκευάσει.</p> <p>Να περιγράφει τα στάδια για τη συναρμολόγηση των ξύλινων τμημάτων που αποτελούν το αντικείμενο.</p> <p>Να επιλέγει τα κατάλληλα υλικά και εξαρτήματα που χρειάζονται.</p> <p>Να επιλέγει τα κατάλληλα εργαλεία και μηχανήματα.</p> <p>Να συναρμολογεί με επιτυχία τα ξύλινα τμήματα και να κατασκευάζει , ξύλινα</p>	<p>Συναρμολόγηση</p>	<p>Ασκήσεις εκτέλεσης βασικών εργασιών.</p> <p>Κατασκευή μικροαντικειμένων και μικροεπιπλων όπως:</p> <p>Τασάκια, πιζουτιέρες, πλέγματα, κορνίζες, εταζέρες κρεμάστρες, ραφιέρες, σκαμπό, πιατοθήκες, κουφώματα, ντουλάπια.</p> <p>Ασκήσεις σχεδιασμού αντικειμένων για κατασκευή.</p> <p>Ασκήσεις επιλογής των κατάλληλων εργαλείων.</p> <p>Ασκήσεις συναρμολόγησης ξύλινων τμημάτων.</p>

<p>αντικείμενα και μικροέπιπλα.</p> <p>Να προετοιμάζει τις κατασκευές για το τελικό στάδιο του βαψίματος ή της επίχρωσης.</p> <p>Να προσδιορίζει τι είναι χρώμα και τι είναι βερνίκι.</p> <p>Να κατηγοριοποιεί τα χρώματα και τα βερνίκια σε είδη.</p> <p>Να αναφέρει τις γενικές ιδιότητες που αφορούν τα χρώματα και τα βερνίκια.</p> <p>Να διακρίνει τις μεθόδους χρωματισμού ή επίχρωσης .</p> <p>Να επιλέγει το κατάλληλο χρώμα ή βερνίκι ανάλογα με την κατασκευή.</p> <p>Να χρωματίζει και να βερνικώνει τις κατασκευές.</p> <p>Να διακρίνει τις βλάβες των χρωμάτων ή των επιχρώσεων και να τις διορθώνει.</p>	<p>Βάψιμο-τελική επίχρωση</p>	<p>Διαδικασίες παρατήρησης, αναγνώρισης και κατηγοριοποίηση χρωμάτων και βερνικιών.</p> <p>Επίδειξη βαψίματος.</p> <p>Καθοδηγούμενη άσκηση βαψίματος, βερνικώματος, διόρθωσης χρωμάτων ή επιχρώσεων.</p>
--	-------------------------------	--

ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ- ΤΗΡΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Δραστηριότητες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να γνωρίζει και να ακολουθεί τους γενικούς κανόνες υγιεινής και ασφάλειας εργαστηρίου.</p> <p>Να γνωρίζει τη θέση του φαρμακείου των πυροσβεστήρων και των γενικών διακοπών ρεύματος μέσα στο εργαστήριο.</p> <p>Να γνωρίζει τη χρησιμότητα των ατομικών μέσων προστασίας και να τα εφαρμόζει με συνέπεια.</p> <p>Να εντοπίζει και να περιορίζει τις επικίνδυνες συνθήκες και ενέργειες κατά την άσκηση των διαφόρων εργασιών.</p> <p>Να διακρίνει και να εξηγεί τα σήματα κινδύνου.</p> <p>Να τοποθετεί σε ασφαλή θέση τα εργαλεία και τα</p>	<p>Υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο του εργαστηρίου</p>	<p>Ενημερωτική επίσκεψη σε κέντρα πρόληψης ατυχημάτων.</p> <p>Επίσκεψη στο Ι.Κ.Α. για ενημέρωση σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας.</p> <p>Τοποθέτηση πινακίδων που να επισημαίνουν την επικινδυνότητα.</p> <p>Δραματοποίηση και παίξιμο ρόλων για παροχή πρώτων βοηθειών.</p> <p>Προσεκτική ανάγνωση οδηγιών των εργαλείων και μηχανημάτων.</p> <p>Επίδειξη της σωστής θέσης του σώματος κατά τη διάρκεια χρήσης</p>

<p>μηχανήματα. Να διακρίνει τα σήματα που σημαίνουν επικινδυνότητα. Τα ελέγχει πριν από κάθε χρήση τα εργαλεία – μηχανήματα. Να τοποθετεί σε ασφαλή θέση τα εργαλεία και τα μηχανήματα. Να εφαρμόζει τους κανόνες ασφαλείας όταν χειρίζεται εργαλεία ή μηχανήματα. Να περιγράφει τους κινδύνους από τη λανθασμένη χρήση των εργαλείων, ή μηχανημάτων. Να συντηρεί τα εργαλεία και τα μηχανήματα.</p>	<p>Μέτρα προφύλαξης από εργαλεία και μηχανές</p>	<p>μηχανημάτων. Χρησιμοποίηση ειδικών προστατευτικών εξαρτημάτων (μάσκες, γάντια, φόρμες, γυαλιά, κράνος).</p>
--	--	---

Διαθεματικά σχέδια εργασίας ξυλουργικού

Θέμα: Το ξύλο

Οι μαθητές ενημερώνονται και συλλέγουν πληροφορίες για το ξύλο (προέλευση, είδη, χρησιμότητα).

Σε ομάδες εργασίας δημιουργούν πίνακες με τμήματα διαφόρων ειδών ξύλου και την αντίστοιχη χρησιμότητά τους.

Επισκέπτονται χώρους κατεργασίας ξύλου.

Σχεδιάζουν και κατασκευάζουν απλές ξύλινες κατασκευές.

Εκθέτουν τα έργα και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των άλλων δραστηριοτήτων.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες

Περιβάλλον, μεταβολή, σχέση, πολιτισμός

Προεκτάσεις:

Γλώσσα: Ονόματα ειδών ξύλου, λογοτεχνικά κείμενα σχετικά με το ξύλο, έκφραση σκέψεων -εντυπώσεων.

Μαθηματικά: Μετρήσεις

Κοινωνική Αγωγή: Επαγγέλματα που ασχολούνται με το ξύλο

Εργαστήριο κηπουρικής: Προέλευση ξύλου, το δάσος και η ξυλεία.

Θέμα: Τα ξύλινα μέρη της κατοικίας.

Εκπόνηση ομαδικών εργασιών με εικαστική αποτύπωση.

Απόδοση των ξύλινων μερών της κατοικίας.

Συλλογές φωτογραφιών ή εικόνων με ξύλινα μέρη της κατοικίας.

Προβολή διαφανειών με διάφορα γύλινα τμήματα της κατοικίας ή των ξύλινων εξ' ολοκλήρου κατοικιών.

Ομαδικές κατασκευές π.χ. κουφωμάτων.

Έκθεση και παρουσίαση των συλλογών και των ομαδικών εργασιών.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες

Περιβάλλον, μεταβολή, πολιτισμός ομοιότητα , διαφορά

Προεκτάσεις:

Γλώσσα: Προφορική περιγραφή

Μαθηματικά: Μετρήσεις

Κ. Α: Η ζωή στην κατοικία

Εικαστικά: Διακόσμηση

Εργαστήριο ραπτικής: Ξύλο και ένδυμα

Θέμα: Εργαλεία

Οι μαθητές κατονομάζουν τα εργαλεία που χρησιμοποιούν στο εργαστήριο.

Συλλέγουν φωτογραφίες με τα εργαλεία και συζητούν τη χρήση τους.

Ενημερώνονται για την εξέλιξη των εργαλείων στην ξυλουργική τέχνη.

Πραγματοποιούν επίδειξη της χρήσης των εργαλείων.

Πληροφορούνται για τους κανόνες ασφάλειας.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες

Ομοιότητα ,διαφορά, Πληροφορία,Χρήση, Ασφάλεια.

Προεκτάσεις:

Στα μαθήματα της Γλώσσας, των Μαθηματικών , της Κοινωνικής Αγωγής, Αισθητικής Αγωγής, Μουσικής Αγωγής και στα εργαστήρια της Κηπουρικής, Ραπτικής,Πηλού, Υδραυλικού.

Εργαστήρια Υδραυλικού

Εργαστήριο ξυλουργικής

Το μάθημα της ξυλουργικής τέχνης πρέπει να γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κατάλληλη υποδομή (εργαστήριο ξυλουργικής).

Το εργαστήριο της ξυλουργικής πρέπει να είναι αρκετά ευρύχωρο και ψηλοτάβανο, (τουλάχιστον 6 μέτρα ύψος) ώστε να χωράνε τα υλικά, τα εργαλεία και μηχανήματα και να μπορούν οι μαθητές να κινούνται και να εργάζονται με ευχέρεια και ασφάλεια.(8τ.μ. ανά μαθητή).

Το εργαστήριο πρέπει να έχει εύκολη πρόσβαση (ισόγειο) και με μεγάλα ανοίγματα για τη μεταφορά των υλικών (π.χ. δοκάρια) και των κατασκευών(π.χ.πόρτες).

Είναι ανάγκη να έχει αρκετό φωτισμό και σωστό αερισμό. Να έχει σωστή ηχομόνωση, ώστε να μην παρενοχλούνται οι μαθητές των άλλων εργαστηρίων από το θόρυβο της χρήσης των μηχανημάτων και των εργαλείων.

Ράφια και ντουλάπες για να τοποθετούν οι μαθητές τα προσωπικά τους αντικείμενα και τις φόρμες εργασίας.

Πάγκους εργασίας, όπου οι μαθητές θα εκτελούν τις καθημερινές πρακτικές ασκήσεις.

Ένα πίνακα, όπου θα προσχεδιάζονται τα βήματα διδασκαλίας και τα σχέδια επίπλων και εργασιών.

Εργαλειοθήκες για τη σωστή τοποθέτηση των εργαλείων και μηχανημάτων μετά από κάθε χρήση.

Ξεχωριστή θέση (ράφια) για την τοποθέτηση μέσων ασφαλείας και προστασίας(πυροσβεστήρες κ.ά.).

Ράφια (ντέξιον) για την τοποθέτηση υλικών καθημερινής χρήσης(ξύλα,κόλλες κ. ά.)

Αποθηκευτικός χώρος κοντά στο εργαστήριο για να φυλάγονται τα αναλώσιμα υλικά μέχρι να χρησιμοποιηθούν.

Κάποια μηχανήματα (π.χ. κορδέλλα) καλό θα είναι να τοποθετούνται σε ξεχωριστό χώρο.

Επίσης είναι αναγκαίος κάποιος εξωτερικός χώρος , στεγασμένος, για τις επιχρώσεις των κατασκευών.

Πλήρης εξοπλισμός σε εργαλεία και μηχανήματα.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΗΠΟΥΡΙΚΗΣ

1.Γενικός σκοπός διδασκαλίας της κηπουρικής

Σκοπός της διδασκαλίας του εργαστηρίου της Κηπουρικής είναι η κοινωνικοποίηση του ατόμου, η ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων του μαθητή με σκοπό να γνωρίσει την αρμονική σχέση ανθρώπου – φύσης καθώς και τις αλληλεπιδράσεις στο οικοσύστημα.

Αυτό θα συμβάλλει στην ολόπλευρη και αρμονική ανάπτυξη των ψυχικών και σωματικών δυνάμεων του μαθητή με ειδικές ανάγκες, έτσι ώστε να εξελιχθεί σε μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα και ισότιμο μέλος της κοινωνίας.

2.Άξονες.Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες διαθεματικής προσέγγισης

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
Γεωργικά εργαλεία και μηχανήματα	Επιδιώκεται ο μαθητής: Να συνειδητοποιήσει τη χρησιμότητα και τη χρήση των γεωργικών εργαλείων και μηχανημάτων. Να αναγνωρίζει τα γεωργικά εργαλεία και μηχανήματα. Να εξοικειωθεί με τα γεωργικά εργαλεία και μηχανήματα. Να καλλιεργήσει τις απαιτούμενες δεξιότητες ως προς τη χρήση αυτών.	Ύλη Μορφή Χρόνος Κίνηση Ομοιότητα – Διαφορά Χρήση Υπευθυνότητα Έλεγχος Λειτουργία Επικοινωνία Πολιτισμός
Κανόνες Υγιεινής – Ένδυσης – υπόδησης και ασφάλειας	Να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα της υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο του εργαστηρίου. Να εξοικειωθεί με τα μέτρα ασφαλείας σε κάθε γεωργικό εργαλείο και μηχανήμα Να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις ένδυσης υπόδησης, υγιεινής και ασφάλειας στο Εργαστήριο. Να αναπτύξει και να καλλιεργήσει	Χώρος Έλεγχος Λειτουργία Ομοιότητα – Διαφορά Πρόληψη Υπευθυνότητα Χειρισμός Υγιεινή Επικοινωνία

	το αίσθημα υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο του εργαστηρίου.	
Μετρήσεις	<p>Να κατανοήσει την αναγκαιότητα των μετρήσεων στη καθημερινή του ζωή.</p> <p>Να αναπτύξει τις τεχνικές μέτρησης.</p> <p>Να ενεργοποιηθεί στην πρακτική των μετρήσεων.</p>	<p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Μέγεθος</p> <p>Πληροφορία</p> <p>Μέτρησης</p> <p>Υπολογισμός</p> <p>Εξάσκηση</p>
Γνώση-λειτουργία και χρήση των υλικών	<p>Να αναγνωρίζει τα υλικά του εργαστηρίου.</p> <p>Να κατανοήσει την χρήση των υλικών (υλικά αναλώσιμα).</p> <p>Να ενεργοποιηθεί στην χρήση και λειτουργία των υλικών.</p>	<p>Ύλη</p> <p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Πληροφορία</p> <p>Δημιουργία</p> <p>Εξάσκηση</p>
Φυτό και Οικοσύστημα	<p>Να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα των φυτών στο Οικοσύστημα.</p> <p>Να ανακαλύψει και να συνειδητοποιήσει τις διαφορές μεταξύ των φυτών.</p> <p>Να εκτιμήσει την αξία και την χρησιμότητα των φυτών για τον άνθρωπο.</p>	<p>Μορφή</p> <p>Ύλη</p> <p>Λειτουργία</p> <p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Χρώμα</p> <p>Δημιουργία</p>
Καλλιεργητικές εργασίες και φροντίδες των φυτών	<p>Να κατανοήσει την αναγκαιότητα των καλλιεργητικών εργασιών για τα φυτά.</p> <p>Να αποκτήσει τις απαραίτητες δεξιότητες των καλλιεργητικών εργασιών και φροντίδων για τα φυτά.</p> <p>Να εξοικειωθεί στην χρήση των καλλιεργητικών εργασιών.</p>	<p>Κίνηση</p> <p>Όγκος – Χώρος</p> <p>Μορφή</p> <p>Υπευθυνότητα</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Αποτέλεσμα</p> <p>Πολιτισμός</p>
Καλλιεργούμενα φυτά	Να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα των καλλιεργούμενων φυτών στην γεωργική παραγωγή και στην οικονομία.	<p>Ύλη</p> <p>Μορφή</p> <p>Χώρος</p> <p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Σύνθεση</p>

	<p>Να αποκτήσει γενικές γνώσεις στα καλλιεργούμενα φυτά.</p> <p>Να αναπτύξει κατάλληλες τεχνικές καλλιέργειας των φυτών.</p> <p>Να ενεργοποιηθεί στην πρακτική των καλλιεργειών.</p>	<p>Ισορροπία</p> <p>Πληροφορία</p>
Φυτοπροστασία	<p>Να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα της φυτοπροστασίας για τα φυτά.</p> <p>Να εξοικειωθεί με τα μέτρα προστασίας.</p> <p>Να διακρίνει και να εντοπίζει τους επαγγελματικούς κινδύνους κατά τη χρήση των φυτοφαρμάκων.</p> <p>Να ενεργοποιηθεί στην πρακτική φυτοπροστασίας.</p>	<p>Χώρος</p> <p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Υπευθυνότητα</p> <p>Χρησιμότητα</p> <p>Πληροφορία</p> <p>Επικινδυνότητα</p>
Γνώση λειτουργία και χρήση των χώρων φύτευσης διατήρησης και πολλαπλασιασμού των φυτών	<p>Να ανακαλύψει και να συνειδητοποιήσει τις διαφορές των χώρων (φύτευση, διατήρησης και πολλαπλασιασμού των φυτών).</p> <p>Να κατονομάζει τους διάφορους χώρους.</p> <p>Να ενεργοποιηθεί στη χρήση και λειτουργία των χώρων.</p>	<p>Ύλη</p> <p>Μορφή</p> <p>Χώρος</p> <p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Όγκος – Χώρος</p> <p>Μεθόδευση</p> <p>Πολιτισμός</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ειδικό σκοπό

Με τη διδασκαλία των μαθημάτων της Φυτικής Παραγωγής, της Ανθοκομίας και της Κηποτεχνίας επιδιώκεται ο μαθητής:

Να αναγνωρίζει, διαχωρίζει και κατηγοριοποιεί τη σημασία των φυτικών, ανθοκομικών και δεντροκομικών προϊόντων.

Να περιγράφει και να προσδιορίζει φυτά και δέντρα.

Να αναγνωρίζει, κατονομάζει και ταξινομεί τα παραγόμενα προϊόντα, σύμφωνα με τη χρησιμότητά τους στη διατροφή.

Να εντοπίζει, επιλέγει και να διαχωρίζει υλικά και μέσα που χρειάζονται για την καλύτερη άσκηση του επαγγέλματός του.

Να κατανοήσει, να εκτιμήσει και να αποδεχθεί τη λειτουργία της ελεύθερης αγοράς.

Να αναπτύξει αυτοπεποίθηση, αυτογνωσία με σκοπό τη σωστή λήψη αποφάσεων για την προσωπική και οικονομική του ανεξαρτησία.

Να αποκτήσει δεξιότητες και λεπτές κινήσεις με διάφορες κατασκευές και παρασκευές προϊόντων, μέσω ενθάρρυνσης.

A. ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Επιδιώκεται ο μαθητής:</p> <p>Να κατονομάζει και να περιγράφει τα διάφορα γεωργικά εργαλεία.</p> <p>Να κατανοεί τη χρησιμότητα των γεωργικών εργαλείων.</p> <p>Να επιλέγει το κατάλληλο γεωργικό εργαλείο για την αντίστοιχη εργασία.</p> <p>Να γνωρίζει και να εξηγεί το σωστό τρόπο συντήρησης των γεωργικών εργαλείων.</p> <p>Να εξοικειωθεί με τη σωστή χρήση των γεωργικών εργαλείων.</p> <p>Να κατονομάζει και να περιγράφει τα διάφορα γεωργικά μηχανήματα.</p> <p>Να αναγνωρίζει τα γεωργικά</p>	<p>Εργαλεία (τσάπα, τσουγκράνα, φτυάρι, κασμάς, μεταλλική σκούπα, πιρούνα, σκαλιστήρι, φυτευτήρι, πατόφτυαρο, ψαλίδι φύλλων, ψαλίδι κλαδέματος, ψαλίδι μπορντούρας, μαχαίρι εκεντρισμού, πριόνι, γεωργικό καρότσι, ψεκαστήρας προπίεσεως, ποτιστήρι).</p> <p>Μηχανήματα (χλοοκοπτικό, σκαπτικό, φρέζα, γεωργικοί ελκυστήρες, θεριζοαλωνιστική μηχανή, μηχανές άρδευσης, μηχανές φύτευσης).</p>	<p>Διάλεξη – συζήτηση.</p> <p>Προβολή σλάιτς, διαφάνειες, βίντεο.</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους πρακτικής άσκησης (φυτώρια, πάρκα κ.λ.π.).</p> <p>Πρακτική άσκηση σε χώρους του εργαστηρίου.</p> <p>Πρακτική άσκηση στο σωστό χειρισμό των εργαλείων.</p> <p>Διάλεξη – συζήτηση.</p> <p>Προβολή σλάιτς, διαφάνειες, βίντεο.</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους πρακτικής άσκησης (φυτώρια, θερμοκήπια, πάρκα κ.λ.π.).</p> <p>Φωτογραφίες.</p> <p>Πρακτική άσκηση σε χώρους του εργαστηρίου.</p> <p>Ανάλυση πληροφορικών εντύπων.</p>

<p>μηχανήματα και να κατανοεί τη χρησιμότητά τους.</p> <p>Να επιλέγει το κάθε γεωργικό μηχάνημα ανάλογα με την εργασία που κάνει και να κατανοεί τη λειτουργία και τη χρήση του.</p> <p>Να γνωρίζει και να εφαρμόζει το σωστό τρόπο συντήρησης των γεωργικών μηχανημάτων.</p> <p>Να μάθει να τηρεί τους κανόνες ασφαλείας κατά τη χρήση των γεωργικών μηχανημάτων.</p>		
--	--	--

B. ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ, ΕΝΔΥΣΗΣ – ΥΠΟΔΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να γνωρίζει και να ακολουθεί τους γενικούς κανόνες υγιεινής και ασφάλειας του εργαστηρίου.</p> <p>Να γνωρίζει τη θέση του φαρμακείου, των πυροσβεστήρων και των γενικών διακοπών ρεύματος του εργαστηρίου.</p>	<p>Ένδυση – Υπόδηση και υγιεινή του εργαστηρίου.</p> <p>Ασφάλεια στο χώρο του εργαστηρίου από εργαλεία και μηχανήματα.</p>	<p>Διάλεξη – Συζήτηση, προβολή video, επίσκεψη σε χώρο παραγωγής φυτών και επίδειξη των μέτρων υγιεινής.</p> <p>Διάλεξη – Συζήτηση, προβολή video, χρησιμοποίηση ειδικών προστατευτικών εξαρτημάτων (γάντια, μάσκες).</p> <p>Δραματοποίηση και παίξιμο ρόλων για παροχή πρώτων βοηθειών.</p> <p>Πρωτόκολλο- πρόγραμμα, καθημερινής βάσης, ένδυσης υπόδησης, κατά την εφαρμογή του εργαστηρίου.</p> <p>Τοποθέτηση των εργαλείων και των</p>

<p>Να αντιλαμβάνεται τη χρησιμότητα των ατομικών μέτρων προστασίας και να τα εφαρμόζει με συνέπεια.</p> <p>Να εντοπίζει και να περιορίζει τις επικίνδυνες συνθήκες κατά την άσκηση των διαφόρων εργασιών.</p> <p>Να περιγράφει τα είδη ένδυσης – υπόδησης και υγιεινής στο χώρο του εργαστηρίου.</p> <p>Να τηρεί τους κανόνες υγιεινής.</p> <p>Να διακρίνει και να εξηγεί τα σήματα κινδύνου.</p> <p>Να τοποθετεί σε ασφαλή θέση τα εργαλεία ή μηχανήματα.</p> <p>Να ελέγχει πριν τη χρήση την καλή λειτουργία των εργαλείων ή μηχανημάτων.</p> <p>Να εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας των εργαλείων ή μηχανημάτων κατά τη χρήση τους.</p>		<p>μηχανημάτων σε ασφαλή θέση μετά το τέλος των εργασιών.</p>
--	--	---

Να συντηρεί τα εργαλεία ή τα μηχανήματα.		
--	--	--

Γ. ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να αναγνωρίζει τα διάφορα είδη μετρήσεων.</p> <p>Να αναγνωρίζει και να κατανοεί το σωστό όργανο μέτρησης.</p> <p>Να επιμετρά με το εκτελεσμένο έργο.</p> <p>Να γνωρίζει τη μονάδα μέτρησης των τριών διαστάσεων και να προσδιορίζει τις υποδιαιρέσεις.</p> <p>Να υπολογίζει το μήκος, το πλάτος ή το ύψος.</p> <p>Να χρησιμοποιεί σωστά το όργανο μέτρησης.</p> <p>Να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί την έννοια του εμβαδού.</p> <p>Να γνωρίζει τη μονάδα μέτρησης επιφανειών και τις υποδιαιρέσεις του.</p> <p>Να υπολογίζει το</p>	<p>Είδη μετρήσεων</p> <p>Μετρήσεις τριών διαστάσεων</p> <p>Μετρήσεις επιφανειών</p>	<p>Εργαστηριακή άσκηση χρήσης μέτρου.</p> <p>Δημιουργία πινακίδων με ανάλυση του μέτρου στις υποδιαιρέσεις του.</p> <p>Χρήση του μέτρου για μετρήσεις του ύψους των μαθητών.</p> <p>Υπολογισμός αποτελεσμάτων μέτρησης.</p> <p>Δημιουργία πινακίδων και ανάρτησή τους με περιεχόμενο το τ.μ. και τις υποδιαιρέσεις του.</p>

<p>εμβαδόν των επιφανειών.</p> <p>Να αντιλαμβάνεται ή να κατανοεί την έννοια του όγκου.</p>		
---	--	--

Δ. ΓΝΩΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να αναγνωρίζει τα υλικά και να αναφέρει τις γενικές αρχές των μιγμάτων.</p> <p>Να παρασκευάζει compost.</p> <p>Να αναφέρει τις προδιαγραφές των κηποτεχνικών υλικών.</p> <p>Να απαριθμεί και να περιγράφει τα κριτήρια επιλογής και τοποθέτησης των διακοσμητικών στοιχείων στο χώρο.</p> <p>Να αναφέρει και να περιγράφει τα υλικά των κατασκευών.</p>	<p>Εδαφικά μίγματα και κομπόστες</p> <p>Κηποτεχνικά υλικά</p> <p>Διακοσμητικά στοιχεία</p> <p>Υλικά κατασκευών</p>	<p>Συζήτηση – Διάλεξη με τη χρήση εποπτικών μέσων διδασκαλίας.</p> <p>Χωρισμός σε ομάδες και παρασκευή εδαφικού μίγματος στο εργαστήριο.</p> <p>Συνθέσεις στο εργαστήριο με διάφορα διακοσμητικά υλικά.</p> <p>Πρακτική άσκησης σε εξωτερικά παρτέρια, κήπους.</p> <p>Πρακτική άσκηση τοποθέτησης στο χώρο πήλινων γλαστρών.</p> <p>Επίσκεψη σε καταστήματα πώλησης διακοσμητικών υλικών.</p>

Ε. ΦΥΤΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να αναγνωρίζει</p>	<p>Ταξινόμηση των</p>	<p>Προβολή σλαΐτς με θέμα τα φυτά και το</p>

<p>τα φυτά σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και τη χρησιμότητά τους.</p> <p>Να γνωρίζει τις ομάδες και υποομάδες φυτών.</p> <p>Να περιγράφει τα φυτά και τα δέντρα.</p> <p>Να περιγράφει τα διάφορα μέρη και τις λειτουργίες τους με ακρίβεια στα φυτά και τα δέντρα.</p> <p>Να εκτιμήσει την προσφορά τους προς τον άνθρωπο και το οικοσύστημα</p>	<p>φυτών από γεωργικής πλευράς (Σιτηρά, Ελαιούχα, Ζαχαρούχα, Κλωστικά κ.λ.π.).</p> <p>Ταξινόμηση των φυτών με βάση την προέλευσή τους.</p> <p>Οργάνωση και βασικές λειτουργίες των φυτών.</p> <p>Χαρακτηρισμός σταδίων ανάπτυξης των φυτών.</p> <p>Αγενής και εγγενής πολ/σμός των φυτών.</p>	<p>οικοσύστημα.</p> <p>Προβολή διαφανειών και βίντεο με τις ομάδες και υποομάδες των φυτών και δέντρων.</p> <p>Συλλογή και συσκευασία παραγόμενων προϊόντων.</p> <p>Πρακτική άσκηση του αγενούς και εγγενούς πολ/σμού στο εργαστήριο.</p> <p>Εργαστηριακή άσκηση με θέμα την αναγνώριση των μερών του φυτού.</p>
---	---	--

ΣΤ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να περιγράφει τη διαδικασία καλλιεργητικών εργασιών.</p> <p>Να επιλέγει τη σωστή εργασία.</p> <p>Να επιλέγει την κατάλληλη φροντίδα για το φυτό.</p> <p>Να ασκηθεί στην περιποίηση των φυτών.</p>	<p>Εργασίες καλλιέργειας φυτών και Δέντρων (Λίπανση, Κλάδεμα, Ράντισμα, Αραίωμα, Όργωμα).</p> <p>Περιποίηση φυτών και δέντρων (Πότισμα, Φωτισμό, Αερισμό, Υγρασία)</p>	<p>Επισκέψεις σε χώρους παραγωγής και συντήρησης φυτών και δέντρων (Θερμοκήπια, Υπαίθριες καλλιέργειες).</p> <p>Πρακτική άσκηση σε υπαίθριους χώρους του εργαστηρίου.</p>

--	--	--

Z. ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΑ ΦΥΤΑ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να αναγνωρίζει τις ομάδες ανθοκομικών και λαχανοκομικών φυτών.</p> <p>Να περιγράφει τα ανθοκομικά – λαχανοκομικά φυτά.</p> <p>Να αντιληφθεί τη σημασία των ανθοκομικών και λαχανοκομικών φυτών στη παραγωγή και εν γένει στην Οικονομία.</p>	<p><u>ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ</u> Ταξινόμηση ανθοκομικών φυτών (ετήσια, πολυετή, βολβώδη, κονδυλωδη, ριζοματώδη). Δρεπτά άνθη φυτά σε γλάστρες για τα άνθη τους. Φυτά σε γλάστρες για το φύλλωμά τους. Κάκτοι-παχύφυτα Συλλογή και Συντήρηση ανθοκομικών φυτών. Σημασία της Ανθοκομίας στην Οικονομία.</p> <p><u>ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΑ</u> Ταξινόμηση λαχανοκομικών φυτών. Χώροι καλλιέργειας των λαχανοκομικών φυτών. Συλλογή και συντήρηση των λαχανοκομικών. Σημασία των Λαχανοκομικών στην Οικονομία.</p> <p><u>ΔΕΝΤΡΟΚΟΜΙΑ</u> Ταξινόμηση Δενδρωδών καλλιεργειών (Γιγαρτόκαρπα, Πυρηνόκαρπα, Ακρόδρυα, Εσπεριδοειδή, Χαρουπιιά –</p>	<p>Διάλεξη – συζήτηση</p> <p>Προβολή σλάιτς</p> <p>Διαφάνειες – βίντεο</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους ανθοκομικών και Λαχανοκομικών φυτών(λαϊκές, ανθοπωλεία).</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους τυποποίησης και συσκευασίας παραγόμενων ανθέων και λαχανικών.</p> <p>Ασκήσεις κατασκευών με Ανθοκομικά και καρποφόρα είδη.</p> <p>Παρασκευή γλυκών, ελιών κ.λ.π.</p> <p>Πρακτική άσκηση στο εργαστήριο φύτευσης λαχανικών.</p>
<p>Να διακρίνει τις κατηγορίες των καρποφόρων</p>	<p>Δενδρωδών καλλιεργειών (Γιγαρτόκαρπα, Πυρηνόκαρπα, Ακρόδρυα, Εσπεριδοειδή, Χαρουπιιά –</p>	<p>Διαφάνειες</p> <p>Σλάιτς – Βίντεο</p> <p>Εκπαιδευτικές επισκέψεις</p> <p>Πρακτική άσκηση στο εργαστήριο.</p>

<p>δέντρων.</p> <p>Να αναφέρει τη σημασία των καρποφόρων δέντρων.</p> <p>Να αντιληφθεί τη σημασία των κηποτεχνικών εφαρμογών.</p> <p>Να ασκηθεί στη συντήρηση κηποτεχνικών εφαρμογών.</p>	<p>Αβοκάντο – Μπανανιά). Περιγραφή του δέντρου. Πολ/σμός των καρποφόρων δέντρων. Καλλιεργητικές φροντίδες στην Δεντροκομία. (Άρδευση, Κλάδεμα, Λίπανση, Φυτοπροστασία). <u>ΚΗΠΟΤΕΧΝΙΑ</u> Ορισμός κηποτεχνίας. Ρυθμοί κηποτεχνίας. Φυτά κηποτεχνίας. (Ετήσια, πολυετή, βολβώδη, καλ/κά, θάμνοι, δέντρα). Συντήρηση κηποτεχνικών εφαρμογών.</p>	<p>Προβολή Σλάιτς – Διαφάνειες – Βίντεο</p> <p>Επισκέψεις σε χώρους κηποτεχνικών εφαρμογών.</p> <p>Πρακτική άσκηση στο εργαστήριο σε κήπους και παρτέρια.</p>
---	--	---

Η. ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να γνωρίζει τη σημασία της φυτοπροστασίας για τα φυτά και τα δέντρα.</p> <p>Να περιγράφει σε</p>	<p>Ζωικοί εχθροί φυτών και δέντρων.</p> <p>Παθογόνοι μικροοργανισμοί</p>	<p>Προβολή σλάιτς</p> <p>Βίντεο</p> <p>Δημιουργία εντομολογίου</p> <p>Εργαστηριακή άσκηση των ζωικών και</p>

<p>έκταση τα συμπτώματα.</p> <p>Να γνωρίζει και να εξοικειωθεί με τα μέσα βιολογικής καταπολέμησης.</p> <p>Να γνωρίζει, αναγνωρίζει και να περιγράφει τα διάφορα ζιζάνια.</p> <p>Να ασκηθεί στην αναγνώριση και περιγραφή ζωικών εχθρών των φυτών και δέντρων.</p> <p>Να ασκηθεί στην αναγνώριση και περιγραφή των παθογόνων μικροοργανισμών.</p>	<p>Ασθένειες φυτών και δέντρων.</p> <p>Φυτικοί εχθροί (ζιζάνια)</p>	<p>παθογόνων μικροοργανισμών μακροσκοπικά.</p> <p>Παρατηρήσεις των ζιζανίων στο χώρο του εργαστηρίου.</p> <p>Ανάλυση έντυπου υλικού.</p> <p>Παρατήρηση καταστροφών από μύκητες, ακάρια, μύκητες και βακτήρια.</p>
---	---	---

Θ. ΓΝΩΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΦΥΤΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να περιγράφει τους χώρους παραγωγής και συντήρησης των φυτών.</p> <p>Να ασκηθεί στη χρήση κατάλληλων χώρων παραγωγή φυτών.</p> <p>Να ασκηθεί στην παραγωγή φυτών.</p>	<p>Χώροι παραγωγής και συντήρησης φυτών και δέντρων.</p>	<p>Προβολή σλάιτς – βίντεο</p> <p>Επισκέψεις σε πραγματικούς χώρους εργασίας (π.χ. θερμοκήπια)</p> <p>Κατασκευή σπορείων</p>

Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας.

Θέμα: Ηλιακή ενέργεια

Οι μαθητές ενημερώνονται για τη χρησιμότητα της ηλιακής ενέργειας στα φυτά και στα ζώα. Δημιουργία της φωτοσύνθεσης στα φυτά και της βιταμίνης D στα ζώα.

Γίνεται προβολή βιντεοταινιών και σλάιτς με περιεχόμενο τη χρησιμότητα της ηλιακής ενέργειας π.χ. για θέρμανση κτιρίων, νερού και τη μεταφορά της ηλιακής ενέργειας από τα φυτά σε χημική.

Επίσκεψη

Γίνεται συζήτηση και ανάλυση πληροφοριών για τις ήπιες μορφές ενέργειας από όλη την ομάδα (εκπαιδευτικού – μαθητών).

Επισκέψεις σε χώρους συλλογής ηλιακής ενέργειας για θέρμανση ή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Θεμελιώδης διαθεματικές έννοιες: Πληροφορία – Επικοινωνία, αλληλεπίδραση, Πολιτισμός.

Προεκτάσεις: Στο μάθημα της Γλώσσας, Κ. Αγωγή και στα εργαστήρια Υδραυλικού, Ξυλουργικού.

Θέμα: Νερό

Οι μαθητές ενημερώνονται για τη χρησιμότητα του νερού στη σύγχρονη κοινωνία.

Παρατήρηση στην χρήση και μεταφορά του νερού στη σχολική μονάδα.

Χρήση νερού στα φυτά.

Γίνεται προβολή βιντεοταινιών, σλάιτς με περιεχόμενο φράγματα, αρδευτικά έργα για πότισμα σε καλλιέργειες και σε θερμοκήπια με τεχνηκές ύδρευσης.

Γίνεται συζήτηση και ανάλυση πληροφοριών από όλη την ομάδα (Εκπαιδευτικού – μαθητών).

Γίνονται επισκέψεις σε χώρους με ειδικές τεχνικές άρδευσης στα φυτά.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: πληροφορία, σχεδιασμός, αλληλεπίδραση, πολιτισμός

Προεκτάσεις: Στο μάθημα της γλώσσας, Κ. Αγωγής και σε εργαστήρια του υδραυλικού, κεραμικής

Θέμα: Εργαλεία

Οι μαθητές κατονομάζουν τα εργαλεία που χρησιμοποιούν στο εργαστήριο της κηπουρικής.

Συλλέγουν φωτογραφίες με τα εργαλεία και τη χρήση τους.

Πληροφορίες για τους κανόνες ασφαλείας και τη χρήση τους.

Πραγματική επίδειξη σε χώρους του εργαστηρίου.

Θεμελιώδεις έννοιες: Ύλη, Χρήση, Ασφάλεια, Ομοιότητα – Διαφορά, Πολιτισμός

Προεκτάσεις: Στο μάθημα της Γλώσσας, των Μαθηματικών, της Κοινωνικής Αγωγής και στα εργαστήρια του Υδραυλικού – ξυλουργικού, Πηλού.

Θέμα: Χώμα

Οι μαθητές ενημερώνονται και συλλέγουν πληροφορίες για τα είδη των εδαφών. Παρατήρηση στη διαφορετικότητα της σύστασης του χρώματος και του βάρους.

Γίνεται προβολή βιντεοταινιών και σλάιτς ανάλυσης και σύστασή τους (π.χ. Αργιλώδη, Αμμώδη, Πυλώδη) και σύγκριση στην περιεκτικότητα συγκράτησης των θρεπτικών συστατικών.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Ομοιότητα – Διαφορά, Αλληλεπίδραση, Σύσταση, Χρήση, Πληροφορία.

Προεκτάσεις: Στο μάθημα της Γλώσσας και του εργαστηρίου της κεραμικής.

Εργαστήριο Φυτικής Παραγωγής και Ανθοκομίας

Τα μαθήματα της φυτικής παραγωγής, ανθοκομίας και κηποτεχνίας πρέπει να γίνονται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κατάλληλη υποδομή.

Το εργαστήριο πρέπει να είναι ευρύχωρο για να μπορούν οι μαθητές να κινούνται ελεύθερα και να εργάζονται με ασφάλεια.

Πρέπει να έχει αρκετό φωτισμό και σωστό αερισμό.

Απαραίτητο είναι στο εργαστήριο το νερό, ένας νεροχύτης και μια ντουζιέρα. Επίσης πρέπει να υπάρχουν ντουλάπια για τη φύλαξη των πραγμάτων των μαθητών, των αναλωσίμων υλικών του εργαστηρίου και των επικίνδυνων εργαλείων. Επίσης πρέπει να έχει ράφια για την τοποθέτηση των παραγόμενων φυτών και τη φύλαξή τους.

Πρέπει να υπάρχουν πάγκοι για την καθημερινή άσκηση των μαθητών. Είναι απαραίτητος ένα πίνακας και θρανία, καρέκλες για το θεωρητικό κομμάτι του εργαστηρίου.

Μια αποθήκη στην οποία θα φυλάσσονται τα εργαλεία και τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για δουλειές εκτός του εργαστηρίου (κήπος, χωράφια). Απαραίτητο είναι το φαρμακείο και οι πυροσβεστήρες στο εργαστήριο.

Διδακτική μεθοδολογία

Η διδασκαλία των εργαστηριακών μαθημάτων ακολουθεί τις γενικές αρχές της εκπαίδευσης και βασίζεται σε παιδαγωγικά κριτήρια όπως:

- η μάθηση να έχει επαγωγική πορεία, από το μέρος στο όλο και από το απλό στο σύνθετο.
- οι στόχοι της διδασκαλίας να είναι σαφείς και να ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα και στις ιδιαιτερότητες κάθε μαθητή.
- η διδασκαλία να είναι εξατομικευμένη , αλλά συγχρόνως να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για ομαδοκεντρικές προσεγγίσεις.
- τα μέσα και οι μέθοδοι διδασκαλίας να υποστηρίζουν τις πρακτικές γνώσεις που θα διδαχτούν και αυτές να έχουν άμεση σύνδεση και εφαρμογή στην καθημερινή ζωή
- η διδασκαλία να στηρίζεται στην ανάπτυξη της αυτενέργειας του μαθητή και να στοχεύει στη δημιουργία αυτόνομων ενηλίκων, ελεύθερων και δημοκρατικών.

Η ανακαλυπτική και η βιωματική , ως μορφές διδασκαλίας θεωρούνται οι πιο αποτελεσματικές προσεγγίσεις για το χώρο των εργαστηρίων της ειδικής αγωγής.

Η άμεση μορφή διδασκαλίας ακολουθούμενη από την πρακτική επίδειξη, επίσης έχει τη δυνατότητα να δίνει χρήσιμες, σαφείς γνώσεις και πως αυτές εφαρμόζονται. Οι εργαστηριακές γνώσεις που δίνονται στο κάθε εργαστηριακό μάθημα δεν θα πρέπει να έχουν ακαδημαϊκό χαρακτήρα, αλλά να ενισχύουν την κατανόηση θεμάτων τεχνικής και επαγγελματικής φύσεως και να αντιμετωπίζουν υπαρκτά προβλήματα με δημιουργικούς τρόπους.

Ως μέθοδοι διδασκαλίας εφαρμόζεται κυρίως η ανάλυση έργου(task analysis). Οι στόχοι διδασκαλίας οι οποίοι είναι εξατομικευμένοι, αλλά με κοινό μακροπρόθεσμο στόχο, αναλύονται σε βήματα. Τα εργαστηριακά μαθήματα είναι πρακτικής φύσης γεγονός που δημιουργεί ελευθερία κινήσεων και για τους μαθητές και για τον εκπαιδευτικό, όμως η διδασκαλία πρέπει να δομείται με επιστημονικά προγραμματισμένη(διδακτική) πορεία που να προσαρμόζεται στις ανάγκες των μαθητών.

Οι μεγαλύτερες ή μικρότερες δυσκολίες που παρουσιάζουν οι μαθητές οδηγούν στην αναγκαιότητα στην ευέλικτη και ελαστική χρήση του προγράμματος σπουδών. Άλλα θέματα θα διδαχτούν χωρίς να δοθεί ιδιαίτερη έκταση ενώ άλλα θα διδαχτούν σε βάθος. Ανάλογα δε με το ενδιαφέρον που θα δείξουν οι μαθητές μπορούν να συμπληρωθούν κι άλλες θεματικές ενότητες.

Το παρόν ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ δεν είναι περιοριστικό. Η σειρά των αξόνων και των θεματικών ενοτήτων είναι ενδεικτική. Σε κάθε θέμα διδασκαλίας εμπλέκονται πολλά στοιχεία, γεγονός που επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να τροποποιήσει τη σειρά των αξόνων και των θεματικών ενοτήτων, να προσθέσει ή να παραλείψει κάτι.

Η διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης αποτελεί ένα ενιαίο οργανικό σύνολο, γεγονός που επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να λειτουργεί ευλύγιστα και να επανέρχεται, όταν και όπου χρειάζεται για λόγους επανατροφοδότησης και μέγιστης δυνατής βελτίωσης της επιδιωκόμενης μάθησης.

Προτείνεται η κατ' οίκον εργασία, σε λογικά μέτρα, ανάλογα με τις δυνατότητες κάθε μαθητή ώστε με την εξάσκηση να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή εμπέδωση των γνώσεων.

Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας για κάθε θεωρητικό μάθημα των ΕΕΕΕΚ, μπορεί να εξεταστεί η δυνατότητα συνεργασίας με το μάθημα των εργαστηρίων.

Τα εργαστήρια είναι πολύπλευρα και πολυδιάστατα και απαιτούν δραστήριο και δημιουργικό εκπαιδευτικό. Ο εργαστηριακός εκπαιδευτικός είναι σκόπιμο να προγραμματίζει τις ετήσιες δραστηριότητες εντός και εκτός της τάξης. Να σχεδιάζει εγκαίρως τις ευρύτερες διδακτικές ενότητες μαθημάτων καθώς και κάθε μάθημα χωριστά. Επίσης οφείλει να λαμβάνει υπόψη του τα προγράμματα σπουδών και την αλληλοδιαδοχή της ύλης , ώστε να υπάρχει συνέχεια και να διαφυλάσσεται η συνεπής πορεία από χρονιά σε χρονιά, στη διδασκαλία του.

Η χρήση βιβλίου μαθητή και ποικίλων άλλων διδακτικών και εποπτικών υλικών σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να καταστήσει τα εργαστήρια βιβλιοκεντρικά.

Η οργάνωση του εργαστηρίου με τα απαραίτητα σε κάθε διδακτική ώρα υλικά για τον εκπαιδευτικό και για τα παιδιά, καθώς και η οργάνωση παράλληλων δραστηριοτήτων (projects) , συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη διεξαγωγή του μαθήματος. Ο εκπαιδευτικός πρέπει εκτός του καθημερινού προγραμματισμού για τα αναγκαία υλικά, να μεριμνά για τον εξοπλισμό του εργαστηρίου και για τον εμπλουτισμό των χρησιμοποιούμενων αναλώσιμων ή εποπτικών υλικών. Επίσης πρέπει να συνδέει ποικιλοτρόπως το σχολικό εργαστήριο με πραγματικούς χώρους εργασίας, όπως βιοτεχνίες, εργοστάσια, βιομηχανίες και να οργανώνει επισκέψεις, διαλέξεις, διδακτικές και μαθησιακές δραστηριότητες σχετικά με το μάθημά του.

Ακόμα θα πρέπει να αξιοποιεί τη δημιουργικότητα των παιδιών και να επιβραβεύει τις προσπάθειές τους με τη διοργάνωση εκθέσεων, bazar κ.λ.π.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση συμπληρώνει τη μαθησιακή διαδικασία των μαθημάτων των εργαστηρίων, γιατί μας δείχνει σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι στόχοι του προγράμματος και ποιες διορθωτικές παρεμβάσεις επιβάλλονται.

Κατά την αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μαθητών και ο ατομικός τρόπος και ρυθμός μάθησης.

Επίσης λαμβάνονται υπόψη παράγοντες εξωδιδακτικοί, όπως οι ευκαιρίες που έχει κάθε παιδί για μάθηση, στο κοινωνικό του και οικογενειακό του περιβάλλον.

Οι μαθητές μας ως Α.Μ.Ε.Α. θα αξιολογηθούν με βάση τις γενικές αρχές της αξιολόγησης, οι κυριότερες από τις οποίες είναι:

- α) Η μάθηση είναι μια πολύπλοκη νοητική διαδικασία
- β) Η μάθηση συντελείται με μια διαδικασία διαρκούς αλληλεπίδρασης
- γ) Η προσωπικότητα ενός ατόμου δομείται από γνωστικά στοιχεία, εμπειρίες, βιώματα και αξίες που συνθέτουν μια εννιαία ολότητα.
- δ) Η διδασκαλία θα πρέπει να οδηγεί στη διεύρυνση των γνωστικών δομών.
- ε) Η γνώση θα πρέπει να συνοδεύεται από απόκτηση δεξιοτήτων που θα αξιολογούν τη δυνατότητα για αντιμετώπιση καθημερινών προβλημάτων.

Όσον αφορά τους σκοπούς της αξιολόγησης των μαθητών, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις δυνατότητες που ανέπτυξε και αξιοποιεί ο κάθε μαθητής σε σχέση με την καθημερινή ζωή. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί:

- α) στην αρχή της ολόπλευρης εκτίμησης της παρουσίας του μαθητή, ώστε η αξιολόγηση να μην εστιάζεται μόνο στις αδυναμίες του
- β) στην παρωθητική αρχή της αξιολόγησης- ενθάρρυνσης της προσπάθειας
- γ) στη συσχέτιση των δεδομένων της αξιολόγησης με το ελατομικευμένο πρόγραμμα του κάθε μαθητή.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης δεν είναι αυτοσκοπός ούτε μέσο ιεράρχησης και ταξινόμησης των μαθητών, αλλά βασικός μοχλός κινητοποίησης του σχολείου και του εκπαιδευτικού, για τη λήψη ενδεδειγμένων παιδαγωγικών και διδακτικών μέτρων που αναβαθμίζουν την παρεχόμενη εκπαίδευση.

Ειδικά στους μαθητές Α.Μ.Ε.Α. δεν έχει σημασία η βαθμολογία, αλλά η ακριβής περιγραφή των δυνατοτήτων τους. Γι' αυτό η έκφραση του αξιολογικού αποτελέσματος θα είναι η περιγραφική. Μέσα από αυτήν παρέχεται η δυνατότητα περιγραφής των επιδόσεων του μαθητή με περισσότερη σαφήνεια και πληρότητα.

Έτσι θα δοθεί η δυνατότητα να κατανοηθούν, όχι μόνο οι αδυναμίες και οι ελλείψεις του μαθητή, αλλά ακόμη και σημαντικές πτυχές της σχολικής προσπάθειας, της συμμετοχής και της δραστηριότητας του μαθητή.

Με την περιγραφική αξιολόγηση στο επίκεντρο της αξιολογικής διαδικασίας, βρίσκεται η ατομική πορεία της μάθησης του μαθητή, από την οποία αναδεικνύονται, αφενός τα ενδιαφέροντα, οι ανάγκες και οι προσωπικές ιδιαιτερότητες του και αφετέρου επισημαίνεται η επίδραση των παραγόντων που εμπλέκονται στην οργάνωση και την υλοποίηση των διαδικασιών μάθησης.

Η αξιολογική διαδικασία μπορεί να εφαρμοστεί: α) κατά την προετοιμασία της διδασκαλίας (διαγνωστική). Η διαγνωστική αξιολόγηση αποκαλύπτει ανάγκες που ανήκουν σε όλο το φάσμα των μαθησιακών δυσκολιών και αποτελεί τη βάση για την εξατομικευμένη διδασκαλία που πρέπει να σχεδιάζεται στα πλαίσια της εκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρίες(ΑΜΕΑ). Ο σχεδιασμός των εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων καθορίζει τα πλαίσια και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών με αναπηρίες. β) κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας (διαμορφωτική). Με τη διαμορφωτική αξιολόγηση επιδιώκεται η πληροφόρηση του εκπαιδευτικού για την πρόοδο των μαθητών κατά τη διάρκεια της καθημερινής διδασκαλίας και γ) στο τέλος της διδασκαλίας (τελική). Με την τελική αξιολόγηση που διενεργείται μετά την ολοκλήρωση μιας διδακτικής ενότητας ή την ολοκλήρωση της διδακτέας ύλης αποτιμάται με συστηματικό τρόπο το αποτέλεσμα της διδακτικής διαδικασίας που ακολουθήσαμε.

Ως μορφές αυτής της αξιολόγησης προτείνονται οι εξής:

Διαγνωστική αξιολόγηση

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης με θέμα τα επαγγέλματα.

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης με περιεχόμενο κοινωνικά θέματα(οικογενειακή κατάσταση, φίλοι, ενδιαφέροντα, προηγούμενη εργαστηριακή ή επαγγελματική εμπειρία, επαγγέλματα γονέων και συγγενών).

Οι παραπάνω συνεντεύξεις-ερωτήσεις γίνονται για να ανακαλύψουμε το κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον του κάθε μαθητή.

Για να διαπιστώσουμε αν υπάρχουν επαγγελματικές διέξοδοι από την οικογένεια ή το συγγενικό περιβάλλον και αν η εργαστηριακή του απασχόληση σχετίζεται με αυτές.

Αξιολογικά τεστ δεξιοτήτων.

Αξιολογικά προεπαγγελματικά τεστ.

Αξιολογικά επαγγελματικά τεστ.

Διαμορφωτική αξιολόγηση

Αξιολόγηση των διδακτικών στόχων της διδασκαλίας

Αξιολόγηση των βημάτων διδασκαλίας.

Καθημερινά ή εβδομαδιαία φύλλα αξιολόγησης, καταγραφής κατάκτησης δεξιοτήτων και τεχνικών, της μορφής:(επιτυγχάνει το στόχο, μόνος-μόνη του, με βοήθεια, καθόλου)

Τελική αξιολόγηση

Έλεγχος των καθημερινών ή εβδομαδιαίων φύλλων αξιολόγησης
Τριμηνιαία περιγραφική αξιολόγηση.
Δημιουργία φακέλλου φύλλων αξιολόγησης και τελική σύγκριση.

Προτεινόμενο διδακτικό υλικό για το μάθημα των εργαστηρίων των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Βιβλία μαθητή:

Πέντε τεύχη για κάθε μαθητή στο εργαστήριο Ραπτικής . Σύνολο βιβλίων πέντε (5).
Πέντε τεύχη για κάθε μαθητή στο εργαστήριο Κεραμικής . Σύνολο βιβλίων πέντε (5).
Πέντε τεύχη για κάθε μαθητή στο εργαστήριο Υδραυλικής. Σύνολο βιβλίων πέντε (5).
Πέντε τεύχη για κάθε μαθητή στο εργαστήριο Ξυλουργικής. Σύνολο βιβλίων πέντε (5).

Πέντε τεύχη για κάθε μαθητή στο εργαστήριο Κηπουρικής. Σύνολο βιβλίων πέντε (5).

Τετράδια εργασιών και ασκήσεων:

Ένα τετράδιο εργασιών , ασκήσεων και σχεδίου στο εργαστήριο Ραπτικής.
Ένα τετράδιο εργασιών , ασκήσεων και σχεδίου στο εργαστήριο Υδραυλικής.
Ένα τετράδιο εργασιών , ασκήσεων και σχεδίου στο εργαστήριο Κεραμικής.
Ένα τετράδιο εργασιών και ασκήσεων για το εργαστήριο της Ξυλουργικής.
Ένα τετράδιο εργασιών και ασκήσεων για το εργαστήριο της Κηπουρικής.

Βιβλία εκπαιδευτικού:

Ένα βιβλίο εκπαιδευτικού για κάθε τεύχος στο εργαστήριο Ραπτικής
Ένα βιβλίο εκπαιδευτικού για κάθε τεύχος στο εργαστήριο Υδραυλικής
Ένα βιβλίο εκπαιδευτικού για κάθε τεύχος στο εργαστήριο Κεραμική
Ένα βιβλίο εκπαιδευτικού για κάθε τεύχος στο εργαστήριο Ξυλουργικής
Ένα βιβλίο εκπαιδευτικού για κάθε τεύχος στο εργαστήριο Κηπουρικής

Εποπτικό υλικό:

Μια βιντεοκασέτα διάρκειας μιάμισης ώρας που θα συνοδεύει τα βιβλία εκπαιδευτικού σε κάθε εργαστήριο, με επιδείξεις δραστηριοτήτων και τεχνικών.
Ένα CD-ROM που θα συνοδεύει τα βιβλία εκπαιδευτικού σε κάθε εργαστήριο, με επιδείξεις δραστηριοτήτων και τεχνικών.

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος της ΠΦΑ

Ο σκοπός της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής (ΠΦΑ) είναι ίδιος με αυτόν της Φυσικής Αγωγής (ΦΑ) στην υποχρεωτική εκπαίδευση και συμβάλλει κατά προτεραιότητα στη σωματική ανάπτυξη των μαθητών. Παράλληλα βοηθάει στην ψυχική και πνευματική τους καλλιέργεια, καθώς και στην αρμονική ένταξή τους στην κοινωνία (Μουντάκης, 1992; Arnheim, Auxter & Crowe, 1973).

Προτεραιότητα έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων, καθώς και η ενίσχυση της υγείας τους.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης

ΤΑΞΕΙΣ	ΑΞΟΝΕΣ ΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	<u>ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ</u> (ΓΝΩΣΕΙΣ, ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ
<u>Α'-Β' ΤΑΞΕΙΣ</u>	Ελεύθερη Γυμναστική: Κινητικές δεξιότητες. Φυσικές ικανότητες. Ορθοσωματική αγωγή.	Οι μαθητές επιδιώκεται: Να βελτιώσουν την αδρή και λεπτή κίνηση. Να αναπτύξουν σύνθετες κινητικές προσαρμοστικές δεξιότητες. Να βελτιώσουν τη στάση του σώματος. Να αναπτύξουν κοινωνικές και ψυχικές αρετές όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος. Να βελτιώσουν τις φυσικές ικανότητες: Ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία, δύναμη, αντοχή.	Άτομο-Σύνολο Ισορροπία-Ακρίβεια Ομοιότητα-Διαφορά Μεταβολή Εξέλιξη-Ανάπτυξη

A'-B' ΤΑΞΕΙΣ	<p>Προσαρμοσμένες Αθλοπαιδιές:</p> <p>Ποδόσφαιρο, Καλαθοσφαίριση, Πετοσφαίριση, Χειροσφαίριση</p>	<p>Να αναπτύξουν σύνθετες προσαρμοστικές δεξιότητες.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές ικανότητες: ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία, δύναμη, αντοχή.</p> <p>Να γνωρίσουν οι μαθητές και να μάθουν τη βασική τεχνική των κυριότερων αθλημάτων για να βρουν αυτό που τους αρέσει ή τους ταιριάζει περισσότερο.</p> <p>Να γνωρίσουν βασικούς κανονισμούς διαφόρων αθλημάτων και αγωνισμάτων.</p> <p>Να κατανοήσουν το δικαίωμα της ισότιμης συμμετοχής και του άλλου στο παιχνίδι.</p> <p>Να διατηρήσουν τη σωματική τους υγεία και ευεξία.</p> <p>Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις υγιεινής και πρώτων βοηθειών.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της εφαρμογής των κανόνων στο παιχνίδι.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν τη συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.</p> <p>Να αναπτύξουν κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p>	<p>Άτομο-Σύνολο</p> <p>Σύστημα</p> <p>Οργάνωση (ισορροπία-νόμος)</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά</p> <p>Ισότητα</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Συνεργασία</p> <p>Συλλογικότητα</p>
---------------------	--	--	--

	<p>Προσαρμοσμένος Κλασικός αθλητισμός:</p> <p>Δρόμοι ταχύτητας Δρόμοι αντοχής Σκυταλοδρομία Άλμα σε μήκος Σφαιροβολία Φυσική κατάσταση</p>	<p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις τεχνικές σε ορισμένα αγωνίσματα.</p> <p>Να καλλιεργήσουν τις φυσικές σωματικές τους ικανότητες: αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια του αγώνα και την αξία της συμμετοχής.</p> <p>Να αναγνωρίσουν και να σέβονται την προσπάθεια του αντιπάλου.</p>	<p>Διάσταση (Χώρος-Χρόνος)</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά</p> <p>Μεταβολή (Εξέλιξη-Ανάπτυξη)</p> <p>Ισότητα</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Συνεργασία</p> <p>Συλλογικότητα</p>
	<p>Προσαρμοσμένες ασκήσεις Γυμναστικής:</p> <p>Ασκήσεις ελεύθερης γυμναστικής. Ενόργανη γυμναστική Ρυθμική γυμναστική</p>	<p>Να βελτιώσουν την κιναισθητική αντίληψη, την οπτική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού.</p> <p>Να αναπτύξουν απλές-σύνθετες κινητικές δεξιότητες.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή, το θάρρος και τη θέληση.</p>	<p>Διάσταση (Χώρος-Χρόνος)</p> <p>Σύστημα (δομή, οργάνωση, ισορροπία, συμμετρία)</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά</p>

<p><u>Α'-Β' ΤΑΞΕΙΣ</u></p>	<p>Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί:</p> <p>Συρτός στα τρία Χασάπικος Καλαματιανός</p>	<p>Να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον ελληνικό παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι.</p> <p>Να αναπτύξουν αντιληπτικές ικανότητες: την οπτική αντίληψη, την ακουστική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής, βασικές ικανότητες συντονισμού.</p> <p>Να αναπτύξουν κινητικές δεξιότητες: απλές προσαρμοστικές δεξιότητες, σύνθετες προσαρμοστικές δεξιότητες.</p> <p>Να καλλιεργήσουν στοιχεία ρυθμού, κίνησης, μουσικής, τραγουδιού και εθίμων της ελληνικής λαϊκής παράδοσης.</p> <p>Να εκτιμήσουν τα αισθητικά στοιχεία της κίνησης.</p>	<p>Παράδοση-Πολιτισμός</p> <p>Ατομο-Σύνολο</p> <p>Επικοινωνία-Αλληλεπίδραση (συνεργασία-συλλογικότητα)</p>
-----------------------------------	---	---	--

	<p>Κολύμβηση:</p> <p>Πρώθηση στο νερό με βοηθητικά όργανα επίπλευσης (ελεύθερο-ύπτιο).</p> <p>Τεχνική αναπνοών στο ελεύθερο.</p> <p>Ολοκληρωμένη τεχνική ελεύθερου-υπτίου.</p> <p>Εισαγωγή στην τεχνική προσθίου-πεταλούδας.</p> <p>Εκκίνηση.</p>	<p>Να αναπτύξουν διάφορους τρόπους μετακίνησης μέσα στο νερό.</p> <p>Να αναπτύξουν απλές-σύνθετες κινητικές δεξιότητες και να καλλιεργήσουν το συντονισμό των κινήσεων.</p> <p>Να αναπτύξουν φυσικές ικανότητες: ευκινησία, επιδεξιότητα, ταχύτητα, αντοχή.</p> <p>Να μάθουν βουτιές με τα πόδια και με το κεφάλι.</p> <p>Να ψυχαγωγηθούν.</p>	<p>Συντονισμός</p> <p>Επίπλευση</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Κίνηση</p> <p>Βύθιση</p>
--	--	--	---

Γ'-Δ' ΤΑΞΕΙΣ	<p>Προσαρμοσμένες Αθλοπαιδιές:</p> <p>Ποδόσφαιρο, Καλαθοσφαίριση, Πετοσφαίριση, Χειροσφαίριση</p>	<p>Να κατανοήσουν τα οφέλη της άσκησης στο σώμα και στο πνεύμα.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές ικανότητες: αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία.</p>	<p>Άτομο-Σύνολο</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Εξέλιξη-Ανάπτυξη</p>
--------------	--	--	--

<p>Γ'-Δ' ΤΑΞΕΙΣ</p>	<p>Να γνωρίσουν τους βασικούς κανονισμούς των διαφόρων αθλημάτων και να αγωνίζονται σύμφωνα με αυτούς.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την Ολυμπιακή και Αθλητική Παράδοση.</p> <p>Να κρίνουν ποιο άθλημα τους ταιριάζει περισσότερο.</p> <p>Να αναπτύξουν κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν τη συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.</p> <p>Να ψυχαγωγηθούν και να εκτονωθούν.</p>	<p>Σύστημα (Δομή-Οργάνωση-Νόμος)</p> <p>Αλληλεπίδραση (συνεργασία, συλλογικότητα - σύγκρουση-εξάρτηση-ενέργεια)</p>
----------------------------	--	---

	<p>Προσαρμοσμέ- νος Κλασικός αθλητισμός:</p> <p>Δρόμοι ταχύτητας Δρόμοι αντοχής Σκυταλοδρομία Άλμα σε μήκος Σφαιροβολία Φυσική κατάσταση</p>	<p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις τεχνικές σε αναγνωρισμένα αγωνίσματα.</p> <p>Να δοκιμάσουν τις δυνατότητες τους στα αθλήματα και να διαλέξουν αυτό που τους ταιριάζει περισσότερο.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια του αγώνα και την αξία της συμμετοχής.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια του αθλητισμού - πρωταθλητισμού.</p>	<p>Διάσταση(Χώρ ος-Χρόνος)</p> <p>Ομοιότητα- Διαφορά- Ισότητα</p> <p>Μεταβολή (Εξέλιξη Ανάπτυξη)</p> <p>Αλληλεπίδρασ η (Συνεργασία- Σύγκρουση- Εξάρτηση- Ενέργεια)</p>
	<p>Προσαρμοσμέ- νες ασκήσεις Γυμναστικής:</p> <p>Ασκήσεις ελεύθερης γυμναστικής Ενόργανη γυμναστική Ρυθμική γυμναστική</p>	<p>Να βελτιώσουν τις αντιληπτικές τους ικανότητες την κιναισθητική αντίληψη, την οπτική αντίληψη, την ακουστική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού.</p> <p>Να αναπτύξουν κινητικές δεξιότητες: σύνθετες κινητικές δεξιότητες, περίπλοκες κινητικές δεξιότητες.</p> <p>Να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις πρώτων βοηθειών.</p> <p>Να αναπτύξουν ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας και συνεργασίας με τους συνασκούμενους και τους αντιπάλους.</p>	<p>Διάστα ση (Χώρος - Χρόνος)</p> <p>Σύστημα (δομή- οργάνωση) Επικοινωνία</p>

	<p>Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί:</p> <p>Συρτός στα τρία Χασάπικος Καλαματιανός Άη Γιώργης</p>	<p>Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητές τους στο χορό.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.</p> <p>Να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν τη λαϊκή μας παράδοση και την πολιτιστική μας κληρονομιά.</p> <p>Να καλλιεργήσουν τα στοιχεία της μουσικής και του τραγουδιού των παραδοσιακών χορών.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν ότι ο χορός είναι τρόπος ζωής.</p> <p>Να εκτιμήσουν την αισθητική της κίνησης.</p>	<p>Παράδοση, Πολιτισμός, Τέχνη Άτομο-Σύνολο</p> <p>Ομοιότητα- Διαφορά</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση (Συνεργασία- Συλλογικότητα)</p>
	<p>Κολύμβηση:</p> <p>Ελεύθερο-ύπτιο.</p> <p>Τεχνική προσθίου-πεταλούδας.</p> <p>Εκκίνηση-τερματισμός.</p>	<p>Να βελτιώσουν την τεχνική στο ελεύθερο και το ύπτιο.</p> <p>Να αναπτύξουν απλές-σύνθετες κινητικές δεξιότητες και να καλλιεργήσουν το συντονισμό των κινήσεων.</p> <p>Να αναπτύξουν φυσικές ικανότητες: ευκινησία, επιδεξιότητα, ταχύτητα, αντοχή.</p> <p>Να μάθουν βουτιές με τα πόδια και με το κεφάλι.</p> <p>Να ψυχαγωγηθούν.</p>	<p>Συντονισμός</p> <p>Επίπλευση</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Κίνηση</p> <p>Βύθιση</p>

<p>Ε' ΤΑΞΗ</p>	<p>Προσαρμοσμένες Αθλοπαιδιές:</p> <p>Ποδόσφαιρο, Καλαθοσφαίριση, Πετοσφαίριση, Χειροσφαίριση</p>	<p>Να αφομοιώσουν τους βασικούς κανονισμούς του κάθε αθλήματος.</p> <p>Να κρίνουν πιο άθλημα τους ταιριάζει περισσότερο.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία του σεβασμού του αντιπάλου και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν τη συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη για "δια βίου" άσκηση και την ωφέλεια που προκύπτει από αυτή.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο της διατροφής σε συνδυασμό με την άσκηση.</p> <p>Να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους.</p> <p>Να κατανοήσουν τις έννοιες του πρωταθλητισμού και των Ολυμπιακών Αγώνων.</p>	<p>Άτομο-Σύνολο</p> <p>Σύστημα (Δομή- Οργάνωση-Νόμος)</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Αλληλεπίδραση (Συνεργασία- Συλλογικότητα-Σύγκρουση- Εξάρτηση- Ενέργεια)</p>
----------------	--	---	--

	<p>Προσαρμοσμένος Κλασικός αθλητισμός:</p> <p>Δρόμοι ταχύτητας Δρόμοι αντοχής Σκυταλοδρομία Άλμα σε μήκος Σφαιροβολία Φυσική κατάσταση</p>	<p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις τεχνικές σε αναγνωρισμένα αγωνίσματα.</p> <p>Να δοκιμάσουν τις δυνατότητες τους στα αθλήματα και να διαλέξουν αυτό που τους ταιριάζει περισσότερο.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια του αγώνα και την αξία της συμμετοχής.</p> <p>Να κατανοήσουν την αξία της «δια βίου άθλησης».</p>	<p>Διάσταση (Χώρος-Χρόνος)</p> <p>Ομοιότητα-Διαφορά-Ισότητα</p> <p>Μεταβολή (Εξέλιξη-Ανάπτυξη)</p> <p>Αλληλεπίδραση (Συνεργασία-Σύγκρουση-Εξάρτηση-Ενέργεια)</p>
	<p>Προσαρμοσμένες ασκήσεις Γυμναστικής:</p> <p>Ασκήσεις ελεύθερης γυμναστικής Ενόργανη γυμναστική Ρυθμική γυμναστική</p>	<p>Να βελτιώσουν και να τελειοποιήσουν τις ασκήσεις των προηγούμενων τάξεων.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να αναπτύξουν ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας και συνεργασίας με τους συνασκούμενους και τους αντιπάλους.</p>	<p>Διάσταση (Χώρος-Χρόνος)</p> <p>Σύστημα (δομή-οργάνωση)</p> <p>Επικοινωνία</p>

	<p>Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί:</p> <p>Επανάληψη των χορών των προηγούμενων τάξεων, εκμάθηση ενός τοπικού χορού.</p>	<p>Να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες τους στον παραδοσιακό χορό.</p> <p>Να εκτιμήσουν την αρμονία, τον ρυθμό, τη συμμετρία, την αισθητική της κίνησης.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι.</p> <p>Να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν τη λαϊκή μας παράδοση και την πολιτιστική μας κληρονομιά.</p> <p>Να καλλιεργήσουν τα στοιχεία της μουσικής και του τραγουδιού των παραδοσιακών χορών.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν ότι ο χορός είναι τρόπος ζωής.</p>	<p>Παράδοση- Πολιτισμός</p> <p>Τέχνη</p> <p>Άτομο-Σύνολο</p> <p>Επικοινωνία</p> <p>Αλληλεπίδραση (Συνεργασία-Συλλογικότητα)</p>
	<p>Κολύμβηση:</p> <p>Ελεύθερο-ύπτιο Πρόσθιο-πεταλούδα Σκυταλοδρομία</p>	<p>Να αναπτύξουν τις φυσικές σωματικές τους ικανότητες.</p> <p>Να επιλέξουν το κολυμβητικό στυλ που τους ταιριάζει περισσότερο</p> <p>Να ψυχαγωγηθούν.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν την αξία της «δια βίου άσκησης».</p>	<p>Μεταβολή</p> <p>Κίνηση</p> <p>Συνεργασία</p> <p>Επικοινωνία</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Ειδικοί σκοποί

Σωματικός τομέας

- Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων: η ανάπτυξη απλών και σύνθετων κινητικών δεξιοτήτων (αθλητικών).
- Ανάπτυξη των φυσικών δεξιοτήτων: ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία και επιδεξιότητα. Η πρόληψη, βελτίωση και διόρθωση μορφολογικών και λειτουργικών παρεκκλίσεων (ορθοπεδικών κ.α.).
- Η προαγωγή της υγείας και ευεξίας: καρδιοαναπνευστική λειτουργία. Η εξασφάλιση της υγείας μέσω της εξάσκησης των υποστηρικτικών μυϊκών μαζών (κορμός, ραχιαίοι, κοιλιακοί), που βοηθούν στην όρθια στάση και λειτουργία των οργάνων και συστημάτων, που βρίσκονται στις σωματικές κοιλότητες (θώρακας, πύελος).
- Καλλιέργεια του ρυθμού.
- Η καλλιέργεια της ρυθμικής κινητικής έκφρασης και του ελληνικού παραδοσιακού χορού.

Συναισθηματικός τομέας

α) Κοινωνικοί στόχοι.

- Ανάπτυξη κοινωνικών και ψυχικών αρετών, όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.
- Η ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης με τη βελτίωση των φυσικών ικανοτήτων, την εκμάθηση κινητικών δεξιοτήτων και τη συμμετοχή σε *προσαρμοσμένες* αθλητικές δραστηριότητες. Η απόκτηση αυτοπεποίθησης με επίγνωση των ικανοτήτων και των ορίων του σε σύγκριση με τους άλλους και η καλλιέργεια ελεύθερης και δημοκρατικής έκφρασης.
- Η μείωση του άγχους και της έντασης, καθώς ο μαθητής/τρια με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες χρειάζεται να μάθει να χαλαρώνει και να συγκεντρώνεται στους στόχους του.
- Η δημιουργία κινήτρων για την ενεργό και πρόθυμη συμμετοχή του στις κινητικές και αθλητικές δραστηριότητες.
- Η ενίσχυση της αντίληψης του σώματός του (body image) και η ανάπτυξη θετικής αυτοαντίληψης (self concept) μέσα από τη φυσική δραστηριότητα.
- Η ανάπτυξη προσαρμοστικών συμπεριφορών και μηχανισμών έτσι ώστε ο μαθητής/τρια να αναπληρώσει κινητικά και συναισθηματικά την αναπηρία του.
- Η ανάπτυξη αυτογνωσίας και η αποδοχή της κατάστασης του μαθητή/τριας και των περιορισμών που επιβάλλει η αναπηρία του/της.

β) Ηθικοί στόχοι.

- Ανάπτυξη ηθικών αρετών, όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη, ευγενής άμιλλα και συναγωνισμός, θετική στάση απέναντι στη νίκη και την ήττα.

Γνωστικός τομέας

α) Γνωστικοί στόχοι.

- Η ικανότητα μεταφοράς των γνωστικών στρατηγικών (cognitive strategies), που αναπτύσσει ο μαθητής/τρια με την εκμάθηση κινητικών δεξιοτήτων σε

άλλα γνωστικά αντικείμενα για την επίλυση προβλημάτων (problem solving).

- Η απόκτηση γνωστικών-κινητικών δεξιοτήτων οι οποίες χρησιμεύουν στην αυτοεξυπηρέτηση και την ανεξάρτητη διαβίωση.
- Κατανόηση εννοιών και απόκτηση γνώσεων σχετικών με τη Φυσική Αγωγή και τον αθλητισμό. Η γνώση στοιχείων που σχετίζονται με το χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.
- Απόκτηση γνώσεων σχετικών με την Ολυμπιακή ιδέα και κίνηση.
- Απόκτηση βασικών γνώσεων υγιεινής και πρώτων βοηθειών.
- Η έκφραση εννοιών, καθώς και συναισθημάτων, με την ανάπτυξη αυθεντικών δημιουργικών, εκφραστικών κινήσεων.
- Ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας.
- Συνειδητοποίηση της ανάγκης για: «δια βίου» άσκηση ή άθληση και της ωφέλειας που προκύπτει από αυτή, καθώς και η απόκτηση αθλητικών συνηθειών για ερασιτεχνική ενασχόληση με τον αθλητισμό (hobbies).
- Η ανάπτυξη της επικοινωνίας μέσα από τη συνεργασία και το συναγωνισμό με τους συνομηλίκους.
- Απόκτηση γνώσεων σχετικών με την Ολυμπιακή ιδέα και κίνηση.

β) Αισθητικοί στόχοι.

- Εκτίμηση των αισθητικών στοιχείων των κινήσεων

Οι παραπάνω στόχοι πρέπει να καλλιεργούνται σε όλες τις τάξεις του ΕΕΕΕΚ. Ωστόσο, η βαρύτητα στην καλλιέργεια κάποιου στόχου διαφέρει ανάλογα με το επίπεδο νοημοσύνης και την ικανότητα προσαρμογής του μαθητή/τριας. Στην ειδική εκπαίδευση αναγνωρίζονται οι ατομικές διαφορές σε μεγαλύτερο βαθμό και βάσει αυτής της αναγνώρισης και αποδοχής γίνονται και οι απαραίτητες προσαρμογές του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Μέσα

Τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής (ΠΦΑ) στο ΕΕΕΕΚ είναι: α) οι ελεύθερες κινητικές δραστηριότητες με ή χωρίς μουσική, β) τα αναγνωρισμένα στη χώρα μας αθλήματα και αγωνίσματα για τα οποία υπάρχουν δυνατότητες να διδαχθούν στα σχολεία, γ) οι ελληνικοί παραδοσιακοί λαϊκοί χοροί και δ) η κολύμβηση, όπου υπάρχουν οι δυνατότητες.

Είναι απαραίτητη η εξασφάλιση της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής και παραγωγής ειδικού εκπαιδευτικού υλικού (εποπτικά μέσα, αθλητικά όργανα, ειδικός τεχνολογικός εξοπλισμός).

2. Στόχοι, Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες, Διαθεματικά σχέδια εργασίας

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΕΕΕΕΚ) Α'-Β' ΤΑΞΕΙΣ		
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
A. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ		

A1. Κινητικές δεξιότητες-φυσικές ικανότητες		
A1.1 Κινητικές δεξιότητες		
<p>Σωματικός Τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να βελτιώσουν τις δεξιότητες συντονισμού των κινήσεων.</p> <p>Να αναπτύξουν δεξιότητες αδρή και λεπτής κίνησης.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως: αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή και επιμονή.</p> <p style="text-align: center;">Γνωστικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αποκτήσουν κινητικές εμπειρίες.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια της ακρίβειας των κινήσεων.</p>	<p>Χώρος-Χρόνος.</p> <p>Η αίσθηση του χώρου στη διάρκεια της κίνησης.</p> <p>Οργάνωση χώρου.</p> <p>Προσανατολισμός στο χώρο.</p> <p>Κινητικές δεξιότητες.</p> <p>Εκτίμηση αποστάσεων.</p>	<p>Παιχνίδια που καλλιεργούν τις δεξιότητες μετακίνησης (κουτσό, πλάγιο γλίστρημα κτλ), χειρισμού αντικειμένων (υποδοχή ρίψη μπάλας διαφόρων μεγεθών και τύπων) και ισοροπίας (στατική-δυναμική).</p> <p>Παιχνίδια που απαιτούν ακρίβεια, π.χ. ρίψη αντικειμένου σε στόχο.</p> <p>Παιχνίδια σε ζευγάρια που απαιτούν συνεργασία.</p>
A2. Φυσικές ικανότητες		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν και να βελτιώσουν τις φυσικές τους ικανότητες: ταχύτητα, ευλυγισία, δύναμη, αντοχή.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να ανάπτυξουν κοινωνικές και ψυχικές αρετές όπως: αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία.</p>	<p>Ταχύτητα</p> <p>Ευλυγισία</p> <p>Δύναμη</p> <p>Αντοχή</p>	<p>Τρέξιμο με καθορισμένο χρόνο.</p> <p>Ασκήσεις ενδυνάμωσης των μυών άνω-κάτω άκρων και κορμού.</p> <p>Μυϊκές Διατάσεις.</p> <p>Παιχνίδια συναγωνισμού.</p>
---	--	--

A5. Ορθοσωματική Αγωγή

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να διατηρούν σωστή στάση σώματος με σκοπό τη Διόρθωση των προβλημάτων της σπονδυλικής στήλης.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αναπτύξουν αυτοεκτίμηση, θετική αυτοαντίληψη και αυτοπεποίθηση.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Σωστή στάση μελών του σώματος. Κατανόηση της σημασίας της σωστής στάσης του σώματος σε όλες τις δραστηριότητες της ζωής.</p>	<p>Η σωστή στάση του σώματος.</p> <p>Η λειτουργία των μελών του σώματος.</p>	<p>Ασκήσεις για ενίσχυση των μυών που στηρίζουν τη σπονδυλική στήλη: ραχιαίων, κοιλιακών, οσφυϊκών και θωρακικών μυών.</p> <p>Μυϊκές διατάσεις.</p> <p>Συμμετρικές ασκήσεις ισοτονικού χαρακτήρα.</p> <p>Χρήση καθρέφτη για διόρθωση της στάσης του σώματος.</p>
---	--	--

B. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΕΣ

B1. Καλαθοσφαίριση

<p style="text-align: center;">Σωματικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες: ευκινησία, ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας. Να αναπτύξουν αυτοεκτίμηση, θετική αυτοαντίληψη και αυτοπεποίθηση. Να αντιμετωπίζουν με σύνεση τη νίκη και την ήττα.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών. Να κατανοήσουν την αξία της προσπάθειας.</p>	<p>Πάσα – σουτ. Υποδοχή. Ντρίπλα. Μετακίνηση με ντρίπλα. Προσαρμοσμένο παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Ασκήσεις με πάσα – υποδοχή της μπάλας. Σουτ από διάφορα σημεία της ρακέτας. Ασκήσεις χειρισμού της μπάλας (ντρίπλα) σε στάση και κατά τη μετακίνηση. Παιχνίδια συναγωνισμού με σουτ. Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς χωρίς διακοπές (σε μικρά χρονικά διαστήματα, με ομάδες δύο-τριών ατόμων που ξεχωρίζουν με χρωματιστές φανέλες).</p>
<p>B2. Πετοσφαίριση</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες: ευκινησία, ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας. Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλου. Να αντιμετωπίζουν με σύνεση τη νίκη και την ήττα.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών. Να κατανοήσουν την αξία της προσπάθειας.</p>	<p>Πάσα με τα δάχτυλα.</p> <p>Υποδοχή της μπάλας (μανσέτα).</p> <p>Σερβίς.</p> <p>Προσαρμοσμένο παιχνίδι.</p>	<p>Πάσα (πιαστή) πάνω από το φιλέ.</p> <p>Πάσα με τα δάχτυλα.</p> <p>Πάσα με τα δάχτυλα πάνω από το φιλέ.</p> <p>Προσπάθεια για μανσέτα.</p> <p>Προσπάθεια για σερβίς από κάτω.</p> <p>Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς χωρίς διακοπές (σε μικρά χρονικά διαστήματα, με ομάδες δύο-τριών παιδιών, προσαρμογή του φιλέ).</p>
<p>B3. Ποδόσφαιρο</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες: ευκινησία, ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας. Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλου. Να διαμορφώσουν φίλαθλο πνεύμα.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών. Να κατανοήσουν την αξία της προσπάθειας.</p>	<p>Πάσα. Σουτ. Τερματοφύλακας. Ντρίπλα. Κοντρόλ. Προσαρμοσμένο παιχνίδι.</p>	<p>Εξάσκηση στην πάσα σε ζευγάρια. Σουτ στο τέρμα από διάφορες θέσεις. Ασκήσεις στο σταμάτημα της μπάλας. Ασκήσεις προώθησης της μπάλας. Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς χωρίς διακοπές (σε μικρά χρονικά διαστήματα, με ομάδες παιδιών που ξεχωρίζουν με χρωματιστές φανέλες).</p>
<p>B4. Χειροσφαίριση</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες: ευκινησία, ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας. Να αναπτύξουν αυτοεκτίμηση, θετική αυτοαντίληψη και αυτοπεποίθηση. Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλου.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων τεχνικής του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών.</p>	<p>Πάσα – σουτ. Υποδοχή. Ντρίπλα. Μετακίνηση με ντρίπλα. Θέση τερματοφύλακα. Προσαρμοσμένο παιχνίδι.</p>	<p>Ασκήσεις με πάσα – υποδοχή της μπάλας. Σουτ στο τέρμα από διάφορα σημεία. Ασκήσεις χειρισμού της μπάλας (ντρίπλα) σε στάση και κατά τη μετακίνηση. Παιχνίδια συναγωνισμού με σουτ στο τέρμα. Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς χωρίς διακοπές (σε μικρά χρονικά διαστήματα, με ομάδες δύο-τριών παιδιών, προσαρμογή του φιλέ).</p>
<p>Γ. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟΣ ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ</p>		
<p>Γ1. Αγώνισμα Στίβου</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητες που απαιτούν τα αγωνίσματα του στίβου. Να αναπτύξουν κινητικές δραστηριότητες στο περιβάλλον.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αναπτύξουν ψυχικές αρετές όπως: θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος. Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, τη θετική αυτοαντίληψη και την αυτοπεποίθηση. Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός των αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη. Να αγαπήσουν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής των αγωνισμάτων του στίβου. Να γνωρίσουν την έννοια της προσπάθειας και του αγώνα. Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία του σώματος και του πνεύματος. Να ανακαλύψουν το αθλητικό πρότυπο που τους ταιριάζει.</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Σφαιροβολία</p> <p>Φυσική κατάσταση</p>	<p>Σκυταλοδρομίες 10-20 μέτρων με συναγωνισμό.</p> <p>Εκκίνηση-τερματισμός.</p> <p>Δρόμοι ταχύτητας (60-100μ).</p> <p>Συνεχής δρόμος διάρκειας 7-10 λεπτών.</p> <p>Ρίψεις σφαίρας από την τελική θέση διπλής στήριξης.</p> <p>Άλμα σε μήκος άνευ φόρας.</p> <p>Προασκήσεις για άλμα σε μήκος με φόρα.</p>
<p>Δ. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αναπτύξουν απλές και σύνθετες κινητικές δεξιότητες. Να αναπτύξουν πολύπλευρα τις κινητικές τους δεξιότητες.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν ψυχικές αρετές όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος. Να εκφραστούν και να δημιουργήσουν.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν το σώμα τους και τις δυνατότητές του. Να κατανοήσουν την ευεργετική επίδραση της άσκησης στο σώμα και το πνεύμα.</p>	<p>Ελεύθερη γυμναστική.</p> <p>Ενόργανη γυμναστική.</p> <p>Ρυθμική γυμναστική.</p>	<p>Απλές κυβιστήσεις - ανακυβιστήσεις.</p> <p>Στηρίξεις απλές και κατακόρυφη.</p> <p>Τροχός.</p> <p>Απλές ασκήσεις σε πολύζυγα.</p> <p><i>Ρυθμική Γυμναστική:</i> Χειρισμός των οργάνων ρυθμικής γυμναστικής (κορδέλα, στεφάνι, μπάλα) σε απλές ασκήσεις (για κορίτσια).</p>
<p><i>Ε. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ</i></p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν τα τραγούδια των ελληνικών παραδοσιακών χορών και να κινηθούν στο ρυθμό της μουσικής. Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσω της κίνησης και του ρυθμού.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αναπτύξουν επικοινωνία, συνεργασία, πειθαρχία. Να χαρούν, να εκφραστούν δημιουργικά.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι. Να γνωρίσουν στοιχεία της λαϊκής παράδοσης.</p>	<p>Πανελλήνιοι παραδοσιακοί χοροί</p>	<p>Συρτός στα τρία Χασάπικος Καλαματιανός</p>
<p>ΣΤ. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ</p>		

<p>Σωματικός (ψυχοκινητικός) τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν δεξιότητες μετακίνησης μέσα στο νερό.</p> <p>Να γνωρίσουν τη βασική τεχνική του ελεύθερου και του υπτίου.</p> <p>Να βελτιώσουν τη φυσική τους κατάσταση.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση, θάρρος, πειθαρχία και αυτοέλεγχο.</p> <p>Να χαρούν, να διασκεδάσουν.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσα από την επαφή τους με το υγρό στοιχείο.</p> <p>Να αποκτήσουν θετικές εμπειρίες μέσα από την επαφή τους με το υγρό στοιχείο.</p> <p>Να κατανοήσουν την αξία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να μάθουν βασικούς κανόνες ασφαλείας σε σχέση με το νερό.</p>	<p>Μετακίνηση στο νερό με βοηθητικά όργανα επίπλευσης (ελεύθερο-ύπτιο).</p> <p>Τεχνική αναπνοών στο ελεύθερο.</p> <p>Ελεύθερο-ύπτιο.</p> <p>Εκκινήσεις-τερματισμός</p> <p>Προασκήσεις για πρόσθιο-πεταλούδα με βοηθητικά όργανα επίπλευσης.</p>	<p>Ασκήσεις μετακίνησης με πόδια ελεύθερο-ύπτιο.</p> <p>Ασκήσεις αναπνοής π.χ. κατά τη μετακίνηση με σανίδα και είσοδο-έξοδο του κεφαλιού στο νερό.</p> <p>Τεχνική των χεριών σε ελεύθερο και ύπτιο, π.χ. κατά τη μετακίνηση με τη σανίδα.</p> <p>Εκμάθηση ολοκληρωμένης της τεχνικής ελεύθερου και υπτίου.</p> <p>Εκκίνηση-τερματισμός.</p> <p>Προασκήσεις για πρόσθιο-πεταλούδα (πόδια-χέρια)</p>
---	---	---

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
(ΕΕΕΕΚ) Γ'-Δ' ΤΑΞΕΙΣ**

ΣΤΟΧΟΙ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ

	ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
A. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΕΣ		
A1. Καλαθοσφαίριση		
<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες: ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας. Να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στις ικανότητες τους και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Να ενεργοποιήσουν τις πνευματικές τους ικανότητες. Να αναπτύξουν τη φαντασία τους και την εφευρετικότητά τους. Να αναπτύξουν τη συγκέντρωση της προσοχής για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών. Να κατανοήσουν την αξία της προσπάθειας.</p>	<p>Πάσα – σουτ. Υποδοχή. Ντρίπλα. Μετακίνηση με ντρίπλα. Προσαρμοσμένο παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Είδη πάσας (πάνω από το στήθος, σκαστή κτλ). Ντρίπλα επιτόπια και προχωρητική. Σουτ από διάφορα σημεία της ρακέτας. Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>
A2. Πετοσφαίριση		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες: ευκινησία, ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας. Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλου. Να αντιμετωπίζουν με σύνεση τη νίκη και την ήττα.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών. Να κατανοήσουν την αξία της προσπάθειας.</p>	<p>Πάσα με τα δάχτυλα.</p> <p>Υποδοχή της μπάλας (μανσέτα).</p> <p>Σερβίς.</p> <p>Προσαρμοσμένο παιχνίδι.</p> <p>Προασκήσεις για καρφί-μπλοκ.</p>	<p>Πάσα (πιαστή) πάνω από το φιλέ.</p> <p>Πάσα με τα δάχτυλα.</p> <p>Πάσα με τα δάχτυλα πάνω από το φιλέ.</p> <p>Μανσέτα.</p> <p>Σερβίς από κάτω.</p> <p>Καρφί: βήματα φοράς, αναπήδηση, χτύπημα μπάλας.</p> <p>Μπλοκ: αναπήδηση επιτόπου και με πλάγια βήματα.</p> <p>Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>
<p>B3. Ποδόσφαιρο</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες:ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας. Να αναπτύξουν αυτενέργεια και υπευθυνότητα. Να διαμορφώσουν φίλαθλο πνεύμα.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών. Να κατανοήσουν το ρόλο του ατόμου στην ομάδα.</p>	<p>Πάσα. Σουτ. Τερματοφύλακας. Ντρίπλα. Κοντρόλ. Κεφαλιά. Αράουτ. Προσαρμοσμένο παιχνίδι.</p>	<p>Εξάσκηση στην πάσα σε ζευγάρια. Σουτ στο τέρμα από διάφορες θέσεις. Ασκήσεις στο σταμάτημα της μπάλας. Ασκήσεις προώθησης της μπάλας. Κεφαλιά: απλή κεφαλιά με το μέτωπο. Αράουτ: επαναφορά της μπάλας από τα πλάγια. Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>
<p>B4. Χειροσφαίριση</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος. Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες:ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη. Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας. Να αναπτύξουν σεβασμό στο συμπαίκτη και τον αντίπαλο. Να ψυχαγωγηθούν και να εκτονωθούν.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος. Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών.</p>	<p>Πάσα – σουτ. Υποδοχή. Ντρίπλα. Μετακίνηση με ντρίπλα. Θέση τερματοφύλακα. Προσαρμοσμένο παιχνίδι.</p>	<p>Είδη πάσας (πάνω από το κεφάλι, πλάγια, σκαστή κτλ). Σουτ στο τέρμα από διάφορα σημεία. Ασκήσεις χειρισμού της μπάλας (ντρίπλα) σε στάση και κατά τη μετακίνηση. Παιχνίδια συναγωνισμού με σουτ στο τέρμα. Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς χωρίς διακοπές.</p>
<p>Γ. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟΣ ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ</p>		
<p>Γ1. Αγωνίσματα Στίβου</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητες που απαιτούν τα αγωνίσματα του στίβου</p> <p>Να αναπτύξουν κινητικές δραστηριότητες στο περιβάλλον.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν ψυχικές αρετές όπως: θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, τη θετική αυτοαντίληψη και την αυτοπεποίθηση.</p> <p>Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη.</p> <p>Να αγαπήσουν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής των αγωνισμάτων του στίβου.</p> <p>Να γνωρίσουν την έννοια της προσπάθειας και του αγώνα σύμφωνα με την Ολυμπιακή Παράδοση.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία του</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Σφαιροβολία</p> <p>Φυσική κατάσταση</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας (60-100μ).</p> <p>Συνεχής δρόμος διάρκειας 7-10 λεπτών.</p> <p>Εκκίνηση-τερματισμός.</p> <p>Σκυταλοδρομίες.</p> <p>Ρίψεις σφαίρας από την τελική θέση διπλής στήριξης. Ρίψη με μετακίνηση.</p> <p>Άλμα σε μήκος άνευ φοράς.</p> <p>Άλμα σε μήκος με φορά με μικρή φορά και στη συνέχεια με μεγαλύτερη φορά.</p>
---	---	---

<p>σώματος και του πνεύματος.</p> <p>Να γνωρίσουν τα αρχαία και σύγχρονα ολυμπιακά αγωνίσματα.</p>		
Δ. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ		
<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να αναπτύξουν απλές και σύνθετες κινητικές δεξιότητες. Να αναπτύξουν πολύπλευρα τις κινητικές τους δεξιότητες.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να καλλιεργήσουν ψυχικές αρετές όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να εκφραστούν και να δημιουργήσουν.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές: Να γνωρίσουν το σώμα τους τις δυνατότητές του. Να κατανοήσουν την ευεργετική επίδραση της άσκησης στο σώμα και το πνεύμα.</p>	<p>Ελεύθερη γυμναστική.</p> <p>Ενόργανη γυμναστική.</p> <p>Ρυθμική γυμναστική.</p>	<p>Απλές κυβιστήσεις - ανακυβιστήσεις.</p> <p>Στηρίξεις απλές και κατακόρυφη.</p> <p>Τροχός.</p> <p>Απλές ασκήσεις σε πολύζυγα.</p> <p><i>Ρυθμική Γυμναστική:</i> Χειρισμός οργάνων ρυθμικής γυμναστικής (κορδέλα, στεφάνι, μπάλα) σε απλές ασκήσεις (για κορίτσια).</p>
Ε. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν τα τραγούδια των ελληνικών παραδοσιακών χορών και να κινηθούν στο ρυθμό της μουσικής.</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσω της κίνησης και του ρυθμού.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν επικοινωνία, συνεργασία, πειθαρχία.</p> <p>Να χαρούν, να εκφραστούν δημιουργικά.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι.</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της λαϊκής παράδοσης.</p>	<p>Πανελλήνιοι παραδοσιακοί χοροί</p>	<p>Συρτός στα τρία</p> <p>Χασάπικος</p> <p>Καλαματιανός</p> <p>Άη Γιώργης.</p>
<p>ΣΤ. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ</p>		

<p><i>Σωματικός (ψυχοκινητικός) τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν δεξιότητες μετακίνησης μέσα στο νερό.</p> <p>Να γνωρίσουν τη βασική τεχνική των κολυμβητικών στυλ.</p> <p>Να βελτιώσουν τη φυσική τους κατάσταση.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση, θάρρος, πειθαρχία και αυτοέλεγχο</p> <p>Να χαρούν, να διασκεδάσουν.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσα από την επαφή τους με το υγρό στοιχείο.</p> <p>Να αποκτήσουν θετικές εμπειρίες μέσα από την επαφή τους με το υγρό στοιχείο.</p> <p>Να κατανοήσουν την αξία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να μάθουν βασικούς κανόνες ασφαλείας σε σχέση με το νερό.</p>	<p>Ελεύθερο-ύπτιο.</p> <p>Εκκινήσεις-τερματισμός</p> <p>Πρόσθιο-πεταλούδα.</p>	<p>Ασκήσεις μετακίνησης.</p> <p>Συνεχόμενο κολύμπι με ελεύθερο για 7-10 λεπτά.</p> <p>Ταχύτητες σε μικρές αποστάσεις (25μ)</p> <p>Εκκίνηση-τερματισμός.</p>
---	--	---

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
(ΕΕΕΕΚ) Ε΄ ΤΑΞΗ**

ΣΤΟΧΟΙ

**ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ
ΕΝΟΤΗΤΕΣ**

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

A. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΕΣ

A1. Καλαθοσφαίριση

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες:ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη.</p> <p>Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Τεχνική</p> <p>Προσαρμοσμένο παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Τελειοποίηση των βασικών στοιχείων τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>
<p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας.</p> <p>Να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στις ικανότητες τους και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες.</p> <p>Να ενεργοποιήσουν τις πνευματικές τους ικανότητες.</p> <p>Να αναπτύξουν τη φαντασία τους και την εφευρετικότητά τους.</p> <p>Να αναπτύξουν τη συγκέντρωση της προσοχής για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας</p>		
<p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος.</p> <p>Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών.</p>		

<p>Να κατανοήσουν την αξία της προσπάθειας.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της σωστής διατροφής σε συνδυασμό με την άσκηση.</p>		
A2. Πετοσφαίριση		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες:ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη.</p> <p>Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Τεχνική</p> <p>Προσαρμοσμένο παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Τελειοποίηση των βασικών στοιχείων τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>
<p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας.</p> <p>Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλου.</p> <p>Να αντιμετωπίζουν με σύνεση τη νίκη και την ήττα.</p>		
<p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος.</p> <p>Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών.</p> <p>Να κατανοήσουν την αξία της προσπάθειας.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της σωστής διατροφής σε συνδυασμό με την άσκηση.</p>		

<i>B3. Ποδόσφαιρο</i>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες:ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη.</p> <p>Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας. Να αναπτύξουν αυτενέργεια και υπευθυνότητα.</p> <p>Να διαμορφώσουν φίλαθλο πνεύμα.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος.</p> <p>Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών.</p> <p>Να κατανοήσουν το ρόλο του ατόμου στην ομάδα.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της σωστής διατροφής σε συνδυασμό με την άσκηση.</p>	<p>Τεχνική</p> <p>Προσαρμοσμένο παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Τελειοποίηση των βασικών στοιχείων τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>
--	---	--

B4. Χειροσφαίριση		
<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να εξασκήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες:ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη.</p> <p>Να μάθουν να παίζουν με βασικούς κανονισμούς.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας.</p> <p>Να αναπτύξουν σεβασμό στο συμπαίκτη και τον αντίπαλο.</p> <p>Να ψυχαγωγηθούν και να εκτονωθούν.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις στοιχείων της τεχνικής και των κανονισμών του αθλήματος.</p> <p>Να αποδέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της σωστής διατροφής σε συνδυασμό με την άσκηση.</p>	<p>Τεχνική</p> <p>Προσαρμοσμένο παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>	<p>Τελειοποίηση των βασικών στοιχείων τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Παιχνίδι με βασικούς κανονισμούς.</p>
Γ. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟΣ ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		

Γ1. Αγώνισμα Στίβου

<p><i>Σωματικός τομέας</i> Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητες που απαιτούν τα αγωνίσματα του στίβου.</p> <p>Να αναπτύξουν κινητικές δραστηριότητες στο περιβάλλον.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i> Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν ψυχικές αρετές όπως: θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, τη θετική αυτοαντίληψη και την αυτοπεποίθηση.</p> <p>Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη.</p> <p>Να αγαπήσουν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i> Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής των αγωνισμάτων του στίβου.</p> <p>Να γνωρίσουν την έννοια της προσπάθειας και του αγώνα σύμφωνα με την Ολυμπιακή Παράδοση.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία του σώματος και του πνεύματος.</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Σφαιροβολία</p> <p>Φυσική κατάσταση</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας (60-100μ).</p> <p>Συνεχής δρόμος διάρκειας 7-10 λεπτών.</p> <p>Εκκίνηση-τερματισμός.</p> <p>Σκυταλοδρομίες.</p> <p>Ρίψεις σφαίρας από την τελική θέση διπλής στήριξης. Ρίψη με μετακίνηση.</p> <p>Άλμα σε μήκος.</p>
--	---	--

<p>Να γνωρίσουν τα αρχαία και σύγχρονα ολυμπιακά αγωνίσματα.</p>		
<p>Δ. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ</p>		
<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν απλές και σύνθετες κινητικές δεξιότητες. Να αναπτύξουν πολύπλευρα τις κινητικές τους δεξιότητες.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να καλλιεργήσουν ψυχικές αρετές όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να εκφραστούν και να δημιουργήσουν. Να αναπτύξουν σχέσεις φιλίας και συνεργασίας με τους συνασκούμενους.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους τις δυνατότητές του.</p> <p>Να κατανοήσουν την ευεργετική επίδραση της άσκησης στο σώμα και το πνεύμα.</p>	<p>Ελεύθερη γυμναστική.</p> <p>Ενόργανη γυμναστική.</p> <p>Ρυθμική γυμναστική.</p>	<p>Να τελειοποιήσουν την τεχνική των ασκήσεων που έχουν διδαχθεί.</p> <p><i>Ρυθμική Γυμναστική:</i> Χειρισμός οργάνων ρυθμικής γυμναστικής (κορδέλα, στεφάνι, μπάλα) σε απλές και πιο σύνθετες ασκήσεις (για κορίτσια).</p>
<p>Ε. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ</p>		

<p><i>Σωματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν τα τραγούδια των ελληνικών παραδοσιακών χορών και να κινηθούν στο ρυθμό της μουσικής.</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσω της κίνησης και του ρυθμού.</p> <p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν επικοινωνία, συνεργασία, πειθαρχία. Να χαρούν, να εκφραστούν δημιουργικά.</p> <p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι.</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της λαϊκής παράδοσης.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν ότι ο χορός είναι τρόπος ζωής.</p>	<p>Πανελλήνιοι παραδοσιακοί χοροί.</p> <p>Τοπικοί χοροί.</p>	<p>Να εμπεδώσουν τους χορούς που έχουν διδαχθεί.</p> <p>Να διδαχθούν έναν τοπικό χορό.</p>
<p>ΣΤ. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ</p>		

<p><i>Σωματικός (ψυχοκινητικός) τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν δεξιότητες μετακίνησης μέσα στο νερό.</p> <p>Να εξασκήσουν τη βασική τεχνική των κολυμβητικών στυλ.</p> <p>Να βελτιώσουν τη φυσική τους κατάσταση.</p>	<p>Τεχνική κολυμβητικών στυλ.</p> <p>Άσκηση για τη βελτίωση των φυσικών ικανοτήτων.</p>	<p>Ασκήσεις μετακίνησης.</p> <p>Συνεχόμενο κολύμπι με ελεύθερο για 7-10 λεπτά.</p> <p>Ταχύτητες σε μικρές αποστάσεις (25μ)</p> <p>Εκκίνηση-τερματισμός.</p>
<p><i>Συναισθηματικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση, θάρρος, πειθαρχία και αυτοέλεγχο.</p> <p>Να χαρούν, να διασκεδάσουν.</p>		
<p><i>Γνωστικός τομέας</i></p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσα από την επαφή τους με το υγρό στοιχείο.</p> <p>Να κατανοήσουν την αξία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να μάθουν βασικούς κανόνες ασφαλείας σε σχέση με το νερό.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν την αξία της «δια βίου άσκησης».</p>		

3. Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις

Οι μαθητές/τριες που φοιτούν σε ΕΕΕΕΚ παρουσιάζουν μεγάλη ετερογένεια, ως προς τα χαρακτηριστικά, τις κινητικές δεξιότητες, τις κινητικές δυσκολίες και τις ανάγκες τους από το μάθημα της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής (ΠΦΑ). Για το λόγο αυτό ο Καθηγητής Φυσικής Αγωγής (ΚΦΑ) πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει διαφορετικές μεθόδους διδασκαλίας για να καλύψει τις ανάγκες των

μαθητών αυτών και να επιτύχει τον εκπαιδευτικό στόχο που έχει θέσει. Κάποιες από αυτές τις μεθόδους που θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμες στον ΚΦΑ είναι οι εξής:

- Μερική-ολική μέθοδος ανάλυσης έργου (task analysis). Με τη μέθοδο της ανάλυσης έργου κάθε μαθητής εργάζεται στον ατομικό του ρυθμό. Κάθε δραστηριότητα προσαρμόζεται ανάλογα με τις ικανότητες των μαθητών, έτσι ώστε οι προσπάθειες να είναι επιτυχημένες και να εξασφαλίζεται η ομαδικότητα.
 - Ανάλυση έργου με τη χρήση «καρτών δραστηριοτήτων» (task cards). Ο μαθητής καλείται να εκτελέσει μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή μια σειρά δραστηριοτήτων που μπορούν να παρουσιάζονται με τη μορφή καρτών δραστηριοτήτων.
 - Εξατομικευμένο πρόγραμμα διδασκαλίας. Παρέχει τη δυνατότητα να καλυφθούν οι προσωπικές ανάγκες του κάθε μαθητή και επιτρέπει στο μαθητή να δουλέψει με το δικό του ρυθμό.
 - Μέθοδος μίμησης (τρόπος μάθησης με τη μορφή της παραδειγματικής διδασκαλίας / χρήση προτύπων επίδειξης και αναπαράστασης).
 - Καθοδηγούμενη ανακάλυψη (guided discovery style-έμμεση μέθοδος) διδασκαλίας. Είναι αποτελεσματική σε μαθητές με μέτρια νοητική ικανότητα. Ο ΚΦΑ παρέχει στο μαθητή σειρά από βήματα ή ερωτήσεις που τον καθοδηγούν στην ανακάλυψη της κίνησης.
 - Διαδικασία επίλυσης κινητικών προβλημάτων (problem solving style-έμμεση μέθοδος διδασκαλίας). Είναι αποτελεσματική σε μαθητές που μαθαίνουν μέσω της μίμησης και σε άτομα με μικρή κινητική εμπειρία.
 - Τεχνικές τροποποίησης της συμπεριφοράς (behavior modification), που ακολουθούν τις αρχές της συμπεριφορικής μεθοδολογίας.
 - Οι άμεσες ή δασκαλοκεντρικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται σε μαθητές με σοβαρή νοητική καθυστέρηση.
 - Μέθοδος του πολύπλευρου ερεθισμού (cross modality-multisensory).
- Στην επιλογή της κατάλληλης μεθόδου διδασκαλίας, είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη η παρούσα κατάσταση του μαθητή σε σχέση με:
- α) Τα θεμελιώδη κινητικά πρότυπα.
 - β) Τη φυσική του κατάσταση.
 - γ) Τις γνωστικές του ικανότητες.
 - δ) Την κοινωνική συμπεριφορά και τις δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης.
 - ε) Τη γενικότερη συμπεριφορά του (Eichstaedt & Lavay, 1992).

A'-B' τάξη:

Στις Α' και Β' τάξεις του ΕΕΕΕΚ προγραμματίζουμε κινητικές δραστηριότητες που θα βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν τις κινητικές τους δεξιότητες και τις φυσικές τους ικανότητες, να κοινωνικοποιηθούν και να αναπτύξει ψυχικές και πνευματικές αρετές σύμφωνα με τις δυνατότητές τους.

Η εκμάθηση βασικών κανονισμών των αθλημάτων και η κατανόηση της τεχνικής στα αγωνίσματα είναι ένας από τους βασικούς στόχους της ΠΦΑ στις τάξεις αυτές.

Γ'-Δ' τάξη:

Στις τάξεις αυτές του ΕΕΕΕΚ, οι μαθητές εξασκούν τις δεξιότητες και τα βασικά στοιχεία τεχνικής στα αθλήματα και αγωνίσματα, που διδάχθηκαν στις προηγούμενες τάξεις. Αναπτύσσουν και βελτιώνουν τις φυσικές τους ικανότητες. Καλλιεργούν τα στοιχεία του ρυθμού και της μουσικής μέσα από τους παραδοσιακούς χορούς.

Ε' τάξη:

Στην Ε' τάξη οι μαθητές τελειοποιούν τις δεξιότητες που διδάχθηκαν στις προηγούμενες τάξεις και παίρνουν μέρος σε προσαρμοσμένα παιχνίδια. Είναι πολύ σημαντικό στη φάση αυτή να έχουν πλήρως κατανοήσει την αξία της άσκησης για την υγεία και την έννοια της «δια βίου άσκησης».

4. Προτεινόμενες προσαρμογές

4.1 Νοητική καθυστέρηση

Τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση παρουσιάζουν μεγάλες ατομικές διαφορές. Σε ένα προσαρμοσμένο πρόγραμμα φυσικής αγωγής, κάθε μαθητής αξιολογείται ως προς τις φυσικές ικανότητες, τις κινητικές του δεξιότητες, το ατομικό ιατρικό και εκπαιδευτικό ιστορικό, με βάση τα οποία σχεδιάζεται ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα φυσικής αγωγής. Στο σχεδιασμό του εξατομικευμένου προγράμματος συνεκτιμάται και η ψυχολογική κατάσταση του μαθητή, καθώς και οι στάσεις και αντιλήψεις του απέναντι στην αναπηρία του αλλά και το πρόγραμμα. Έτσι δημιουργούνται προσωπικοί και ομαδικοί στόχοι (ένταξη), που διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους (ετήσιους) (Κουτσούκη, 1992; Winnick, 1995).

Συγκεκριμένα, ο ΚΦΑ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τα ιδιαίτερα κινητικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει ένας μεγάλος αριθμός των μαθητών με ΝΚ και είναι τα εξής: χαμηλή φυσική κατάσταση, αποκλίσεις από τη σωστή στάση του σώματος, υπερευκαμψία, παχυσαρκία, μικρή μυϊκή δύναμη, προβλήματα νευρομυϊκής συναρμογής, ατελή κινητικά πρότυπα, δυσκολίες στο συντονισμό ματιού-χεριού, ματιού-ποδιού, δυσκολίες ισορροπίας, έλλειψη σωματογνωσίας, χαμηλό επίπεδο προσοχής και μικρή διάρκεια συγκέντρωσης (Κουτσούκη, 2001; Winnick, 1990).

Η διδακτική μεθοδολογία των μικτών (στα πλαίσια της ένταξης στη γενική εκπαίδευση) και προσαρμοσμένων προγραμμάτων φυσικής αγωγής (inclusive and adapted physical programs), παρέχει τη δυνατότητα στους μαθητές με διαφορετικές ικανότητες και μεγάλες ατομικές διαφορές, να ωφεληθούν σημαντικά όχι μόνο ως προς την απόκτηση φυσικών ικανοτήτων και αθλητικών επιδόσεων, αλλά και ως προς την κοινωνική αποδοχή και καταξίωση, την ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων μέσα από τη συμμετοχή σε ομαδικές κινητικές δραστηριότητες και την προσπάθεια επίτευξης κοινών στόχων. Όλες οι δραστηριότητες προσαρμόζονται έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται οι ανάγκες, οι απαιτήσεις και οι προσδοκίες, ενώ παράλληλα παρέχεται εξατομικευμένη διδασκαλία όταν και όπου χρειάζεται (Κουτσούκη, 1992).

Κάποιες πρακτικές προσαρμογές στις δραστηριότητες, τα παιχνίδια και τα αθλήματα στην ΠΦΑ είναι:

1) Οργάνωση του περιβάλλοντος ώστε να εξυπηρετεί τις προσωπικές ανάγκες των μαθητών με ΝΚ:

- α) Χαμήλωμα στο δίχτυ στο βόλεϊ.
- β) Περιορισμός του χώρου του παιχνιδιού.
- γ) Χρήση κώνων και μικρών σημαίων για τη σηματοδότηση των ορίων.

2) Προσαρμογές στον εξοπλισμό:

- α) Μπάλες σε διάφορα μεγέθη με έντονους χρωματισμούς.
- β) Δοκός ισορροπίας, κοντά στο έδαφος, φαρδιά.
- γ) Χρήση γενικότερα ευδιάκριτου και μεγάλου σε μέγεθος εξοπλισμού.

- 3) Διαίρεση του χρόνου διεξαγωγής μιας δραστηριότητας:
 - α) Συχνά διαλείμματα μεταξύ των περιόδων των δραστηριοτήτων.
 - β) Μείωση του χρόνου παιχνιδιού σε κάθε περίοδο.
 - 4) Τεχνικές ανατροφοδότησης και ενθάρρυνσης:
 - α) Μικρά κουδουνάκια τοποθετούνται στους στόχους για άμεση ανατροφοδότηση και ενθάρρυνση όταν έχει επιτευχθεί ο στόχος.
 - β) Ενθάρρυνση των παιδιών που λειτουργούν ομαδικά μέσα στο παιχνίδι.
 - 5) Η αλλαγή των θέσεων και των ρόλων σε κάθε παιχνίδι, ώστε να δίνονται στα παιδιά ίσες ευκαιρίες να μάθουν και να εξασκήσουν ποικίλες δεξιότητες.
 - 6) Εξασφάλιση κάποιας μορφής επιτυχίας σε κάθε δραστηριότητα:
 - α) Αποφυγή παιχνιδιών αποκλεισμού.
 - β) Τονισμός του ατομικού συναγωνισμού και όχι του ομαδικού.
- (Eichstaedt & Lavay, 1992).

Τέλος είναι πολύ σημαντικό να τηρούνται αυστηρά και συστηματικά οι κανόνες ασφαλείας στο μάθημα της ΠΦΑ σε όλες τις βαθμίδες, τις μεθόδους και τα μέσα διδασκαλίας.

4.2 Συναισθηματικές Διαταραχές και Αυτισμός

Η εφαρμογή των κατάλληλων προσαρμογών είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων της ΠΦΑ για παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές ή αυτισμό. Οι προσαρμογές αυτές είναι οι εξής:

A) Συναισθηματικές διαταραχές:

- Παροχή πληθώρας ερεθισμάτων. Πολλά παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές έχουν την ανάγκη από έντονα ερεθίσματα που θα τραβήξουν την προσοχή τους και θα τα κινητοποιήσουν.
- Χρήση διαφορετικών διδακτικών μεθόδων και ποικιλία παιχνιδιών που θα ικανοποιήσουν τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών, σύμφωνα με τα επίπεδα ανάπτυξης των φυσικών ικανοτήτων, των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών αυτών. Ποικιλία παιχνιδιών και εισαγωγή νέων δραστηριοτήτων κρατούν ζωντανό το ενδιαφέρον των μαθητών με συναισθηματικές διαταραχές.
- Απομάκρυνση διασπαστικών αντικειμένων από το χώρο διεξαγωγής του μαθήματος.
- Θέσπιση ορίων στη συμπεριφορά του μαθητή, σύμφωνα με της συναισθηματική του ανάπτυξη. Χρήση σωστών στρατηγικών για τη διαχείριση της συμπεριφοράς του.
- Συστηματική καταγραφή των δεξιοτήτων, ικανοτήτων των μαθητών, αρκετές φορές για την εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων ως προς το κινητικό τους επίπεδο και τις φυσικές τους ικανότητες.
- Σχεδιασμός κινητικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις ικανότητες και τα διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης των μαθητών, που εξασφαλίζουν κάποιο βαθμό επιτυχίας για κάθε παιδί.

- Έμφαση στην προσωπική επίτευξη κάποιου στόχου του μαθητή, σε ατομικές ή ομαδικές δραστηριότητες και όχι στον ανταγωνισμό μεταξύ των μαθητών ή μεταξύ των ομάδων.
- Ενθάρρυνση όπου χρειάζεται αλλά με μέτρο.
- Αποθάρρυνση αρνητικών συμπεριφορών μέσα στο παιχνίδι.
- Σχεδιασμός ενός προγράμματος με πολλά διαλείμματα που θα δίνει το χρόνο στο μαθητή να χαλαρώνει όσο χρειάζεται.
- Δεν κρίνεται σκόπιμη η συνεχής επίβλεψη του μαθητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αντίθετα θα πρέπει να μάθει ο μαθητής να προσαρμόζεται στις καταστάσεις χωρίς να επιβλέπεται πάντοτε από τον ΚΦΑ.
- Χρησιμοποίηση όλης της δυνατής βοήθειας από ειδικούς σε σχέση με το παιδί.

B) Αυτισμός:

- Δημιουργία μιας καθορισμένης ακολουθίας γεγονότων σε κάθε μάθημα, π.χ. προσέλευση στο μάθημα από μια συγκεκριμένη (πάντα ίδια) διαδρομή, έναρξη κάθε μαθήματος με τη δημιουργία κύκλου.
- Εξατομικευμένο πρόγραμμα διδασκαλίας.
- Απομάκρυνση διασπαστικών ή ενοχλητικών για το παιδί αντικειμένων από το χώρο.
- Η μετάβαση από τη μια δραστηριότητα σε μια άλλη να πρέπει να γίνεται με ομαλό τρόπο.
- Ο ΚΦΑ μπορεί να πληροφορεί το μαθητή για το πρόγραμμα της ημέρας, το οποίο πρέπει να τηρείται πιστά.
- Οι οδηγίες θα πρέπει να δίνονται με ξεκάθαρο και σαφή τρόπο.
- Χωρισμός του μαθήματος σε περιόδους με αρκετά διαλείμματα ώστε να διατηρείται η προσοχή του μαθητή.
- Συστηματική καταγραφή των δεξιοτήτων, ικανοτήτων του μαθητή, αρκετές φορές για την εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων ως προς το κινητικό του επίπεδο και τις φυσικές του ικανότητες.
- Οι προφορικές οδηγίες δεν έχουν πάντα αποτέλεσμα. Χρήση οπτικών ερεθισμάτων.
- Η άμεση επαφή με το μαθητή με αυτισμό δεν είναι πάντα ευχάριστη και σε αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να αποφεύγεται.
- Αν ο μαθητής δεν ενοχλείται η χρήση της αφής για την εκμάθηση νέων κινητικών δεξιοτήτων μπορεί να φανεί ιδιαίτερα χρήσιμη.
- Χρησιμοποίηση όλης της δυνατής βοήθειας από ειδικούς σε σχέση με το παιδί.

(*Arnheim, Auxter & Crowe, 1973; Jansma & French, 1994; Steadward, Wheeler & Watkinson, 2003*)

5. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση στην Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή (ΠΦΑ) κινείται σε δύο βασικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας, αφορά στο εξατομικευμένο πρόγραμμα και την επίτευξη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων που είχαν τεθεί για το συγκεκριμένο μαθητή. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης σε αυτήν την περίπτωση θα καθορίσουν και το σχεδιασμό του επόμενου εξατομικευμένου προγράμματος. Η τελική αξιολόγηση πρέπει, κυρίως να βασίζεται σε αξιόπιστες διαδικασίες που εξασφαλίζουν αντικειμενική εκτίμηση της κινητικής κατάστασης του μαθητή κατά την διάρκεια και στο τέλος του ετήσιου προγράμματος ΠΦΑ. Εξίσου σημαντικές είναι επίσης και οι διαπιστώσεις και προσωπικές παρατηρήσεις του καθηγητή φυσικής αγωγής (ΚΦΑ). Τέτοιες παρατηρήσεις αφορούν στην αποτελεσματικότητα των διδακτικών μεθόδων που χρησιμοποίησε για τον συγκεκριμένο μαθητή, στις προσαρμογές που επέλεξε για την διδασκαλία, κ.α.

Ο δεύτερος άξονας αφορά στην αξιολόγηση της προσπάθειας του μαθητή, του ενδιαφέροντος, της συνεργασίας στο μάθημα, της κατανόησης και της αφομοίωσης εννοιών σχετικών με την ΠΦΑ, της δημιουργικότητας των μαθητών και της απόκτησης γνώσεων γύρω από τα αθλητικά θέματα.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΕΕΕΕΚ)

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος της ΠΦΑ

Ο σκοπός της ΦΑ για μαθητές με πολλαπλές αναπηρίες δεν πρέπει να διαφέρει από τον σκοπό της ΦΑ για μαθητές με μεμονωμένες αναπηρίες. Προτεραιότητα έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους δεξιοτήτων, καθώς και η ενίσχυση της υγείας τους.

2. Ειδικό σκοπό

Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)

- Ανάπτυξη των αντιληπτικών ικανοτήτων: κιναισθητική αντίληψη, οπτική αντίληψη,
- ακουστική αντίληψη, αντίληψη μέσω της αφής, ικανότητες συντονισμού
- Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων: απλές προσαρμοστικές δεξιότητες.
- Ανάπτυξη των φυσικών σωματικών ικανοτήτων.
- Καλλιέργεια του ρυθμού.
- Ανάπτυξη της μη λεκτικής επικοινωνίας: εκφραστική κίνηση, δημιουργική κίνηση.
- Βελτίωση στοιχειωδών και θεμελιωδών κινητικών προτύπων ανάλογα με τις ικανότητες του κάθε μαθητή: μετακίνηση στον χώρο, ισορροπία, χειρισμός αντικειμένων).
- Η πρόληψη, βελτίωση και διόρθωση μορφολογικών και λειτουργικών παρεκκλίσεων (ορθοπεδικών κ.α.).
- Η προαγωγή της υγείας και ευεξίας: καρδιοαναπνευστική λειτουργία.

Συναισθηματικός τομέας

- Κοινωνικοί στόχοι: Ανάπτυξη κοινωνικών και ψυχικών αρετών, όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα,

υπομονή, επιμονή και θάρρος. Ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της θετικής αυτοαντίληψης και αυτοπεποίθησης και η καλλιέργεια ελεύθερης και δημοκρατικής έκφρασης.

- Ηθικοί στόχοι. Ανάπτυξη ηθικών αρετών, όπως τιμιότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη, συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.

Γνωστικός τομέας

- Γνωστικοί στόχοι: Απόκτηση γνώσεων σχετικών με τη Φυσική Αγωγή και τον αθλητισμό. Γνώση των κανονισμών των διαφόρων αθλημάτων και αγωνισμάτων. Απόκτηση γνώσεων σχετικών με την Ολυμπιακή ιδέα και κίνηση. Απόκτηση γνώσεων που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Απόκτηση βασικών γνώσεων υγιεινής και πρώτων βοηθειών.
- Συνειδητοποίηση της ανάγκης για "δια βίου" άσκηση ή άθληση και της ωφέλειας που προκύπτει από αυτή, καθώς και απόκτηση αθλητικών συνηθειών για ερασιτεχνική ενασχόληση με τον αθλητισμό (hobbies).
- Αισθητικοί στόχοι. Εκτίμηση των αισθητικών στοιχείων των κινήσεων.
- Οι παραπάνω στόχοι πρέπει να καλλιεργούνται σε όλες τις τάξεις του σχολείου. Προτεραιότητα όμως έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων, η ενίσχυση της υγείας τους, καθώς και η επίτευξη των υπολοίπων στόχων.

4. Αρχές οργάνωσης του μαθήματος για μαθητές με πολλαπλές αναπηρίες

Η εκπαιδευτική αντιμετώπιση τέτοιων μαθητών βασίζεται στις ίδιες αρχές που διέπουν τον προγραμματισμό και την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος για μαθητές με μεμονωμένες αναπηρίες. Είναι άλλωστε βασική αρχή στην ειδική αγωγή ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος να μην βασίζεται στην ιατρική διάγνωση του μαθητή αλλά στις ατομικές του ανάγκες, αδυναμίες και ικανότητες.

Η οργάνωση ενός ΕΕΠ που θα αναφέρεται στα ιδιαίτερα εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά των μαθητών με πολλαπλές αναπηρίες είναι σημαντικός σε τέτοιες περιπτώσεις. Η διεπιστημονική συνεργασία διαφόρων ειδικοτήτων αποκτά ιδιαίτερη σημασία κατά τον σχεδιασμό του εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για μαθητές με κινητικές αναπηρίες που συνοδεύονται και με νοητική στέρωση. Πολλές από τις βασικές αρχές οργάνωσης του μαθήματος της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά με τις αρχές οργάνωσης του μαθήματος για μαθητές χωρίς αναπηρίες όπως:

- Προσαρμοσμένη διδασκαλία,
- κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα,
- μέτρα ασφαλείας των μαθητών από πιθανά ατυχήματα,
- αξιοποίηση εγκαταστάσεων και οργάνων,
- απασχόληση μαθητών στην τάξη

Κάποιες από τις παραπάνω αρχές, όπως τα μέτρα ασφαλείας και η προσαρμοσμένη διδασκαλία, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία κατά την οργάνωση του μαθήματος ΠΦΑ. Είναι θεμελιώδους σημασίας όμως να επισημάνουμε ότι στην ΠΦΑ κρίνεται αναγκαίος ο σχεδιασμός του μαθήματος σε εξατομικευμένη βάση για κάθε μαθητή με πολλαπλές αναπηρίες. Τούτο

είναι αναγκαίο γιατί τα κινητικά και μαθησιακά χαρακτηριστικά των μαθητών με πολλαπλές αναπηρίες παρουσιάζουν σημαντικά μεγαλύτερη ποικιλία και ανομοιομορφία από ότι παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά του «τυπικού» μαθητικού πληθυσμού.

Αν και δεν υπάρχει ένας καθολικά αποδεκτός τρόπος για τον σχεδιασμό ενός τέτοιου εξατομικευμένου προγράμματος, το ΕΕΠ είναι ένα έγγραφο έντυπο που πρέπει βασικά να περιγράψει:

1. Το τωρινό επίπεδο ικανότητας του μαθητή που σχετίζεται με το μάθημα της ΦΑ. Η αξιολόγηση του τωρινού επιπέδου του μαθητή προτείνεται να βασίζεται σε αντικειμενικά και μετρήσιμα κριτήρια που παρέχονται από έγκυρα ή και λιγότερο επίσημα tests.
2. Ετήσιους και μεσοπρόθεσμους στόχους για τον συγκεκριμένο
3. μαθητή. Οι ετήσιοι στόχοι πρέπει να συνδέονται κυρίως με τις ανάγκες που προκύπτουν από την αρχική αξιολόγηση του μαθητή. Οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι εξαρτώνται από τους ετήσιους, πρέπει να είναι πιο συγκεκριμένοι και να αναφέρονται σε συγκεκριμένες κινητικές δεξιότητες που θα πρέπει μαθητής να εκτελέσει μέσα στο χρονικό περιθώριο που θέτει ο μεσοπρόθεσμος στόχος.
4. Προτεινόμενη προσαρμοσμένη διδακτική μεθοδολογία για τον συγκεκριμένο μαθητή. Θέματα όπως στυλ διδασκαλίας, τεχνικές κινήτρων και μέθοδος ανάλυσης έργου συζητώνται και περιλαμβάνονται στο ΕΕΠ του συγκεκριμένου μαθητή.
5. Περιγραφή της απαραίτητης για τον μαθητή υποστήριξης για την επιτυχή συμμετοχή του στο μάθημα και την ευκολότερη κατάκτηση των ατομικών του στόχων (προσαρμοσμένος εξοπλισμός και περιβάλλον, συνεργασία ειδικοτήτων).
6. 5. Συγκεκριμένους τρόπους τελικής αξιολόγησης της κατάκτησης των στόχων που έχουν καθοριστεί για τον κάθε μαθητή. Οι στόχοι που έχουν θεσπισθεί πρέπει να είναι μετρήσιμοι και να μπορούν να αξιολογηθούν με συγκεκριμένους τρόπους (κινητικά tests, μεθόδους παρατήρησης, κ.α).

Όσον αφορά στο θέμα της ασφάλειας των μαθητών με πολλαπλές αναπηρίες κατά το μάθημα της ΠΦΑ προτείνονται:

A) η συνεργασία του ΚΦΑ με τις άλλες ειδικότητες που μετέχουν στην ιατρική και εκπαιδευτική υποστήριξη του μαθητή με αναπηρίες. Η συμμετοχή του ΚΦΑ στην ομάδα συνεργασίας που αξιολογεί και σχεδιάζει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του κάθε μαθητή κρίνεται απαραίτητη καθώς η γνώση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε μαθητή με αναπηρίες είναι σημαντική για την ασφαλή αλλά και αποτελεσματική οργάνωση του μαθήματος ΠΦΑ. Οι πληροφορίες που θα πρέπει να ζητήσει ο ΚΦΑ πρέπει κυρίως να σχετίζονται με δραστηριότητες που ίσως αντενδείκνυνται στην αναπηρία του μαθητή, δραστηριότητες που χρειάζονται προσαρμογές για να εκτελεστούν και συμβουλές για την ασφάλεια του μαθητή κατά το μάθημα ΠΦΑ.

B) επειδή οι μαθητές με πολλαπλές αναπηρίες παρουσιάζουν συνήθως μειωμένη ικανότητα ισορροπίας και συντονισμού κατά την εκτέλεση κινητικών δραστηριοτήτων είναι απαραίτητος κάποιος εξειδικευμένος εξοπλισμός για την ασφάλεια των μαθητών (ειδικά προστατευτικά κράνη, προστατευτικά γυαλιά, επιγονατίδες, επαγγωνίδες).

Το γεγονός ότι οι μαθητές με πολλαπλές αναπηρίες δεν έχουν ακολουθούν τους κανονικούς ρυθμούς κινητικής και νοητικής ανάπτυξης καθιστά αναγκαίο κατά τον προγραμματισμό του μαθήματος να μην λαμβάνεται υπόψη μόνο η χρονολογική τους ηλικία αλλά και το επίπεδο της κινητικής τους εξέλιξης. Είναι πολύ συχνό φαινόμενο όμως οι μαθητές με αναπηρίες να ακολουθούν ένα υπερβολικά

καθυστερημένο ρυθμό ανάπτυξης που δεν συμβαδίζει καθόλου με το ρυθμό των συνομηλίκων τους. Ως αποτέλεσμα, θα έπρεπε ένας μαθητής λυκείου με καθυστερημένη κινητική εξέλιξη να ακολουθεί ένα πρόγραμμα εξάσκησης θεμελιώδων κινητικών προτύπων που συνήθως διδάσκεται στο Δημοτικό σχολείο. Αυτή η προσέγγιση όμως α) θα μεγένθυσε τις διαφορές ανάμεσα στους μαθητές με και χωρίς αναπηρίες αντί να τις μετρίαζε και β) δεν θα ωφελούσε πρακτικά τίποτα τον μαθητή στην ζωή του. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό κατά το δυνατόν και πάντα με τις κατάλληλες προσαρμογές οι μαθητές με πολλαπλές αναπηρίες να διδάσκονται δραστηριότητες που διδάσκονται και οι συνομήλικοί του χωρίς αναπηρίες έτσι ώστε να νιώθουν ότι έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα με τους συμμαθητές τους χωρίς αναπηρία και επίσης να αυξάνεται η πιθανότητα τους να ενταχθούν σε ένα πρόγραμμα ΦΑ εκτός του σχολείου του με άτομα χωρίς αναπηρίες.

3. Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις

Οι μαθητές με πολλαπλές αναπηρίες παρουσιάζουν μεγάλη ετερογένεια, ως προς τα χαρακτηριστικά, την νοητική τους ικανότητα, τις κινητικές δεξιότητες, τις κινητικές δυσκολίες και τις ανάγκες τους από το μάθημα της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής (ΠΦΑ). Εκτός από τις βασικές προσαρμογές που ήδη έχουν προταθεί στο αναλυτικό πρόγραμμα φυσικής αγωγής για μαθητές με κινητικές αναπηρίες, για την αποτελεσματική διδασκαλία φυσικής αγωγής σε μαθητές με κινητικές αναπηρίες ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να δοθεί και σε μεθοδολογικές προσαρμογές που προτείνονται για την διδασκαλία φυσικής αγωγής σε παιδιά με νοητική στέρση στο αντίστοιχο αναλυτικό πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό ο Καθηγητής Φυσικής Αγωγής (ΚΦΑ) πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει διαφορετικές μεθόδους διδασκαλίας για να καλύψει τις ανάγκες των μαθητών αυτών και να επιτύχει τον εκπαιδευτικό στόχο που έχει θέσει. Κάποιες από αυτές τις μεθόδους που θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμες στον ΚΦΑ είναι οι εξής:

- Μερική-ολική μέθοδος ανάλυσης έργου (task analysis). Με τη μέθοδο της ανάλυσης έργου κάθε μαθητής εργάζεται στον ατομικό του ρυθμό. Κάθε δραστηριότητα προσαρμόζεται ανάλογα με τις ικανότητες των μαθητών, έτσι ώστε οι προσπάθειες να είναι επιτυχημένες και να εξασφαλίζεται η ομαδικότητα.
- Ανάλυση έργου με τη χρήση «καρτών δραστηριοτήτων» (task cards). Ο μαθητής καλείται να εκτελέσει μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή μια σειρά δραστηριοτήτων που μπορούν να παρουσιάζονται με τη μορφή καρτών δραστηριοτήτων.
- Μέθοδος μίμησης (τρόπος μάθησης με τη μορφή της παραδειγματικής διδασκαλίας / χρήση προτύπων επίδειξης και αναπαράστασης).
- Καθοδηγούμενη ανακάλυψη (guided discovery style-έμμεση μέθοδος) διδασκαλίας είναι αποτελεσματική σε μαθητές με μέτρια νοητική ικανότητα. Ο ΚΦΑ παρέχει στο μαθητή σειρά από βήματα ή ερωτήσεις που τον καθοδηγούν στην ανακάλυψη της κίνησης.
- Διαδικασία επίλυσης κινητικών προβλημάτων (problem solving style-έμμεση μέθοδος διδασκαλίας). Είναι αποτελεσματική σε μαθητές που μαθαίνουν μέσω της μίμησης και σε άτομα με μικρή κινητική εμπειρία.
- Τεχνικές τροποποίησης της συμπεριφοράς (behavior modification), που ακολουθούν τις αρχές της συμπεριφορικής μεθοδολογίας.

- Οι άμεσες ή δασκαλοκεντρικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται σε μαθητές με σοβαρή νοητική καθυστέρηση.
- Μέθοδος του πολύπλευρου ερεθισμού (cross modality-multisensory).

Στην επιλογή της κατάλληλης μεθόδου διδασκαλίας, είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη η παρούσα κατάσταση του μαθητή σε σχέση με:

- α) Τα θεμελιώδη κινητικά πρότυπα.
- β) Τη φυσική του κατάσταση.
- γ) Τις γνωστικές του ικανότητες.
- δ) Την κοινωνική συμπεριφορά και τις δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης.
- ε) Τη γενικότερη συμπεριφορά του (Eichstaedt & Lavay, 1992).

4. Προτεινόμενες προσαρμογές

Σε ένα προσαρμοσμένο πρόγραμμα φυσικής αγωγής, κάθε μαθητής αξιολογείται ως προς τις φυσικές ικανότητες, τις κινητικές του δεξιότητες, το ατομικό ιατρικό και εκπαιδευτικό ιστορικό, με βάση τα οποία σχεδιάζεται ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα φυσικής αγωγής. Στο σχεδιασμό του εξατομικευμένου προγράμματος συνεκτιμάται και η ψυχολογική κατάσταση του μαθητή, καθώς και οι στάσεις και αντιλήψεις του απέναντι στην αναπηρία του αλλά και το πρόγραμμα. Έτσι δημιουργούνται προσωπικοί και ομαδικοί στόχοι (ένταξη), που διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους (ετήσιους) (Κουτσούκη, 1992; Winnick, 1995).

Συγκεκριμένα, ο ΚΦΑ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τα ιδιαίτερα κινητικά και νοητικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει ένας μεγάλος αριθμός των παιδιών με πολλαπλές αναπηρίες και είναι τα εξής: χαμηλή φυσική κατάσταση, αποκλίσεις από τη σωστή στάση του σώματος, υπερευκαμψία, παχυσαρκία, μικρή μυϊκή δύναμη, προβλήματα νευρομυϊκής συναρμογής, ατελή κινητικά πρότυπα, δυσκολίες στο συντονισμό ματιού-χεριού, ματιού-ποδιού, δυσκολίες ισορροπίας, έλλειψη σωματογνωσίας, χαμηλό επίπεδο προσοχής και μικρή διάρκεια συγκέντρωσης (Κουτσούκη, 2001; Winnick, 1990).

Για την επιτυχή εξατομίκευση της διδασκαλίας αλλά και των στόχων του μαθήματος ΦΑ στο ατομικό επίπεδο ικανοτήτων του κάθε μαθητή με αναπηρίες ο ΚΦΑ πρέπει να έχει την ικανότητα να προσαρμόσει διάφορους παράγοντες που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα στην διαδικασία και την αποτελεσματικότητα του μαθήματος. Τέτοιες προσαρμογές αναφέρονται στον εξοπλισμό, στους κανονισμούς και στην οργάνωση των παραδοσιακών αθλοπαιδιών και δραστηριοτήτων, στον τρόπο διδασκαλίας της κινητικής μάθησης. Παρακάτω θα προτείνουμε ενδεικτικά κάποιες προσαρμογές που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο ΚΦΑ όταν διδάσκει μαθητές με κινητικές αναπηρίες. Οι προσαρμογές αυτές έχουν στόχο να διευκολύνουν μαθητές που λόγω κινητικών αναπηριών παρουσιάζουν μειωμένη δύναμη, αντοχή, ταχύτητα, ισορροπία, συντονισμό και ακρίβεια στις κινήσεις τους. Οι προσαρμογές αυτές δεν είναι περιοριστικές αλλά ενθαρρύνουμε τον ΚΦΑ να χρησιμοποιήσει και δικές του προσαρμογές ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των μαθητών του.

Προσαρμογές για μαθητές με μειωμένη δύναμη, ταχύτητα και αντοχή.

1. Μειώστε το ύψος σε στόχους και αυξομειώστε το μέγεθος τους (καλάθι μπάσκετ, δίχτυ βόλεϊ, κορύνες μπόουλινγκ, κ.α)
2. Χρησιμοποιήστε ελαφρύτερες μπάλες μεγαλύτερου ή μικρότερου μεγέθους. Χρησιμοποιήστε μπάλες που είναι ελαφρώς ξεφούσκωτες ώστε να μην κυλάνε πολύ μακριά από την θέση ρίψης τους. Επίσης

για μαθητές που χρησιμοποιούν αμαξίδια μπορείτε να δέσετε την μπάλα με ένα σχοινί σε ένα σταθερό σημείο για να μην αναγκάζετε ο μαθητής να καταναλώνει δύναμη και χρόνο εξάσκησης στην επαναφορά της μπάλας μετά από την ρίψη της .

3. Μείωση των αποστάσεων και της οριοθέτησης του χώρου παιχνιδιού
4. Μείωση του χρόνου δραστηριότητας και αύξηση του χρόνου διαλείμματος / ανάπαυσης.

Προσαρμογές για μαθητές με μειωμένη ικανότητα ισορροπίας.

1. Φροντίστε κατά την δραστηριότητα να ασκείται ο μαθητής σε θέσεις με χαμηλωμένο το κέντρο βάρους του σώματος.
2. Φροντίστε κατά την δραστηριότητα να ασκείται ο μαθητής έχοντας όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επιφάνεια στήριξης και περισσότερα σημεία επαφής με το έδαφος.
3. Αυξήστε το πλάτος των οροθετημένων γραμμών ή των δοκών ισορροπίας κατά την εκτέλεση ασκήσεων ισορροπίας.
4. Οργανώστε ασκήσεις ισορροπίας σε μαλακές επιφάνειες που προσφέρουν αυξημένη τριβή (μοκέτες, στρώματα, κ.λ.π) και αποφύγετε σκληρές και λείες επιφάνειες (παρκέ, μωσαϊκό, κλπ).
5. Διδάξτε τους μαθητές σας πως να πέφτουν με ασφάλεια. Κάποιες πτώσεις θα είναι αναπόφευκτες με παιδιά που έχουν προβλήματα ισορροπίας.

Προσαρμογές για μαθητές με μειωμένη ικανότητα συντονισμού και ακρίβειας στις κινήσεις.

1. Για δραστηριότητες σύλληψης και ρίψεων αντικειμένων χρησιμοποιήστε μεγαλύτερες, ελαφρύτερες και μαλακότερες μπάλες (αερόμπαλες, μπαλόνια, φασουλοσάκουλα, μπαλάκια από αφρολέξ, κλ.π).
2. Μειώστε την απόσταση για σύλληψη ή ρίψη της μπάλας και προτιμήστε οι δραστηριότητες να μην γίνονται σε κίνηση αλλά από σταθερή θέση.
3. Μειώστε το ύψος σε στόχους και αυξομειώστε το μέγεθος τους (καλάθι μπάσκετ, δίχτυ βόλεϊ, κορύνες μπόουλινγκ, κ.α)

ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΚΟΗ (ΤΥΦΛΟ-ΚΩΦΑ)

1.Ορισμός και χαρακτηριστικά των παιδιών με προβλήματα όρασης και ακοής

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος της ΠΦΑ

Ο σκοπός της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής (ΠΦΑ) στην εκπαίδευση, είναι να συμβάλει κατά προτεραιότητα στην σωματική ανάπτυξη των μαθητών και παράλληλα να βοηθήσει στην ψυχική και πνευματική τους καλλιέργεια καθώς και στην αρμονική ένταξή τους στην κοινωνία. Προτεραιότητα έχει η ανάπτυξη των κινητικών ικανοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων και η ενίσχυση της υγείας τους.

Η κίνηση είναι η βάση κάθε προγράμματος γιατί μέσω της κίνησης και της φυσικής δραστηριότητας τα τυφλο-κωφά παιδιά θα μάθουν περισσότερα για τον εαυτό τους και το περιβάλλον. Μέχρι πρόσφατα τα περισσότερα από τα παιδιά αυτά ήταν ιδρυματοποιημένα, με ελάχιστες ευκαιρίες για μάθηση. Λόγω λοιπόν αυτού του γεγονότος τα πάντα πρέπει να διδαχθούν, συμπεριλαμβανομένου και του παιχνιδιού. Παιδιά με πολύ-αισθητηριακή στέρηση μπορούν να χειρίζονται αντικείμενα, αλλά λόγω του ότι δεν έχουν καθαρή οπτική και ακουστική ανατροφοδότηση είναι δύσκολο να προβλέψουν το αποτέλεσμα μίας κίνησης. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να σχεδιαστούν έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η θεμελίωση αντικειμενικότητας εκ μέρους των παιδιών, ώστε να καταστούν ικανά να λύνουν προβλήματα, να επικοινωνούν αποτελεσματικά και να χρησιμοποιούν την ελλειμματική τους όραση και ακοή για να επικρατούν στο περιβάλλον.

2. Ενδεικτικές δραστηριότητες

Οι μαθητές με ελλειμματική όραση και ακοή μπορούν να συμμετέχουν σε αρκετά σπορ ή δραστηριότητες είτε αγωνιστικού είτε ψυχαγωγικού χαρακτήρα. Για να μπορέσουν να ωφεληθούν από τις δραστηριότητες αυτές και να απολαύσουν την συμμετοχή τους, πρέπει να ασκηθούν στις προαπαιτούμενες δεξιότητες και να έχουν άμεση ανατροφοδότηση. Οι δραστηριότητες ή τα σπορ στα οποία μπορούν να εξασκηθούν είναι ο κλασικός αθλητισμός, το goalball, η κολύμβηση, η ποδηλασία, η άρση βαρών, η κωπηλασία κ.ά. είτε σε εκπαιδευτικό είτε σε αγωνιστικό πλαίσιο. Σε διοργανώσεις αθλητικού χαρακτήρα μπορούν να επιλέξουν αν θα αγωνιστούν με τους τυφλούς ή τους κωφούς συναθλητές τους, σύμφωνα με την ταξινόμηση της κύριας αναπηρίας τους.

3. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Προτείνονται οι παρακάτω τρόποι προσέγγισης σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης:

- Παρέχετε στο παιδί την δυνατότητα να εξερευνήσει, να χειριστεί και να γνωρίσει το υλικό και τις εγκαταστάσεις
- Μαζί με το παιδί δείξτε μία συγκεκριμένη κίνηση πρότυπο. Δηλ. τοποθετήστε τα χέρια του μαθητή πάνω στα δικά σας την ώρα που εκτελείτε την κίνηση (π.χ. ρίψη μίας μπάλας με τα δύο χέρια). Όταν το παιδί μπορέσει να ακολουθήσει την κίνηση, τοποθετήστε τα δικά σας χέρια πάνω στα δικά του. Αυτή η μέθοδος προβλέπει την επιθυμητή κινητική απάντηση, παρέχει ασφάλεια και σιγουριά στο παιδί και οπωσδήποτε το βοηθάει να αναπτύξει την κινητική του επιδεξιότητα.
- Παρέχετε άμεση ανατροφοδότηση για να μπορεί το παιδί να συγκρίνει την απόδοσή του με το μοντέλο της κίνησης. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε εναλλακτικούς τρόπους ανατροφοδότησης, όπως το άγγιγμα στην πλάτη και το φύσημα στο πρόσωπο.

- Εξηγείστε στο παιδί και δώστε του χρόνο να προετοιμαστεί για την επόμενη κίνηση. Απρόσμενες κινήσεις ή εκπλήξεις στον κινητικό σχεδιασμό δεν του επιτρέπουν να αισθανθεί ασφάλεια και εμπιστοσύνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλεβίζος Γεώργιος .(1999). *Εκπαιδευτική Ένταξη* . Αθήνα:Πρακτικά ευρωπαϊκού συνεδρίου .
- Αλεβίζος Γεώργιος.(2003).*Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης*. Κιλκίς:Πρακτικά Ευρωπαϊκής Ημερίδας Ειδικής Αγωγής .
- Αλεβίζος Γεώργιος. (2003).*Οργάνωση,δομή και λειτουργία των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.Κύπρος:Πρακτικά 17^{ου} Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Δασκάλων-Νηπιαγωγών με θέμα: «Η Ειδική Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα και την Κύπρο»..*
- Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης ,Τόμοι Α΄,Β΄και Γ΄.(2002).Αθήνα:Παιδαγωγικό Ινστιτούτο .
- Anstötz, C.,(1994) Βασικές αρχές της παιδαγωγικής για τα νοητικά καθυστερημένα άτομα ,επιμ. Α. Ζώνιου -Σιδέρη, Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.
- Βασιλείου, Γ.Ε.. (1998)Τα εκπαιδευσιμα νοητικά καθυστερημένα παιδιά και έφηβοι .Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Βιβλία Μαθηματικών του Δημοτικού για το δάσκαλο ,(1989) , Αθήνα,Ο.Ε.Δ.Β.
- Βρεττός Ι., Καψάλη, Α.. (1994) Αναλυτικά Προγράμματα, Θεσσαλονίκη.: «ART OF TEXT»,
- Γενά Αγγελική (2002). Αυτισμός και διάχυτες αναπτυξιακές ταραχές. Αξιολόγηση – Διάγνωση -Αντιμετώπιση. Αθήνα.
- Γεωργούσης Παναγιώτης Ν. (1998). Η αξιολόγηση των μαθητών με βάση το φάκελο υλικού (Portfolio Assessment). Αθήνα-Δελφοί.
- Δελλασούδας Λ . *Η ειδική επαγγελματική κατάρτιση* . Σειρά αυτοτελών δημοσιευμάτων περιοδικών Αθήνα: Παρουσία .
- Δημητρόπουλος Α .(1993).*Ειδική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Αθήνα: Σημειώσεις Μαρασλείου
- Δημητρόπουλος Ευστάθιος .(1998) « Εκπαιδευτική Αξιολόγηση » ,Αθήνα: Γρηγόρη .
- Δήμου Γ.Η. (1998). Απόκλιση-Στιγματισμός. Αφομοιωτική θεωρητική προσέγγιση των αποκλίσεων στο σχολείο. Αθήνα-Gutenberg.
- Δήμου,Γ.Η.(1998). Κοινωνικές- Γνωστικές Θεωρίες Μάθησης και συμπεριφοράς.Αθήνα: Gutenberg.
- Ζώνιου – Σιδέρη .(1991) *Οι ανάπηροι και η εκπαίδευσή τους* . Αθήνα: Βιβλιογονία.
- Ζώνιου -Σιδέρη Αθήνα (2000).Άτομα με ειδικές ανάγκες και η ένταξή τους.Πρακτικά επιμορφωτικών σεμιναρίων. Αθήνα Ελληνικά Γράμματα.
- Ζώνιου –Σιδέρη,Α.(1996),Οι ανάπηροι και η εκπαίδευσή τους .Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα .
- Ημέλλου Όλγα (1998). Αξιολόγηση γνωστικών λειτουργιών σε άτομα με κρανιοεγκεφαλική κάκωση.Αθήνα: Περιοδικό Αρχεία ΕΨΨΕΠ, τόμος 5,τ.1(17)24-26.
- Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση , (1998) .Αθήνα:Πρακτικά Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Δ.Ο.Ε.-Π.Ο.Ε.Δ.
- Καλατζής Κώστας .(1985) « Διδακτική των ειδικών σχολείων » .Αθήνα :Καραβίας – Ρουσσόπουλος.

Κασσωτάκη Μ.(2003) , « Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών » .Αθήνα: Γρηγόρης.

Καρανάνος Γ. (1993) *Νοητική καθυστέρηση* . Αθήνα: Σημειώσεις Μαρασλείου .

Κουτσούκη, Δ. (1992β). Ειδική Φυσική Αγωγή: Πρόγραμμα Παρέμβασης. Εισήγηση, 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο, Υγεία και Ποιότητα Ζωής: Όραμα και επιδίωξη για το παιδί του δημοτικού σχολείου, 16-17 Μαΐου, Κέρκυρα.

Κουτσούκη, Δ. (2001). Νοητική Καθυστέρηση. *Ειδική Φυσική Αγωγή. Θεωρία και Πρακτική*, (7), 117-132. Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία.

Κωνσταντίνου Χ .(2000) , Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή .Αθήνα: Gutenberg,

Κανταριτζή Σάρα, (1998).Εισαγωγή στην παιδιατρική εργοθεραπεία (β΄μέρος) Αθήνα:Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.

Κασσωτάκης Μ.(2000) *Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός* .Αθήνα: Τυπωθήτω Δάρδανος Αθ

Κασσωτάκη Μ. , (2003)« Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών » .Αθήνα: Γρηγόρη .

Gutenberg Π. Κρόμπας – Γ. Τζανετάκης ,(1980)«Διδακτικό υλικό και παιχνίδια για δημιουργική απασχόληση»,Αθήνα .

Κολλιάδης Εμμανουήλ Α. (1991). Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη. Τόμοι Α΄, Β΄, και Γ΄. Αθήνα.

Κρασσανάκης Ε. Γ.(1997), Παιδιά με Νοητική Ανεπάρκεια, Ηράκλειο.

Κρουσταλάκης Γεώργιος (χ.χ.ε.). Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες. Αθήνα.

Κυπριωτάκης Αντώνης (1994). Συνεκπαίδευση «ειδικών» και «κανονικών» παιδιών. (136 συγκεκριμένες περιπτώσεις «ειδικών παιδιών»).

Καΐλα Μαρία, Πολεμικός Νικήτας & Φιλίππου Γιώργος (επιμ.) (1992).Άτομα με ειδικές ανάγκες. Σύγχρονες κατευθύνσεις και απόψεις σε προβλήματα πρόληψης, αντιμετώπισης.Τόμος Β΄, σ. 778-788. Διεπιστημονικό Ευρωπαϊκό Συμπόσιο, Ρόδος . Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

“ Μαργαρίτα ” Εργαστήρι Ειδικής Αγωγής . (2000) *Εγχειρίδιο Ειδικής Αγωγής*.Αθήνα.

Μουντάκης, Κ. (1992). Η Φυσική Αγωγή στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Θεσσαλονίκη: Salto.

Μπίρτσας Χ .(1990) *Διδακτικά προγράμματα για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες*.Αθήνα

Μπουζάκης Σ . (1986) *Νεοελληνική Εκπαίδευση* .Αθήνα: Gutenberg.

Ματσαγγούρας Ηλίας Γ. (1994β).θεωρία και πράξη της διδασκαλίας. Τόμος δεύτερος:Στρατηγικές διδασκαλίας. Από την πληροφόρηση στην κριτική σκέψη. Αθήνα.

Ματσαγγούρας Ηλίας.(2003) «Η Διαθεματικότητα στη σχολική γνώση»-Εννοιοκεντρική Αναπλαισίωση και Σχέδια εργασίας.Αθήνα: Γρηγόρη.

Ματσαγγούρας Ηλίας Γ. (1995). Ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση. Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας κατά ομάδες.Αθήνα: Γρηγόρης.

N. 1566/85.

N . 2817/00.

Π. Κρόμπας – Γ. Τζανετάκης (1980),«Διδακτικό υλικό και παιχνίδια για δημιουργική απασχόληση»,Αθήνα .

Παντελιάδου Σουζάνα (επιμ.) (1999 α). Διδασκαλία Γλώσσας και Μαθηματικών για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Γ΄ Εκπαιδευτικό Πακέτο Εξειδίκευσης. Θεσσαλονίκη: Μονάδα Ειδικής Αγωγής-Μαθησιακών Δυσκολιών. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Παρασκευόπουλος Ιωάννης Ν. (1979). Νοητική καθυστέρηση. Αθήνα.

Πολυχρονοπούλου - Ζαχαρόγεωργα Σταυρούλα (1995). Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες. Αθήνα.

Πόρποδας Κωνσταντίνος Δ. (1991). Γνωστική Ψυχολογία. Τόμος 2: Θέματα Ψυχολογίας της γλώσσας. Λύση προβλημάτων. Αθήνα.

Powell & Jordan R. (2001). Αυτισμός και μάθηση. Εκδ. Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων. Αθήνα.

Πρακτικά Συνεδρίου Ειδικής Αγωγής, (2000) (επιμ.) Αντώνης Κυπριωτάκης, Ρέθυμνο

Σηφάκη,Μ. (1998) Δραστηριότητες Καθημερινής Ζωής. Ένας τομέας λειτουργικής ενασχόλησης. (1ος τόμος). Διδακτικές σημειώσεις Τμήματος Εργοθεραπείας. ΤΕΙ Αθήνας, Αθήνα.

Σιάννη Α. (1998).Σημειώσεις Εργοθεραπεία-Αποκατάσταση. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας. Αθήνα.

Σούλης Σπυρίδων- Γεώργιος(2000). Τα παιδιά με βαριά νοητική καθυστέρηση και ο κόσμος τους. Άτομα με πολλαπλές αναπηρίες. Αθήνα: Gutenberg.

Σούλης Σπυρίδων- Γεώργιος(2000). Μαθαίνοντας βήμα με βήμα στο σχολείο και στο σπίτι. Διδακτικές στρατηγικές εκπαίδευσης παιδιών με μέτρια ή βαριά νοητική υστέρηση. Σειρά Ειδική Παιδαγωγική Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

Σταύρου Λάμπρος Σ. (1985). Ψυχοπαιδαγωγική αποκλινόντων. Νηπίων-παιδιών - εφήβων. Ψυχοκοινωνιολογική και παιδαγωγική προσέγγιση. Αθήνα.

Τζουριάδου Μαρία (1995). Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Μια Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση. Θεσσαλονίκη: ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

ΥΠΕΠΘ, (1988) Πρακτικά σεμιναρίου ειδικής αγωγής. ΟΕΒΔ ,Αθήνα .

ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής, ΦΕΚ208/20.8.1996,Τ.Α΄.

ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο(1996) Δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας Αθήνα .

Φράγκος Χρήστος Π. (1984). Ψυχοπαιδαγωγική. Αθήνα: Gutenberg- Παιδαγωγική Σειρά.

Χαρούπιας Αριστείδης Π. (1997). Ειδική Εκπαίδευση. Θεωρία και πράξη. Τόμος 1:

Χέλμουντ Βεκ ,(1983) « Αξιολόγηση και Βαθμολογία στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση » .Αθήνα: Σύγχρονη εποχή .

Χρηστάκης Κ.(1994) Θέματα ειδικής αγωγής. Η ειδική τάξη. Έννοια- Φιλοσοφία- Οργάνωση.Αθήνα: Τελέθριον.

Χρυσάφιδης Κώστας (2001). Βιωματική – επικοινωνιακή διδασκαλία. Η εισαγωγή της μεθόδου project στο σχολείο. Αθήνα:Gutenberg.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

American Occupational Therapy Assosiation-AOTA (1994). Uniform Terminology for Occupational Therapy.(3rd ed). American Journal of Occupational Therapy,48

American Psychiatric Association. (1994). *Diagnostic And Statistic Manual of Mental*

Arnheim, D., D., Auxter, D. & Crowe, W., C. (1973). *Principles and Methods of Adapted Physical Education*. St Louis: The C.V. Mosby Company.

Disorders (4th ed), 37-43. Washington, DC: Author

- Browder, M. and Snell, M. (1993). Daily living and community skills. In Snell, M. E. (ed.) *Instruction of students with severe disabilities* (4th ed.) New York Macmillan.
- Carner P., Hinchcliffe V & Sandow S. *What teachers do . Developments in Special Education* . Case-Smith, J. (1998). Occupational therapy assesment. In. B. Sabonis-Chafee and S. Hussey. *Introduction to Occupational therapy*. (2nd ed.). St. Louis. Mosby.
- Case-Smith, J. (1996). An overview of Occupational Therapy with Children. In J. Case-Smith, A. Allen and P. Pratt (eds), *Occupational therapy for Children*, (3rd ed). St Louis: Mosby.
- Cole M . – Cole S . *Η ανάπτυξη των παιδιών , εφηβεία* . Εκδόσεις Τυπωθήτω Δάρδανος.
- Descouedres Alice . *Η αγωγή των καθυστερημένων παιδιών* . Δίπτυχο 1985
- Case-Smith, J. (1998). Occupational therapy assesment. In. B. Sabonis-Chafee and S. Hussey. *Introduction to Occupational therapy*. (2nd ed.). St. Louis. Mosby.
- Creek, J. (1990a). Assesment. In. *Occupational therapy and Mental Health. Principles, Skills and Practice*. Edinburg. Churchill Livingstone.
- Descouedres Alice . *Η αγωγή των καθυστερημένων παιδιών* . Δίπτυχο 1985
- Dorothy E. Penso , (1987) , *Occupational Therapy for Children with disabilities*, Mackays of Chatham, England.
- Eichstaedt, C., B. & Lavay, B., W. (1992). Mainstreaming: Program Considerations. *Physical Activity for Individuals With Mental Retardation. Infancy Through Adulthood*, (6), 173-192. Champaign: Human Kinetics Books.
- .Erhardt, R. (1992). Eye-hand coordination. In J. Case -Smith and Pehoski (eds.). *Development of hand skills in the child*. Rockville, MD. The American Occupational Therapy Assosiation.
- Hoddapp, R., M. (1998). *Mental Retardation. Development and Disabilities. Intelctual, Sensory and Motor Impairments*, (3), 35-66. Cambridge: University Press
- Henderson Pehoski (1995) *Hand function in the child*. St. Louis Mosby.
- Grundy Shirley . *Αναλυτικό πρόγραμμα – Προϊόν ή πράξις* . Σαββάλας 2003
- Jansma, P. & French, R. (1994). *Special Physical Education. Physical Activity, Sports and Recreation*. New Jersey: Prentice-Hall
- Jordan Rita . *Αυτισμός . Ένα εισαγωγικό σημείωμα για ειδικούς επαγγελματίες* . Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων , Αθήνα 2000
- Katlyn L. Reed, (1991), *Quick Reference to Occupational Therapy*, Aspen Publishers, Inc. Gaithersburg, Maryland.
- L. Diane Parham , Linda S. Fazio, (1997). *Play in occupational therapy for children*, St. Louis. Mosby.
- Lieberman L. & Cowart J. (1996). *Games for people with sensory impairments. Strategies for including individuals of all ages*. Human Kinetic Publishers, Champaign, IL, USA
- Linda Finlay (1994) *Europwork in occupational therapy* , (2nd ed.) , Chapman and Hall.
- Moss G . *The basics of special needs. Special children survival guide for the classroom teacher*. London Routledge 1995
- Willard and Spackman's , (1993) , *Occupational therapy* (8th ed.) Philadelphia. J.B. Lippincatt Company
- National Council of teachers of Mathematics, Fey T.J., & Hirsch R.C. ,(1992). *Calculators in mathematics education*. U.S.A..

- Sherrill, C. (1986). Adapted Physical Education for Individual Differences: Other Health Impaired Conditions. *Adapted Physical Education and Recreation*, (17), 436-438. Texas: Wm. C. Brown Publishers.
- Steadward, R., D., Wheeler, G., D. & Watkinson, E., J. (2003). Disability Definitions. *Adapted Physical Activity*, (4), 45-63. Edmonton: The University of Alberta Press
- Orton Anthony (1992) Learning mathematics, issues ,theory and classroom practice ,2nd edition. Cassel House , London.
- Volkmar, F., R. (2000). Diagnosis and definition of autism and other pervasive developmental disorders. *Autism and Pervasive Developmental Disorders*, (1), 1-26. UK: Cambridge University Press
- Volkmar, F., R. (2000). Diagnosis and definition of autism and other pervasive developmental disorders. *Autism and Pervasive Developmental Disorders*, (1), 1-26. UK: Cambridge University Press
- Wessel J. & Zittel L. (1995) SMART START. Preschool movement curriculum designed for children of all abilities. Pro-ed Texas, USA
- Winnick, J. P. (1990). Mental Retardation. *Adapted Physical Education and Sport*, (11), 153-176. Champaign: Human Kinetics Books.
- Winnick, J. P. (1995). Individualized Education Programs. *Adapted Physical Education and Sport*, (3), 33-59. Champaign: Human Kinetics Books.